O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

«BUXGALTERIYA HISOBI VA AUDIT» KAFEDRASI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor,
professor _____ A.A.Elmurodov
“ 19 ” _____ 2025-yil

“SOLIQLAR VA SOLIQQA TORTISH”

FANI BO‘YICHA

O‘QUV USLUBIY MAJMUA

Bilim sohasi:	400000	–	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	410000	–	Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishi:	60410200	–	Buxgalteriya hisobi

Samarqand – 2025

Fanning o‘quv-uslubiy majmuasi tasdiqlangan o‘quv reja, ishchi o‘**quv reja,** o‘quv dasturi va sillabusi (ishchi o‘quv dasturi)ga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Eshmuradov U. -“Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasi mudiri, i.f.f.d. PhD

Fayzullayev M . -“Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasi assistenti

“SOLIQLAR VA SOLIQQA TORTISH”
FANINING O‘QUV-USLUBIY MAJMUASI:

“Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasining 2025 yil “ 26 ” avgustdagi “ 1 ” -son yig‘ilishida muhokamadan o‘tgan hamda fakultet kengashida muhokama etish va o‘quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilish uchun taqdim etilgan (*1-bayonnoma*).

Kafedra mudiri_____ **U.T.Eshmuradov**

“Iqtisodiyot” fakulteti Kengashining 2025 yil “ 28 ” avgustdagi “ 1 ” -son yig‘ilishida muhokama etilgan va o‘quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan (*1- bayonnoma*).

Fakultet kengashi raisi_____ **A.I.Alikulov**

Kelishildi:

O‘quv-uslubiy boshqarma
boshlig‘i, v.f.n., dotsent _____ **Sh.X.Qurbanov**

M U N D A R I J A

№	Ma’lumotlar	bet
I	**Fanning o‘quv dasturi**	4
II	**Fanning sillabusi (ishchi o‘quv dasturi)**	5
III	**Fanning asosiy o‘quv materiallari:**	**6**
3.1	Ma’ruza mashg‘ulotlari uchun o‘quv materiallari	7
3.2	Amaliy mashg‘ulotlari uchun o‘quv materiallari	241
3.3	Laboratoriya mashg‘ulotlari uchun o‘quv materiallari	254
3.4	Mustaqil ta‘lim bo‘yicha o‘quv materiallari	255
3.5	Fan bo‘yicha glossariy (o‘zbek, rus, ingliz tillarida)	265
IV	**Fan bo‘yicha o‘tkaziladigan attestatsiyalar uchun savollar:**	**270**
4.1	1 OB uchun og‘zaki savollar-150 ta (*auditoriya darslari bo‘yicha -75 ta, mustaqil ta‘lim bo‘yicha-75 ta*)	271
4.2	2 OB uchun og‘zaki savollar-150 ta (*auditoriya darslari bo‘yicha -75 ta, mustaqil ta‘lim bo‘yicha-75 ta*)	275
4.3	YaB uchun og‘zaki savollar-300 ta (*auditoriya darslari bo‘yicha -150 ta, mustaqil ta‘lim bo‘yicha-150 ta*)	279
4.4	1 OB uchun yozma ish savollari-150 ta (*auditoriya darslari bo‘yicha -75 ta, mustaqil ta‘lim bo‘yicha-75 ta*)	288
4.5	2 OB uchun yozma ish savollari-150 ta *(auditoriya darslari bo‘yicha -75 ta, mustaqil ta‘lim bo‘yicha-75 ta*)	292
4.6	YaB uchun yozma ish savollari-300 ta (*auditoriya darslari bo‘yicha -150 ta, mustaqil ta‘lim bo‘yicha-150 ta)*	300
4.7	1 OB uchun test savollari-150 ta (*auditoriya darslari bo‘yicha -75 ta, mustaqil ta‘lim bo‘yicha-75 ta*)	305
4.8	2 OB uchun test savollari-150 ta (*auditoriya darslari bo‘yicha -75 ta, mustaqil ta‘lim bo‘yicha-75 ta*)	330
4.9	YaB uchun test savollari-300 ta (*auditoriya darslari bo‘yicha -150 ta, mustaqil ta‘lim bo‘yicha-150 ta*)	356
VI	**Fan bo‘yicha tarqatma materiallar**	408
VI	**Fan bo‘yicha tarqatma materiallar**	410
VII	**O‘UMning elektron varianti**	420

I. Fanning o‘quv dasturi

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti rektori
X.D.Yunusov
2025-yil "30" 04

BOSHQA TARMOQLARDA BUXGALTERIYA HISOBI

FANINING O‘QUV DASTURI

Bilim sohasi: 400 000 – Biznes, boshqaruv va huquq

Ta’lim sohasi: 410 000 – Biznes va boshqaruv

Ta’lim yo‘nalishi: 60410100 – Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo‘jaligida)

Fan/modul kodi BTBH1806	O‘quv yili 2025 - 2026	Semestr 8	ECTS – Kreditlar 6
Fan modul turi Majburiy	Ta’lim tili O‘zbek/rus		Haftadagi dars soatlari 6

1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi	90	90	180

2. **I. Fanning mazmuni**

Fanni o‘qitishdan maqsad - talabalar iqtisodiyotimizning turli jabhalaridagi, ya’ni qishloq xo‘jaligi, qurilish, savdo va transport sohalarida buxgalteriya hisobini tashkil qilish, uni yuritishning o‘zigi xos jihatlari hamda xususiyatlarini takomillashtirishdan iborat. Talabalarning boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobining xususiyatlari fanini o‘zlashtirishlari uchun o‘qitishning ilg‘or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish muhim ahamiyatga egadir. “Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobini” fani bo‘yicha ishlab chiqilgan keys – stadilar, ma’ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar, “insert”, “blis-so‘rov”, “klaster”, “aqliy hujum” xamda Power Point va Excel kompyuter dasturlari va internet saytlaridan olingan ma’lumotlardan foydalaniladi.

Fanning vazifasi - Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi fani umumkasbiy fan hisoblanib, 8 semestrda o‘qitiladi. Dasturni amalga oshirish o‘quv rejasida rejalashtirilgan matematik va tabiiy (ehtimollar nazariyasi va matematik statistika, iqtisodiy matematik usullar va modellar, informatika va axborot texnologiyalari), umumkasbiy (buxgalteriya hisobi nazariyasi, boshqaruv hisobi, boshqa tarmoqlarda iqtisodiy tahlil va audit) va ixtisoslik fanlari (moliyaviy hisob, audit, boshqaruv va moliyaviy tahlil) fanlaridan nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o‘rgatishdan iborat.

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

II.I Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-Mavzu. Qurilish tashkilotlarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari

Qurilish tashkilotlarining buxgalteriya hisobi subyekti sifatidagi tavsifi va ular faoliyatining tashkiliy-huquqiy asoslari. Qurilish tashkilotlarida buxgalteriya hisobining vazifalari. Qurilish tashkilotlari hisob siyosatining xususiyatlari. Qurilish tashkilotlarida asosiy vositalarning tasnifi, tavsifi va baholanishi. Qurilish mashinalari va mexanizmlari ish faoliyatining hisobi. Qurilish ishlarining xususiyatlari.

2-Mavzu. Qurilish mashinalari va mexanizmlarini ekspluatatsiya qilish xarajatlarining hisobi.

Qurilish tashkilotlarida asosiy vositalarga eskirish hisoblash usullarini qo'llash xususiyatlari. Qurilish tashkilotlarida ishlatiladigan materiallarning tasnifi, tavsifi va baholanishi. Qurilish tashkilotlarida materiallar xarakatini hujjatlashtirish va ularning ombor hisobi. Qurilish tashkilotlarida materiallarning sintetik va analitik hisobi. Qurilish tashkilotlarida materiallar inventarizasiyasi xususiyatlari va uni natijalarining hisobi.

3-Mavzu. Qurilish tashkilotlarida mehnatga haq to'lash bo'yicha hisob-kitoblarni tashkil qilish asoslari.

Qurilish tashkilotlarida mehnatga haq to'lash bo'yicha hisob-kitoblarning sintetik va analitik hisobi. Qurilish tashkilotlarida mehnatga haq to'lash xarajatlarining taqsimoti. Qurilish tashkilotlarida asosiy ishlab chiqarish xarajatlari hisobi. Qurilish tashkilotlarida yordamchi ishlab chiqarish xarajatlarining hisobi. Qurilish ishlari tannarxini kalkulyasiya qilish usullari. Qurilishning loyihalashtirish jarayoni. Qurilish tashkilotlari va buyurtmachilar o'rtasida qurilish ishlariga doir pudrat shartnomalarini rasmiylashtirish.

4-mavzu. Qurilish ishlarini bajarishdan olingan daromadlarning hisobi.

Qurilish ishlari bo'yicha buyurtmachilar bilan hisob-kitoblarning hisobi. Qurilish ishlarini bajarishda bosh pudratchi va subpudratchilar o'rtasidagi hisob-kitoblarning hisobi. Qurilish tashkilotlarida yakuniy moliyaviy natijalarning hisobi. Qurilish tashkilotlarini soliqqa tortishning xususiyatlari va hisobi. Qurilish tashkilotlarida moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish xususiyatlari.

5-mavzu. Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari

Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining o'ziga xos xususiyatlari va uning hisobini tashkil etishga ta'siri. Ishlab chiqarish xarajatlari hisobining vazifalari. Ishlab chiqarish xarajatlarini turkumlash. Ishlab chiqarish xarajatlarini hisobga olish va o'simlikchilik mahsulotlari tannarxini hisoblash. Ishlab chiqarish xarajatlarini hisobga olish va chorvachilik mahsulotlari tannarxini hisoblash. Yordamchi va sanoat ishlab chiqarishlari xarajatlarini hisobga olish va mahsulot(ish va xizmatlar)lar tannarxini aniqlash.

6-mavzu. Mol yetkazib beruvchilar bilan hisob kitoblarni tashkil qilish.

Davlat byudjeti tashkilotlari bilan hisoblashishlar. Hisobdor shaxslar bilan, ta'sischilar bilan, turli xil debitor va kreditorlar, sho'ba korxonalari, yuqori tashkilotlar bilan hisoblashishlarni yuritish tartibi. Budjetdan tashqari fondlar bo'yicha hisoblashishlar. Qishloq xo'jaligida ijara munosabatlarini hisobga olish. Qishloq xo'jaligida ishlab chiqarilgan mahsulotlarni qabul qilish,

saralash, sotishga tayyorlash va sotish hisobining xususiyatlari. Moliyaviy hisobotlar va uning tarkibi. Hisobotlarni tuzish va taqdim etish tartibi.

7-mavzu. Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari

Savdo korxonalarining buxgalteriya hisobi. Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobining vazifalari va uni tashkil qilish xususiyatlari. Ulgurji savdo korxonalarida tovar operatsiyalarining mohiyati va ularni amalga oshirish shartlari. Tovar - moddiy boyliklarni sotib olish qiymati (tannarxi) va sotish baholarini aniqlash tartibi. Ulgurji savdo korxonalarida tovar operatsiyalarining hujjatlashtirilishi.

8-mavzu. Moddiy javobgar shaxslarning hisobotlari, ularni tuzish, taqdim etish, tekshirish va tasdiqlash

Ulgurji savdo korxonalarida tovarlar kirimining hisobi. Tovarlar sotilishi va boshqa chiqimlari hisobi. Chakana savdo korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari. Chakana savdo korxonalariga tovar operatsiyalarini hujjatlashtirish. Chakana savdo korxonalarida moddiy javobgar shaxslarning hisobotlarini tuzish. Chakana savdo korxonalarida idishlar hisobining xususiyatlari. Chakana savdo korxonalarida tovar-moddiy boyliklar inventarizatsiyasining xususiyatlari va natijalarining hisobi.

9-mavzu.Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari.

Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalarini hujjatlashtirish va ular bo'yicha hisobotni tuzish. Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalarining buxgalteriya hisobi. Savdo korxonalarida daromadlar hisobi. Savdo korxonalarida xarajatlar hisobi. Savdo korxonalarida yakuniy moliyaviy natijalar hisobi. Savdo korxonalarida soliq to'lovlarining hisobi.

10-Mavzu. Avtotransport korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari

Iqtisodiyotni erkinlashtirish va modernizatsiya qilish sharoitida transport tashkilotlarida buxgalteriya hisobining oldiga qo'yilgan vazifalari. Asosiy vositalar hisobi, harakatdagi tarkibni hisobga olishning xususiyatlari. Asosiy vositalar amortizatsiyasi hisobi. Ishlab chiqarish xarajatlarini hisobga olish, yuk, bajarilgan ish va xizmatlarning tannarxini hisoblash. Avtotransport korxonalarida buxgalteriya hisobida mehnatga haq to'lashning o'ziga xos xusisiyatlari.

11-mavzu. Lizing muomalalari hisobining xususiyatlari.

Asosiy vositalarni ijaraga olish va ijaraga berish hisobi. Uzoq muddatli ijara hisoboning o'ziga xos xusisiyatlari. Ijara shartnomasini tuzilishi. Shartnomalarni rasmiylashtirish. Ijara shartnomalarining majburiyatlari. Yuklarni mamlakat ichida va mamlakatlararo tashilganda sarf qilinadigan xarajatlar va bu boradagi hisoblashishlarning turlari. Transport tashkilotlarida

fondlar va moliyaviy natijalarni hisobga olishning xususiyatlari.

12-mavzu. Qurilish korxonalarida kapital hisobi

Kapital, uning tarkibi (ustav, qo'shilgan, rezerv). Kapital tushunchasi. Qurilish korxonalarida kapital, ularning tashkil topish manbasi. Kapitalning transport korxonalarida tutgan o'rni va hisobning vazifalari. Kapitalni tashkil qilish manbalari, Qurilish korxonalarida ustav kapitalining manbai, Qurilish korxonalarida qo'shilgan kapitalning manbai, Qurilish korxonalarida rezerv kapitalning manbai. Taqsimlanmagan foyda.

13-mavzu. Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi va umumishlab chiqarish xarajatlari hisobi

Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi ishlab chiqarish xarajatlari hisobiva ularning taqsimlanishi. Qishloq xo'jaligi korxonalarida umumishlab chiqarish xarajatlarining hisobi va ularning taqsimlanishi. Mehnat himoyasi va texnika xavfsizligi xarajatlari. Xo'jalik inventar va buyumlariga doir xarajatlar. Asosiy vositalar amortizatsiyasi va ularni saqlash xarajatlari. Dala shiyponlarini saqlash va ishchilarni ovqatlantirish xarajatlari

14-mavzu. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari, soliqlar, majburiy ajratmalar va to'lovlar hisobi

Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari va ularning hisobi. Yagona soliq to'lovi. Qishloq xo'jaligi korxonalarida majburiy ajratmalar va to'lovlarnning hisobi. Moliyaviy faoliyatga doir daromadlarining hisobi. Moliyaviy faoliyatga doir xarajatlarning hisobi. Foyda ko'rsatkichlarini aniqlash va ularning hisobi. Qishloq xo'jaligi korxonalarini soliqqa tortish bo'yicha davlat siyosati va soliqlar bo'yicha hisob-kitoblar hisobi. Umumbelgilangan soliqlar

15-mavzu. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish xususiyatlari

Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy hisobotning turlari, tarkibi va uni taqdim etish muddatlari. Qishloq xo'jalik korxonalarida moliyaviy hisobotlarning shakllanishi va o'larni to'ldirishning o'ziga xos xususiyatlari. Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya balansini to'ldirish xususiyatlari. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar to'g'risida hisobotni to'ldirish xususiyatlari. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar to'g'risida hisobotni taqdim etish muddatlari.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Qurilish tashkilotlarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.

2. Qurilish mashinalari va mexanizmlarini ekspluatatsiya qilish xarajatlarining hisobi.
3. Qurilish tashkilotlarida mehnatga haq to'lash bo'yicha hisob-kitoblarni tashkil qilish asoslari.
4. Qurilish ishlarini bajarishdan olingan daromadlaming hisobi.
5. Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.
6. Mol yetkazib beruvchilar bilan hisob kitoblarni tashkil qilish.
7. Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.
8. Moddiy javobgar shaxslaming hisobotlari, ularni tuzish, taqdim etish, tekshirish va tasdiqlash.
9.Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari.
10. Avtotransport korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.
11. Lizing muomalalari hisobining xususiyatlari.
12. Qurilish korxonalarida kapital hisobi.
13.Qurilish tashkilotlarida ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va qurilish ishlari tannarxini kalkulyatsiya qilish xususiyatlari.
14. Qishloq xo'jaligi korxonalarida ishlab chiqarish zaxiralari hisobining xususiyatlari.
15. Dehqonchilik ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish.
16. Chorvachilik ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish.
17. Chorvachilik mahsulotlari tannarxini aniqlash usullari.
18. Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi va umumishlab chiqarish xarajatlari hisobi.
19. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari, soliqlar, majburiy ajratmalar va to'lovlar hisobi.
20. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish xususiyatlari.
21. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari.
22. Qishloq xo'jalik korxonalarida buxgalteriya hisobining asosiy vazifalari.
23. Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari.
24. Yordamchi ishlab chiqarish xarajatlari.
25. Tannarx kalkulyatsiyasining yaxlit usuli.

Amaliy mashg'ulotlar bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV.Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Qurilish tashkilotlarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.
2. Qurilish mashinalari va mexanizmlarini ekspluatatsiya qilish xarajatlarining hisobi.
3. Qurilish tashkilotlarida mehnatga haq to'lash bo'yicha hisob-kitoblarni tashkil qilish asoslari.
4. Qurilish ishlarini bajarishdan olingan daromadlarning hisobi.
5. Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.
6. Mol yetkazib beruvchilar bilan hisob kitoblarni tashkil qilish.
7. Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.
8. Moddiy javobgar shaxslarning hisobotlari, ularni tuzish, taqdim etish, tekshirish va tasdiqlash.
9. Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari.
10. Avtotransport korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.
11. Lizing muomalalari hisobining xususiyatlari.
12. Qurilish korxonalarida kapital.
13. Qurilish tashkilotlarida ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va qurilish ishlari tannarxini kalkulyatsiya qilish xususiyatlari.
14. Qishloq xo'jaligi korxonalarida ishlab chiqarish zaxiralari hisobining xususiyatlari.
15. Dehqonchilik ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish.
16. Chorvachilik ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish.
17. Chorvachilik mahsulotlari tannarxini aniqlash usullari.
18. Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi va umumishlab chiqarish xarajatlari hisobi.
19. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari, soliqlar, majburiy ajratmalar va to'lovlar hisobi.
20. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish xususiyatlari.
21. Avtotransport vositalariga kirmaydi:
22. Quyidagi ATVlarning qaysi birida yo'lovchi tashish man etiladi.
23. Tirkama va yarimtirkamalar:
24. ATVlar hisobi yuritiladi:
25. Quyidagi sarf-xarajatlarning qaysi biri ATVning boshlang'ich qiymatini oshiradi:
26. Quyidagilarning qaysi biri ATV ish faoliyatini son jihatdan ifodalovchi ko'rsatkich:
27. Quyidagilarning qaysi biri yo'l varaqasida ko'rsatilmaydi.
28. Quyidagilarning qaysi biri ATV ish faoliyatini sifat jihatdan ifodalovchi ko'rsatkich hisoblanadi:
29. Avtotransport korxonalarida tashilgan yuk hisobini yuritishga asos bo'ladi:

	30. Qishloq xo‘jalik korxonalarida buxgalteriya hisobining asosiy vazifalari. 31. Avtomobil yoqilg‘ilarining hisobi. 32. Avtomobillar uchun ehtiyot qismlarning hisobi. 33.Avtotransport korxonalarida ishlab chiqarish zaxiralari inventarizatsiyasining xususiyatlari. 34. Yoqilg‘i tarqatish qaydnomasi. 35. Avtoshinalar ish faoliyati kartochkasi. Mustaqil o‘zlashtirilgan mavzular bo‘yicha talabalar tomonidan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda internet tarmoqlaridan foydalanib referat va uning taqdimoti, xorijiy tillardagi adabiyotlardan foydalanishi, keys-stadi, vaziyatli masalalar to‘plami ishlab chiqishi tavsiya etiladi.
3.	**V. Ta’lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari** **Talaba bilishi kerak:** • mamlakatning boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobini taraqqiy etganini belgilovchi asosiy omil sifatida tarmoqni ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan samarali bo‘lishligini boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobi asosida rivojlantirish to‘g‘risida ***tasavvurga ega bo‘lishi;*** **(bilim)** • talaba boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobini oid iqtisodiy statistik va hisobot ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tahlil qilish, milliy tarmoqlar, hududiy va korxona iqtisodiyotini o‘zaro aloqadorligini tushunish ***ko‘nikmalarga ega bo‘lishi;*** **(ko‘nikma)** • talaba boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobini tarkibi, uning rivojlanib borishi, boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobini tarkibiga kiruvchi tarmoqlarining ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan rivojlanishini hozirgi holati, boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobini faoliyatning qonuniy va normativ hududiy asosini bilish va qo‘llash bo‘yicha yechimlar qabul qilish ***ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak.*** **(malaka)**
4.	**VI. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • ma’ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	**VII. Kreditlarni olish uchun talablar:** joriy, oraliq nazorat shakillarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazoratni muvaffaqiyatli topshirish.
6.	**Asosiy adabiyotlar** 1. K.B. Urazov, S.V. Vaxidov-“ Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobining

	xususiyatlari" T, Darslik 2011. 188 bet 2.Ergasheva Sh. Temirov F. va boshqalar-"Buxgalteriya hisobi" O'quv qo'llanma T.2016. 143 bet **Qo'shimcha adabiyotlar** 3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. 52-bet. 4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 31-martdagi "Veterinariya va chorvachilik sohasida kadrlar tayyorlash tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ-187-son qarori. 5. O'zbekiston Respublikasining qonuni. Buxgalteriya hisobi to'g'risida (yangi tahrirda). O'RQ-404-son, 2016. 8-bet 6. Каримов А.А., Курбанбаев Ж.Э., Жуманазаров С.А. Бухгалтерия хисоби. -Т.: "Иқтисод-молия", 2019. 416-bet 7. Urazov K.B., Po'latov M.E. Buxgalteriya hisobi. –Toshkent: "Innovatsion rivojlanish nashriyot matbaa uyi", 2020. 562-bet 8. Toshmamatov N., Ismanov I., Buzrukhanov S. Moliyaviy hisob va hisobot. Darslik. – T.: "Sano-standart" nashriyoti, 2019. – 560 b. 9. Toshnazarov S. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari. Darslik. – T.: "IQTISOD-MOLIYA", 2019. – 584 b. **Axborot manbaalari** 10.www.gov.uz 11. www.lex.uz 12.www.buxgalter.uz 13.www.norma.uz
7.	Fan dasturi Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va tasdiqlangan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ul:** Sh.X.Yuldashev – SamDVMChBU, Buxgalteriya hisobi va audit kafedrasi, assistenti
9.	**Taqrizchilar:** S.N.Toshnazarov-Samarqand iqtisodiyot va servis instituti "Buxgalteriya hisobi" kafedrasi mudiri, iqtisodiyot fanlari doktori, professor M.Sh.Mardonov-Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali "Buxgalteriya hisobi va statistika" kafedrasi mudiri, iqtisod fanlari bo'yicha fanlsafa doktori (PhD), dotsent

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasi professori iqtisodiyot fanlari doktori A.I.Alikulov tomonidan 60410100- Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo'jaligida) ta'lim yo'nalishi talabalari uchun "Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi" fanidan tayyorlangan fan o'quv dasturiga

TAQRIZ

Iqtisodiyotni isloh qilish va mamlakatni modernizasiyalashtirish hamda jamiyatni demokratlashtirish talablaridan kelib chiqib iqtisodiy fanlar o'quv dasturlarini yangilash davr talabi bo'lib qolmoqda. "Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi" fani bo'yicha o'quv dasturi bakalavriatning 60410100- Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo'jaligida) ta'lim yo'nalishi talabalari uchun mo'ljallangan. Mazkur fan o'quv rejada qo'shimcha fanlar blokidan o'rin olgan bo'lib, ushbu fanni o'zlashtirish uchun 180 soat ajratilgan.

"Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi"o'quv dasturida qurilish tashkilotlari, avtotransport tashkilotlari, umum ovqatlanish va savdo kabi muhim tarmoq va sohalarda buxgalteriya hisobini tashkil etish, ularda aktivlar (asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar hisobi, pul mablag'lari hisobi, tovar-moddiy zaxiralar hisobi), majburiyatlar (mehnat va unga haq to'lashning hisobi), kapital, rezervlar va maqsadli moliyalashtirishlar hisobi, ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot (ish, xizmat)lar tannarxini hisoblash tartibi, daromad va xarajatlar, moliyaviy natijalar hisobi, moliyaviy hisobot kabi dolzarb mavzularni qamrab olib, mavzular mazmuni shuni ko'rsatadiki, o'quv dasturini tayyorlashda fanni o'rganish ketma-ketligiga rioya qilingan holda tartib bilan tuzilib, shu fanni o'rganish ketma-ketligiga mos keladi.

Umuman olganda, "Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi" fani o'quv dasturi qo'yilgan talablarga javob beradi, talabalarda ushbu fan bo'yicha yetarlicha bilim va malakaga ega bo'lishlari uchun mos holda tuzilgan, undan 60410100- Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo'jaligida) ta'lim yo'nalishi talabalarini o'qitishda o'quv dasturi sifatida foydalanish uchun tavsiya etaman.

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti
"Buxgalteriya hisobi" kafedrasi mudiri,
iqtisodiyot fanlari doktori, professor **S.N.Toshnazarov**

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Buxgalteriya hisobi va audit" kafedrasi professori iqtisodiyot fanlari doktori A.I.Alikulov tomonidan 60410100- Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo'jaligida) ta'lim yo'nalishi talabalari uchun "Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi" fanidan tayyorlangan fan o'quv dasturiga

TAQRIZ

Bugungi kuchli raqobat sharoitida ta'lim tizimida ham yangicha yondashuv, innovatsiyalar va ilg'or ishlanma va dasturlarni izchil tatbiq etishni zamonning o'zi taqozo qilmoqda. Bu esa barcha sohada ilm–fan va ishlab chiqarish uyg'unligini ta'minlash naqadar dolzarb ekanini ko'rsatmoqda. Ana shullarni hisobga olgan holda. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasi. O'zbekiston Respublikasining "Ilm–fan va ilmiy faoliyat to'g'risida" qonuni qabul qilinib, oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish, bu sohada islohotlarni yanada chuqurlashtirish va rivojlangan mamlakatlar ta'lim dasturlarini transformatsiya qilish orqali iqtisodiyotning barcha tarmoq korxonalariga raqobatbardosh malakali kadrlar yetkazib berishdek ustuvor masalalarda dasturilamal bo'lib xizmat qilmoqda.

"Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi" fani o'quv dasturi 60410100- Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo'jaligida) ta'lim yo'nalishi bo'yicha ishlab chiqilgan o'quv reja asosida tuzilgan. Ushbu tayyorlangan dastur "Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi" fanining nazariy, uslubiy va amaliy mavzulari hamda masalalarini o'z ichiga olgan bo'lib, fanni o'rganishning zamonaviy pedagogik, o'quv-uslubiy, ilmiy va amaliy texnologiyalariga asoslanadi.

"Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi" fani bo'yicha o'quv dasturi bakalavriatning 60410100- Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo'jaligida) ta'lim yo'nalishi talabalari uchun mo'ljallangan bo'lib, o'quv rejada majburiy fanlar blokidan o'rin olgan. ushbu fanni o'zlashtirish uchun 180 soat ajratilgan.

Umuman olganda. "Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi" o'quv dasturi qo'yilgan talablarga mos holda tayyorlangan bo'lib. shu dastur asosida 60410100- Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo'jaligida) ta'lim yo'nalishi talabalarini o'qitishda foydalanish uchun tavsiya etaman.

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Samarqand filiali "Buxgalteriya hisobi va statistika"
kafedrasi mudiri, i.f.b.f.d., dotsent **Mardonov M.Sh.**

II. Fanning sillabusi (ishchi o‘quv dasturi)

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

Ro‘yxatga olindi:
№ BD-60840100-1.29
«27» 06 2025-yil

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
professor _____ A.A.Elmurodov
«27» 06 2025-yil

BOSHQA TARMOQLARDA BUXGALTERIYA HISOBI ISHCHI O‘QUV DASTURI (SILLABUSI)

Bilim sohasi:	400000 -	Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	410000 -	Biznes va boshqaruv
Ta’lim yo‘nalishlari:	60410100 -	Buxgalteriya hisobi va audit (qishloq xo’jaligida)

Samarqand –2025 yil

Fanning ishchi o‘quv dasturi (sillabusi) 2022-yilda tasdiqlangan o‘quv reja va fan dasturiga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

A.I.Alikulov – SamDVMCHBU, “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasi professori, iqtisodiyot fanlari doktori.

U.T.Eshmuradov – SamDVMCHBU, “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasi katta o’qituvchisi.

M.N.Fayzullayev - SamDVMCHBU, “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasi o’qituvchisi.

Taqrizchilar:

S.Toshnazarov – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti “Buxgalteriya hisobi” kafedrasi mudiri, i.f.d., professor.

M.Mardonov – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti Samarqand filiali “Buxgalteriya hisobi va statistika” kafedrasi mudiri i.f.d. (PhD), dotsent.

Fanning ishchi o‘quv-dasturi (sillabusi) “Buxgalteriya hisobi va audit” kafedrasining 2025-yil 26 05 dagi № 10 - son yig‘ilishida muhokamadan o‘tgan va fakultet Kengashida muhokama qilish uchun tavsiya etilgan.

Kafedra mudiri: _____ **U.T.Eshmuradov**

Fanning ishchi o‘quv dasturi (sillabusi) “Iqtisodiyot” fakulteti kengashida muhokama etilgan va foydalanishga tavsiya qilingan (2025-yil “26” 05 №10-sonli bayonnoma).

Fakultet kengashi raisi _____ **A.I.Alikulov**

Kelishildi:

O‘quv-uslubiy boshqarma boshlig‘i _____ **Sh.X.Qurbanov**

Fan Sillabusi

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti

Fan to‘g‘risida ma’lumot

Fan shifri: **BTBH1806**

Fan nomi: **Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi**

Semestr/yil: **8-semestr/2025-2026 o‘quv yili**

Kafedra: Buxgalteriya hisobi va audit

Soatlar/kreditlar: **6,0 ECTS (90 auditoriya soati, 90 soat mustaqil ta’lim)**

Ma’ruza	Amaliy mashg‘ulot	Laboratoriya mashg‘ulotlari	Mustaqil ta’lim	Jami
30	60		90	180

Fan bo‘yicha mashg‘ulotlarning joylashuvi:

Auditoriya vaqti: dars jadvaliga asosan

Talablar:

Fan uchun mas’ul kafedra: **Buxgalteriya hisobi va audit**

Instruktor to‘g‘risida ma’lumot:

Professor., i.f.d. A.I.Alikulov

Kafedra joylashgan joyi: **SamDVMChBU, 4-o‘quv binosi, 420-xona**

Telefon: +99890-606-41-75 ish telefoni; mobil: +99890-606-41-75

E.mail. alikulov.a.@.com Ish vaqti: Uchrashuvga ko‘ra

I. Fanni o‘qitishdan maqsad – talabalar iqtisodiyotimizning turli jabhalaridagi, ya’ni qishloq xo‘jaligi, qurilish, savdo va transport sohalarida buxgalteriya hisobini tashkil qilish, uni yuritishning o‘zigi xos jihatlari hamda xususiyatlarini takomillashtirishdan iborat. Talabalarning boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobining xususiyatlari fanini o‘zlashtirishlari uchun o‘qitishning ilg‘or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish muhim ahamiyatga egadir.

II. Fanning vazifasi – boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi fani umumkasbiy fan hisoblanib, 8 semestrda o‘qitiladi. Dasturni amalga oshirish o‘quv rejasida rejalashtirilgan matematik va tabiiy (ehtimollar nazariyasi va matematik statistika, iqtisodiy matematik usullar va modellar, informatika va axborot texnologiyalari), umumkasbiy (buxgalteriya hisobi nazariyasi, boshqaruv hisobi, boshqa tarmoqlarda iqtisodiy tahlil va audit) va ixtisoslik fanlari (moliyaviy hisob, audit, boshqaruv va moliyaviy tahlil) fanlaridan nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o‘rgatishdan iborat.

III. Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:

- mamlakatning boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobini taraqqiy etganini belgilovchi asosiy omil sifatida tarmoqni ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan samarali bo‘lishligini boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobi asosida rivojlantirish to‘g‘risida ***haqida tasavvurga ega bo‘lishi;***

- talaba boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobini oid iqtisodiy statistik va hisobot ma’lumotlarni yig‘ish, qayta ishlash va tahlil qilish, milliy tarmoqlar, hududiy va korxona iqtisodiyotini o‘zaro aloqadorligini tushunish ***ko‘nikmalariga ega bo‘lishi kerak;***

- talaba boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobini tarkibi, uning rivojlanib borishi, boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobini tarkibiga kiruvchi tarmoqlarining ijtimoiy-iqtisodiy jihatdan rivojlanishini hozirgi holati, boshqa tarmoqlarida buxgalteriya hisobini faoliyatning qonuniy va normativ hududiy asosini bilish va qo‘llash bo‘yicha yechimlar qabul qilish ***malakasiga ega bo‘lishi kerak.***

IV.O‘qitish usullari:

Fanni o‘qitish jarayonida zamonaviy uslublardan foydalanish, sohadagi muammolarni ta’limning ommaviy shakllari bilan bog‘lab, talabalarning nazariy bilimlarini amaliy mashg‘ulotlar orqali mustahkamlab borish lozim. O‘quv materiallarini talabalar tomonidan unumli o‘zlashtirish uchun ko‘rgazmali qurollar o‘qitishning texnik vositalari, buxgalteriya hisobi bo‘yicha chop etilgan darsliklardan keng foydalanish, talaba bilimini baholash tizimini joriy etish. Ma’ruza mashg‘ulotlarida ilg‘or pedagogik texnologiyalar foydalaniladi.

“Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi” kursini loyihalashtirishda quyidagi asosiy konseptual yondoshuvlardan foydalaniladi:

Shaxsga yo‘naltirilgan ta’lim.

Tizimli yondoshuv.

Faoliyatga yo‘naltirilgan yondoshuv.

Dialogik yondoshuv.

Hamkorlikdagi ta’limni tashkil etish.

Muammoli ta’lim.

V. Fanning tarkibiy tuzilishi:

5.1. “Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi” fanidan rejalashtirilgan ma’ruza mashg‘ulotlarining kalendar tematik rejasi

Ma’ruza mashg‘ulotlarining:				
№	mavzulari	rejasi		soat
1-modul. Qurilish tashkilotlarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari				
1.1	Qurilish tashkilotlarida	1.1.1.	Qurilish tashkilotlarida	2

	buxgalteriya hisobi xususiyatlari.	buxgalteriya hisobining vazifalari. 1.1.2. Qurilish tashkilotlari hisob siyosatining xususiyatlari. 1.1.3. Qurilish tashkilotlari hisob siyosatining xususiyatlari. 1.1.4. Qurilish tashkilotlarida asosiy vositalarning tasnifi, tavsifi va baholanishi. 1.1.5. Qurilish mashinalari va mexanizmlari ish faoliyatining hisobi.	
2-modul. Qurilish mashinalari va mexanizmlarini ekspluatatsiya qilish xarajatlarining hisobi			
2.1	Qurilish mashinalari va mexanizmlarini ekspluatatsiya qilish xarajatlarining hisobi.	2.1.1. Qurilish tashkilotlarida ishlatiladigan materiallarning tasnifi, tavsifi va baholanishi. 2.1.2. Qurilish tashkilotlarida materiallar xarakatini hujjatlashtirish va ularning ombor hisobi. 2.1.3. Qurilish tashkilotlarida materiallarning sintetik va analitik hisobi. 2.1.4. Qurilish tashkilotlarida materiallar inventarizasiyasi xususiyatlari va uni natijalarining hisobi.	2
3-modul. Qurilish tashkilotlarida mehnatga haq to'lash bo'yicha hisob-kitoblarni tashkil qilish asoslari			
3.1	Qurilish tashkilotlarida mehnatga haq to'lash bo'yicha hisob- kitoblarni tashkil qilish asoslari.	3.1.1. Qurilish tashkilotlarida mehnatga haq to'lash xarajatlarining taqsimoti. 3.1.2. Qurilish tashkilotlarida asosiy ishlab chiqarish xarajatlari hisobi. 3.1.3. Qurilish tashkilotlarida yordamchi ishlab chiqarish xarajatlarining hisobi. 3.1.4. Qurilish ishlari tannarxini kalkulyasiya qilish usullari. 3.1.5. Qurilishning loyihalashtirish jarayoni.	2
4-modul. Qurilish ishlarini bajarishdan olingan daromadlarning hisobi			
4.1	Qurilish ishlari bo'yicha buyurtmachilar bilan hisob-	4.1.1. Qurilish ishlarini bajarishda bosh pudratchi va subpudratchilar o'rtasidagi	2

	kitoblarning hisobi	hisob-kitoblarning hisobi. 4.1.2. Qurilish tashkilotlarida yakuniy moliyaviy natijalarning hisobi. 4.1.3. Qurilish tashkilotlarini soliqqa tortishning xususiyatlari va hisobi. 4.1.4. Qurilish tashkilotlarida moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish xususiyatlari.	
5-modul. Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari			
5.1	Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining o'ziga xos xususiyatlari va uning hisobini tashkil etishga ta'siri.	5.1.1. Ishlab chiqarish xarajatlari hisobining vazifalari. 5.1.2. Ishlab chiqarish xarajatlarini turkumlash. 5.1.3. Ishlab chiqarish xarajatlarini hisobga olish va o'simlikchilik mahsulotlari tannarxini hisoblash. 5.1.4. Ishlab chiqarish xarajatlarini hisobga olish va chorvachilik mahsulotlari tannarxini hisoblash. 5.1.5. Yordamchi va sanoat ishlab chiqarishlari xarajatlarini hisobga olish va mahsulot(ish, va xizmatlar)lar tannarxini aniqlash.	2
6-modul. Mol yetkazib beruvchilar bilan hisob kitoblarni tashkil qilish			
6.1	Davlat byudjeti tashkilotlari bilan hisoblashishlar	6.1.1. Hisobdor shaxslar bilan, ta'sischilar bilan, turli xil debitor va kreditorlar, sho'ba korxonalari, yuqori tashkilotlar bilan hisoblashishlarni yuritish tartibi. 6.1.2. Budjetdan tashqari fondlar bo'yicha hisoblashishlar. 6.1.3. Qishloq xo'jaligida ijara munosabatlarini hisobga olish. 6.1.4. Qishloq xo'jaligida ishlab chiqarilgan mahsulotlarni qabul qilish, saralash, sotishga tayyorlash va sotish hisobining xususiyatlari.	2
7-modul. Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari			
7.1	Savdo korxonalarining buxgalteriya hisobi.	7.1.1. Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobining vazifalari va uni tashkil qilish xususiyatlari. 7.1.2. Ulgurji savdo korxonalarida tovar	2

		operatsiyalarining mohiyati va ularni amalga oshirish shartlari. 7.1.3.Epizootologik ma'lumotlar, patogenezi, klinik belgilari. 7.1.4. Tovar - moddiy boyliklarni sotib olish qiymati (tannarxi) va sotish baholarini aniqlash tartibi. 7.1.5. Ulgurji savdo korxonalarida tovar operatsiyalarining hujjatlashtirilishi.	
8-modul. Moddiy javobgar shaxslarning hisobotlari, ularni tuzish, taqdim etish, tekshirish va tasdiqlash			
8.1	Ulgurji savdo korxonalarida tovarlar kirimining hisobi.	8.1.1. Tovarlar sotilishi va boshqa chiqimlari hisobi. 8.1.2. Chakana savdo korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari. 8.1.3. Chakana savdo korxonalariga tovar operatsiyalarini hujjatlashtirish. 8.1.4. Chakana savdo korxonalarida moddiy javobgar shaxslarning hisobotlarini tuzish. 8.1.5. Chakana savdo korxonalarida idishlar hisobining xususiyatlari.	2
9-modul. Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari			
9.1	Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalarini hujjatlashtirish va ular bo'yicha hisobotni tuzish.	9.1.1. Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalarining buxgalteriya hisobi. 9.1.2. Savdo korxonalarida daromadlar hisobi. Savdo korxonalarida xarajatlar hisobi. 9.1.3. Savdo korxonalarida yakuniy moliyaviy natijalar hisobi. 9.1.4. Savdo korxonalarida soliq to'lovlarining hisobi.	2
10-modul. Avtotransport korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari			
10.1	Avtotransport korxonalarida buxgalteriya hisobi	10.1.1. Iqtisodiyotni erkinlashtirish va modernizatsiya qilish sharoitida transport tashkilotlarida buxgalteriya hisobining oldiga qo'yilgan vazifalari. 10.1.2. Asosiy vositalar hisobi, harakatdagi tarkibni hisobga olishning	2

		xususiyatlari. 10.1.3. Asosiy vositalar amortizatsiyasi hisobi. 10.1.4. Ishlab chiqarish xarajatlarini hisobga olish, yuk, bajarilgan ish va xizmatlarning tannarxini hisoblash.	
11-modul. Lizing muomalalari hisobining xususiyatlari			
11.1	Lizing muomalalari hisobining xususiyatlari	11.1.1. Asosiy vositalarni ijaraga olish va ijaraga berish hisobi. 11.1.2. Uzoq muddatli ijara hisoboning o'ziga xos xusisiyatlari. Ijara shartnomasini tuzilishi. 11.1.3. Shartnomalarni rasmiylashtirish. 11.1.4. Ijara shartnomalarining majburiyatlari. 11.1.5. Yuklarni mamlakat ichida va mamlakatlararo tashilganda sarf qilinadigan xarajatlar va bu boradagi hisoblashishlarning turlari.	2
12-modul. Qurilish korxonalarida kapital hisobi			
12.1	Qurilish korxonalarida kapital hisobi	12.1.1. Kapital, uning tarkibi (ustav, qo'shilgan, rezerv). 12.1.2. Kapital tushunchasi. Qurilish korxonalarida kapital, ularning tashkil topish manbasi. 12.1.3. Kapitalning transport korxonalarida tutgan o'rni va hisobning vazifalari. 12.1.4. Kapitalni tashkil qilish manbalari, Qurilish korxonalarida ustav kapitalining manbai, Qurilish korxonalarida qo'shilgan kapitalning manbai, Qurilish korxonalarida rezerv kapitalning manbai. 12.1.5. Taqsimlanmagan foyda.	2
13-modul. Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi va umumishlab chiqarish xarajatlari hisobi			
13.1	Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi va umumishlab chiqarish xarajatlari	13.1.1. Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi ishlab chiqarish xarajatlari hisobiva ularning taqsimlanishi. 13.1.2. Qishloq xo'jaligi korxonalarida umumishlab chiqarish xarajatlarining	2

		hisobi va ularning taqsimlanishi. 13.1.3. Mehnat himoyasi va texnika xavfsizligi xarajatlari. 13.1.4. Xo'jalik inventar va buyumlariga doir xarajatlar. 13.1.5. Asosiy vositalar amortizatsiyasi va ularni saqlash xarajatlari.	
14-modul. Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi va umumishlab chiqarish xarajatlari hisobi			
14.1	Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar	14.1.1. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari va ularning hisobi. 14.1.2. Yagona soliq to'lovi. 14.1.3. Qishloq xo'jaligi korxonalarida majburiy ajratmalar va to'lovlarnning hisobi. 14.1.4. Moliyaviy faoliyatga doir daromadlarining hisobi. 14.1.5. Moliyaviy faoliyatga doir xarajatlarning hisobi. Foyda ko'rsatkichlarini aniqlash va ularning hisobi.	2
15-modul. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish xususiyatlari			
15.1	Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish	15.1.1. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy hisobotning turlari, tarkibi va uni taqdim etish muddatlari. 15.1.2. Qishloq xo'jalik korxonalarida moliyaviy hisobotlarning shakllanishi va o'larni to'ldirishning o'ziga xos xususiyatlari. 15.1.3. Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya balansini to'ldirish xususiyatlari. 15.1.4. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar to'g'risida hisobotni to'ldirish xususiyatlari. 15.1.5. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar to'g'risida hisobotni taqdim etish muddatlari.	2
Jami:			**30**

5.2. "Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi" fanidan rejalashtirilgan amaliy mashg'ulotlarining kalendar tematik rejasi

Amaliy mashg'ulotlarning:			
№	mavzulari	rejasi	soat
1.	Qurilish tashkilotlarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.	1.1.Buxgalteriya hisobi subyekti sifatidagi tavsifi va ular faoliyatining tashkiliy-huquqiy asoslari. 1.2.Buxgalteriya hisobining vazifalari. 1.3.Hisob siyosatining xususiyatlari.	4
2.	Qurilish mashinalari va mexanizmlarini ekspluatatsiya qilish xarajatlarining hisobi.	2.1. Asosiy vositalarga eskirish hisoblash usullarini qo'llash xususiyatlari. 2.2.Materiallarning tasnifi, tavsifi va baholanishi. 2.3.Materiallar xarakatini hujjatlashtirish va ularning ombor hisobi.	2
3.	Qurilish tashkilotlarida mehnatga haq to'lash bo'yicha hisob-kitoblarni tashkil qilish asoslari.	3.1.Mehnatga haq to'lash bo'yicha hisob-kitoblarning sintetik va analitik hisobi. 3.2.Mehnatga haq to'lash xarajatlarining taqsimoti. 3.3. Qurilish tashkilotlarida asosiy ishlab chiqarish xarajatlari hisobi.	2
4.	Qurilish ishlarini bajarishdan olingan daromadlarning hisobi.	4.1.Buyurtmachilar bilan hisob-kitoblarning hisobi. 4.2.Yakuniy moliyaviy natijalarning hisobi. 4.3. Qurilish tashkilotlarini soliqqa tortishning xususiyatlari va hisobi.	2
5.	Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.	5.1. Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobi. 5.2. xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobi. 5.3. Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.	4
6.	Mol yetkazib beruvchilar bilan hisob kitoblarni tashkil	6.1. Mol yetkazib beruvchilar. 6.2. Mol yetkazib beruvchilar bilan	2

	qilish.	hisob kitoblarni tashkil qilish.	
7.	Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.	7.1.Buxgalteriya hisobi xususiyatlari. 7.2.Korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari. 7.3. Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.	4
8.	Moddiy javobgar shaxslarning hisobotlari, ularni tuzish, taqdim etish, tekshirish va tasdiqlash.	8.1. Moddiy javobgar shaxslarning hisobotlari. 8.2. Javobgar shaxslarning hisobotlari, ularni tuzish. 8.3. Moddiy javobgar shaxslarning hisobotlari, ularni tuzish, taqdim etish, tekshirish va tasdiqlash.	2
9.	Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari.	9.1. Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari. 9.2. Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish. 9.3. Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari.	2
10.	Avtotransport korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.	11.1. Avtotransport korxonalari. 11.2. Buxgalteriya hisobi xususiyatlari. 11.3.Avtotransport korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.	2
11.	Lizing muomalalari hisobining xususiyatlari.	11.1. Lizing. 11.2. Lizing muomalalari hisobi.	2
12.	Qurilish korxonalarida kapital hisobi.	12.1. Kapital hisob. 12.2. Korxonalarida kapital hisobi.	2
13.	Qurilish tashkilotlarida ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va qurilish ishlari tannarxini kalkulyatsiya qilish xususiyatlari.	13.1. Qurilish tashkilotlarida ishlab chiqarish xarajatlari hisobi. 13.2. Ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va qurilish ishlari. 13.3. Ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va qurilish ishlari tannarxini kalkulyatsiya qilish xususiyatlari.	2
14.	Qishloq xo'jaligi korxonalarida ishlab	14.1. Ishlab chiqarish zaxiralari hisobi. 14.2. Qishloq xo'jaligi korxonalarida	2

	chiqarish zaxiralari hisobining xususiyatlari.	ishlab chiqarish zaxiralari hisobining xususiyatlari.	
15.	Dehqonchilik ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish.	15.1. Ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish. 15.2. Mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish. 15.3. Dehqonchilik ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish.	2
16.	Chorvachilik ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish	16.1. Ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish. 16.2. Mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish.	2
17.	Chorvachilik mahsulotlari tannarxini aniqlash usullari	17.1. Mahsulotlari tannarxini aniqlash. 17.2.Mahsulotlari tannarxini aniqlash usullari.	2
18.	Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi va umumishlab chiqarish xarajatlari hisobi	18.1. Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi chiqarish xarajatlari hisobi. 18.2. Qishloq xo'jaligi korxonalarida umumishlab chiqarish xarajatlari hisobi.	2
19.	Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari, soliqlar, majburiy ajratmalar va to'lovlar hisobi	19.1. Moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari. 19.2. Soliqlar. 19.3. Majburiy ajratmalar va to'lovlar hisobi.	2
20.	Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish xususiyatlari.	20.1. Moliyaviy hisobot. 20.2.Moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish. 20.3. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish xususiyatlari.	4
21.	Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari	21.1. Korxonalarida moliyaviy natijalar. 21.2. Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari.	4
22.	Qishloq xo'jalik korxonalarida buxgalteriya	22.1. Qishloq xo'jalik korxonalarida buxgalteriya hisobi.	2

	hisobining asosiy vazifalari	22.2. Qishloq xo'jalik korxonalarida buxgalteriya hisobining asosiy vazifalari.	
23.	Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari	23.1. Tovar operatsiyalari hisobi. 23.2. Tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari.	2
24.	Yordamchi ishlab chiqarish xarajatlari	24.1. Yordamchi ishlab chiqarish. 24.2. Ishlab chiqarish xarajatlari.	2
25.	Tannarx kalkulyatsiyasining yaxlit usuli	25.1. Tannarx. 25.2. Tannarx kalkulyatsiyas.	2
Jami:			**60**

VI. "Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobi" fanidan rejalashtirilgan talabalar mustaqil ta'limining kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	Amalga oshirish mexanizmi	Bajarish muddati	Hajmi (soatda)
1	Qurilish tashkilotlarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Yanvar, 2026	4
2	Qurilish mashinalari va mexanizmlarini ekspluatatsiya qilish xarajatlarining hisobi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Yanvar, 2026	4
3	Qurilish tashkilotlarida mehnatga haq to'lash bo'yicha hisob-kitoblarni tashkil qilish asoslari	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Yanvar, 2026	4
4	Qurilish ishlarini bajarishdan olingan daromadlarning hisobi.	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Fevral, 2026	4
5	Qishloq xo'jaligi korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Fevral, 2026	4
6	Mol yetkazib beruvchilar bilan hisob kitoblarni tashkil qilish	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Fevral, 2026	4

7	Savdo korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Fevral, 2026	4
8	Moddiy javobgar shaxslarning hisobotlari, ularni tuzish, taqdim etish, tekshirish va tasdiqlash	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Fevral, 2026	4
9	Umumiy ovqatlanish korxonalarida tovar operatsiyalari hisobini tashkil qilish xususiyatlari	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Mart, 2026	2
10	Avtotransport korxonalarida buxgalteriya hisobi xususiyatlari	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Mart, 2026	4
11	Lizing muomalalari hisobining xususiyatlari	Taqdimot tayyorlab individual topshirish	Mart, 2026	4
12	Qurilish korxonalarida kapital	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Mart, 2026	2
13	Qurilish tashkilotlarida ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va qurilish ishlari tannarxini kalkulyatsiya qilish xususiyatlari	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Mart, 2026	4
14	Qishloq xo'jaligi korxonalarida ishlab chiqarish zaxiralari hisobining xususiyatlari	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Aprel, 2026	2
15	Dehqonchilik ishlab chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Aprel, 2026	4
16	Chorvachilik ishlab	Adabiyotlardan	Aprel,	2

	chiqarish xarajatlari hisobi va mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilish	konspekt qilib referat yozish	2026	
17	Chorvachilik mahsulotlari tannarxini aniqlash usullari	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	Aprel, 2026	4
18	Qishloq xo'jaligi korxonalarida yordamchi va umumishlab chiqarish xarajatlari hisobi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	Aprel, 2026	4
19	Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy natijalar ko'rsatkichlari, soliqlar, majburiy ajratmalar va to'lovlar hisobi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May, 2026	4
20	Qishloq xo'jaligi korxonalarida moliyaviy hisobot shakllarini to'ldirish xususiyatlari	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	May, 2026	2
21	Avtotransport vositalariga kirmaydi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May, 2026	2
22	Quyidagi ATVlarning qaysi birida yo'lovchi tashish man etiladi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May, 2026	2
23	Tirkama va yarimtirkamalar	Adabiyotlardan konspekt qilib referat yozish	May, 2026	2
24	ATVlar hisobi yuritiladi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May, 2026	2
25	Quyidagi sarf-xarajatlarning qaysi biri ATVning boshlang'ich qiymatini oshiradi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May, 2026	2
26	Quyidagilarning qaysi	Adabiyotlardan	May,	2

	biri ATV ish faoliyatini son jihatdan ifodalovchi ko'rsatkich	foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	2026	
27	Quyidagilarning qaysi biri yo'l varaqasida ko'rsatilmaydi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May, 2026	2
28	Quyidagilarning qaysi biri ATV ish faoliyatini sifat jihatdan ifodalovchi ko'rsatkich hisoblanadi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May, 2026	2
29	Avtotransport korxonalarida tashilgan yuk hisobini yuritishga asos bo'ladi	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May, 2026	2
30	Qishloq xo'jalik korxonalarida buxgalteriya hisobining asosiy vazifalari	Adabiyotlardan foydalanib amaliy topshiriqlarni bajarish	May, 2026	2
Jami:				**90**

VII. Adabiyotlar

Asosiy adabiyotlar

1. K.B. Urazov, S.V. Vaxidov-" Boshqa tarmoqlarda buxgalteriya hisobining xususiyatlari" T, Darslik 2011. 188 bet.

2. Ergasheva Sh. Temirov F. va boshqalar-"Buxgalteriya hisobi" O'quv qo'llanma T.2016. 143 bet.

3. Toshnazarov S. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari. Darslik. – T.: "Iqtisod-Moliya", 2019. – 584 bet.

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 bet.

5. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 bet.

6. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 bet.

7. O'zbekiston Respublikasining qonuni. Buxgalteriya hisobi to'g'risida (yangi tahrirda). O'RQ-404-son, 2016. 8-bet.

8. О Каримов А.А., Курбанбаев Ж.Э., Жуманазаров С.А. Бухгалтерия

хисоби. -Т.: "Иқтисод-молия", 2019. 416-bet.

9. Urazov K.B., Po'latov M.E. Buxgalteriya hisobi. –Toshkent: "Innovatsion rivojlanish nashriyot matbaa uyi", 2020. 562-bet.

10. Toshmamatov N., Ismanov I., Buzrukhanov S. Moliyaviy hisob va hisobot. Darslik. – T.: "Sano-standart" nashriyoti, 2019. – 560 b.

Axborot manbalari

11. www. Ziyo.net.uz.

12. www.veterinariya meditsinasi.uz

13. www.buxgalter.uz

14. www.norma.uz

VIII. Baholash

Talabalarning fanlarni o'zlashtirishi 5 ballik tizimda baholanadi.

5 (a'lo) baho:
Xulosa va qaror qabul qilish;
Ijodiy fikrlar olish;
Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

4 (yaxshi) baho:
Mustaqil mushohada yurita olish;
Olgan bilimlarini amalda qo'llay olish;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

3 (qoniqarli) baho;
Mohiyatini tushunish;
Bilish, aytib berish;
Tasavvurga ega bo'lish;

2 (qoniqarsiz) baho:
Dasturni o'zlashtirmaganlik;
Fanning mohiyatini bilmaslik;
Aniq tasavvurga ega bo'lmaslik;
Mustaqil fikrlay olmaslik.

III. Fanning asosiy o‘quv materiallari

3.1. Ma’ruza mashg‘ulotlari uchun o‘quv materiallari
1- ma’ruza. “SOLIQLAR VA SOLIQQA TORTISH” FANINING PREDMETI, MAZMUNI VA PRINTSIPLARI

1.1. “Soliqlar va soliqqa tortish” fanining predmeti. Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va zarurligi. Soliq printsiplari.
1.2. Soliqqa tortish tizimining normativ-huquqiy asoslari.

Tayanch iboralar: *soliq, yig‘im, soliq to‘lovchi, soliq agenti, soliq to‘lovchining vakili, soliq prinsiplari, majburiylik, aniqlik va soliq organlarining soliq to‘lovchilar bilan hamkorligi, adolatlilik, soliq tizimining yagonaligi, oshkoralik va soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi, rezident, norezident, jismoniy shaxs, yuritik shaxs, notijorat tashkiloti, yakka tartibdagi tadbirkor.*

1.1.“Soliqlar va soliqqa tortish” fanining predmeti. Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va zarurligi. Soliq printsiplari.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasining Soliq kodeksiga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish to‘g‘risida” qarori bilan (O‘RQ-599) - O‘zbekiston Respublikasining Qonuni “O‘zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi” qabul qilindi.

O‘zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi Qonunchilik palatasi tomonidan 2019 yil 9 dekabrda qabul qilingan, Senat tomonidan 2019 yil 14 dekabrda ma’qullangan, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan 2019 yil 30-dekabrda tasdiqlangan.

O‘zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi 21 bo‘lim, 71 bob, 480 moddadan iborat.

O‘zbekiston Respublikasining Soliq kodeksi bilan soliqlar va yig‘imlarni belgilash, joriy etish va bekor qilishga, hisoblab chiqarish hamda to‘lashga doir munosabatlarni, shuningdek soliq majburiyatlarini bajarish bilan bog‘liq munosabatlarni tartibga soladi.

5-modda. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan muddatlarni hisoblash tartibi.

Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan muddatlar, ro‘y berishi kerak bo‘lgan voqyea yoki sodir qilinishi kerak bo‘lgan harakatni ko‘rsatgan holda kalendar sana bilan yoki vaqtning yillar, choraklar, oylar yoki kunlar bilan hisoblanadigan o‘tish davri bilan aniqlanadi.

Kalendar sanadan yoki ro‘y berishi kerak bo‘lgan voqyeadan keyingi kun soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan muddatni hisoblash boshlanadigan kun deb hisoblanadi.

Yillar bilan hisoblanadigan muddat muddatning oxirgi yilining tegishli oyi va kunida tugaydi. Bunda ketma-ket keladigan o‘n ikki oydan iborat har qanday vaqt davri yil deb e’tirof etiladi, bundan kalendar yil mustasno.

Choraklar bilan hisoblanadigan muddat muddatning oxirgi oyining tegishli kunida tugaydi. Bunda chorak uch kalendar oyga teng deb hisoblanadi, choraklar hisobi esa kalendar yil boshidan yuritiladi.

Oylar bilan hisoblanadigan muddat muddatning oxirgi oyining tegishli sanasida tugaydi.

Agar muddatning tamom bo‘lishi tegishli sana mavjud bo‘lmagan oyga to‘g‘ri kelsa, muddat mazkur oyning oxirgi kunida tugaydi.

Kunlar bilan hisoblanadigan muddat, agar bu muddat kalendar kunlar bilan belgilanmagan bo‘lsa, ish kunlari bilan hisoblanadi. Bunda qonun hujjatlariga muvofiq dam olish va (yoki) ish kuni bo‘lmagan bayram kuni deb e’tirof etilmaydigan kun ish kuni deb hisoblanadi.

Agar muddatning oxirgi kuni qonun hujjatlariga muvofiq dam olish va (yoki) ish kuni bo‘lmagan kun deb e’tirof etiladigan kunga to‘g‘ri kelsa, dam olish kunidan va (yoki) ish kuni bo‘lmagan kundan keyingi ish kuni muddatning tamom bo‘lish kuni deb hisoblanadi.

Amalga oshirilishi uchun muddat belgilangan harakat muddatning oxirgi kuni soat 24 ga qadar bajarilishi mumkin.

Agar hujjatlar yoxud pul mablag‘lari aloqa tashkilotiga muddatning oxirgi kuni soat 24 ga qadar topshirilgan bo‘lsa, muddat o‘tkazib yuborilmagan deb hisoblanadi.

16-modda. Soliqlar va yig‘imlar

Soliq deganda ushbu Kodeksda belgilangan, O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjetiga yoki davlat maqsadli jamg‘armasiga (bundan buyon matnda byudjet tizimi deb yuritiladi) to‘lanadigan majburiy beg‘araz to‘lov tushuniladi.

Yig‘im deganda byudjet tizimiga ushbu Kodeksda yoki boshqa qonun hujjatlarida belgilangan majburiy to‘lov tushuniladi, bu yig‘imning to‘lanishi uni to‘lovchi shaxsga nisbatan vakolatli organ yoki uning mansabdor shaxsi tomonidan yuridik ahamiyatga ega harakatlarni amalga oshirish, shu jumladan unga muayyan huquqlarni yoxud ruxsat etuvchi hujjatlarni berish shartlaridan biri bo‘ladi.

Shaxsning zimmasiga sud tartibida yuklatilgan jarimalar va boshqa to‘lovlar, shuningdek qonunda belgilangan hollarda mol-mulkni musodara qilish hamda boshqacha tarzda olib qo‘yish soliqlar yoki yig‘imlar jumlasiga kirmaydi.

7-modda. Soliq solish prinsiplari

Soliq solish majburiylik, aniqlik va soliq organlarining soliq to‘lovchilar bilan hamkorligi, adolatlilik, soliq tizimining yagonaligi, oshkoralik va soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsiplariga asoslanadi.

8-modda. Majburiylik prinsipi

Har bir shaxs ushbu Kodeksda belgilangan soliqlar va unda nazarda tutilgan yig‘imlarni to‘lashi shart.

Hyech kimga soliqlar va yig‘imlarning barcha alomatlariga ega bo‘lgan, biroq ushbu Kodeksda nazarda tutilmagan yoxud uning normalari buzilgan holda belgilangan soliqlar va yig‘imlarni to‘lash majburiyati yuklatilishi mumkin emas.

9-modda. Soliq solishning aniqligi va soliq organlarining soliq to‘lovchilar bilan hamkorligi prinsipi

Soliqlarni va yig‘imlarni belgilovchi soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlari, agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchilarni hamda ushbu soliqlarning va yig‘imlarning boshqa barcha elementlarini, shu jumladan ularni to‘lash muddatlari va tartibini aniqlab berishi kerak.

Soliq organlari soliq munosabatlari doirasida soliq to‘lovchilar bilan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini to‘g‘ri bajarish maqsadida hamkorlik qilishi shart. Bunda soliq organlari soliq to‘lovchilarning qonuniy faoliyatiga asossiz to‘siqlar yaratishga haqli emas, soliq to‘lovchilar esa soliq organlari o‘z vakolatlarini amalga oshirishi uchun shart-sharoit yaratishi kerak.

10-modda. Adolatlilik prinsipi

Soliqlar va yig‘imlar kamsitish xususiyatiga ega bo‘lishi hamda ijtimoiy, irqiy, milliy, diniy va boshqa shu kabi mezonlardan kelib chiqqan holda qo‘llanilishi mumkin emas.

Mulkning shakliga, jismoniy shaxslarning fuqaroligiga yoki kapitalning kelib chiqish mamlakatiga qarab farqlangan soliq stavkalarini, soliq imtiyozlarini yoki boshqa afzalliklarni belgilashga yo‘l qo‘yilmaydi.

Fuqarolarning o‘z konstitusiyaviy huquqlarini amalga oshirishiga to‘sqinlik qiladigan soliqlarni belgilashga yo‘l qo‘yilmaydi.

11-modda. Soliq tizimining yagonaligi prinsipi

Soliq tizimi O‘zbekiston Respublikasining butun hududida yagonadir.

O‘zbekiston Respublikasining yagona iqtisodiy makonini buzuvchi, xususan, O‘zbekiston Respublikasining hududi doirasida tovarlarning (xizmatlarning) yoki moliyaviy mablag‘larning erkin muomalada bo‘lishini bevosita yoki bilvosita cheklab qo‘yadigan soliqlar belgilanishiga yo‘l qo‘yilmaydi.

12-modda. Oshkoralik prinsipi

Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlari rasman e’lon qilinishi shart.

Rasman e’lon qilinmagan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlari kuchga kiritilmagan hujjat sifatida huquqiy oqibatlarni keltirib chiqarmaydi.

13-modda. Soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipi

Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlaridagi barcha bartaraf etib bo‘lmaydigan qarama-qarshiliklar va noaniqliklar soliq to‘lovchining foydasiga talqin etiladi.

14-modda. Bitimlarning iqtisodiy mazmuni va ularni yuridik jihatdan rasmiylashtirish

Soliq solish maqsadida barcha bitimlar va soliq to‘lovchi kirishadigan boshqa iqtisodiy munosabatlar, ularning yuridik jihatdan rasmiylashtirilishi usulidan yoki shartnomaning nomlanishidan qat’i nazar, o‘zining haqiqiy iqtisodiy mazmunidan kelib chiqqan holda hisobga olinishi kerak.

Agar bitimning yoki iqtisodiy munosabatlarning yuridik jihatdan rasmiylashtirilishi ularning haqiqatdagi iqtisodiy mazmuniga muvofiq bo‘lmasa, soliq organlari soliq solish maqsadida bitimning yuridik tavsiflanishini, soliq to‘lovchining maqomini va (yoki) uning iqtisodiy faoliyati xususiyatini o‘zgartirishga haqli.

Qalbaki (ko‘zbo‘yamachilik uchun tuzilgan) bitimlar soliq solish maqsadida hisobga olinmaydi. Agar bunday bitimlar boshqa bitimlarni niqoblasa, soliqlarni hisoblash uchun haqiqiy bitimlarning iqtisodiy mazmuni va natijalari hisobga olinadi.

Agar bitimlarning yoki boshqa iqtisodiy munosabatlarning barcha ishtirokchilari o‘zlari tuzgan bitimlarning barcha shartlari va talablarini bajarayotgan bo‘lsa, soliqqa oid bo‘lmagan munosabatlarni tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlarda nazarda tutilgan qoidalarning ayrim buzilishlari soliq to‘lovchi tomonidan olingan daromadlarni yoki ularning qilgan xarajatlarini (ko‘rgan zararlarini) soliq solish maqsadida e’tirof etishni rad etish uchun asos bo‘lib xizmat qilishi mumkin emas.

Agar soliq to‘lovchi yagona yoki ustuvor maqsadi soliq to‘lamaslik tarzidagi asossiz soliq nafi olishdan yoxud o‘zi to‘laydigan soliqlarning summasini kamaytirishdan iborat bo‘lgan operatsiyalarni yoki operatsiyalar ketma-ketligini amalga oshirsa, uning bunday harakatlari ushbu Kodeks maqsadlarida huquqni suiiste’mol qilish deb e’tirof etiladi.

Soliqlarning summalarini kamaytirishga oid sxema ham huquqni suiiste’mol qilish deb e’tirof etiladi, bunda ushbu kamaytirish bevosita yoki bilvosita maqsad yoxud oqibat bo‘ladi yoki maqsadlardan yoxud oqibatlardan biri bo‘ladi hamda bu maqsad yoki oqibat ikkinchi darajali bo‘lmaydi. Soliqlarning summalarini kamaytirish soliq solish qamrovini bevosita yoki bilvosita o‘zgartirishni, soliq imtiyozlaridan foydalanishni yoki to‘lanishi lozim bo‘lgan soliqlar summalarini boshqacha tarzda kamaytirishni o‘z ichiga oladi.

Huquq suiiste’mol qilingan hollarda, soliq organlari soliq to‘lovchi to‘lashi lozim bo‘lgan soliqlarning summalarini aniqlashda huquqni suiiste’mol qilish alomatlariga ega bo‘lgan ayrim operatsiyalarni yoki operatsiyalar ketma-ketligini e’tiborga olmaslikka haqli. Shuningdek soliq organlari to‘lanishi lozim bo‘lgan soliqlar summalarini bunday suiiste’mollikning ta’sirini istisno etadigan tarzda o‘zgartirishga haqli.

Ushbu moddada ko‘rsatilgan huquqni suiiste’mol qilishning, bitim qalbakiligining (ko‘zbo‘yamachilik uchun tuzilganligining) holatlarini aniqlash, shuningdek ularning oqibatlarini qo‘llash soliq organlari tomonidan, soliq to‘lovchi norozi bo‘lgan taqdirda esa, soliq organlarining da’vosi bo‘yicha sud tomonidan amalga oshiriladi.

15-modda. Lozim darajada ehtiyotkorlik

Soliq munosabatlarida soliq to‘lovchilar kontragentlarni tanlash chog‘ida ularning soliq organlarida soliq to‘lovchilar sifatida hisobga qo‘yilganligini, kontragentning ishbilarmonlik obro‘sini, ishlab chiqarish bazasi va xodimlari mavjudligini, moliyaviy holatini, bitim bo‘yicha majburiyatlarni bajarish qobiliyatini tekshirib, lozim darajada ehtiyotkorlik qilishi shart.

Soliq to‘lovchi tomonidan uning oldidagi o‘z majburiyatlarini bajarmagan shaxslar bilan tuzilgan bitimlar bo‘yicha qilingan xarajatlar (ko‘rilgan zararlar), agar ushbu soliq to‘lovchi bitim tuzayotganda lozim darajada ehtiyotkorlik qilmagan bo‘lsa, soliq solish maqsadida tan olinmaydi.

Soliq organlari soliq to‘lovchilarga kontragentlarning soliq organlarida soliq to‘lovchi sifatida hisobga qo‘yilganligi to‘g‘risidagi axborotdan, shuningdek boshqa axborotdan O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilangan tartibda foydalanish imkoniyatini beradi.

1.2. Soliqqa tortish tizimining normativ-huquqiy asoslari.

19-modda. Soliq munosabatlarining sub’yektlari va hujjatlar almashish tartibi. Soliq to‘lovchilar, soliq agentlari va vakolatli organlar soliq munosabatlarining sub’yektlaridir.

Soliq organlari, ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda, hujjatlarni elektron hujjat tarzida soliq to‘lovchining shaxsiy kabinetiga yuboradi. Yuborilgan hujjatlar soliq to‘lovchi tomonidan o‘qib chiqilganidan keyin, lekin ushbu hujjat jo‘natilgan sanadan e’tiboran uch kundan kechiktirmay olingan deb hisoblanadi.

Agar soliq to‘lovchida soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti mavjud bo‘lmasa, hujjatlar buyurtma xat qilib pochta orqali yuboriladi va ular jo‘natilganidan so‘ng besh kundan keyin olingan deb hisoblanadi.

Hujjatlar soliq to‘lovchiga yoki uning vakiliga shaxsan mazkur hujjatlar olingan sana ko‘rsatilgan holda imzo qo‘ydirib topshirilishi mumkin.

Soliq to‘lovchilar, ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda, soliq organlariga hujjatlarni mazkur moddaning ikkinchi – to‘rtinchi qismlarida ko‘rsatilganiga o‘xshash tartibda yuboradi. Bunda ushbu hujjatlar soliq organlariga soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti orqali yuborilganda – jo‘natilgan kun, pochta orqali yuborilganda besh kundan keyin olingan deb hisoblanadi.

Ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hujjatlarning, elektron hujjat aylanishini ta’minlash uchun zarur bo‘lgan hujjatlarning shakllari, mazkur hujjatlarning shakllarini to‘ldirish tartibi, bunday hujjatlarni qog‘ozda yoki telekommunikasiya kanallari orqali elektron shaklda yoxud soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti orqali yuborish hamda olish tartibi O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan tasdiqlanadi.

20-modda. Soliq to‘lovchilar

Ushbu Kodeksga muvofiq zimmasiga belgilangan soliqlar hamda yig‘imlarni to‘lash majburiyati yuklatilgan yuridik va jismoniy shaxslar soliq to‘lovchilar deb e’tirof etiladi.

Yuridik shaxslarning alohida bo‘linmalari mazkur shaxslarning soliqlar va yig‘imlarni to‘lash bo‘yicha majburiyatlarini ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda va tartibda ushbu alohida bo‘linmalar joylashgan yeri bo‘yicha bajaradi.

Yirik soliq to‘lovchilar toifasiga kiritilgan soliq to‘lovchilar alohida bo‘linmalarni hisobga olib markazlashgan holda soliq hisobotini taqdim etadi va soliqlarni (yig‘imlarni) to‘laydi.

Ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda yuridik shaxs tashkil etmagan holdagi chet el tuzilmalari soliq to‘lovchilar deb e’tirof etiladi.

21-modda. Soliq to‘lovchilarning huquqlari

Soliq to‘lovchilar quyidagi huquqlarga ega:

soliq organlaridan va boshqa vakolatli organlardan (ularning vakolatlari doirasida) amaldagi soliqlar to‘g‘risida, soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlaridagi o‘zgarishlar haqida, soliqlarni hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi to‘g‘risida axborotni, soliq hisobotining va arizalarning shakllarini, shuningdek ularni to‘ldirish tartibi haqida tushuntirishlarni bepul olish;

o‘z soliq majburiyatlarini bajarish yuzasidan soliq organlarida va boshqa vakolatli organlarda mavjud bo‘lgan ma’lumotlarni olish;

ushbu Kodeksda belgilangan asoslar mavjud bo‘lganda va tartibda soliq imtiyozlaridan foydalanish yoxud ulardan foydalanishni rad etish;

soliqlar, penyalar va jarimalarning ortiqcha to‘langan yoki ortiqcha undirilgan summalarini o‘z vaqtida hisobga o‘tkazish yoki qaytarish;

ushbu Kodeksda belgilangan tartibda va shartlarda soliqlarni to‘lashni kechiktirish yoki bo‘lib-bo‘lib to‘lash;

soliq solish ob’yektlarini hisobga olishda, soliqlarni hisoblab chiqarish va to‘lashda o‘zlari yo‘l qo‘ygan xatolarni mustaqil ravishda tuzatish;

ushbu Kodeksga muvofiq o‘z hududida o‘tkaziladigan sayyor soliq tekshiruvini va soliq auditini o‘tkazish chog‘ida hozir bo‘lish;

sayyor soliq tekshiruvi va soliq auditi materiallari bilan tanishish, shuningdek ushbu tekshiruvlarning dalolatnomalarini olish;

soliq tekshiruvini amalga oshiruvchi soliq organlariga soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining ijrosiga taalluqli masalalar bo‘yicha tushuntirishlar berish;

soliq organlari va boshqa vakolatli organlarning hamda ular mansabdor shaxslarining ushbu Kodeksga va (yoki) soliq to‘g‘risidagi boshqa qonun hujjatlariga muvofiq bo‘lmagan talablarini bajarmaslik;

soliq organlari va boshqa vakolatli organlarning normativ tusga ega bo‘lmagan hujjatlari hamda qarorlari, ular mansabdor shaxslarining harakatlari (harakatsizligi) ustidan belgilangan tartibda shikoyat qilish;

soliq organlari va boshqa vakolatli organlarning qonunga xilof qarorlari yoki ular mansabdor shaxslarining noqonuniy harakatlari (harakatsizligi) tufayli yetkazilgan zararlarning o‘rni qoplanishini belgilangan tartibda talab qilish;

ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda, soliq tekshiruvi materiallarini yoki soliq organlarining boshqa hujjatlarini ko‘rib chiqish jarayonida ishtirok etish;

soliq munosabatlari masalalariga oid o‘z manfaatlarini shaxsan yoxud soliq maslahatchilari tashkiloti yoki boshqa o‘z vakillari orqali ifodalash;

soliq siriga rioya etish va uni saqlash.

Soliq to‘lovchilar ushbu Kodeksda va soliq to‘g‘risidagi boshqa qonun hujjatlarida belgilangan o‘zga huquqlarga ham ega bo‘lishi mumkin.

Soliq to‘lovchining soliq munosabatlarida shaxsan ishtirok etishi uni vakilga ega bo‘lish huquqidan mahrum etmaydi, xuddi shuningdek vakilning ishtirok etishi soliq to‘lovchini bunday munosabatlarda shaxsan ishtirok etish huquqidan mahrum etmaydi.

Soliq to‘lovchilarning huquqlari soliq organlari va boshqa vakolatli organlar mansabdor shaxslarining tegishli majburiyatlari bilan ta’minlanadi.

Soliq to‘lovchilarning huquqlarini ta’minlashga oid majburiyatlarni bajarmaganlik yoki lozim darajada bajarmaganlik O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlarida nazarda tutilgan javobgarlikka sabab bo‘ladi.

22-modda. Soliq to‘lovchilarning majburiyatlari

Soliq to‘lovchilar:

belgilangan soliqlar va yig‘imlarni o‘z vaqtida hamda to‘liq hajmda hisoblab chiqarishi va to‘lashi;

hujjatlarni ko‘rib chiqish yoki tushuntirishlar berish zaruriyati to‘g‘risida chaqiruv xatini olganida soliq organiga kelishi;

tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishda xaridorga hisobvaraq-fakturalarni, cheklarni yoki ularga tenglashtirilgan boshqa hujjatlarni berishi;

soliq tekshiruvini o‘tkazayotgan soliq organlarining mansabdor shaxslariga soliqlarni hisoblab chiqarish va to‘lash uchun asos bo‘lib xizmat qiladigan hujjatlar, shuningdek elektron manbalarda saqlanadigan tegishli axborot bilan tanishish imkoniyatini ta’minlashi;

soliq organlari va boshqa vakolatli organlarning qonuniy talablarini bajarishi, ko‘rsatilgan organlarning va ular mansabdor shaxslarining qonuniy faoliyatiga to‘sqinlik qilmasligi;

agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq hisobotlarining va soliqlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash uchun zarur bo‘lgan boshqa hujjatlarning tegishli soliqlarni to‘lash uchun belgilangan kalendar yildan keyingi besh yil mobaynida but saqlanishini ta’minlashi;

o‘zi soliq bo‘yicha hisobga olingan joydagi soliq organlarini O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslaridagi va chet el yuridik shaxslaridagi ishtiroki to‘g‘risida, agar ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) ulushi 10 foizdan ortiq bo‘lsa, xabardor etishi shart.

Yuridik shaxs bo‘lgan soliq to‘lovchilar ushbu moddaning birinchi qismida nazarda tutilgan majburiyatlardan tashqari, o‘zlari hisobga olingan joydagi soliq organlariga o‘zlarining barcha alohida bo‘linmalari to‘g‘risida va alohida bo‘linmalarga oid ilgari xabar qilingan ma’lumotlaridagi o‘zgarishlar to‘g‘risida alohida bo‘linma tashkil etilgan yoki mazkur ma’lumotlar o‘zgartirilgan kundan e’tiboran bir oy ichida xabar qilishi shart.

Ushbu Kodeks bilan zimmasiga soliq hisobotini elektron shaklda taqdim etish majburiyati yuklatilgan shaxslar soliq organlari tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlari bilan tartibga solinadigan munosabatlardagi o‘z vakolatlarini amalga oshirish chog‘ida foydalaniladigan hujjatlarning soliq organidan telekommunikasiya aloqa tarmoqlari orqali elektron shaklda olinishini ta’minlashi kerak.

Ushbu Kodeksga muvofiq soliq solish ob’yekti deb e’tirof etiladigan ko‘chmas mulkka ega bo‘lgan chet el yuridik shaxslari ushbu moddada nazarda tutilgan majburiyatlardan tashqari, ko‘chmas mulk ob’yekti turgan joydagi soliq organiga ushbu chet el yuridik shaxsining ishtirokchilari to‘g‘risidagi ma’lumotlarni ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda va tartibda xabar qilishi shart. Yuridik shaxs tashkil etmagan holdagi chet el tuzilmalari ko‘rsatilgan

holatlarda o‘z muassislari, benefisiarlari va boshqaruvchilari haqidagi ma’lumotlarni xabar qilishi kerak. Chet el yuridik shaxsida (yuridik shaxs tashkil etmagan holdagi chet el tuzilmasida) ushbu qismda ko‘rsatilgan bir nechta mol-mulk ob’yekti mavjud bo‘lgan taqdirda, ushbu shaxs tanloviga ko‘ra, xabar mol-mulk ob’yektlarining biri turgan yerdagi soliq organiga taqdim etiladi.

O‘zbekiston Respublikasining bojxona chegarasi orqali tovarlar olib o‘tilishi munosabati bilan soliqlar to‘laydigan soliq to‘lovchilar zimmasida O‘zbekiston Respublikasining bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan majburiyatlar ham bo‘ladi.

Soliq to‘lovchilarning zimmasida qonun hujjatlariga muvofiq boshqa majburiyatlar ham bo‘lishi mumkin.

23-modda. Soliq agentlari

Ushbu Kodeksga muvofiq zimmasiga soliqlarni hisoblab chiqarish, soliq to‘lovchidan ushlab qolish va byudjet tizimiga o‘tkazish majburiyati yuklatilgan shaxslar soliq agentlari deb e’tirof etiladi.

Soliq agentlari, agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchilar kabi huquqlarga ega bo‘ladi.

Soliq agentlari:

soliqlarni to‘g‘ri va o‘z vaqtida hisoblab chiqarishi, ushlab qolishi hamda byudjet tizimiga o‘tkazishi;

soliq organlariga soliqni ushlab qolish imkoniyati yo‘qligi va soliq to‘lovchining soliq qarzi summasi to‘g‘risida bunday holatlar soliq agentiga ma’lum bo‘lgan kundan e’tiboran bir oy ichida yozma ravishda yoki elektron shaklda xabar qilishi;

hisoblangan va to‘langan daromadlarning, hisoblab chiqarilgan, ushlab qolingan va byudjet tizimiga o‘tkazilgan soliqlarning hisobini har bir soliq to‘lovchi bo‘yicha alohida yuritishi;

soliqlarning to‘g‘ri hisoblab chiqarilishi, ushlab qolinishi va o‘tkazilishi ustidan nazoratni amalga oshirish uchun zarur bo‘lgan hujjatlarni soliq organlariga taqdim etishi;

soliq hisobotlarining hamda soliqlarni hisoblab chiqarish, ushlab qolish va o‘tkazish uchun zarur bo‘lgan boshqa hujjatlarning ushbu Kodeksning 88-moddasida nazar tutilgan da’vo muddati mobaynida but saqlanishini ta’minlashi shart.

Soliq agentlarining zimmasida qonun hujjatlariga muvofiq boshqa majburiyatlar ham bo‘lishi mumkin.

24-modda. Soliq to‘lovchining vakillari

Soliq to‘lovchi, agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq munosabatlarida qonuniy yoki vakolatli vakil orqali ishtirok etishga haqli.

Vakilning vakolatlari ushbu Kodeksga va boshqa qonun hujjatlariga muvofiq hujjatlar bilan tasdiqlangan bo‘lishi kerak.

Yuridik shaxs bo‘lgan soliq to‘lovchining qonuniy vakili deb ushbu yuridik shaxsga qonun yoki uning ta’sis hujjatlari asosida vakillik qilishga vakolatli shaxslar e’tirof etiladi.

Jismoniy shaxs bo‘lgan soliq to‘lovchining qonuniy vakili deb fuqarolik qonun hujjatlariga muvofiq uning vakillari sifatida faoliyat olib boradigan shaxslar e’tirof etiladi.

Yuridik shaxs qonuniy vakillarining mazkur yuridik shaxsning soliq munosabatlarida ishtirok etishi munosabati bilan sodir etilgan harakatlari (harakatsizligi) ushbu yuridik shaxsning harakati (harakatsizligi) hisoblanadi.

Soliq to‘lovchi tomonidan belgilangan tartibda soliq organlari, bojxona organlari va soliq munosabatlarining boshqa ishtirokchilari bilan munosabatlarda o‘z manfaatlarini ifodalash vakolati berilgan soliq maslahatchilari tashkilotlari yoki boshqa shaxslar soliq to‘lovchining vakolatli vakillari bo‘lishi mumkin.

Yuridik shaxs bo‘lgan soliq to‘lovchining vakolatli vakili, agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, o‘z vakolatlarini tuzilgan shartnoma yoki fuqarolik qonun hujjatlarida belgilangan tartibda beriladigan ishonchnoma asosida amalga oshiradi.

Jismoniy shaxs bo‘lgan soliq to‘lovchining vakolatli vakili o‘z vakolatlarini fuqarolik qonun hujjatlariga muvofiq notarial tasdiqlangan ishonchnoma asosida amalga oshiradi.

Soliq, moliya, bojxona va boshqa davlat organlarining mansabdor shaxslari soliq to‘lovchining vakolatli vakillari bo‘la olmaydi.

Soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining mas’ul ishtirokchisi qonun asosida soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhi barcha ishtirokchilarining vakolatli vakili hisoblanadi.

Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhini tuzish to‘g‘risidagi shartnoma qoidalaridan qat’i nazar, ushbu guruhning mas’ul ishtirokchisi quyidagilar bilan bog‘liq huquqiy munosabatlarda mazkur konsolidasiyalashgan guruh ishtirokchilarining manfaatlarini ifodalashga haqli:

soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhini tuzish to‘g‘risidagi shartnomani soliq organlarida ro‘yxatdan o‘tkazish, shuningdek ushbu shartnomaga o‘zgartirish kiritish, shartnomaning amal qilish muddatini uzaytirish to‘g‘risidagi qaror va uni tugatish bilan bog‘liq huquqiy munosabatlarda;

soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchisidan soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi uchun foyda solig‘i bo‘yicha qarzlarni majburiy undirish bilan bog‘liq huquqiy munosabatlarda;

soliq organining mansabdor shaxsi tomonidan amalga oshirilgan harakatlar (harakatsizlik) xususiyati bo‘yicha ular soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchisi bo‘lgan yuridik shaxsning huquqlariga bevosita ta’sir qilsa.

Amal qilish muddati tugashi bilan soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhini tuzish to‘g‘risidagi shartnoma muddatidan oldin bekor qilinganda yoki tugatilganda ushbu guruhning mas’ul ishtirokchisi bo‘lgan

shaxs ushbu moddaning o‘ninchi va o‘n birinchi qismlarida nazarda tutilgan vakolatlarini saqlab qoladi.

Soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining mas’ul ishtirokchisi bo‘lgan shaxslar mazkur guruh ishtirokchilarining manfaatlarini ifodalash bo‘yicha ushbu Kodeks bilan o‘zlariga berilgan vakolatlarni qonun hujjatlarida belgilangan tartibda tuzilgan shartnoma yoki berilgan ishonchnoma asosida uchinchi shaxslarga berishga haqlidir.

25-modda. Vakolatli organlar

Quyidagilar vakolatli organlardir:

soliq organlari – O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi, Yirik soliq to‘lovchilar bo‘yicha hududlararo davlat soliq inspeksiyasi, Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahar davlat soliq boshqarmalari, shuningdek tumanlar (shaharlar) davlat soliq inspeksiyalari;

bojxona organlari – O‘zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo‘mitasi, Davlat bojxona qo‘mitasining Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar, Toshkent shahri bo‘yicha boshqarmalari, «Toshkent – AERO» maxsus bojxona kompleksi va bojxona postlari;

yig‘imlarni undirish funksiyasini amalga oshiruvchi davlat organlari va tashkilotlar.

26-modda. Soliq organlarining huquqlari

Soliq organlari quyidagilarga haqli:

soliq to‘lovchilardan va uchinchi shaxslardan soliqlarni va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash uchun zarur bo‘lgan hujjatlar va ma’lumotlarni (axborotni), shu jumladan elektron tarzda taqdim etishini talab qilish;

ushbu Kodeksda belgilangan tartibda soliq tekshiruvlari va boshqa soliq nazorati tadbirlarini o‘tkazish;

hududni, ishlab chiqarish, omborxona, savdo binolarini va boshqa binolarni, shu jumladan soliq to‘lovchi daromad olish uchun foydalanadigan yoki soliq solish ob’yektlarini saqlash bilan bog‘liq joylarni ko‘zdan kechirish;

mol-mulkni inventarizasiya qilish va bajarilgan ishlar, ko‘rsatilgan xizmatlarning nazorat o‘lchovlarini o‘tkazish;

qonun hujjatlarida nazarda tutilgan hollarda kassani va tovar-moddiy boyliklar hamda hujjatlar saqlanadigan joylarni ikki kundan ortiq bo‘lmagan muddatga, ikki kundan ortiq muddatga esa, sud qarori bo‘yicha muhrlash;

soliqlarni va yig‘imlarni hisoblab chiqarish bilan bog‘liq hujjatlarni va elektron axborot jismlarini olib qo‘yish;

foto- va videotasvirga tushirish, tushuntirishlar hamda boshqa ma’lumotlarni olish;

tarjimonni, ekspertni jalb etish va ekspertiza tayinlash;

soliq to‘lovchi hisob hujjatlarini yo‘qotgan yoki yo‘q qilgan hollarda soliq to‘lovchi to‘g‘risidagi o‘zida mavjud axborot, shuningdek boshqa shu kabi soliq to‘lovchilar to‘g‘risidagi ma’lumotlar asosida soliqlar summasini hisob-kitob orqali mustaqil ravishda aniqlash;

o‘zaro kelishuv asosida soliq monitoringida ishtirok etayotgan soliq to‘lovchi tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga rioya etilishi, soliqlarni hisoblab chiqarishning to‘g‘riligi, to‘liqligi va o‘z vaqtida to‘lanishi yuzasidan soliq monitoringini o‘tkazish;

soliq qarzini majburiy undirish choralarini ko‘rish;

soliqqa oid huquqbuzarliklar to‘g‘risidagi ishlarni ko‘rib chiqish va moliyaviy sanksiyalar qo‘llash;

soliq huquqbuzarliklarining aniqlangan holatlari bo‘yicha tovar-moddiy boyliklarni belgilangan tartibda davlat daromadiga o‘tkazish. Yuridik shaxs bo‘lgan soliq to‘lovchilar va yakka tartibdagi tadbirkorlarning tovar-moddiy boyliklarini davlat daromadiga o‘tkazish sud tartibida amalga oshiriladi;

soliq to‘lovchilarga nisbatan ular tomonidan noqonuniy olingan mablag‘larni davlat daromadiga undirish to‘g‘risida sudlarga da’volar kiritish;

hujjatlarning davlat tiliga tarjima qilinishini talab qilish;

soliq to‘lovchilarni va soliq agentlarini yozma bildirish asosida soliq organlariga ular tomonidan soliqlarni to‘lash (ushlab qolish va o‘tkazish) yuzasidan yoki soliq tekshiruvi bilan bog‘liq ravishda, shuningdek ular tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining bajarilishi bilan bog‘liq boshqa hollarda tushuntirishlar berishga chaqirish;

ushbu Kodeksda nazarda tutilgan tartibda soliq to‘lovchining yoki soliq agentining bankdagi hisobvaraqlari bo‘yicha operasiyalarni to‘xtatib turish va ularning mol-mulkini xatlab qo‘yish;

soliq to‘lovchilar va ularning vakillaridan, soliq agentlaridan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining aniqlangan buzilishlarini bartaraf etishni talab qilish hamda ushbu talablarning bajarilishini nazorat qilish;

ushbu Kodeksda belgilangan majburiyatlarning banklar tomonidan bajarilishini nazorat qilish.

Soliq organlari qonunga muvofiq boshqa huquqlarni ham amalga oshirishi mumkin.

27-modda. Soliq organlarining majburiyatlari

Soliq organlari:

soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga rioya etishi;

soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga rioya etilishi, soliqlar va yig‘imlarning to‘g‘ri hisoblab chiqarilishi, to‘liq hamda o‘z vaqtida to‘lanishi ustidan nazoratni amalga oshirishi;

soliq to‘lovchilar, soliq solish ob’yektlari va soliq solish bilan bog‘liq ob’yektlar, hisoblangan va to‘langan soliqlar to‘liq va o‘z vaqtida hisobga olinishini ta’minlashi;

soliq tekshiruvlarini o‘tkazishda soliq to‘lovchilarga ularning huquqlari va majburiyatlari to‘g‘risida ma’lumot berishi, shuningdek o‘tkazilgan tekshirishlar natijalari to‘g‘risida xabardor qilishi;

soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasining rasmiy veb-saytida o‘z vaqtida e’lon qilishi;

soliq to‘lovchilarga soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini ijro etishida yordam berishi, soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlari normalarini va soliq imtiyozlarini qo‘llash tartibini tushuntirishi;

coliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlari buzilganligi faktlarini tahlil qilishi va baholashi, soliqqa oid huquqbuzarliklarga olib keladigan sabablar va sharoitlarni bartaraf etish to‘g‘risidagi takliflarni tegishli davlat organlariga kiritishi;

huquqni muhofaza qiluvchi organlar bilan birgalikda soliqqa oid huquqbuzarliklarga qarshi kurashishga doir uzoq muddatli va joriy dasturlarni ishlab chiqishi hamda amalga oshirishi;

soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlari buzilganligi to‘g‘risidagi arizalarni, xabarlarni va boshqa axborotni o‘rganishi;

davlat daromadiga o‘tkazilgan mol-mulkni realizasiya qilishdan pul mablag‘larining to‘liq va o‘z vaqtida tushishini nazorat qilishi;

masalani hal etish soliq organlari vakolatlari doirasiga kirmaydigan hollarda soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining buzilishi faktlari bo‘yicha materiallarni huquqni muhofaza qiluvchi organlarga topshirishi;

o‘z vakolatlari doirasida valyuta va eksport-import operasiyalarini amalga oshirishning belgilangan tartibiga rioya etilishi ustidan nazorat qilishi;

soliq siriga rioya etishi va uning saqlanishini ta’minlashi;

soliq to‘lovchining talabiga binoan soliqlarni to‘lash bo‘yicha soliq majburiyatining bajarilishi yuzasidan solishtirma dalolatnoma tuzishi;

ushbu Kodeksga muvofiq soliq qarzi summasini so‘zsiz undirishi;

yuridik va jismoniy shaxslarni, shu jumladan O‘zbekiston Respublikasi norezidentlarini hisobga olishi, ularga soliq to‘lovchilarning identifikasiya raqamini berishi hamda bu haqda statistika va ro‘yxatdan o‘tkazuvchi organlarga rasmiy ravishda ma’lum qilishi;

soliq to‘lovchining talabiga binoan uning soliq organlarida hisobga qo‘yilganligini tasdiqlovchi ma’lumotnomani berishi;

soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini qo‘llash masalalari yuzasidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining yozma tushuntirishlariga amal qilishi shart.

Soliq organlarining zimmasida qonun hujjatlariga muvofiq boshqa majburiyatlar ham bo‘lishi mumkin.

29-modda. Soliq siri

Vakolatli organlar tomonidan olingan soliq to‘lovchi to‘g‘risidagi ma’lumotlar soliq sirini tashkil etadi, quyidagilar bundan mustasno:

1) hamma foydalanishi mumkin bo‘lgan, shu jumladan egasining roziligi bilan shunday foydalanish imkoni yaratilgan ma’lumotlar;

2) soliq to‘lovchining identifikasiya raqami to‘g‘risidagi ma’lumotlar;

3) soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining buzilishlari va bu qoidabuzarliklar uchun javobgarlik choralari to‘g‘risidagi ma’lumotlar;

4) soliq to‘lovchilar tomonidan qo‘llaniladigan soliq rejimlari va qo‘shilgan qiymat solig‘ini to‘lovchilar sifatida hisobga qo‘yilganlik to‘g‘risidagi ma’lumotlar;

5) to‘langan soliqlarning va soliq qarzining summalari haqidagi ma’lumotlar;

6) yuridik shaxsning ishtirokchilari to‘g‘risidagi ma’lumotlar;

7) xodimlarning ro‘yxatdagi o‘rtacha soni to‘g‘risidagi ma’lumotlar;

8) moliyaviy hisobot ma’lumotlari bo‘yicha daromadlar va xarajatlar summalari to‘g‘risidagi ma’lumotlar.

Soliq siri davlat organlari, ularning mansabdor shaxslari, jalb etiladigan mutaxassislar va ekspertlar tomonidan oshkor etilishi mumkin emas, bundan qonun hujjatlarida nazarda tutilgan hollar mustasno.

Soliq sirini oshkor etish jumlasiga, xususan, soliq to‘lovchining tijorat sirini (ishlab chiqarish sirini) tashkil etuvchi va davlat organining mansabdor shaxsiga, jalb etilgan mutaxassisga yoki ekspertga ular o‘z majburiyatlarini bajarishi chog‘ida ma’lum bo‘lib qolgan axborotdan foydalanish yoki uni boshqa shaxsga berish kiradi.

O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalariga muvofiq boshqa davlatlarning soliq organlariga yoki boshqa tegishli organlariga soliq to‘lovchi to‘g‘risida so‘ralgan ma’lumotlarni taqdim etish soliq sirini oshkor etish sirasiga kirmaydi.

Davlat organlariga kelib tushgan soliq sirini tashkil etuvchi ma’lumotlar maxsus saqlash va foydalanish rejimiga ega.

Soliq sirini tashkil etuvchi ma’lumotlardan O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilanadigan mansabdor shaxslar foydalanish huquqiga ega.

Soliq sirini tashkil etuvchi ma’lumotlarni o‘z ichiga olgan hujjatlarning yo‘qotilishi yoki bunday ma’lumotlarning oshkor etilishi qonunda nazarda tutilgan javobgarlikka sabab bo‘ladi.

Ushbu moddaning qoidalari O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tasarrufidagi, soliq to‘lovchilar to‘g‘risidagi ma’lumotlarni kiritadigan va ularga ishlov beradigan tashkilotlar tomonidan olingan ma’lumotlarga, shuningdek mazkur tashkilotlarning xodimlariga nisbatan tatbiq etiladi.

Soliqqa oid atamalar.

30-modda. Jismoniy shaxslar

O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari, chet davlatlarning fuqarolari, shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar jismoniy shaxslardir.

Tegishli maqomi o‘ziga nisbatan belgilangan soliq davri boshlanadigan yoki tugaydigan har qanday ketma-ket o‘n ikki oylik davr davomida jami bir yuz sakson uch kalendar kundan ko‘proq O‘zbekiston Respublikasida haqiqatda bo‘lgan jismoniy shaxslar O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari deb e’tirof etiladi.

O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari bo‘lmagan jismoniy shaxslar O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari deb e’tirof etiladi.

31-modda. Yakka tartibdagi tadbirkorlar

Belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan jismoniy shaxs yakka tartibdagi tadbirkor hisoblanadi.

Yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi, biroq yakka tartibdagi tadbirkor sifatida ro‘yxatdan o‘tmagan jismoniy shaxslarga soliq solish va ularga nisbatan javobgarlik choralarini qo‘llash maqsadida yakka tartibdagi tadbirkor sifatida qaraladi.

32-modda. Yuridik shaxslar va ularning alohida bo‘linmalari

Quyidagilar yuridik shaxslardir:

1) O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga muvofiq tashkil etilgan yuridik shaxslar (O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari);

2) chet davlatlarning qonun hujjatlariga muvofiq tashkil etilgan, fuqarolik huquqiy layoqatiga ega bo‘lgan chet el yuridik shaxslari (shu jumladan kompaniyalar va boshqa korporativ tuzilmalar);

3) xalqaro tashkilotlar.

Yuridik shaxsning hududiy jihatdan alohida bo‘lgan, turgan yeri bo‘yicha doimiy ish joylari jihozlangan har qanday bo‘linmasi O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxsining alohida bo‘linmasidir.

Yuridik shaxsning alohida bo‘linmasini e’tirof etish, unga qanday vakolatlar berilganligidan va uning tashkil etilishi bo‘yicha yuridik shaxsning ta’sis hujjatlarida yoki boshqa tashkiliy-boshqaruv hujjatlarida aks ettirilganligi yoki aks ettirilmaganligidan qat’i nazar, amalga oshiriladi.

Agar ish joyi bir oydan ortiq muddatga yaratilgan bo‘lsa, u doimiy hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxsi alohida bo‘linmasining joylashgan yeri ushbu yuridik shaxs mazkur alohida bo‘linma orqali faoliyat olib boradigan joydir.

36-modda. Doimiy muassasa

Ushbu Kodeksning maqsadlarida chet el yuridik shaxsi O‘zbekiston Respublikasidagi tadbirkorlik faoliyatini to‘liq yoki qisman qaysi doimiy faoliyat joyida amalga oshirayotgan bo‘lsa, o‘sha joy chet el yuridik shaxsining O‘zbekiston Respublikasidagi doimiy muassasasi deb e’tirof etiladi.

Doimiy muassasa deganda quyidagilar tushuniladi, chunonchi:

1) har qanday boshqaruv joyi, filial, bo‘linma, byuro, idora, ofis, xona, agentlik, fabrika, ustaxona, sex, laboratoriya;

2) tovarni ishlab chiqarish, qayta ishlash, butlash, qadoqlash va o‘rab-joylash amalga oshiriladigan joy;

3) savdo shoxobchasi sifatida foydalaniladigan har qanday joy, shu jumladan ombor;

4) kon (shaxta), neft yoki gaz qudug‘i, karyer yoki tabiiy resurslar qazib olinadigan boshqa har qanday joy;

5) tabiiy resurslarni o‘rganish (qidirish), ishlatish, qazib olish va (yoki) ulardan foydalanish uchun qo‘llaniladigan qurilma yoki inshoot (shu jumladan uni montaj qilish), faqat qurilma yoki inshoot bir yuz sakson uch kundan ortiq muddat

mobaynida foydalanilayotgan bo‘lishi yoki foydalanish uchun tayyor bo‘lishi shart;

6) quvur, gaz quvuri bilan bog‘liq faoliyat (shu jumladan nazorat yoki kuzatuv) amalga oshiriladigan har qanday joy;

7) o‘yin avtomatlarini (shu jumladan ularga qo‘shimchalarni), kompyuter tarmoqlari va aloqa kanallarini, attraksionlarni o‘rnatish, sozlash hamda ulardan foydalanish bilan bog‘liq faoliyat amalga oshiriladigan har qanday joy.

Quyidagilar ham doimiy muassasa deb e’tirof etiladi:

1) qurilish maydoni, qurilish, montaj qilish yoki yig‘ish ob’yekti yoxud ular bilan bog‘liq kuzatuv (nazorat qilish) faoliyati, basharti bunday maydon, ob’yekt yoki faoliyat istalgan ketma-ketlikdagi o‘n ikki oylik davr mobaynida bir yuz sakson uch kundan ortiq muddat mobaynida mavjud bo‘lsa yoki davom etsa;

2) xizmatlar ko‘rsatish, shu jumladan ushbu chet el yuridik shaxsi tomonidan o‘z xizmatchilari yoki shu maqsadlar uchun uning tomonidan yollangan boshqa xodimlar orqali bajariladigan maslahat xizmatlari, basharti bunday faoliyat (ayni bir loyiha bilan bog‘liq shaxs yoki chet el yuridik shaxsining bog‘langan tarafi uchun) istalgan ketma-ketlikdagi o‘n ikki oylik davr mobaynida kamida bir yuz sakson uch kun davom etsa.

Agar ushbu moddaning uchinchi qismi 1-bandida ko‘rsatilgan qurilish maydonida yoki boshqa ob’yektda turli vaqt davrlarida, bir yoki bir nechta o‘zaro bog‘liq chet el yuridik shaxsi tomonidan xizmatlar ko‘rsatish amalga oshirilsa, bu davrlarning har biri alohida olinganda ushbu moddaning uchinchi qismi 1 va 2-bandlarida ko‘rsatilgan muddatdan yoki muddatlardan oshmasa, ushbu xizmatlarga doir faoliyat davrlari mazkur qurilish maydonida yoki boshqa ob’yektda faoliyat amalga oshirilgan jami vaqt davriga qo‘shiladi.

Faqat tayyorgarlik yoki yordamchi xususiyatga ega bo‘lgan va chet el yuridik shaxsi tadbirkorlik faoliyatining asosiy turlari hisoblanmaydigan quyidagi faoliyat turlari doimiy muassasani tashkil etishga olib kelmaydi:

1) ob’yektlardan faqat ushbu yuridik shaxsga tegishli tovarlarni yoki buyumlarni saqlash yoxud namoyish etish maqsadida foydalanish;

2) o‘ziga tegishli tovarlar yoki buyumlar zaxiralarini faqat saqlash yoki namoyish etish maqsadida asrab turish;

3) o‘ziga tegishli tovarlar yoki buyumlar zaxiralarini faqat ularning boshqa shaxs tomonidan qayta ishlanishi maqsadida saqlab turish;

4) doimiy faoliyat joyini faqat tovarlarni, buyumlarni xarid qilish yoki ushbu chet el yuridik shaxsi uchun axborot yig‘ish maqsadida saqlab turish;

5) doimiy faoliyat joyini faqat tayyorgarlik yoki yordamchi xususiyatga ega bo‘lgan boshqa har qanday faoliyatni amalga oshirish maqsadida saqlab turish;

6) doimiy faoliyat joyini ushbu qismning 1 – 5-bandlarida eslatib o‘tilgan faoliyat turlarining istalgan birikmasi uchun saqlab turish, basharti ushbu doimiy faoliyat joyining bunday birikmadan yuzaga kelgan jami faoliyati tayyorgarlik xususiyatiga yoki yordamchi xususiyatga ega bo‘lsa. Bunda tayyorgarlik xususiyatiga va yordamchi xususiyatga ega bo‘lgan faoliyat uchinchi shaxslar

uchun emas, balki O‘zbekiston Respublikasi norezidentining o‘zi uchun amalga oshirilishi kerak.

41-modda. Dividendlar va foizlar

Quyidagilar dividendlar deb e’tirof etiladi:

1) yuridik shaxsning foydasini (shu jumladan imtiyozli aksiyalar bo‘yicha foizlar tarzidagi foydasini) ushbu yuridik shaxsning aksiyadoriga (ishtirokchisiga) tegishli aksiyalar (ulushlar) bo‘yicha taqsimlash chog‘ida aksiyador (ishtirokchi) tomonidan olingan har qanday daromad;

2) tugatish chog‘ida yuridik shaxsning aksiyadoriga (ishtirokchisiga) ushbu aksiyadorning (ishtirokchining) shu yuridik shaxsning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) ulushi miqdoridan ko‘p bo‘lgan qismi bo‘yicha pul yoki natura shaklidagi to‘lovlar;

3) jamiyatdan chiqarilgan yoki chiqib ketgan ishtirokchiga ulushi qismining chiqarilish yoki chiqib ketish sanasidan oldingi oxirgi hisobot davri uchun jamiyatning buxgalteriya hisobotlari ma’lumotlari bo‘yicha aniqlanadigan haqiqiy qiymatini ushbu aksiyadorning (ishtirokchining) shu yuridik shaxsning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) ulushi miqdoridan ko‘p bo‘lmagan qismi bo‘yicha to‘lash;

4) ushbu yuridik shaxsning o‘z kapitali (mol-mulki) hisobiga ustav fondi (ustav kapitali) oshgan taqdirda yuridik shaxs aksiyadorining (ishtirokchisining) qo‘shimcha aksiyalar qiymati (ulush nominal qiymatining oshishi) tarzida olingan daromadlari.

Ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan daromadlar, basharti ular aksiyadorlarning (ishtirokchilarning) bunday daromadni to‘lovchi yuridik shaxsning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) ulushlariga mutanosib ravishda to‘lansa, dividendlar deb e’tirof etiladi.

Ilgari bildirilgan (belgilangan) har qanday daromad, shu jumladan har qanday turdagi qarz majburiyatlari bo‘yicha diskont tarzida olingan daromad (uni rasmiylashtirish usulidan qat’i nazar), shu jumladan pul omonatlari bo‘yicha olingan daromad foizlar deb e’tirof etiladi.

42-modda. Daromad

Nafni baholash imkoniyati mavjud bo‘lgan taqdirda va bunday nafni baholash mumkin bo‘lgan darajada hisobga olinadigan pul yoki natura shaklidagi iqtisodiy naf daromad deb e’tirof etiladi.

43-modda. O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olinadigan daromadlar

Soliq to‘lovchining daromadlari O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlar yoki O‘zbekiston Respublikasidan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlar jumlasiga kiritilishi mumkin.

O‘zbekiston Respublikasidagi iqtisodiy faoliyatdan olingan daromadlar hamda O‘zbekiston Respublikasining yurisdiksiyasi, huquq layoqati va (yoki) uning davlat organlari va iqtisodiy munosabatlarning boshqa sub’yektlari bilan iqtisodiy munosabatlarga bevosita bog‘liq bo‘lgan boshqa daromadlar O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlar jumlasiga kiradi.

Agar ushbu Kodeksning qoidalari daromadlarni O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlarga yoki O‘zbekiston Respublikasidan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlarga qat’iy kiritish imkoniyatini bermasa, daromadni u yoki bu manbaga kiritish O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan amalga oshiriladi. Mazkur daromadlarning O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlarga kiritish mumkin bo‘lgan ulushi va O‘zbekiston Respublikasidan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlarga kiritish mumkin bo‘lgan ulushi ayni shunday tartibda aniqlanadi.

44-modda. Royalti

Har qanday nomoddiy aktivdan foydalanganlik yoki foydalanish huquqi uchun to‘lovlar royalti deb e’tirof etiladi, shu jumladan:

san’at, adabiyot, ilm-fan, shu jumladan dasturiy ta’minotva ma’lumotlar bazalariga, chizmaga, dizaynga yoki modelga, rejaga, maxfiy formulaga, texnologiyaga yoki jarayonga, audiovizual asarlarga hamda turdosh huquqlar ob’yektlariga, shu jumladan ijrolar va fonogrammalarga bo‘lgan mualliflik huquqlari;

patentlar, tovar belgilari, savdo markalari yoki huquqning boshqa shunga o‘xshash turlari;

sanoat, tijorat yoki ilmiy tajribaga taalluqli axborot (nou-xau). Bunda ilmiy-texnika sohasidagi intellektual faoliyat natijalari va (yoki) kasbiy faoliyatni amalga oshirish usullari to‘g‘risidagi, ilgarigi tajribadan kelib chiqadigan, iqtisodiy faoliyatda amaliy jihatdan qo‘llaniladigan, shuningdek (uning uchinchi shaxslarga ma’lum emasligi tufayli) haqiqiy yoki potensial tijorat qiymatiga ega bo‘lgan sanoat, tijorat yoki ilmiy xususiyatga ega axborot (agar bunday ma’lumotlardan qonuniy asosda erkin foydalanish imkoniyati uchinchi shaxslarda mavjud bo‘lmasa) va uning oshkor etilishi natijasida iqtisodiy naf olish mumkin bo‘lsa, bu axborot nou-xau deb tushuniladi.

Quyidagilar uchun to‘lanadigan to‘lovlarga royalti sifatida qaralmaydi:

1) kompyuter dasturlaridan foydalanganlik (shu jumladan dasturni joylashtirilgan ichki imkoniyatlardan foydalangan holda sozlash yo‘li bilan moslashtirish), agar foydalanish shartlari bunday dasturning mo‘ljallangan funksional maqsadi bilan cheklangan va uni takrorlash bunday foydalanish uchun zarur bo‘lgan ko‘chirma nusxalar soni bilan chegaralangan bo‘lsa;

2) shaxsning foydalanishi, egalik qilishi va (yoki) tasarruf etishi uchun ushbu qismning 1-bandida belgilangan intellektual mulk huquqi ob’yektlari o‘zida aks ettirilgan yoki turgan tovarlarni (shu jumladan axborot tashuvchilarni) sotib olganlik;

3) kompyuter dasturlarini va ma’lumotlar bazalarini (hisoblash texnikasining dasturiy vositalarini va axborot mahsulotlarini) ishlab chiqish, shuningdek dasturlarni o‘rnatish, ularga ishlov berish va ularni sozlash, moslashtirish va modifikasiya qilish bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatganlik;

4) buyurtmachi bilan tuzilgan shartnoma asosida xizmatlar koʻrsatish natijasi hisoblanadigan, yangi olingan, sanoat, tijorat yoki ilmiy xususiyatga ega boʻlgan axborotdan foydalanganlik;

5) dasturiy mahsulotning nusxalarini ularni takrorlash huquqisiz yoki agar ularni takrorlash yakuniy iste'molchi tomonidan foydalanish bilan cheklangan boʻlsa, tarqatishga boʻlgan huquqni oʻtkazganlik.

57-modda. Qishloq xoʻjaligi tovar ishlab chiqaruvchilari

Ushbu Kodeks maqsadida qishloq xoʻjaligi tovar ishlab chiqaruvchilari deb bir vaqtning oʻzida quyidagi shartlarga javob beradigan yuridik shaxslar e'tirof etiladi:

qishloq xoʻjaligi mahsulotini ishlab chiqaruvchi va uni birlamchi qayta ishlovchi, basharti bunday yuridik shaxsning jami daromadida oʻzi ishlab chiqargan qishloq xoʻjaligi mahsulotini, shu jumladan uni oʻzi ishlab chiqargan qishloq xoʻjalik xom ashyosini qayta ishlashdan olingan mahsulotni realizasiya qilishdan olingan daromadining ulushi soliq davridagi jami daromadning kamida 80 foizini tashkil etsa;

yer uchastkalariga ega boʻlgan, bu yer uchastkalari qishloq xoʻjaligi mahsulotlarini ishlab chiqarish uchun zarur boʻlsa.

Ushbu Kodeks maqsadida qishloq xoʻjaligi mahsulotlari jumlasiga biologik resurslardan (hayvonlar va oʻsimliklardan) olingan quyidagi mahsulotlar kiradi:

1) qishloq va oʻrmon xoʻjaligi oʻsimlikshunosligi mahsulotlari;

2) chorvachilik, parrandachilik, asalarichilik mahsulotlari;

3) ipakchilik mahsulotlari;

4) baliqchilik mahsulotlari va suvda yetishtiriladigan ekinlar.

Sanoatda qayta ishlangan qishloq xoʻjaligi mahsuloti ushbu Kodeks maqsadida qishloq xoʻjaligi mahsuloti deb e'tirof etilmaydi.

58-modda. Notijorat tashkilotlar

Qonun hujjatlarida notijorat tashkilot uchun belgilangan shaklda roʻyxatdan oʻtkazilgan, quyidagi shartlarga muvofiq boʻlgan yuridik shaxs ushbu Kodeks maqsadida notijorat tashkilot deb e'tirof etiladi, agar:

daromad olish maqsadiga ega boʻlmasa;

daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a'zolari) oʻrtasida taqsimlamasa.

Ushbu Kodeks maqsadida quyidagi tushunchalardan ham foydalaniladi:

jismoniy shaxsning yaqin qarindoshlari – uning ota-onasi, tugʻishgan va oʻgay aka-ukalari va opa-singillari, eri (xotini), farzandlari, shu jumladan farzandlikka olinganlar, bobolari, buvilari, nevaralari, shuningdek erining (xotinining) ota-onasi;

ijara (lizing) toʻlovi – ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan toʻlanadigan summa;

ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi – moliyaviy ijara (lizing) ob'yektining ijara (lizing) toʻlovi summasi va qiymati oʻrtasidagi farq;

nazorat-kassa texnikasi – fiskal xotira bilan jihozlangan nazorat-kassa mashinalari, fiskal to‘plagichlardagi fiskal ma’lumotlar yozib olinishi va saqlanishini ta’minlovchi, fiskal hujjatlarni shakllantiruvchi hamda ularning soliq organlariga fiskal ma’lumotlar operatori orqali topshirilishini, shuningdek fiskal hujjatlarnazorat-kassa texnikasini qo‘llash to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan talablarga muvofiq qog‘ozda chop etilishini ta’minlovchi boshqa qurilmalar hamda dasturiy-texnik majmualar;

ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima) – soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq. Soliqning (penyaning, jarimaning) ortiqcha to‘langan summasi u ilgari hisobga olingan va (yoki) soliq to‘lovchiga qaytarilgan summalarni, shuningdek soliq bo‘yicha kelgusi to‘lovlar hisobiga o‘tkaziladigan summalarni hisobga olgan holda uni hisob-kitob qilish sanasida aniqlanadi;

ortiqcha undirilgan soliq summasi – soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi;

tan olingan soliq qarzi – soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz;

xatolik bilan to‘langan soliq (penya, jarima) summasi – soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi. Qaysi soliqqa (penyaga, jarimaga) nisbatan uni to‘lagan shaxs soliq to‘lovchi deb hisoblanmaydigan shaxsdan yoki to‘lanishi lozim bo‘lgan byudjetdan boshqa byudjetga kelib tushgan soliq (penya, jarima) summasi ham xatolik bilan to‘langan deb e’tirof etiladi;

umidsiz qarz – sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz.

2- ma’ruza. O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SOLIQLAR VA YIG‘IMLAR

2.1.O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar tizimi. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan soliqlar va yig‘imlar.
2.2.Soliqlarning elementlari.
2.3.Soliq hisobi va soliq hisoboti

Tayanch iboralar: *soliq, yig‘im, soliq to‘lovchi, soliq elementlari, rezident, norezident, jismoniy shaxs, yuritik shaxs, notijorat tashkiloti, yakka tartibdagi tadbirkor, soliq hisobi va soliq hisoboti.*

2.1.O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar tizimi. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan soliqlar va yig‘imlar.

17-modda. Soliqlarning va yig‘imlarning turlari

O‘zbekiston Respublikasi hududida quyidagi soliqlar belgilanadi:

1) qo‘shilgan qiymat solig‘i;

2) aksiz solig‘i;

3) foyda solig‘i;

4) jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i;

5) yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq;

6) suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq;

7) mol-mulk solig‘i;

8) yer solig‘i;

9) ijtimoiy soliq.

O‘zbekiston Respublikasi hududida yig‘imlar belgilanishi mumkin. Yig‘imlarni joriy etish, hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi ushbu Kodeksda hamda boshqa qonunchilik hujjatlarida belgilanadi.

Avtotransport yig‘imini hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi ushbu Kodeks bilan tartibga solinadi.

Davlat bojini hisoblab chiqarish va undirish tartibi davlat boji to‘g‘risidagi qonunchilikda belgilanadi.

18-modda. Maxsus soliq rejimlari

Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun O‘zbekiston Respublikasi hududida quyidagi maxsus soliq rejimlari belgilanadi:

1) aylanmadan olinadigan soliq;

2) mahsulot taqsimotiga oid bitimlar ishtirokchilariga soliq solishning alohida tartibi;

3) maxsus iqtisodiy zonalar ishtirokchilariga va ayrim toifadagi soliq to‘lovchilarga soliq solishning alohida tartibi.

Maxsus iqtisodiy zonalar ishtirokchilariga va ayrim toifadagi soliq to‘lovchilarga soliq solishning alohida tartibi qonunchilikda yoki investitsiya bitimlarida nazarda tutilgan investitsiyalarni amalga oshirish hamda boshqa shartlarni bajarish bilan bog‘liq holda muayyan muddat uchun belgilanadi.

Maxsus soliq rejimlari ayrim soliqlarni to‘lashdan ozod etishni, pasaytirilgan soliq stavkalarini va boshqa soliq imtiyozlarini qo‘llashni nazarda tutishi mumkin.

2.2.Soliqlarning elementlari.

69-modda. Soliqlarning elementlari

Soliq to‘g‘risidagi qonunchilikda soliqning barcha elementlari aniqlab qo‘yilgan taqdirdagina ushbu soliq belgilangan deb hisoblanadi.

Bunday soliq elementlariga quyidagilar kiradi:

1) soliq solish ob’yekti;

2) soliq bazasi;

3) soliq stavkasi;

4) soliq davri;

5) soliqni hisoblab chiqarish tartibi;

6) soliq hisobotini taqdim etish tartibi;

7) soliqni to‘lash tartibi.

Soliqni belgilashda soliq imtiyozlari va ularning qo‘llanilishi uchun asoslar nazarda tutilishi mumkin.

70-modda. Soliq solish ob’yekti

Soliq solish ob’yekti mol-mulk, harakat, harakat natijasi yoki qiymat, miqdoriy yoki fizik xususiyatga ega bo‘lgan boshqa holat bo‘lib, u mavjud bo‘lganda soliq to‘g‘risidagi qonunchilik soliq to‘lovchida soliq majburiyatini vujudga keltiradi.

Har bir soliq ushbu Kodeksning Maxsus qismiga muvofiq belgilanadigan mustaqil soliq solish ob’yektiga ega bo‘ladi.

71-modda. Soliq bazasi

Soliq bazasi soliq solish ob’yektining qiymat, fizik yoki boshqa xususiyatini ifodalaydi.

Har bir soliq uchun soliq bazasi va uni aniqlash tartibi ushbu Kodeks bilan belgilanadi.

72-modda. Soliq stavkasi

Soliq stavkasi soliq bazasining o‘lchov birligiga nisbatan hisoblanadigan soliqning foizlardagi yoki mutlaq summadagi miqdorini ifodalaydi.

Soliq stavkalari ushbu Kodeks bilan belgilanadi. Aksiz solig‘ining stavkalari, mahsulot narxi dinamikasidan va uni realizatsiya qilish, shu jumladan import qilish hajmidan kelib chiqib, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari bilan yil davomida qayta ko‘rib chiqilishi mumkin.

73-modda. Soliq davri

Soliq davri deganda tugagandan keyin soliq bazasi aniqlanadigan hamda to‘lanishi lozim bo‘lgan soliq summasi hisoblab chiqariladigan kalendar yil yoki boshqa davr tushuniladi.

Soliq davri bir necha hisobot davrlaridan iborat bo‘lishi mumkin.

Kalendar yil soliq davri hisoblanadigan soliqlarga nisbatan ushbu qismning qoidalari mazkur moddaning to‘rtinchi — o‘ninchi qismlarida nazarda tutilgan xususiyatlarni hisobga olgan holda qo‘llaniladi.

Agar yuridik shaxs kalendar yil boshlanganidan keyin, lekin shu yilning 1-dekabriga qadar tashkil etilgan bo‘lsa, uning uchun u tashkil etilgan kundan e’tiboran shu yilning oxiriga qadar bo‘lgan davr birinchi soliq davri deb e’tirof etiladi.

Agar yuridik shaxs 1-dekabrdan 31-dekabrga qadar bo‘lgan davrda tashkil etilgan bo‘lsa, tashkil etilgan kundan e’tiboran tashkil etilgan yildan keyingi kalendar yilning oxirigacha bo‘lgan davr uning uchun birinchi soliq davri deb e’tirof etiladi. Bunda yuridik shaxs davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan kun u tashkil etilgan kun deb e’tirof etiladi.

Ushbu moddaning to‘rtinchi va beshinchi qismlarida nazarda tutilgan qoidalar ushbu Kodeksda belgilangan tartibda o‘zini mustaqil ravishda O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari deb e’tirof etgan hamda faoliyati bunday e’tirof etish sanasida O‘zbekiston Respublikasida doimiy muassasa

tuzishga olib kelmagan chet el yuridik shaxslari uchun foyda solig‘i bo‘yicha birinchi soliq davrini aniqlashga nisbatan qo‘llanilmaydi.

Agar yuridik shaxs kalendar yil oxirigacha tugatilgan (qayta tashkil etilgan) bo‘lsa, uning uchun shu yil boshidan to tugatish (qayta tashkil etish) tamomlangan kungacha bo‘lgan davr oxirgi soliq davri deb e’tirof etiladi.

Agar kalendar yil boshlanganidan keyin tashkil etilgan yuridik shaxs shu yil oxiriga qadar tugatilgan (qayta tashkil etilgan) bo‘lsa, uning uchun u tuzilgan kundan e’tiboran tugatilgan (qayta tashkil etilgan) kungacha bo‘lgan davr soliq davri deb e’tirof etiladi.

Agar yuridik shaxs joriy kalendar yilning 1-dekabridan 31-dekabriga qadar bo‘lgan davrda tashkil etilgan bo‘lsa va tashkil etilgan yildan keyingi kalendar yil oxirigacha tugatilgan (qayta tashkil etilgan) bo‘lsa, uning uchun u tuzilgan kundan e’tiboran tugatilgan (qayta tashkil etilgan) kungacha bo‘lgan davr soliq davri deb e’tirof etiladi.

Ushbu moddaning to‘qqizinchi qismida nazarda tutilgan qoidalar tarkibidan bir yoxud bir nechta yuridik shaxslar ajralib chiqadigan yoki unga bir yoki bir nechta yuridik shaxslar qo‘shib olinadigan yuridik shaxslarga nisbatan qo‘llanilmaydi.

Agar faoliyati O‘zbekiston Respublikasida doimiy muassasa tuzishga olib kelmagan chet el yuridik shaxsi o‘zini mustaqil ravishda O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidenti deb e’tirof etsa, uning uchun foyda solig‘i bo‘yicha birinchi soliq davrini aniqlash quyidagi tartibda amalga oshiriladi:

1) agar ushbu chet el yuridik shaxsi o‘zini O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidenti deb e’tirof etish to‘g‘risidagi arizani taqdim etgan kalendar yilning 1-yanvaridan e’tiboran o‘zini O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidenti deb e’tirof etsa, mazkur ariza taqdim etilgan kalendar yil uning uchun birinchi soliq davri hisoblanadi;

2) agar ushbu chet el yuridik shaxsi tegishli ariza taqdim etilgan sanadan e’tiboran o‘zini O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidenti deb e’tirof etsa, ko‘rsatilgan ariza soliq organiga taqdim etilgan sanadan e’tiboran ushbu ariza taqdim etilgan kalendar yilning oxirigacha bo‘lgan davr uning uchun birinchi soliq davri hisoblanadi. Bunda, agar chet el yuridik shaxsining o‘zini O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidenti deb e’tirof etish to‘g‘risidagi arizasi 1-dekabrdan 31-dekabrga qadar bo‘lgan davrda taqdim etilgan bo‘lsa, uning uchun ushbu ariza soliq organiga taqdim etilgan sanadan e’tiboran u soliq organiga taqdim etilgan kundan keyingi kalendar yilning oxirigacha bo‘lgan davr birinchi soliq davri hisoblanadi.

74-modda. Soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi

Soliqni hisoblab chiqarish tartibi soliq bazasidan, soliq stavkasidan, shuningdek mavjud bo‘lgan taqdirda, soliq imtiyozlaridan kelib chiqqan holda soliq davri uchun soliq summasini hisob-kitob qilish qoidalarini belgilaydi.

Soliqni hisoblab chiqarish soliq to‘lovchi tomonidan mustaqil ravishda amalga oshiriladi.

Ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda bu majburiyat soliq organiga yoki soliq agentiga yuklatilishi mumkin.

Agar mazkur Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchilar va soliq agentlari soliqlar hamda yig‘imlarni mustaqil ravishda to‘laydi.

Soliqni to‘lash soliqning to‘liq summasi bo‘yicha yoki ushbu Kodeksda nazarda tutilgan boshqacha tartibda amalga oshiriladi.

Agar soliq bo‘yicha soliq davri bir necha hisobot davrini tashkil etsa, ulardan har birining natijalari bo‘yicha joriy to‘lovlar to‘lanadi. Joriy to‘lovlarni to‘lash majburiyati soliqni to‘lash bo‘yicha majburiyatga tenglashtiriladi.

Alohida soliq turlari uchun bo‘nak to‘lovlari nazarda tutilishi mumkin. Bo‘nak to‘lovlarini to‘lash majburiyati soliqni to‘lash bo‘yicha majburiyatga tenglashtiriladi.

Yuridik shaxslar va yakka tartibdagi tadbirkorlar soliqlarni banklar orqali naqd pulsiz shaklda to‘laydi.

Soliqlar va yig‘imlarni turlari bo‘yicha hisoblab chiqarish tartibi hamda to‘lash muddatlari ushbu Kodeksning Maxsus qismida belgilanadi.

75-modda. Soliq imtiyozlari

Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga boshqa soliq to‘lovchilarga nisbatan soliq to‘g‘risidagi qonunchilikda nazarda tutilgan afzalliklar, shu jumladan soliqni to‘lamaslik yoki ularni kamroq miqdorda to‘lash imkoniyati soliq imtiyozlari deb e’tirof etiladi.

Soliq to‘lovchiga soliqlarni to‘lash bo‘yicha muddatni kechiktirish (bo‘lib-bo‘lib to‘lash) imkoniyati berilishi soliq imtiyozlari hisoblanmaydi.

Agar ushbu moddaning beshinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq imtiyozlari ushbu Kodeks bilan taqdim etiladi.

Soliq imtiyozlari individual xususiyatga ega bo‘lishi mumkin emas.

Ayrim soliqlar bo‘yicha soliq imtiyozlari, qo‘shilgan qiymat solig‘i, aksiz solig‘i solinadigan mahsulotlar ishlab chiqarilganda va (yoki) realizatsiya qilinganda aksiz solig‘i va yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqdan tashqari, ushbu moddaning oltinchi qismi qoidalarini hisobga olgan holda O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari bilan faqat belgilangan soliq stavkasini kamaytirish, lekin ko‘pi bilan 50 foizga kamaytirish tarzida va ko‘pi bilan uch yil muddatga berilishi mumkin.

Ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchilar soliqlar bo‘yicha imtiyozlardan tegishli huquqiy asoslar yuzaga kelgan paytdan e’tiboran ularning butun amal qilish davri mobaynida foydalanishga yoki soliq imtiyozidan foydalanishdan voz kechishga yoxud undan foydalanishni bir yoki bir necha soliq davrlarida to‘xtatib turishga haqli, bundan qo‘shilgan qiymat solig‘idan ozod etiladigan tovarlarni (xizmatlarni) realizatsiya qilish mustasno.

Soliqlar bo‘yicha imtiyozlar soliq solishdan bo‘shagan mablag‘larni aniq maqsadlarga yo‘naltirishi sharti bilan berilishi mumkin. Bunday mablag‘lar maqsadli ishlatilmagan taqdirda maqsadsiz ishlatilgan mablag‘lar summasi belgilangan tartibda penya hisoblangan holda budjetga undirilishi lozim. Soliqlar

bo‘yicha imtiyozlar berilishi munosabati bilan bo‘shagan va mazkur imtiyozlarning amal qilish davrida foydalanilmagan mablag‘lar summasi berilgan imtiyozlarning amal qilish muddati tugaganidan so‘ng bir yil davomida ularni taqdim etishda belgilangan maqsadlar uchun yo‘naltirilishi mumkin. Bunda belgilangan muddatda foydalanilmagan mablag‘lar budjetga o‘tkazilishi lozim.

Qo‘shilgan qiymat solig‘i bo‘yicha imtiyozlar, shu jumladan tovarlar O‘zbekiston Respublikasining hududiga olib kirilishida (importida) soliq solishdan bo‘shagan mablag‘larni aniq maqsadlarga yo‘naltirish sharti bilan, berilishi mumkin emas.

O‘zbekiston Respublikasining Markaziy banki, uning Qoraqalpog‘iston Respublikasi, viloyatlar va Toshkent shahridagi bosh boshqarmalari, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining muassasalari ushbu Kodeksda nazarda tutilgan soliqlarni to‘lashdan ozod etiladi, bundan ijtimoiy soliq va O‘zbekiston Respublikasining hududiga olib kirishda (importida) to‘lanadigan qo‘shilgan qiymat solig‘i mustasno.

Qoraqalpog‘iston Respublikasi Jo‘qorg‘i Kengesi va viloyatlar xalq deputatlari Kengashlari turistik zonalarda joylashgan alohida sanatoriy-kurort ob’yektlari egallagan yer uchastkalariga nisbatan mol-mulk solig‘i va yer solig‘ining kamaytirilgan soliq stavkalarini belgilash yoki soliq to‘lashdan ozod qilish huquqiga ega.

2.3.Soliq hisobi va soliq hisoboti

76-modda. Soliq solish maqsadlarida hisobga olish va hisob hujjatlari

Soliq solish ob’yektlari va (yoki) soliq solish bilan bog‘liq ob’yektlar to‘g‘risidagi axborotni umumlashtirish hamda tizimlashtirish, shuningdek soliqlarni, yig‘imlarni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini tuzish maqsadida ushbu Kodeks talablariga muvofiq soliq to‘lovchi yoki soliq agenti tomonidan hisob hujjatlarini yuritish soliq solish maqsadlarida hisobga olish deb e’tirof etiladi.

Hisob hujjatlari soliq solish ob’yektlarini va soliq solish bilan bog‘liq ob’yektlarni aniqlash, shuningdek soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish uchun asos bo‘lgan boshlang‘ich hujjatlar, buxgalteriya hisobi registrlari hamda boshqa hujjatlardan iboratdir.

Agar ushbu moddaning to‘rtinchi qismida boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, soliq solish maqsadlarida hisobga olish buxgalteriya hisobi ma’lumotlariga asoslanadi. Buxgalteriya hisobi va hisob hujjatlarini yuritish tartibi buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonunchilik bilan belgilanadi.

Buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonunchilikka muvofiq zimmasiga buxgalteriya hisobini yuritish majburiyati yuklatilmagan shaxslar soliq solish maqsadlarida hisobga olishni ushbu bobga muvofiq tashkil etadi va yuritadi.

77-modda. Soliq solish maqsadlarida hisob siyosati

Soliq solish maqsadlaridagi hisob siyosati soliq to‘lovchi tomonidan mustaqil ravishda belgilanadi. Bunda hisob siyosati ixtiyoriy shaklda tasdiqlanadi va unda quyidagilar aks ettirilishi kerak:

1) agar soliq to‘g‘risidagi qonunchilikda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchi yoki soliq agenti tomonidan mustaqil ravishda ishlab chiqilgan soliq registrlarining shakli va ularni tuzish tartibi;

2) unga rioya etilishi ustidan mas’ul mansabdor shaxslar;

3) soliq solish maqsadlarida alohida-alohida hisob yuritish tartibi, agar bunday hisob yuritish majburiyati ushbu Kodeksda nazarda tutilgan bo‘lsa;

4) soliq to‘lovchi tomonidan foyda solig‘ini hisoblab chiqarish maqsadida sarflarni xarajatlar sirasiga kiritish, shuningdek qo‘shilgan qiymat solig‘ini hisobga olishning tanlangan usullari;

5) xedjirlanadigan tavakkalchiliklarni, xedjirlanadigan moddalarni va ularga nisbatan qo‘llaniladigan xedjirlash vositalarini aniqlash siyosati, xedjirlash operatsiyalari, shuningdek boshqa moliyaviy tavakkalchiliklar amalga oshirilgan taqdirda xedjirlash samaradorligi darajasini baholash uslubiyati;

6) aktivlarning har bir guruhi va kichik guruhi bo‘yicha amortizatsiya normalari (hisoblash usullari).

Soliq solish maqsadlarida hisob siyosatini o‘zgartirish va (yoki) unga qo‘shimchalar kiritish soliq to‘lovchi tomonidan quyidagi usullardan biri yordamida amalga oshiriladi:

1) buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonunchilikka muvofiq ishlab chiqilgan yangi hisob siyosatini yoki uning yangi bo‘limini tasdiqlash;

2) buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonunchilikka muvofiq ishlab chiqilgan amaldagi hisob siyosatiga yoki amaldagi hisob siyosatining bo‘limiga o‘zgartirish va (yoki) qo‘shimchalar kiritish.

Hisob siyosatini shakllantirishda soliq to‘lovchi tomonidan soliq solish maqsadlarida tanlangan hisob yuritish usullari tegishli hisob siyosati tasdiqlangan yildan keyingi yilning 1-yanvaridan e’tiboran qo‘llaniladi.

Yangi tashkil etilgan yuridik shaxs yoki chet el yuridik shaxsining doimiy muassasasi soliq solish maqsadlarida hisob yuritish usullari to‘g‘risidagi qarorni o‘zi tashkil etilgandan keyingi birinchi hisobot davri davomida qabul qiladi.

Soliq solish maqsadlaridagi hisob siyosati kalendar yil davomida o‘zgartirilmaydi. Soliq to‘g‘risidagi qonunchilikka yoxud soliq solish shartlariga o‘zgartirish kiritilganda va faqat ushbu o‘zgartirishlar taalluqli bo‘lgan qismida soliq to‘lovchining hisob siyosatida o‘zgartirishlar qilishga yo‘l qo‘yiladi.

78-modda. Soliq solish maqsadlarida hisobni yuritish

Agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchi yoki soliq agenti soliq solish maqsadlarida hisobni hisoblash usuli bo‘yicha milliy valyutada yuritadi.

79-modda. Hisob hujjatlarini tuzish va saqlashga doir talablar

Hisob hujjatlari qog‘ozda va (yoki) elektron shakllarda tuziladi hamda ushbu Kodeksning 88-moddasida belgilangan soliq majburiyati bo‘yicha da’vo muddati tugagunga qadar saqlanadi.

Soliq to‘lovchi qayta tashkil etilganda qayta tashkil etilgan shaxsning hisob hujjatlarini saqlash majburiyati uning huquqiy vorisiga (huquqiy vorislariga) yuklatiladi.

Yuridik shaxs tugatilganda hisob hujjatlari tegishli davlat arxiviga qonunchilikda belgilangan tartibda topshiriladi.

80-modda. Alohida-alohida hisob va uni yuritish qoidalari

Ushbu Kodeksda soliq solishning turlicha tartibi nazarda tutilgan faoliyat turlarini bir vaqtda amalga oshirayotgan soliq to‘lovchilar soliq solish ob’yektlarining va soliq solish bilan bog‘liq ob’yektlarning alohida-alohida hisobini yuritishi shart.

Soliq solish ob’yektlarining va soliq solish bilan bog‘liq ob’yektlarning alohida-alohida hisobi soliq to‘lovchilar tomonidan buxgalteriya hisobi ma’lumotlari asosida yuritiladi.

Faoliyatning muayyan turiga taalluqli barcha daromadlar va xarajatlar tegishli hisob hujjatlari bilan tasdiqlanishi kerak.

Soliq solish ob’yektlarining va soliq solish bilan bog‘liq ob’yektlarning alohida-alohida hisobi mutanosib usul yoki to‘g‘ridan to‘g‘ri hisobga olish usuli yordamida yuritilishi mumkin.

Hisobga olishning mutanosib usulida daromadlar, xarajatlar va soliq solishning boshqa ob’yektlari yoki soliq solish bilan bog‘liq ob’yektlar realizatsiya qilishdan olingan tushumning umumiy summasida faoliyatning muayyan turlari bo‘yicha, qo‘shilgan qiymat solig‘i va aksiz solig‘ini hisobga olmagan holda realizatsiya qilishdan olingan tushum ulushiga mutanosib tarzda shu muayyan faoliyat turlariga kiritiladi.

To‘g‘ridan-to‘g‘ri hisobga olish usuli qo‘llanilganda daromadlar, xarajatlar va soliq solishning boshqa ob’yektlari yoki soliq solish bilan bog‘liq ob’yektlar faoliyatning qaysi turi amalga oshirilishi bilan bog‘liq bo‘lsa, shu turiga kiritiladi. Bunda faoliyatning faqat bitta aniq turiga kiritish mumkin bo‘lmagan daromadlar, xarajatlar va soliq solishning boshqa ob’yektlari yoki soliq solish bilan bog‘liq ob’yektlar hisobga olishning mutanosib usuli orqali faoliyatning amalga oshirilayotgan barcha turlariga kiritiladi.

Maqsadli mablag‘lar oluvchi soliq to‘lovchilar ushbu maqsadli mablag‘lardan foydalanish doirasida olingan daromadlarning (qilingan xarajatlarning) alohida-alohida hisobini yuritishi shart.

Soliq to‘lovchilar, bundan budjet tashkilotlari mustasno, soliq davri tugaganidan keyin o‘zi hisobga olingan joydagi soliq organlariga olingan maqsadli mablag‘lardan foydalanganlik to‘g‘risida hisobot taqdim etadi. Olingan maqsadli mablag‘lardan foydalanganlik to‘g‘risidagi hisobotning shakli va uni taqdim etish tartibi O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda tasdiqlanadi.

8-bob. Soliq hisoboti

81-modda. Soliq hisobotini tuzish

Soliq to‘lovchining har bir soliq turi yoki to‘langan daromadlar bo‘yicha hisob-kitoblarni va soliq deklaratsiyalarini, shuningdek hisob-kitoblarga hamda soliq deklaratsiyalariga doir ilovalarni o‘z ichiga oladigan, soliq to‘lovchilarning va soliq agentlarining soliq majburiyatlarini aniqlash uchun asos bo‘lib xizmat qiladigan hujjatlari soliq hisobotidir.

Soliq hisoboti O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda tasdiqlanadigan shakllarda tuziladi.

Soliq hisoboti soliq organlariga shaxs faqat soliq to‘lovchi deb e’tirof etiladigan soliqlar bo‘yicha taqdim etiladi.

Soliq hisobotida ko‘rsatilgan ma’lumotlarning to‘g‘riligi uchun javobgarlik soliq to‘lovchining yoki soliq agentining zimmasiga yuklanadi.

82-modda. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi

Soliq hisoboti soliq to‘lovchi hisobga olingan joydagi soliq organiga belgilangan shaklda qog‘oz yoki elektron shaklda ushbu Kodeksga muvofiq soliq hisobotiga ilova qilinishi lozim bo‘lgan hujjatlar bilan birga taqdim etiladi.

Soliq to‘lovchi ushbu Kodeksga muvofiq soliq hisobotiga ilova qilinishi lozim bo‘lgan hujjatlarni elektron shaklda taqdim etishga haqli.

Yuridik shaxs bo‘lgan soliq to‘lovchilar va yakka tartibdagi tadbirkorlar soliq hisobotini o‘zi hisobga olingan joydagi soliq organiga belgilangan shakllar bo‘yicha elektron hujjat tarzida taqdim etadi.

Yirik soliq to‘lovchilar, joylashgan yeridan qat’i nazar, soliq hisobotini Yirik soliq to‘lovchilar bo‘yicha hududlararo davlat soliq inspeksiyasiga taqdim etadi.

Ushbu moddaning uchinchi va to‘rtinchi qismlari qoidalari davlat sirlari jumlasiga kiritilgan axborotni taqdim etishga nisbatan qo‘llanilmaydi.

Soliq hisoboti blankalari soliq organlari tomonidan bepul taqdim etiladi.

Soliq hisoboti ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda soliq to‘lovchi tomonidan soliq organiga shaxsan yoki vakil orqali taqdim etilishi yoxud pochta jo‘natmasi tarzida joylanmalar ro‘yxati bilan yuborilishi mumkin.

Soliq maslahatchilari tashkiloti soliq hisobotini soliq to‘lovchi nomidan soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti orqali elektron hujjat tarzida taqdim etishga haqli.

Soliq organi soliq to‘lovchi tomonidan belgilangan shaklda taqdim etilgan soliq hisobotini qabul qilishni rad etishga haqli emas.

Soliq hisoboti qog‘ozda olingan taqdirda, soliq organi soliq to‘lovchining iltimosiga ko‘ra, soliq hisobotining ko‘chirma nusxasiga uning qabul qilib olingani to‘g‘risida belgi qo‘yishi va u olingan sanani ko‘rsatishi shart.

Soliq hisoboti, agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchining identifikatsiya raqami ko‘rsatilgan holda taqdim etiladi.

Soliq to‘lovchi va uning vakolatli vakili soliq hisobotida ko‘rsatilgan ma’lumotlarning to‘g‘riligi va to‘liqligini tasdiqlab, unga imzo qo‘yadi.

Agar soliq hisobotida ko‘rsatilgan ma’lumotlarning to‘g‘riligi va to‘liqligini soliq to‘lovchining vakolatli vakili tasdiqlasa, soliq hisobotida bu haqda tegishli belgi qo‘yiladi. Bunda soliq hisobotiga ushbu vakilning uni imzolashga bo‘lgan vakolatini tasdiqlovchi hujjatning ko‘chirma nusxasi ilova qilinadi.

Soliq hisoboti elektron shaklda taqdim etilganda vakilning uni imzolashga bo‘lgan vakolatini tasdiqlovchi hujjatning ko‘chirma nusxasi telekommunikatsiya aloqa kanallari orqali elektron shaklda taqdim etilishi mumkin.

Soliq hisoboti soliq to‘g‘risidagi qonunchilikda belgilangan muddatlarda taqdim etiladi.

Ushbu moddada nazarda tutilgan qoidalar ushbu Kodeksning Maxsus qismiga muvofiq soliq hisobotini taqdim etish majburiyati zimmasiga yuklatilgan soliq agentlariga va boshqa shaxslarga nisbatan ham tatbiq etiladi.

83-modda. Soliq hisobotiga o‘zgartirishlar kiritish

O‘zi ilgari taqdim etgan soliq hisobotida hisoblab chiqarilgan soliq summasi kamayishiga (o‘zgarishiga) olib kelgan noto‘g‘ri yoki to‘liq bo‘lmagan ma’lumotlarni va (yoki) xatolarni aniqlagan soliq to‘lovchi ushbu soliq hisobotiga zarur tuzatishlarni kiritishi va soliq organiga aniqlashtirilgan soliq hisobotini taqdim etishi shart.

Agar ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan holatlar hisoblab chiqarilgan soliq summasining kamayishiga olib kelmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchi o‘zi ilgari taqdim etgan soliq hisobotiga zarur tuzatishlar kiritishga va soliq organiga aniqlashtirilgan soliq hisobotini taqdim etishga haqli. Bunda soliq hisobotini taqdim etishning belgilangan muddati o‘tgandan keyin taqdim etilgan aniqlashtirilgan soliq hisoboti muddat buzilgan holda taqdim etilgan deb hisoblanmaydi.

Agar aniqlashtirilgan soliq hisoboti soliq organiga soliq hisobotini taqdim etish muddati o‘tgunga qadar taqdim etilgan bo‘lsa, soliq hisoboti aniqlashtirilgan soliq hisoboti taqdim etilgan kun taqdim etilgan deb hisoblanadi.

Agar aniqlashtirilgan soliq hisoboti soliq organiga soliqni to‘lash muddati o‘tgandan keyin taqdim etilgan bo‘lsa, soliq to‘lovchi bir paytning o‘zida quyidagi shartlarga rioya etgan taqdirda javobgarlikdan ozod qilinadi:

1) aniqlashtirilgan soliq hisoboti u hisoblab chiqarilgan soliq summasi kamayishiga (o‘zgarishiga) olib kelgan holatlar soliq organi tomonidan aniqlanganligini yoki soliq auditi tayinlanganligini bilgan paytga qadar taqdim etilgan bo‘lsa;

2) aniqlashtirilgan soliq hisoboti taqdim etilgunga qadar u yetishmayotgan soliq summasini va unga tegishli penyalarni to‘lagan bo‘lsa.

Aniqlashtirilgan soliq hisoboti soliq organiga, ushbu moddada nazarda tutilgan o‘ziga xos xususiyatlarni inobatga olgan holda, soliq hisobotini topshirish uchun belgilangan tartibda taqdim etiladi.

Ushbu moddada nazarda tutilgan qoidalar soliq agentlari tomonidan taqdim etiladigan aniqlashtirilgan soliq hisobotiga nisbatan ham qo‘llaniladi.

84-modda. Soliq hisobotini saqlash muddati

Soliq to‘lovchilar va soliq agentlari soliq organlariga soliq hisobotini va unga ilova qilinadigan hujjatlarni, agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, ushbu hisobot taqdim etilgan yildan keyin kamida besh yil saqlashi shart.

Agar soliq to‘g‘risidagi qonunchilik soliq stavkasini qo‘llashni, to‘lanadigan soliq miqdorini, soliq imtiyozini yoki soliq chegirmasini qo‘llashni va (yoki) soliqni to‘lash muddatini o‘zgartirishni soliq to‘lovchining muayyan shartlarga rioya etishi bilan bog‘lasa, ushbu soliq to‘lovchi barcha tasdiqlovchi

hujjatlarni mazkur shartlarning amal qilishi tugaydigan yildan keyin kamida besh yil saqlashi kerak. Bunday tasdiqlovchi hujjatlar jumlasiga, xususan, ushbu soliq bo‘yicha soliq hisoboti, unga ilova qilinadigan hujjatlar, shuningdek ko‘rsatilgan shartlarga yoki majburiyatlarga rioya etilganligini tasdiqlovchi hujjatlar kiradi. Ushbu qismning qoidalari, agar ko‘rsatilgan shartlar yoki majburiyatlar vaqtinchalik tusga ega bo‘lsa va ularga rioya etilishini hujjatlar bilan tasdiqlashni talab qilsa, qo‘llaniladi.

3- ma’ruza. QO‘SHILGAN QIYMAT SOLIG‘I

3.1.O‘zbekistonda qo‘shilgan qiymat solig‘i joriy qilinishining iqtisodiy sabablari va ahamiyati.
3.2.QQS to‘lovchilar tarkibi. QQSning soliq solish ob’yekti va soliq solinadigan baza. QQS bo‘yicha beligilangan imtiyozlar.
3.3.QQS stavkalari. Nol darajali stavka bo‘yicha soliq solish. QQSni to‘lash va hisob-kitoblarni taqdim etish muddatlari.
3.4.O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirishda va O‘zbekiston Respublikasi hududidan tovarlarni olib chiqishda soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.

Tayanch iboralar: *Qo‘shilgan qiymat, soliq to‘lovchilar, realizasiya qilish joyi, tovarlarni realizasiya qilish bo‘yicha aylanma, soliq solish ob’yekti, soliq bazasi, soliq stavkalari, nol darajali stavka, soliq davri, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish tartibi, soliqni to‘lash tartibi.*

3.1.O‘zbekistonda qo‘shilgan qiymat solig‘i joriy qilinishining iqtisodiy sabablari va ahamiyati.

237-modda. Soliq to‘lovchilar

O‘zbekiston Respublikasida tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi va (yoki) tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qiluvchi quyidagilar qo‘shilgan qiymat solig‘ini to‘lovchilar deb e’tirof etiladi (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq to‘lovchilar deb yuritiladi):

1) O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari;

2) tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadi soliq davrida bir milliard so‘mdan oshgan yoxud ixtiyoriy ravishda qo‘shilgan qiymat solig‘ini to‘lashga o‘tgan yakka tartibdagi tadbirkorlar;

3) O‘zbekiston Respublikasi hududida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qiluvchi chet el yuridik shaxslari, agar tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish joyi deb O‘zbekiston Respublikasi e’tirof etilsa;

4) faoliyatni O‘zbekiston Respublikasida doimiy muassasalar orqali amalga oshiruvchi chet el yuridik shaxslari;

5) oddiy shirkat shartnomasi (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnoma) doirasida amalga oshiriladigan faoliyat bo‘yicha – oddiy shirkatning ishlarini yuritish vazifasi zimmasiga yuklatilgan ishonchli shaxs – oddiy shirkatning ishtirokchisi;

6) O‘zbekiston Respublikasining bojxona chegarasi orqali tovarlarni olib o‘tuvchi shaxslar. Mazkur shaxslar bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq qo‘shilgan qiymat solig‘ini to‘lovchilar deb e’tirof etiladi.

Qo‘shilgan qiymat solig‘i bo‘yicha soliq majburiyatlari ushbu bo‘limda belgilangan hollarda va tartibda soliq agentlari tomonidan bajariladi.

Quyidagilar soliq to‘lovchilar deb hisoblanmaydi, bundan ushbu moddaning birinchi qismi 6-bandida nazarda tutilgan hollar mustasno:

1) davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari – o‘z zimmasiga yuklatilgan vazifalarni bajarish doirasida;

2) aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchi shaxslar.

Soliq to‘lovchilar O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilangan tartibda soliq organlarida qo‘shilgan qiymat solig‘ini (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq deb yuritiladi) to‘lovchi sifatida maxsus ro‘yxatdan o‘tkazish hisobida turadi.

238-modda. Soliq solish ob’yekti

Quyidagilar soliq solish ob’yektidir:

1) realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma;

2) O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirish.

Faoliyatni O‘zbekiston Respublikasida doimiy muassasa orqali amalga oshiruvchi chet el yuridik shaxslari tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanmani bunday doimiy muassasaning faoliyatidan kelib chiqqan holda belgilaydi.

Quyidagilar soliq solish ob’yekti hisoblanmaydi:

1) yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan o‘z tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan shaxsiy (oilaviy) mol-mulkni realizasiya qilish;

2) yuridik shaxs qayta tashkil etilayotganda uning mol-mulkini huquqiy vorisga (huquqiy vorislarga) o‘tkazish;

3) ishonchli boshqaruvning muassisi tomonidan mol-mulkni ishonchli boshqaruvchiga berish va ishonchli boshqaruv shartnomasining amal qilish muddati tugagan taqdirda, ishonchli boshqaruvchining o‘zi ishonchli boshqaruvga berilgan mol-mulkni qaytarishi;

4) milliy valyuta yoki chet el valyutasi muomalasi bilan bog‘liq operasiyalarni amalga oshirish (bundan numizmatika maqsadlari mustasno).

239-modda. Tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma

Tovarlarni realizasiya qilish bo‘yicha aylanma quyidagilardan iborat:

1) tovarga bo‘lgan mulk huquqini pullik asosda, shu jumladan tovarning qarz shartnomasi bo‘yicha o‘tkazish;

2) tovarni bepul berish, bundan shunday berish iqtisodiy jihatdan o‘zini oqlaydigan hollar mustasno;

3) mol-mulkni moliyaviy ijaraga (lizingga) berish;

4) tovarni bo‘lib-bo‘lib to‘lash shartlari asosida berish.

Tovarni realizasiya qilishdan farq qiluvchi har qanday faoliyat, shu jumladan quyidagilar xizmatlarni realizasiya qilish bo‘yicha aylanma deb e’tirof etiladi:

1) pullik asosda xizmatlar koʻrsatish;

2) bepul xizmatlar koʻrsatish, shu jumladan mol-mulkni soliq toʻlovchining bepul foydalanishi uchun berish, bundan shunday xizmatlarni koʻrsatish iqtisodiy jihatdan oʻzini oqlaydigan hollar mustasno.

Tovarlarni bepul berish yoki bepul xizmatlar koʻrsatish quyidagi shartlardan hyech boʻlmaganda biriga rioya etilganda iqtisodiy jihatdan oʻzini oqlaydi deb eʼtirof etiladi:

1) daromad olishga qaratilgan faoliyatni amalga oshirish maqsadida ishlab chiqarilgan boʻlsa;

2) shunday tadbirkorlik faoliyatini saqlash yoki rivojlantirish uchun zarur boʻlsa va xarajatlarning tadbirkorlik faoliyati bilan bogʻliqligi asoslantirilgan boʻlsa;

3) qonun hujjatlarining qoidalaridan kelib chiqsa.

Ushbu boʻlimni qoʻllash maqsadida quyidagilar ham tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish boʻyicha aylanmadir:

1) yuridik shaxsning ustav fondiga (ustav kapitaliga) hissa sifatida tovarlarni berish (xizmatlar koʻrsatish);

2) oddiy shirkat shartnomasi (birgalikdagi faoliyat toʻgʻrisidagi shartnoma) ishtirokchilari oʻrtasida shunday shartnoma doirasida tovarlarni berish (xizmatlar koʻrsatish);

3) quyidagilarga tovarlarni berish (xizmatlar koʻrsatish):

a) yuridik shaxs ishtirokchilari tarkibidan ishtirokchi chiqqanda (chiqarilganda) yoki uning yuridik shaxsda ishtirok etish ulushi kamayganda yoxud ishtirokchidan ushbu yuridik shaxsda ishtirok etish ulushi (ulushning bir qismi) yuridik shaxs tomonidan qaytarib sotib olinganda, ishtirokchiga;

b) emitent boʻlgan yuridik shaxs tomonidan aksiyadordan ushbu emitent chiqargan aksiyalarni qaytarib sotib olishda, aksiyadorga;

v) yuridik shaxs tugatilganda, aksiyadorga yoki ishtirokchiga;

4) xarajatlari ushbu Kodeksning 317-moddasiga muvofiq (bundan 20-bandda nazarda tutilgan xarajatlar mustasno) foyda soligʻini hisoblab chiqarishda chegirilmaydigan, soliq toʻlovchining oʻz ehtiyojlari uchun soliq toʻlovchi tomonidan ishlab chiqargan tovarlarni berish, oʻz kuchi bilan xizmatlar koʻrsatish;

5) jismoniy shaxslarga mehnatga haq toʻlash yoki dividendlar toʻlash hisobiga tovarlarni berish (xizmatlar koʻrsatish);

6) soliq toʻlovchi tomonidan oʻziga tegishli mol-mulkni (xizmatlarni), agar bunday mol-mulk (xizmatlar) boʻyicha soliq summasi toʻliq yoki qisman hisobga oʻtkazilgan boʻlsa, boshqaruv organi aʼzolariga, xodimlarga, ularning oila aʼzolariga yoxud boshqa shaxslarga soliq toʻlovchining tadbirkorlik faoliyati bilan bogʻliq boʻlmagan shaxsiy maqsadlarda foydalanish uchun berish (xizmatlar koʻrsatish);

7) tovarlarni va boshqa mol-mulkni qaytarish sharti bilan qayta ishlashga berish, agar tovarlar va (yoki) mol-mulk qayta ishlash mahsuli shaklida shartnomada belgilangan muddatda qaytarilmagan boʻlsa;

8) erkin bojxona hududining bojxona tartib-taomiliga soliq to‘lamasdan joylashtirilgan tovarni yo‘qotish, boshqa holatlarda soliqni to‘lash zarur bo‘lgan taqdirda;

9) qaytarilishi lozim bo‘lgan, ko‘p marta muomalada bo‘ladigan idishlarning sotuvchi tomonidan berilishi, agar idish bunday idishdagi mahsulotni yetkazib berishga doir shartnomada belgilangan muddatda qaytarilmasa.

Tovarlarni (xizmatlarni) olish huquqini beruvchi vaucherlarni realizasiya qilish yoki bepul berish mazkur tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma deb e’tirof etiladi.

240-modda. Tovarlarni realizasiya qilish joyi

Quyidagi shartlardan hyech bo‘lmaganda bittasi bajarilgan taqdirda, O‘zbekiston Respublikasi hududi tovarlarni realizasiya qilish joyi deb e’tirof etiladi:

1) tovar O‘zbekiston Respublikasi hududida turgan bo‘lsa va bitim natijasida uning hududidan tashqariga chiqarilmaydigan bo‘lsa;

2) tovar jo‘natish yoki transportda tashish boshlangan paytda O‘zbekiston Respublikasi hududida turgan bo‘lsa.

241-modda. Xizmatlarni realizasiya qilish joyi

Agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, basharti bunday xizmatlarning xaridori O‘zbekiston Respublikasi hududida faoliyatni amalga oshirsa yoki tursa, O‘zbekiston Respublikasi hududi xizmatlarni realizasiya qilish joyi deb e’tirof etiladi.

Agar xizmatlarning xaridori O‘zbekiston Respublikasi hududida yuridik shaxsni (uning filiallarini yoki vakolatxonalarini) yoki jismoniy shaxsni davlat ro‘yxatidan o‘tkazish asosida haqiqatda hozir bo‘lsa, mazkur hudud xaridorning faoliyatni amalga oshirish joyi deb e’tirof etiladi. Davlat ro‘yxatidan o‘tkazilmagan taqdirda, xaridorning O‘zbekiston Respublikasi hududida haqiqatda hozir bo‘lishi yuridik shaxsning ta’sis hujjatlarida ko‘rsatilgan joy yoki uni boshqarish joyi, uning doimiy muassasasi joylashgan yer (agar xizmatlar ushbu doimiy muassasa orqali olingan bo‘lsa), jismoniy shaxsning yashash joyi asosida belgilanadi.

Quyidagi hollarda ham O‘zbekiston Respublikasi hududi xizmatlarni realizasiya qilish joyi deb e’tirof etiladi, agar:

1) xizmatlar O‘zbekiston Respublikasi hududida turgan ko‘chmas mol-mulk bilan bevosita bog‘liq bo‘lsa. Bunday xizmatlar jumlasiga, xususan, arxitektura loyihasini ishlab chiqish, qurilish faoliyatini tayyorlash va muvofiqlashtirish, arxitektura va qurilish faoliyati ustidan mualliflik va (yoki) texnik nazorat bilan bog‘liq bo‘lgan qurilish, montaj qilish, qurilish-montaj xizmatlari, ko‘chmas mol-mulkka doir ishga tushirish-sozlash, ta’mirlash, restavrasiya qilish ishlari, ko‘kalamzorlashtirish ishlari, shuningdek ko‘chmas mol-mulkni ijaraga berish kiradi;

2) xizmatlar O‘zbekiston Respublikasi hududida haqiqatda bo‘lgan ko‘char mol-mulk bilan bevosita bog‘liq bo‘lsa, bundan transport vositalarini ijaraga berish mustasno. Bunday xizmatlar jumlasiga, xususan, ko‘char mol-mulkni montaj

qilish, sozlash, yig‘ish, ishlov berish, qayta ishlash, ta’mirlash, texnik xizmat ko‘rsatish, saqlash kiradi;

3) umumiy ovqatlanish, ko‘ngilochar, dam olish va boshqa shunga o‘xshash xizmatlar, turizm, mehmonxona xizmatlari va joylashtiruvi, madaniyat, san’at, jismoniy tarbiya va sport, o‘qitish (ta’lim) sohasidagi, shu jumladan malaka imtihonlari o‘tkazish, seminarlar, malaka oshirish kurslarini, pullik ko‘rgazmalarni, konferensiyalarni, simpoziumlarni va boshqa shunga o‘xshash tadbirlarni tashkil etishga doir xizmatlar haqiqatda O‘zbekiston Respublikasi hududida ko‘rsatilsa. Ushbu bandning qoidalari elektron shaklda ko‘rsatiladigan o‘qitish (ta’lim) sohasidagi xizmatlarga nisbatan tatbiq etilmaydi.

4) tashish va (yoki) transportda tashish bo‘yicha xizmatlar yoxud bevosita tashish va (yoki) transportda tashish bilan bog‘liq xizmatlar quyidagilar tomonidan ko‘rsatiladigan bo‘lsa:

a) O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari yoki yakka tartibdagi tadbirkorlar tomonidan, agar jo‘natish punkti va (yoki) belgilangan punkt O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan bo‘lsa. Ushbu kichik bandda ko‘rsatilgan qoida ushbu transport vositalarida tashishni (transportda tashishni) nazarda tutuvchi, kemada vaqtincha yuk tashishga doir shartnoma bo‘yicha (ekipaj bilan bo‘lgan vaqtga) transport vositalarini berish chog‘ida ham qo‘llaniladi. Bunda, agar havo kemalaridan O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqarida joylashgan punktlar o‘rtasida tashish uchun foydalaniladigan bo‘lsa, O‘zbekiston Respublikasi hududi kemada vaqtincha yuk tashish shartnomasiga ko‘ra havo kemalarini foydalanishga berish bo‘yicha xizmatlarni realizasiya qilish joyi deb e’tirof etilmaydi;

b) chet ellik shaxslar tomonidan, agar jo‘natish punkti va belgilangan punkt O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan bo‘lsa (bundan chet el yuridik shaxslari tomonidan yo‘lovchilarni, pochtani va yukni ushbu yuridik shaxsning doimiy bo‘lmagan muassasasi orqali tashishga doir xizmatlar mustasno). Ushbu kichik bandning qoidalari tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga yetib kelish joyidan O‘zbekiston Respublikasi hududidan chiqib ketish joyigacha transportda tashish chog‘ida bojxona tranzitining bojxona tartib-taomiliga joylashtirilgan tovarlarni bevosita tashish va (yoki) transportda tashish bilan bog‘liq xizmatlarga hamda ushbu qismning 5-bandida ko‘rsatilgan xizmatlarga nisbatan tatbiq etilmaydi;

5) tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga yetib kelish joyidan O‘zbekiston Respublikasi hududidan chiqib ketish joyigacha tashish chog‘ida bojxona tranzitining bojxona tartib-taomiliga joylashtirilgan tovarlarni tashish va (yoki) transportda tashish bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan xizmatlar (bundan ushbu qismning 7-bandida ko‘rsatilgan xizmatlar mustasno) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar yoki chet el yuridik shaxsining doimiy muassasasi yoxud yakka tartibdagi tadbirkorlar tomonidan ko‘rsatilsa;

6) havo kemalariga bevosita O‘zbekiston Respublikasi aeroportlarida va O‘zbekiston Respublikasining havo hududida ko‘rsatiladigan xizmatlar, shu jumladan aeronavigasiya xizmatlari ko‘rsatilsa;

7) O‘zbekiston Respublikasi hududi orqali tabiiy gazni quvurlar orqali tashishni tashkil etish bo‘yicha xizmatlar O‘zbekiston Respublikasi rezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar tomonidan ko‘rsatilsa;

8) ijaraga berish paytida O‘zbekiston Respublikasi hududida bo‘lgan transport vositalarini qisqa muddatli ijaraga berish bilan bog‘liq xizmatlar. Agar xizmatlar transport vositalarini uzoq muddatli ijaraga berish bilan bog‘liq bo‘lsa, transport vositalarining joylashgan yeridan qat’i nazar, xizmatlarni sotib oluvchining faoliyatini amalga oshiradigan joyi (joylashgan yeri) bunday xizmatlarning realizasiya qilish joyi deb e’tirof etiladi. Bunda havo va dengiz kemalariga, vertolyotlarga va temir yo‘l transportining harakatdagi tarkibiga nisbatan shartnoma, agarda u 90 kungacha bo‘lgan muddatga tuzilgan bo‘lsa, qisqa muddatli deb hisoblanadi. Boshqa transport vositalariga nisbatan bunday shartnomalar 30 kungacha bo‘lgan muddatga tuzilgan bo‘lsa, qisqa muddatli deb hisoblanadi;

9) televideniyeda va (yoki) radioda, ommaviy axborot vositalarida va boshqa shakllarda reklamani joylashtirish bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasining hududida amalga oshiriladigan xizmatlar;

10) ushbu Kodeksning 282-moddasida ko‘rsatilgan elektron shakldagi xizmatlar O‘zbekiston Respublikasi hududida turgan yoki faoliyatni amalga oshirayotgan shaxslar tomonidan olinsa. Bunda, agar quyidagi shartlardan hyech bo‘lmaganda bittasi bajarilsa, O‘zbekiston Respublikasining hududi jismoniy shaxs tomonidan elektron shakldagi xizmatlarni olish joyi deb e’tirof etiladi;

a) xaridorning yashash joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lsa;

b) xaridor tomonidan xizmatlarga haq to‘lash uchun foydalaniladigan bank yoki xaridor tomonidan xizmatlarga haq to‘lash amalga oshiriladigan to‘lov tizimlarining operatori O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan bo‘lsa;

v) xaridor xizmatlarni olish chog‘ida foydalangan tarmoqning manzili O‘zbekiston Respublikasida ro‘yxatdan o‘tkazilgan bo‘lsa;

g) xizmatlarni olish yoki xizmatlarga haq to‘lash uchun foydalaniladigan telefon raqami mansub bo‘lgan mamlakatning xalqaro kodi O‘zbekiston Respublikasi tomonidan berilgan bo‘lsa.

O‘zbekiston Respublikasi, agarda ushbu moddaning uchinchi qismida nazarda tutilgan xizmatlarni realizasiya qilish joyi unda belgilangan mezonlarga muvofiq bo‘lmasa, ushbu xizmatlarni realizasiya qilish joyi deb e’tirof etilmaydi.

Agar xizmatlar ko‘rsatish asosiy xizmatlarni realizasiya qilishga nisbatan yordamchi xususiyatga ega bo‘lsa, bunday realizasiya qilish joyi deb asosiy xizmatlar realizasiya qilingan joy e’tirof etiladi.

242-modda. Tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma amalga oshirilgan sana

Agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, mahsulot yetkazib beruvchi tomonidan hisobvaraq-faktura taqdim etilgan sana yoki tovarlar

jo‘natilgan (berilgan) sana, agar ushbu sana hisobvaraq-faktura taqdim etilgan sanadan oldin kelsa, tovarlarni realizasiya qilish bo‘yicha aylanma amalga oshirilgan sanadir.

Agar tovarni jo‘natish (berish) amalga oshirilmasa, tovarga bo‘lgan mulk huquqi xaridorga o‘tkazilgan kun tovarlarni realizasiya qilish bo‘yicha aylanma amalga oshirilgan sanadir.

Ko‘chmas mol-mulk realizasiya qilingan taqdirda, ko‘chmas mol-mulkni boshqa shaxs tasarrufiga o‘tkazish to‘g‘risidagi shartnomaning taraflari tomonidan imzolangan qabul qilib olish-topshirish dalolatnomasi bo‘yicha xaridorga ko‘chmas mol-mulk berilgan sana aylanma amalga oshirilgan sana deb hisoblanadi.

Xizmatlar ko‘rsatilganligi faktini tasdiqlovchi hisobvaraq-faktura yoki boshqa hujjat rasmiylashtirilgan (imzolangan) sana xizmatlarni realizasiya qilish bo‘yicha aylanma amalga oshirilgan sanadir.

Ushbu moddaning to‘rtinchi qismi qoidalari boshlanishi bir hisobot (soliq) davriga, tamomlanishi esa boshqa hisobot (soliq) davriga to‘g‘ri keladigan xizmatlarga nisbatan ham qo‘llaniladi.

Elektr va (yoki) issiqlik energiyasi, suv, gaz, kommunal xizmatlar, aloqa xizmatlari, quvurlar tizimi orqali yuklarni tashishga doir xizmatlar realizasiya qilinganda, tovarlar (xizmatlar) doimiy (uzluksiz) asosda realizasiya qilingan boshqa xollarda tovarlar yetkazib berilgan (xizmatlar ko‘rsatilgan) kalendar oyning so‘nggi kuni tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma amalga oshirilgan sanadir.

Obyektlar qurilishida, shu jumladan ob’yektlarni foydalanish uchun tayyor holda qurishda, shuningdek uzoq (bir soliq hisoboti davridan ortiq) texnologik davriylikdagi uzoq muddatli shartnomalar bo‘yicha, agar tuzilgan uzoq muddatli shartnomalar shartlarida xizmatlarni har oyda topshirish nazarda tutilmagan bo‘lsa, har bir kalendar oyning oxirgi kuni aylanma amalga oshirilgan sana deb hisoblanadi.

Mol-mulk moliyaviy ijaraga (lizingga) berilganda, moliyaviy ijara (lizing) shartnomasi taraflari tomonidan imzolangan qabul qilish-topshirish dalolatnomasiga ko‘ra mol-mulk ijaraga oluvchining (lizingga oluvchining) tasarrufiga berilgan sana aylanma amalga oshirilgan sana deb hisoblanadi.

Soliq to‘lovchining o‘z ehtiyojlari uchun tovarlarni berishda (xizmatlar ko‘rsatishda) aylanma amalga oshirilgan sana deb soliq to‘lovchining tegishli ichki hujjati bilan rasmiylashtirilgan, ushbu tovarni berish (xizmatlar ko‘rsatish) amalga oshirilgan kun e’tirof etiladi.

Tovarlar eksport bojxona tartib-taomiliga joylashtirilgan holda O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqariga olib chiqilgan taqdirda, quyidagi sanalar tovarni realizasiya qilish bo‘yicha aylanma amalga oshirilgan sana deb hisoblanadi:

1) bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq aniqlanadigan bojxona chegarasi haqiqatda kesib o‘tilgan sana;

2) bojxonaga oid deklarasiyalashni amalga oshirgan bojxona organining belgilari qo‘yilgan holda tovarlarga taalluqli bojxona yuk deklarasiyasi ro‘yxatdan o‘tkazilgan sana – davriy va (yoki) vaqtinchalik bojxonaga oid deklarasiyalashdan foydalanilgan hollarda.

243-modda. Soliq solishdan ozod etiladigan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma

Agar ushbu Kodeksning 260-moddasida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, quyidagilarni realizasiya qilish bo‘yicha aylanma soliq solishdan ozod etiladi:

1) maktabgacha ta’lim muassasalarida (tashkilotlarida) bolalarga qarash bo‘yicha xizmatlarni;

2) bemorlar va keksalarni parvarish qilish bo‘yicha xizmatlarni;

3) dafn etish byurolari va qabristonlarning marosim xizmatlarini, diniy ashyolarni, diniy tashkilotlar hamda birlashmalar tomonidan udumlarni va marosimlarni o‘tkazishga doir xizmatlarni;

4) protez-ortopediya buyumlarini, nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun inventarni, shu jumladan ushbu buyumlar va inventarni ishlab chiqaruvchilar tomonidan realizasiya qilish, shuningdek nogironlarga ortopedik protezlash, nogironlar uchun mo‘ljallangan protez-ortopediya buyumlari va inventarni ta’mirlash hamda ularga xizmat ko‘rsatish bo‘yicha xizmatlarni;

5) davolash muassasalari huzuridagi davolash-ishlab chiqarish ustaxonalarining mahsulotlarini ushbu muassasalar tomonidan realizasiya qilish;

6) ishlovchilari umumiy sonining kamida 50 foizi nogironligi bo‘lgan shaxslardan iborat bo‘lgan hamda nogironligi bo‘lgan shaxslar mehnatiga haq to‘lash fondi umumiy mehnatga haq to‘lash fondining kamida 50 foizini tashkil etadigan, yagona ishtirokchisi nogironligi bo‘lgan shaxslarning jamoat birlashmalari hisoblangan yuridik shaxslar tomonidan realizasiya qilinadigan tovarlar va xizmatlarni;

7) pochta markalarini (kolleksiya qilinadiganlaridan tashqari), markali otkritkalarni, konvertlarni;

8) pensiyalar va nafaqalar to‘lashga doir xizmatlarni;

9) byudjet mablag‘lari hisobidan bajariladigan ilmiy-tadqiqot va innovasiya ishlarini. Mazkur soliq solishdan ozod etish tegishli moliya organining byudjetdan mablag‘lar ajratish to‘g‘risidagi xulosasi mavjud bo‘lgan taqdirda qo‘llaniladi;

10) o‘qitish (ta’lim) sohasidagi xizmatlarni, shu jumladan test sinovlari va imtihonlar o‘tkazishni tashkil etish xizmatlarini, xususan:

boshlang‘ich, o‘rta, o‘rta maxsus, texnik va kasb-hunar, oliy ta’lim va oliy o‘quv yurtidan keyingi ta’lim sohasidagi ta’lim xizmatlarini;

ta’lim muassasalari (tashkilotlari), shuningdek kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishni amalga oshiradigan tashkilotlar tomonidan ko‘rsatiladigan qo‘shimcha ta’lim berish bo‘yicha xizmatlarni;

maktabgacha ta’lim va tarbiya dasturlari doirasida ta’lim va tarbiyalash faoliyatini amalga oshiruvchi tashkilotlarda bolalarga qarash va ularni parvarishlash bo‘yicha xizmatlarni, to‘garaklarda, seksiyalarda (shu jumladan sport

seksiyalarida) va studiyalarda voyaga yetmagan bolalar bilan mashg‘ulotlar o‘tkazish bo‘yicha xizmatlarni;

11) tibbiyot muassasalari tomonidan ko‘rsatiladigan tibbiy xizmatlarni (bundan kosmetologik xizmatlar mustasno). Ushbu bandning maqsadida tibbiy xizmatlar jumlasiga, xususan, quyidagilar kiradi:

tibbiy yordamga va sanitariya xizmati ko‘rsatishga doir xizmatlar;

tashxis qo‘yish, profilaktika va davolash bo‘yicha xizmatlar;

stomatologik xizmatlar, shu jumladan tishlarni protezlash bo‘yicha xizmatlar;

12) veterinariya xizmatlarini. Ushbu bandning maqsadida veterinariya xizmatlari jumlasiga, xususan, quyidagilar kiradi:

veterinariyaga oid xizmatlar ko‘rsatish, hayvonlarga tashxis qo‘yish va ularni davolash bo‘yicha xizmatlar;

hayvonlar va inson uchun umumiy bo‘lgan kasalliklardan aholini himoya qilish;

O‘zbekiston Respublikasi hududini hayvonlarning yuqumli kasalliklari kirib kelishidan himoya qilish;

davlat veterinariya xizmati nazorati ostidagi tovarlarning veterinariya va veterinariya-sanitariya xavfsizligini ta’minlash;

13) dori vositalarini, veterinariya dori vositalarini, tibbiyot va veterinariya uchun mo‘ljallangan buyumlarni;

14) sanatoriy-kurort, sog‘lomlashtirish xizmatlarini, shuningdek jismoniy tarbiya va sport tashkilotlarining xizmatlarini. Ushbu bandning maqsadida:

a) sanatoriy-kurort va sog‘lomlashtirish xizmatlari jumlasiga sanatoriylar, shifoxonalar, profilaktoriylar, kurortlar, pansionatlar, dam olish uylari va zonalari, bolalar dam olish oromgohlari hamda boshqa dam olish tashkilotlari tomonidan ularning asosiy faoliyati doirasida ko‘rsatiladigan, ular yuridik shaxslar yoki yuridik shaxslarning tarkibiy bo‘linmalari tomonidan ko‘rsatilishidan qat’i nazar, yo‘llanmalar yoki joysiz davolanish uchun beriladigan hujjatlar bilan rasmiylashtirilgan xizmatlar kiradi;

b) jismoniy tarbiya va sport tashkilotlarining xizmatlari jumlasiga, xususan, sport inshootlarida, maktablarda, klublarda sport turlari bo‘yicha o‘quv guruhlari hamda jamoalarida sog‘lomlashtirish yo‘nalishidagi jismoniy tarbiya va sport mashg‘ulotlarini o‘tkazishga oid xizmatlar, umumjismoniy tayyorgarlik xizmatlari, sport musobaqalarini yoki bayramlarni, sport-tomosha tadbirlarini o‘tkazish bo‘yicha xizmatlar, shuningdek mazkur tadbirlarga tayyorgarlik ko‘rish va ularni o‘tkazish uchun sport inshootlarini ijaraga berish kiradi;

15) yo‘lovchilarni yagona tariflar bo‘yicha tashish xizmatlarini ko‘rsatish:

a) umumiy foydalanishdagi yo‘lovchi tashish shahar transportida va yo‘lovchi tashish avtomobil transportida (bundan taksi, shu jumladan yo‘nalishli taksi mustasno);

b) shahar atrofidagi yo‘nalishda temir yo‘l transportida;

16) uy-joy fondini saqlash va ta’mirlash yuzasidan aholiga ko‘rsatilayotgan xizmatlar. Uy-joy fondini saqlash va ta’mirlash yuzasidan ko‘rsatiladigan

xizmatlar jumlasiga lift xo‘jaliklari, yer resurslari va davlat kadastri, uy-joy fondidan foydalanish, uni saqlash va ta’mirlash boshqarmalari hamda bo‘limlarining bevosita aholi tomonidan haq to‘lanadigan xizmatlari, shu jumladan ushbu xizmatlarga uy-joy mulkdorlari shirkatlari orqali haq to‘lash kiradi;

17) tovarlarni (xizmatlarni), agar tovarlarni berish (xizmatlar ko‘rsatish) O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining yoki O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori asosida bepul amalga oshirilsa;

18) qimmatbaho metallardan ishlangan bank va o‘lchovli quymalarini, qimmatbaho metallardan ishlangan quyma (investisiya) tangalarni (numizmatika maqsadlari uchun foydalaniladigan tangalardan, shuningdek qimmatbaho metallardan ishlangan chet el tangalaridan tashqari), zargarlik buyumlarini;

19) bojsiz savdo bojxona tartib-taomiliga joylashtirilgan tovarlarni;

20) yuridik va jismoniy shaxslarga muayyan huquqlar berilganda fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari va vakolatli organlar, tashkilotlar tomonidan ko‘rsatiladigan xizmatlarni, agar bunday xizmatlar ko‘rsatish shart ekanligi qonun hujjatlarida belgilangan bo‘lsa, faoliyatning muayyan sohasida ushbu organlar va tashkilotlarning zimmasiga yuklatilgan alohida vakolatlarni bajarish doirasida davlat boji yoki boshqa to‘lovlar undiriladi;

21) byudjet mablag‘lari hisobidan bajariladigan yer-kadastr, yer tuzish, tuproqqa oid va geobotanika ishlarini;

22) byudjet mablag‘lari hisobidan har yillik mineral xom ashyo bazasini rivojlantirish va qayta tiklash davlat dasturlari doirasida ko‘rsatiladigan geologiya xizmatlari;

23) xalqaro moliyaviy institutlarning qarzlari va hukumat tashkilotlarining xalqaro qarzlari hisobidan olinadigan tovarlarni (xizmatlarni), agar qarz shartnomasida ularni soliqdan ozod etish nazarda tutilgan bo‘lsa;

24) O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasining qo‘riqlash bo‘linmalari xizmatlarini;

25) telekommunikasiya tarmoqlarida operativ-qidiruv tadbirlari tizimining texnik vositalari, shuningdek mazkur vositalardan foydalanishga hamda ularga xizmat ko‘rsatishga doir xizmatlar;

26) mesenatlik ko‘magi tarzida beriladigan (ko‘rsatiladigan) tovarlarni (xizmatlarni);

27) ushbu Kodeksning 244-moddasida nazarda tutilgan moliyaviy xizmatlarni;

28) ushbu Kodeksning 245-moddasida nazarda tutilgan hayotni sug‘urta qilish xizmatlarini va boshqa sug‘urta xizmatlarini.

Ushbu moddada sanab o‘tilgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishga doir aylanma soliq to‘lovchilarda bunday faoliyatni amalga oshirish uchun tegishli lisenziyalar va boshqa ruxsat etuvchi hujjatlar mavjud bo‘lgan taqdirda, agar uning amalga oshirilishini lisenziyalash lozim bo‘lsa yoki ruxsat etuvchi hujjatlar talab etsa, qonun hujjatlariga muvofiq soliq solishdan ozod etiladi.

Soliq solinadigan aylanmalarni va ushbu moddaning qoidalariga muvofiq soliq solishdan ozod etiladigan aylanmalarni amalga oshiradigan soliq to‘lovchilar

ushbu Kodeksning 268-moddasiga muvofiq aylanmalarning alohida hisobini yuritishi shart.

244-modda. Soliq solishdan ozod etiladigan moliyaviy xizmatlar

Quyidagi moliyaviy xizmatlar soliq solishdan ozod etiladi:

1) bank operasiyalari, xususan:

yuridik va jismoniy shaxslarning pul mablag‘larini omonatlarga jalb etish;

yuridik va jismoniy shaxslarning jalb etilgan pul mablag‘larini banklar nomidan hamda ularning hisobidan joylashtirish;

yuridik va jismoniy shaxslarning bank hisobvaraqlarini, shu jumladan bank kartalari bo‘yicha hisob-kitoblar uchun xizmat qiluvchi bank hisobvaraqlarini ochish hamda yuritish, shuningdek bank kartalariga xizmat ko‘rsatish bilan bog‘liq operasiyalar;

yuridik va jismoniy shaxslarning, shu jumladan vakil banklarning topshirig‘iga ko‘ra ularning bank hisobvaraqlari bo‘yicha hisob-kitoblarni amalga oshirish;

yuridik va jismoniy shaxslarga kassa xizmatlarini bank kassalari yoki maxsus asbob-uskunalar (bankomat, avtomatik depozit mashinalar va hokazo) orqali ko‘rsatish;

chet el valyutasining naqd puldagi va naqd pulsiz oldi-sotdisi (shu jumladan chet el valyutasining oldi-sotdi operasiyalariga doir vositachilik xizmatlari ko‘rsatish);

bank kafolatlarini bajarish (bank kafolatini berish va bekor qilish, bunday kafolat shartlarini tasdiqlash va o‘zgartirish, bank kafolati bo‘yicha to‘lov, bunday kafolatga doir hujjatlarni rasmiylashtirish va tekshirish);

majburiyatlarning pul shaklida bajarilishini nazarda tutuvchi uchinchi shaxslar uchun kafillik berish;

akkreditivlarni ochish va ularga xizmat ko‘rsatish;

to‘lov tizimlari, dasturlaridan va uskunalardan foydalangan holda hisob-kitoblarni (to‘lovlarni) amalga oshirish;

2) hisob-kitoblar ishtirokchilari o‘rtasida axborot va texnologik hamkorlikni, shu jumladan hisob-kitoblar ishtirokchilariga bank kartalari bilan amalga oshiriladigan operasiyalar bo‘yicha axborotni to‘plash, unga ishlov berish va uni taqdim etish yuzasidan xizmatlar ko‘rsatilishini ta’minlovchi tashkilotlar tomonidan amalga oshiriladigan operasiyalar;

3) yuridik shaxslarning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) ulushlarini, kooperativlarning pay fondlaridagi va investisiya pay jamg‘armalaridagi paylarni, qimmatli qog‘ozlarni hamda hosila moliyaviy vositalarni realizasiya qilish, bundan soliq solinishi lozim bo‘lgan hosila moliyaviy vositalarning asos aktivini realizasiya qilish mustasno. Ushbu bo‘lim maqsadlarida hosila moliyaviy vositani realizasiya qilish deganda uning asos aktivini realizasiya qilish, shuningdek kontrakt bo‘yicha mukofotlar summalarini, variasiyaga oid marja summalarini to‘lash, hosila moliyaviy vositalar shartlariga muvofiq asos aktiv to‘lovi bo‘lmagan hosila moliyaviy vosita taraflarining boshqa davriy yoki bir martalik to‘lovlari tushuniladi;

4) realizasiya qilinishi ushbu qismning 3-bandiga binoan soliq solishdan ozod etiladigan hosila moliyaviy vositalar asosida yuzaga keladigan majburiyatlar bo‘yicha huquqlardan (talablardan) boshqa shaxs foydasiga voz kechish (ularni boshqalarga berish);

5) forfeyting va faktoring operasiyalari;

6) zayomlarni pul shaklida berishga doir shartnomalardan va (yoki) kredit shartnomalaridan kelib chiqadigan majburiyatlar yuzasidan kreditorning huquqlaridan (talablaridan) boshqa shaxs foydasiga voz kechish (ularni boshqalarga berish, olish) bo‘yicha, shuningdek boshqa shaxs foydasiga voz kechish shartnomasi asosida dastlabki shartnoma yuzasidan qarz oluvchining har bir yangi kreditor oldidagi majburiyatlarining bajarilishga doir operasiyalar;

7) kreditlarni, zayomlarni pul shaklida va qimmatli qog‘ozlar bilan berish, shu jumladan ular bo‘yicha foizlar bilan birga berish, shuningdek REPO operasiyalari, shu jumladan REPO operasiyalari bo‘yicha qimmatli qog‘ozlar berilganligi uchun to‘lanishi lozim bo‘lgan pul summalari;

8) mol-mulkni moliyaviy ijaraga (lizingga) berishga doir xizmatlarning ushbu xizmatlar bo‘yicha foizli daromadlar olishga taalluqli qismi bo‘yicha;

9) qimmatli qog‘ozlar (aksiyalar, obligasiyalar va boshqa qimmatli qog‘ozlar) bilan bog‘liq operasiyalar. Qimmatli qog‘ozlar bilan bog‘liq operasiyalar jumlasiga qimmatli qog‘ozlarni saqlash, qimmatli qog‘ozlarga bo‘lgan huquqni hisobga olish, qimmatli qog‘ozlarni o‘tkazish hamda ularning reyestrini yuritish, qimmatli qog‘ozlar savdosini tashkil etish bo‘yicha operasiyalar kiradi, ularni tayyorlash bo‘yicha xizmatlar bundan mustasno;

10) tranzaksiyalarni bir vaqtning o‘zida to‘lov ishtirokchilari o‘rtasida vositachilik haqlarini taqsimlagan holda amalga oshirish bilan bog‘liq to‘lov tizimlarining moliya xizmatlari.

O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi bilan birgalikda O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki va qimmatli qog‘ozlarga taalluqli qism bo‘yicha qimmatli qog‘ozlar bozorini rivojlantirish bo‘yicha vakolatli organ bilan kelishilgan holda, ushbu moddaning qoidalarini qo‘llash tartibi yuzasidan tushuntirishlar, shu jumladan ayrim aylanmalarni batafsil aniqlashtirish bo‘yicha tushuntirishlar berishga haqli.

245-modda. Soliq solishdan ozod qilinadigan sug‘urta xizmatlari

Sug‘urta qilish, birgalikda sug‘urta qilish va qayta sug‘urta qilish xizmatlari bo‘yicha sug‘urta bozorining professional ishtirokchilari tomonidan amalga oshiriladigan sug‘urta qilish bo‘yicha xizmatlar bu xizmatlar natijasida:

1) sug‘urta bozorining professional ishtirokchisi quyidagilarni olsa, qo‘shilgan qiymat solig‘idan ozod qilinadi:

sug‘urta qilish, birgalikda sug‘urta qilish va qayta sug‘urta qilish shartnomalari bo‘yicha sug‘urta mukofotlari;

qayta sug‘urta qilishga topshirilgan shartnomalar bo‘yicha vositachilik haqi va tantyemalar;

sug‘urta agenti, sug‘urta va qayta sug‘urta brokeri, syurveyer hamda sug‘urta bozorining boshqa professional ishtirokchilarining xizmatlari uchun vositachilik haqi;

sug‘urta bozorining professional ishtirokchilari (aktuariylar, ajasterlar, syurveyerlar, assistans xizmatlari va shu singarilar) ko‘rsatgan xizmatlardan olinadigan daromadlar;

qonun hujjatlariga muvofiq sug‘urtalovchiga o‘tgan, sug‘urta qildiruvchining (naf oluvchining) yetkazilgan zarar uchun javobgar shaxslardan talab qilish huquqini realizasiya qilishdan olinadigan mablag‘lar;

qayta sug‘urta qilish shartnomalari muddatidan ilgari tugatilgan taqdirda, ular bo‘yicha sug‘urta mukofotlarining qaytarib berilgan qismi summalari;

bevosita sug‘urta faoliyatini amalga oshirishdan olinadigan boshqa daromadlar;

2) sug‘urta qildiruvchi (naf oluvchi) quyidagilarni olsa, qo‘shilgan qiymat solig‘idan ozod qilinadi:

sug‘urta to‘lovi (sug‘urta tovoni);

preventiv tadbirlar o‘tkazish uchun beriladigan mablag‘lar;

sug‘urta qilish shartnomasi zararsiz amal qilishi uchun sug‘urtalovchi to‘laydigan mablag‘lar;

sug‘urta qilish shartnomasiga muvofiq boshqa mablag‘lar.

O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi bilan birgalikda ushbu modda qoidalarining qo‘llanilish tartibi yuzasidan, ayrim aylanmalarni batafsillashtirgan xolda, tushuntirishlar berishga haqli.

246-modda. Soliq solishdan ozod etiladigan tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirish

Quyidagilarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirish soliq solishdan ozod etiladi:

1) jismoniy shaxslar tomonidan tovarlarni bojsiz olib kirishning bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida tasdiqlangan normalari doirasida olib kirilayotgan tovarlar;

2) O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadigan tartibda insonparvarlik yordami sifatida olib kirilayotgan tovarlar;

3) davlat, hukumat, xalqaro tashkilotlar yo‘nalishlari bo‘yicha xayriya yordami maqsadlarida, shu jumladan texnik yordam ko‘rsatish uchun olib kiriladigan tovarlar;

4) chet el diplomatik vakolatxonalari va ularga tenglashtirilgan vakolatxonalar rasmiy foydalanishi uchun, shuningdek ushbu vakolatxonalarning diplomatik va ma’muriy-texnik xodimlari, shu jumladan ularning o‘zlari bilan birga yashayotgan oila a’zolari shaxsiy foydalanishi uchun mo‘ljallangan tovarlar;

5) qonun hujjatlariga muvofiq alohida qimmatga ega madaniy meros ob’yektlari jamoasiga kiritilgan, davlat madaniyat muassasalari tomonidan olingan yoki ular tomonidan sovg‘aga olingan madaniy qimmatliklar. Ushbu soliq

solishdan ozod etish O‘zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligining tegishli tasdiqnomasi mavjud bo‘lgan taqdirda qo‘llaniladi;

6) o‘xshashi O‘zbekiston Respublikasida ishlab chiqarilmaydigan, tasdiqlangan ro‘yxat bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kiriladigan texnologik asbob-uskunalar;

7) xalqaro kitob almashinuvi bo‘yicha davlat kutubxonalari va muzeylari tomonidan olinadigan bosma nashrlarning barcha turlari, shuningdek xalqaro notijorat almashinuvini amalga oshirish maqsadida ixtisoslashtirilgan davlat tashkilotlari tomonidan olib kiriladigan kinematografiya asarlari;

8) milliy valyuta va chet el valyutasi, qonuniy to‘lov vositalari bo‘lgan banknotlar (bundan kolleksiyalash uchun mo‘ljallanganlari mustasno), shuningdek qimmatli qog‘ozlar;

9) xalqaro moliya institutlarining qarzlari va hukumat tashkilotlarining xalqaro qarzlari hisobidan olib kiriladigan tovarlar, agar qarzga doir bitimda bu tovarlar olib kirilayotganda soliqdan ozod etilishi nazarda tutilgan bo‘lsa;

10) vakolatli davlat organining yozma shakldagi tasdig‘i mavjud bo‘lgan taqdirda, telekommunikasiyalar operatorlari va tezkor-qidiruv tadbirlari tizimining texnik vositalarini sertifikatlashtirish bo‘yicha maxsus organ tomonidan olinadigan tezkor-qidiruv tadbirlari tizimining texnik vositalari;

11) dori vositalari, veterinariya dori vositalari, tibbiyot va veterinariya uchun mo‘ljallangan buyumlar, shuningdek dori vositalarini, veterinariya dori vositalarini, tibbiyot va veterinariya uchun mo‘ljallangan buyumlarni ishlab chiqarish uchun qonun hujjatlarida belgilanadigan ro‘yxat bo‘yicha olib kiriladigan xom ashyo. Mazkur norma O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlanadigan ro‘yxat bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasida ham ishlab chiqariladigan, olib kiriladigan tayyor dori vositalariga, veterinariya dori vositalariga, tibbiyot va veterinariya uchun mo‘ljallangan buyumlarga nisbatan tatbiq etilmaydi.

3.2.QQS to‘lovchilar tarkibi. QQSning soliq solish ob’yekti va soliq solinadigan baza. QQS bo‘yicha beligilangan imtiyozlar.

Soliq bazasi

247-modda. Soliq bazasini aniqlashning umumiy qoidalari

Tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishda soliq bazasi soliq to‘lovchi tomonidan ushbu bobga muvofiq o‘zi ishlab chiqargan yoki olgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishning o‘ziga xos xususiyatlariga qarab aniqlanadi.

Tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirishda soliq bazasi soliq to‘lovchi tomonidan ushbu bobga va bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq aniqlanadi.

Soliq bazasini aniqlash chog‘ida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan tushum soliq to‘lovchining ushbu tovarlarga (xizmatlarga) pulda va (yoki) natura shakllaridagi to‘lov, shu jumladan qimmatli qog‘ozlar bilan haq to‘lash sifatida olingan barcha daromadlaridan kelib chiqqan holda hisobga olinadi.

Soliq bazasini aniqlash chog‘ida soliq to‘lovchining chet el valyutasida ifodalangan tushumi (xarajatlari) ushbu Kodeksning 242-moddasida belgilangan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma amalga oshirilgan sanada O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan belgilangan kurs bo‘yicha milliy valyutada qayta hisoblab chiqiladi.

Agar sotuvchi va xaridor o‘rtasidagi shartnomada tovarlarga (xizmatlarga) chet el valyutasida belgilangan summaga teng bo‘lgan summadagi milliy valyutada haq to‘lash nazarda tutilgan bo‘lsa hamda bunda realizasiya qilingan tovarlarga (xizmatlarga) haq to‘langan sana ularni realizasiya qilish bo‘yicha ushbu Kodeksning 242-moddasiga muvofiq aniqlanadigan aylanma amalga oshirilgan sanaga to‘g‘ri kelmasa, mazkur sanalarda chet el valyutasi kurslaridagi farq tufayli yuzaga kelgan tushum summasidagi ijobiy yoki salbiy farq soliq bazasini belgilashda hisobga olinmaydi. Bunday ijobiy yoki salbiy farq ushbu Kodeksning XII bo‘limiga muvofiq boshqa daromadlar yoki boshqa xarajatlar tarkibida sotuvchi tomonidan hisobga olinishi lozim.

Ushbu Kodeksning 239-moddasiga muvofiq o‘z ehtiyojlari uchun soliq solish ob’yekti deb e’tirof etiladigan tovarlar berilgan (xizmatlar ko‘rsatilgan) taqdirda, soliq bazasi soliq to‘lovchi tomonidan ushbu bobga muvofiq aniqlanadi.

248-modda. Soliq bazasini aniqlash tartibi

Agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq bazasi ushbu Kodeksning 176-moddasi talablarini hisobga olgan holda, aksiz solig‘ini (aksiz to‘lanadigan tovarlar, xizmatlar uchun) hisobga olib, unga soliqni kiritmagan holda, bitim taraflari tomonidan qo‘llanilgan narxdan (tarifdan) kelib chiqqan holda realizasiya qilinadigan tovarlarning (xizmatlarning) qiymati sifatida aniqlanadi.

Xaridorlarga realizasiya qilish bo‘yicha aylanmani amalga oshirish sanasida chegirmalar (boshqa tijorat bonuslari) bergan soliq to‘lovchi soliq bazasini bunday chegirmalar (tijorat bonuslari) chegirib tashlangan holdagi narxdan (tarifdan) kelib chiqqan holda aniqlaydi.

Soliq bazasi quyidagi hollarda tovarlarning (xizmatlarning) O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilangan tartibga muvofiq aniqlanadigan bozor qiymatidan kelib chiqqan holda aniqlanadi:

1) tovarlarni (xizmatlarni) boshqa tovarlarga (xizmatlarga) ayirboshlab realizasiya qilishda;

2) agar ushbu Kodeksning 239-moddasi birinchi qismi 2-bandida yoki ikkinchi qismining 2-bandida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, tovarlarni (xizmatlarni) bepul berishda (ko‘rsatishda);

3) yuridik shaxsning mol-mulkidan ushbu Kodeksning 239-moddasi to‘rtinchi qismi 6-bandiga muvofiq shaxsiy maqsadlarda foydalanishda.

Agar bitimning narxi tovarlarning (xizmatlarning) bozor qiymatidan past yoki yuqori bo‘lsa, soliq organlari soliq bazasiga tuzatish kiritishga haqli. Soliq to‘lovchi bunday qaror yuzasidan bitimning narxi bozor narxlariga muvofiqligini va soliq to‘lashdan bo‘yin tovlashga qaratilmaganligining asoslarini taqdim etish yo‘li bilan nizolashishga haqli.

O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirilgan (import qilingan) tovarlarni realizasiya qilish chog‘ida soliq bazasi ushbu tovarlarni olib kirish (import qilish) chog‘ida byudjetga haqiqatda to‘langan soliq hisoblab chiqarilgan qiymatdan past bo‘lishi mumkin emas.

Qaytarib berish sharti bilan qayta ishlashga berilgan xom ashyo va materiallardan tovarlar ishlab chiqarish bo‘yicha xizmatlar realizasiya qilingan taqdirda, soliq bazasi ularni qayta ishlashga doir xizmatlarning qiymati asosida, unga soliqni kiritmagan holda, aksiz to‘lanadigan tovarlar bo‘yicha esa ularni qayta ishlashga doir xizmatlarning qiymati asosida, ushbu Kodeksga muvofiq hisoblab chiqarilgan aksiz solig‘i hisobga olingan holda aniqlanadi.

Obyektlarni qurishda, shu jumladan ob’yektlarni foydalanish uchun tayyor qilib qurishda, qurilish-montaj, ta’mirlash-qurilish, ishga tushirish-sozlash, loyiha-qidiruv va ilmiy ishlarni, shuningdek uzoq texnologik (bir hisobot davridan ortiq) davriylikdagi boshqa uzoq muddatli shartnomalarni bajarishda soliq bazasi har bir kalendar oyning oxirida haqiqatda bajarilgan ishlar hajmining ushbu Kodeksning 303-moddasiga muvofiq soliq bazasi kiritilmagan holda aniqlanadigan qiymati asosida aniqlanadi. Agar shartnomaga binoan bu ishlarni materiallar bilan ta’minlash majburiyati buyurtmachining zimmasida bo‘lsa, ushbu materiallarga bo‘lgan mulk huquqi buyurtmachining o‘zida saqlanib qolgan taqdirda, soliq bazasi bajarilgan hamda tasdiqlangan ishlarning qiymatidan kelib chiqqan va buyurtmachi materiallarining qiymatini soliq bazasiga kiritmagan holda aniqlanadi.

Jismoniy shaxslarga mehnat haqi hisobiga yoki dividendlar to‘lovlari hisobiga tovarlar berilganda (xizmatlar ko‘rsatilganda), shuningdek ushbu Kodeksning 239-moddasi to‘rtinchi qismi 3-bandida belgilangan hollarda soliq bazasi tovarlarning (xizmatlarning) ushbu moddaning birinchi qismiga muvofiq aniqlanadigan qiymatidan kelib chiqqan va soliqni hisobga olgan holda aniqlanadi.

Erkin bojxona hududining bojxona rejimiga soliq to‘lamasdan joylashtirilgan tovar yo‘qotilganda soliq bazasi ushbu Kodeksning 254-moddasi birinchi qismiga muvofiq aniqlanadi.

Tovarlarni (xizmatlarni) olishga bo‘lgan huquqni beruvchi vaucherni realizasiya qilish chog‘ida vaucherning soliq hisobga olingan holdagi qiymati soliq bazasi bo‘ladi.

Olib sotish uchun jismoniy shaxslardan olingan avtomobillar va uy-joy ko‘chmas mulk ob’yektlari realizasiya qilingan taqdirda, soliq bazasi soliq summasini o‘z ichiga oladigan, realizasiya qilish narxi va sotib olish qiymati o‘rtasidagi ijobiy farq sifatida aniqlanadi.

Foyda solig‘ini hisoblab chiqarishda ushbu Kodeksning 317-moddasiga muvofiq xarajatlari chegirilmaydigan soliq to‘lovchining o‘z ehtiyojlari uchun o‘zi ishlab chiqargan tovarlardan foydalanilganda (o‘z kuchi bilan xizmatlar ko‘rsatilganda), soliq bazasi ushbu tovarlarning (xizmatlarning) bunday soliq to‘lovchi tomonidan o‘tgan 90 kun davomida realizasiya qilingan aynan shunday (ular mavjud bo‘lmaganda shunga o‘xshash) tovarlarning (xizmatlarning) o‘rtacha o‘lchangan narxidan kelib chiqqan holda hisoblab chiqarilgan qiymati sifatida,

koʻrsatilgan davrda bunday realizasiya mavjud boʻlmaganda esa aksizlar hisobga olingan (aksizosti tovarlar uchun) va soliq qoʻshilmagan bozor narxlaridan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Ushbu boʻlimga muvofiq realizasiya qilishga doir aylanmalari soliq solinmaydigan aylanmalar boʻlgan chiptalar, abonementlar, yoʻllanmalar (joysiz davolanish uchun berilgan hujjatlar) va xizmatlarni olish huquqini beruvchi boshqa hujjatlar realizasiya qilingan taqdirda, soliq bazasi soliq summasini oʻz ichiga oladigan, realizasiya qilish narxi va ularni sotib olish narxi oʻrtasidagi ijobiy farq sifatida aniqlanadi.

Soliq bazasini aniqlashning boshqa shartlar va holatlarni hisobga oladigan oʻziga xos xususiyatlari ushbu Kodeksning 249–256-moddalarida belgilanadi.

249-modda. Moliyaviy ijara (lizing) shartnomalari boʻyicha operasiyalar amalga oshirilganda soliq bazasini aniqlashning oʻziga xos xususiyatlari

Mol-mulk moliyaviy ijaraga (lizingga) berilgan taqdirda, ijaraga beruvchining (lizingga beruvchining) soliq bazasi barcha davriy ijara (lizing) toʻlovlari summasi (shu jumladan, qaytarib sotib olish summasi, agar shartnomada shunday summa nazarda tutilgan boʻlsa) sifatida, ijaraga beruvchining (lizingga beruvchining) foiz hisobidagi daromadi chegirib tashlangan va soliq hisobga olinmagan holda aniqlanadi.

Ijaraga oluvchi (lizingga oluvchi) tomonidan moliyaviy ijara (lizing) shartnomasining shartlari bajarilmaganligi sababli moliyaviy ijara (lizing) ob'yekti qaytarilgan taqdirda, soliq bazasi ijaraga oluvchi (lizingga oluvchi) tomonidan ob'yekt qaytarilgan sanada bunday ob'yekt uchun oʻzi toʻlamagan ijara (lizing) toʻlovlarining summasi miqdorida foiz hisobidagi xarajat chegirib tashlangan va soliq hisobga olinmagan holda aniqlanadi.

Ushbu Kodeksning 246-moddasiga muvofiq soliq solishdan ozod etilgan, olib kirilgan texnologik asbob-uskunalar moliyaviy ijaraga (lizingga) berilganda soliq bazasi mazkur asbob-uskunalarni sotib olish narxi va realizasiya qilish narxi oʻrtasidagi ijobiy farqdan kelib chiqib aniqlanadi.

250-modda. Vositachilik (topshiriq), transport ekspedisiyasi shartnomalari boʻyicha operasiyalar amalga oshirilganda soliq bazasini aniqlashning oʻziga xos xususiyatlari

Komitentning (ishonch bildiruvchining) topshirigʻiga koʻra komitentga (ishonch bildiruvchiga) tegishli boʻlgan tovarlar realizasiya qilingan taqdirda, vositachilik (topshiriq) shartnomasining shartlariga muvofiq boʻlgan shartlar asosida vositachi (ishonchli vakil) tomonidan uchinchi shaxs bilan tuzilgan bitim boʻyicha komitent (ishonch bildiruvchi) bunday uchinchi shaxsga xizmatlar koʻrsatganda soliq bazasi quyidagicha aniqlanadi:

1) vositachining (ishonchli vakilning) soliq bazasi – uning soliqni oʻz ichiga oladigan vositachilik haqi miqdorida;

2) komitentning (ishonch bildiruvchining) soliq bazasi – komitentning (ishonch bildiruvchining) topshirigʻiga koʻra vositachi (ishonchli vakil) tomonidan realizasiya qilingan tovarlarning qiymati, shuningdek soliqni kiritmagan holda

vositachi (ishonchli vakil) tomonidan uchinchi shaxs bilan tuzilgan bitim bo‘yicha komitent (ishonch bildiruvchi) bunday uchinchi shaxsga ko‘rsatgan xizmatlarning qiymati miqdorida.

Soliq solishdan ozod etish soliq solishdan ozod etiladigan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bilan bog‘liq bo‘lgan vositachilik (topshiriq), transport ekspedisiyasi shartnomalari asosida xizmatlar ko‘rsatishga nisbatan tatbiq etilmaydi.

Vositachilik (topshiriq) shartnomasi shartlariga muvofiq bo‘lgan shartlar asosida komitent (ishonch bildiruvchi) uchun uning topshirig‘iga ko‘ra olingan tovarlar vositachi (ishonchli vakil) tomonidan komitentga (ishonch bildiruvchiga) berilgan taqdirda, uchinchi shaxs tomonidan vositachi (ishonchli vakil) bilan tuzilgan bitim bo‘yicha bunday uchinchi shaxs komitent (ishonch bildiruvchi) uchun xizmatlar ko‘rsatganda vositachining (ishonchli vakilning) soliq bazasi uning soliqni o‘z ichiga oladigan vositachilik haqi miqdorida aniqlanadi.

Transport ekspedisiyasi shartnomasida belgilangan, transport ekspedisiyasi shartnomasi bo‘yicha mijoz bo‘lgan taraf uchun tashuvchi va (yoki) boshqa yetkazib beruvchilar tomonidan xizmatlar ko‘rsatilgan taqdirda, ekspeditorning soliq bazasi transport ekspedisiyasi shartnomasida nazarda tutilgan, uning soliqni o‘z ichiga oladigan haqi miqdorida aniqlanadi.

251-modda. Korxona mol-mulk majmuasi sifatida realizasiya qilinganda soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

Korxona mol-mulk majmuasi sifatida realizasiya qilinganda, soliq bazasi ushbu moddada belgilangan tartibda, uni realizasiya qilishning soliqni o‘z ichiga oladigan narxi miqdorida, ushbu korxona mol-mulkining har bir soliq ob’yekti bo‘yicha alohida aniqlanadi.

Agar korxonani realizasiya qilish narxi uning tarkibiga kiradigan jami mol-mulkning balans qiymatidan past bo‘lsa, korxonani realizasiya qilish narxining mazkur mol-mulkning balans qiymatiga nisbati sifatida aniqlanadigan tuzatish koeffisiyenti qo‘llaniladi.

Agar korxonani realizasiya qilish narxi uning tarkibiga kiradigan jami mol-mulkning balans qiymatidan yuqori bo‘lsa, korxonani realizasiya qilishning debitorlik qarzi summasiga va qimmatli qog‘ozlar qiymatiga kamaytirilgan narxining realizasiya qilingan korxona tarkibiga kiradigan mol-mulkning debitorlik qarzi summasiga va qimmatli qog‘ozlarning qiymatiga kamaytirilgan balans qiymatiga nisbati sifatida aniqlanadigan tuzatish koeffisiyenti qo‘llaniladi. Ushbu qismga muvofiq tuzatish koeffisiyentini hisob-kitob qilishda qimmatli qog‘ozlarning qiymati, agar u faqat bozor qiymati bo‘yicha qayta baholangan bo‘lsa, chiqarib tashlanadi.

Mol-mulkning har bir turini realizasiya qilish narxi uning balans qiymatining ushbu moddaning ikkinchi yoki uchinchi qismlarida nazarda tutilgan tartibda belgilanadigan tuzatish koeffisiyentiga ko‘paytmasi sifatida aniqlanadi.

Ushbu moddaning uchinchi qismida nazarda tutilgan holatda, debitorlik qarzining summasiga doir tuzatish koeffisiyenti qo‘llanilmaydi. Agar bunday holda

qimmatli qog‘ozlarning qiymati qayta baholangan bo‘lsa, mazkur koeffisiyent ularning qiymatiga nisbatan ham qo‘llanilmaydi.

Korxona sotuvchisi tomonidan korxona sotilgan narxni ko‘rsatgan holda jamlama hisobvaraq-faktura tuziladi.

Jamlama hisobvaraq-fakturada asosiy mablag‘lar, nomoddiy aktivlar, ishlab chiqarish uchun mo‘ljallangan va ishlab chiqarish uchun mo‘ljallanmagan mol-mulkning boshqa turlari, debitorlik qarzining summalari, qimmatli qog‘ozlarning qiymati hamda balans aktivlarining boshqa pozisiyalari mustaqil pozisiyalarga ajratiladi. Jamlama hisobvaraq-fakturaga inventarizasiya dalolatnomasi ilova qilinadi.

Jamlama hisobvaraq-fakturada har bir mol-mulk turining narxi ushbu moddaning beshinchi qismida nazarda tutilgan o‘ziga xos xususiyatlar hisobga olingan holda balans qiymatining tuzatish koeffisiyentiga ko‘paytmasiga teng deb qabul qilinadi.

Realizasiya qilinishiga soliq solinadigan mol-mulkning har bir turi bo‘yicha tegishli ravishda soliq stavkasi va tegishli soliq summasi ko‘rsatiladi.

252-modda. Transportda tashishni amalga oshirishda soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

Yo‘lovchilarni, bagajni, yuklarni yoki pochtani temir yo‘l, avtomobil, havo yoki daryo transportida tashishlar amalga oshirilganda soliq bazasi soliqni qo‘shmagan holdagi tashish qiymati sifatida aniqlanadi.

Imtiyozli tariflar bo‘yicha yo‘l hujjatlari realizasiya qilinganda soliq bazasi ushbu imtiyozli tariflardan kelib chiqqan holda hisoblab chiqariladi.

Safar boshlanguniga qadar xaridorlarga ishlatilmagan yo‘l hujjatlari uchun pullar qaytarilgan taqdirda, qaytarilishi lozim bo‘lgan summaga soliqning barcha summasi kiritiladi.

Safar tugatilganligi sababli yo‘l davomida yo‘lovchilarga yo‘l hujjatlari qaytarilgan taqdirda, qaytarilishi lozim bo‘lgan summaga yo‘lovchilar yurishi kerak bo‘lgan qolgan masofaga tegishli miqdordagi soliq summasi kiritiladi. Bunday holda soliq bazasini aniqlashda yo‘lovchilarga haqiqatda qaytarilgan summalar hisobga olinmaydi.

253-modda. Muddatli bitimlar bo‘yicha tovarlar (xizmatlar) realizasiya qilinganda soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

Muddatli bitim deganda shartnomada belgilangan muddat tugagach bevosita ushbu shartnomada ko‘rsatilgan narx bo‘yicha tovarlar yetkazib berilishini (xizmatlar ko‘rsatilishini) taqozo etadigan bitim tushuniladi.

Muddatli bitimlar bo‘yicha tovarlar (xizmatlar) realizasiya qilinganda soliq bazasi ushbu tovarlarning (xizmatlarning) bevosita shartnomada ko‘rsatilgan, lekin realizasiya qilingan sanadagi bozor narxlaridan kelib chiqqan holda hisoblangan qiymatdan past bo‘lmagan qiymati sifatida aniqlanadi.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan hosila moliyaviy vositalar realizasiya qilinganda soliq bazasi asos aktivning bevosita shartnomada ko‘rsatilgan, lekin realizasiya qilingan sanadagi bozor narxlaridan kelib chiqqan holda hisoblangan qiymatdan past bo‘lmagan qiymati sifatida aniqlanadi.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lgan va asos aktiv yetkazib berilishini nazarda tutuvchi hosila moliyaviy vositalarning asos aktivi realizasiya qilinganda, soliq bazasi, agar ushbu moddaning beshinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, asos aktivni realizasiya qilish amalga oshirilishi kerak bo‘lgan hamda ushbu hosila moliyaviy vositani birja tasdiqlagan tasniflash shartlariga muvofiq belgilangan qiymat sifatida aniqlanadi.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lgan va asos aktiv yetkazib berilishini nazarda tutuvchi opsion kontraktlarning asos aktivi realizasiya qilingan taqdirda, soliq bazasi ushbu asos aktivni realizasiya qilish amalga oshirilishi kerak bo‘lgan va hosila moliyaviy vositani birja tasdiqlagan tasniflash shartlariga muvofiq belgilangan qiymat sifatida, lekin realizasiya qilish sanasidagi bozor narxlaridan kelib chiqqan holda hisoblab chiqarilganidan past bo‘lmagan qiymatda aniqlanadi.

Ushbu bo‘limni qo‘llash maqsadida opsion kontrakt (opsion) deganda bir taraf (opsion xaridori) boshqa tarafdan (opsionni sotuvchidan) oldindan belgilangan narx bo‘yicha asos aktivning muayyan sonini sotib olish («koll» opsioni) yoki sotish («put» opsioni) huquqini oladigan bitim tushuniladi.

Ushbu moddaning ikkinchi – beshinchi qismlarini qo‘llash maqsadida tovarning, xizmatning yoki asos aktivning narxi aksizlar hisobga olingan (aksiz to‘lanadigan tovarlar uchun) va soliq hisobga olinmagan holda aniqlanadi.

Tovarlarning, xizmatlarning yoki asos aktivning bozor qiymati –ushbu Kodeksning VI bo‘limiga muvofiq, ularni realizasiya qilish sanasi esa ushbu Kodeksning 242-moddasiga muvofiq aniqlanadi.

Ushbu bo‘limni qo‘llash maqsadida uyushgan bozorda muomalada bo‘lgan hosila moliyaviy vositaning tasniflanishi deganda hosila moliyaviy vositaning shartlarini belgilovchi birja hujjati tushuniladi.

254-modda. Tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirishda soliq bazasini aniqlash tartibi

Tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirishda soliq bazasi quyidagilarni qo‘shgan holda hisoblab chiqarilgan ushbu tovarlarning qiymati sifatida aniqlanadi:

1) tovarlarning bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq aniqlanadigan bojxona qiymatini;

2) tovarlar O‘zbekiston Respublikasiga olib kirilayotganda to‘lanishi lozim bo‘lgan aksiz solig‘i va bojxona bojini.

O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududidan tashqarida qayta ishlash bojxona tartib-taomiliga muvofiq O‘zbekiston Respublikasi hududidan ilgari olib chiqilgan tovarlarning qayta ishlash mahsulotlari ushbu hududga olib kirilayotganda soliq bazasi bunday qayta ishlashning qiymati sifatida aniqlanadi.

Soliq bazasi O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kiriladigan bir nomdagi, turdagi va markadagi tovarlarning har bir guruhi bo‘yicha alohida aniqlanadi.

Agar O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududiga olib kiriladigan tovarlarning bir turkumi tarkibida bir vaqtning o‘zida ham aksiz to‘lanadigan, ham

aksiz to‘lanmaydigan tovarlar mavjud bo‘lsa, soliq bazasi mazkur tovarlarning har bir guruhiga nisbatan alohida aniqlanadi.

Agar O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududiga olib kiriladigan tovarlar turkumi tarkibida bojxona hududidan tashqarida qayta ishlash bojxona tartib-taomiliga muvofiq O‘zbekiston Respublikasi hududidan ilgari olib chiqilgan tovarlarning qayta ishlash mahsulotlari mavjud bo‘lsa, soliq bazasi xuddi shunday tartibda aniqlanadi.

255-modda. Tovarlar (xizmatlar) chet ellik shaxslar tomonidan realizasiya qilinganda soliq agentlari tomonidan soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

O‘zbekiston Respublikasining hududi realizasiya qilish joyi bo‘lgan tovarlar (xizmatlar) soliq to‘lovchilar sifatida soliq organlarida hisobda turmagan chet ellik shaxslar tomonidan realizasiya qilingan taqdirda, soliq bazasi soliq agentlari tomonidan ushbu tovarlarni (xizmatlarni) aksizlar (aksiz to‘lanadigan tovarlar uchun) va soliq hisobga olingan holda realizasiya qilishdan olingan daromadning summasi sifatida aniqlanadi.

Soliq agentlari deb ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan tovarlarning (xizmatlarning) xaridorlari (ularni oluvchilar) bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari, yakka tartibdagi tadbirkorlar (ushbu moddaning to‘rtinchi qismida nazarda tutilgan hollar bundan mustasno), O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshiruvchi chet el yuridik shaxslari e’tirof etiladi.

Agar ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan chet el yuridik shaxslari bilan hisob-kitoblarda O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari, yakka tartibdagi tadbirkorlar yoki chet el yuridik shaxslarining doimiy muassasalari topshiriq, vositachilik shartnomalari yoki boshqa vositachilik shartnomalari asosida ishtirok etsa, bunday shaxslar soliq agentlari deb e’tirof etiladi. Mazkur hollarda soliq bazasi soliq to‘lovchi tomonidan bunday tovarlarning aksizlar (aksiz to‘lanadigan tovarlar uchun) va soliq hisobga olingan holdagi qiymati sifatida aniqlanadi.

Ushbu Kodeksning 282-moddasi birinchi qismida ko‘rsatilgan chet el yuridik shaxslari realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi deb e’tirof etiladigan elektron shakldagi xizmatlarni ko‘rsatgan, shu jumladan O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslariga yoki O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshiruvchi chet el yuridik shaxslariga topshiriq, vositachilik shartnomalari yoki shunga o‘xshash shartnomalar asosida elektron shakldagi xizmatlar ko‘rsatgan taqdirda, bunday xizmatlarning mazkur xaridorlari soliq agentlari deb e’tirof etiladi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishga doir har bir operasiya amalga oshirilganda soliq bazasi ushbu bo‘limning qoidalari hisobga olingan holda alohida aniqlanadi.

Ushbu moddaga muvofiq soliq agentlari deb e’tirof etiladigan shaxslar tegishli soliq summasini hisoblab chiqarishi, soliq to‘lovchidan, u soliq to‘lovchi

ekanligidan yoki soliq to‘lovchi emasligidan qat’i nazar, uni ushlab qolishi va byudjetga o‘tkazishi shart.

Agar kontraktlarning shartlariga muvofiq xizmatlar chet ellik shaxslar tomonidan soliqni hisobga olmasdan taqdim etilsa, ushbu xizmatlar bo‘yicha soliq bazasi soliq agentlari tomonidan ko‘rsatilgan xizmatlarning qiymatidan kelib chiqqan holda, soliqni hisobga olmasdan aniqlanadi. Bunday holda soliq agenti tegishli soliq summasini mustaqil tarzda hisoblab chiqarishi va byudjetga o‘tkazishi shart.

Ushbu moddaning qoidalari mazkur Kodeksning 243–245-moddalarida ko‘rsatilgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishda qo‘llanilmaydi.

Ushbu moddaga muvofiq soliqning to‘langanligini tasdiqlovchi to‘lov hujjati ushbu Kodeksning 37-bobiga muvofiq to‘langan soliq summasini hisobga kiritish huquqini beradi.

256-modda. Davlat mol-mulki bilan operasiyalar amalga oshirilganda soliq agentlari tomonidan soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

O‘zbekiston Respublikasi hududida davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari tomonidan davlat mol-mulki ijaraga berilganda, davlat mulkini ijaraga berish bo‘yicha vakolatli organ soliq agenti deb e’tirof etiladi. Bunday hollarda soliq bazasi bunday mol-mulkning soliq hisobga olingan holdagi ijara shartnomasida belgilangan ijara to‘lovi miqdorida soliq agenti tomonidan aniqlanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida davlat mol-mulki realizasiya qilinganda (berilganda) soliq bazasi soliq agenti tomonidan aniqlanadi. Bunday hollarda ushbu mol-mulkning xaridorlari (uni oluvchilar) soliq agenti deb e’tirof etiladi, bundan yakka tartibdagi tadbirkor bo‘lmagan jismoniy shaxslar mustasno. Bunday hollarda soliq bazasi sotib olinayotgan (olinayotgan) davlat mol-mulkining soliq hisobga olinmasdan shartnomada belgilangan qiymati miqdorida soliq agenti tomonidan aniqlanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida musodara qilingan mol-mulk, sudning qaroriga binoan realizasiya qilinadigan mol-mulk, egasiz qimmatliklar, xazinalar va sotib olingan qimmatliklar, shuningdek meros olish huquqi asosida davlatga o‘tkazilgan qimmatliklar realizasiya qilingan taqdirda, soliq bazasi ushbu mol-mulkni (qimmatliklarni) aksiz solig‘ini (aksiz to‘lanadigan tovarlar uchun) va soliqni hisobga olgan holda realizasiya qilishdan olingan daromad summasi sifatida soliq agenti tomonidan aniqlanadi. Bunday hollarda ushbu mol-mulkni realizasiya qilishni amalga oshirishga vakolatli bo‘lgan organ, tashkilot yoki yakka tartibdagi tadbirkor soliq agenti deb e’tirof etiladi.

Soliq bazasi ushbu moddada nazarda tutilgan har bir operasiyani amalga oshirish chog‘ida soliq agentlari tomonidan alohida aniqlanadi.

Ushbu moddaga muvofiq soliq agenti deb e’tirof etiladigan shaxslar soliq to‘lovchidan tegishli soliq summasini, u soliq to‘lovchi ekanligidan yoki soliq to‘lovchi emasligidan qat’i nazar, hisoblab chiqarishi, ushlab qolishi va byudjetga to‘lashi shart.

Ushbu moddaga muvofiq soliq to‘langanligini tasdiqlovchi to‘lov hujjati xaridorga to‘langan soliq summasini ushbu Kodeksning 37-bobiga muvofiq hisobga olish huquqini beradi.

257-modda. Soliq bazasiga tuzatish kiritish

Soliq to‘lovchida soliq bazasiga tuzatish kiritish quyidagi hollarda amalga oshiriladi:

1) tovarlar to‘liq yoki qisman qaytarilganda;

2) ko‘rsatilgan xizmatlardan voz kechilganda;

3) bitim shartlari o‘zgarganda, shu jumladan jo‘natilgan tovarlarning, ko‘rsatilgan xizmatlarning narxi va (yoki) soni (hajmi) o‘zgarganda;

4) tovarlarni (xizmatlarni) sotuvchi tomonidan chegirmalar berilganda. Ushbu bandda nazarda tutilgan tuzatish kiritish, agar siylovlar berish shartlari shartnoma shartlarida yoki soliq to‘lovchining narx (tarif) siyosatida nazarda tutilgan bo‘lsa, ilgari amalga oshirilgan tovarlarni (xizmatlarni) yetkazib berish bo‘yicha soliq bazasini kamaytiradi. Bunday shartlar tovarlar yetkazib berish (xizmatlar ko‘rsatish) shartnomasining muayyan shartlarini xaridor tomonidan bajarishni, shu jumladan tovarlarning (xizmatlarning) muayyan hajmini olishni va muddatidan oldin haq to‘lashni nazarda tutishi mumkin.

Soliq bazasiga uni kamaytirish yoki ko‘paytirish tarafga tuzatish kiritish bir yillik muddat doirasida, kafolat muddati belgilangan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha esa kafolat muddati doirasida amalga oshiriladi.

Soliq to‘lovchida soliq bazasiga tuzatish kiritish tovarlarga (xizmatlarga) haq to‘lash bo‘yicha majburiyat ushbu Kodeksning 313-moddasiga muvofiq umid qilib bo‘lmaydigan qarzdorlik deb e’tirof etilganda va uni hisobdan chiqarish lozim bo‘lgan hollarda ham amalga oshiriladi. Bunday holda tuzatish kiritish tartibi O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilanadi.

Soliq bazasiga tuzatish kiritish (salbiy yoki ijobiy) qo‘shimcha hisobvaraq-faktura yoki ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan holatlar yuzaga kelganligini tasdiqlovchi boshqa hujjatlar asosida va ushbu moddaning birinchi qismida nazarda tutilgan hollar ro‘y bergan soliq davrida amalga oshiriladi.

Soliq bazasi xatolarni tuzatish natijasida o‘zgartirilgan taqdirda, shuningdek ilgari yozib berilgan hisobvaraq-fakturaga o‘zgartish va (yoki) qo‘shimchalar kiritish zarur bo‘lganda ushbu moddaning qoidalari qo‘llanilmaydi. Bunday holda ilgari yozib berilgan hisobvaraq-faktura bekor qilinadi va uning o‘rniga qonun hujjatlarida belgilangan tartibda tuzatilgan hisobvaraq-faktura rasmiylashtiriladi.

Tovarlarni (xizmatlarni) yetkazib beruvchi tomonidan soliq bazasiga tuzatish kiritish amalga oshirilayotganda, xaridor yetkazib beruvchi tomonidan rasmiylashtirilgan qo‘shimcha hisobvaraq-faktura asosida ilgari o‘zi hisobga olish uchun qabul qilgan soliq summasiga tegishli tarzda tuzatish kiritadi (ko‘paytiradi yoki kamaytiradi).

3.3.QQS stavkalari. Nol darajali stavka bo‘yicha soliq solish. QQSni to‘lash va hisob-kitoblarni taqdim etish muddatlari.

258-modda. Soliq stavkalari

Agar ushbu Kodeksning 36-bobida boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, soliq stavkasi 15 foiz miqdorida belgilanadi.

Ushbu Kodeksning 36-bobida nazarda tutilgan hollarda soliq stavkasi 0 foiz miqdorida belgilanadi.

259-modda. Soliq davri

Ushbu Kodeksning 39-bobida boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, bir oy soliq davridir.

36-bob. Nol darajali stavka bo‘yicha soliq solinadigan aylanma

260-modda. Eksport operasiyalariga va ularga tenglashtirilgan operasiyalarga soliq solish

Nol darajali stavka bo‘yicha soliq solish quyidagilar realizasiya qilinganda amalga oshiriladi:

1) O‘zbekiston Respublikasi hududidan eksport bojxona tartib-taomiliga olib chiqilgan tovarlar;

2) ilgari O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududida qayta ishlash bojxona tartib-taomiliga joylashtirilgan, O‘zbekiston Respublikasi hududidan olib chiqilgan tovarlar va (yoki) O‘zbekiston Respublikasi hududidan bojxona hududida qayta ishlash bojxona tartib-taomiliga joylashtirilgan tovarlarni qayta ishlash natijasida olingan (hosil bo‘lgan) tovarlar (qayta ishlash mahsulotlari, chiqindilar va (yoki) qoldiqlar);

3) O‘zbekiston Respublikasi hududidan olib chiqilgan g‘amlab qo‘yilgan narsalar. Ushbu modda maqsadida havo kemalaridan risoladagidek foydalanilishini ta’minlash uchun zarur bo‘lgan yoqilg‘i va yonilg‘i-moylash materiallari g‘amlab qo‘yilgan narsalar deb e’tirof etiladi;

4) chet eldan keltirilgan tovarlarni tashish chog‘ida bojxona tranziti bojxona tartib-taomiliga joylashtirilgan tovarlarni bevosita O‘zbekiston Respublikasi hududiga yetib kelish joyidagi bojxona organidan O‘zbekiston Respublikasi hududidan chiqib ketish joyidagi bojxona organigacha tashish yoxud transportda tashish bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan xizmatlar;

5) xalqaro tashishlar bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan xizmatlar.

Nol darajali stavkani ayrim hollarda qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari ushbu Kodeksning 264-moddasida belgilangan.

Nol darajali stavkani qo‘llash huquqini tasdiqlovchi hujjatlar soliq hisoboti bilan birga taqdim etiladi.

261-modda. Eksport operasiyalarini tasdiqlash

Tovarlar eksport qilinganligini tasdiqlovchi hujjatlar quyidagilardan iborat:

1) kontrakt (kontraktning belgilangan tartibda tasdiqlangan ko‘chirma nusxasi);

2) tovarlarni chiqarishni amalga oshiruvchi bojxona organining tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududidan olib chiqish uchun belgisi qo‘yilgan bojxona yuk deklarasiyasi;

3) O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududidan o‘tkazish punktida joylashgan bojxona organining tovarlar belgilangan mamlakatga jo‘natilganligini tasdiqlovchi belgisi qo‘yilgan, tovarga ilova qilinadigan hujjatlar.

Tovarlar eksportga vositachi (ishonchli vakil) orqali vositachilik (topshiriq) shartnomasi bo‘yicha realizasiya qilinganda eksportni tasdiqlash uchun komitent (ishonch bildiruvchi) tomonidan qo‘shimcha tarzda soliq to‘lovchining vositachi yoki ishonchli vakil bilan tuzilgan vositachilik shartnomasi yoki topshiriq shartnomasi (shartnomaning ko‘chirma nusxasi) taqdim etiladi.

Tovarlar eksport qilinganligini tasdiqlash uchun amalga oshirilayotgan faoliyatning turiga qarab boshqa hujjatlar taqdim etilishi mumkin. Soliq to‘lovchining amalga oshiriladigan faoliyat turiga qarab nol soliq stavkasini qo‘llash huquqini tasdiqlash uchun zarur bo‘lgan hujjatlar ro‘yxati hamda ularni taqdim etish tartibi O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi va Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilanadi.

262-modda. O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududida tovarlarni qayta ishlash bo‘yicha xizmatlarga soliq solish

Bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududida qayta ishlash bojxona rejimiga joylashtirilgan tovarlarni qayta ishlash bo‘yicha xizmatlarga qayta ishlash mahsulotlarini O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududidan tashqariga olib chiqish sharti bilan nol stavka bo‘yicha soliq solinadi.

O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududida qayta ishlash bojxona rejimiga joylashtirilgan tovarlarni qayta ishlash bo‘yicha xizmatlarga qayta ishlash mahsulotlarini keyinchalik bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq erkin muomalaga chiqarish rejimiga joylashtirgan holda ushbu Kodeksning 258-moddasi birinchi qismida belgilangan soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinishi lozim.

263-modda. Xalqaro tashishlar bilan bog‘liq xizmatlarga soliq solish

Nol stavka bo‘yicha soliq solish quyidagilarni realizasiya qilish chog‘ida amalga oshiriladi:

1) tovarlarni xalqaro tashish bo‘yicha xizmatlarni. Tovarlarni xalqaro tashish deganda tovarlarning jo‘natish punkti yoki belgilangan punkti O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqarida joylashgan taqdirda tovarlarni havo kemalari, temir yo‘l transporti va (yoki) avtotransport vositalari orqali tashish tushuniladi;

2) chet eldan keltirilgan tovarlarni tashish chog‘ida bojxona tranziti bojxona tartib-taomiliga joylashtirilgan tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga yetib kelish joyidagi bojxona organidan to O‘zbekiston Respublikasi hududidan chiqib ketish joyidagi bojxona organigacha tashish yoki transportda tashish bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan xizmatlarni;

3) tashishlar yagona xalqaro tashish hujjatlari asosida rasmiylashtirilgan taqdirda, basharti yo‘lovchilarni, pochtani va bagajni jo‘natish punkti yoki belgilangan punkti O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqarida joylashgan bo‘lsa, yo‘lovchilarni, pochtani va bagajni tashish bo‘yicha xizmatlarni;

4) O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqariga eksport qilinadigan tovarlarni tashish yoki transportda tashish, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi

hududidagi qayta ishlash mahsulotlarini O‘zbekiston Respublikasi hududidan olib chiqish bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari bo‘lgan tashuvchilar tomonidan ko‘rsatiladigan xizmatlarni. Ushbu bandning qoidalari, basharti tashish hujjatlarida bojxona organlarining belgilari qo‘yilgan bo‘lsa, qo‘llaniladi;

5) havo kemalariga bevosita O‘zbekiston Respublikasi aeroportlarida va O‘zbekiston Respublikasining havo hududida ko‘rsatiladigan xizmatlarni, shu jumladan aeronavigasiya xizmatini.

264-modda. Ayrim hollarda nol darajali stavkaning qo‘llanilishi

Tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish aylanmasi to‘langan soliqni qoplash (qaytarish) yo‘li bilan nol darajali stavkasi bo‘yicha tortiladi, agar ushbu tovarlar (xizmatlar) quyidagicha olinsa:

1) chet el diplomatik vakolatxonalarining va ularga tenglashtirilgan vakolatxonalarning rasmiy foydalanishi uchun, shuningdek ushbu vakolatxonalar diplomatik va ma’muriy-texnik xodimlarining (shu jumladan ular bilan birga yashaydigan oila a’zolarining) shaxsiy foydalanishi uchun;

2) Mahsulot taqsimotiga oid bitim doirasida tovarlarni (xizmatlarni) sotib olayotgan soliq to‘lovchilar tomonidan, agar bitimda nol darajali stavka qo‘llanilishi nazarda tutilgan bo‘lsa.

Agar tegishli chet davlatning qonun hujjatlarida O‘zbekiston Respublikasining diplomatik vakolatxonalariga va ularga tenglashtirilgan vakolatxonalarga, ushbu vakolatxonalarning diplomatik hamda ma’muriy-texnik xodimlariga (shu jumladan ular bilan birga yashaydigan oila a’zolariga) nisbatan xuddi shunday tartib belgilangan bo‘lsa yoxud bunday norma O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida nazarda tutilgan bo‘lsa, nol darajali stavkani qo‘llash ushbu moddaning birinchi qismi 1-bandiga muvofiq amalga oshiriladi.

Suv ta’minoti, kanalizasiya, sanitariya jihatdan tozalash, issiqlik ta’minoti bo‘yicha aholiga ko‘rsatiladigan xizmatlarni realizasiya qilishga doir aylanmaga, shu jumladan bunday xizmatlarni uy-joy mulkdorlari shirkatlari tomonidan aholi nomidan, shuningdek idoraviy uy-joy fondi uylarida yashayotgan aholi uchun O‘zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligining va O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasining bo‘linmalari tomonidan olishga, nol darajali stavka bo‘yicha soliq solinadi.

Nol darajali stavka qimmatbaho metallarni ishlab chiqaruvchilar tomonidan qimmatbaho metallarni olish bo‘yicha vakolatli organga realizasiya qilinadigan bunday metallarga nisbatan qo‘llaniladi.

265-modda. Soliqni hisoblab chiqarish tartibi

Ushbu Kodeksning 247–257-moddalariga muvofiq soliq bazasini aniqlashda soliq summasi soliq bazasining soliq stavkasiga muvofiq bo‘lgan foizli ulushi sifatida hisoblab chiqariladi.

Soliq summasi tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishga doir operasiyalarning soliq bazasidan, tegishli soliq davriga taalluqli bo‘lgan aylanmalarni amalga oshirish sanasidan kelib chiqqan holda, tegishli soliq davrida

soliq bazasini ko‘paytiradigan yoki kamaytiradigan barcha o‘zgartishlar hisobga olingan holda har bir soliq davrining yakunlariga ko‘ra hisoblab chiqariladi.

Tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirishda soliqning umumiy summasi ushbu Kodeksning 254-moddasiga muvofiq hisoblab chiqarilgan soliq bazasining soliq stavkasiga mos keladigan foizli ulushi sifatida hisoblab chiqariladi.

Agar ushbu Kodeksning 254-moddasi to‘rtinchi qismida belgilangan talablarga muvofiq soliq bazasi O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kiriladigan tovarlarning har bir guruhi bo‘yicha alohida aniqlansa, soliq summasi mazkur soliq bazalarining har biri bo‘yicha alohida hisoblab chiqariladi. Bunda soliqning umumiy summasi bunday soliq bazalarining har biri bo‘yicha alohida hisoblab chiqarilgan soliq summalarini qo‘shish orqali hisoblab chiqariladi.

266-modda. To‘langan soliq summalarini hisobga olish

Byudjetga to‘lanishi lozim bo‘lgan soliq summasini aniqlashda, agar ushbu Kodeksning 267-moddasida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchi haqiqatda olingan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha to‘langan (to‘lanishi lozim bo‘lgan) soliq summasini hisobga olish orqali ushbu Kodeksning 265-moddasiga muvofiq hisoblab chiqarilgan soliqning umumiy summasini kamaytirishga, quyidagi shartlarni bir vaqtda bajargan taqdirda, haqli bo‘ladi:

1) soliq to‘lovchining tovarlarni ishlab chiqarish va (yoki) realizasiya qilish (xizmat ko‘rsatish) bilan bog‘liq faoliyatini amalga oshirish chog‘ida tovarlardan (xizmatlardan), foydalanilganda realizasiya qilish bo‘yicha aylanmasiga soliq solinishi, shu jumladan nol stavka bo‘yicha soliq solinishi lozim bo‘lganda;

2) olingan tovarlarga (xizmatlarga) soliq to‘lovchi tomonidan hisobvaraq-faktura yoki yetkazib beruvchi tomonidan taqdim etilgan soliq summasi alohida ajratib ko‘rsatilgan boshqa hujjat olinganda hamda tovarlarni (xizmatlarni) yetkazib beruvchi soliq to‘lovchi sifatida ro‘yxatdan o‘tkazilganda;

3) tovarlar olib kirilgan (import qilingan) taqdirda soliq byudjetga to‘langanda;

4) ushbu Kodeksning 255 va 256-moddalarida nazarda tutilgan hollarda soliq byudjetga to‘langanda;

5) nol darajali stavka bo‘yicha soliq solinadigan tovarlar eksportida chet ellik sotib oluvchi (to‘lovchi) tomonidan eksport qilinayotgan tovarlar uchun haq to‘langanligini tasdiqlovchi bank hujjatidan ko‘chirma mavjud bo‘lsa.

Nol darajali stavka bo‘yicha soliq solinadigan tovarlarni eksportga realizasiya qilish aylanmasi maqsadida foydalaniladigan, haqiqatda olingan tovarlar (ishlar, xizmatlar) bo‘yicha to‘lanishi lozim bo‘lgan (to‘langan) soliq tovarlar eksportidan soliq to‘lovchining O‘zbekiston Respublikasidagi bank hisobvarag‘iga kelib tushgan valyuta tushumining ulushida hisobga olinadi.

Nol darajali stavka bo‘yicha tortiladigan tovarlar eksporti vositachilik, topshiriq shartnomasi bo‘yicha vositachi, ishonchli vakil orqali amalga oshirilgan taqdirda, soliq vositachining, ishonchli vakilning yoki soliq to‘lovchining hisobvarag‘iga kelib tushgan valyuta tushumining summasi ulushida hisobga olinadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududi realizasiya qilish joyi deb e’tirof etilmaydigan xizmatlarni ko‘rsatuvchi yakka tartibdagi tadbirkorlar va O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari ushbu bobda belgilangan tartibda haqiqatda olingan tovarlar bo‘yicha to‘langan (to‘lanishi lozim bo‘lgan) soliq summasini hisobga olish huquqiga ega. Bunda ushbu bobni qo‘llash maqsadida bunday xizmatlarni realizasiya qilish bo‘yicha aylanmadan olinadigan soliq solinadigan aylanmaga tenglashtiriladi.

Soliq to‘lovchi tomonidan asosiy vositalar (shu jumladan o‘rnatiladigan asbob-uskunalar), nomoddiy aktivlar va ko‘chmas mulk ob’yektlari, shu jumladan qurilishi tugallanmagan ob’yektlar sotib olinganda, shuningdek kelgusida o‘z asosiy vositalari sifatida foydalanish uchun mo‘ljallangan aktivlarni yaratish uchun tovarlar (xizmatlar) sotib olinganda sotuvchi tomonidan soliq to‘lovchiga taqdim etilgan soliq summasini hisobga olish to‘liq hajmda amalga oshiriladi. Soliq to‘lovchi O‘zbekiston Respublikasi hududiga bunday tovarlarni olib kirish chog‘ida ushbu soliq to‘lovchi tomonidan to‘langan soliq summasini hisobga olish xuddi shunday tartibda amalga oshiriladi.

Mol-mulk ustav fondiga (ustav kapitaliga) hissa sifatida olingan taqdirda, oluvchi mol-mulkni ustav fondiga (ustav kapitaliga) berish chog‘ida ishtirokchi tomonidan to‘langan soliq summasini hisobga olish huquqiga ega. Ustav fondiga (ustav kapitaliga) hissa sifatida olingan asosiy vositalar, nomoddiy aktivlar va ko‘chmas mol-mulk ob’yektlari, shu jumladan qurilishi tugallanmagan ob’yektlar bo‘yicha ishtirokchi ularni berish chog‘ida to‘lagan soliq ushbu moddaning uchinchi qismida nazarda tutilgan tartibda berilgan aktivlarni oluvchi soliq to‘lovchida hisobga olinadi.

Soliq to‘lovchi bo‘lmagan shaxs soliq to‘lovchi sifatida ushbu Kodeksning 237-moddasiga muvofiq maxsus ro‘yxatga olish hisobiga qo‘yilganda, shuningdek soliq to‘lashdan ozod etish bekor qilingan taqdirda soliq to‘lovchi maxsus ro‘yxatga olish hisobiga qo‘yish (ozod qilishni bekor qilish) sanasida o‘z balansida mavjud bo‘lgan tovar-moddiy zaxiralar qoldiqlarining va uzoq muddatli aktivlarning balans qiymatida hisobga olingan soliq summasini ushbu moddaning birinchi qismida belgilangan shartlarga rioya etilgan taqdirda, hisobga olish huquqiga ega.

Ushbu moddaning beshinchi qismiga muvofiq hisobga olinadigan soliq summasi:

tovar-moddiy zaxiralarning qoldiqlari bo‘yicha – shaxs ro‘yxatdan o‘tkazish hisobiga qo‘yilgan sanadan oldingi so‘nggi o‘n ikki oy ichida olingan, soliq to‘lovchida uni ro‘yxatdan o‘tkazish hisobiga qo‘yish (ozod etishni bekor qilish) sanasida mavjud bo‘lgan tovar-moddiy zaxiralar qoldig‘iga to‘g‘ri keladigan tovarlarning (xizmatlarning) haqiqiy qiymati bo‘yicha;

uzoq muddatli aktivlar bo‘yicha – mazkur ob’yektlarning shaxs soliq bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazish hisobiga qo‘yilgan (ozod etish bekor qilingan) sanadagi qayta baholanishi hisobga olinmagan, soliqning tegishli summasini o‘z ichiga olgan balans (qoldiq) qiymatidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Agar soliq to‘lovchi sifatida hisobda turmaydigan chet el yuridik shaxsi komitent (ishonch bildiruvchi) bo‘lsa, tovar tegishli vositachilik (topshiriq) shartnomasiga muvofiq shartlar asosida vositachi (ishonchli vakil) tomonidan realizasiya qilingan taqdirda, ushbu tovar O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirilganda to‘langan soliq summasi tegishli soliq davrida vositachi (ishonchli vakil) tomonidan realizasiya qilingan tovarlar ulushiga to‘g‘ri keladigan ulushda vositachi (ishonchli vakil) tomonidan hisobga olish uchun qabul qilinadi.

O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxsi yoki yakka tartibdagi tadbirkor bo‘lgan komitentning (ishonch bildiruvchining) topshirig‘iga ko‘ra olingan tovar O‘zbekiston Respublikasi hududiga vositachi (ishonchli vakil) tomonidan olib kirilgan taqdirda, import qilingan tovarning bojxona rasmiylashtiruvi chog‘ida vositachi (ishonchli vakil) tomonidan to‘langan soliq komitentda (ishonch bildiruvchida) hisobga olinishi lozim.

Transport ekspedisiyasi shartnomasi bo‘yicha majburiyatlarni bajarish chog‘ida ekspeditor tomonidan tashuvchidan va (yoki) boshqa yetkazib beruvchilardan olingan xizmatlarga doir soliq summasi bunday shartnoma bo‘yicha ekspeditorning mijozi bo‘lgan tarafda hisobga olinadi.

Sotuvchilar tomonidan O‘zbekiston Respublikasining soliq to‘lovchisi bo‘lmagan chet ellik shaxsga ushbu chet ellik shaxs tomonidan O‘zbekiston Respublikasida tovarlarni (xizmatlarni) olish chog‘ida taqdim etilgan yoki ushbu chet ellik shaxslar tovarlarni ishlab chiqarish va (yoki) realizasiya qilish maqsadlari uchun O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirishi chog‘ida ular tomonidan to‘langan soliq summalari hisobga olinishi lozim. Soliqning mazkur summalari ushbu Kodeksning 255-moddasiga muvofiq soliq agenti tomonidan ushbu chet ellik shaxsning daromadlaridan ushlab qolingan soliq byudjetga to‘langanidan keyin, ushbu shaxs olgan (olib kirgan) tovarlardan (xizmatlardan) faqat soliq agenti qiymatidan soliqni ushlab qolgan tovarlarni ishlab chiqarish va (yoki) realizasiya qilish maqsadida foydalanilgan qismi bo‘yichagina hisobga olinishi yoki ushbu chet ellik shaxsga qaytarilishi lozim. Bunda soliqning mazkur summalari, basharti chet ellik shaxs ushbu Kodeksning 237-moddasiga muvofiq soliq to‘lovchi sifatida maxsus ro‘yxatdan o‘tkazish hisobiga qo‘yilgan bo‘lsa, hisobga olinishi yoki ushbu shaxsga qaytarilishi lozim.

Agar soliq to‘lovchi realizasiya qilish bo‘yicha aylanmasiga soliq solinishi lozim bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni), shuningdek realizasiya qilish bo‘yicha aylanmasi soliq solishdan ozod etiladigan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilsa, hisobga olinishi lozim bo‘lgan soliq summasi ushbu Kodeksning 268-moddasida belgilangan tartibda aniqlanadi.

Agar hisobga olish huquqi tovarlarni (xizmatlarni) olish bo‘yicha qalbaki yoki ko‘zbo‘yamachilik uchun tuzilgan bitim natijasida vujudga kelganligiga oid dalillar mavjud bo‘lsa, soliq organlari hisobga olishni bekor qilishni yoki unga tuzatishni amalga oshirishga haqli.

267-modda. Hisobga olinmaydigan soliq summasi

Tovarlarni (xizmatlarni) olish (olib kirish) chog‘ida soliq to‘lovchi tomonidan to‘langan soliq summasi ushbu Kodeksning 266-moddasiga muvofiq quyidagi hollarda hisobga olinmaydi:

1) realizasiya qilish bo‘yicha aylanmalari ushbu bo‘limga muvofiq soliq solishdan ozod etilgan tovarlarni ishlab chiqarish va (yoki) realizasiya qilish (xizmatlar ko‘rsatish) uchun mo‘ljallangan asosiy vositalar, ko‘chmas mulk ob’yektlari va nomoddiy aktivlar sotib olinganda (olib kirilganda);

2) tovarlar (xizmatlar) ushbu qismning 1-bandida ko‘rsatilgan asosiy vositalarni, ko‘chmas mulk ob’yektlarini qurish, modernizasiyalash, rekonstruksiya qilish, texnik jihatdan qayta jihozlash va ta’mirlash uchun sotib olinganda;

3) realizasiya qilish bo‘yicha aylanmalari soliqdan ozod etilgan tovarlar (xizmatlar) ishlab chiqarish va (yoki) realizasiya qilish (xizmatlar ko‘rsatish) uchun sotib olinganda;

4) tovarlar (xizmatlar) soliq to‘lovchi bo‘lmagan yuridik shaxslar yoki yakka tartibdagi tadbirkorlar tomonidan sotib olinganda;

5) vakillik xarajatlari;

6) tovarlar (xizmatlar) bepul olinganda, bundan oluvchi ular bo‘yicha soliq to‘lagan hollar mustasno;

7) soliq to‘lovchining shaxsiy ehtiyojlari uchun foydalanishga mo‘ljallangan, ushbu Kodeksning 317-moddasiga muvofiq foyda solig‘ini hisoblab chiqarishda xarajatlar chegirib tashlanmaydigan tovarlar (xizmatlar) sotib olinganda.

Soliq to‘lovchi tovarlarni (xizmatlarni) sotib olish chog‘ida to‘lagan soliq summalari quyidagi tovarlarni (xizmatlarni) sotib olish yoki olib kirish chog‘ida ham, agar bu tovarlarni (xizmatlarni) sotib olish amalga oshirilayotgan faoliyat turiga bog‘liq bo‘lmasa, hisobga olinmaydi:

1) yengil avtomobillarni, motosikllarni, vertolyotlarni, motorli qayiqlarni, samolyotlarni, shuningdek motorli vositalarning boshqa turlarini va ular uchun yoqilg‘ini;

2) alkogol va tamaki mahsulotlarini.

Ushbu Kodeksning 268–270-moddalarida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, hisobga olinmaydigan soliq summasi sotib olingan tovarlarning (xizmatlarning) qiymatida hisobga olinadi.

268-modda. Soliq solishdan ozod etiladigan realizasiya qilish bo‘yicha aylanma mavjud bo‘lganda soliq summasini hisobga olish uchun qabul qilish tartibi

Agar soliq to‘lovchi soliq solinadigan va soliq solishdan ozod etiladigan aylanmalarni amalga oshirsa, soliq solinadigan aylanmaga to‘g‘ri keladigan soliq summasi hisobga olish uchun qabul qilinadi.

Hisobga o‘tkazilishi lozim bo‘lgan soliq summasi soliq to‘lovchining tanloviga ko‘ra alohida-alohida usulda va (yoki) mutanosib usulda aniqlanadi.

Alohida-alohida usul bo‘yicha soliq to‘lovchi soliq solinadigan va soliq solishdan ozod etilgan aylanmalar uchun foydalaniladigan, olingan tovarlarning

(xizmatlarning) hamda ular bo‘yicha to‘langan soliq summalarining alohida-alohida hisobini yuritadi. Bunda alohida-alohida hisobni yuritish imkoni bo‘lmagan umumiy xarajatlar bo‘yicha xarajatlarni ajratish mutanosib usulda amalga oshiriladi.

Mutanosib usul bo‘yicha soliq to‘lovchi tomonidan hisobga olish uchun qabul qilinadigan soliq summasi soliq solinadigan aylanma summasining tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish (soliqni hisobga olmasdan) bo‘yicha aylanmaning umumiy summasidagi joriy kalendar yil ichida o‘sib boruvchi yakun bilan aniqlanadigan solishtirma miqdoridan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Mutanosib usuldan foydalanish chog‘ida hisobga olish uchun qabul qilinmagan soliq, shuningdek ushbu Kodeksning 269-moddasida nazarda tutilgan tartibda hisobga olinishi lozim bo‘lgan soliq summasiga tuzatish kiritilgan hollarda hisobga olishga qabul qilinmagan soliq soliq to‘lovchi tomonidan foyda solig‘ini hisoblab chiqarish chog‘ida chegirib tashlanadigan xarajatlar tarkibida hisobga olinadi.

Agar soliq solinadigan aylanmalarning ulushi joriy soliq davrida aylanma umumiy summasining 5 foizidan oshib ketmasa, soliq to‘lovchi haqiqatda olingan tovarlar (xizmatlar bo‘yicha), shu jumladan uzoq muddatli aktivlar bo‘yicha to‘langan (to‘lanishi lozim bo‘lgan) soliq summasini joriy soliq davrida olingan tovarlarning (xizmatlarning) qiymatiga to‘liq kiritishga haqli.

269-modda. Hisobga olish uchun qabul qilingan soliq summalariga tuzatish kiritish

Ilgari tovarlarni (xizmatlarni) olish chog‘ida hisobga olish uchun qabul qilingan, olingan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha soliq summasiga quyidagi hollarda tuzatish kiritilishi lozim:

1) tovarlardan (xizmatlardan) kelgusida soliq solishdan ozod etilgan aylanma uchun foydalanilganda;

2) ular buzilganda yoxud qonun hujjatlariga muvofiq vakolatli organ tomonidan, ular yo‘qligida esa soliq to‘lovchi tomonidan belgilangan tabiiy kamayish normalaridan ortiqcha yo‘qotilgan taqdirda. Ushbu bandning qoidasi favqulodda holatlar (tabiiy ofat, yong‘in, avariya, yo‘l-transport hodisasi va boshqa shu kabi holatlar) munosabati bilan tovarlarning buzilishiga yoxud yo‘qotilishiga nisbatan tatbiq etilmaydi;

3) yetkazib beruvchi tomonidan taqdim etilgan hisobvaraq-fakturalar qonun hujjatlarida belgilangan tartibda haqiqiy emas deb e’tirof etilganda;

4) soliq to‘lovchi maqomini yo‘qotganda (yoki soliq to‘lashdan ozod qilinganda).

Sotib olingan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha ushbu Kodeksning 267-moddasi birinchi qismi 1 – 4-bandlariga muvofiq ilgari hisobga olinmagan soliq summasi kelgusida ular soliq solinadigan aylanma uchun foydalanilgan hollarda tuzatiladi (hisobga olinadi).

Tuzatish kiritilishi lozim bo‘lgan soliq summasi bunday tuzatishlarni amalga oshirishdan oldingi oxirgi o‘n ikki oy ichida olingan tovarlarning (xizmatlarning)

soliq summasi qayta tiklanishi lozim bo‘lgan tovar-moddiy zaxiralar qoldiqlariga to‘g‘ri keladigan qiymati asosida aniqlanadi.

Asosiy vositalarning ob’yektlari, ko‘chmas mulk ob’yektlari va nomoddiy aktivlar bo‘yicha tuzatish kiritilishi lozim bo‘lgan soliq summasi ushbu Kodeksning 270-moddasida nazarda tutilgan tartibda qayta baholash hisobga olinmagan, ushbu ob’yektlarning balans qiymatiga to‘g‘ri keladigan, ilgari bu ob’yektlar bo‘yicha hisobga olingan (yoki ularning qiymatiga kiritilgan) soliq summasidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Ilgari bunday tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha hisobga olish uchun qabul qilingan miqdordagi, asosiy vositalarga, ko‘chmas mulk ob’yektlariga va nomoddiy aktivlarga nisbatan esa ularning qayta baholash hisobga olinmagan holdagi qoldiq (balans) qiymatiga mutanosib miqdordagi soliq summalari tiklanishi lozim.

Tovarlarni (xizmatlarni) yetkazib beruvchi tomonidan ushbu Kodeksning 257-moddasiga muvofiq soliq bazasiga tuzatishlar kiritish amalga oshirilganda, xaridor yetkazib beruvchi tomonidan rasmiylashtirilgan qo‘shimcha (yoki tuzatilgan) hisobvaraq-faktura asosida u tomonidan ilgari hisobga qabul qilingan soliq summasiga tegishli tartibda tuzatish kiritishi kerak.

Soliqqa tuzatish kiritish summasi ko‘rsatilgan ob’yektlarning balans qiymatini oshirishga (yoki kamaytirishga) taalluqli bo‘ladi yoxud foyda solig‘ini hisoblab chiqarishda hisobga olinadigan xarajatlar (yoki daromadlar) tarkibiga kiritiladi.

Tovar reeksport bojxona tartib-taomiliga joylashtirilganda va ushbu tovarning importi chog‘ida soliq to‘lovchi tomonidan to‘langan soliq summasi unga bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan tartibda qaytarilganda, soliq to‘lovchi hisobga o‘tkaziladigan soliq summasiga o‘ziga qaytarilgan soliq summasi bo‘yicha tuzatish kiritadi (uni kamaytiradi).

Hisobga olingan soliq summasiga tuzatishlar kiritish ushbu moddada ko‘rsatilgan holatlar yuzaga kelgan soliq davrida amalga oshiriladi.

270-modda. Asosiy vositalarning ayrim ob’yektlari, ko‘chmas mulk ob’yektlari va nomoddiy aktivlar bo‘yicha hisobga olish uchun qabul qilingan soliq summalariga tuzatish kiritish

Ushbu Kodeksning 266-moddasi uchinchi va to‘rtinchi qismlarida ko‘rsatilgan ob’yektlar bo‘yicha hisobga olish uchun qabul qilingan soliq summasiga ushbu Kodeksning 267-moddasiga muvofiq ob’yektlardan kelgusida foydalanilgan taqdirda tuzatish kiritilishi lozim, bundan to‘liq amortizasiya qilingan yoki ishga tushirilgan paytidan e’tiboran o‘n yildan ortiq vaqt o‘tgan ob’yektlar mustasno.

Soliqqa tuzatish kiritish summasi ushbu ob’yektlar bo‘yicha ilgari hisobga olish uchun qabul qilingan soliq summasidan kelib chiqqan holda, ularning bunday tuzatish kiritilayotgan sanadagi (qayta baholash hisobga olinmagan holdagi) balans (qoldiq) qiymatiga mutanosib ravishda hisoblab chiqariladi. Bunda soliqqa tuzatish kiritish summasi mazkur ob’yektlar balans qiymatining ko‘payishiga olib boriladi.

Agar ushbu moddaning birinchi qismida koʻrsatilgan obʼyektdan kelgusida soliq toʻlovchi tomonidan ushbu boʻlimga muvofiq soliq solinishi lozim boʻlgan tovarlarni ishlab chiqarish va realizasiya qilish (xizmatlar koʻrsatish) uchun yangidan foydalanilsa, soliq toʻlovchi tuzatish kiritishga va hisoblab chiqarilgan soliq summasini ushbu moddaning ikkinchi qismida nazarda tutilganiga oʻxshash tartibda hisobga olish uchun qabul qilishga haqli.

Ushbu Kodeksning 266-moddasi birinchi qismi 1-bandida koʻrsatilgan obʼyektlar boʻyicha hisobga olish uchun qabul qilinmagan soliq summasi, agar soliq toʻlovchi tomonidan keyinchalik bunday obʼyektlardan ushbu Kodeksning 267-moddasi birinchi qismi 1-bandida koʻrsatilgan maqsadlar uchun foydalanilsa, hisobga oʻtkazilishi lozim, bundan toʻliq amortizasiya qilingan yoki ishga tushirilgan paytidan eʼtiboran oʻn yildan ortiq vaqt oʻtgan obʼyektlar mustasno.

Ushbu moddaning toʻrtinchi qismiga muvofiq soliqqa tuzatish kiritish summasi ilgari mazkur obʼyektlar qiymatiga kiritilgan soliq summasidan kelib chiqqan holda, ularning tegishli soliq summasini oʻz ichiga oladigan, bunday tuzatish kiritilgan sanadagi (qayta baholash hisobga olinmagan holdagi) balans (qoldiq) qiymatiga mutanosib ravishda hisoblab chiqariladi. Ushbu qismga muvofiq hisoblab chiqarilgan soliqqa tuzatish kiritish summasi ushbu Kodeksning 266-moddasi uchinchi qismida belgilangan tartibda hisobga oʻtkazilishi lozim.

Agar ushbu moddaning toʻrtinchi qismida koʻrsatilgan obʼyektdan keyinchalik realizasiya qilinishi soliq solishdan ozod etilgan tovarlar ishlab chiqarish (xizmatlar koʻrsatish) uchun yangidan foydalanilsa, soliq toʻlovchi hisobga oʻtkaziladigan soliq summasiga tuzatish kiritishni amalga oshirish hamda ushbu moddaning ikkinchi qismida nazarda tutilgan tartibga oʻxshash tartibda hisoblab chiqarilgan soliq summasini tiklashi kerak.

Ushbu moddaning birinchi qismida koʻrsatilgan obʼyektdan realizasiyasiga soliq solinadigan tovarlarni (xizmatlarni) ham, soliq solishdan ozod qilingan tovarlarni ishlab chiqarish (xizmatlarni koʻrsatish) uchun ham foydalanilgan taqdirda, tiklanishi lozim boʻlgan soliq summasi koʻrsatilgan obʼyekt boʻyicha hisobga olish uchun qabul qilingan, obʼyektning bunday tuzatish kiritilgan sanadagi balans (qoldiq) qiymatiga (qayta hisoblashni hisobga olmagan holda) toʻgʻri keladigan soliq summasining qismi sifatida aniqlanadi. Mazkur qism soliq solishdan ozod qilingan realizasiya qilingan tovarlar (xizmatlar) qiymatining joriy kalendar yili davomida oʻsib boruvchi yakun bilan aniqlanadigan realizasiya qilingan tovarlar (xizmatlar) umumiy qiymatining ulushiga mutanosib ravishda belgilanadi.

Agar ushbu moddaning toʻrtinchi qismida koʻrsatilgan obʼyektdan kelgusida ham realizasiya qilish aylanmasi soliq solishdan ozod qilinadigan, ham realizasiya qilish aylanmasiga soliq solinadigan tovarlar ishlab chiqarish (xizmatlar koʻrsatish) uchun foydalanilsa, hisobga olinmaydigan soliq summasi quyidagi tartibda aniqlanadi:

1) ushbu moddaning beshinchi qismida nazarda tutilgan tartibga oʻxshash tartibda hisoblab chiqarilgan, obʼyektning balans (qoldiq) qiymatida hisobga olingan soliq summasi ajratiladi;

2) ushbu moddaning yettinchi qismida nazarda tutilgan tartibga muvofiq hisobga olinmaydigan, soliq solishdan ozod qilingan aylanmaga to‘g‘ri keladigan soliq summasining ajratilgan qismi aniqlanadi. Qoldiq summa ushbu bobga muvofiq hisobga olinadi.

271-modda. Majburiyatlarni hisobdan chiqarishda hisobga olish uchun qabul qilingan soliq summalariga tuzatish kiritish

Tovarlarni (xizmatlarni) olishda ilgari hisobga olish uchun qabul qilingan soliq summasi, agar bunday tovarlarga (xizmatlarga) haq to‘lash bo‘yicha majburiyat ushbu Kodeksning 313-moddasiga muvofiq bunday tuzatish amalga oshirilgan soliq davrida hisobdan chiqariladi, bundan ushbu Kodeksning 266-moddasi birinchi qismi 3 va 4-bandlariga muvofiq hisobga olish uchun qabul qilingan soliq summalari mustasno.

Ushbu moddaning birinchi qismida nazarda tutilgan tuzatish kiritish amalga oshirilgan tovarlar (xizmatlar) uchun haq to‘langan taqdirda, haq to‘lash amalga oshirilgan soliq davridagi tegishli soliq summasiga soliq to‘lovchi hisobga olish uchun qabul qilinadigan soliq summasini ko‘paytirish tomonga teskari tuzatish kiritish huquqiga ega.

272-modda. To‘lanishi lozim bo‘lgan soliq summasi

Byudjetga to‘lanishi lozim bo‘lgan soliq summasi har bir soliq davri yakunlari bo‘yicha, ushbu Kodeksning 265-moddasiga muvofiq hisoblab chiqarilgan, ushbu bobga muvofiq hisobga olinishi va tuzatish kiritilishi lozim bo‘lgan summalar hisobga olingan holda hisoblab chiqariladi.

O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirish chog‘idagi soliq summasi bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq byudjetga to‘lanadi.

Agar ushbu moddaning birinchi qismiga muvofiq hisoblab chiqarilgan, byudjetga to‘lanishi lozim bo‘lgan soliq summasi salbiy bo‘lsa, soliq to‘lovchi mazkur summaning o‘rnini ushbu Kodeksning 274-moddasida belgilangan tartibda qoplash huquqiga ega bo‘ladi.

273-modda. Soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

Soliq to‘lovchilar, agar ushbu bobda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq hisobotini o‘zlari soliq hisobida turgan joydagi soliq organlariga o‘tgan soliq davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirilmagan muddatda taqdim etishlari shart.

Ushbu Kodeksning 272-moddasiga muvofiq hisoblab chiqarilgan soliqni to‘lash agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq hisobida turilgan joy bo‘yicha har bir soliq davrining yakunlariga ko‘ra, soliq hisoboti taqdim etishlari muddatidan kechiktirmay amalga oshiriladi.

O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirish chog‘ida soliq ushbu bo‘lim qoidalari hisobga olingan holda, bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan tartibda va muddatlarda byudjetga to‘lanadi.

Soliq agentlari soliqni o‘zi soliq hisobida turgan joy bo‘yicha to‘laydi. Soliq to‘lovchilar bo‘lmagan soliq agentlari o‘zi soliq hisobida turgan joydagi soliq organlariga tegishli soliq hisobotini ushbu Kodeksning 255 va 256-moddalariga muvofiq to‘lash amalga oshirilgan o‘tgan soliq davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay taqdim etishi shart.

Soliq hisobotiga soliq to‘lovchining xaridlar reyestrida va sotuvlar reyestrida ko‘rsatilgan ma’lumotlar kiritiladi.

Ushbu moddaning to‘rtinchi qismida ko‘rsatilgan shaxslar, shuningdek vositachilik (topshiriq) va transport ekspedisiyasi shartnomalari asosida boshqa shaxsning manfaatlarni ko‘zlab tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi shaxslar olingan va taqdim etilgan hisobvaraq-fakturalar daftarlaridagi ma’lumotlarni ham belgilangan shakl bo‘yicha taqdim etishi shart. Agar bunday shaxslar soliq to‘lovchilar bo‘lmasa, ular soliq hisobotiga faqat soliq agenti sifatida operasiyalarni yoki vositachilik (topshiriq) shartnomasi asosida komitentning (ishonch bildiruvchining), transport ekspedisiyasi shartnomasi asosida yukni oluvchining (yukni jo‘natuvchining) manfaatlarini ko‘zlab vositachilik operasiyalarini amalga oshirish chog‘ida olingan hamda taqdim etilgan hisobvaraq-fakturalarni hisobga olish daftarlarida aks ettiriladigan ma’lumotlarni kiritadi.

Xaridlar va sotuvlar reyestrlarini, shuningdek kelib tushgan va taqdim etilgan hisobvaraq-fakturalarni hisobga olish daftarlarini yuritish shakllari va tartibi O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi va Moliya vazirligi tomonidan belgilanadi.

274-modda. Soliqning o‘rnini qoplash

Ushbu Kodeksning 272-moddasiga muvofiq o‘rni qoplanishi lozim bo‘lgan soliq summasi, agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq bo‘yicha kelgusi to‘lovlar hisobidan hisobga olinadi.

Soliq to‘lovchi o‘rni qoplanishi lozim bo‘lgan soliq summasini soliq organlariga soliq summasini qaytarish to‘g‘risida berilgan arizaga asosan qaytarish huquqiga ega.

Agar kameral soliq tekshiruvi natijalariga ko‘ra soliq organi qaytarish uchun arizada ko‘rsatilgan soliq summasining o‘rnini to‘liq yoki qisman qoplash to‘g‘risida qaror qabul qilsa, mazkur soliq summasi soliq to‘lovchiga soliq summasini qaytarish to‘g‘risida ariza berilgan sanadan e’tiboran oltmish kundan kechiktirmay qaytariladi.

Soliqning jami summasi o‘rnini tezlashtirilgan tarzda qoplash tartibi bu haqda soliqni qaytarish to‘g‘risidagi arizada ko‘rsatilgan taqdirda, quyidagi toifadagi soliq to‘lovchilarga nisbatan qo‘llaniladi:

1) O‘zbekiston Respublikasining yirik soliq to‘lovchilar toifasiga belgilangan tartibda kiritilgan yuridik shaxslariga;

2) soliqni qoplashga doir ariza bilan birga amaldagi bank kafolatini taqdim etgan yoki soliq organlari bilan garov shartnomasini ushbu Kodeksning 107 yoki 109-moddalarida belgilangan tartibda rasmiylashtirgan soliq to‘lovchilarga;

3) eksport va unga tenglashtirilgan operasiyalarni amalga oshiradigan shaxslarga – agar ilgari bu shaxslarga soliq summasi qoplangan va bunda qonunbuzarliklar aniqlanmagan bo‘lsa, nol darajali soliq stavkasi qo‘llanilishi natijasida hosil bo‘lgan soliqning oshib ketgan summalari qismida;

4) chet el diplomatik vakolatxonalariga va ularga tenglashtirilgan vakolatxonalariga;

5) mahsulot taqsimotiga oid bitim ishtirokchilariga, agar bunday bitimda nol darajali stavka qo‘llanilishi nazarda tutilgan bo‘lsa;

6) soliq monitoringi ishtirokchilariga.

Soliqning o‘rnini tezlashtirilgan tartibda qoplashda soliq to‘lovchi tomonidan qaytarish uchun arizada ko‘rsatilgan soliq summasining o‘rni unga yetti kun ichida to‘liq hajmda qoplanadi. Bunda o‘rni qoplanishi uchun arizada ko‘rsatilgan soliq summasi asoslantirilganligining kameral soliq tekshiruvi umumiy tartibda amalga oshiriladi. Agar kameral soliq tekshiruvi natijalariga ko‘ra arizada ko‘rsatilgan soliq summasi yoki uning bir qismi asossiz bo‘lib chiqsa, soliq to‘lovchi soliqning o‘rni o‘ziga asossiz ravishda qoplangan summasini qoplash sanasidan to uni byudjetga to‘lash sanasigacha penya hisoblangan holda byudjetga to‘lashi shart.

Soliq summalarining o‘rnini qoplash tartibi va shartlari, ushbu moddaga muvofiq kameral soliq tekshiruvini o‘tkazish, shuningdek chet davlat fuqarolari tomonidan O‘zbekiston Respublikasi hududida olingan tovarlarni olib chiqishda ularga soliq summasini qaytarish (TAX FREE) O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda belgilanadi.

38-bob. Alohida hollarda soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

275-modda. Birgalikdagi faoliyat, ishonchli boshqaruv yoki konsessiya bitimi doirasida operasiyalarni amalga oshirishda soliqni hisoblab chiqarish va to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari

Agar oddiy shirkat shartnomasining (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnomaning) ishtirokchilaridan hyech bo‘lmaganda bittasi O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidenti bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxsi yoxud yakka tartibdagi tadbirkor bo‘lsa, soliq solish maqsadida birgalikdagi faoliyat doirasida amalga oshiriladigan hamda ushbu Kodeksning 239-moddasiga muvofiq soliq solinishi lozim bo‘lgan operasiyalarning umumiy hisobini yuritish shunday ishtirokchi (bundan buyon ushbu moddada ishonchli shaxs deb yuritiladi) tomonidan amalga oshirilishi kerak.

Mazkur qoida oddiy shirkat shartnomasiga (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnomaga) muvofiq shirkat ishlarini yuritish kimning zimmasiga yuklatilganligidan qat’i nazar, qo‘llaniladi.

Oddiy shirkat shartnomasiga (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnomaga) konsessiya bitimiga yoki mol-mulkni ishonchli boshqarish shartnomasiga muvofiq operasiyalarni amalga oshirishda shirkatning ishonchli shaxsi, konsessioner yoki ishonchli boshqaruvchi zimmasiga soliq to‘lovchining ushbu bo‘limda belgilangan majburiyatlari yuklatiladi.

Oddiy shirkat shartnomasiga (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnomaga) konsessiya bitimiga yoki mol-mulkni ishonchli boshqarish shartnomasiga muvofiq tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishda shirkatning ishonchli shaxsi, konsessioner yoki ishonchli boshqaruvchi soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan tartibda tegishli hisobvaraq-fakturalarni taqdim etishi shart.

Soliq solinishi lozim bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni) oddiy shirkat shartnomasi (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnoma) doirasida ishlab

chiqarish va (yoki) realizasiya qilish uchun olinadigan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha soliqni hisobga olish imkoniyati faqat shirkatning ishonchli shaxsiga, basharti sotuvchilar tomonidan ushbu shaxsga soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan tartibda taqdim etilgan hisobvaraq-fakturalar mavjud bo‘lsa, beriladi.

Shirkatning ishonchli shaxsi tomonidan boshqa faoliyat amalga oshirilgan taqdirda, oddiy shirkat shartnomasiga (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnomaga) muvofiq operasiyalarni amalga oshirish chog‘ida foydalaniladigan va ushbu shaxs tomonidan o‘zining boshqa faoliyati amalga oshirilganda foydalaniladigan tovarlarning (xizmatlarning) alohida-alohida hisobi mavjud bo‘lganda, soliq summalarini hisobga olishga bo‘lgan huquq yuzaga keladi.

Soliqni hisobga olishga oid qism bo‘yicha xuddi shunday qoidalar konsessiya bitimiga yoki mol-mulkni ishonchli boshqarish shartnomasiga muvofiq amalga oshiriladigan operasiyalarga nisbatan belgilanadi.

Shirkatning soliq hisobini yuritish uchun mas’ul bo‘lgan ishonchli shaxsi, konsessioner, ishonchli boshqaruvchi oddiy shirkat shartnomasini (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnomani) konsessiya bitimini, mol-mulkni ishonchli boshqarish shartnomasini bajarish jarayonida amalga oshirilgan operasiyalarning hisobini har bir ko‘rsatib o‘tilgan shartnoma bo‘yicha alohida-alohida yuritadi.

276-modda. Qayta tashkil etilganda soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Yuridik shaxs qayta tashkil etilganda uning soliq majburiyati ushbu moddada belgilangan o‘ziga xos xususiyatlar hisobga olingan holda, ushbu Kodeksning 92-moddasiga muvofiq o‘zining huquqiy vorisi (huquqiy vorislari) tomonidan bajariladi.

Yuridik shaxs qayta tashkil etilganda, qayta tashkil etish shaklidan qat’i nazar, qayta tashkil etilgan yuridik shaxsga qo‘yilgan va (yoki) ushbu shaxs tomonidan tovarlarni (xizmatlarni) olishda (olib kirishda) to‘langan, lekin u tomonidan hisobga olish uchun qabul qilinmagan soliq summasi ushbu bo‘limda nazarda tutilgan tartibda ushbu yuridik shaxsning huquqiy vorisida, agar huquqiy voris soliq to‘lovchi sifatida ro‘yxatdan o‘tkazilgan bo‘lsa, hisobga olinishi lozim.

Soliq summalarini hisobga olish qayta tashkil etilgan yuridik shaxsning huquqiy vorisi tomonidan qayta tashkil etilgan yuridik shaxs tovarlarni (xizmatlarni) olganda, unga taqdim etilgan hisobvaraq-fakturalar asosida, shuningdek huquqiy voris tovarlarni (xizmatlarni) olganda unga taqdim etilgan hisobvaraq-fakturalar asosida amalga oshiriladi. Soliq summalarini hisobga olish qayta tashkil etilgan yuridik shaxs tomonidan tovarlar (xizmatlar) olinishi bilan bog‘liq majburiyatlar bo‘yicha qarz huquqiy vorisga o‘tkazilganidan keyin to‘liq hajmda amalga oshiriladi.

Agar qayta tashkil etilgan shaxs ushbu Kodeksning 274-moddasiga muvofiq soliqning o‘rni qoplanishi huquqiga ega bo‘lsa, lekin soliqning o‘rni qoplanishi lozim bo‘lgan summasi qayta tashkil etish tugallanguniga qadar unga qoplanmasa, ko‘rsatilgan soliq summasining o‘rni uning huquqiy vorisiga qoplanadi.

Agar yuridik shaxs qayta tashkil etilganda uning huquqiy vorisi (huquqiy vorislari) soliq to‘lovchi bo‘lmasa, qayta tashkil etilayotgan shaxs ushbu bo‘limda

belgilangan tartibda soliqni hisobga olish uchun qabul qilingan soliq summasiga tuzatish kiritishni amalga oshirishi kerak.

277-modda. O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirishda va O‘zbekiston Respublikasi hududidan tovarlarni olib chiqishda soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirishda soliq solish tanlangan bojxona rejimiga qarab, quyidagi tartibda amalga oshiriladi:

1) tovarlar erkin muomalada bo‘lish (import) uchun chiqarish bojxona rejimiga joylashtirilganda soliq to‘liq hajmda hisoblanadi;

2) tovarlar reimport bojxona rejimiga joylashtirilganda soliq to‘lovchi ushbu Kodeksga muvofiq tovarlar eksport qilinganda to‘lashdan ozod etilgan soliq summalarini yoxud unga tovarlar eksport qilinganligi tufayli qaytarib berilgan summalarni to‘laydi. Sanab o‘tilgan summalarni to‘lash bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan tartibda amalga oshiriladi;

3) tovarlar tranzit, bojxona ombori, reeksport, boj olinmaydigan savdo, erkin bojxona hududi, yo‘q qilish, davlat foydasiga voz kechish bojxona rejimiga, shuningdek g‘amlab qo‘yilgan narsalar bojxonada deklarasiya qilinganda soliq to‘lanmaydi;

4) tovarlar O‘zbekiston Respublikasi bojxona hududida qayta ishlash bojxona rejimiga joylashtirilganda, basharti qayta ishlash mahsulotlarini muayyan muddatda O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududidan olib chiqilsa, soliq to‘lanmaydi;

5) tovarlar vaqtincha olib kirish bojxona rejimiga joylashtirilganda bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan tartibda soliq to‘lashdan to‘liq yoki qisman ozod etish qo‘llaniladi;

6) bojxona hududidan tashqarida qayta ishlash bojxona rejimiga joylashtirilgan tovarlarni qayta ishlash mahsulotlari olib kirilgan taqdirda, soliq to‘lovi bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan tartibda amalga oshiriladi;

7) tovarlar ichki iste’mol uchun qayta ishlash bojxona rejimiga joylashtirilganda soliq to‘liq hajmda to‘lanadi.

Tovarlar O‘zbekiston Respublikasi hududidan olib chiqilayotganda soliq solish quyidagi tartibda amalga oshiriladi:

1) tovarlar O‘zbekiston Respublikasi hududidan eksport bojxona tartib-taomilida olib chiqilayotganda soliq to‘lanmaydi. Mazkur qoida tovarlarni keyinchalik eksport bojxona tartib-taomiliga muvofiq olib chiqish maqsadida ushbu tovarlar bojxona ombori tartib-taomiliga joylashtirilganda ham qo‘llaniladi;

2) tovarlar O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqariga reeksport bojxona tartib-taomilida olib chiqilayotganda soliq to‘lanmaydi, O‘zbekiston Respublikasi hududiga olib kirish chog‘ida to‘langan soliq summalari esa soliq to‘lovchiga bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan tartibda qaytariladi. Mazkur qoida tovarlar reeksport bojxona tartib-taomiliga muvofiq keyinchalik olib chiqish maqsadida bojxona ombori bojxona tartib-taomiliga joylashtirilganda ham qo‘llaniladi;

3) maxsus bojxona tartib-taomilini tugallash maqsadida g‘amlab qo‘yilgan narsalar, shuningdek tovarlar O‘zbekiston Respublikasi hududidan olib chiqilayotganda soliq to‘lanmaydi;

4) tovarlar O‘zbekiston Respublikasi hududidan ushbu qismning 1–3-bandlarida ko‘rsatilganlariga nisbatan boshqa tartib-taomillarga muvofiq olib chiqilayotganda, agar bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, bojxona tartib-taomillari bilan soliq to‘lashdan ozod etish va (yoki) to‘langan soliq summalarini qaytarish amalga oshirilmaydi.

Jismoniy shaxslar tomonidan shaxsiy, oilaviy, uy-ro‘zg‘or ehtiyojlari va tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan boshqa ehtiyojlar uchun mo‘ljallangan tovarlar olib o‘tilayotganda, tovarlar O‘zbekiston Respublikasining bojxona chegarasi orqali olib o‘tilayotganligi munosabati bilan soliq to‘lash tartibi bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilanadi.

39-bob. Elektron shaklda xizmatlar ko‘rsatuvchi chet el yuridik shaxslariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

278-modda. Soliq to‘lovchilar

Realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan elektron shakldagi xizmatlarni realizasiya qilishni amalga oshiruvchi chet el yuridik shaxslari bunday xizmatlarni jismoniy shaxslarga ko‘rsatishga oid qism bo‘yicha soliq to‘lovchilar deb e’tirof etiladi.

Agar chet el yuridik shaxslari jismoniy shaxslarga ushbu Kodeksning 282-moddasida belgilangan xizmatlarni elektron shaklda ko‘rsatsa hamda ularni realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lsa, bunday xizmatlarni ko‘rsatuvchi chet el yuridik shaxslari bilan topshiriq, vositachilik, agentlik shartnomalari yoki boshqa shunga o‘xshash shartnomalar asosida bevosita jismoniy shaxslar bilan hisob-kitoblarda ishtirok etadigan vositachilar bo‘lgan chet el yuridik shaxslari bunday xizmatlarni realizasiya qilishga doir operasiyalarga nisbatan soliq agentlari deb e’tirof etiladi.

Agar bunday xizmatlar vositachilar bo‘lgan bir nechta yuridik shaxsning hisob-kitoblarida izchil ketma-ketlikda ishtirok etgan holda ko‘rsatilsa, bevosita jismoniy shaxslar bilan hisob-kitoblarda ishtirok etayotgan vositachi bo‘lgan chet el yuridik shaxsi, unda ushbu xizmatlarni ko‘rsatuvchi chet el yuridik shaxsi bilan shartnoma mavjudligidan qat’i nazar, soliq agenti deb e’tirof etiladi.

Agar bunday xizmatlar O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslariga va O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasalar orqali amalga oshiruvchi O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslarga ko‘rsatiladigan bo‘lsa, bunday xizmatlarning xaridorlari bo‘lgan mazkur shaxslar soliq agentlari deb e’tirof etiladi.

279-modda. Elektron shaklda xizmatlar ko‘rsatuvchi chet el yuridik shaxslarini hisobga qo‘yish va hisobdan chiqarish tartibi

Agar chet el yuridik shaxsi jismoniy shaxslarga ushbu Kodeksning 282-moddasida ko‘rsatilgan, realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi deb e’tirof etiladigan elektron shakldagi xizmatlar ko‘rsatadigan bo‘lsa, va agar bu yuridik shaxsning o‘zi vositachilarsiz xizmatlarni oluvchi bo‘lgan jismoniy shaxslar bilan hisob-kitoblarni amalga oshirsa, chet el yuridik shaxsini soliq organida hisobga

qo‘yish (hisobdan chiqarish) hisobga qo‘yish (hisobdan chiqarish) to‘g‘risidagi ariza va O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan ro‘yxati tasdiqlanadigan boshqa hujjatlar asosida amalga oshiriladi. Shunday xizmatlarda soliq agenti deb e’tirof etiladigan vositachi bo‘lgan chet el yuridik shaxsini soliq organida hisobga qo‘yish (hisobdan chiqarish) xuddi shunday tartibda amalga oshiriladi.

Hisobga qo‘yish (hisobdan chiqarish) to‘g‘risidagi ariza chet el yuridik shaxslari tomonidan soliq organiga elektron shaklda xizmatlar ko‘rsatish boshlangan (tugatilgan) kundan e’tiboran o‘ttiz kalendar kundan kechiktirmay beriladi.

280-modda. Soliq solish ob’yekti va soliq bazasi. Soliq davri. Chet el yuridik shaxslari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish tartibi

Jismoniy shaxslarga elektron shakldagi xizmatlarni realizasiya qilish bo‘yicha aylanma soliq solish ob’yektidir.

Chet el yuridik shaxslari jismoniy shaxslarga O‘zbekiston Respublikasi realizasiya qilish joyi deb e’tirof etiladigan, ushbu Kodeksning 282-moddasida belgilangan elektron shakldagi xizmatlarni ko‘rsatganda soliq bazasi mazkur xizmatlarning ularni realizasiya qilishning haqiqiy narxlaridan kelib chiqib hisoblab chiqarilgan soliq summasi hisobga olingan holdagi qiymati sifatida aniqlanadi.

Bir chorak soliq davridir.

Soliq bazasi har bir chorak bo‘yicha ko‘rsatilgan xizmatlar uchun to‘lov (qisman to‘lov) kelib tushgan vaqtdan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Soliq bazasini ushbu moddaga muvofiq aniqlash chog‘ida elektron shaklda ko‘rsatiladigan xizmatlarning chet el valyutasida ifodalangan qiymati O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining ko‘rsatilgan xizmatlar to‘lovi (qisman to‘lovi) kelib tushgan oyning oxirgi kunida belgilangan kursi bo‘yicha milliy valyutada qayta hisoblanadi.

Agar bunday xizmatlarni realizasiya qilishga doir operasiyalarga nisbatan soliqni hisoblab chiqarish bo‘yicha majburiyat ushbu moddaga muvofiq soliq agentining zimmasiga yuklatilmagan bo‘lsa, chet el yuridik shaxslari soliqni hisoblab chiqarishni mustaqil ravishda amalga oshiradi.

281-modda. Elektron shaklda xizmatlar ko‘rsatishda chet el yuridik shaxslari tomonidan soliq hisobotlarini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

Ushbu Kodeksning 82-moddasida belgilangan elektron shakldagi xizmatlar ko‘rsatuvchi chet el yuridik shaxslari soliq organiga soliq hisobotini soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti orqali, belgilangan format bo‘yicha elektron shaklda taqdim etadi.

Chet el yuridik shaxslari tomonidan soliq organiga hujjatlarni (axborotni) va ma’lumotlarni taqdim etish uchun soliq to‘lovchining shaxsiy kabinetidan foydalanish mumkin bo‘lmagan davrda bunday hujjatlar (axborot) va ma’lumotlar telekommunikasiya aloqa kanallari orqali taqdim etiladi.

Soliq hisobotlari, hujjatlar (axborot) va boshqa ma’lumotlar o‘tgan chorakdan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay taqdim etiladi.

Chet el yuridik shaxslari tomonidan soliqni to‘lash soliq hisobotini taqdim etish muddatidan kechiktirmay amalga oshiriladi.

282-modda. Elektron shakldagi xizmatlar

Ushbu bo‘limni qo‘llash maqsadida axborot texnologiyalaridan foydalangan holda jahon Internet axborot tarmog‘idan (bundan buyon matnda Internet tarmog‘i deb yuritiladi) avtomatik usulda foydalanish orqali ko‘rsatilgan xizmatlar elektron shakldagi xizmatlar jumlasiga kiradi. Xususan, bunday xizmatlar jumlasiga quyidagilar kiradi:

1) dasturiy ta’minotdan (shu jumladan Internet tarmog‘i orqali yetkazib beriladigan o‘yinlardan), shuningdek ma’lumotlar bazalaridan, ularga kiritiladigan yangi ma’lumotlardan va qo‘shimcha funksional imkoniyatlardan Internet tarmog‘i orqali, shu jumladan ulardan masofadan turib foydalanish imkonini berish yo‘li bilan foydalanishga bo‘lgan huquqlarni taqdim etish;

2) elektron kitoblardan (nashrlardan) va boshqa elektron nashrlardan, axborot, ta’limga oid materiallardan, grafik tasvirlardan, matnli yoki matnsiz musiqa asarlaridan, audiovizual asarlardan foydalanish huquqini Internet tarmog‘i orqali, shu jumladan Internet tarmog‘i orqali ko‘rib chiqish yoki eshitish uchun ulardan masofadan turib foydalanish imkonini berish yo‘li bilan taqdim etish;

3) Internet tarmog‘ida, shu jumladan elektron hisoblash mashinalari uchun dasturlardan va Internet tarmog‘ida ishlab turgan ma’lumotlar bazalaridan foydalangan holda reklamaga oid xizmatlar ko‘rsatish, shuningdek Internet tarmog‘ida reklama uchun reklamaga oid maydon (joy) va vaqt berish;

4) Internet tarmog‘ida tovarlarni (xizmatlarni) va mulkiy huquqlarni olish (realizasiya qilish) to‘g‘risida takliflar joylashtirish bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatish;

5) Internet tarmog‘i orqali sotuvchilar va xaridorlar o‘rtasida aloqalar o‘rnatish va bitimlar tuzish uchun axborot texnologiyalari va tizimlaridan foydalangan holda amalga oshiriladigan texnik, tashkiliy, axborot imkoniyatlarini hamda boshqa imkoniyatlarni berish bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatish. Bunday xizmatlar jumlasiga, xususan, Internet tarmog‘ida real vaqt rejimida ishlaydigan savdo maydonchasini berish kiradi, bu maydonda potensial xaridorlar avtomatlashtirilgan tartib-taomil vositasida o‘z narxini taklif etadi hamda taraflar avtomatik tarzda yaratiladigan xabar orqali sotuv to‘g‘risida xabardor qilinadi;

6) o‘z maqsadlari uchun yoki iqtisodiy faoliyatni amalga oshirish maqsadida Internet tarmog‘ida hozir bo‘lishni ta’minlash va (yoki) saqlab turish, foydalanuvchilarning elektron resurslarini (saytlarini va (yoki) Internet tarmog‘idagi saytlari sahifalarini) saqlab turish, ulardan Internet tarmog‘idan boshqa foydalanuvchilarning foydalanishini ta’minlash, foydalanuvchilarga ularni modifikasiyalash imkonini taqdim etish;

7) dasturning masofadan va onlayn rejimida ishlashini avtomatik tarzda saqlab turish, Internet tarmog‘ida axborot tizimlarini, saytlarni va (yoki) sahifalarni boshqarish bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatish;

8) basharti axborotni taqdim etgan shaxs undan Internet tarmog‘i orqali foydalanish imkoniga ega bo‘lsa, ushbu axborotni saqlash va unga ishlov berish;

9) axborot tizimida axborotni joylashtirish uchun real vaqt rejimida hisoblash quvvatini taqdim etish;

10) domen nomlar berish, xosting xizmatlarini ko‘rsatish;

11) Internet tarmog‘i orqali xaridor tomonidan ma’lumotlar kiritilayotganda avtomatik usulda yuzaga keladigan axborotni yetkazib berish, ma’lumotlarni qidirish, so‘rovlarga ko‘ra ularni saralash va ajratish, axborot-kommunikasiya tarmoqlari orqali mazkur ma’lumotlarni foydalanuvchilarga taqdim etish bo‘yicha avtomatlashtirilgan xizmatlar ko‘rsatish. Bunday yetkazib berishlar jumlasiga, xususan, fond birjasining real vaqt rejimidagi ma’lumotlari, matnlarning avtomatlashtirilgan tarjimasini real vaqt rejimida amalga oshirish kiradi;

12) potensial xaridorlar to‘g‘risidagi axborotni qidirish va (yoki) buyurtmachiga taqdim etish bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatish;

13) Internet tarmog‘idagi qidiruv tizimlaridan foydalanish imkonini berish;

14) Internet tarmog‘idagi saytlarda statistikani yuritish.

Elektron shakldagi xizmatlar jumlasiga quyidagilar kirmaydi:

1) agar Internet tarmog‘i orqali buyurtma berilganda tovarlar yetkazib berish (xizmatlar ko‘rsatish) aslida Internet tarmog‘idan foydalanmagan holda amalga oshiriladigan bo‘lsa, tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish;

2) elektron hisoblash mashinalari (shu jumladan kompyuter o‘yinlari) uchun dasturlarni va moddiy jismlardagi ma’lumotlar bazalarini realizasiya qilish (ulardan foydalanish huquqlarini taqdim etish);

3) elektron pochta orqali maslahat xizmatlari ko‘rsatish;

4) Internet tarmog‘idan foydalanish imkonini berish bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatish.

4- ma’ruza: AKSIZ SOLIG‘I

4.1.Aksiz solig‘i va uning soliq tizimida tutgan o‘rni. Aksiz solig‘i to‘lovchilar tarkibi, soliqqa tortish ob’yekti va soliq solinadigan baza.

4.2.Aksiz to‘lanadigan tovarlar va xizmatlarning ro‘yxati. Soliq stavkalari va ularning tabaqalanish me’zonlari. Aksiz solig‘ini hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

Tayanch iboralar: *Aksiz, soliq to‘lovchilar, yuridik shaxs, jismoniy shaxs, soliq solish ob’yekti, soliq bazasi, soliq stavkalari, soliq davri, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish tartibi, soliqni to‘lash tartibi.*

4.1.Aksiz solig‘i va uning soliq tizimida tutgan o‘rni. Aksiz solig‘i to‘lovchilar tarkibi, soliqqa tortish ob’yekti va soliq solinadigan baza.

283-modda. Soliq to‘lovchilar

Aksiz solig‘ini to‘lovchilar (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq to‘lovchilar deb yuritiladi) deb quyidagi shaxslar e’tirof etiladi:

1) O‘zbekiston Respublikasi hududida aksiz solig‘i solinadigan tovarlarni (aksiz to‘lanadigan tovarlarni) ishlab chiqaruvchilar;

2) tabiiy gazni iste’molchilarga realizasiya qilishni amalga oshiruvchilar;

3) benzin, dizel yoqilg‘isini yakuniy iste’molchilarga realizasiya qilishni, shu jumladan avtomobillarga yoqilg‘i quyish shoxobchalari orqali, shuningdek gazni avtomobillarga yoqilg‘i quyish shoxobchalari orqali realizasiya qilishni amalga oshiruvchilar. Ushbu bo‘limni qo‘llash maqsadida yakuniy iste’molchilar deganda o‘z ehtiyojlari uchun benzin, dizel yoqilg‘isi hamda gaz oluvchi yuridik va jismoniy shaxslar tushuniladi;

4) oddiy shirkat ishtirokchisi bo‘lgan, oddiy shirkat shartnomasi doirasida amalga oshiriladigan aksiz to‘lanadigan tovarni ishlab chiqarish bilan bog‘liq bo‘lgan faoliyat bo‘yicha oddiy shirkat ishlarini yuritish vazifasi zimmasiga yuklatilgan ishonchli shaxs;

5) O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududi orqali aksiz to‘lanadigan tovarlarni olib o‘tuvchilar. Bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq mazkur shaxslar soliq to‘lovchilar deb e’tirof etiladi.

Quyidagilar ham soliq to‘lovchilar deb e’tirof etiladi:

1) telekommunikasiya mobil aloqa xizmatlarini (aksiz to‘lanadigan xizmatlarni) ko‘rsatadigan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari;

2) O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshiradigan, aksiz solig‘i solinadigan tovarlarni ishlab chiqaruvchi yoki shunday tovarlarni olib kirishni amalga oshiruvchi chet el yuridik shaxslari.

284-modda. Soliq solish ob’yekti

Aksiz solig‘i (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq deb yuritiladi) solinadigan ob’yektlar quyidagilardan iborat:

1) aksiz to‘lanadigan tovarlarni realizasiya qilish, shu jumladan aksiz to‘lanadigan tovarlarni boshqa tovarlarga (xizmatlarga) ayirboshlash uchun berish:

tovarga bo‘lgan mulk huquqini berish;

garov bilan ta’minlangan majburiyat bajarilmagan taqdirda, garovga qo‘yilgan aksiz to‘lanadigan tovarlarni garovga qo‘yuvchi tomonidan berish;

aksiz to‘lanadigan tovarlarni bepul berish;

aksiz to‘lanadigan tovarlarni (xizmatlarni) jismoniy shaxslarning mehnatiga haq to‘lash yoki dividendlar to‘lash hisobidan berish;

2) aksiz to‘lanadigan tovarlarni yuridik shaxsning ustav fondiga (ustav kapitaliga) hissa sifatida yoxud oddiy shirkat shartnomasi (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnoma) bo‘yicha sherikning (ishtirokchining) hissasi sifatida berish;

3) aksiz to‘lanadigan tovarlarni:

a) ishtirokchiga (muassisga) u yuridik shaxs tarkibidan chiqqan (chiqib ketgan) taqdirda yoxud yuridik shaxsda ishtirok etish ulushi kamayganda yoki yuridik shaxs tomonidan ishtirokchidan ushbu yuridik shaxsda ishtirok etish ulushi (ulushning bir qismi) qaytarib sotib olinganda ishtirokchiga berish;

b) yuridik shaxs bo‘lgan emitent tomonidan aksiyadordan ushbu emitent chiqargan aksiyalar qaytarib sotib olingan taqdirda aksiyadorga berish;

v) yuridik shaxsni tugatishda aksiyadorga yoki ishtirokchiga berish;

4) aksiz to‘lanadigan tovarlarni qaytarish sharti bilan qayta ishlash uchun topshirish, shuningdek qaytarish sharti bilan berilgan xom ashyo va materiallarni qayta ishlash mahsuli bo‘lgan, shuningdek aksiz to‘lanadigan shunday xom ashyo va materiallarning mahsuli bo‘lgan, aksiz to‘lanadigan tovarlarni qaytarish sharti bilan berilgan xom ashyo va materiallarning mulkdoriga ishlab chiqaruvchi tomonidan topshirish;

5) aksiz to‘lanadigan tovarlardan o‘z ehtiyojlari uchun foydalanish;

6) aksiz to‘lanadigan tovarlarni O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududiga olib kirish;

7) benzinni, dizel yoqilg‘isini va gazni yakuniy iste’molchilarga realizasiya qilish yoki ulardan o‘z ehtiyojlari uchun foydalanish;

8) aksiz to‘lanadigan xizmatlar ko‘rsatish;

9) O‘zbekiston Respublikasi hududida ishlab chiqarilgan va (yoki) O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududiga import qilinadigan aksiz to‘lanadigan tovarlarning buzilishi, yo‘qotilishi, bundan favqulodda vaziyatlar natijasida yuzaga kelgan hollar mustasno. Aybdor tomonidan tovarning qiymati sug‘urta orqali to‘langan yoki uning o‘rni qoplangan taqdirda, aksiz solig‘i sug‘urta orqali to‘lash (o‘rnini qoplash) ulushida to‘lanadi.

Quyidagilar soliq solish ob’yekti hisoblanmaydi:

1) aksiz to‘lanadigan tovarlarni eksportga (eksportning bojxona tartib-taomillarida) realizasiya qilish, bundan aksiz to‘lanadigan tovarlarning ayrim turlari mustasno;

2) bojxona hududida qayta ishlash bojxona tartib-taomiliga joylashtirilgan tovarlardan ishlab chiqarilgan, qayta ishlash mahsuli bo‘lgan aksiz to‘lanadigan tovarlarni keyinchalik O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududidan olib chiqib ketish sharti bilan berish;

3) ixtisoslashtirilgan gaz ta’minoti korxonalari orqali aholiga suyultirilgan gazni maishiy ehtiyojlar uchun realizasiya qilish;

4) O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududiga quyidagi aksiz to‘lanadigan tovarlarni:

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan belgilanadigan tartibda insonparvarlik yordami sifatida olib kirish;

davlatlar, hukumatlar, xalqaro tashkilotlar orqali xayriya yordami maqsadida, shu jumladan texnik ko‘mak ko‘rsatish maqsadida olib kirish;

agar qarz shartnomasida ularni soliqdan ozod etish nazarda tutilgan bo‘lsa, xalqaro moliya institutlarining qarzlari va hukumat tashkilotlarining xalqaro qarzlari hisobidan olib kirish;

5) aksiz to‘lanadigan tovarlarni O‘zbekiston Respublikasining bojxona hududiga soliq solinmaydigan tovarlarni olib kirish normalari doirasida jismoniy shaxslar tomonidan import qilish. O‘zbekiston Respublikasi hududiga soliq

solinmaydigan tovarlarni jismoniy shaxslar tomonidan olib kirishning eng yuqori normalari qonun hujjatlarida belgilanadi;

6) vakolatli davlat organining yozma shakldagi tasdig‘i bo‘lgan taqdirda, telekommunikasiyalar operatorlari hamda tezkor-qidiruv tadbirlari tizimining texnik vositalarini sertifikatlashtirish bo‘yicha maxsus organ tomonidan olinadigan tezkor-qidiruv tadbirlari tizimining texnik vositalari.

285-modda. Soliq bazasi

Soliq bazasi belgilangan soliq stavkalariga qarab aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) har bir turi bo‘yicha alohida aniqlanadi.

Aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) nisbatan soliq stavkalari mutlaq (qat’iy) summada belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) naturada ifodalangan hajmidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Ishlab chiqarilayotgan aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) soliq stavkalari foizlarda (advalor) belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi bo‘lib realizasiya qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) qiymati, biroq ularning haqiqiy tannarxidan past bo‘lmagan qiymati hisoblanadi.

Jismoniy shaxslar mehnatiga haq to‘lash, hisoblab chiqarilgan dividendlar hisobiga bepul yoki boshqa tovarlarga (xizmatlarga) ayirboshlash uchun beriladigan aksiz to‘lanadigan tovarlar bo‘yicha soliq bazasi ushbu moddaning ikkinchi va uchinchi qismlarida belgilangan tartibda aniqlanadi.

Qaytarib berish sharti bilan qayta ishlangan xom ashyo va materiallardan ishlab chiqarilgan aksiz to‘lanadigan tovarlar bo‘yicha soliq bazasi aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqarishga doir ishlarning qiymatini hamda qaytarish sharti bilan qayta ishlangan xom ashyo va materiallarning qiymatini o‘z ichiga oladi.

Aksiz to‘lanadigan tovarlarga nisbatan qat’iy belgilangan va advalor soliq stavkalaridan iborat bo‘lgan aralash soliq stavkalari belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi, agar ushbu moddaning ikkinchi va uchinchi qismlarida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, aksiz to‘lanadigan tovarlarning naturada ifodalangan hajmidan hamda realizasiya qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning qiymatidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Chetdan olib kirilayotgan aksiz to‘lanadigan tovarlarga nisbatan foizlardagi (advalor) soliq stavkalari belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan bojxona qiymati asosida aniqlanadi.

Olib kirilayotgan aksiz to‘lanadigan tovarlarga nisbatan qat’iy belgilangan soliq stavkalari belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi import qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning natura holidagi hajmidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Olib kirilayotgan aksiz to‘lanadigan tovarlarga nisbatan qat’iy belgilangan va advalor soliq stavkalaridan iborat bo‘lgan aralash soliq stavkalari belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi bojxona qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan, aksiz to‘lanadigan tovarlarning naturada ifodalangan hajmidan va (yoki) aksiz to‘lanadigan tovarlarning bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan bojxona qiymatidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Benzinni, dizel yoqilg‘isini va gazni yakuniy iste’molchilarga realizasiya qilish chog‘ida realizasiya qilingan va (yoki) shaxsiy ehtiyojlar uchun foydalanilgan benzinning, dizel yoqilg‘isi va gazning naturada ifodalangan hajmi soliq bazasi hisoblanadi.

286-modda. Aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) doir soliq solinadigan operasiyalar amalga oshiriladigan sana

Ushbu Kodeksning 242-moddasida tegishli operasiyalar uchun nazarda tutilgan sana aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) doir soliq solinadigan operasiyalar amalga oshirilgan sana hisoblanadi.

Olib kirilayotgan aksiz to‘lanadigan tovarlar bo‘yicha soliq solish operasiyalarini amalga oshirish sanasi ularni bojxonaning import tartib-taomilidan chiqarish sanasi hisoblanadi.

287-modda. Soliq bazasiga tuzatish kiritish

Soliq bazasiga tuzatish kiritish ushbu Kodeksning 257-moddasida nazarda tutilgan hollarda va tartibda, soliq to‘lovchi tomonidan amalga oshiriladi.

288-modda. Aksiz to‘lanadigan tovarlar eksportini tasdiqlash

Aksiz to‘lanadigan tovarlar eksportini tasdiqlovchi hujjatlar quyidagilardan iboratdir:

1) eksport qilinadigan aksiz to‘lanadigan tovarlarni yetkazib berishga doir kontrakt (kontraktning belgilangan tartibda tasdiqlangan ko‘chirma nusxasi);

2) tovarlarni eksport rejimida chiqarishni amalga oshiruvchi bojxona organining belgisi qo‘yilgan bojxona yuk deklarasiyasi;

3) O‘zbekiston Respublikasining bojxona chegarasidagi o‘tkazish punktida joylashgan bojxona organining tovarlar tayinlangan mamlakatga jo‘natilganligini tasdiqlovchi belgisi qo‘yilgan, tovarga ilova qilinadigan hujjatlar;

4) chet ellik sotib oluvchi (to‘lovchi) tomonidan eksport qilinayotgan tovarlar uchun haq to‘langanligini tasdiqlovchi bank hujjatidan ko‘chirma.

Tovarlarni chet el valyutasida eksport qilish yuzasidan daromadlar tovarlar eksport rejimiga chiqarilgan kundan e’tiboran bir yuz sakson kalendar kuni ichida kelib tushmagan taqdirda, tovarlarni eksportga realizasiya qilish soliq solishning ob’yekti deb e’tirof etiladi.

Tovarlar eksportga vositachi (ishonchli vakil) orqali vositachilik (topshiriq) shartnomasi bo‘yicha realizasiya qilingan taqdirda eksportni tasdiqlash uchun komitent (topshiriq beruvchi) tomonidan soliq to‘lovchining vositachi yoki ishonchli vakil bilan tuzilgan vositachilik shartnomasi yoki topshiriq shartnomasi (shartnomaning ko‘chirma nusxasi) qo‘shimcha ravishda taqdim etiladi.

4.2.Aksiz to‘lanadigan tovarlar va xizmatlarning ro‘yxati. Soliq stavkalari va ularning tabaqalanish me’zonlari. Aksiz solig‘ini hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi.

289-modda. Aksiz to‘lanadigan tovarlar va xizmatlarning ro‘yxati. Soliq stavkalari

Aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) ro‘yxati va ularga doir soliq stavkalari O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti to‘g‘risidagi Qonuni bilan tasdiqlanadi.

Soliq stavkalari tovarning yoki xizmatning qiymatiga nisbatan foizlarda (advalor), naturada ifodalangan o‘lchov birligiga nisbatan mutlaq summada (qat’iy belgilangan), shuningdek advalor va qat’iy belgilangan soliq stavkalarini o‘z ichiga olgan aralash stavkada belgilanadi.

O‘zbekiston Respublikasining 2019 yil 9 dekabrdagi O‘RQ-589-son Qonuniga
8-ILOVA

O‘zbekiston Respublikasida ishlab chiqariladigan (xizmat ko‘rsatiladigan), aksiz solig‘i solinadigan tovarlarga (xizmatlarga) aksiz solig‘i
STAVKALARI

T/r	Tovarlar (xizmatlar) nomi	Soliq stavkasi		
		2020 yil 1 yanvardan	**2020 yil 1 apreldan**	**2020 yil 1 oktyabrdan**
1.	Oziq-ovqat xom ashyosidan rektifikasiyalangan etil spirti, rektifikasiyalangan va efiroaldegidli fraksiyadan texnik etil spirti va etil spirtining boshlang‘ich fraksiyasi (1 dal uchun)	10 800 so‘m	11 700 so‘m	12 500 so‘m
2.	Vino (1 dal tayyor mahsulot uchun):			
	tabiiy ravishda achitilgan tabiiy vinolar (etil spirti qo‘shilmagan holda)	7 700 so‘m	8 300 so‘m	
	boshqa vinolar	14 500 so‘m	15 700 so‘m	16 800 so‘m
3.	Konyak (1 dal tayyor mahsulot uchun)	102 000 so‘m	109 100 so‘m	116 400 so‘m
	hajmiy ulushda spirt 40 foizdan ko‘p bo‘lgan konyakka	168 100 so‘m	179 700 so‘m	192 300 so‘m
4.	Aroq va boshqa alkogolli mahsulotlar (1 dal tayyor mahsulot uchun)	98 000 so‘m	107 800 so‘m	116 400 so‘m
	hajmiy ulushda spirt 40 foizdan ko‘p bo‘lgan aroq va boshqa alkogolli mahsulotlarga	162 700 so‘m	179 000 so‘m	192 300 so‘m
5.	Pivo (1 dal tayyor mahsulot uchun)	10 600 so‘m	11 700 so‘m	
6.	Filtrli, filtrsiz sigaretalar, papiroslar	141 500 so‘m/1000 dona + 9,0 foiz*	152 800 so‘m/1000 dona + 9,0 foiz*	163 500 so‘m/1000 dona + 9,0 foiz*
7.	Zargarlik buyumlari	25%		

8.	Mobil aloqa xizmatlari	20%	
9.	Kumushdan ishlangan oshxona anjomlari	11%	
10.	Neft mahsulotlari:		
	Ai-80 benzini	200 000 so‘m/ tonna	
	Ai-91, Ai-92, Ai-93, Ai-95 benzini	250 000 so‘m/ tonna	
	dizel yoqilg‘isi	200 000 so‘m/ tonna	
	EKO dizel yoqilg‘isi	180 000 so‘m/ tonna	
	aviakerosin	180 000 so‘m/ tonna	
	dizel yoki karbyurator (injektor) dvigatellari uchun motor moyi	250 000 so‘m/ tonna	
11.	Tabiiy gaz, shu jumladan, eksport	20%	
12.	Ishlab chiqaruvchi korxonalar tomonidan sotiladigan suyultirilgan gaz («Hududgazta’minot» AJ orqali aholiga sotiladigan hajmlar bundan mustasno), shu jumladan, eksport	30%	
13.	Polietilen granulalar	30%	
14.	Yakuniy iste’molchiga sotiluvchi:**		
	benzin	1 litr uchun 285 so‘m/ 1 tonna uchun 378 480 so‘m	1 litr uchun 350 so‘m/ 1 tonna uchun 465 530 so‘m
	dizel yoqilg‘isi	1 litr uchun 285 so‘m/ 1 tonna uchun 346 275 so‘m	1 litr uchun 350 so‘m/ 1 tonna uchun 425 918 so‘m
	suyultirilgan gaz	1 litr uchun 285 so‘m/ 1 tonna uchun 540 645 so‘m	1 litr uchun 350 so‘m/ 1 tonna uchun 664 993 so‘m
	siqilgan gaz	1 kub.metr uchun 435 so‘m	1 kub.metr uchun 500 so‘m

* Aksiz solig‘ining qat’iy belgilangan stavkasi natura ifodasidagi aksiz to‘lanadigan tovarlar hajmiga nisbatan qo‘llaniladi, aksiz solig‘ining advalor stavkasi ishlab chiqaruvchining aksiz solig‘i va qo‘shilgan qiymat solig‘i qo‘shilmagan holda sotilgan tovarlar qiymatiga nisbatan qo‘llaniladi.

** Benzin, dizel yoqilg‘isi va suyultirilgan gazni avtomobillarga yoqilg‘i quyish shoxobchalari orqali sotishda aksiz solig‘i 1 litrdan kelib chiqib, boshqa hollarda esa 1 tonnadan kelib chiqib hisoblab chiqariladi.

290-modda. Soliqni hisoblab chiqarish tartibi

Soliqni hisoblab chiqarish soliq solinadigan bazadan va soliqning belgilangan stavkalaridan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi.

Import qilingan, aksiz to‘lanadigan, o‘ziga nisbatan aralash – advalor va qat’iy belgilangan soliq stavkalari belgilangan tovarlar bo‘yicha soliq soliq bazasi va advalor stavkadan kelib chiqqan holda hisoblab chiqariladi. Bunda soliq summasi qat’iy belgilangan stavka qo‘llanilgan holda hisoblab chiqarilgan summadan kam bo‘lishi mumkin emas.

291-modda. Soliq davri

Bir oy soliq davridir.

292-modda. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi

Soliq hisoboti, agar ushbu moddaning ikkinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq bo‘yicha hisobda turilgan joydagi soliq organlariga har oyda, soliq davridan keyingi oyning o‘ninchi kunidan kechiktirmay taqdim etiladi.

Benzin, dizel yoqilg‘isi va gaz avtomobillarga yoqilg‘i quyish shoxobchalari orqali realizasiya qilingan taqdirda, soliq hisoboti avtomobillarga yoqilg‘i quyish shoxobchalari joylashgan yerdagi soliq organlariga har oyda, soliq davridan keyingi oyning o‘ninchi kunidan kechiktirmay taqdim etiladi.

293-modda. Soliq to‘lash tartibi

Soliqni to‘lash soliq hisobotini taqdim etish muddatidan kechiktirmay amalga oshiriladi.

Import qilinadigan tovarlar bo‘yicha soliqni to‘lash bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan muddatlarda amalga oshiriladi. Aksiz markalari bilan tamg‘alanishi lozim bo‘lgan olib kiriladigan aksiz to‘lanadigan tovarlar bo‘yicha soliq aksiz markalari olinguniga qadar to‘lanadi

5- ma’ruza. FOYDA SOLIG‘I

Reja:

5.1.Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining iqtisodiy mohiyati. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i to‘lovchilari tarkibi, soliq solish ob’yekti va ba’zasi.

5.2.Yuridik shaxslarning jami daromadlari tarkibi. Foyda solig‘i stavkalari. Foyda solig‘ini hisoblab chiqarish, hisobotini taqdim etish va soliq summasini to‘lash tartibi.

Tayanch iboralar: *foyda solig‘i, soliq to‘lovchilar, soliq solish ob’yekti, жами даромад, харажат, amortizasiya xarajatlari, soliq bazasi, soliq stavkalari, soliq*

davri, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish tartibi, soliqni to‘lash tartibi.

5.1.Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining iqtisodiy mohiyati. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i to‘lovchilari tarkibi, soliq solish ob’yekti va ba’zasi.

294-modda. Soliq to‘lovchilar

Quyidagilar foyda solig‘ining soliq to‘lovchilari (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq to‘lovchilar deb yuritiladi) deb e’tirof etiladi:

1) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar (bundan buyon ushbu bo‘limda yuridik shaxslar deb yuritiladi);

2) O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, shuningdek O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasalar orqali amalga oshiradigan, yuridik shaxs tashkil etmagan holdagi chet el tuzilmalari (bundan buyon ushbu bo‘limda faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshiruvchi norezidentlar deb yuritiladi);

3) O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan daromadlar oluvchi O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar (bundan buyon ushbu bo‘limda norezidentlar deb yuritiladi);

4) soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining mas’ul ishtirokchilari bo‘lgan yuridik shaxslar;

5) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari bir milliard so‘mdan ortiq bo‘lgan yoki o‘z ixtiyori bilan foyda solig‘ini to‘lashga o‘tgan yakka tartibdagi tadbirkorlar;

6) oddiy shirkat shartnomasi (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnoma) doirasida amalga oshiriladigan faoliyat bo‘yicha oddiy shirkatning ishonchli shaxsi.

Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchilari (bundan buyon ushbu bo‘limda konsolidasiyalashgan guruh ishtirokchilari deb yuritiladi) soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi bo‘yicha foyda solig‘ining mazkur guruh mas’ul ishtirokchisi tomonidan hisoblab chiqarish uchun zarur bo‘lgan qismi bo‘yicha soliq to‘lovchilarning majburiyatlarini bajaradi.

Ushbu Kodeksning 36-moddasi to‘qqizinchi qismiga muvofiq agent vazifalarini amalga oshiruvchi jismoniy shaxs, ushbu modda birinchi qismining 2-bandiga muvofiq soliq to‘lovchi deb e’tirof etiladi.

Agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, aylanmadan soliq to‘lovchi shaxslar soliq to‘lovchilar hisoblanmaydi.

295-modda. Soliq solish ob’yekti

Soliq to‘lovchi tomonidan olingan foyda foyda solig‘i (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq deb yuritiladi) bo‘yicha soliq solish ob’yekti hisoblanadi.

Ushbu bo‘lim maqsadida quyidagilar foyda deb e’tirof etiladi:

1) yuridik shaxs uchun – ushbu bo‘limda nazarda tutilgan jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq;

2) faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshiruvchi norezident uchun – ushbu Kodeksning 49-bobida belgilangan o‘ziga xos xususiyatlar inobatga olingan holda, ushbu bo‘limda nazarda tutilgan doimiy muassasaning faoliyati bilan bog‘liq bo‘lgan jami daromad (shu jumladan bunday doimiy muassasaning faoliyati bilan bog‘liq bo‘lgan, O‘zbekiston Respublikasidan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlar) va xarajatlar o‘rtasidagi farq;

3) norezident uchun – ushbu Kodeksning 50-bobida belgilangan xususiyatlar inobatga olingan holda, O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlar;

4) yakka tartibdagi tadbirkor uchun – ushbu Kodeksning 51-bobida belgilangan o‘ziga xos xususiyatlar inobatga olingan holda, ushbu bo‘limda nazarda tutilgan jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq;

5) zimmasiga oddiy shirkat ishlarini yuritish yuklatilgan shaxs uchun – birgalikda ishlab chiqarilgan tovarni (ko‘rsatilgan xizmatni) realizasiya qilishdan olingan daromad va birgalikda ishlab chiqarilib realizasiya qilingan tovarga (xizmatga) to‘g‘ri keladigan birgalikdagi faoliyatga kiritilgan mablag‘lar summasi o‘rtasidagi farq.

296-modda. Soliq bazasi

Ushbu Kodeksning 295-moddasiga muvofiq aniqlanadigan, soliq solinishi lozim bo‘lgan foyda summasi soliq bazasi hisoblanadi.

Soliq bazasini ushbu bo‘limda belgilangan tartibda va shartlarda aniqlashda soliq to‘lovchi daromadlarining va (yoki) xarajatlarining (zararlarining) ayrim turlari maxsus qoidalar bo‘yicha inobatga olinishi yoki inobatga olinmasligi mumkin.

Soliq to‘lovchi ushbu bo‘limga muvofiq foydani va zararni hisobga olishning umumiy tartibidan farq qiladigan tartibi nazarda tutilgan operasiyalar bo‘yicha daromadlarning (xarajatlarning) alohida-alohida hisobini yuritadi.

Soliq bazasi, agar ushbu Kodeksning 48 va 50-boblarida boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, soliq davri boshlanganidan e’tiboran ortib boruvchi yakun bilan aniqlanadi.

Soliq to‘lovchi tomonidan hisobot (soliq) davrida ko‘rilgan zararlar soliq solish maqsadlarida soliq bazasini ushbu Kodeksning 46-bobida belgilangan tartibda va shartlarda kamaytiradi.

Soliq bazasi nazorat qilinadigan chet el kompaniyalarining ushbu Kodeksning VII bo‘limi va 331-moddasiga muvofiq belgilanadigan umumiy foydasini ham o‘z ichiga oladi.

Soliq bazasiga ushbu bo‘limda belgilangan hollarda va tartibda tuzatishlar kiritiladi.

Soliq to‘lovchining daromadlariga va (yoki) xarajatlariga (zararlariga) ushbu Kodeksning VI bo‘limida nazarda tutilgan hollarda tuzatishlar kiritiladi.

Natura shaklidagi daromadlar va xarajatlar, agar ushbu qismda boshqacha tartib nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchi tomonidan bitimning haqiqiy narxidan kelib chiqqan holda inobatga olinadi. Agar bunday bitimdagi tovarlarning (xizmatlarning) narxi ularning bozor narxidan farq qilsa va bunday farqlanish soliq

to‘lovchining soliq bazasi kamayishiga yoki zarari ko‘payishiga olib kelsa, soliq bazasi ushbu Kodeksning VI bo‘limiga muvofiq belgilanadigan bozor narxlaridan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

43-bob. Jami daromad

297-modda. Umumiy qoidalar

Jami daromad yuridik shaxs tomonidan O‘zbekiston Respublikasidagi va uning hududidan tashqaridagi manbalardan hisobot (soliq) davri mobaynida olingan daromadlardan iboratdir.

Jami daromad, agar ushbu Kodeksning 299-moddasida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, qo‘shilgan qiymat solig‘ini va aksiz solig‘ini inobatga olmagan holda aniqlanadi.

Ushbu bo‘lim maqsadida jami daromadga (bundan buyon ushbu bo‘limda daromad deb yuritiladi) har qanday shaklda va (yoki) har qanday faoliyatdan olinishi lozim bo‘lgan daromadlar (bundan buyon matnda olingan daromadlar deb yuritiladi), xususan, quyidagi daromadlar kiradi:

1) tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromad;

2) kredit (qarz, mikrokredit va boshqa moliyaviy operasiyalar) bo‘yicha mukofot tarzidagi daromad;

3) sug‘urta, qayta sug‘urta tashkilotining sug‘urta, qayta sug‘urta qilish shartnomalari bo‘yicha daromadi;

4) REPO operasiyalari bo‘yicha daromad;

5) qimmatli qog‘ozlar va (yoki) muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha ushbu Kodeksning 327–329-moddalariga muvofiq olingan daromad;

6) asosiy vositalarning va boshqa mol-mulkning ushbu Kodeksning 298-moddasiga muvofiq chiqib ketishidan olingan daromad;

7) moliyaviy ijara (lizing) shartnomasiga binoan mol-mulkni berish bo‘yicha pul mukofoti tarzidagi daromad;

8) mol-mulkni mulk ijarasiga (ijaraga) berishdan olingan daromad, bundan moliyaviy ijara (lizing) mustasno;

9) royalti;

10) ushbu Kodeksning 299-moddasiga muvofiq tekin olingan mol-mulk (olingan xizmatlar);

11) inventarizasiya natijasida aniqlangan ortiqcha tovar-moddiy zaxiralarning va boshqa mol-mulkning qiymati tarzidagi daromad;

12) qonun hujjatlarida belgilangan tartibda majburiyatlarni hisobdan chiqarishdan olingan daromad, bundan ushbu Kodeksning 317-moddasiga muvofiq ilgari chegirib tashlanmagan xarajatlarni hisobdan chiqarishdan olingan daromadlar mustasno;

13) ushbu Kodeksning 300-moddasiga muvofiq talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechish shartnomasi bo‘yicha olingan daromad;

14) ushbu Kodeksning 301-moddasiga muvofiq ilgari chegirib tashlangan xarajatlar yoki zararlarning o‘rnini qoplash tarzidagi daromad;

15) ushbu Kodeksning 302-moddasiga muvofiq xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklardan olinadigan daromad;

16) ushbu Kodeksning 319-moddasiga muvofiq birgalikdagi faoliyatda ishtirok etishdan olingan daromad;

17) qarzdor tomonidan e’tirof etilgan yoxud qarzdor tomonidan sudning qonuniy kuchga kirgan hujjati asosida shartnoma majburiyatlarini buzganlik uchun to‘lanishi lozim bo‘lgan jarimalar, penyalar va boshqa sanksiyalar, shuningdek zararlarning (ziyonning) o‘rnini qoplash summalari;

18) ushbu Kodeksning 320-moddasiga muvofiq kursdagi ijobiy farq;

19) dividendlar va foizlar;

20) ishonchli boshqaruv muassisi tomonidan mol-mulkni ishonchli boshqarishdan olingan daromad;

21) shakllantirilish xarajatlari ushbu Kodeksning 44 va 45-boblarida belgilangan tartibda va shartlarda xarajatlar tarkibiga qabul qilingan, qayta tiklangan zaxiralar summalari;

22) aksiyador, ishtirokchi yuridik shaxs foydasiga o‘z ulushining (ulushi bir qismining) qiymatini olishdan voz kechgan taqdirda, mazkur yuridik shaxsning ustav fondi (ustav kapitali) kamayishi munosabati bilan olgan daromad;

23) korxonani mol-mulk majmui sifatida sotishdan olingan daromad;

24) ushbu Kodeksning VI bo‘limida belgilangan hollarda va tartibda narxlarga tuzatishlar kiritish tufayli olingan daromad;

25) ushbu Kodeksning VII bo‘limida belgilangan hollarda va tartibda nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining foyda tarzidagi daromadi;

26) alohida hisobi mavjud bo‘lmagan va (yoki) ulardan maqsadli foydalanilmagan maqsadli mablag‘lar tarzidagi daromad (bundan byudjet to‘g‘risidagi qonun hujjatlari normalari qo‘llaniladigan byudjet mablag‘lari mustasno);

27) ushbu qismning 1–26-bandlarida ko‘rsatilmagan boshqa daromadlar.

Daromadlar soliq to‘lovchi tomonidan olingan daromadlarni tasdiqlovchi birlamchi hujjatlar va boshqa hujjatlar, shu jumladan elektron hujjatlar, shuningdek soliqni hisobga olishga doir hujjatlar asosida aniqlanadi.

Jami daromad ushbu bo‘lim maqsadlarida pul, natura shaklida va (yoki) boshqa shakllarda kelib tushgan barcha tushumlardan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Soliq to‘lovchi tomonidan olingan, qiymati chet el valyutasida ifodalangan daromadlar qiymati milliy valyutada ifodalangan daromadlar bilan birgalikda hisobga olinadi.

Yuridik shaxs qayta tashkil etilganda, mol-mulkning va pulda ifodalanadigan bahoga ega bo‘lgan nomulkiy huquqlarning qiymati va (yoki) yuridik shaxslarni qayta tashkil etish chog‘ida huquqiy vorislik tartibida olinadigan (o‘tkaziladigan), qayta tashkil etilayotgan yuridik shaxslar o‘zining qayta tashkil etilish sanasiga qadar olgan majburiyatlarining qiymati yangi tashkil etilgan, qayta tashkil etilayotgan va qayta tashkil etilgan yuridik shaxslarning daromadlari deb e’tirof etilmaydi.

Agar daromadni buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlari talablariga muvofiq e’tirof etish daromadni ushbu Kodeksga muvofiq aniqlash va e’tirof etish tartibidan farq qilsa, mazkur daromad soliq solish maqsadlarida ushbu Kodeksda belgilangan tartibda hisobga olinadi.

Agar ushbu bo‘limda boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini qo‘llash chog‘ida aktivlar va (yoki) majburiyatlarning qiymati o‘zgarganligi munosabati bilan buxgalteriya hisobida aks ettirilgan daromadlarga soliq solish maqsadidagi daromadlar sifatida qaralmaydi, bundan haqiqatda olingan daromadlar mustasno.

Agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, daromadni e’tirof etish sanasi buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlari talablariga muvofiq aniqlanadi.

Soliq to‘lovchining daromadlariga tuzatish kiritish ushbu Kodeksning 332-moddasiga muvofiq amalga oshiriladi.

Agar muayyan bir daromad daromadlarning bir nechta moddasida nazarda tutilgan bo‘lsa, jami daromadni aniqlashda mazkur daromad faqat bir marta kiritiladi.

298-modda. Asosiy vositalarning va boshqa mol-mulkning chiqib ketishidan olinadigan daromadlar

Asosiy vositalarning va boshqa mol-mulkning chiqib ketishidan olinadigan daromad deb buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan asosiy vositalarning va boshqa mol-mulkning chiqib ketishidan olinadigan foyda e’tirof etiladi.

Asosiy vositalarning va boshqa mol-mulkning chiqib ketishidan olinadigan moliyaviy natijani (foydani yoki zararni) aniqlashda ilgari qayta baholangan asosiy vositalarning hamda boshqa mol-mulkning narxini oshirish summasining ushbu asosiy vositalarni va boshqa mol-mulkni oldingi narxni pasaytirish summasidan ortiq summalari asosiy vositalar hamda boshqa mol-mulkning chiqib ketishidan olingan daromad tarkibiga kiritiladi.

299-modda. Tekin olingan mol-mulk (xizmatlar)

Agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchi tomonidan tekin olingan mol-mulk va (yoki) xizmatlar soliq to‘lovchining daromadi deb e’tirof etiladi.

Mol-mulkni (xizmatlarni) tekin asosda olish chog‘ida oluvchi shaxsning daromadlari, agar ushbu moddaning to‘rtinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, ushbu mol-mulkning (xizmatlarning) bozor qiymatidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Tekin olingan mol-mulkning (xizmatlarning) bozor qiymati hujjat bilan tasdiqlanishi kerak. Xususan, quyidagilar shunday hujjatlar bo‘lishi mumkin:

1) yuklab jo‘natishga, yetkazib berishga yoki topshirishga doir hujjatlar;

2) mahsulot yetkazib beruvchilarning narxga doir ma’lumotlari (prays-varaqlar);

3) ommaviy axborot vositalaridan olingan ma’lumotlar;

4) birja xabarlari;

5) davlat statistika organlarining ma’lumotlari.

Qarz beruvchiga foizli daromad to‘lash majburiyatisiz qarz (qaytarish sharti bilan moliyaviy yordam) olish chog‘ida qarz oluvchining daromadi qarz (qaytarish sharti bilan moliyaviy yordam) olish sanasida O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan belgilangan qayta moliyalashtirish stavkasidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Qarz beruvchining daromadini aniqlashning xuddi shunday tartibi qarz (qaytarish sharti bilan moliyaviy yordam) olish sanasida stavkasi O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan belgilangan qayta moliyalashtirish stavkasidan kam bo‘lgan foizlar to‘lash sharti bilan berilgan qarzlarga (qaytarish sharti bilan moliyaviy yordamga) nisbatan qo‘llaniladi.

Ushbu modda to‘rtinchi qismining qoidalari:

1) banklararo operasiyalarga va kredit tashkilotlari tomonidan berilgan kreditlarga;

2) O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarorlariga ko‘ra, shuningdek O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari tomonidan beriladigan qarzlarga (ssudalarga);

3) soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining bir ishtirokchisi tomonidan ayni shu konsolidasiyalashgan guruhning boshqa ishtirokchisiga beriladigan qarzlarga (qaytarib berish sharti bilan moliyaviy yordamga) nisbatan tatbiq etilmaydi.

Ushbu moddaning birinchi qismi qoidalari ushbu Kodeksning 322-moddasida nazarda tutilgan soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlarini hisobga olgan holda mol-mulkni ishonchli boshqaruvga berishdan naf oluvchi oladigan daromadlarga nisbatan ham tatbiq etiladi.

300-modda. Talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechish shartnomasi bo‘yicha olingan daromadlar

Talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechish shartnomasi bo‘yicha olingan daromadlar quyidagilarning o‘rtasidagi ijobiy farq sifatida aniqlanadi:

1) talab qilish huquqini oluvchi soliq to‘lovchi uchun – qarzdordan talab bo‘yicha asosiy qarzdan olinishi lozim bo‘lgan summa, shu jumladan talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechish sanasidagi asosiy qarzdan ortiq summa bilan talab qilish huquqini olish qiymati o‘rtasidagi ijobiy farq;

2) talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechgan soliq to‘lovchi uchun – talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechish qaysi qiymat bo‘yicha amalga oshirilgan bo‘lsa, o‘sha qiymat bilan soliq to‘lovchining dastlabki hisobga olish hujjatlariga binoan talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechish sanasida qarzdordan olinishi lozim bo‘lgan talabning qiymati o‘rtasidagi ijobiy farq;

3) qarzni talab qilish huquqini bundan buyon amalga oshiruvchi soliq to‘lovchi uchun – talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechish qiymati bilan mazkur talabni sotib olish xarajatlarining summasi o‘rtasidagi ijobiy farq.

Talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechishdan olingan daromad talab qilish huquqidan voz kechish amalga oshirilgan hisobot (soliq) davrida e’tirof etiladi.

Ushbu moddaning birinchi qismida nazarda tutilgan talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechish shartnomasiga ko‘ra olingan salbiy farq soliq to‘lovchining zarari deb e’tirof etiladi va soliq bazasi aniqlanayotganda chegirib tashlanadi.

301-modda. Ilgari chegirib tashlangan xarajatlarning yoki zararlarning o‘rnini qoplash tarzidagi daromad

Ilgari chegirib tashlangan xarajatlarning yoki zararlarning o‘rnini qoplash tarzidagi daromadlar jumlasiga quyidagilar kiradi:

1) joriy soliq davrida o‘rni qoplangan, shu jumladan bunday talablarga bo‘lgan huquqlardan o‘zganing foydasiga qayta voz kechish yo‘li bilan o‘rni qoplangan, oldin xarajatlar jumlasiga kiritilgan, umidsiz (tavakkal qilingan) deb e’tirof etilgan talablarning summalari;

2) chiqimlarning (xarajatlarning) o‘rnini qoplash uchun O‘zbekiston Respublikasi davlat byudjetidan olingan mablag‘larning summalari;

3) sug‘urta tashkiloti yoki zarar yetkazgan shaxs tomonidan to‘langan zararni kompensasiya qilish summalari, bundan ushbu Kodeksning 304-moddasida ko‘rsatilgan sug‘urta to‘lovlari mustasno;

4) ilgari chegirmalar jumlasiga kiritilgan chiqimlarning o‘rnini qoplashdan olingan boshqa kompensasiyalar.

Olingan kompensasiya u qaysi hisobot (soliq) davrida olingan bo‘lsa, o‘sha hisobot (soliq) davrining daromadi bo‘ladi.

302-modda. Xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklardan olingan daromadlar

Xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklar deganda faoliyati soliq to‘lovchining asosiy faoliyatiga xizmat ko‘rsatishga qaratilgan va soliq to‘lovchining asosiy faoliyati doirasida tovarlar ishlab chiqarish va xizmatlar ko‘rsatish bilan bog‘liq bo‘lmagan xo‘jaliklar tushuniladi.

Xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklar jumlasiga quyidagilar kiradi:

1) yordamchi xo‘jaliklar;

2) uy-joy-kommunal xo‘jaligi ob’yektlari: uy-joy fondi, mehmonxonalar (turistik mehmonxonalar bundan mustasno), tashrif buyuruvchilar uchun uylar va yotoqxonalar, tashqi obodonlashtirish ob’yektlari, sun’iy inshootlar, cho‘milish havzalari, plyajlarning inshootlari hamda asbob-uskunalari, aholini gaz, issiqlik va elektr bilan ta’minlash ob’yektlari, uy-joy-kommunal xo‘jaligi ob’yektlariga texnik xizmat ko‘rsatish hamda ularni ta’mirlash uchun mo‘ljallangan uchastkalar, sexlar, bazalar, ustaxonalar, garajlar, maxsus mashinalar va mexanizmlar, omborxonalar;

3) ijtimoiy-madaniy soha ob’yektlari: sog‘liqni saqlash va madaniyat ob’yektlari, bolalar maktabgacha ta’lim ob’yektlari, bolalarning dam olish oromgohlari, sanatoriylar (profilaktoriylar), dam olish bazalari, pansionatlar, jismoniy tarbiya va sport ob’yektlari, aholiga maishiy xizmat ko‘rsatish sohasining ishlab chiqarishga oid bo‘lmagan ob’yektlari (hammomlar, saunalar, kirxonalar,

tikuvchilik ustaxonalari hamda maishiy xizmatlar ko‘rsatuvchi boshqa ustaxonalar);

4) o‘z xodimlariga yoki o‘zga shaxslarga xizmatlarni realizasiya qilishni amalga oshiruvchi umumiy ovqatlanish punktlari, o‘quv kombinatlari va shunga o‘xshash boshqa xo‘jaliklar, ishlab chiqarishlar hamda xizmatlar.

Xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklardan olingan daromadlar xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklar tomonidan tovarlarni va xizmatlarni realizasiya qilishdan olingan mablag‘larning summasi bilan xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklarning umumiy faoliyatiga bog‘liq xarajatlarning summasi o‘rtasidagi ijobiy farq sifatida aniqlanadi.

Ushbu bo‘limga muvofiq chegirib tashlanishi lozim bo‘lgan xarajatlar xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklarning faoliyati bilan bog‘liq xarajatlar deb e’tirof etiladi.

Chegirib tashlanadigan xarajatlarning daromadlardan ortib ketishi xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklardan ko‘rilgan zarar deb e’tirof etiladi.

303-modda. Uzoq muddatli kontraktlar bo‘yicha daromadlar

Agar tuzilgan kontraktlar shartlarida xizmatlarni bosqichma-bosqich topshirish nazarda tutilmagan bo‘lsa, uzoq texnologik siklli ishlab chiqarish (bir soliq davridan ortiq) bo‘yicha mazkur xizmatlarni realizasiya qilishdan olingan daromad hisobga olish ma’lumotlari asosida daromadni bir me’yorda e’tirof etish prinsipi inobatga olingan holda soliq to‘lovchi tomonidan taqsimlanadi.

Uzoq muddatli kontraktni hisobot davrining oxiriga kelib haqiqatda ijro etish kontraktni bajarish boshlangandan e’tiboran qilingan xarajatlarning solishtirma miqdorini kontraktni bajarishga doir xarajatlarning umumiy summasida hisob-kitob qilish asosida aniqlanadi.

Hisobot davrining oxiridagi daromad qilingan xarajatlarning hisob-kitob qilingan solishtirma miqdori va kontrakt bo‘yicha daromadning (kontrakt narxlari) umumiy summasidan kelib chiqib aniqlanadi. Mazkur kontrakt bo‘yicha ilgari hisobga olingan daromadlar joriy hisobot davrida xizmatlarni realizasiya qilishdan olingan daromadni aniqlash chog‘ida chegirib tashlanadi.

304-modda. Soliq solishda hisobga olinmaydigan daromadlar

Quyidagilar daromad sifatida hisobga olinmaydi:

1) ustav fondiga (ustav kapitaliga) qo‘shilgan hissa tarzida olingan mablag‘lar;

2) aksiyalarni (ulushlarni) joylashtirish narxining ularning nominal qiymatidan (dastlabki miqdoridan) ortiqcha summasi;

3) ishtirokchilar tarkibidan chiqish (chiqib ketish) chog‘ida ustav fondiga (ustav kapitaliga) qo‘shilgan hissa doirasida olingan yoki ishtirokchining ulushi miqdorini kamaytirish, shuningdek tugatilayotgan yuridik shaxsning mol-mulkini ishtirokchilar o‘rtasida taqsimlash chog‘ida olingan mablag‘lar;

4) oddiy shirkat shartnomasi bo‘yicha birgalikdagi faoliyatni amalga oshirish uchun birlashtiriladigan mablag‘lar;

5) oddiy shirkat shartnomasi bo‘yicha sherikning (ishtirokchining) shartnoma sheriklari (ishtirokchilari) umumiy mulkidagi ulushi qaytarilgan yoki bunday mol-

mulk bo‘lingan taqdirda, ushbu sherik (ishtirokchi tomonidan) qo‘shilgan hissa miqdorida olingan mablag‘lar;

6) realizasiya qilinadigan tovarlar (xizmatlar) uchun oldindan to‘lov (bo‘nak) tarzida boshqa shaxslardan olingan mablag‘lar;

7) qonun hujjatlariga muvofiq ushbu majburiyatlarning ta’minoti sifatida garov yoki zakalat tarzida olingan mablag‘lar, ularga bo‘lgan mulk huquqi boshqa shaxsga o‘tgan paytga qadar;

8) O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining yoki O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarorlari asosida, shuningdek O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalariga muvofiq tekinga olingan mol-mulk va xizmatlar;

9) ushbu Kodeksning 48-moddasida nazarda tutilgan talablar bajarilishi sharti bilan olingan grantlar, insonparvarlik yordami va maqsadli tushumlar;

10) sug‘urta shartnomalari bo‘yicha sug‘urta tovoni (sug‘urta summasi) tarzida olingan mablag‘lar;

11) vositachiga yoki boshqa ishonchli vakilga vositachilik, topshiriq shartnomasi yoki vositachilik xizmatlari ko‘rsatishga doir boshqa shartnoma bo‘yicha majburiyatlarni bajarishi munosabati bilan, shuningdek vositachi yoki boshqa ishonchli vakil tomonidan komitent yoxud boshqa ishonch bildiruvchi uchun amalga oshirilgan xarajatlarning o‘rnini qoplash hisobidan kelib tushgan mol-mulk (pul mukofoti bundan mustasno). Bunday xarajatlar, agar tuzilgan shartnomalar shartlarida bu xarajatlarning o‘rnini qoplash nazarda tutilgan bo‘lsa, vositachidan yoki ishonchli vakildan chegirib tashlanmaydi;

12) moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining qiymati o‘rnini ijaraga beruvchi (lizing beruvchi) tomonidan olingan ijara (lizing) to‘lovining qismi tarzida qoplash;

13) mol-mulk ijarasiga doir shartnoma bo‘yicha olingan mol-mulk, bundan moliyaviy ijara (lizing) mustasno;

14) telekommunikasiya tarmoqlaridagi tezkor-qidiruv tadbirlari tizimining tekin olingan texnik vositalari, shuningdek ulardan foydalanish va ularga xizmat ko‘rsatish bo‘yicha xizmatlar;

15) investor va davlat mulkini boshqarish bo‘yicha vakolatli davlat organi o‘rtasida tuzilgan shartnomaga binoan investisiya majburiyatlari sifatida kiritiladigan mol-mulk;

16) kredit yoki qarz shartnomalari bo‘yicha mablag‘lar yoki boshqa mol-mulk (mablag‘ jalb qilishni rasmiylashtirish usulidan qat’i nazar, boshqa shunday mablag‘lar yoki boshqa mol-mulk, shu jumladan qarz qimmatli qog‘ozlar), shuningdek bunday jalb qilingan mablag‘larni to‘lash hisobidan mablag‘lar yoki boshqa mol-mulk;

17) konsessiya bitimi bo‘yicha qonun hujjatlariga muvofiq olingan mol-mulk;

18) davlat muassasalari tomonidan barcha darajalardagi ijro etuvchi hokimiyat organlarining qaroriga ko‘ra olingan mol-mulk;

19) O‘zbekiston Respublikasining davlat obligasiyalari va davlatning boshqa qimmatli qog‘ozlari bo‘yicha olingan daromadlar, shuningdek O‘zbekiston

Respublikasi tomonidan va O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari tomonidan chiqarilgan xalqaro obligasiyalar bo‘yicha daromadlar;

20) soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq hisobdan chiqarilgan penyalarning va jarimalarning summasi.

44-bob. Xarajatlar

305-modda. Umumiy qoidalar

Ushbu Kodeks 294-moddasi birinchi qismining birinchi bandida ko‘rsatilgan yuridik shaxslarning soliq bazasini aniqlashda ushbu shaxslarning jami daromadidan daromad olish bilan bog‘liq barcha xarajatlar chegirib tashlanadi, bundan ushbu bo‘limga ko‘ra chegirib tashlanmaydigan xarajatlar mustasno.

Ushbu bo‘lim maqsadlarida soliq to‘lovchi tomonidan O‘zbekiston Respublikasida ham, uning hududidan tashqarida ham hisobot (soliq) davri davomida amalga oshirilgan (ko‘rilgan), asoslangan va hujjatlar bilan tasdiqlangan chiqimlari (ushbu Kodeksning 333–336-moddalarida nazarda tutilgan hollarda esa zararlar) xarajatlar deb e’tirof etiladi.

Asoslangan xarajatlar deganda bahosi pul shaklida ifodalangan, iqtisodiy jihatdan o‘zini oqlagan chiqimlar tushuniladi.

Har qanday chiqimlar, basharti ular hyech bo‘lmaganda quyidagi shartlardan biriga muvofiq kelgan taqdirda, iqtisodiy jihatdan o‘zini oqlagan chiqimlar deb e’tirof etiladi:

1) daromad olishga qaratilgan faoliyatni amalga oshirish maqsadida qilingan bo‘lsa;

2) shunday tadbirkorlik faoliyatini saqlab turish yoki rivojlantirish uchun zarur bo‘lsa yoxud xizmat qilsa va xarajatlarning tadbirkorlik faoliyati bilan aloqasi aniq asoslangan bo‘lsa;

3) qonun hujjatlarining qoidalaridan kelib chiqsa.

Hujjatlar bilan tasdiqlangan xarajatlar deganda quyidagi hujjatlar bilan tasdiqlangan chiqimlar tushuniladi:

1) O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga muvofiq rasmiylashtirilgan hujjatlar;

2) tegishli xarajatlar amalga oshirilgan chet davlat hududida qo‘llaniladigan tartibga muvofiq rasmiylashtirilgan hujjatlar;

3) boshqa shaklda rasmiylashtirilgan, shu jumladan xizmat safari to‘g‘risidagi buyruq, yo‘l hujjatlari, shartnomaga muvofiq ko‘rsatilgan xizmat haqidagi hisobot bilan rasmiylashtirilgan hujjatlar.

Ushbu Kodeksning 37-bobiga muvofiq, jumladan amortizasiya qilinadigan aktivlarni sotib olish va hisobga olinadigan qo‘shilgan qiymat solig‘ining summasi, shu xarajat sifatida e’tirof etilmaydi, bundan ushbu Kodeksning 314-moddasida nazarda tutilgan hollar mustasno.

Agar ayni bir xarajatlar xarajatlarning bir nechta moddasida nazarda tutilgan bo‘lsa, soliq bazasini hisob-kitob qilishda mazkur xarajatlar faqat bir marta chegirib tashlanadi.

Soliq to‘lovchining qiymati chet el valyutasida ifodalangan xarajatlari milliy valyutada qiymati ifodalangan xarajatlar bilan birgalikda hisobga olinadi.

Agar buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlari talablariga muvofiq xarajatni e’tirof etish ushbu Kodeksga muvofiq xarajatni aniqlash va e’tirof etish tartibidan farq qilsa, mazkur xarajat soliq solish maqsadlarida ushbu Kodeksda belgilangan tartibda hisobga olinadi.

Agar ushbu bo‘limda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq solish maqsadlarida, buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini qo‘llash chog‘ida aktivlar va (yoki) majburiyatlarning qiymati o‘zgarganligi munosabati bilan buxgalteriya hisobida aks ettirilgan chiqimlarga xarajatlar sifatida qaralmaydi, bundan haqiqatda to‘langan xarajatlar mustasno.

Buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlari talablariga muvofiq, uzoq muddatli aktivlarning dastlabki qiymatiga va zaxiralarning tannarxiga kiritiladigan xarajatlar amortizasiya ajratmalari vositasida va bunday zaxiralarning tannarxi orqali chegirmalar jumlasiga kiritilishi lozim.

Ushbu Kodeks 306-moddasining ikkinchi qismiga muvofiq yoki buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlari talablariga muvofiq amortizasiya ajratmalari hisoblanmaydigan uzoq muddatli aktivlarning qiymati mazkur aktivlar ushbu Kodeksning 298-moddasida nazarda tutilgan tartibda chiqib ketayotganda soliq bazasini aniqlashda hisobga olinadi.

Soliq to‘lovchining xarajatlariga tuzatishlar kiritish ushbu Kodeksning 332-moddasiga muvofiq amalga oshiriladi.

Ushbu Kodeksning 306–316-moddalari va 45-bobida ko‘rsatilgan xarajatlar ushbu moddaning ikkinchi qismida nazarda tutilgan shartlarga rioya etilgan holda chegirmalar jumlasiga kiritiladi.

306-modda. Amortizasiya xarajatlari

Buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq soliq to‘lovchi tomonidan hisobga olinadigan asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar ushbu modda maqsadlarida amortizasiya qilinadigan aktivlar deb e’tirof etiladi.

Quyidagilar amortizasiya qilinadigan aktivlar deb e’tirof etilmaydi va amortizasiya qilinmaydi:

1) yer uchastkalari va tabiatdan foydalanishga doir boshqa ob’yektlar (suv, yer osti boyliklari va boshqa tabiiy resurslar);

2) mahsuldor chorva mollari;

3) axborot-kutubxona fondi;

4) muzey ashyolari;

5) qonun hujjatlarida belgilangan tartibda konservasiya qilingan asosiy vositalar;

6) moddiy madaniy meros ob’yektlari;

7) umumiy foydalanishdagi avtomobil yo‘llari, yo‘lkalar, sayilgohlar, xiyobonlar, mahalliy davlat hokimiyati organlari tasarrufida bo‘lgan obodonlashtirish inshootlari;

8) qiymati ilgari to‘liq xarajatlar jumlasiga kiritilgan mol-mulk;

9) asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar tarkibiga o‘tkazilmagan kapital qo‘yilmalar;

10) notijorat tashkilotlarning ushbu Kodeks 318-moddasining birinchi qismida ko‘rsatilgan mablag‘lar hisobidan olingan yoki sotib olingan hamda notijorat faoliyatini amalga oshirish uchun foydalaniladigan mol-mulki, bundan tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish munosabati bilan sotib olingan va tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish uchun foydalaniladigan mol-mulk mustasno;

11) ushbu Kodeks 304-moddasining 8, 9, 14, 15 va 17-kichik bandlariga muvofiq kelib tushgan mablag‘lar hisobidan olingan yoki sotib olingan (barpo etilgan) mol-mulk.

Amortizasiya qilinadigan aktivning qiymati ushbu Kodeksning 308-moddasida nazarda tutilgan amortizasiya ajratmalari va (yoki) investisiyaviy chegirmalar orqali xarajatlar jumlasiga kiritiladi.

Amortizasiya ajratmalari buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan tartibda, ushbu moddada nazarda tutilgan xususiyatlar inobatga olingan holda amalga oshiriladi.

Nomoddiy aktivlarning qiymati ushbu Kodeksning 307-moddasida nazarda tutilgan tartibda xarajatlar jumlasiga kiritiladi.

Amortizasiya qilinadigan aktivlar, bundan nomoddiy aktivlar mustasno, soliq solish maqsadlarida guruhlar (kichik guruhlar) bo‘yicha taqsimlanadi va ularni sotib olishga (yaratishga) doir chiqimlar amortizasiya ajratmalari orqali amortizasiyaning quyidagi cheklangan normalari bo‘yicha xarajatlar jumlasiga kiritiladi:

Guruhlar tartib raqami	**Kichik guruhlar tartib raqami**	**Asosiy vositalarning nomi**	**Amortizasiyaning yillik eng yuqori normasi, foizlarda**
I		**Binolar, imoratlar va inshootlar**	
	1	Binolar, imoratlar	3
	2	Neft va gaz quduqlari	5
	3	Neft-gaz omborlari	
	4	Kema qatnaydigan kanallar, suv kanallari	
	5	Ko‘priklar	
	6	Dambalar, to‘g‘onlar	
	7	Daryo va dengiz prichal inshootlari	
	8	Korxonalarning temir yo‘llari	
	9	Qirg‘oqni mustahkamlovchi, qirg‘oqni himoyalovchi inshootlar	
	10	Rezervuarlar, sisternalar, baklar va boshqa sig‘imlar	
	11	Ichki xo‘jalik va xo‘jaliklararo sug‘orish tarmog‘i	
	12	Yopiq kollektor-drenaj tarmog‘i	
	13	Havo kemalarining uchish-qo‘nish yo‘llari,	

		yo‘lkalari, to‘xtash joylari	
	14	Istirohat bog‘larining va hayvonot bog‘larining inshootlari	
	15	Sport-sog‘lomlashtirish inshootlari	
	16	Issiqxonalar va parniklar	
	17	Boshqa inshootlar	
II		**Uzatish qurilmalari**	
	1	Elektr uzatish hamda aloqa qurilmalari va liniyalari	8
	2	Ichki gaz quvurlari va quvurlar	
	3	Vodoprovod, kanalizasiya va issiqlik tarmoqlari	
	4	Magistral quvurlari	
	5	Boshqalar	
III		**Kuch mashinalari va asbob-uskunalar**	
	1	Issiqlik texnik asbob-uskunalari	8
	2	Turbina asbob-uskunalari va gaz turbinalari qurilmalari	
	3	Elektr dvigatellari va dizel-generatorlar	
	4	Kompleks qurilmalar	
	5	Boshqa kuch mashinalari va asbob-uskunalari (harakatlanuvchi transportdan tashqari)	
IV		**Faoliyat turlari bo‘yicha ish mashinalari va asbob-uskunalar (harakatlanuvchi transportdan tashqari)**	
	1	Iqtisodiyotning barcha tarmoqlariga tegishli mashinalar va asbob-uskunalar	15
	2	Qishloq xo‘jaligi traktorlari, mashinalari va asbob-uskunalari	
	3	Kommutasiyalar va ma’lumotlarni uzatish raqamli elektron asbob-uskunalari, raqamli tizimlar uzatish asbob-uskunalari, raqamli aloqa o‘lchov texnikasi	
	4	Yo‘ldosh, uyali aloqa, radiotelefon, peyjing va tranking aloqa asbob-uskunalari	
	5	Uzatishlar tizimlari kommutasiyalarining o‘xshash asbob-uskunalari	
	6	Kinostudiyalarning maxsus asbob-uskunalari, tibbiy va mikrobiologiya sanoati asbob-uskunalari	
	7	Kompressor mashinalari va asbob-uskunalari	
	8	Nasoslar	
	9	Yuk ko‘tarish-transport, yuk ortish-tushirish mashinalari va uskunalari, tuproq, karyer hamda yo‘l-qurilish ishlari uchun mashinalar va uskunalar	
	10	Ustun-qoziq qoqish mashinalari va uskunalari, maydalash-yanchish, saralash, boyitish uskunalari	

	11	Texnologik jarayonlar uchun barcha turdagi sig‘imlar	
	12	Neft qazib chiqarish va burg‘ulash uskunalari	
	13	Boshqa mashinalar va uskunalar	
V		**Harakatlanuvchi transport**	
	1	Temir yo‘lning harakatdagi tarkibi	4
	2	Dengiz, daryo kemalari, baliqchilik sanoati kemalari	
	3	Havo transporti	
	4	Avtomobil transportining harakatdagi tarkibi, ishlab chiqarish transporti	20
	5	Yengil avtomobillar	
	6	Sanoat traktorlari	
	7	Kommunal transport	
	8	Maxsus vaxta vagonlari	
	9	Boshqa transport vositalari	
VI		**Kompyuter, periferiya qurilmalari, ma’lumotlarni qayta ishlash uskunalari**	
	1	Kompyuterlar	20
	2	Periferiya qurilmalari va ma’lumotlarga ishlov berish uskunalari	
	3	Nusxa ko‘chirish-ko‘paytirish texnikasi	
	4	Boshqa kompyuter, periferiya qurilmalari, ma’lumotlarga ishlov berish uskunalari	
VII		**Boshqa guruhlarga kiritilmagan asosiy vositalar**	15

Soliq solish maqsadlari uchun har bir kichik guruh bo‘yicha amortizasiya ajratmalari amortizasiya normasini qo‘llash orqali, biroq ushbu Kodeksda belgilangan cheklangan normadan ko‘p bo‘lmagan tarzda hisoblanadi.

Soliq solish maqsadlarida amortizasiyani ushbu moddada belgilanganidan pastroq normalar bo‘yicha hisoblashga, agar bu soliq solish maqsadlarida hisob siyosatida mustahkamlab qo‘yilgan bo‘lsa, yo‘l qo‘yiladi.

Soliq bazasiga, ushbu moddada nazarda tutilgan normalarga zid ravishda, to‘liq hisoblanmagan amortizasiya summasi miqdorida tuzatishlar kiritish amalga oshirilmaydi.

Foydalanishda bo‘lgan asosiy vositalarni sotib oladigan soliq to‘lovchi ushbu ob’yektlar bo‘yicha amortizasiya normasini, mazkur ob’yektdan avvalgi mulkdorlar tomonidan foydalanilgan yillar (oylar) soniga kamaytirilgan foydalanish muddatini hisobga olgan holda, belgilashga haqlidir.

Agar asosiy vositadan haqiqatda foydalanish muddati avvalgi mulkdorlarda asosiy vositalarning ushbu moddada tasniflanishi asosida belgilanadigan foydali tarzda foydalanish muddatiga teng yoki undan ortiq bo‘lsa, soliq to‘lovchi texnika xavfsizligi talablarini va boshqa omillarni hisobga olgan holda bu asosiy vositadan

foydali tarzda foydalanish muddatini mustaqil ravishda, lekin uch yildan kam bo‘lmagan muddatga belgilashga haqli.

Ilgari foydalanishda bo‘lgan asosiy vositalardan foydalanish muddatini aniqlash imkoniyati bo‘lmagan taqdirda, amortizasiyani hisoblash ushbu moddaning oltinchi qismida ko‘rsatilgan tartibda amalga oshiriladi.

Amortizasiya qilinadigan mol-mulk tekin olingan taqdirda, uning ushbu Kodeksning 299-moddasiga muvofiq tekin olingan mol-mulk tarzida jami daromadga kiritilgan qiymati amortizasiya qilinadigan mol-mulkning dastlabki qiymati bo‘ladi va bunda O‘zbekiston Respublikasining buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlari talablariga muvofiq dastlabki tarzda e’tirof etish chog‘ida shunday aktivlarning qiymatini ko‘paytiruvchi haqiqiy chiqimlar inobatga olinadi.

Soliq solish maqsadlarida amortizasiya qilinadigan mol-mulkning qiymatiga ushbu Kodeks 317-moddasining 17-bandida nazarda tutilgan xarajatlar kiritilmaydi.

307-modda. Nomoddiy aktivlarni amortizasiya qilish xarajatlari

Nomoddiy aktivlarning qiymati nomoddiy aktivlardan foydali tarzda foydalanish muddati mobaynidagi amortizasiya ajratmalari orqali xarajatlar jumlasiga kiritiladi.

Nomoddiy aktivlardan foydali tarzda foydalanish muddatini aniqlash patentning, guvohnomaning amal qilish muddatidan va (yoki) intellektual mulk ob’yektidan O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlariga muvofiq yoki qo‘llanilishi mumkin bo‘lgan chet davlat qonun hujjatlariga muvofiq foydalanish muddatlariga doir boshqa cheklovlardan kelib chiqqan holda yoxud nomoddiy aktivlardan foydali tarzda foydalanishning tegishli shartnomalarda shartlashilgan muddatidan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi.

Soliq to‘lovchi tomonidan amortizasiya ajratmalari ularning dastlabki qiymatidan va foydali tarzda foydalanish muddatidan kelib chiqib hisob-kitob qilingan normalar bo‘yicha har oyda hisoblanadi.

Foydali tarzda foydalanish muddatini aniqlash mumkin bo‘lmagan nomoddiy aktivlar bo‘yicha amortizasiya normalari besh yillik muddatga belgilanadi.

Agar nomoddiy aktivlarni olish yoki ishlab chiqarish xarajatlari soliq to‘lovchining soliq bazasini hisoblab chiqarish chog‘ida xarajatlar jumlasiga kiritilgan bo‘lsa, bu xarajatlar amortizasiya qilinishi lozim bo‘lgan nomoddiy aktivlarning qiymatiga kiritilmaydi.

308-modda. Investisiyaviy chegirma

Soliq to‘lovchi amortizasiya qilinadigan aktivlar bo‘yicha investisiyaviy chegirmalarni ushbu moddada belgilangan tartibda va shartlarda qo‘llashga haqli.

Investisiyaviy chegirma amortizasiya xarajati deb e’tirof etiladi.

Investisiyaviy chegirma quyidagi miqdorda qo‘llaniladi:

1) yangi texnologik uskunalar qiymatining, ishlab chiqarishni modernizasiya qilish, texnik va (yoki) texnologik jihatdan qayta jihozlash xarajatlarining va (yoki) axborot tizimlarini yaratishga doir investisiya loyihalari doirasida mahalliy ishlab

chiqarishning dasturiy ta’minotini sotib olishga yo‘naltiriladigan mablag‘lar summalarining 10 foizi miqdorida;

2) ishlab chiqarishni yangi qurilish shaklida kengaytirishga, ishlab chiqarish ehtiyojlari uchun foydalaniladigan binolar va inshootlarni rekonstruksiya qilishga yo‘naltiriladigan mablag‘lar summasining 5 foizi miqdorida.

Ushbu Kodeks 317-moddasining 17-bandiga muvofiq chegirib tashlanmaydigan xarajatlar bo‘yicha investisiyaviy chegirma berilmaydi.

Investisiyaviy chegirma yangi texnologik uskunani ishga tushirish amalga oshirilgan yoxud o‘z ishlab chiqarishini modernizasiya qilish, texnik va (yoki) texnologik jihatdan qayta jihozlash amalga oshirilgan, ishlab chiqarish yangi qurilish shaklida kengaytirilgan, ishlab chiqarish ehtiyojlari uchun foydalaniladigan binolar va inshootlarni rekonstruksiya qilish amalga oshirilgan, laboratoriya testlarini va sinovlarini o‘tkazish uchun komplekslar, axborot tizimlarini yaratish bo‘yicha investisiya loyihalari doirasida mahalliy ishlab chiqarishning dasturiy ta’minoti sotib olingan hisobot (soliq) davrida qo‘llaniladi.

Ushbu modda maqsadlarida:

1) tovarlarni (xizmatlarni) ishlab chiqarish jarayonida soliq to‘lovchi tomonidan foydalaniladigan, chiqarilgan kundan e’tiboran uch yildan ko‘p bo‘lmagan muddat o‘tgan mashinalar, apparatlar, qurilmalar, mexanizmlar yangi texnologik uskunalar deb e’tirof etiladi;

2) asosiy vositalarning texnologik yoki xizmatga oid mo‘ljallanilgan maqsadini o‘zgartirishga, ularning unumdorligini oshirishga yoki boshqa sifat xususiyatlarini yaxshilashga qaratilgan ishlar modernizasiya qilish deb e’tirof etiladi;

3) ilg‘or texnika va (yoki) texnologiyani joriy etish asosida asosiy vositalarning yoki ularning ayrim qismlarining texnik-iqtisodiy ko‘rsatkichlarini oshirish, ishlab chiqarishni mexanizasiyalash va avtomatlashtirish, ma’nan eskirgan va jismonan ishdan chiqqan uskunalarni yangi, nisbatan mahsuldor uskunalarga almashtirishga doir kompleks tadbirlar texnik va (yoki) texnologik jihatdan qayta jihozlash deb e’tirof etiladi. Texnik va (yoki) texnologik jihatdan qayta jihozlash ishlab chiqarishlarning yangilarini barpo etish va amaldagilarini kengaytirishni ham o‘z ichiga oladi;

4) ishlab chiqarishni takomillashtirish hamda uning texnik-iqtisodiy ko‘rsatkichlarini oshirish bilan bog‘liq bo‘lgan hamda ishlab chiqarish quvvatlarini ko‘paytirish, tovarlar (xizmatlar) sifatini yaxshilash va (yoki) ularning nomenklaturasini o‘zgartirish maqsadida rekonstruksiya qilish loyihasi bo‘yicha amalga oshiriladigan, tovarlar ishlab chiqarish yoki xizmatlar ko‘rsatish uchun foydalaniladigan, mavjud binolarni va inshootlarni qayta qurish ishlab chiqarish ehtiyojlari uchun foydalaniladigan binolarni va inshootlarni rekonstruksiya qilish deb e’tirof etiladi;

5) tovarlar ishlab chiqarish yoki xizmatlar ko‘rsatish jarayonida foydalanish maqsadida yangi binolarni va inshootlarni qurish ishlab chiqarishni yangi qurilish shaklida kengaytirish deb e’tirof etiladi.

309-modda. Amortizasiya qilinadigan aktivlarni ta’mirlash xarajatlari

Soliq to‘lovchi tomonidan amortizasiya qilinadigan aktivlarni ta’mirlash uchun amalga oshirilgan xarajatlar qaysi hisobot (soliq) davrida amalga oshirilgan bo‘lsa, o‘sha hisobot (soliq) davrida soliq solish maqsadlarida haqiqiy chiqimlar miqdorida xarajatlar jumlasiga kiritiladi.

Agar ijaraga oluvchi va ijaraga beruvchi o‘rtasidagi shartnomada ijaraga oluvchining amortizasiya qilinadigan aktivlarga doir xarajatlarining o‘rnini ijaraga beruvchi tomonidan qoplash nazarda tutilmagan bo‘lsa, ushbu moddaning qoidalari ijaraga oluvchining mazkur xarajatlariga nisbatan ham qo‘llaniladi.

310-modda. Foizlar va ayrim chiqimlar bo‘yicha xarajatlar

Soliq to‘lovchining qarz majburiyatlari (kreditlar, tovar va tijorat kreditlari, qarzlar, bank omonatlari, bank hisobvaraqlari yoki rasmiylashtirish usulidan qat’i nazar, boshqa jalb qilingan mablag‘lar) bo‘yicha foizlar tarzidagi xarajatlari (bundan buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida kapitallashtirish uchun ruxsat berilgan xarajatlar mustasno) ushbu Kodeksning VI bo‘limida nazarda tutilgan o‘ziga xos xususiyatlar inobatga olingan holda, haqiqiy stavkadan kelib chiqib, chegirib tashlanadi.

Yuridik shaxsning nazorat qilinadigan qarzi bilan bog‘liq xarajatlari ushbu moddaning birinchi qismi qoidalari hisobga olingan holda, ushbu moddada belgilangan eng ko‘p qiymatlardan oshmaydigan miqdorda chegirib tashlanadi. Mazkur qoida quyidagilarga nisbatan qo‘llaniladi:

1) qarz mablag‘laridan foydalanganlik uchun foizlarga;

2) neustoykalarning (jarimalar, penyalarning) summalari, javobgarlikning boshqa choralari qo‘llanilganligi natijasida, shu jumladan shartnoma majburiyatlarini buzganlik uchun zararlarning o‘rnini qoplash natijasida to‘lanishi lozim bo‘lgan summalarga.

Ushbu modda maqsadlarida yuridik shaxsning quyidagi qarzlari nazorat qilinadigan qarzlar deb e’tirof etiladi:

1) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidenti bo‘lmagan, mazkur soliq to‘lovchi aksiyalarining (ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) paylar, ulushlarning) 20 foizidan ortig‘iga bevosita yoki bilvosita egalik qiladigan chet ellik yuridik yoki jismoniy shaxs oldidagi qarzi;

2) ushbu Kodeksning 37-moddasiga muvofiq ushbu qismning 1-bandida ko‘rsatilgan chet ellik shaxsning o‘zaro bog‘liq shaxsi deb e’tirof etiladigan boshqa shaxs oldidagi qarzi;

3) ushbu qismning 1 va (yoki) 2-bandlarida ko‘rsatilgan shaxslar oldida kafillik qiluvchi, kafil sifatida ish yurituvchi shaxs yoki ushbu soliq to‘lovchining ushbu moddaning to‘rtinchi qismida ko‘rsatilgan qarzini to‘lashni ta’minlash yuzasidan majburiyatni boshqacha tarzda o‘z zimmasiga oladigan boshqa shaxs oldidagi qarz.

Nazorat qilinadigan qarz soliq davridagi quyidagi qarzlarning jami summalarini o‘z ichiga oladi:

qarz mablag‘lari bo‘yicha;

javobgarlikning boshqa choralari qo‘llanilganligi natijasida, shu jumladan shartnoma majburiyatlarini buzganlik uchun zararlarning o‘rni qoplanishi natijasida to‘lanishi lozim bo‘lgan neustoykalar (jarimalar, penyalar) summalari bo‘yicha.

Ushbu moddaning to‘rtinchi qismi maqsadlari uchun soliq davrida mavjud bo‘lgan qarz deganda, qaysi xo‘jalik operasiyasi natijasida joriy hisobot (soliq) davrida qarz yuzaga keladigan yoki ko‘payadigan bo‘lsa, o‘sha har bir xo‘jalik operasiyasining qiymat ko‘rsatkichlari summasi, shuningdek joriy hisobot (soliq) davrining boshida to‘lanmagan qarzning summasi tushuniladi.

Agar ushbu moddaning uchinchi qismida ko‘rsatilgan chet ellik shaxs yoki boshqa shaxslar oldidagi nazorat qilinadigan qarz miqdori soliq to‘lovchining xususiy kapitalidan uch baravardan ortiq bo‘lsa, faqat lizing faoliyati bilan shug‘ullanuvchi banklar va soliq to‘lovchilar uchun esa o‘n uch baravardan ortiq bo‘lsa, xarajatlarning chegirib tashlanishi lozim bo‘lgan eng ko‘p miqdorini aniqlashda ushbu moddaning yettinchi – to‘qqizinchi qismlarida belgilangan qoidalar qo‘llaniladi.

Soliq to‘lovchi nazorat qilinadigan qarzning har bir turi bo‘yicha eng ko‘p summalarni har bir hisobot (soliq) davrining oxirgi sanasida hisoblab chiqarishi shart. Hisob-kitob nazorat qilinadigan qarz bo‘yicha ayrim chiqimlarning (xarajatlarning) soliq davri boshlanganidan e’tiboran o‘sib boruvchi yakun bilan aniqlangan summasini tegishli hisobot (soliq) davrining oxirgi sanasida hisob-kitob qilinadigan kapitallashtirish koeffisiyentiga bo‘lish yo‘li bilan amalga oshiriladi.

Ushbu moddaning yettinchi qismida ko‘rsatilgan kapitallashtirish koeffisiyenti tegishli nazorat qilinadigan, to‘lanmagan qarz miqdorini ushbu chet el tashkilotining soliq to‘lovchi ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) bevosita yoki bilvosita ishtirok etishi ulushiga muvofiq bo‘lgan xususiy kapital miqdoriga bo‘lish hamda olingan natijani uchga, banklar va faqat lizing faoliyati bilan shug‘ullanuvchi soliq to‘lovchilar uchun esa o‘n uchga bo‘lish yo‘li bilan aniqlanadi.

Xususiy kapital miqdorini aniqlashda soliq to‘lovchining aktivlari summasi va majburiyatlari miqdori (soliqlar va yig‘imlar bo‘yicha qarz summalari, shu jumladan ular bo‘yicha kechiktirish va bo‘lib-bo‘lib to‘lash summalari hisobga olinmaydi) tegishli hisobot (soliq) davrining oxirgi kunidagi buxgalteriya hisobi ma’lumotlari asosida aniqlanadi.

Nazorat qilinadigan qarzning har bir turi bo‘yicha ushbu moddaning oltinchi – to‘qqizinchi qismlariga muvofiq hisob-kitob qilingan, biroq haqiqatda hisoblangan xarajatlardan ko‘p bo‘lmagan summalar xarajatlar jumlasiga kiritiladi.

311-modda. Geologik jihatdan o‘rganish, qidirish va tabiiy resurslarni qazib olishga doir tayyorgarlik ishlari uchun xarajatlar

Yer qa’ridan foydalanuvchi tomonidan qazib olishni boshlashdan oldin geologik jihatdan o‘rganish, qidirish, foydali qazilmalarni qazib olishga doir tayyorgarlik ishlari uchun amalga oshirilgan xarajatlar, shu jumladan baholashga, jihozlashga, imzoli bonus va tijoratbop topilma bonusni to‘lashga doir xarajatlar, shuningdek ushbu Kodeksga muvofiq chegirib tashlanishi lozim bo‘lgan boshqa

xarajatlar amortizasiya qilinadigan aktivning alohida guruhini tashkil etadi. Bunda ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda, bunday chiqimlar belgilangan normalar doirasida xarajatlar jumlasiga kiritiladi.

Ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan xarajatlar foydali qazilmalarni qazib olish boshlangan paytdan e’tiboran soliq to‘lovchining jami daromaddan amortizasiya ajratmalari tarzida chegirib tashlanadi.

Amortizasiya ajratmalarining har yilgi summasi, soliq to‘lovchining xohishiga ko‘ra belgilanadigan amortizasiya normasini qo‘llash yo‘li bilan, biroq ushbu moddada nazarda tutilgan amortizasiya qilinadigan aktivlar guruhi bo‘yicha to‘plangan xarajatlar summasining 15 foizidan ortiq bo‘lmagan miqdorda hisoblab chiqariladi.

Nomahsuldor quduq tugatilgan yoxud soliq to‘lovchi yer qa’ri uchastkasidagi ishlarni iqtisodiy jihatdan maqsadga muvofiq emasligi, geologik jihatdan istiqbolsizligi yoki boshqa sabablarga ko‘ra tugatish to‘g‘risida qaror qabul qilgan taqdirda, basharti yer qa’ridan foydalanish huquqi to‘liq tugatilsa, soliq to‘lovchi bunday huquq tugatilgan hisobot (soliq) davrida qilingan xarajatlar summasini chegirib tashlashga haqli.

312-modda. Ilmiy tadqiqotlarga va (yoki) tajriba-konstruktorlik ishlanmalariga doir xarajatlar

Ushbu bo‘lim maqsadlarida yangi mahsulotni (tovarlarni, xizmatlarni) yaratish yoki ishlab chiqarilayotgan mahsulotni (tovarlarni, ishlarni) takomillashtirish, ishlab chiqarishni va boshqaruvni tashkil etishning yangi texnologiyalarini, usullarini yaratish yoki qo‘llanilayotgan shunday texnologiyalarni, usullarni takomillashtirish jumlasiga kiradigan xarajatlar ilmiy tadqiqotlarga va (yoki) tajriba-konstruktorlik ishlanmalarga doir xarajatlar deb e’tirof etiladi.

Soliq to‘lovchining ilmiy tadqiqotlarga va (yoki) tajriba-konstruktorlik ishlanmalariga doir xarajatlari, amortizasiya qilinadigan aktivlarni olishga oid xarajatlardan tashqari, tegishli ilmiy tadqiqotlar va (yoki) tajriba konstruktorlik ishlanmalarining natijasidan qat’i nazar, ushbu moddada nazarda tutilgan tartibda bunday tadqiqotlar va ishlanmalar (xizmatlarning alohida bosqichlari) tugallangan va (yoki) qabul qilish-topshirish dalolatnomasini taraflar imzolaganidan keyin chegirib tashlanadi.

Agar soliq to‘lovchi ilmiy tadqiqotlar va (yoki) tajriba-konstruktorlik ishlanmalari yuzasidan amalga oshirilgan xarajatlar natijasida intellektual faoliyat natijalariga bo‘lgan mutlaq huquqlarni olsa, mazkur huquqlar nomoddiy aktivlar deb e’tirof etiladi. Bunday holda ko‘rsatilgan xarajatlar ushbu Kodeksning 307-moddasida nazarda tutilgan tartibda chegirib tashlanadi.

Ushbu moddaning qoidalari shartnoma bo‘yicha ilmiy tadqiqotlarni va (yoki) tajriba-konstruktorlik ishlanmalarini ijrochi (pudratchi yoki subpudratchi) sifatida bajaruvchi soliq to‘lovchilarning xarajatlarini soliq solish maqsadlarida e’tirof etishga nisbatan tatbiq qilinmaydi.

313-modda. Umidsiz qarzlar bo‘yicha xarajatlar

Ushbu modda maqsadlarida, sudning qaroriga koʻra, bankrotlik, tugatish, qarzdor vafot etganligi tufayli majburiyatlar tugatilganligi oqibatida yoki da’vo muddati oʻtganligi oqibatida toʻlanishi mumkin boʻlmagan qarz umidsiz qarz deb e’tirof etiladi.

Soliq toʻlovchi oldingi hisobot (soliq) davrlarida soliq solinadigan daromadlar olish bilan bogʻliq boʻlgan umidsiz qarzlarni chegirib tashlashga haqli.

Umidsiz qarzlarni chegirib tashlashga faqat qarz hisobdan chiqarilgan va soliq toʻlovchining buxgalteriya hisobotida aks ettirilgan taqdirda yoʻl qoʻyiladi.

314-modda. Qoʻshilgan qiymat solig‘iga doir xarajatlar

Agar ushbu moddada boshqacha qoida belgilanmagan boʻlsa, sotib olingan tovarlarning (xizmatlarning) qiymatida qoʻshilgan qiymat solig‘i boʻyicha quyidagi chiqimlar hisobga olinadi:

1) ushbu Kodeksning 267-moddasida nazarda tutilgan tartibda hisobga olinmaydigan qoʻshilgan qiymat solig‘i summasi;

2) ushbu Kodeks 268-moddasining oltinchi qismida nazarda tutilgan tartibda qoʻshilgan qiymat solig‘i summasi;

3) ushbu Kodeksning 270-moddasida koʻrsatilgan holda qoʻshilgan qiymat solig‘iga tuzatish kiritish summasi.

Qoʻshilgan qiymat solig‘i toʻlovchisi hisobga olinmaydigan qoʻshilgan qiymat solig‘i summasini quyidagi hollarda xarajatlar jumlasiga kiritishga haqli:

1) ushbu Kodeks 268-moddasining beshinchi qismiga muvofiq mutanosib usulni qoʻllashda;

2) agar soliqning tuzatish kiritish summasini bunday tuzatish amalga oshirilayotgan sotib olingan tovarlarning (xizmatlarning) qiymatiga kiritish mumkin boʻlmasa, qoʻshilgan qiymat solig‘iga ushbu Kodeksning 269 va 270-moddalariga muvofiq tuzatish kiritishda;

3) ushbu Kodeksning 271-moddasida nazarda tutilgan tartibda qoʻshilgan qiymat solig‘iga tuzatish kiritishda.

315-modda. Zaxira fondlarini shakllantirish xarajatlari

Banklar va bank operasiyalarini amalga oshirishga doir lisenziya asosida bank operasiyalarining ayrim turlarini amalga oshiruvchi yuridik shaxslar, shuningdek sug‘urta tashkilotlari qonun hujjatlari talablariga muvofiq zaxira fondlarini tashkil etadi.

Ushbu moddaning birinchi qismida nazarda tutilgan zaxira fondlariga ajratmalar qonun hujjatlarida nazarda tutilgan tartibda va normalar doirasida xarajatlar jumlasiga kiritiladi.

Ushbu modda birinchi va ikkinchi qismlarining qoidalari sof foyda hisobidan shakllantiriladigan zaxira fondlarini tashkil etish hollariga nisbatan tatbiq etilmaydi.

Haqiqiy xarajatlar, ularga nisbatan zaxira fondi shakllantirilgan boʻlsa, tashkil etilgan zaxira fondi summasi hisobidan hisobdan chiqariladi.

316-modda. Kafolatli ta’mirlash va kafolatli xizmat ko‘rsatish yuzasidan kelgusi xarajatlar uchun zaxirani shakllantirish xarajatlari

Tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishni amalga oshiruvchi soliq to‘lovchi kafolatli ta’mirlash va kafolatli xizmat ko‘rsatish yuzasidan kelgusi xarajatlar uchun zaxira tashkil etishga haqli. Bunday zaxirani shakllantirishga doir ajratmalar ushbu moddada nazarda tutilgan tartibda chegirmalar jumlasiga kiritiladi. Soliq to‘lovchi bunday zaxirani tashkil etish to‘g‘risidagi qarorni mustaqil ravishda qabul qiladi va soliq solish maqsadlari uchun hisob siyosatida ajratmalarning eng yuqori miqdorini aniqlaydi.

Zaxira xaridor bilan tuzilgan shartnoma shartlariga muvofiq kafolatli muddat davomida xizmat ko‘rsatish va ta’mirlash nazarda tutilgan tovarlarga (xizmatlarga) nisbatan tashkil etiladi. Mazkur tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish sanasidagi zaxiraga ajratmalar summasi xarajatlar jumlasiga kiritiladi.

Tashkil etilgan zaxiraning miqdori kafolatli ta’mirlash va xizmat ko‘rsatish bo‘yicha soliq to‘lovchi tomonidan haqiqatda amalga oshirilgan xarajatlarning mazkur tovarlarni (xizmatlarni) o‘tgan uch yil davomida realizasiya qilishdan olingan tushum hajmidagi ulushi sifatida aniqlanadigan, hisobot (soliq) davrida mazkur tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan tushum summasiga ko‘paytirilgan eng ko‘p miqdordan oshmasligi kerak. Agar soliq to‘lovchi tovarlarni (xizmatlarni) kafolatli ta’mirlashni va xizmat ko‘rsatishni bajarish sharti bilan realizasiya qilishni uch yildan kam muddatda amalga oshirayotgan bo‘lsa, tashkil etilayotgan zaxiraning eng ko‘p miqdorini hisob-kitob qilish uchun mazkur tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan tushumning bunday realizasiya qilishning haqiqiy davridagi hajmi inobatga olinadi.

Ilgari tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishni kafolatli ta’mirlash va xizmat ko‘rsatish sharti bilan amalga oshirmagan soliq to‘lovchi mazkur chiqimlar uchun kutilayotgan xarajatlarning miqdoridan oshmaydigan miqdordagi zaxirani tashkil etishga haqli. Kutilayotgan xarajatlar deganda kafolat muddati inobatga olingan holda kafolat majburiyatlarini bajarish rejasida nazarda tutilgan xarajatlar tushuniladi.

Soliq davri tugagach, soliq to‘lovchi tashkil etilgan zaxiraning miqdoriga kafolatli ta’mirlash va xizmat ko‘rsatish bo‘yicha haqiqatda amalga oshirilgan xarajatlarning mazkur tovarlarni (xizmatlarni) o‘tgan davrda realizasiya qilishdan olingan tushum hajmidagi ulushidan kelib chiqqan holda tuzatish kiritishi kerak.

Soliq to‘lovchi tomonidan soliq davrida kafolatlar berish sharti bilan realizasiya qilingan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha kafolatli ta’mirlash va xizmat ko‘rsatish uchun to‘liq foydalanilmagan zaxira summasi soliq to‘lovchi tomonidan keyingi soliq davriga o‘tkazilishi mumkin. Bunda keyingi soliq davrida yangi tashkil etilayotgan zaxiraning summasiga zaxiraning oldingi soliq davridagi qoldig‘i summasi miqdorida tuzatish kiritilishi kerak. Agar yangi tashkil etilayotgan zaxiraning summasi oldingi soliq davrida tashkil etilgan zaxira qoldig‘ining summasidan kam bo‘lsa, ular o‘rtasidagi farq soliq to‘lovchining joriy soliq davridagi daromadlari tarkibiga kiritilishi lozim.

Agar soliq to‘lovchi zaxira tashkil etish to‘g‘risida qaror qabul qilsa, kafolatli ta’mirlashga doir haqiqiy xarajatlarni hisobdan chiqarish tashkil etilgan zaxira hisobidan amalga oshiriladi. Agar tashkil etilgan zaxiraning summasi soliq to‘lovchi tomonidan amalga oshirilgan ta’mirlash xarajatlarining summasidan kam bo‘lib qolsa, ular o‘rtasidagi farq chegirmalar jumlasiga kiritilishi lozim.

Soliq to‘lovchi tovarlarni (xizmatlarni) kafolatli ta’mirlash va ularga kafolatli xizmat ko‘rsatish sharti bilan sotishni tugatish to‘g‘risida qaror qabul qilganda, ilgari tashkil etilgan va foydalanilmagan zaxiraning summasi kafolatli ta’mirlash va kafolatli xizmat ko‘rsatishga doir shartnomalarning amal qilish muddatlari tugaganidan keyin daromadlar tarkibiga kiritilishi lozim.

317-modda. Chegirib tashlanmaydigan xarajatlar

Soliq bazasini aniqlashda chegirib tashlanmaydigan xarajatlar jumlasiga quyidagilar kiradi:

1) qonun hujjatlariga muvofiq vakolatli organ tomonidan belgilangan moddiy qimmatliklarning tabiiy kamayishi normalaridan, ular mavjud bo‘lmaganda esa, soliq to‘lovchi tomonidan belgilangan normalardan ortiqcha tovarlar yo‘qolishi;

2) umumiy ovqatlanish korxonalariga yoki boshqa tashkilotlarga joylarni tekin berish xarajatlari, ushbu korxonalar va tashkilotlar uchun kommunal xizmatlarning qiymatini to‘lash;

3) soliq to‘lovchining ushbu Kodeksning 376-moddasida nazarda tutilgan, jismoniy shaxsning moddiy naf tarzidagi daromadlari hisoblangan xarajatlari;

4) dala (safar) ta’minoti, xodimning shaxsiy avtotransportidan xizmat maqsadlarida foydalanganlik uchun qonun hujjatlarida belgilangan normalardan ortiqcha to‘lovlar;

5) pensiyalarga ustamalar va qo‘shimcha to‘lovlar;

6) ushbu Kodeks 377-moddasi birinchi qismi 10-bandining to‘rtinchi va beshinchi xatboshilarida ko‘rsatilgan moddiy yordam;

7) xayriya yordami tarzida berilgan mablag‘lar, bundan mesenatlik ko‘magini ko‘rsatish uchun yo‘naltirilgan mablag‘lar mustasno;

8) qonun hujjatlarida nazarda tutilgan normalardan ortiqcha tarzda atrof-muhitni ifloslantirganlik va chiqindilar joylashtirganlik uchun kompensasiya to‘lovlari;

9) loyihalar va qurilish-montaj ishlaridagi kamchiliklarni, ob’yekt yonidagi omborga tashib keltirilguniga qadar yuz bergan buzilishlar va deformasiyalarni bartaraf etishga doir xarajatlar, korroziyaga qarshi muhofazadagi nuqsonlar tufayli taftish o‘tkazish (asbob-uskunalarni qismlarga ajratish) xarajatlari hamda ushbu xarajatlarning o‘rnini kamchiliklar, buzilishlar yoki zararlar uchun javobgar bo‘lgan mahsulot yetkazib beruvchi yoki boshqa xo‘jalik yurituvchi sub’yektlar hisobidan qoplash imkoni bo‘lmagan miqdordagi boshqa shunga o‘xshash xarajatlar;

10) aybdorlari aniqlanmagan talon-taroj qilishlar va kamomadlardan yoki aybdor taraf hisobidan zarur summalarning o‘rnini qoplash imkoni bo‘lmagan taqdirda ko‘rilgan zararlar;

11) boshqa shaxslar uchun to‘langan soliqlar;

12) soliq tekshiruvlari natijalari bo‘yicha qo‘shimcha hisoblangan soliqlar va yig‘imlar;

13) soliq to‘lovchining tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan tadbirlarga (sog‘liqni saqlashga oid, sport va madaniy tadbirlar, dam olishni tashkil etish hamda boshqa shunga o‘xshash tadbirlarga) doir xarajatlari, bundan tadbirlarni o‘tkazishga doir majburiyatlar qonun hujjatlari bilan soliq to‘lovchining zimmasiga yuklatilgan hollar mustasno;

14) kasaba uyushmalari qo‘mitalariga yordam ko‘rsatish;

15) mahsulot ishlab chiqarish bilan bog‘liq bo‘lmagan xizmatlar (shaharlarni va shaharchalarni obodonlashtirish bo‘yicha xizmatlar, qishloq xo‘jaligiga yordamlashish va xizmatlarning boshqa turlari) ko‘rsatganlik uchun qilingan xarajatlar;

16) ushbu bo‘limda nazarda tutilgan hollardan tashqari soliq solinmaydigan daromad olish bilan bog‘liq xarajatlar;

17) haqiqatda xizmatlar ko‘rsatmasdan, tovarlarni jo‘natmasdan turib amalga oshirilgan operasiyalar bo‘yicha xarajatlar, agar bunday fakt sudning qonuniy kuchga kirgan qarori bilan aniqlangan va unda ushbu xarajatlarni amalga oshirgan soliq to‘lovchining nomi ko‘rsatilgan bo‘lsa;

18) daromad olishga qaratilgan faoliyat bilan bog‘liq bo‘lmagan xarajatlar, agar qonun hujjatlariga muvofiq bunday xarajatlarni amalga oshirish majburiyati soliq to‘lovchining zimmasiga yuklatilmagan bo‘lsa;

19) byudjet tizimiga kiritilishi lozim bo‘lgan (kiritilgan) penyalar, jarimalar va boshqa sanksiyalar;

20) sotib olishga, ishlab chiqarishga, qurilishga, montaj qilishga, o‘rnatishga doir va amortizasiya qilinadigan aktivlarning qiymatiga qo‘shiladigan boshqa xarajatlar, shu jumladan qo‘shimcha qurish, qo‘shimcha jihozlash, rekonstruksiya qilish, modernizasiya qilish, texnik jihatdan qayta jihozlash hollarida amalga oshiriladigan, amortizasiya chegirmalari vositasidagi xarajatlar jumlasiga kiritiladigan xarajatlar;

21) soliq to‘lovchining amortizasiya qilinmaydigan mol-mulkning boshlang‘ich qiymatiga buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq kiritiladigan xarajatlari;

22) ushbu Kodeksda chegirmalar jumlasiga kiritish normalari belgilangan xarajatlarning mazkur normalar qo‘llanilgan holda hisoblab chiqarilgan chegirmaning eng yuqori summasidan ortiq bo‘lgan summa;

23) shakllantirilishi ushbu bo‘limda va (yoki) qonun hujjatlari talablarida nazarda tutilmagan zaxiralarga, zaxira fondlari va boshqa fondlarga ajratmalar, bundan ushbu Kodeksning 315, 316 va 326-moddalarida nazarda tutilgan normalar doirasidagi xarajatlar mustasno;

24) soliq to‘lovchi tomonidan hisoblangan dividendlar summalari;

25) soliq to‘lovchi tomonidan boshqa shaxslarning foydasiga to‘lanadigan ixtiyoriy sug‘urta badallari;

26) soliq to‘lovchi tomonidan ushbu Kodeksning 310-moddasiga muvofiq soliq solish maqsadlarida xarajatlar deb e’tirof etiladigan xarajatlarning summasidan ortiqcha hisoblangan foizlar va ayrim chiqimlar;

27) tekin berilgan mol-mulkning (xizmatlarning) qiymati va bunday berish bilan bog‘liq bo‘lgan (shu jumladan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasi kiritilgan) xarajatlar, bundan O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining yoki O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qaroriga ko‘ra mol-mulkni o‘tkazish, shuningdek telekommunikasiya tarmoqlaridagi tezkor-qidiruv tizimining texnik vositalarini o‘tkazish va ulardan foydalanish bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatish mustasno;

28) ishonchli boshqaruv muassisining ishonchli boshqaruv shartnomasini bajarish bilan bog‘liq bo‘lgan xarajatlari, agar ishonchli boshqaruv shartnomasiga ko‘ra muassis naf oluvchi bo‘lmasa;

29) notijorat tashkilotlariga va xalqaro tashkilotlarga to‘lanadigan badallar, yig‘imlar va boshqa to‘lovlar, bundan bunday badallarni, yig‘imlarni va boshqa to‘lovlarni to‘lash qonun hujjatlarida (shu jumladan chet davlatlarning qonun hujjatlarida) nazarda tutilgan va (yoki) ushbu badallarni, yig‘imlarni va boshqa to‘lovlarni to‘lagan soliq to‘lovchilar tomonidan faoliyatni amalga oshirishning sharti yoxud mazkur tashkilotlar tomonidan soliq to‘lovchilar o‘z faoliyatini yuritishi uchun zarur xizmatlar taqdim etishning sharti bo‘lgan hollar mustasno;

30) soliq to‘lovchi tomonidan tashkil etilgan zaxira mablag‘lari hisobiga amalga oshirilgan xarajatlar, agar bunday zaxiralarni tashkil etishga doir xarajatlar ushbu Kodeksda yoki boshqa qonun hujjatlarida belgilangan tartibda chegirmalar jumlasiga kiritilgan bo‘lsa;

31) mol-mulk narxining pasayish (qadrsizlanish) summalari;

32) oddiy shirkat shartnomasi doirasida sheriklar (ishtirokchilar) tomonidan shartnoma sheriklarining (ishtirokchilarining) umumiy mulkdagi ulushni qaytarish yoki bunday mol-mulkni bo‘lish chog‘ida ko‘rilgan zararlar;

33) soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchisi tomonidan ushbu guruhning mas’ul ishtirokchisiga soliqni (bo‘nak to‘lovlarini, joriy to‘lovlarni, penyalarni, jarimalarni) ushbu Kodeksda soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi uchun belgilangan tartibda to‘lash uchun berilgan pul mablag‘lari, shuningdek soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining mas’ul ishtirokchisi tomonidan shu guruhning ishtirokchisiga ushbu soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhi bo‘yicha to‘lanishi lozim bo‘lgan soliq (bo‘nak to‘lovlari, joriy to‘lovlar, penyalar, jarimalar) summasi aniqlashtirilishi munosabati bilan berilgan pul mablag‘lari;

34) tovar-moddiy qimmatliklarni yaroqsizligi sababli (saqlash muddati o‘tganligi, jismoniy va (yoki) ma’naviy eskirganligi, shunga o‘xshash boshqa sabablarga ko‘ra) hisobdan chiqarishdan ko‘rilgan zararlar, bundan favqulodda holatlar (tabiiy ofat, yong‘in, avariya, yo‘l-transport hodisasi va hokazolar) oqibatida ko‘rilgan zararlar mustasno);

35) muddati o‘tgan va kechiktirilgan kreditlar (qarzlar) bo‘yicha muddatli qarz uchun kredit shartnomasida nazarda tutilgan stavkalardan ortiqcha foizlar;

36) xo‘jalik shartnomalari shartlarini buzganlik uchun to‘langan yoki tan olingan jarimalar, penyalar va sanksiyalarning boshqa turlari.

45-bob. Ayrim soliq to‘lovchilar va operasiyalar turlaribo‘yicha soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

318-modda. Notijorat tashkilotlarining soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

Ushbu Kodeksning 58-moddasida ko‘rsatilgan shartlarga rioya etilgan taqdirda notijorat tashkilotining quyidagi daromadlariga soliq solinmaydi:

1) notijorat tashkilotlarining ta’minoti va ushbu Kodeksning 48-moddasida ko‘rsatilgan ustav faoliyatini amalga oshirishi uchun maqsadli tushumlar;

2) kursdagi ijobiy farq summasining kursdagi salbiy farq summasidan ortiq qismi;

3) aholining diniy maqsadda foydalanishi uchun mo‘ljallangan tovarlarni realizasiya qilishdan olingan daromad.

Notijorat tashkilotlarining ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilmagan daromadlariga umumiy belgilangan tartibda soliq solinadi.

Notijorat tashkilotining ushbu Kodeksning 44-bobiga muvofiq xarajatlar jumlasiga kiritilishi lozim bo‘lgan chiqimlari quyidagi usullarning biri orqali aniqlanadi:

1) ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilmagan daromadlarning notijorat tashkilotlari daromadlarining umumiy summasidagi ulushidan kelib chiqqan holda;

2) ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan daromadlar hisobidan amalga oshirilgan xarajatlarning va boshqa daromadlar hisobidan amalga oshirilgan xarajatlarning alohida-alohida hisobga olinishini nazarda tutuvchi soliq hisobi ma’lumotlari asosida.

Ushbu moddaning uchinchi qismida nazarda tutilgan hisob mavjud bo‘lmagan va (yoki) ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan daromadlardan mo‘ljallangan maqsadda foydalanilmagan taqdirda (byudjet mablag‘lari bundan mustasno), soliq to‘lovchi tomonidan olingan maqsadli mablag‘lar ushbu soliq to‘lovchining jami daromadi tarkibiga kiritiladi va unga umumiy belgilangan tartibda soliq solinadi.

Maqsadli foydalanilmagan byudjet mablag‘lariga nisbatan byudjet to‘g‘risidagi qonun hujjatlari normalari qo‘llaniladi.

Ushbu moddaning qoidalari faoliyatni ijtimoiy sohada amalga oshiruvchi notijorat tashkilotlariga nisbatan tatbiq etilmaydi.

319-modda. Oddiy shirkat (birgalikdagi faoliyat shartnomasi) doirasida operasiyalarni amalga oshirishda soliqni hisoblab chiqarish va to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari

Soliq solish maqsadlarida ushbu Kodeksning 275-moddasida nazarda tutilgan tartibda aniqlanadigan, oddiy shirkatning (birgalikdagi faoliyat shartnomasining) ishonchli shaxsi oddiy shirkat shartnomasi (birgalikdagi faoliyat shartnomasi) doirasida amalga oshiriladigan faoliyat bo‘yicha soliq to‘lovchi deb e’tirof etiladi.

Ushbu Kodeksning 275-moddasida nazarda tutilgan operasiyalarning umumiy hisobini yuritish, shu jumladan soliq hisobi va hisobga qo‘yish tartibi to‘g‘risidagi qoidalar foyda solig‘ini hisoblab chiqarish hamda to‘lashda qo‘llaniladi.

Soliq bo‘yicha oddiy shirkat shartnomasi (birgalikdagi faoliyat shartnomasi) sherigining (ishtirokchisining) soliq bazasini aniqlashda, uning tomonidan umumiy mulkka pulsiz hissa sifatida ulush kiritilgan taqdirda:

1) mol-mulkning baholash qiymati va ushbu mol-mulkning qoldiq qiymati o‘rtasidagi ijobiy farq jami daromadga kiritiladi;

2) salbiy farq soliq bazasini kamaytirmaydi.

Ishonchli shaxs oddiy shirkat shartnomasi (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnomasi) barcha sheriklarining (ishtirokchilarining) ushbu oddiy shirkatning (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnomasi) faoliyati bilan bog‘liq bo‘lgan daromadlar va xarajatlarning alohida-alohida hisobini yuritadi, bunday faoliyat bo‘yicha alohida soliq bazasini aniqlaydi, soliqni hisoblab chiqaradi va to‘laydi. Bunda ushbu shaxs mazkur soliq summasiga nisbatan ushbu Kodeksda belgilangan soliq to‘lovchining barcha huquqlariga ega bo‘ladi va majburiyatlarini o‘z zimmasiga oladi.

Ishonchli shaxs foyda solig‘i bo‘yicha soliq imtiyozlarini va (yoki) pasaytirilgan soliq stavkalarini qo‘llashga haqli emas.

Birgalikdagi faoliyat natijasida olingan daromad birgalikdagi faoliyat sheriklari (ishtirokchilari) o‘rtasida har bir sherik (ishtirokchi) hissasining ulushi asosida yoki oddiy shirkat shartnomasining (birgalikdagi faoliyat shartnomasi) shartlariga muvofiq taqsimlanadi. Mazkur daromad har bir sherikda (ishtirokchida) dividendga tenglashtiriladi va unga ushbu Kodeksga muvofiq soliq solinadi.

320-modda. Kursdagi farqlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Balansning valyuta moddalarini qayta baholashda, shuningdek chet el valyutasida operasiyalarni amalga oshirish chog‘ida yuzaga keladigan kursdagi ijobiy (salbiy) farq buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq jami daromadlar (xarajatlar) tarkibiga kiritiladi.

321-modda. Zaxiralarni baholash usullarini o‘zgartirish natijasiga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Zaxiralarni baholashning soliq to‘lovchi tomonidan oldingi soliq davrida qo‘llanilgan usulidan boshqa usuliga o‘tilgan taqdirda, soliq to‘lovchining jami daromadi (xarajati) baholashning yangi usulini qo‘llash natijasida yuzaga kelgan ijobiy farq summasiga ko‘paytirilishi va salbiy farq summasiga kamaytirilishi lozim.

Zaxiralarni hisoblashning boshqa usuliga o‘tish soliq to‘lovchi tomonidan soliq davri boshidan e’tiboran amalga oshiriladi.

322-modda. Ishonchli boshqaruvda soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Ishonchli boshqaruv shartnomasi bo‘yicha berilgan mol-mulk, ushbu bo‘lim maqsadlarida, ishonchli boshqaruvchining daromadi deb e’tirof etilmaydi.

Ishonchli boshqaruv shartnomasiga muvofiq ishonchli boshqaruvchi tomonidan olinadigan pul mukofoti uning daromadi deb e’tirof etiladi va unga ushbu Kodeksda belgilangan tartibda soliq solinadi.

Agar ishonchli boshqaruv shartnomasida ishonchli boshqaruvni amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lgan xarajatlarning o‘rnini ishonchli boshqaruv muassisi yoki boshqa shaxs tomonidan qoplash nazarda tutilmagan bo‘lsa, mazkur xarajatlar ishonchli boshqaruvchining xarajatlari deb e’tirof etiladi.

Ishonchli boshqaruvchi mol-mulkni ishonchli boshqarishga doir daromadlarni va xarajatlarni har oyda o‘sib boruvchi yakun bilan aniqlashi hamda muassisga va (yoki) ishonchli boshqaruvning boshqa naf oluvchisiga olingan daromadlar hamda xarajatlar to‘g‘risidagi ma’lumotlarni ushbu bo‘limga muvofiq soliq bazasini aniqlash chog‘ida bu daromadlar va xarajatlarni mazkur shaxslar tomonidan hisobga olish uchun taqdim etishi shart.

Qimmatli qog‘ozlarni va muddatli bitimlarning moliyaviy vositalarini ishonchli boshqarish chog‘ida ishonchli boshqaruvchi daromadlar hamda xarajatlarni ushbu Kodeksning 327–329-moddalarida nazarda tutilgan tartibda aniqlaydi.

Agar ishonchli boshqaruv shartnomasi shartlariga ko‘ra, ishonchli boshqaruv muassisi yagona naf oluvchi bo‘lsa, bunday muassisning soliq bazasini aniqlash quyidagi xususiyatlar inobatga olingan holda amalga oshiriladi:

1) ishonchli boshqaruv shartnomasini amalga oshirish bilan bog‘liq daromadlar va xarajatlar (shu jumladan mol-mulk amortizasiyasi va ishonchli boshqaruvchiga pul mukofoti to‘lash) olingan daromadlarning hamda amalga oshirilgan xarajatlarning turiga qarab, ushbu bo‘limda belgilangan tartibda ishonchli boshqaruv muassisining daromadlari va xarajatlari tarkibiga kiritiladi;

2) qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalar va muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga oid operasiyalar (ishonchli boshqaruvchiga pul mukofoti to‘lash bundan mustasno) bo‘yicha daromadlar (xarajatlar) ishonchli boshqaruv muassisining qimmatli qog‘ozlarga va muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha daromadlari (xarajatlari) tarkibiga hamda bunday operasiyalar uchun ushbu bo‘limda belgilangan tartibda tegishli toifaga kiritiladi.

Agar ishonchli boshqaruv shartnomasi shartlariga ko‘ra ishonchli boshqaruv muassisi naf oluvchi bo‘lmasa yoxud bittadan ortiq naf oluvchi aniqlansa, bunday shartnoma ishtirokchilarining soliq bazasini belgilash quyidagi xususiyatlar inobatga olingan holda amalga oshiriladi:

1) ishonchli boshqaruv shartnomasi bo‘yicha naf oluvchining daromadlari uning daromadlari tarkibiga olingan daromad turiga bog‘liq ravishda kiritiladi va belgilangan tartibda soliqqa tortilishi lozim;

2) ishonchli boshqaruv shartnomasini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lgan xarajatlar (ishonchli boshqaruvchining pul mukofotidan tashqari, agar bu holat mazkur shartnomada pul mukofotini to‘lash ushbu shartnomani bajarish doirasida olingan daromadlarni kamaytirish hisobidan bo‘lmasligi nazarda tutilgan bo‘lsa)

soliq solish maqsadlarida naf oluvchining xarajatlari tarkibida hisobga olinadi. Bunda ishonchli boshqaruvchiga haqiqatan pul mukofoti to‘lash xarajatlari (ishonchli boshqaruvchining pul mukofotidan tashqari, agar bu holat mazkur shartnomada pul mukofotini to‘lash ushbu shartnomani bajarish doirasida olingan daromadlarni kamaytirish hisobidan amalga oshirish nazarda tutilgan bo‘lsa) alohida hisobga olinadi va ishonchli boshqaruvchi muassisining xarajatlari tarkibidagi xarajatlar sifatida e’tirof etiladi;

3) ishonchli boshqaruv shartnomasi bo‘yicha bir nechta naf oluvchi mavjud bo‘lgan taqdirda, ushbu qismga muvofiq daromadlar va xarajatlar ularda o‘zlariga tegishli bo‘lgan ulushga mutanosib ravishda hisobga olinadi.

Ishonchli boshqaruv shartnomasi amalda bo‘lgan davrda ko‘rilgan zararlar ishonchli boshqaruv muassisining yoki naf oluvchining soliq bo‘yicha soliq bazasini aniqlashda hisobga olinmaydi. Bunday zararlar ushbu ishonchli boshqaruvdan olinadigan kelgusi daromadlarga ushbu bo‘limda belgilangan tartibda o‘tkaziladi.

Ishonchli boshqaruv shartnomasini tugatish chog‘ida ishonchli boshqaruvdan ko‘rilgan zararlar ishonchli boshqaruv muassisining yoki naf oluvchining soliq bazasini aniqlashda hisobga olinmaydi va kelgusi davrga o‘tkazilmaydi.

Ishonchli boshqaruv shartnomasi tugatilgan taqdirda, ishonchli boshqaruvga berilgan mol-mulk, mazkur shartnoma shartlariga ko‘ra, ishonchli boshqaruv muassisiga qaytarilishi yoxud boshqa shaxsga o‘tkazilishi mumkin.

Mol-mulk qaytarilgan taqdirda ishonchli boshqaruv muassisida, ishonchli boshqaruvga berilgan mol-mulkning ishonchli boshqaruv shartnomasi kuchga kirgan paytdagi qiymati va ushbu shartnomani tugatish paytidagi qiymati o‘rtasidagi ijobiy (salbiy) farq yuzaga kelishidan yoki kelmasligidan qat’i nazar, daromad (zarar) yuzaga kelmaydi.

Mol-mulkni boshqa shaxsga o‘tkazishda ushbu shaxsda u olgan mol-mulkning qiymati miqdoridagi daromad yuzaga keladi.

Ishonchli boshqaruvchi ishonchli boshqaruv shartnomasini bajarish bilan bog‘liq daromadlar va xarajatlar bo‘yicha hamda ishonchli boshqarishdan pul mukofoti tarzida olgan daromadlari bo‘yicha, har bir ishonchli boshqaruv shartnomasi kesimida alohida-alohida hisob yuritishi shart.

Muassisning yoki naf oluvchining, shuningdek ishonchli boshqaruv shartnomasi bo‘yicha ishonchli boshqaruvchining daromadlari har bir hisobot (soliq) davrida, bunday shartnomada ishonchli boshqaruv shartnomasining amal qilish muddatida hisob-kitoblarni amalga oshirish nazarda tutilganligidan yoki tutilmaganligidan qat’i nazar, shakllantiriladi.

Agar ishonchli boshqaruvning muassisi yoki naf oluvchisi yuridik shaxs bo‘lsa, ishonchli boshqaruvchi ishonchli boshqaruv shartnomasini amalga oshirish (shu jumladan amortizasiya chegirmalarini hisoblab chiqarish) bilan bog‘liq daromadlarni va xarajatlarni ishonchli boshqaruvning muassisi yoki naf oluvchisi bo‘lgan yuridik shaxsning soliq solish maqsadida hisob siyosatidan kelib chiqqan holda aniqlashi shart. Bunda ishonchli boshqaruvchi ishonchli boshqaruvning

ushbu muassisiga soliq bazasini aniqlash uchun zarur bo‘lgan barcha birlamchi hujjatlarni taqdim etishi shart.

Ushbu moddaning (bundan ushbu moddaning ikkinchi va uchinchi qismlari mustasno), shuningdek ushbu Kodeks 336-moddasi ikkinchi qismining qoidalari alohida mol-mulk majmui – pay investisiya fondini tashkil etuvchi mol-mulkni boshqaruvchi kompaniyaga va ishonchli boshqaruv shartnomasi ishtirokchilariga (muassislariga) nisbatan tatbiq etilmaydi.

323-modda. Korxonani mol-mulk majmui sifatida sotib olishda daromadlarni va xarajatlarni e’tirof etishning o‘ziga xos xususiyatlari

Ushbu bo‘lim maqsadida korxonani mol-mulk majmui sifatida sotib olish narxi va korxonaning mol-mulk kompleksi sifatidagi sof aktivlarining qiymati (majburiyatlar chegirib tashlangan holdagi aktivlar) o‘rtasidagi farq ushbu moddada belgilangan tartibda soliq to‘lovchining xarajati (daromadi) deb e’tirof etiladi. Mazkur farq topshirish dalolatnomasi asosida narxga ustama (ijobiy farq bo‘lganda) yoki narxdan siylov berish (salbiy farq bo‘lganda) tarzida aniqlanadi.

Korxona kim oshdi savdolarida xususiylashtirish tartibida yoki tanlov bo‘yicha mol-mulk majmui sifatida sotib olingan taqdirda, xaridor tomonidan to‘lanadigan ustama (olinadigan chegirma) miqdori xarid narxi va korxonaning mol-mulk majmui sifatidagi baholash (boshlang‘ich) qiymati o‘rtasidagi farq sifatida aniqlanadi.

Xaridor tomonidan to‘lanadigan ustamaning (olinayotgan chegirmaning) summasi soliq solish maqsadida quyidagi tartibda hisobga olinadi:

1) mol-mulk majmui sifatidagi korxona xaridori tomonidan to‘lanadigan ustama xaridorning mol-mulk majmui sifatidagi korxonaga bo‘lgan mulk huquqi davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan oydan keyingi oydan e’tiboran besh yil mobaynida bir me’yorda uning xarajatlari deb e’tirof etiladi;

2) mol-mulk majmui sifatidagi korxonaning xaridori tomonidan olinadigan siylov xaridorning mol-mulk majmui sifatidagi korxonaga bo‘lgan mulk huquqining o‘tishini davlat ro‘yxatidan o‘tkazish amalga oshirilgan oydagi daromadi deb e’tirof etiladi.

Sotuvchining korxonani mol-mulk majmui sifatida realizasiya qilishdan ko‘rgan zarari ushbu Kodeksning 46-bobida belgilangan tartibda soliq solish maqsadlarida sotuvchi tomonidan hisobga olinadi.

324-modda. Qimmatli qog‘ozlarga doir REPO operasiyalari bo‘yicha soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Ushbu Kodeksning 52-moddasida nazarda tutilgan tartibda amalga oshiriladigan qimmatli qog‘ozlarga doir REPO operasiyalari ishtirokchilariga soliq solish ushbu moddada belgilangan o‘ziga xos xususiyatlar inobatga olingan holda amalga oshiriladi.

Ushbu moddaning qoidalari tegishli fuqarolik-huquqiy shartnomalari asosida vositachilar, ishonchli vakillar, agentlar, ishonchli boshqaruvchilar tomonidan soliq to‘lovchi hisobidan amalga oshirilgan soliq to‘lovchining REPO operasiyalariga nisbatan ham qo‘llaniladi.

REPOning birinchi qismi bo‘yicha va REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha qimmatli qog‘ozlarni realizasiya qilish chog‘ida soliq solish maqsadlarida moliyaviy natija aniqlanmaydi.

Soliq to‘lovchi o‘zi qabul qilgan soliq siyosatiga muvofiq soliq solish maqsadlarida REPO operasiyasi bo‘yicha chiqib ketayotgan (qaytarilayotgan) qimmatli qog‘ozlarni hisobga olish tartibini mustaqil ravishda belgilaydi.

Ushbu Kodeks maqsadlarida REPOning birinchi qismi bo‘yicha sotuvchi uchun REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha sotib olish narxi va REPOning birinchi qismi bo‘yicha realizasiya qilish narxi o‘rtasidagi farq deb quyidagilar e’tirof etiladi:

1) xarajatlar tarkibiga kiritiladigan jalb etilgan mablag‘lar bo‘yicha foizlar to‘lashga doir xarajatlar o‘rtasidagi farq, agar bunday farq ijobiy bo‘lsa;

2) daromadlar tarkibiga kiritiladigan, qimmatli qog‘ozlar orqali berilgan qarz bo‘yicha foizlar tarzidagi daromadlar o‘rtasidagi farq, agar bunday farq salbiy bo‘lsa.

Ushbu Kodeks maqsadlarida REPOning birinchi qismi bo‘yicha xaridor uchun REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha realizasiya qilish narxi va REPOning birinchi qismi bo‘yicha sotib olish narxi o‘rtasidagi farq deb quyidagilar e’tirof etiladi:

1) daromadlar tarkibiga kiritiladigan, joylashtirilgan mablag‘lar bo‘yicha foizlar tarzidagi daromadlar o‘rtasidagi farq, agar bunday farq ijobiy bo‘lsa.

2) xarajatlar tarkibiga kiritiladigan, qimmatli qog‘ozlar orqali olingan qarz bo‘yicha foizlar tarzidagi xarajatlar o‘rtasidagi farq, agar bunday farq salbiy bo‘lsa.

Agar ushbu moddaning beshinchi va (yoki) oltinchi qismlarida nazarda tutilgan daromadlar O‘zbekiston Respublikasining norezidentga to‘lansa va ushbu daromadlar bu norezidentning doimiy maussasasi bilan bog‘liq bo‘lmasa, bunday daromadlar ushbu norezidentning O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlari jumlasiga kiritiladi va unga REPOning ikkinchi qismi bajarilishi sanasida to‘lov manbaida soliq solinadi.

Ushbu modda maqsadlarida REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha ishtirokchilar majburiyatlarini ushbu moddaning beshinchi va oltinchi qismlarida belgilangan o‘ziga xos xususiyatlar hisobga olingan holda bajarish (tugatish) sanasi REPO operasiyasi bo‘yicha daromadlarni (xarajatlarni) e’tirof etish sanasi deb hisoblanadi.

REPO operasiyalarini tuzish va bajarish bilan bog‘liq xarajatlar umumiy tartibda hisobga olinadi.

Agar REPOning birinchi va ikkinchi qismlarini bajarish sanalari o‘rtasidagi davrda REPOning birinchi qismi bo‘yicha xaridorda REPOning birinchi qismi bo‘yicha sotuvchiga REPO operasiyasining ob’yekti bo‘lgan (kuponli to‘lov, qimmatli qog‘ozlarning nominal qiymatini qisman to‘lash) qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha daromadlarni berish majburiyati yuzaga kelsa, bunday to‘lovlarning summasi daromadlarni (xarajatlarni) ushbu moddaning beshinchi va oltinchi qismlariga muvofiq belgilangan tartibda hisob-kitob qilish davomida REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha realizasiya qilish (sotib olish) narxiga kiritiladi. Mazkur

qoida, agar repo shartnomasida REPOning birinchi qismi bo‘yicha sotuvchining REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha qimmatli qog‘ozlarni keyinchalik sotib olish chog‘ida pul mablag‘larini to‘lashga (REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha realizasiya qilishga (sotib olish narxlariga) doir majburiyatlarini bunday to‘lovlarni amalga oshirish o‘rniga tegishli to‘lovlar summasiga kamaytirish nazarda tutilgan bo‘lsa, qo‘llaniladi.

Agar repo shartnomasiga muvofiq, bunday to‘lovlar REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha majburiyatlarni aniqlashda hisobga olinmasa, bu to‘lovlar summalari ushbu moddaning beshinchi va oltinchi qismlariga muvofiq aniqlanadigan daromadlarni (xarajatlarni) hisob-kitob qilishda realizasiya qilish (sotib olish) narxiga kiritilmaydi.

Agar repo shartnomasida REPO operasiyasi ob’yekti bo‘lgan qimmatli qog‘ozlarning narxi o‘zgargan taqdirda, REPO ishtirokchilari o‘rtasida REPOning birinchi va ikkinchi qismlarini bajarish sanalari o‘rtasidagi davrda hisob-kitoblarni (pul mablag‘larini o‘tkazish va (yoki) qimmatli qog‘ozlarni o‘tkazish) amalga oshirish nazarda tutilgan bo‘lsa, bunday o‘tkazmalarning summalari ushbu moddaning beshinchi va oltinchi qismlariga muvofiq aniqlanadigan daromadlarni (xarajatlarni) hisob-kitob qilishda REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha realizasiya qilish (sotib olish) narxiga kiritiladi. Mazkur qoida, agar repo shartnomasida hisob-kitoblarni amalga oshirishda sotuvchining REPOning birinchi qismi bo‘yicha pul mablag‘larini to‘lashga doir majburiyatlarini REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha qimmatli qog‘ozlarni keyinchalik sotib olishdagi o‘tkazmalar summasiga kamaytirish nazarda tutilgan bo‘lsa, qo‘llaniladi.

Agar repo shartnomasiga muvofiq pul mablag‘larini va (yoki) qimmatli qog‘ozlarni bunday olish (o‘tkazish) REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha majburiyatlarni aniqlash chog‘ida hisobga olinmasa, bunday o‘tkazmalarning summalari ushbu moddaning beshinchi va oltinchi qismlariga muvofiq aniqlanadigan daromadlarni (xarajatlarni) hisob-kitob qilishda REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha realizasiya qilish (sotib olish) narxiga kiritilmaydi.

Agar REPO operasiyasi norezident (REPOning birinchi qismi bo‘yicha sotuvchi) va O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidenti bo‘lgan yuridik shaxs (REPOning birinchi qismi bo‘yicha xaridor) o‘rtasida amalga oshirilgan bo‘lsa va REPO operasiyasining ob’yekti bo‘lgan aksiyalar (dividendlar olish huquqini beruvchi depozitar qaydlar) bo‘yicha REPOning birinchi va ikkinchi qismlarini bajarish sanalari o‘rtasidagi davrda dividendlar to‘langan bo‘lsa (dividendlar olish huquqiga ega bo‘lgan shaxslarning ro‘yxati tuziladi), REPOning birinchi qismi bo‘yicha xaridor dividendlarni to‘lash manbaida qaysi dividendlar bo‘yicha soliq agenti soliqni ushlab qolmagan bo‘lsa yoki soliq mazkur norezident uchun dividendlar tarzidagi daromadlardan hisoblab chiqarilgan soliq summasidan kam summada ushlab qolingan bo‘lsa, o‘sha dividendlar tarzidagi daromadlarga nisbatan soliq agenti deb e’tirof etiladi.

Agar repo shartnomasida REPO operasiyasining birinchi qismi bo‘yicha berilgan qimmatli qog‘ozlarni ushbu Kodeksning 52-moddasi to‘rtinchi qismiga

muvofiq boshqa qimmatli qog‘ozlar bilan almashtirish imkoniyati nazarda tutilgan bo‘lsa, bunday almashtirish chog‘ida soliq solish tartibi o‘zgarmaydi.

Soliq solish maqsadlarida lozim darajada bajarish chog‘ida qimmatli qog‘ozlarni REPOning ham birinchi, ham ikkinchi qismi bo‘yicha realizasiya qilishning haqiqatdagi narxi, ushbu qimmatli qog‘ozlarning bozor qiymatidan qat’i nazar, qo‘llaniladi.

REPOning ikkinchi qismi lozim darajada bajarilmagan taqdirda bunday REPO operasiyasi bo‘yicha soliq bazasi ushbu operasiya ishtirokchilari tomonidan quyidagi tartibda aniqlanadi:

1) REPOning birinchi qismi bo‘yicha sotuvchi REPOning ikkinchi qismi bajarilganligini soliq solish maqsadlarida e’tirof etadi. Bir vaqtning o‘zida u REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha qaytarib sotib olinmagan qimmatli qog‘ozlarning REPO operasiyalari bo‘yicha majburiyatlarni repo shartnomasi orqali yoki REPO operasiyasi taraflarining boshqa bitimi orqali tugatish maqsadlari uchun aniqlanadigan narxdan kelib chiqqan holda realizasiya qilinganligini e’tirof etadi va bunda ushbu qimmatli qog‘ozlarning bozor qiymatini ushbu Kodeksda belgilangan soliq solish maqsadlari uchun aniqlashga doir talablarni hisobga oladi. Qimmatli qog‘ozlarni realizasiya qilishni bunday e’tirof etish shartnoma shartlariga muvofiq REPOning ikkinchi qismini bajarish sanasida yoxud o‘zaro hisob-kitoblarni amalga oshirish doirasida qimmatli qog‘ozning oldi-sotdisi sanasida amalga oshiriladi;

2) REPOning birinchi qismi bo‘yicha xaridor REPOning ikkinchi qismi bajarilganligini soliq solish maqsadlarida e’tirof etadi. Bir vaqtning o‘zida u REPOning ikkinchi qismi bo‘yicha sotilmagan qimmatli qog‘ozlarning REPO operasiyalari bo‘yicha majburiyatlarni repo shartnomasi orqali yoki REPO operasiyasi taraflarining boshqa bitimi orqali tugatish maqsadlari uchun aniqlanadigan narxdan kelib chiqqan holda sotib olinganligini e’tirof etadi va bunda ushbu qimmatli qog‘ozlarning bozor qiymatini ushbu Kodeksda belgilangan soliq solish maqsadlari uchun aniqlashga doir talablarni hisobga oladi. Qimmatli qog‘ozlarni olishni bunday e’tirof etish shartnoma shartlariga muvofiq REPOning ikkinchi qismini bajarish sanasida yoxud o‘zaro hisob-kitoblarni amalga oshirish doirasida qimmatli qog‘ozning oldi-sotdisi sanasida amalga oshiriladi.

Qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha qisqa pozisiyalarni ochishda soliq bazasini aniqlash tartibining o‘ziga xos xususiyatlari O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi tomonidan O‘zbekiston Respublikasining qimmatli qog‘ozlar bozorini rivojlantirish bo‘yicha vakolatli organi bilan kelishilgan holda belgilanadi.

325-modda. Qimmatli qog‘ozlar qarziga doir operasiyalar chog‘ida soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Ushbu Kodeksning 53-moddasida nazarda tutilgan tartibda amalga oshiriladigan qimmatli qog‘ozlarga doir qarz operasiyalari ishtirokchilariga soliq solish ushbu moddada belgilangan o‘ziga xos xususiyatlar hisobga olingan holda amalga oshiriladi.

Qimmatli qog‘ozlarni qarzga berish va qimmatli qog‘ozlarni qarzdan qaytarib olish chog‘ida soliq solish maqsadlarida moliyaviy natija aniqlanmaydi, bundan

ushbu moddada belgilangan hollar mustasno. Bunda qarz shartnoma bo‘yicha berilgan qimmatli qog‘ozlarni sotib olish xarajatlari kreditor tomonidan mazkur qimmatli qog‘ozlarni ushbu Kodeks qoidalarini hisobga olgan holda kelgusida (qarz qaytarilgandan keyin) realizasiya qilish (chiqib ketishi) chog‘ida hisobga olinadi.

Soliq to‘lovchilar qimmatli qog‘ozlar qarzi doirasida berilgan (olingan) qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha alohida soliq hisobini yuritishi shart. Qimmatli qog‘ozlar qarzi bo‘yicha analitik hisob har bir taqdim etilgan (olingan) qarz bo‘yicha yuritiladi.

Qarz shartnomasiga ko‘ra, qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha to‘lovlar, agar ularni olishga bo‘lgan huquq qarz shartnomasi amal qilishi davrida yuzaga kelgan bo‘lsa, qarz oluvchining daromadlari deb e’tirof etilmaydi va qarz beruvchining daromadlariga kiritiladi.

Foizli (kuponli) daromad kreditorning soliq bazasini ushbu bo‘limda belgilangan tartibda hisob-kitob qilishda hisobga olinadi va qarz oluvchining qarz ob’yekti bo‘lgan qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha foizli (kuponli) daromadi bo‘yicha soliq bazasini aniqlash chog‘ida hisobga olinmaydi.

Agar qimmatli qog‘ozlarga doir qarz shartnomasi norezident (kreditor) va O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidenti bo‘lgan yuridik shaxs (qarz oluvchi) o‘rtasida tuzilgan bo‘lsa hamda qimmatli qog‘ozlarga doir qarz shartnomasining amal qilish davrida qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha foizli (diskont) daromad to‘lansa yoki qarz predmeti bo‘lgan aksiyalar (dividendlar olish huquqini beradigan depozitar tilxatlar) bo‘yicha dividendlar to‘lansa, bunday qarz oluvchi foizli (diskont) daromadga yoki dividendlar tarzidagi daromadlarga nisbatan soliq agenti deb e’tirof etiladi.

Kreditor tomonidan qimmatli qog‘ozlarga doir qarz shartnomasi bo‘yicha olinishi lozim bo‘lgan foizlar uning ushbu bo‘limga muvofiq hisobga olinadigan daromadi deb e’tirof etiladi.

Qarz oluvchi tomonidan qimmatli qog‘ozlarga doir qarz shartnomasi bo‘yicha to‘lanishi lozim bo‘lgan foizlar uning ushbu bo‘limga muvofiq hisobga olinadigan xarajatlari deb e’tirof etiladi.

326-modda. Qimmatli qog‘ozlar bozorining professional ishtirokchilarida qimmatli qog‘ozlarning qadrsizlanish zaxiralarini shakllantirish xarajatlari

Qimmatli qog‘ozlar bozorining ishtirokchisiga berilgan tegishli lisenziya mavjud bo‘lgan taqdirda, qimmatli qog‘ozlar bozorining professional ishtirokchilari professional faoliyatni amalga oshiruvchilar deb e’tirof etiladi.

Qimmatli qog‘ozlar bozorining professional ishtirokchilari soliq solish maqsadlarida qimmatli qog‘ozlarning qadrsizlanish zaxiralariga ajratmalarni xarajatlar jumlasiga kiritishga haqli. Bunday holda, tashkil etishga (tuzatish kiritishga) doir ajratmalari ilgari soliq bazasini aniqlashda hisobga olingan qimmatli qog‘ozlar qadrsizlanishining tiklangan zaxiralari summalari mazkur soliq to‘lovchilarning daromadi deb e’tirof etiladi.

Qimmatli qog‘ozlarning qadrsizlanish zaxiralari qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lgan emissiyaviy qimmatli qog‘ozlarni sotib olish narxlarining bu qimmatli qog‘ozlarning bozor kotirovkasidan (zaxiralarning hisob-kitob miqdori) ortiq bo‘lgan miqdorda, hisobot (soliq) davrining oxiridagi holatga ko‘ra tashkil etiladi (tuzatish kiritiladi). Bunda qimmatli qog‘ozni sotib olish narxiga ushbu modda maqsadlarida qimmatli qog‘ozni sotib olishga doir xarajatlar ham kiritiladi.

Zaxiralar mazkur talablarni qanoatlantiradigan qimmatli qog‘ozlarning bir marta chiqarilishidagi (qo‘shimcha chiqarilishidagi) har bir qimmatli qog‘ozga nisbatan, boshqa chiqarilgan (qo‘shimcha chiqarilgan) qimmatli qog‘ozlarning qiymati o‘zgarishidan qat’i nazar, tashkil etiladi (tuzatishlar kiritiladi).

O‘ziga nisbatan ilgari zaxira tashkil etilgan qimmatli qog‘ozlar realizasiya qilingan yoki boshqacha tarzda chiqib ketgan taqdirda, ilgari soliq bazasini aniqlash chog‘ida hisobga olingan tashkil etishga (tuzatish kiritishga) doir ajratmalar, bunday zaxiraning summasi soliq to‘lovchining qimmatli qog‘ozni realizasiya qilish yoki uning boshqacha tarzda chiqib ketishi sanasidagi daromadlariga kiritilishi lozim.

Agar hisobot (soliq) davri tugagach, zaxiraning mazkur davr oxiridagi qimmatli qog‘ozlarning bozor kotirovkasi hisobga olingan holdagi summasi yetarli bo‘lmasa, soliq to‘lovchi zaxira summasini ushbu moddaning uchinchi qismida belgilangan tartibda ko‘paytiradi. Agar hisobot (soliq) davrining oxiriga kelib ilgari tashkil etilgan zaxiraning qayta tiklangan summalar hisobga olingan holdagi summasi hisob-kitob qilingan miqdordan ko‘p bo‘lsa, soliq to‘lovchi zaxirani bunday qayta tiklash summalari daromadga kiritilgan holda hisob-kitob qilingan miqdorga kamaytiradi (tiklaydi).

Qimmatli qog‘ozlarning qadrsizlanish zaxiralari, qimmatli qog‘ozlar nominalining valyutasidan qat’i nazar, milliy valyutada tashkil etiladi. Chet el valyutasida nominallashtirilgan qimmatli qog‘ozlar uchun sotib olish narxi O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining qimmatli qog‘ozni sotib olish sanasidagi rasmiy kursi bo‘yicha milliy valyutada qayta hisob-kitob qilinadi, ularning bozor kotirovkasi esa O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining zaxirani tashkil etish (tuzatish kiritish) sanasidagi rasmiy kursi bo‘yicha aniqlanadi.

Chiqarilish shartlarida qimmatli qog‘ozlarning nominal qiymatini qisman qoplash nazarda tutilgan qimmatli qog‘ozlar uchun hisobot (soliq) davrining oxiridagi holatga ko‘ra zaxirani shakllantirish (unga tuzatish kiritish) chog‘ida sotib olish narxiga tuzatish qimmatli qog‘ozning nominal qiymatini qisman qoplash ulushi hisobga olingan holda kiritiladi.

REPOning birinchi qismi bo‘yicha sotuvchi bo‘lgan yoki qimmatli qog‘ozlar qarziga doir operasiyalar yuzasidan qarz beruvchi bo‘lgan soliq to‘lovchi REPO operasiyalari (qarz shartnomasi) bo‘yicha berilgan qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha qimmatli qog‘ozlarning qadrsizlanish zaxiralarini shakllantirishga haqli emas.

REPOning birinchi qismi bo‘yicha xaridor bo‘lgan yoki qimmatli qog‘ozlar qarziga doir operasiyalar yuzasidan qarz oluvchi bo‘lgan soliq to‘lovchi REPO

operasiyalari (qarz shartnomasi) bo‘yicha olingan qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha qimmatli qog‘ozlarning qadrsizlanish zaxiralarini shakllantirishga haqli.

327-modda. Qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalar bo‘yicha soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

Soliq to‘lovchining qimmatli qog‘ozlarni realizasiya qilishdan yoki boshqacha tarzda chiqib ketishidan (shu jumladan ularning nominal qiymatini qoplash yoki qisman qoplashdan) olingan daromadlari qimmatli qog‘ozlarni realizasiya qilish yoki ularning boshqacha tarzda chiqib ketish narxidan, shuningdek soliq to‘lovchiga xaridor tomonidan to‘langan, jamlangan foizli (kuponli) daromadning summasidan va soliq to‘lovchiga emitent (veksel beruvchi) tomonidan to‘langan jamlangan foizli (kuponli) daromadning summasidan kelib chiqqan holda aniqlanadi. Bunda soliq to‘lovchining qimmatli qog‘ozlarni realizasiya qilishdan yoki boshqacha tarzda chiqib ketishidan olgan daromadiga ilgari soliq solishda hisobga olingan foizli (kuponli) daromad summasi kiritilmaydi.

Soliq to‘lovchining qimmatli qog‘ozlarni, shu jumladan payli investisiya fondining investisiya paylarini realizasiya qilish yoki ularning boshqacha tarzda chiqib ketishi (shu jumladan ularning nominal qiymatini qoplash yoki qisman qoplash) chog‘idagi xarajatlari qimmatli qog‘ozni sotib olish narxidan (shu jumladan uni sotib olish xarajatlaridan), uni realizasiya qilish xarajatlaridan, investisiya paylarining hisob-kitob qilingan qiymatidan ajratilgan siylovlar miqdoridan, qimmatli qog‘ozlarni sotuvchiga soliq to‘lovchi tomonidan to‘langan jamlangan foizli (kuponli) daromad summasidan kelib chiqqan holda aniqlanadi. Bunda ilgari soliq solishda hisobga olingan jamlangan foizli (kuponli) daromad summasi xarajatga kiritilmaydi.

Ushbu bob maqsadlarida qimmatli qog‘ozlar quyidagi hollarda ham realizasiya qilingan (sotib olingan) deb e’tirof etiladi:

1) soliq to‘lovchining tegishli qimmatli qog‘ozlarni bir turdagi muqobil talablarni hisobga o‘tkazish orqali berishga (qabul qilishga) doir majburiyatlari tugatilganda, shu jumladan bunday majburiyatlar qonun hujjatlariga muvofiq kliringni amalga oshirishda tugatilgan taqdirda;

2) uyushtirilgan savdolar qoidalari yoki kliring qoidalari shartlarida tuzilgan shartnomalardan kelib chiqadigan muqobil talablar hisobga o‘tkazilganda, agar bunday hisobga olish netto-majburiyatlarning summasini aniqlash maqsadida amalga oshirilgan bo‘lsa.

Muomaladagi qimmatli qog‘ozlarga oid bitimlar amalga oshirilgan taqdirda, qimmatli qog‘ozga doir tegishli bitim tuzilgan savdolar o‘tkazilgan sana bitim amalga oshirilgan sana deb e’tirof etiladi.

Muomaladagi qimmatli qog‘ozlarga oid bitim qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozoridan tashqarida amalga oshirilgan taqdirda, qimmatli qog‘ozni o‘tkazishning barcha jiddiy shartlarini belgilovchi shartnoma sanasi bitimni amalga oshirish sanasi deb e’tirof etiladi.

Aksiyadorlik jamiyatining ustav fondini (ustav kapitalini) ko‘paytirish chog‘ida olingan aksiyalarni realizasiya qiluvchi aksiyador bo‘lgan soliq to‘lovchi

daromadni aksiyalarni realizasiya qilish narxi va aksiyalarning ustav fondini (ustav kapitalini) ko‘paytirish natijasida aksiyalarning soni o‘zgarishi hisobga olingan holda tuzatish kiritilgan, dastlab to‘langan qiymati o‘rtasidagi farq sifatida aniqlaydi.

Soliq to‘lovchi soliq solish maqsadlarida qabul qilingan hisob siyosatiga muvofiq, qimmatli qog‘ozlarni realizasiya qilish yoki ularning boshqacha tarzda chiqib ketishi chog‘ida chiqib ketgan qimmatli qog‘ozlarning qiymatini xarajatlarga o‘tkazishning quyidagi usullaridan birini mustaqil ravishda tanlaydi:

1) sotib olish vaqtiga ko‘ra birinchi bo‘lgan qiymat bo‘yicha (FIFO);

2) birlikning qiymati bo‘yicha.

Ushbu modda maqsadlarida to‘lovi qimmatli qog‘ozni chiqarish shartlarida nazarda tutilgan, qimmatli qog‘ozni chiqarish sanasidan yoki keyingi kuponli daromadni to‘lash sanasidan qimmatli qog‘ozni berish sanasiga qadar o‘tgan kalendar kunlar soniga mutanosib ravishda hisob-kitob qilinadigan foizli (kuponli) daromadning bir qismi jamg‘arilgan foizli (kuponli) daromad deb e’tirof etiladi.

Qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalar bo‘yicha soliq bazasi soliq to‘lovchilar tomonidan alohida aniqlanadi. Bunda soliq to‘lovchilar qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lgan qimmatli qog‘ozlar operasiyalari bo‘yicha soliq bazasini qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlar operasiyalari bo‘yicha soliq bazasidan alohida aniqlaydi.

O‘tgan soliq davrlari davomida qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalar bo‘yicha zarar (zararlar) ko‘rgan soliq to‘lovchilar qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalar bo‘yicha joriy hisobot (soliq) davrida olingan tegishli soliq bazasini ushbu Kodeksning 336-moddasida belgilangan tartibda va shartlarda kamaytirishga (ushbu zararlarni kelgusiga o‘tkazishga) haqli.

O‘tgan soliq davrlarida qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalardan ko‘rilgan zararlar hisobot (soliq) davrida belgilangan ushbu qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalarning soliq bazasini kamaytirishi mumkin.

O‘tgan soliq davrlarida qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lgan qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalardan ko‘rilgan zararlar ushbu toifadagi qimmatli qog‘ozlarni realizasiya qilishga doir operasiyalar bo‘yicha hisobot (soliq) davrida soliq bazasini kamaytirishi mumkin.

Tegishli hisobot davrida qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lgan hamda qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlar operasiyalaridan ko‘rilgan zararlarni soliq davri mobaynida kelgusiga ko‘chirish qimmatli qog‘ozlarning ko‘rsatilgan toifalari bo‘yicha tegishincha bunday qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalardan ko‘rilgan foyda doirasida alohida-alohida amalga oshiriladi.

Qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lgan qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalardan olingan daromadlar qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalar

bo‘yicha qilingan xarajatlarga yoki ko‘rilgan zararlarga kamaytirilishi mumkin emas.

Qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalar bo‘yicha olingan daromadlar qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lgan qimmatli qog‘ozlarga doir operasiyalar bo‘yicha qilingan xarajatlarga yoki ko‘rilgan zararlarga kamaytirilishi mumkin emas.

Ushbu modda maqsadlarida qimmatli qog‘ozning bozor kotirovkasi deb quyidagilar e’tirof etiladi:

1) O‘zbekiston Respublikasida savdo tashkilotchisining savdolariga (shu jumladan birjaga) qo‘yilgan qimmatli qog‘ozlar uchun – bunday savdo tashkilotchisi orqali savdo kuni mobaynida amalga oshirilgan bitimlar bo‘yicha qimmatli qog‘ozning o‘rtacha tortilgan narxi;

2) chet el savdo tashkilotchisining savdolariga (jumladan birjaga) qo‘yilgan qimmatli qog‘ozlar uchun – bunday savdo tashkilotchisi tomonidan savdo kuni mobaynida o‘zi orqali amalga oshirilgan bitimlar bo‘yicha hisob-kitob qilinadigan qimmatli qog‘ozning yopilish narxi.

Agar ayni bir qimmatli qog‘oz bo‘yicha bitim ikki yoki undan ortiq savdo tashkilotchisi tomonidan amalga oshirilgan bo‘lsa, soliq to‘lovchi savdo tashkilotchilarining birida yuzaga kelgan bozor kotirovkasini mustaqil tanlashga haqli.

Agar o‘rtacha tortilgan narx savdo tashkilotchisi tomonidan hisob-kitob qilinmasa, ushbu modda maqsadlarida bu savdo tashkilotchisi orqali savdo kuni davomida amalga oshirilgan bitimlarning eng past hamda eng yuqori narxlari yig‘indisining yarmi o‘rtacha tortilgan narx deb e’tirof etiladi.

Muomalada bo‘lgan qimmatli qog‘ozlar bilan savdo tashkilotchisi orqali bitim amalga oshirilgan taqdirda:

1) qimmatli qog‘ozga doir tegishli bitim amalga oshirilgan savdolar o‘tkazilgan sana bitim tuzilgan sana deb e’tirof etiladi;

2) soliq solish maqsadlarida qimmatli qog‘ozni haqiqatda realizasiya qilish (sotib olish) yoki boshqacha tarzda chiqib ketish narxi e’tirof etiladi.

Muomaladagi qimmatli qog‘ozlarga oid bitim qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozoridan tashqarida (savdo tashkilotining ishtirokisiz) amalga oshirilgan taqdirda:

1) qimmatli qog‘ozni o‘tkazishning barcha jiddiy shartlarini belgilovchi shartnoma sanasi bitimni amalga oshirish sanasi deb e’tirof etiladi;

2) agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq solish maqsadlarida quyidagi shartlarning hech bo‘lmaganda bittasiga rioya etilganda, qimmatli qog‘ozni haqiqatda realizasiya qilish (sotib olish) yoki boshqacha tarzda chiqib ketish narxi bozor narxi deb e’tirof etiladi:

agar bitim amalga oshirilgan kuni qimmatli qog‘ozga nisbatan bittadan ko‘p bitim ro‘yxatga olingan bo‘lsa, amalga oshirilgan bitimning haqiqiy narxi, basharti bu narx bitimni amalga oshirish sanasida savdo tashkilotchisi (tashkilotchilari) tomonidan ushbu sanada ro‘yxatga olingan mazkur qimmatli qog‘ozga doir

bitimlarning eng yuqori va eng past narxlari o‘rtasidagi oraliqda (narxlar oralig‘ida) bo‘lsa, bozor narxi deb e’tirof etiladi;

agar bitim amalga oshirilgan sanada qimmatli qog‘ozga doir bitta bitim ro‘yxatga olingan bo‘lsa, amalga oshirilgan bitimning haqiqiy narxi, agar ushbu narx ko‘rsatilgan qimmatli qog‘oz bilan bozor narxi belgilanayotgan bitimni amalga oshirish sanasidagi boshqa bir bitimning narxiga muvofiq bo‘lsa, bozor narxi deb e’tirof etiladi;

3) ushbu qismning 2-bandini qo‘llash maqsadlarida:

savdo tashkilotchisi tomonidan ro‘yxatga olingan bitimlarning eng yuqori va eng past narxi (bitta bitimning narxi) manzilsiz buyurtmalar asosida amalga oshirilgan bitimlar bo‘yicha aniqlanadi;

savdo tashkilotchilarida bitimni amalga oshirish sanasidagi narxlar oralig‘i (bitta bitimning narxi) to‘g‘risidagi axborot mavjud bo‘lmaganda, ushbu band maqsadlari uchun savdo tashkilotchilarining tegishli bitim amalga oshirilgan kunga qadar bo‘lib o‘tgan eng yaqin savdolar sanasidagi ma’lumotlariga ko‘ra ushbu qimmatli qog‘ozlarni realizasiya qilish chog‘idagi oraliq narx (bitta bitimning narxi), agar ushbu qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha savdolar savdo tashkilotchisida bitim amalga oshirilgan sanadan keyingi ketma-ketlikdagi uch oy ichida loaqal bir marta o‘tkazilgan bo‘lsa, qabul qilinadi;

agar ayni bir qimmatli qog‘oz bo‘yicha bitimlar ko‘rsatilgan sanada ikki va undan ortiq savdo tashkilotchisi tomonidan amalga oshirilgan bo‘lsa, agar ushbu bandda boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, soliq to‘lovchi savdo tashkilotchisini, soliq solish maqsadlarida qimmatli qog‘ozning narxini aniqlash uchun foydalanadigan narxlar oralig‘ining (bitta bitim narxining) qiymatini mustaqil ravishda tanlashga haqli. Bunda, agar ushbu moddada ko‘rsatilgan savdo tashkilotchilaridan ayrimlarida ushbu qimmatli qog‘ozga doir bittadan ortiq bitim ro‘yxatga olingan bo‘lsa, boshqa savdo tashkilotchilarida esa ushbu qimmatli qog‘ozga doir faqat bitta bitim ro‘yxatga olingan bo‘lsa, soliq to‘lovchi ushbu qimmatli qog‘ozga doir bittadan ortiq bitim ro‘yxatga olingan savdo tashkilotchilari orasidan savdo tashkilotchisini, soliq solish maqsadlarida qimmatli qog‘ozning narxini aniqlash uchun foydalaniladigan narxlar oralig‘ining (bitta bitim narxining) qiymatini mustaqil ravishda tanlashga haqli.

Muomalada bo‘lgan emissiyaviy qimmatli qog‘ozlar ularni joylashtirish chog‘ida sotib olingan taqdirda, shuningdek ushbu qimmatli qog‘ozlar joylashtirilgandan keyin doirasi cheklanmagan shaxslarga birinchi bor taklif qilinganda, shu jumladan ushbu qimmatli qog‘ozlarni taklif etish bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatadigan brokerdan sotib olinganda bunday qimmatli qog‘ozlarning haqiqiy narxi bozor narxi deb e’tirof etiladi va soliq solish maqsadlari uchun qabul qilinadi.

Muomalada bo‘lgan qimmatli qog‘ozlar qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozoridagi bitimlarning eng past narxidan past narx bo‘yicha realizasiya qilingan taqdirda moliyaviy natijani aniqlashda qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozoridagi bitimning eng past narxi qabul qilinadi.

Muomalada bo‘lgan qimmatli qog‘ozlar qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozoridagi bitimlarning eng yuqori narxidan yuqori narx bo‘yicha sotib olingan taqdirda, moliyaviy natijani aniqlashda qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozoridagi eng yuqori narxi qabul qilinadi.

Qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida yagona bitim amalga oshirilgan taqdirda, bunday bitimning narxi eng yuqori (eng past) narx deb e’tirof etiladi.

Ochiq payli investisiya fondlarining muomaladagi investisiya paylariga doir operasiyalar bo‘yicha, shu jumladan ular tegishli ochiq payli investisiya fondini tashkil etuvchi mol-mulkini ishonchli boshqarishni amalga oshirayotgan kompaniyadan sotib olingan (to‘langan) taqdirda, bitimning haqiqiy narxi, agar u investisiya fondlari to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan tartibda investisiya payining hisob-kitob qiymatiga teng bo‘lsa, bozor narxi deb e’tirof etiladi va soliq solish maqsadida qabul qilinadi.

Muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha bitimning haqiqiy narxi, agar ushbu bandda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, qimmatli qog‘ozning hisob-kitob qilingan narxi va narxning cheklangan tarzda chetga chiqishidan kelib chiqib aniqlangan eng yuqori va eng past narxi o‘rtasidagi oraliqda turgan bo‘lsa, bozor narxi deb e’tirof etiladi va soliq solish maqsadlari uchun qabul qilinadi.

Ushbu modda maqsadlari uchun muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlar narxining cheklangan tarzda chetga chiqishi, ushbu qimmatli qog‘ozning hisob-kitob qilingan narxidan 20 foiz miqdorda ko‘payishidan yoki kamayishidan kelib chiqib belgilanadi.

Muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘oz hisob-kitob qilingan narxidan kelib chiqqan holda belgilangan eng kam narxidan va narxlarning chegaraviy tarzda chetga chiqishidan kelib chiqib hisoblangan narxidan past narxda realizasiya qilingan taqdirda, moliyaviy natijani aniqlashda qimmatli qog‘ozning hisob-kitob qilingan narxidan va narxlarning chegaraviy o‘zgarishidan kelib chiqqan holda belgilangan eng past narx qabul qilinadi.

Muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlar qimmatli qog‘ozlarning hisob-kitob qilingan narxidan va narxlarning chegaraviy o‘zgarishidan kelib chiqqan holda belgilangan eng yuqori narx bo‘yicha sotib olingan taqdirda, soliq solish maqsadlarida moliyaviy natijani aniqlashda qimmatli qog‘ozning hisob-kitob qilingan narxidan va narxlarning chegaraviy chetga chiqishidan kelib chiqqan holda belgilangan eng yuqori narx qabul qilinadi.

Ushbu modda maqsadlarida qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlarning hisob-kitob narxini belgilash tartibi qimmatli qog‘ozlar bozori bo‘yicha vakolatli organ tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda belgilanadi.

Ochiq payli investisiya fondlarining qimmatli qog‘ozlarning uyushgan bozorida muomalada bo‘lmagan investisiya paylariga doir operasiyalar bo‘yicha, shu jumladan ular ochiq payli investisiya fondini tashkil etuvchi mol-mulkni ishonchli boshqarishni amalga oshiruvchi boshqaruvchi kompaniyadan sotib olingan (to‘langan) taqdirda, agar bitimning haqiqiy bahosi investisiya fondlari

to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan tartibda aniqlangan investisiya payining hisob-kitob qilingan qiymatiga teng bo‘lsa, soliq solish maqsadlari uchun bitimning haqiqiy narxi qabul qilinadi.

Yopiq va oraliq payli investisiya fondlarining muomalada bo‘lmagan investisiya paylariga doir operasiyalar bo‘yicha, shu jumladan ular tegishli payli investisiya fondini tashkil etuvchi mol-mulk ishonchli boshqarishni amalga oshiruvchi boshqaruvchi kompaniyadan sotib olingan taqdirda, agar bitimning haqiqiy bahosi investisiya fondlari to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan tartibda aniqlangan investisiya payining hisob-kitob qilingan qiymatiga teng bo‘lsa, soliq solish maqsadlari uchun bitimning haqiqiy narxi qabul qilinadi.

Agar investisiya fondlari to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq payli investisiya fondlarining muomalasi cheklangan investisiya paylarini berish, to‘lash yoki ayirboshlash investisiya payining hisob-kitob qilingan qiymati bo‘yicha amalga oshirilmasa, agar bitimning haqiqiy bahosi bitta investisiya payi beriladigan va payli investisiya fondini ishonchli boshqarish qoidalariga muvofiq, tebranishlarning eng ko‘p chegarasi hisobga olinmagan holda aniqlangan pul mablag‘larining summasiga teng bo‘lsa, soliq solish maqsadida bitimning haqiqiy narxi qabul qilinadi.

Muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlarning hisob-kitob qilingan narxi qimmatli qog‘ozni o‘tkazishning barcha muhim shartlarini belgilovchi shartnoma sanasida aniqlanadi.

Soliq solish maqsadlari uchun muomalada bo‘lmagan investisiya paylarining hisob-kitob qilingan narxi bitimni tuzish sanasiga eng yaqin bo‘lgan, investisiya payining hisob-kitob qilingan qiymati aniqlanadigan sanadan oldingi sanada aniqlanadi.

328-modda. Muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

Ushbu modda maqsadlarida uyushgan bozorda muomalada bo‘lgan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha soliq to‘lovchining hisobot (soliq) davrida olgan daromadlari deb quyidagilar e’tirof etiladi:

1) soliq to‘lovchi hisobot (soliq) davri mobaynida olishi kerak bo‘lgan variasiyaviy marjaning summasi;

2) muddatli bitimlarning qimmatli qog‘ozlar bozorida muomalada bo‘lgan moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha hisobot (soliq) davri ichida olinishi kerak bo‘lgan, shu jumladan asos aktivni yetkazib berish nazarda tutilgan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha hisob-kitoblar tartibidagi boshqa summalar.

Ushbu modda maqsadlari uchun soliq to‘lovchining hisobot (soliq) davrida uyushgan bozorda muddatli bitimlarning muomalada bo‘lgan moliyaviy vositalari bo‘yicha amalga oshirilgan xarajatlari deb quyidagilar e’tirof etiladi:

1) variasiyaviy marjaning hisobot (soliq) davrida soliq to‘lovchi tomonidan to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi;

2) uyushgan bozorda muomalada bo‘lgan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha hisobot (soliq) davri ichida to‘lanishi lozim

bo‘lgan boshqa summalar, shuningdek asos aktivni yetkazib berish nazarda tutilgan bitimlar bo‘yicha o‘tkaziladigan asos aktivning qiymati;

3) uyushgan bozorda muddatli bitimlarning muomalada bo‘lgan moliyaviy vositalariga doir operasiyalarni amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lgan boshqa xarajatlar.

Ushbu modda maqsadlari uchun soliq to‘lovchining uyushgan bozorda muddatli bitimlarning muomalada bo‘lmagan moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha hisobot (soliq) davrida olingan daromadlari deb quyidagilar e’tirof etiladi:

1) muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiya ishtirokchilaridan biri operasiya bajarilganda (tugallanganda) hisobot (soliq) davrida olishi lozim bo‘lgan pul mablag‘larining summalari;

2) uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha hisobot (soliq) davrida olinishi lozim bo‘lgan, shu jumladan asos aktivni yetkazib berishni nazarda tutuvchi muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha hisob-kitoblar tartibida olinishi lozim bo‘lgan boshqa summalar.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha hisobot (soliq) davrida qilingan xarajatlar deb quyidagilar e’tirof etiladi:

1) muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiya ishtirokchilaridan biriga operasiya bajarilganda (tugallanganda) hisobot (soliq) davrida to‘lanishi lozim bo‘lgan pul mablag‘larining summalari;

2) uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha hisobot (soliq) davri ichida to‘lanishi lozim bo‘lgan boshqa summalar, shuningdek asos aktivni yetkazib berishni nazarda tutuvchi bitimlar bo‘yicha beriladigan asos aktivning qiymati;

3) muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalarni amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lgan boshqa xarajatlar.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lgan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha soliq bazasi va uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha soliq bazasi alohida hisoblab chiqariladi.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lgan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha soliq bazasi hisobot (soliq) davrida olinishi kerak bo‘lgan barcha asos aktivlar bilan tuzilgan mazkur bitimlarga doir daromadlarning summalari va hisobot (soliq) yilidagi barcha asos aktivlar bo‘yicha xarajatlarning summalari o‘rtasidagi farq sifatida aniqlanadi. Salbiy farq, tegishincha, shunday operasiyalardan ko‘rilgan zarar deb e’tirof etiladi.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lgan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha zararlar ushbu moddaning sakkizinchi qismiga muvofiq aniqlanadigan soliq bazasini kamaytirmaydi.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha soliq bazasi barcha asos aktivlar bilan

mazkur operasiyalarga doir daromadlar va hisobot (soliq) davridagi barcha bazis aktivlar bilan mazkur operasiyalarga doir xarajatlar o‘rtasidagi farq sifatida aniqlanadi. Salbiy farq, tegishincha, bunday operasiyalardan olingan zararlar deb e’tirof etiladi.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha zararlar ushbu moddaning oltinchi qismiga muvofiq aniqlanadigan soliq bazasini kamaytirmaydi.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha zararlar uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha keyingi soliq davrlarida yuzaga keladigan soliq bazasini ushbu bo‘limda belgilangan tartibda kamaytirish jumlasiga kiritilishi mumkin.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lgan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga nisbatan bitimning haqiqiy narxi, agar bitimning haqiqiy narxi bitimni tuzish sanasida savdo tashkilotchisi tomonidan ro‘yxatga olingan mazkur vositaga doir tuzilgan bitimlarning eng yuqori va eng past narxi o‘rtasidagi oraliqda (narxlar oralig‘ida) bo‘lsa, soliq solish maqsadlarida bozor narxi deb e’tirof etiladi. Agar ayni bir muddatli bitimlarning moliyaviy vositasi bo‘yicha bitimlar ikki va undan ortiq savdo tashkilotchisi tomonidan amalga oshirilgan bo‘lsa, muddatli bitimlarning ishtirokchisi narxlar oralig‘idan bitimning haqiqiy narxini soliq solish maqsadlarida e’tirof etish uchun foydalanadigan, ro‘yxatdan o‘tkazilgan savdo tashkilotchisini mustaqil ravishda tanlashga haqli. Savdo tashkilotchisida tegishli bitimni tuzish sanasidagi narxlar oralig‘i to‘g‘risidagi axborot mavjud bo‘lmagan taqdirda, ko‘rsatilgan maqsadlar uchun savdo tashkilotchisining oxirgi uch oy ichida bo‘lib o‘tgan eng yaqin savdolar sanasidagi narxlar oralig‘i to‘g‘risidagi ma’lumotlardan foydalanadi.

Uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan muddatli bitim moliyaviy vositasini realizasiya qilishning (sotib olishning) haqiqiy narxi, agar ushbu narx mazkur muddatli bitimlar moliyaviy vositasining muddatli bitimni tuzish sanasidagi hisob-kitob qiymatidan oshish (pasayish) tarafga ko‘pi bilan 20 foiz farq qilsa, soliq solish maqsadlari uchun bozor narxi deb e’tirof etiladi.

Muddatli bitimlar moliyaviy vositalari tegishli turlarining hisob-kitob qiymatini aniqlash tartibi qimmatli qog‘ozlar bozori bo‘yicha vakolatli organ tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda belgilanadi.

Agar uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan muddatli bitim moliyaviy vositasini realizasiya qilishning (sotib olishning) haqiqiy narxi mazkur muddatli bitimlar moliyaviy vositasining hisob-kitob qiymatidan oshish (pasayish) tarafga ko‘pi bilan 20 foiz farq qilsa, soliq to‘lovchining daromadlari (xarajatlari) 20 foiz oshirilgan (kamaytirilgan) hisob-kitob qiymatidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Svop-kontraktdagi majburiyatlar (talablar) bo‘yicha olingan daromadlar va ko‘rilgan zararlar muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha tegishli soliq bazasini aniqlashda hisobga olinadi.

329-modda. Xedjirlash operasiyasi bo‘yicha soliq bazasini aniqlashning

o‘ziga xos xususiyatlari

Ushbu Kodeks 51-moddasining birinchi qismi talablari inobatga olingan holda xedjirlash operasiyasi amalga oshirilganda soliq bazasini aniqlashda daromadlar (xarajatlar) hisobga olinadi, uni hisoblashda xedjirlash ob’yekti bilan bog‘liq bo‘lgan daromadlar va xarajatlar hisobga olinadi.

Banklar soliq bazasini uyushgan bozorda muomalada bo‘lmagan va asos aktivi chet el valyutasidan iborat bo‘lgan, yetkazib beriladigan muddatli bitimga doir operasiyalar bo‘yicha ko‘rilgan zararning summasiga kamaytirishga haqli.

Asos aktivlari foizli stavkalardan iborat bo‘lgan muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalarni amalga oshirishda, bunday vositalarning shartlarida nazarda tutilgan foiz stavkalaridan kelib chiqqan holda, daromadlarni (xarajatlarni) hisobga olish hisobot (soliq) davrining so‘nggida amalga oshirilmaydi. Bunda muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir tegishli operasiyalar bo‘yicha daromad (xarajat) deb, shu jumladan, foizli stavkalardan kelib chiqqan holda hisoblab chiqarilgan va bunday operasiyalarga doir shartnomaga muvofiq olinishi (to‘lanishi) lozim bo‘lgan daromadlar (xarajatlar) e’tirof etiladi.

Tegishli shartnomada nazarda tutilgan to‘lovlarning sanasi bunday operasiyalar bo‘yicha daromadlarni (xarajatlarni) e’tirof etish sanasidir.

330-modda. Soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchilari tomonidan olingan daromadlar bo‘yicha soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

Soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining barcha ishtirokchilari tomonidan olingan daromadlar bo‘yicha soliq bazasi (bundan buyon ushbu moddada konsolidasiyalashgan soliq bazasi deb yuritiladi) soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchilarining soliqqa tortish maqsadlarida hisobga olinadigan barcha daromadlarining va barcha xarajatlarining summalari asosida, ushbu moddada belgilangan xususiyatlar inobatga olingan holda aniqlanadi. Bu maqsadlar uchun ushbu guruhning har bir ishtirokchisi soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining mas’ul ishtirokchisiga konsolidasiyalashgan soliq bazasini hisoblab chiqarish uchun zarur bo‘lgan barcha zarur axborotni soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhini tashkil etish to‘g‘risidagi shartnomada belgilangan muddatlarda taqdim etadi.

Soliq bazasini aniqlash va soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining mas’ul ishtirokchisiga zarur axborotni taqdim etish tartibi hisob siyosatida soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhiga soliq solish maqsadida belgilanadi.

Konsolidasiyalashgan soliq bazasining hisobot (soliq) davridagi hisob-kitobi ushbu moddaga muvofiq ushbu guruh barcha ishtirokchilarining ma’lumotlari asosida, soliq to‘lovchilar uyushgan guruhining mas’ul ishtirokchisi tomonidan soliq davri boshlanganidan e’tiboran o‘sib boruvchi yakun bilan mustaqil ravishda tuziladi.

Konsolidasiyalashgan soliq to‘lovchilar guruhining konsolidasiyalashgan soliq bazasi konsolidasiyalashgan guruh barcha ishtirokchilarining ushbu bo‘lim qoidalari hisobga olingan xarajatlarining arifmetik summasiga kamaytirilgan

daromadlarining arifmetik summasi sifatida aniqlanadi. Salbiy farq soliq to‘lovchilar uyushgan guruhining zarari deb e’tirof etiladi.

Konsolidasiyalashgan soliq to‘lovchilar guruhi ishtirokchilarining daromadlarni to‘lash manbaida soliq solinishi lozim bo‘lgan daromadlari, shuningdek konsolidasiyalashgan soliq to‘lovchilar guruhining nazorat qilinadigan chet el kompaniyalarining nazorat qiluvchi shaxslari bo‘lgan ishtirokchilarining ular nazorat qiladigan chet el kompaniyalarining foydasi tarzidagi daromadlari konsolidasiyalashgan soliq bazasiga kiritilmaydi.

Konsolidasiyalashgan soliq to‘lovchilar guruhining ishtirokchilari, ushbu Kodeksning 316-moddasiga muvofiq kafolatli ta’mirlash va kafolatli xizmat ko‘rsatish bo‘yicha zaxirani tovarlarni (xizmatlarni) ushbu guruhning boshqa ishtirokchilariga realizasiya qilishga taalluqli qismi bo‘yicha shakllantirmaydi.

Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi tarkibiga soliq to‘lovchi kirganda, kafolatli ta’mirlash va kafolatli xizmat ko‘rsatish bo‘yicha zaxira ushbu guruhning boshqa ishtirokchilariga realizasiya qilingan tovarlarga (ishlarga) taalluqli bo‘lgan zaxiralar summalariga oid qism bo‘yicha tiklanadi. Bunda ushbu Kodeks 316-moddasining uchinchi qismiga muvofiq aniqlanadigan zaxiraning eng ko‘p miqdoriga tuzatish kiritiladi, bu tuzatish soliq to‘lovchi tomonidan kafolatli ta’mirlash va kafolatli xizmat ko‘rsatish bo‘yicha haqiqatda amalga oshirilgan xarajatlarning ko‘rsatkichlarini aniqlashda soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchilari o‘rtasidagi operasiyalarni ko‘rsatilgan tovarlarni (xizmatlarni) o‘tgan uch yilda realizasiya qilishdan olingan tushum, shuningdek ko‘rsatilgan tovarlarni (ishlarni) hisobot (soliq) davrida realizasiya qilishdan olingan tushum hajmida istisno etadi.

Soliq to‘lovchi soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchisiga aylangan soliq davri boshlanguniga qadar o‘tgan uch yilda tovarlarni (ishlarni) realizasiya qilishdan olingan tushumning ko‘rsatkichiga tuzatish kiritish amalga oshirilmaydi. Soliq to‘lovchi soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi a’zosi bo‘lgan soliq davrlarida bu ko‘rsatkich mazkur tovarlarni (ishlarni) bunday guruhning boshqa ishtirokchilariga realizasiya qilishdan olingan tushumni o‘z ichiga olmaydi.

Kafolatli ta’mirlash va kafolatli xizmat ko‘rsatish bo‘yicha tiklangan zaxiralarning summalari, shu jumladan zaxiraning eng ko‘p miqdorini kamaytirish natijasidagi summalar soliq to‘lovchi soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi a’zosiga aylangan soliq davridan oldingi soliq davridagi jami daromad tarkibiga kiritiladi.

Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchisi bo‘lgan banklar soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchilaridan birining bu guruhning boshqa ishtirokchilari oldidagi qarziga taalluqli qism bo‘yicha ushbu Kodeksning 315-moddasiga muvofiq zaxirani shakllantirmaydi. Guruhga kirish chog‘ida banklar zaxirani bu guruhning boshqa ishtirokchilariga tegishli bo‘lgan qarzning summasiga tiklaydi. Tegishli summalar bank soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan

guruhi a’zosiga aylangan soliq davridan oldingi soliq davridagi jami daromad tarkibiga kiritiladi.

Soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ushbu guruh tarkibiga kirgan, soliq davridan oldingi soliq davrlarida ushbu bo‘limga muvofiq hisoblab chiqarilgan zararlarni ko‘rgan a’zolari konsolidasiyalashgan soliq bazasini o‘zlari ko‘rgan zararning butun summasiga yoki ushbu summaning bir qismiga kamaytirishga yoxud ushbu guruh tarkibiga kirgan soliq davridan e’tiboran zararlarni ushbu Kodeksning 333-moddasida belgilangan tartibda kelgusiga o‘tkazishga haqli emas.

Soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhi a’zolarining ushbu guruh tarkibiga kirguniga qadar ko‘rgan zararlarini (shu jumladan ushbu Kodeksning 302-moddasiga muvofiq xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklar ob’yektlaridan foydalanganlik oqibatida ko‘rilgan zararlarni) konsolidasiyalashgan soliq bazasi bilan umumlashtirishga yo‘l qo‘yilmaydi. Mazkur qoida soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi tarkibiga ushbu guruhning ishtirokchisiga qo‘shib olish yoki bunday guruhning ishtirokchisiga qo‘shib yuborish yo‘li bilan kirgan yuridik shaxslar ko‘rgan zararlarga nisbatan ham tatbiq etiladi.

Kodeksning ushbu bo‘limida nazarda tutilgan soliq solish maqsadida qabul qilinadigan xarajatlar normativlari soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining har bir ishtirokchisi tomonidan qo‘llaniladi.

Ushbu Kodeksda qimmatli qog‘ozlar bozorining professional ishtirokchilari bo‘lmagan soliq to‘lovchilar uchun belgilangan qimmatli qog‘ozlarga va muddatli bitimlarning moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari soliq bazasini alohida aniqlashga, shuningdek soliq bazasini ko‘rilgan zararlar summasiga kamaytirishga va zararlarni kelgusi davrga o‘tkazishga taalluqli qismi bo‘yicha konsolidasiyalashgan soliq bazasini hisoblab chiqarishda qo‘llaniladi.

Ushbu moddada belgilangan qoidalar faqat 337-moddaning 12-bandida belgilangan soliq stavkasi qo‘llaniladigan soliq bazasini aniqlashga, banklar uchun esa ushbu Kodeks 337-moddasining 1-bandida belgilangan soliq stavkasi qo‘llaniladigan soliq bazasini aniqlashga nisbatan tatbiq etiladi.

331-modda. Nazorat qilinadigan chet el kompaniyalarining foydasiga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining foydasi (zarari) deb mazkur kompaniyaning ushbu moddada belgilangan tartibga muvofiq quyidagi usullardan biri bilan aniqlangan foydasining (zararining) miqdori e’tirof etiladi:

1) kompaniya ro‘yxatdan o‘tkazilgan mamlakatning qonun hujjatlariga muvofiq tuzilgan mazkur kompaniyaning yillik moliyaviy hisoboti ma’lumotlari bo‘yicha. Bunday holda nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining soliq solinguniga qadar bo‘lgan foydasining (zararining) miqdori ushbu kompaniyaning foydasi (zarari) deb e’tirof etiladi;

2) ushbu bo‘limda soliq to‘lovchi bo‘lgan yuridik shaxslar uchun belgilangan qoidalar bo‘yicha.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining foydasini (zararini) ushbu modda birinchi qismining 1-bandiga muvofiq aniqlash quyidagi shartlardan biri bajarilgan taqdirda amalga oshiriladi:

1) ushbu nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining doimiy turgan joyi soliq solish masalalari bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi bilan xalqaro shartnomasi mavjud bo‘lgan chet davlat bo‘lsa, bundan soliq solish maqsadida O‘zbekiston Respublikasi bilan axborot almashishni ta’minlamaydigan davlatlar (hududlar) mustasno;

2) moliyaviy hisobotga nisbatan salbiy fikrlar mavjud bo‘lmagan yoki fikrlarni ifodalash rad etilmagan auditorlik xulosasi taqdim etilgan bo‘lsa.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining foydasini (zararini) ushbu modda birinchi qismining 1-bandiga muvofiq aniqlash quyidagi talablarni hisobga olgan holda amalga oshiriladi:

1) nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining foydasini (zararini) aniqlash maqsadida bunday kompaniya ro‘yxatdan o‘tkazilgan davlatning qonun hujjatlariga muvofiq tuzilgan konsolidasiyalashmagan moliyaviy hisobotdan foydalaniladi.

Agar nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi ro‘yxatdan o‘tkazilgan davlatda bunday qonun hujjatlari mavjud bo‘lmasa, foyda (zarar) Moliyaviy hisobotlarning xalqaro standartlariga yoxud moliyaviy hisobotlarni tuzishning xalqaro jihatdan e’tirof etilgan, qimmatli qog‘ozlarni savdolarga qo‘yishga ruxsat berish to‘g‘risida qaror qabul qilishi uchun chet el moliyaviy vositachilari ro‘yxatiga kiritilgan chet el fond birjalari hamda chet el depozitar-kliring tashkilotlari tomonidan qabul qilinadigan standartlariga muvofiq aniqlanadi;

2) agar nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi ro‘yxatdan o‘tkazilgan davlatning qonun hujjatlariga muvofiq ushbu kompaniyaning moliyaviy hisoboti majburiy auditdan o‘tkazilishi shart bo‘lmasa, ushbu Kodeks maqsadlarida foydani (zararni) aniqlash auditi auditning xalqaro standartlariga muvofiq o‘tkazilgan moliyaviy hisobot asosida amalga oshiriladi. Ushbu bandda belgilangan shartlarga rioya etish ushbu modda ikkinchi qismining 1-bandini qo‘llash maqsadlari uchun talab etilmaydi.

Ushbu moddaning ikkinchi qismida belgilangan shartlar bajarilmagan taqdirda, shuningdek nazorat qiluvchi shaxs bo‘lgan soliq to‘lovchining tanloviga ko‘ra, nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining foydasi (zarari) ushbu modda birinchi qismining 2-bandiga muvofiq aniqlanadi, bundan ushbu moddaning oltinchi, yettinchi, to‘qqizinchi – o‘n birinchi qismlarida belgilangan qoidalar mustasno.

Agar nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining foydasini (zararini) aniqlash tartibi ushbu modda birinchi qismining 2-bandiga muvofiq soliq to‘lovchining tanlovi bo‘yicha qo‘llanilsa, bunday tartib tegishli nazorat qilinadigan chet el kompaniyasiga nisbatan bu tartibni qo‘llash boshlangan sanadan e’tiboran kamida besh soliq davri ichida qo‘llanilishi lozim va bu hisob siyosatida nazorat qiluvchi shaxs bo‘lgan soliq to‘lovchiga soliq solish maqsadlari uchun mustahkamlab qo‘yilgan bo‘lishi kerak.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining ushbu kompaniyaning moliyaviy hisoboti ma’lumotlari bo‘yicha aniqlangan va chet el valyutasida ifodalangan, ushbu Kodeksning 208-moddasida nazarda tutilgan tartibga muvofiq hisobga olinadigan dividendlarning (taqsimlangan foydaning) miqdoriga kamaytirilgan foydasi (zarari) chet el valyutasining yillik moliyaviy hisobot tuziladigan davr uchun aniqlanadigan, O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan milliy valyutaga nisbatan belgilangan o‘rtacha kursi qo‘llanilgan holda milliy valyutada qayta hisob-kitob qilinishi lozim.

Nazorat qilinadigan har bir chet el kompaniyasi foydasining (zararining) summasi kompaniyaning tegishli davr (davrlar) uchun tuzilgan, uning moliyaviy va soliq hisobotlari ilova qilingan moliyaviy hisoboti bilan hujjatlar asosida tasdiqlangan bo‘lishi kerak.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi foydasining (zararining) summasi ushbu modda birinchi qismining 2-bandiga muvofiq aniqlangan taqdirda, nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi foydasining (zararining) summasi chet el tashkiloti doimiy turgan davlatning (hududning) rasmiy valyutasida aniqlanadi hamda u chet el valyutasining nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi foydasining (zararining) summasi aniqlanadigan kalendar yil uchun aniqlanadigan, O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan milliy valyutaga nisbatan belgilangan o‘rtacha kursi qo‘llanilgan holda milliy valyutada qayta hisob-kitob qilinishi lozim. Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi foydasining (zararining) summasi foydaning summasini aniqlash imkonini beradigan hujjatlar bilan tasdiqlangan bo‘lishi kerak. Bunday hujjatlar, xususan, nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining hisob-kitob varaqlaridan ko‘chirmalar, amalga oshirilgan operasiyalarni tasdiqlovchi dastlabki hujjatlardan iborat bo‘lishi mumkin.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining foydasini (zararini) aniqlashda ushbu kompaniyaning yillik moliyaviy hisobotida aks ettirilgan quyidagi daromadlari (xarajatlari) hisobga olinmaydi:

1) kompaniyaning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) ulushlarini, kooperativlarning paychilik fondlaridagi paylarini va paychilik investisiya fondlaridagi paylarni, qimmatli qog‘ozlarni, hosila moliyaviy vositalarni moliyaviy hisobotni tuzishda qo‘llaniladigan standartlarga muvofiq haqiqiy qiymati bo‘yicha qayta baholash summalari tarzidagi;

2) nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi ro‘yxatdan o‘tkazilgan mamlakatning qonun hujjatlariga (ushbu kompaniyaning moliyaviy hisobotini tuzish maqsadlari uchun hisob siyosatiga) muvofiq moliyaviy hisobotda nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi deb e’tirof etilgan sho‘ba (birlashgan) tashkilotlar foydasining (zararining) summalari tarzidagi;

3) rezervlarni shakllantirishga sarflangan xarajatlarning va rezervlarni tiklashdan ko‘rilgan zararlarning summalari tarzidagi. Bunda nazorat qilinadigan kompaniyaning foydasi ilgari shakllantirilgan rezervning miqdorini kamaytiradigan xarajatlar summasiga kamaytiriladi. Agar nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining kompaniya ro‘yxatdan o‘tkazilgan mamlakatning qonun hujjatlariga muvofiq tuzilgan yillik moliyaviy hisoboti ma’lumotlariga ko‘ra zarar

aniqlansa, ilgari shakllantirilgan rezervning miqdorini kamaytiruvchi xarajatlar bunday zararning summasini ko‘paytiradi.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining foydasini (zararini) aniqlash chog‘ida ilgari shakllantirilgan rezervning miqdorini kamaytiruvchi xarajatlar summasini hisobga olishning ushbu modda to‘qqizinchi qismining 3-bandida belgilangan tartibi, agar nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining moliyaviy hisobotida ilgari shakllantirilgan rezervlarni kamaytiruvchi xarajatlar summasi ochib berilgan bo‘lsa yoki bunday xarajatlar hujjatlar bilan tasdiqlangan bo‘lsa, qo‘llaniladi.

Kompaniyaning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) ulushlari, kooperativlarning paychilik fondlaridagi paylari va paychilik investisiya fondlarining paylari, qimmatli qog‘ozlar, hosila moliyaviy vositalar realizasiya qilingan yoki boshqacha tarzda chiqib ketgan taqdirda, nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining, ushbu moddaning birinchi qismi 1-bandiga muvofiq, aniqlangan foydasiga (zarariga) ularni qayta baholash summalari (agar bunday qayta baholash amalga oshirilgan bo‘lsa), shu jumladan ularning qadrsizlanishidan ko‘rilgan zararning summasi miqdorida tuzatish kiritiladi.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining yillik moliyaviy hisobotlarining ma’lumotlariga ko‘ra zarar aniqlansa, agar ushbu moddaning o‘n to‘rtinchi qismida boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, u kelgusi davrlarga cheklovlarsiz taqsimlab o‘tkazilishi va ushbu kompaniyaning soliq bazasini aniqlashda hisobga olinishi mumkin.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining ushbu moddaning birinchi qismida belgilangan usullardan biri yordamida aniqlangan zarari, agar nazorat qiladigan shaxs bo‘lgan soliq to‘lovchi mazkur zarar olingan davr uchun nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi to‘g‘risidagi bildirish xatini taqdim etmasa, kelgusi davrlarga taqsimlab o‘tkazilishi mumkin emas.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining soliq bazasi nazorat qilinadigan har bir chet el kompaniyasiga nisbatan alohida-alohida aniqlanadi.

Agar nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining soliq bazasini aniqlashda hisobga olinadigan daromadlari o‘ziga nisbatan o‘zaro bog‘liq shaxslar o‘rtasida bitimlar tuzilishi munosabati bilan soliqlarni hisoblab chiqarish va to‘lashning to‘liqligini tekshirish o‘tkazilgan soliq to‘lovchi bilan nazorat qilinadigan bitim tuzilishi natijasida olingan bo‘lsa hamda mazkur tekshiruv natijalari yuzasidan qabul qilingan, kuchga kirgan qarorga muvofiq bitim narxiga soliqni qo‘shimcha hisoblash maqsadida tuzatish kiritilgan bo‘lsa, nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining tegishli daromadlari soliq bazasini belgilash maqsadida mazkur tuzatishni hisobga olgan holda aniqlanadi.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi tomonidan shu nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining yoxud uning o‘zaro bog‘liq shaxsining nazorat qiluvchi shaxsi deb e’tirof etiladigan yuridik shaxsning foydasiga qimmatli qog‘ozlarni va (yoki) mulkiy huquqlarni (shu jumladan ulushlarni, paylarni) realizasiya qilishdan olingan daromadlar, shuningdek nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining qimmatli qog‘ozlarni va (yoki) mulkiy huquqlarni (shu jumladan ulushlarni,

paylarni) sotib olish narxi tarzidagi xarajatlari, basharti qimmatli qog‘ozlarni va (yoki) mulkiy huquqlarni (shu jumladan ulushlarni, paylarni) realizasiya qilish narxi ularning, nazorat qilinadigan kompaniyaning hisobga olish ma’lumotlariga ko‘ra, mulk huquqi mazkur qog‘ozlarga va (yoki) mulkiy huquqlarga (shu jumladan ulushlarga, paylarga) o‘tgan sanadagi hujjatlar bilan tasdiqlangan qiymatidan kelib chiqqan holda, biroq mazkur qimmatli qog‘ozlarning va (yoki) mulkiy huquqlarning (shu jumladan ulushlarning, paylarning) mulk huquqi o‘tgan sanadagi bozor qiymatidan oshmagan, hujjatlar bilan tasdiqlangan qiymatidan kelib chiqqan holda aniqlangan bo‘lsa, nazorat qilinadigan kompaniyaning foydasidan (zararidan) chiqarib tashlanadi.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining tegishli davrdagi foydasiga nisbatan hisoblab chiqarilgan soliq summasi nazorat qiluvchi shaxsning ishtiroki ulushiga mutanosib ravishda chet davlatlar qonun hujjatlariga va (yoki) O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlariga muvofiq shu foydaga nisbatan hisoblab chiqarilgan soliqning (shu jumladan daromadni to‘lash manbaida ushlab qolinadigan daromad solig‘ining), shuningdek shu nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining O‘zbekistondagi doimiy vakolatxonasi foydasiga nisbatan hisoblab chiqariladigan foyda solig‘ining miqdoriga nisbatan kamaytiriladi.

Chet davlatning qonun hujjatlariga muvofiq hisoblab chiqarilgan soliq summasi hujjatlar bilan tasdiqlanishi kerak, O‘zbekiston Respublikasining davlat (hudud) bilan soliq solish masalalariga doir xalqaro shartnomasi mavjud bo‘lmagan taqdirda, ushbu summa chet davlatning soliqlar sohasida nazorat qilish va tekshirishga vakolatli organi tomonidan tasdiqlanishi kerak.

46-bob. Soliq bazasiga tuzatish kiritish

332-modda. Daromadlar va xarajatlarga tuzatish kiritish

Hisobot soliq davridagi daromad (xarajatlar) miqdorining soliq bazasini aniqlashda ilgari daromad (xarajat) deb e’tirof etilgan summa doirasida ko‘payishi yoki kamayishi tuzatish kiritish deb e’tirof etiladi.

Daromadlar va xarajatlarga quyidagi hollarda tuzatish kiritilishi lozim:

1) tovarlar, shuningdek sug‘urtalanuvchiga sug‘urta mukofoti to‘liq yoki qisman qaytarilganda;

2) bitim shartlari o‘zgartirilganda;

3) narxlar o‘zgartirilganda, sotib oluvchi tomonidan chegirmadan foydalanilganda;

4) ko‘rsatilgan xizmatlardan voz kechilganda.

Ushbu moddaning ikkinchi qismida nazarda tutilgan daromadlar va xarajatlarga tuzatish kiritish quyidagicha amalga oshiriladi:

kafolat muddati belgilangan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha – kafolat muddati doirasida;

sug‘urta mukofotlari bo‘yicha – shartnomani bekor qilish paytida;

boshqa hollarda – bir yillik muddat doirasida.

Ushbu moddaga muvofiq daromadlar va xarajatlarga tuzatish kiritish mazkur moddaning ikkinchi qismida ko‘rsatilgan hollar yuzaga kelganligini tasdiqlovchi hujjatlar asosida amalga oshiriladi.

Bunda tovarni (xizmatni) sotuvchi ushbu Kodeksning 257-moddasida nazarda tutilgan tartibda tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadga tuzatish kiritadi.

Ushbu moddaning ikkinchi qismida nazarda tutilgan hollarda daromadlar va xarajatlarga tuzatish kiritish mazkur hollar sodir bo‘lgan soliq davrida amalga oshiriladi.

Daromadlar va xarajatlarga tuzatish kiritish soliq to‘lovchi soliq solishning umumbelgilangan tartibiga o‘tgan taqdirda ham amalga oshiriladi, bundan tuzatish kiritilayotgan daromadlar bo‘yicha soliq imtiyozlarini qo‘llash hollari mustasno.

333-modda. Zararlarni kelgusiga o‘tkazish

Ushbu bo‘limda nazarda tutilgan daromadlar va xarajatlarga kiritilgan tuzatishlarni inobatga olgan holda chegirilishi lozim bo‘lgan xarajatlarning jami daromaddan oshib ketishi soliq to‘lovchining zarari deb e’tirof etiladi.

Muomaladagi qimmatli qog‘ozlar va muddatli bitimlarning muomaladagi moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha zararlar tadbirkorlik faoliyatidan ko‘rilgan zararlar deb e’tirof etiladi.

Oldingi soliq davrida (davrlarida) ushbu moddaning birinchi qismiga muvofiq hisoblab chiqarilgan zarari (zararlari) bo‘lgan soliq to‘lovchi joriy soliq davrining foydasini ushbu ko‘rilgan zararning butun summasiga yoki ushbu summaning bir qismiga kamaytirishga haqlidir.

Soliq to‘lovchi zararni ushbu zarar ko‘rilgan soliq davridan keyingi o‘n yil mobaynida kelgusiga o‘tkazishni amalga oshirishga haqlidir.

O‘tkazilayotgan zararning har bir keyingi soliq davrida hisobga olinadigan jami summasi ushbu bo‘limga muvofiq hisoblab chiqarilgan joriy soliq davri soliq bazasining 60 foizidan oshib ketishi mumkin emas.

Soliq bazasi oldingi soliq davrida (davrlarida) ko‘rilgan zarar summasiga faqat joriy soliq davrining yakunlari bo‘yicha kamaytirilishi mumkin.

Bir kalendar yildan ortiq yillarda ko‘rilgan zararlar ular ko‘rilgan ketma-ketlikda o‘tkaziladi.

Bosh bankdan umidsiz qarzlarni oluvchi sho‘ba tashkiloti tomonidan ko‘rilgan zararlar kelgusi davrlarga o‘tkazilmaydi.

Zararlarni o‘tkazishning alohida hollardagi o‘ziga xos xususiyatlari ushbu Kodeksning 334–336-moddalarida nazarda tutilgandir.

334-modda. Qayta tashkil etilganda zararlarni o‘tkazish

Qayta tashkil etish munosabati bilan o‘tkaziladigan zararlar soliq to‘lovchilar bo‘lgan huquqiy vorislar o‘rtasida taqsimlash balansi asosida o‘tkaziladigan aktivlar qiymatining qayta tashkil etilayotgan yuridik shaxs aktivlari qiymatidagi taqsimlash balansini tuzish sanasidan oldingi sanadagi holatiga ko‘ra solishtirma miqdoriga mutanosib ravishda taqsimlanadi va ushbu Kodeksning 333-moddasida nazarda tutilgan tartibda o‘tkaziladi.

Huquqiy voris bo‘lgan soliq to‘lovchi qayta tashkil etilgan taqdirda, uning ilgari o‘z faoliyatini tugatgan soliq to‘lovchidan ko‘rgan zararlari o‘tkazilmaydi.

335-modda. Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi bo‘yicha zararlarni o‘tkazish

Ushbu Kodeks 333-moddasining qoidalari soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhiga nisbatan ushbu moddada belgilangan o‘ziga xos xususiyatlar hisobga olingan holda qo‘llaniladi.

Agar soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi oldingi soliq davrida (davrlarida) zarar (zararlar) ko‘rgan bo‘lsa, bunday guruhning mas’ul ishtirokchisi joriy soliq davrining konsolidasiyalashgan soliq bazasini zararning butun summasiga yoki ushbu summaning bir qismiga kamaytirishga haqli.

Soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchisi konsolidasiyalashgan guruh tarkibidan chiqib ketganidan keyin (ushbu guruh faoliyatini tugatgandan keyin):

1) joriy soliq davrining soliq bazasini mazkur guruh faoliyat ko‘rsatgan davrda ko‘rilgan zararning summasiga (ushbu summaning bir qismiga) kamaytirishga haqli emas;

2) joriy soliq davrining soliq bazasini mazkur ishtirokchi tomonidan u soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchisi bo‘lmagan soliq davrlarining yakunlari bo‘yicha ko‘rilgan zarar summasiga (ushbu summaning bir qismiga) ushbu moddada nazarda tutilgan tartibda va shartlarda kamaytirishga haqli. Bunda ushbu Kodeks 333-moddasining to‘rtinchi qismida nazarda tutilgan, soliq to‘lovchi zararni kelgusiga o‘tkazishni amalga oshirishga haqli bo‘lgan muddat bunday soliq to‘lovchi soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchisi bo‘lgan yillar soniga oshiriladi.

Agar soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchisi mazkur guruhdagi o‘zining ishtirok etish davrida qo‘shib yuborish yoki qo‘shib olish shaklida qayta tashkil etilgan bo‘lsa, mazkur guruh tarkibidan chiqib ketganidan keyin (ushbu guruh faoliyatini tugatganidan keyin) bu ishtirokchi joriy soliq davrining soliq bazasini o‘zi huquqiy vorisi bo‘lgan soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchilari bo‘lmagan bunday qayta tashkil etilgan soliq to‘lovchilar soliq davri yakunlari bo‘yicha qayta tashkil etilgan soliq to‘lovchidan olingan zararlar summasiga (shu summaning bir qismiga) ushbu moddada nazarda tutilgan tartibda va shartlarda kamaytirishga ham haqli.

Agar soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchisi mazkur guruhdagi o‘zining ishtirok etish davrida yuridik shaxsni bo‘lish yo‘li bilan yangidan tashkil etilgan bo‘lsa, mazkur guruh tarkibidan chiqib ketganidan keyin (ushbu guruh faoliyatini tugatganidan keyin) bu ishtirokchi joriy soliq davrining soliq bazasini o‘zi huquqiy vorisi bo‘lgan soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi ishtirokchilari bo‘lmagan bunday qayta tashkil etilgan yuridik shaxs soliq davri yakunlari bo‘yicha qayta tashkil etilgan soliq to‘lovchidan olingan zararlar summasiga (shu summaning bir qismiga) ushbu moddada nazarda tutilgan tartibda va shartlarda, ushbu Kodeksning 92-moddasini hisobga olgan holda kamaytirishga ham haqli.

336-modda. Operasiyalarning ayrim turlari bo‘yicha zararlarni o‘tkazishning o‘ziga xos xususiyatlari

Yuridik shaxsning mol-mulk majmui sifatidagi korxonani ustav fondida (ustav kapitalida) ishtirok etish ulushini realizasiya qilishdan yoki uning boshqacha

tarzda chiqib ketishidan ko‘rilgan zarar realizasiya qilingan (chiqib ketgan) aktivlarga aynan o‘xshash aktivlarni realizasiya qilishdan (ularning chiqib ketishidan) olingan daromadlar hisobidan kompensasiya qilinadi.

Ishonchli boshqaruv shartnomasi bo‘yicha ko‘rilgan zararlar ishonchli boshqaruv muassisining soliq bazasini belgilashda hisobga olinmaydi. Bunday zararlar ushbu ishonchli boshqaruvning kelgusidagi daromadlariga o‘tkaziladi.

Oddiy shirkat shartnomasida (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnomada) ishtirok etishdan sheriklarning (ishtirokchilarning) olgan zarari ishonchli shaxsda ushbu oddiy shirkat oladigan kelgusi daromadlarga o‘tkaziladi.

Xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklardan ko‘rilgan zararlar birgalikda aniqlanadi va tadbirkorlik faoliyatidan olinadigan soliq bazasini aniqlashda hisobga olinmaydi. Bunday zararlar shu xizmat ko‘rsatuvchi xo‘jaliklardan olinadigan kelgusi daromadlarga o‘tkaziladi.

Muomalada bo‘lmagan qimmatli qog‘ozlar va muddatli bitimlarning muomalada bo‘lmagan moliyaviy vositalariga doir operasiyalar bo‘yicha zararlar alohida aniqlanadi va xuddi shunday operasiyalardan olingan daromadlar hisobidan har bir soliq bazasi doirasida kompensasiya qilinadi.

Soliq to‘lovchi ushbu moddada nazarda tutilgan zararlarni ular ko‘rilgan soliq davridan keyingi o‘n yil mobaynida kelgusiga o‘tkazishni amalga oshirishga haqli. Bunda ushbu Kodeks 333-moddasining oltinchi qismida ko‘rsatilgan cheklov bunday zararlarga nisbatan tatbiq etilmaydi.

5.2.Yuridik shaxslarning jami daromadlari tarkibi. Foyda solig‘i stavkalari. Foyda solig‘ini hisoblab chiqarish, hisobotini taqdim etish va soliq summasini to‘lash tartibi

337-modda. Soliq stavkalari

Soliq stavkalari quyidagi miqdorlarda belgilanadi:

№	Soliq to‘lovchilar	Soliq stavkalari, foizlarda
1	Banklar	20
2	Quyidagi soliq to‘lovchilar: sement (klinker) ishlab chiqarishni amalga oshiruvchi; polietilen granulalar ishlab chiqarishni amalga oshiruvchi; faoliyatining asosiy turi mobil aloqa xizmatlarini ko‘rsatishdan iborat bo‘lgan	20
3	O‘zi ishlab chiqargan o‘z qishloq xo‘jaligi mahsulotini realizasiya qilishdan olingan foyda bo‘yicha ushbu Kodeksning 57-moddasida nazarda tutilgan mezonlarga javob beruvchi qishloq xo‘jaligi tovar ishlab chiqaruvchilari va baliq xo‘jaligi korxonalari	0
4	Ijtimoiy sohada faoliyatni amalga oshiruvchi soliq to‘lovchilar	0
5	Qo‘shimcha manbalardan daromadlar oluvchi byudjet tashkilotlari	0

6	Tovarlarni (ishlarni) eksportga realizasiya qilishdan olingan foyda	0
7	Bozor va savdo komplekslarida xizmat koʻrsatishdan olingan foyda	20
8	Tovarlarning (xizmatlarning) elektron savdosini amalga oshiruvchi elektron tijorat sub'yektlarining milliy reyestriga kiritilgan soliq toʻlovchilar	7,5
9	Yagona ishtirokchilari nogironligi boʻlgan shaxslarning jamoat birlashmalari boʻlgan va umumiy xodimlar sonida nogironligi boʻlgan shaxslar kamida 50 foizni tashkil etadigan va nogironligi boʻlgan shaxslarning mehnatiga haq toʻlash jamgʻarmasi mehnatga haq toʻlash umumiy fondining kamida 50 foizini tashkil etadigan soliq toʻlovchilar	0
10	Oʻzbekiston Respublikasi Xalq banki tomonidan fuqarolarning shaxsiy jamgʻarib boriladigan pensiya hisobvaraqlaridagi mablagʻlardan foydalanishdan olinadigan daromadlar	0
11	Dividendlar tarzidagi daromadlar	5
12	Qolgan soliq toʻlovchilar, bundan 1–11-bandlarda koʻrsatilganlar mustasno	15

Ushbu modda birinchi qismining 2-bandida koʻrsatilgan soliq toʻlovchilar faoliyatning barcha turlari boʻyicha belgilangan soliq stavkasini qoʻllaydi.

Ushbu modda birinchi qismining 3-bandida koʻrsatilgan soliq toʻlovchilar, agar oʻzi ishlab chiqargan qishloq xoʻjaligi mahsulotini realizasiya qilishdan olingan daromadlari jami daromadning 90 foizdan koʻprogʻini tashkil etsa, faoliyatning barcha turlari boʻyicha 0 foiz miqdorida soliq stavkasini qoʻllashga haqlidir.

Ijtimoiy sohada faoliyatni amalga oshiruvchi soliq toʻlovchi ushbu Kodeksning 59-moddasida belgilangan mezonlarga rioya etmagan taqdirda, mazkur shartlarga rioya etmaganlik roʻy bergan soliq davrining boshlanishidan e'tiboran ushbu modda birinchi qismining 12-bandida belgilangan soliq stavkasini ilgari oʻtgan soliq davrlari uchun aniqlashtirilgan soliq hisobotini taqdim etgan holda qoʻllaydi.

Ushbu modda birinchi qismining 8-bandida koʻrsatilgan soliq toʻlovchilar, agar koʻrsatilgan faoliyat turlarini amalga oshirishdan olingan daromadlar joriy hisobot (soliq) davri yakunlari boʻyicha jami daromadning kamida 90 foizini tashkil etsa, 7,5 foiz miqdoridagi soliq stavkasini qoʻllashga haqli.

Qoʻshimcha manbalardan daromad oluvchi byudjet tashkilotlari, basharti boʻshatilayotgan mablagʻlardan qonun hujjatlarida belgilangan tartibda byudjet tashkilotlarining moddiy-texnika va ijtimoiy bazasini mustahkamlash, oʻz xodimlarini moddiy ragʻbatlantirish uchun maqsadli tarzda foydalansa, 2023 yilning 1 yanvariga qadar 0 foiz miqdoridagi soliq stavkasini qoʻllaydi.

Oʻzida ishlovchilarning umumiy oʻrtacha yillik sonining 3 foizidan koʻprogʻi nogironligi boʻlgan shaxslarni tashkil etadigan yuridik shaxslar uchun

soliq stavkasi ushbu moddada belgilangan normadan ortiqcha ishga joylashtirilgan nogironlarning har bir foiziga soliq stavkasining bir foizi hisobidan kamaytiriladi.

Ushbu modda birinchi qismining 6-bandida nazarda tutilgan 0 darajali foiz miqdoridagi soliq stavkasi soliq to‘lovchilar tomonidan, agar tovarlarni (xizmatlarni) eksport qilishdan olinadigan daromadlar jami daromadning kamida 15 foizini tashkil etsa, qo‘llaniladi.

Tovarlar eksport qilinganda, shu jumladan tovar vositachi (ishonchli vakil) orqali realizasiya qilinganda, 0 darajali foiz miqdoridagi soliq stavkasi soliq to‘lovchilar tomonidan, ushbu Kodeksning 261-moddasida nazarda tutilgan tovarlarning eksportini tasdiqlovchi hujjatlar mavjud bo‘lganda, qo‘llaniladi.

Tovarlar eksport qilinganda, 0 darajali foiz miqdoridagi soliq stavkasi soliq to‘lovchilar tomonidan, tovarlarni chet el valyutasida eksport qilish yuzasidan daromadlar tovarlar (xizmatlar) eksportga chiqarilgan kundan e’tiboran bir yuz sakson kalendar kuni ichida kelib tushmagan taqdirda, qo‘llanilmaydi.

Ushbu moddaning sakkizinchi qismi qoidalari quyidagilarga nisbatan tatbiq etilmaydi:

1) ro‘yxati O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori bilan tasdiqlanadigan xom ashyo tovarlar eksportiga;

2) xalqaro tashishlar xizmatlariga, bundan avtotransportda tashishlar mustasno;

3) tovarlarni quvurlar orqali va gaz quvurlari orqali tashish bo‘yicha xizmatlarga.

Foydali qazilmalarni qazib olish sohasida faoliyatni amalga oshirayotgan ayrim soliq to‘lovchilar uchun O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori bilan oshirilgan soliq stavkalari belgilanishi mumkin.

338-modda. Soliq davri. Hisobot davri

Kalendar yil soliq davridir.

Yilning choragi hisobot davridir.

339-modda. Soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi

Hisobot (soliq) davrining yakunlari bo‘yicha soliq summasi soliq to‘lovchi tomonidan mustaqil ravishda aniqlanadi.

Hisobot davri yakunlari bo‘yicha soliq summasi soliq davrining boshidan oshib boruvchi yakun bilan, agar ushbu moddada boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, soliq bazasining soliq stavkasiga muvofiq bo‘lgan foizlardagi ulushi sifatida hisoblab chiqariladi.

Soliq to‘lovchi ushbu Kodeksning 342-moddasida belgilangan hollarda va tartibda foyda solig‘ini yoki chet davlatda to‘langan daromadlardan olinadigan xuddi shunday turdagi to‘langan soliqni hisobga o‘tkazish yo‘li bilan soliq summasini kamaytirishga haqli.

Agar ushbu moddada boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, soliq hisoboti barcha soliq to‘lovchilar tomonidan har bir hisobot va soliq davri o‘tganidan keyin soliq bo‘yicha hisobda turgan joyidagi soliq organiga taqdim etiladi.

Agar ushbu moddada boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, soliq hisoboti quyidagi muddatlarda taqdim etiladi:

1) hisobot davri yakunlari bo‘yicha – hisobot davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay;

2) soliq davri yakunlari bo‘yicha – soliq davri o‘tgandan keyingi yilning 1 martidan kechiktirmay.

Byudjet tashkilotlari va nodavlat notijorat tashkilotlari tomonidan soliq bo‘yicha soliq hisoboti soliq davri yakunlariga ko‘ra taqdim etiladi, bundan matlubot kooperativlari mustasno. Bunda o‘tgan soliq davri yakunlari bo‘yicha jami daromad mavjud bo‘lmagan taqdirda soliq hisobotini taqdim etish talab qilinmaydi.

340-modda. Soliqni to‘lash tartibi

Agar ushbu moddada boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, soliqni to‘lash hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha, tegishli hisobot (soliq) davri uchun soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay amalga oshiriladi.

Jami daromadi joriy soliq davridan oldingi soliq davri uchun kiritilgan tuzatishlar hisobga olingan holda besh milliard so‘mdan oshadigan soliq to‘lovchilar ushbu moddaning uchinchi – oltinchi qismlariga muvofiq hisoblab chiqarilgan har oylik bo‘nak to‘lovlarini hisobot davri har bir oyining yigirma uchinchi kunidan kechiktirmay to‘laydi.

Joriy soliq davrining birinchi choragida to‘lanishi lozim bo‘lgan har oylik bo‘nak to‘lovining summasi o‘tgan soliq davrining oxirgi choragida to‘lanishi lozim bo‘lgan har oylik bo‘nak to‘lovi summasiga teng etib qabul qilinadi.

Joriy soliq davrining ikkinchi choragida to‘lanishi lozim bo‘lgan har oylik bo‘nak to‘lovining summasi joriy yilning birinchi hisobot davri uchun soliq hisoboti bo‘yicha hisoblab chiqarilgan foyda solig‘i summasining uchdan biriga teng etib qabul qilinadi.

Joriy soliq davrining uchinchi choragida to‘lanishi lozim bo‘lgan har oylik bo‘nak to‘lovining summasi yarim yillik yakunlariga ko‘ra soliq hisoboti bo‘yicha hisoblab chiqarilgan foyda solig‘ining summasi va birinchi chorak yakunlari bo‘yicha hisoblab chiqarilgan foyda solig‘ining summasi o‘rtasidagi farqning uchdan biriga teng etib qabul qilinadi.

Joriy soliq davrining to‘rtinchi choragida to‘lanishi lozim bo‘lgan har oylik bo‘nak to‘lovining summasi to‘qqiz oylik yakunlariga ko‘ra soliq hisoboti bo‘yicha hisoblab chiqarilgan foyda solig‘ining summasi va yarim yillik yakunlari bo‘yicha hisoblab chiqarilgan foyda solig‘ining summasi o‘rtasidagi farqning uchdan biriga teng etib qabul qilinadi.

Agar ushbu moddaning uchinchi – oltinchi qismlariga muvofiq hisoblab chiqarilgan har oylik bo‘nak to‘lovining summasi manfiy yoki nolga teng bo‘lsa, ko‘rsatilgan to‘lovlar tegishli chorakda amalga oshirilmaydi.

Soliq to‘lovchilar, shu jumladan yangidan tashkil etilgan, jami daromadi joriy hisobot davri mobaynida besh milliard so‘mdan oshgan soliq to‘lovchilar har oylik bo‘nak to‘lovlarini bunday oshib ketish sodir bo‘lgan to‘liq chorak o‘tganidan keyin to‘laydi.

Bo‘lish yoki ajratib chiqarish yo‘li bilan qayta tashkil etish natijasida yangidan tashkil etilgan yuridik shaxs, jami daromadining miqdoridan qat’i nazar, har oylik bo‘nak to‘lovlarini, agar bo‘lish yoki ajratib chiqarish yo‘li bilan qayta tashkil etilgan yuridik shaxs soliq bo‘yicha har oylik bo‘nak to‘lovlarini bunday qayta tashkil etish amalga oshirilgan soliq davrida hisoblab chiqargan bo‘lsa, ikkita kelgusi soliq davri mobaynida to‘laydi.

Hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha hisobot (soliq) davri mobaynida to‘langan har oylik bo‘nak to‘lovlari summasi hisobot (soliq) davri uchun soliq hisoboti bo‘yicha hisoblab chiqarilgan soliqni to‘lash chog‘ida hisobga olinadi.

Har oylik bo‘nak to‘lovini hisoblab chiqarish soliq organlari tomonidan amalga oshiriladi.

Jami yillik daromadning miqdoridan qat’i nazar, soliq hisobotini soliq bo‘yicha faqat soliq davri yakunlari yuzasidan taqdim etuvchi soliq to‘lovchilar har oylik bo‘nak to‘lovlarini to‘lamaydi.

Soliq to‘lovchi tugatilganda soliq tugatish yakunlanguniga qadar to‘lanishi lozim.

Yuridik shaxsni tugatish to‘g‘risida qaror qabul qilingan taqdirda, davlat soliq xizmati organi har oylik bo‘nak to‘lovlarini hisoblashni ro‘yxatdan o‘tkazuvchi organdan bunday axborot olingan oydan e’tiboran to‘xtatib turadi.

Faoliyat tiklangan va tugatish jarayoni to‘xtatilgan taqdirda, har oylik bo‘nak to‘lovlarini hisoblash ularni hisoblash to‘xtatilgan oydan e’tiboran tiklanadi.

341-modda. Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi bo‘yicha soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

Soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining mas’ul ishtirokchisi hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha hisoblab chiqarilgan bo‘nak to‘lovlari summalarini, shuningdek soliq summalarini to‘lashni, shunday guruhni tuzish to‘g‘risidagi shartnoma ro‘yxatdan o‘tkazilgan joyda, mazkur summalarni ushbu guruhning va ular alohida bo‘linmalarining ishtirokchilari bo‘yicha taqsimlamasdan amalga oshiradi.

Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi bo‘yicha soliq hisoboti soliq organiga ushbu Kodeks 339-moddasining beshinchi qismida belgilangan tartibda va muddatlarda taqdim etiladi.

Soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining qolgan ishtirokchilari o‘zi hisobda turgan joydagi soliq organiga soliq hisobotini taqdim etmaydi.

Agar soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchilari ushbu guruhning konsolidasiyalashgan soliq bazasiga kiritilmaydigan daromadlarni olsa, ular o‘zi hisobda turgan joydagi soliq organlariga soliqning faqat ushbu daromadlarga nisbatan hisoblab chiqarilgan qismi bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etadi.

Soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhi bo‘yicha hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha soliq hisoboti shu guruhning mas’ul ishtirokchisi tomonidan soliq hisobi ma’lumotlari hamda umuman soliq to‘lovchilarning

konsolidasiyalashgan guruhi bo‘yicha konsolidasiyalashgan soliq bazasi asosida faqat konsolidasiyalashgan soliq bazasiga nisbatan soliqni hisoblab chiqarish qismi bo‘yicha tuziladi.

Soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining mas’ul ishtirokchisi tomonidan ushbu guruh faoliyat ko‘rsata boshlagan soliq davrining birinchi choragida to‘lanishi lozim bo‘lgan soliq bo‘yicha har oylik bo‘nak to‘lovlarining summasi shu guruh barcha ishtirokchilarining ushbu guruh tuzilishidan oldingi soliq davrining uchinchi choragida to‘lanishi lozim bo‘lgan har oylik bo‘nak to‘lovlari summasi sifatida aniqlanadi.

Agar soliq to‘lovchilarning konsolidasiyalashgan guruhini tuzish to‘g‘risidagi shartnoma soliq organi tomonidan soliq davri boshlanganidan keyin ro‘yxatdan o‘tkazilgan bo‘lsa, soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchilari tomonidan soliq davri boshidan buyon o‘tgan hisobot davrlarining yakunlari bo‘yicha to‘langan bo‘nak (joriy) to‘lovlari soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining bo‘nak joriy to‘lovlari soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining tegishli ishtirokchisi hisobiga o‘tkazilishi (qaytarilishi) lozim.

342-modda. Soliqni hisobga olish

Chet davlatning qonun hujjatlariga va (yoki) O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasiga muvofiq haqiqatda to‘langan (ushlab qolingan) foyda solig‘ining summasi yoki ushbu chet davlatda olingan daromadlardan olinadigan aynan o‘xshash turdagi soliq O‘zbekiston Respublikasida foyda solig‘ini to‘lash hisobidan soliq to‘lovchida ushbu moddada belgilangan tartibda va miqdorlarda hisobga olinishi lozim.

Foyda solig‘i summasi yoki O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlardan olinadigan aynan o‘xshash turdagi soliqni hisobga olish bir vaqtning o‘zida quyidagi shartlarga rioya etilgan holda amalga oshiriladi:

1) O‘zbekiston Respublikasida soliq solinishi lozim bo‘lgan daromad bo‘yicha;

2) O‘zbekiston Respublikasi bilan xalqaro shartnoma mavjud bo‘lganda;

3) bunday soliq to‘langanligini (ushlab qolinganligini) tasdiqlovchi hujjat mavjud bo‘lganda.

Foyda solig‘ining yoki O‘zbekiston Respublikasidan tashqarida to‘langan (ushlab qolingan), aynan o‘xshash turdagi soliq hisobga olinadigan summasining miqdori soliq to‘lovchi ko‘rsatilgan daromad olinishi lozim bo‘lgan (olingan) soliq davri uchun to‘lashi lozim bo‘lgan foyda solig‘i summasidan oshib ketishi mumkin emas.

Chet davlat vakolatli organining ma’lumotnomasi yoki soliq O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqarida to‘langanligi faktini tasdiqlovchi boshqa hujjat O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqarida foyda solig‘i yoki aynan o‘xshash turdagi soliq to‘langanligini (ushlab qolinganligini) tasdiqlovchi hujjat hisoblanadi.

Agar ushbu moddaning to‘rtinchi qismida ko‘rsatilgan hujjatlar chet tilida tuzilgan bo‘lsa, O‘zbekiston Respublikasining davlat tilidagi tarjimasi mavjud bo‘lishi shart.

48-bob. O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlariga to‘lanadigan dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

343-modda. Dividendlar tarzidagi daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Yuridik shaxs tomonidan O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentiga to‘lanadigan dividendlarga ushbu Kodeksning 345-moddasida nazarda tutilgan tartibda to‘lov manbaida soliq solinadi va bunday daromadlarni oluvchi tomonidan soliq bazasini aniqlashda chegirib tashlanadi.

Agar dividendlar O‘zbekiston Respublikasi norezidenti bo‘lgan yuridik shaxs tomonidan O‘zbekiston Respublikasi soliq rezidentiga to‘lansa, olingan dividendlarga nisbatan to‘lanadigan soliq summasi uni oluvchi tomonidan olingan dividendlar summasidan va ushbu Kodeks 337-moddasi birinchi qismining 11-bandida belgilangan soliq stavkasidan kelib chiqib, mustaqil ravishda aniqlanadi. Bunda dividend oluvchilar ushbu moddaga muvofiq hisoblab chiqarilgan soliq summasini daromad manbai joylashgan joy bo‘yicha to‘langan soliq summasiga kamaytirishga, agar O‘zbekiston Respublikasi xalqaro shartnomalarida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, haqli emas.

344-modda. Foiz tarzidagi daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Agar ushbu moddaning ikkinchi qismida boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, O‘zbekiston Respublikasi soliq rezidentiga to‘lanadigan foizlar ushbu daromadlarni oluvchining soliq bazasida hisobga olinadi va unga ushbu bo‘limda nazarda tutilgan tartibda soliq solinadi.

O‘zbekiston Respublikasi rezidenti bo‘lgan yuridik shaxs tomonidan notijorat va byudjet tashkilotlariga to‘lanadigan foizlarga to‘lov manbaida ushbu Kodeks 337-moddasi birinchi qismining 12-bandida belgilangan miqdordagi soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinadi va bunday daromadlar oluvchilarning soliq bazasini aniqlashda chegirib tashlanadi.

345-modda. Soliq agentlari tomonidan dividendlar va foizlardan soliqni hisoblab chiqarish, ushlab qolish hamda to‘lash tartibi

Dividendlar va foizlar tarzida daromadlar to‘lovchi yuridik shaxslar ushbu Kodeks 343-moddasining birinchi va 344-moddasining ikkinchi qismlarida nazarda tutilgan hollarda soliq agentlari deb e’tirof etiladi.

Soliq agenti O‘zbekiston Respublikasi soliq rezidentlari deb e’tirof etiladigan yuridik va (yoki) jismoniy shaxslarga dividendlar va foizlar tarzida to‘lanadigan daromadlarga nisbatan har bir soliq to‘lovchi bo‘yicha alohida soliq summasini ushbu Kodeks 337-moddasining birinchi qismi 11-bandida yoki 381-moddasida nazarda tutilgan soliq stavkalari bo‘yicha ko‘rsatilgan daromadlarni ushbu moddada belgilangan tartibda har bir to‘lovga tatbiqan belgilaydi.

Dividendlar oluvchi soliq to‘lovchining daromadlaridan ushlab qolinadigan soliq summasini aniqlashda soliq bazasi har bir oluvchiga nisbatan soliq agenti tomonidan shu oluvchiga to‘g‘ri keladigan soliq solinadigan dividendlar jami summasining ulushi sifatida aniqlanadi. Dividendlarning soliq solinishi lozim bo‘lgan bunday jami summasi yuridik shaxs tomonidan barcha oluvchilarning foydasiga taqsimlanishi lozim bo‘lgan, ushbu yuridik shaxs tomonidan joriy hisobot (soliq) davrida va o‘tgan hisobotda (soliq davrlarida) olingan dividendlarni dividendlarni oluvchilar foydasiga taqsimlash sanasidagi dividendlar umumiy summasiga kamaytirilgan dividendlarning umumiy summasi sifatida aniqlanadi. Bunda taqsimlanadigan dividendlarning umumiy summasini ushbu yuridik shaxs tomonidan olingan dividendlar summasiga kamaytirish, basharti ushbu olingan dividendlar summasi avval ushbu yuridik shaxsning dividendlar tarzida olingan daromadlariga nisbatan soliq bazasini aniqlashda hisobga olinmagan bo‘lsa, amalga oshiriladi.

Soliq agenti ushbu Kodeks 344-moddasining ikkinchi qismida ko‘rsatilgan foiz tarzidagi daromadlarga nisbatan soliq summasini, ushbu moddaning ikkinchi qismida belgilangan tartibga aynan o‘xshash tartibda aniqlaydi.

Dividendlar va foizlardan olinadigan soliq summasi bo‘yicha soliq hisoboti o‘zining soliq hisobiga olingan joyidagi soliq organiga dividendlar va foizlar hisoblangan oydan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay soliq agentlari tomonidan taqdim etiladi.

Soliq summasi dividendlarni va foizlarni to‘lash muddatidan kechiktirmay byudjetga to‘lanadi.

Soliq agenti dividendlar va foizlarni oluvchining talabiga ko‘ra, ushbu shaxsga soliq davri uchun daromad summasi va ushlab qolingan soliqning umumiy summasi to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi va O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi tomonidan tasdiqlanadigan shakldagi ma’lumotnoma taqdim etishi shart.

346-modda. Soliq agentining javobgarligi

Soliq summasi to‘lov manbaida ushlab qolinmagan taqdirda, soliq agenti soliqning ushlab qolinmagan summasini va u bilan bog‘liq penya summasini qonun hujjatlariga muvofiq byudjetga kiritishi shart.

49-bob. Faoliyatini doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan norezidentlarning daromadlariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

347-modda. Soliq solinadigan daromadni aniqlash

Faoliyatini doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan norezidentning daromadlaridan soliqni hisoblab chiqarish va to‘lash ushbu bobda nazarda tutilgan o‘ziga xos xususiyatlarni hisobga olgan holda, ushbu Kodeksning 43 – 47-boblarida belgilangan tartibda mazkur norezident tomonidan mustaqil ravishda amalga oshiriladi.

Bajarilishi mazkur bobda nazarda tutilgan, faoliyatini doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan norezident bo‘lgan soliq to‘lovchining majburiyatlari uning doimiy muassasasiga yuklatilishi mumkin. Bunda doimiy muassasa soliq to‘lovchining barcha huquqlariga ega bo‘ladi.

Doimiy muassasaning jami daromadini bunday doimiy muassasaning faoliyati bilan bog‘liq bo‘lgan, O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni amalga oshirish boshlangan sanadan e’tiboran olingan daromadlarning quyidagi turlari tashkil etadi:

1) norezident tomonidan O‘zbekiston Respublikasi hududida faoliyatini o‘zining doimiy muassasasi orqali amalga oshirish natijasida olingan daromadlar;

2) norezidentning O‘zbekiston Respublikasidagi doimiy muassasasi mulkiga egalik qilish, undan foydalanish va (yoki) uni tasarruf qilishdan olgan daromadlari;

3) norezidentning daromadlari, shu jumladan uning boshqa davlatlardagi tuzilmaviy bo‘linmalarining O‘zbekiston Respublikasidagi O‘zbekiston Respublikasi norezidenti bo‘lgan mazkur yuridik shaxsning doimiy muassasasi orqali amalga oshiriladigan faoliyatga aynan o‘xshash yoki bir xil faoliyatni amalga oshirishdan oladigan daromadlari;

4) ushbu Kodeksning 351-moddasida ko‘rsatilgan O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan doimiy muassasaga tegishli boshqa daromadlar;

5) bunday doimiy muassasa faoliyati bilan bog‘liq O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlar.

Agar norezident O‘zbekiston Respublikasida ham, uning hududidan tashqarida ham o‘zining O‘zbekiston Respublikasidagi doimiy muassasasi bilan birgalikda bajariladigan bitta loyiha yoki aloqador loyihalar doirasida tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirayotgan bo‘lsa, agar norezident xuddi shunday yoki aynan o‘xshash faoliyat bilan xuddi shunday yoki aynan o‘xshash sharoitlardagi faoliyatda band bo‘lgan yakka va alohida shaxs bo‘lganida hamda o‘zi doimiy muassasasi bo‘lgan norezidentdan mustaqil ravishda faoliyat ko‘rsatganida olishi mumkin bo‘lgan daromad bunday doimiy muassasaning daromadi deb hisoblanadi.

Agar norezidentning doimiy muassasasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasida ishlab chiqarilgan tovarlarni (xizmatlarni) norezidentning O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqarida joylashgan boshqa tarkibiy bo‘linmasi realizasiya qilsa, agar u xuddi shunday yoki aynan o‘xshash faoliyat bilan xuddi shunday yoki aynan o‘xshash sharoitlardagi faoliyatda band bo‘lgan yakka va alohida shaxs bo‘lganida hamda o‘zi doimiy muassasasi bo‘lgan norezidentdan mustaqil ravishda faoliyat ko‘rsatganida olishi mumkin bo‘lgan daromad bunday doimiy muassasaning daromadi deb e’tirof etiladi.

Agar norezident O‘zbekiston Respublikasida uchinchi shaxslarning manfaatlarini ko‘zlab, doimiy muassasa shakllanishiga olib keladigan tayyorgarlik va (yoki) yordamchi turdagi faoliyatni amalga oshirsa va bunda shunday faoliyatga nisbatan haq olish nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq solinadigan baza ushbu doimiy muassasaning bunday faoliyat bilan bog‘liq xarajatlari summasining 20 foizi miqdorida belgilanadi.

Buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq O‘zbekiston Respublikasi norezidenti doimiy muassasasining shunday norezidentning bosh ofisi yoki boshqa tuzilmaviy bo‘linmalari oldidagi majburiyatlari bo‘yicha yuzaga

keladigan kursga oid farqlar O‘zbekiston Respublikasi norezidentining doimiy muassasasi daromadlari (xarajatlari) jumlasiga kiritilmaydi.

Agar norezidentning O‘zbekiston Respublikasi hududida faoliyati doimiy muassasa shakllanishiga olib keladigan bittadan ortiq muassasasi bo‘lsa, soliq solinadigan baza va soliq summasi har bir muassasa uchun alohida hisoblanadi.

348-modda. Chegirib tashlanadigan xarajatlarni aniqlash

Soliq bazasini aniqlash chog‘ida O‘zbekiston Respublikasidagi faoliyatdan doimiy muassasa orqali soliq solinadigan daromadlar olish bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan xarajatlar, ular O‘zbekiston Respublikasida yoki uning hududidan tashqarida qilinganidan qat’i nazar, doimiy muassasaning chegirmalari jumlasiga kiritiladi, bundan ushbu Kodeksga muvofiq chegirib tashlanmaydigan xarajatlar mustasno.

O‘zbekiston Respublikasining norezidentiga o‘zining doimiy muassasasi tomonidan to‘lanadigan quyidagi ko‘rinishdagi summalar ham chegirilmaydi:

1) ushbu norezidentning mulkidan yoki intellektual mulkidan foydalanganlik yoki foydalanish huquqini berganlik uchun royalti, gonorarlar, yig‘imlar va boshqa to‘lovlar;

2) ushbu norezident tomonidan doimiy muassasaga ko‘rsatilgan xizmatlar uchun xarajatlar;

3) ushbu norezident tomonidan doimiy muassasaga berilgan zayomlar bo‘yicha pul mukofotlari;

4) ushbu norezidentning O‘zbekiston Respublikasidagi doimiy muassasasi orqali faoliyatidan daromadlar olish bilan bog‘liq bo‘lmagan xarajatlar;

5) ushbu norezidentning mazkur moddaning to‘rtinchi qismida belgilangan, O‘zbekiston Respublikasida doimiy muassasa orqali faoliyatni amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan boshqaruvga oid va umumma’muriy xarajatlari.

Agar qo‘llaniladigan O‘zbekiston Respublikasi xalqaro shartnomasi qoidalariga ko‘ra O‘zbekiston Respublikasi norezidenti doimiy muassasasining soliq solinadigan daromadini aniqlashda shu norezidentning boshqaruvga oid va umumma’muriy xarajatlarini chegirib tashlashga yo‘l qo‘yilsa, bunday xarajatlar summasi shunday norezident tomonidan o‘z tanloviga binoan quyidagi usullardan biri bo‘yicha aniqlanadi:

1) xarajatlarni mutanosib ravishda taqsimlash usuli;

2) xarajatlarni chegirmalarga bevosita (to‘g‘ridan-to‘g‘ri) kiritish usuli.

Ushbu modda uchinchi qismining maqsadida ishlab chiqarish jarayoni bilan bog‘liq bo‘lmagan boshqaruv va boshqaruv xodimlarining mehnatiga haq to‘lash bilan bog‘liq xarajatlar boshqaruvga oid va umumma’muriy xarajatlar deb e’tirof etiladi. Bunda ushbu norezidentning boshqaruvga oid va umumma’muriy xarajatlari jumlasiga quyidagilar kiritilmaydi:

1) norezidentning bevosita doimiy muassasasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasida yoki norezidentning vakolatxonasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasida ushbu Kodeksga muvofiq chegirmalar jumlasiga kiritiladigan boshqaruvga oid va umumma’muriy xarajatlari;

2) norezidentning bevosita vakolatxonasi yoki doimiy muassasalari tomonidan boshqa davlatlarda qilingan, O‘zbekiston Respublikasida soliq to‘lovchi sifatida ro‘yxatdan o‘tkazilgan doimiy muassasasining faoliyati bilan bog‘liq bo‘lmagan boshqaruvga oid va umumma’muriy xarajatlari;

3) O‘zbekiston Respublikasida ro‘yxatdan o‘tkazilgan doimiy muassasaning faoliyati bilan bog‘liq bo‘lmagan boshqaruvga oid va umumma’muriy xarajatlar.

Norezident hisobot (soliq) davri mobaynida o‘z tanloviga ko‘ra boshqaruvga oid va umumma’muriy xarajatlarni soliq hisobotiga ilovada ko‘rsatiladigan doimiy muassasaning chegirmalariga kiritish usullaridan faqat bittasini qo‘llaydi.

Norezidentning boshqaruvga oid va umumma’muriy xarajatlari O‘zbekiston Respublikasidagi doimiy muassasaning chegirmalariga O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilangan tartibda kiritiladi.

349-modda. Soliq hisobotini taqdim etish va soliq to‘lash tartibi

Doimiy muassasalar orqali faoliyat yuritadigan norezidentlar soliq hisobotini soliq hisobiga qo‘yilgan joydagi soliq organiga ushbu Kodeks 339-moddasining to‘rtinchi va beshinchi qismlarida nazarda tutilgan tartibda va muddatlarda taqdim etadi.

Doimiy muassasa orqali faoliyat yuritadigan norezidentlar soliq davrining yakunlariga ko‘ra soliq hisobotini taqdim etish uchun nazarda tutilgan muddatlarda, soliq hisobiga qo‘yilgan joydagi soliq organiga O‘zbekiston Respublikasidagi faoliyati to‘g‘risidagi hisobotni ham (ixtiyoriy shaklda) taqdim etadi.

Doimiy muassasaning faoliyati soliq davri tugaguniga qadar tugatilgan taqdirda, soliq bo‘yicha soliq hisoboti va O‘zbekiston Respublikasidagi faoliyati to‘g‘risidagi hisobot faoliyat tugatilganidan keyin bir oydan kechiktirmay taqdim etilishi kerak.

Soliqni to‘lash ushbu Kodeksning 340-moddasida nazarda tutilgan tartibda umumiy asoslarda amalga oshiriladi.

Norezident O‘zbekiston Respublikasi hududida doimiy muassasa orqali faoliyatini tugatganda soliq bunday faoliyat tugaguniga qadar to‘lanadi.

350-modda. Soliq agenti tomonidan ushlab qolingan soliqni hisobga olish tartibi

O‘zbekiston Respublikasining norezidenti tomonidan doimiy muassasa belgilariga javob beradigan faoliyatdan, doimiy muassasa sifatida soliq organida hisobga qo‘yishga qadar olingan daromadlarga ushbu Kodeksning 50-bobida belgilangan tartibda soliq agentida soliq solinishi lozim. Bunda soliq agenti tomonidan ushlab qolingan soliq norezident soliq organida doimiy muassasa sifatida hisobga qo‘yilganidan keyin soliq majburiyatlarini qoplash hisobiga hisobga olinishi lozim.

Mazkur moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan hisobga olish soliq agenti tomonidan soliq ushlab qolinganligini tasdiqlovchi hujjatlar mavjud bo‘lgan taqdirda amalga oshiriladi.

50-bob. Norezidentlarning doimiy muassasa bilan bog‘liq bo‘lmagan daromadlariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

351-modda. Umumiy qoidalar

Norezidentning O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan va doimiy muassasa bilan bog‘liq bo‘lmagan daromadlaridan olinadigan soliq norezidentga daromad to‘lovchi soliq agenti tomonidan hisoblab chiqariladi va ushlab qolinadi. Soliqning ushlab qolinishi soliq to‘lovchining daromadlaridan bunday daromadlarning har bir to‘lovi paytida amalga oshiriladi.

Bunday daromadlar jumlasiga, xususan, quyidagilar kiradi:

1) O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslaridan olingan dividendlar;

2) O‘zbekiston Respublikasining qarz majburiyatlari bo‘yicha foizlar, shu jumladan chiqarish va muomalada bo‘lish shartlarida foizlar ko‘rinishidagi daromadlarni olish nazarda tutilgan davlat qimmatli qog‘ozlari. Bunda O‘zbekiston Respublikasining davlat obligasiyalari va boshqa qimmatli qog‘ozlari bo‘yicha daromadlarga, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslarining xalqaro obligasiyalari bo‘yicha daromadlarga soliq solinmaydi;

3) O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslaridan va yakka tartibdagi tadbirkorlaridan olingan har qanday turdagi qarz majburiyatlari (shuningdek foydada ishtirok etish huquqini beruvchi obligasiyalar va konvertasiya qilinadigan obligasiyalar) bo‘yicha foizlar;

4) har qanday nomoddiy aktivdan O‘zbekiston Respublikasida foydalanish yoki foydalanish huquqini berish uchun royalti;

5) quyidagilar realizasiya qilinganda olinadigan daromadlar:

a) aksiyalar (bundan fond birjasida realizasiya qilinadigan aksiyalar mustasno), O‘zbekiston Respublikasining rezidenti bo‘lgan yuridik shaxslarning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) ulushi (paylar);

b) O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan ko‘chmas mulk;

v) mulk majmuasi sifatida O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan korxona;

g) O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga muvofiq tashkil etilgan investisiya pay fondlarining investisiya paylari.

Bunday daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari ushbu Kodeksning 356-moddasida belgilanadi;

6) norezidentga tegishli bo‘lgan va O‘zbekiston Respublikasi rezidenti orqali tashqi savdo faoliyatini amalga oshirish doirasida topshiriq shartnomasi va boshqa aynan o‘xshash fuqarolik-huquqiy shartnomalar asosida sotiladigan tovarlarni realizasiya qilishdan olingan daromadlar.

Ushbu bandda ko‘rsatilgan daromadlar hujjatlar bilan tasdiqlangan, norezident tomonidan realizasiya qilingan tovar uchun olinadigan summaning uni olishdan oshgan qismi sifatida belgilanadi. Tovarlarni sotib olish qiymatini tasdiqlovchi hujjatlar bo‘lmagan taqdirda, soliqni ushlab qolish norezident tomonidan olinadigan barcha summadan amalga oshiriladi;

7) O‘zbekiston Respublikasida yuzaga keladigan tavakkalchiliklarni sug‘urtalash, birgalikda sug‘urtalash va qayta sug‘urtalash shartnomalari bo‘yicha to‘lanadigan sug‘urta mukofotlari;

8) O‘zbekiston Respublikasi rezidentlari tomonidan xalqaro aloqa uchun simli o‘tkazgich, radio-optik yoki boshqa elektromagnit tizimlar orqali belgilar, signallar, matnlar, tasvirlar, tovushlarni uzatish, qabul qilish va qayta ishlash uchun to‘lovni nazarda tutuvchi telekommunikasiya xizmatlarini ko‘rsatishdan olinadigan daromadlar;

9) xalqaro tashish, shu jumladan yuklarni yuklash, qayta yuklash, tushirish va joylash uchun tashish shartnomasi shartlarida nazarda tutilgan to‘lov bo‘yicha xizmatlar.

Xalqaro tashish deganda yo‘lovchilarni, yuklarni, tovarlarni, shu jumladan pochtani daryo yoki havo kemalari, avtomobil yoki temir yo‘l transporti orqali, davlatlardan biri O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan turli davlatlarda joylashgan punktlar o‘rtasida amalga oshiriladigan har qanday tashish tushuniladi.

Ushbu bandning maqsadi uchun faqat O‘zbekiston Respublikasidan tashqarida joylashgan punktlar o‘rtasida, shuningdek faqat O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan punktlar o‘rtasida amalga oshiriladigan tashish xalqaro tashish deb e’tirof etilmaydi;

10) O‘zbekiston Respublikasi hududida foydalaniladigan mol-mulkni ijaraga va ikkilamchi ijaraga berish, shu jumladan lizing operasiyalaridan olingan daromadlar, daryo, havo kemalarini va (yoki) boshqa transport vositalarini, shuningdek konteynerlarni ijaraga yoki qo‘shimcha ijaraga berishdan olingan daromadlar;

11) xalqaro tashishlarda va O‘zbekiston Respublikasi ichida tashishlarda transport-ekspeditorlik xizmatlari.

Bunda yuk yuboruvchidan (yuk oluvchidan) olingan summa va yuk tashuvchining tegishli birlamchi hujjatlari bilan tasdiqlangan, yuk tashuvchiga to‘lanishi lozim bo‘lgan summa o‘rtasidagi farq sifatida hisoblangan mukofot summasi soliq solinishi lozim bo‘lgan daromaddir. Yuk tashuvchining tegishli birlamchi hujjatlari bo‘lmagan taqdirda, O‘zbekiston Respublikasining norezidentiga ushbu Kodeks 353-moddasining 3-bandida belgilangan soliq stavkalari bo‘yicha to‘langan barcha summaga soliq solinishi lozim;

12) shartnoma majburiyatlarini buzganlik uchun jarimalar, penyalar va boshqa to‘lovlar;

13) beg‘araz olingan mol-mulk, xizmatlar. Beg‘araz olingan mol-mulkning (xizmatlarning) qiymati ushbu Kodeksning 299-moddasida nazarda tutilgan tartibda belgilanadi;

14) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentiga yoki faoliyatini O‘zbekiston Respublikasida doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan norezident bo‘lgan yuridik shaxsga qarzni talab qilish huquqidan voz kechishdan olingan daromad.

Bunda shunday daromadning miqdori norezidentning birlamchi hujjatlariga muvofiq, qaysi talab qilish huquqi bo‘yicha voz kechish amalga oshirilgan bo‘lsa,

o‘sha talab qilish huquqining qiymati va talab qilish huquqidan voz kechish sanasida qarzdordan olinishi lozim bo‘lgan talab qilish qiymati o‘rtasidagi ijobiy farq sifatida belgilanadi;

15) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentidan yoki O‘zbekiston Respublikasida faoliyatini doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan norezident bo‘lgan yuridik shaxsdan qarzni talab qilish huquqini olish chog‘ida talab qilish huquqidan voz kechishdan olingan daromad.

Bunda shunday daromadning miqdori asosiy qarzning talabiga ko‘ra qarzdordan olinishi lozim bo‘lgan summa, shu jumladan talab qilish huquqidan voz kechish sanasidagi asosiy qarzdan ortiq bo‘lgan summa va talab qilish huquqini olish qiymati o‘rtasidagi ijobiy farq sifatida belgilanadi;

16) serverga axborot joylashtirish va unga texnik xizmat ko‘rsatish uchun O‘zbekiston Respublikasi hududida disk maydoni va (yoki) aloqa kanalini taqdim etishdan olingan daromadlar;

17) boshqaruvga oid, texnik yoki maslahat xususiyatiga ega xizmatlar uchun to‘lov sifatida belgilangan texnik xizmatlardan olingan daromadlar;

18) norezident tomonidan O‘zbekiston Respublikasi hududida xizmatlar ko‘rsatishdan olingan boshqa daromadlar.

Quyidagilar norezidentlarning O‘zbekiston Respublikasidagi manbalaridan olingan daromadlar jumlasiga kirmaydi:

1) faqat tashqi savdo operasiyalarini amalga oshiruvchi shaxs nomidan va uning manfaatlarini ko‘zlab amalga oshirilgan hamda faqat O‘zbekiston Respublikasida tovar sotib olish yoki O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovar olib kirish bilan bog‘liq tashqi savdo operasiyalaridan olingan daromadlar.

O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlar olib kirish bilan bog‘liq operasiyalarga nisbatan ushbu qoida quyidagi shartlarga rioya etgan holda import bojxona tartib-taomiliga joylashtirilganda qo‘llaniladi:

a) tovarni yetkazib berish ushbu shaxs tomonidan O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan saqlash joylaridan (shu jumladan bojxona omborlaridan) amalga oshirilmasa;

b) tovar chet el yuridik shaxsining O‘zbekiston Respublikasidagi doimiy muassasasi orqali sotilmasa.

Agar ushbu bandning ikkinchi xatboshisida ko‘rsatilgan shartlardan hyech bo‘lmaganda bittasi bajarilmagan bo‘lsa, ushbu shaxsning O‘zbekiston Respublikasidagi faoliyatiga taalluqli daromadlarining bir qismi tovarni realizasiya qilish chog‘ida O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromad deb e’tirof etiladi.

Agar norezident tomonidan montaj va (yoki) ishga tushirish-sozlash xizmatlari, xodimlarni o‘qitish xizmatlari va boshqa shu kabi xizmatlar ko‘rsatilishini nazarda tutuvchi asbob-uskunalar (qurilmalar, mexanizmlar, butlovchi va ehtiyot qismlar) sotib olish (sotish) bo‘yicha xalqaro shartnomada (kontraktda) ko‘rsatiladigan xizmatlar qiymati alohida ko‘rsatilmagan bo‘lsa, norezidentning soliq solinadigan daromadi bunday asbob-uskunalar (qurilmalar, mexanizmlar, butlovchi va ehtiyot qismlar) qiymatining 20 foiziga teng deb qabul

qilinadi. Xuddi shunday qoidalar, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi hududida norezident vakillarining tashqi savdo shartnomasi (kontrakti) bo‘yicha asbob-uskunalarni montaj qilish, o‘rnatish yoki ishga tushirish-sozlash paytida haqiqatdan mavjud bo‘lgan taqdirda, hattoki ushbu shartnomada (kontraktda) norezidentlar tomonidan montaj va (yoki) ishga tushirish- sozlash ishlarini amalga oshirish, ular tomonidan xodimlarni o‘qitish xizmatlarini va boshqa shu kabi xizmatlarni ko‘rsatish nazarda tutilmagan bo‘lsa ham, qo‘llaniladi;

2) O‘zbekiston Respublikasidan tashqarida xizmatlar ko‘rsatishdan olingan daromadlar, bundan mazkur moddaning ikkinchi qismida nazarda tutilgan xizmatlar ko‘rsatishdan olingan daromadlar mustasno.

Xizmat ko‘rsatish bo‘yicha kontraktda norezident tomonidan O‘zbekiston Respublikasi hududida ham, uning tashqarisida ham xizmatlar ko‘rsatilishini nazarda tutuvchi qoidalar mavjud bo‘lganda, ushbu moddada belgilangan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi xizmatlarning har bir turi uchun alohida-alohida qo‘llaniladi. Norezident tomonidan yagona ishlab chiqarish-texnologik sikl doirasida xizmat ko‘rsatishning har bir bosqichi norezidentning daromadlaridan to‘lov manbaida soliqni ushlab qolish maqsadida xizmatlarning alohida turi sifatida ko‘rib chiqiladi. Bunda kontrakt bo‘yicha norezident daromadlarining umumiy summasi O‘zbekiston Respublikasida va uning tashqarisida xizmatlar ko‘rsatishdan olingan daromadlarga asoslangan tarzda taqsimlangan bo‘lishi kerak.

Ushbu moddaning to‘rtinchi qismi qoidalarini qo‘llash maqsadida norezident xizmat oluvchiga norezidentning umumiy daromad summasi O‘zbekiston Respublikasida xizmat ko‘rsatishdan olingan daromadlar va uning tashqarisida xizmat ko‘rsatishdan olingan daromadlarga taqsimlanganligini tasdiqlovchi, O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga va (yoki) chet davlatning qonun hujjatlariga muvofiq tuzilgan, norezident tomonidan tasdiqlangan hisob-kitob hujjatlarining ko‘chirma nusxalarini taqdim etishi shart. Bunday taqsimlanish mavjud bo‘lmaganda, ham O‘zbekiston Respublikasida, ham uning tashqarisida xizmat ko‘rsatishdan norezidentga to‘lanadigan daromadning butun summasiga soliq solinishi lozim.

352-modda. Soliq agentlari deb e’tirof etiladigan shaxslar

Quyidagilar soliq agentlari deb e’tirof etiladi:

1) yuridik shaxslar, shu jumladan soliq to‘lovchilar konsolidasiyalashgan guruhining ishtirokchilari;

2) yakka tartibdagi tadbirkorlar;

3) faoliyatini doimiy muassasalar orqali amalga oshiruvchi norezidentlar;

4) norezident bo‘lgan yuridik shaxslarning O‘zbekiston Respublikasidagi vakolatxonalari;

5) ushbu Kodeks 351-moddasi ikkinchi qismining 5-bandida ko‘rsatilgan mol-mulkni oluvchi jismoniy shaxslar va O‘zbekiston Respublikasi norezidenti bo‘lgan yuridik shaxslar, shuningdek yuridik shaxs tashkil etmagan holda chet el tuzilmalari, bundan ushbu qismning 3-bandida ko‘rsatilganlar mustasno.

353-modda. Soliq stavkalari

Soliq stavkalari quyidagi miqdorlarda belgilanadi:

№	Soliq solinadigan daromad	Soliq stavkalari, foizlarda
1	Dividendlar va foizlar	10
2	Sug‘urta, birgalikda sug‘urta qilish va qayta sug‘urta qilish shartnomalari bo‘yicha sug‘urta mukofotlari	10
3	Xalqaro aloqa uchun telekommunikasiyalar, xalqaro tashishlar (fraxtdan olingan daromadlar)	6
4	Investisiya loyihalarini moliyalashtirish uchun jalb etilgan kreditlar bo‘yicha, O‘zbekiston Respublikasi banklari va lizing beruvchilari tomonidan chet el moliya institutlariga to‘lanadigan daromadlar	0
5	O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari bo‘lgan banklarning vakillik hisobvaraqlarini ochish va yuritish hamda ular yuzasidan hisob-kitoblarni amalga oshirish, shuningdek xalqaro to‘lov kartochkalari vositasida hisob-kitoblarni amalga oshirish bilan bog‘liq xizmatlar ko‘rsatishdan olinadigan daromadlar	0
6	Boshqa daromadlar, bundan 1–5-bandlarda ko‘rsatilgan daromadlar mustasno	20

354-modda. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish tartibi

Soliq bazasi soliq to‘lovchiga har bir daromadni to‘lash chog‘ida soliq agenti tomonidan alohida aniqlanadi.

Norezidentning O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlariga solinadigan soliq summasi ushbu Kodeksning 356-moddasida nazarda tutilgan o‘ziga xos xususiyatlarni hisobga olgan holda soliq bazasining soliq stavkasiga muvofiq bo‘lgan foizdagi ulushi sifatida hisoblab chiqariladi.

Soliq summasi O‘zbekiston Respublikasining norezidentiga daromadni to‘lash sanasidagi O‘zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan belgilangan kurs bo‘yicha milliy valyutada, ushbu Kodeksning 356-moddasida nazarda tutilgan o‘ziga xos xususiyatlarni inobatga olgan holda hisoblab chiqariladi va to‘lanadi.

Norezidentlarga to‘lanadigan daromadlardan olinadigan soliq summasini hisoblab chiqarish va ushlab qolish soliq agenti tomonidan daromadlarning barcha turlari bo‘yicha amalga oshiriladi, bundan quyidagi hollar mustasno, agar:

1) soliq agenti norezident tomonidan to‘lanadigan daromad norezidentning O‘zbekiston Respublikasidagi doimiy muassasasiga taalluqli ekanligi va soliq agentining ixtiyorida norezident soliq organida norezidentning doimiy muassasasi sifatida hisobda turganligi to‘g‘risida soliq organi tomonidan tasdiqlangan ma’lumotnoma borligi haqida xabardor qilingan bo‘lsa;

2) norezidentga to‘lanadigan daromadga nisbatan ushbu Kodeksning 353-moddasida 0 foizli soliq stavkasi nazarda tutilgan bo‘lsa;

3) mahsulot taqsimoti to‘g‘risidagi bitimlarni bajarishda olingan daromadlar to‘lanadigan bo‘lsa, agar O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlarida bunday daromadlarni soliq solishdan ozod etish nazarda tutilgan bo‘lsa;

4) O‘zbekiston Respublikasining qo‘llaniladigan xalqaro shartnomalariga muvofiq O‘zbekiston Respublikasida soliq solinmaydigan daromadlar to‘lanadigan bo‘lsa, basharti tegishli daromadni olish uchun haqiqiy huquqqa ega bo‘lgan norezident tomonidan soliq agentiga ushbu Kodeksning 358-moddasida nazarda tutilgan tasdiqnoma taqdim etilgan bo‘lsa.

Norezidentga O‘zbekiston Respublikasining qo‘llaniladigan xalqaro shartnomasiga muvofiq O‘zbekiston Respublikasida kamaytirilgan soliq stavkalari bo‘yicha soliq solinadigan daromadlar to‘langan taqdirda, daromadlardan soliq summasini hisoblab chiqarish va ushlab qolish norezident tomonidan soliq agentiga ushbu Kodeksning 358-moddasida nazarda tutilgan tasdiqnoma taqdim etilishi sharti bilan tegishli kamaytirilgan soliq stavkalari bo‘yicha amalga oshiriladi. Ushbu qism qoidalari mazkur Kodeksning 6-moddasi qoidalari hisobga olingan holda qo‘llaniladi.

Daromadni to‘lash deganda, norezidentga bunday to‘lash amalga oshiriladigan joyidan qat’i nazar, quyidagilar tushuniladi, xususan:

1) naqd pul va (yoki) naqd pulsiz shaklda pullarni, qimmatli qog‘ozlarni, ishtirok etish ulushini, tovarlarni, mol-mulkni berish;

2) O‘zbekiston Respublikasi norezidentining daromadlariga nisbatan tuziladigan bitimlar (voz kechish haqi, bir turdagi qarama-qarshi talabnomani hisobga o‘tkazish, talab qilish huquqidan boshqa shaxs foydasiga voz kechish chog‘ida hisobga o‘tkazish, novasiya, qarzdan kechib yuborish);

3) bajarishning imkoni bo‘lmaganligi yoki qarzdor va kreditor ayni bir shaxs ekanligi tufayli daromadni to‘lash majburiyatining tugashi.

Agar daromad pulsiz shaklda yoki o‘zaro hisobga o‘tkazishlar orqali to‘lansa, shuningdek agar ushlab qolinishi lozim bo‘lgan soliq summasi norezidentning pul shaklida olinadigan daromadi summasidan ortiq bo‘lsa, agar ushbu moddaning o‘n ikkinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq agenti soliqni norezidentning pulsiz shaklda olinadigan daromadini tegishli tarzda hisoblab chiqarilgan summada byudjetga to‘lashi shart.

Norezidentning daromadlariga soliq solish mazkur norezident tomonidan o‘z daromadlarini uchinchi shaxslarning, boshqa davlatlardagi o‘z bo‘linmalarining foydasiga va boshqa maqsadlarda tasarruf etishdan qat’i nazar, amalga oshiriladi.

Sug‘urta mukofotlaridan olingan daromadlar bo‘yicha soliqlarning to‘langan summalari sug‘urta hodisalari yuzaga kelganda qayta ko‘rib chiqilishi mumkin.

Sug‘urta hodisasi yuzaga kelganda sug‘urta to‘lovlari o‘zidan soliq agenti tomonidan soliq ushlab qolingan va to‘langan sug‘urtalovchi bo‘lgan norezidentning daromadlarini kamaytirish uchun hisobga o‘tkazishga qabul qilinadi. Mazkur qayta hisoblash norezidentga daromadni to‘lagan va daromadni to‘lash chog‘ida soliqni ushlab qolgan soliq agenti tomonidan amalga oshirilishi mumkin.

Soliq summasi ushlab qolinmaganda yoki O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalari qoidalari g‘ayriqonuniy ravishda qo‘llanilganda, bu soliqning ushlab qolinmasligiga yoki to‘liq ushlab qolinmasligiga sabab bo‘lsa, soliq agenti ushlab qolinmagan soliq summasini va tegishli penya summasini byudjetga kiritishi shart.

Soliq agenti tomonidan ushbu Kodeksning qoidalariga muvofiq norezidentning daromadlaridan hisoblab chiqarilgan soliq summasi o‘z mablag‘lari hisobidan uni ushlab qolmagan holda to‘langan taqdirda, soliq agentining soliqni ushlab qolish va o‘tkazish bo‘yicha majburiyati bajarilgan deb e’tirof etiladi.

355-modda. Soliq agentlari tomonidan soliq hisob-kitobini taqdim etish va uni to‘lash tartibi

Norezidentlarning daromadlaridan olinadigan soliq summalari bo‘yicha soliq hisoboti soliq agenti tomonidan o‘zi soliq hisobiga qo‘yilgan joydagi soliq organiga daromadlar to‘langan oydan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay taqdim etiladi.

Agar ushbu Kodeksning 356-moddasida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, norezidentlarning daromadlaridan hisoblab chiqarilgan va ushlab qolingan soliq summasi soliq agenti tomonidan byudjetga quyidagi muddatlarda to‘lanadi:

1) banklar tomonidan, bundan dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlar mustasno, – daromadlarni to‘lash amalga oshirilgan oydan keyingi oyning beshinchi kunidan kechiktirmay;

2) qolganlar tomonidan, – norezidentga daromadlar to‘langan kunning keyingi kunidan kechiktirmay.

356-modda. O‘zbekiston Respublikasi norezidentlarining mol-mulkni realizasiya qilishdan olingan daromadlariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Agar ushbu Kodeksning 351-moddasi ikkinchi qismi 5-bandida ko‘rsatilgan ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) aksiyalar, ulushlar (paylar), ko‘chmas mulk, mol-mulk majmuasi tarzidagi korxonalar, payli investisiya fondlari investisiya paylari (bundan buyon ushbu moddada mol-mulk deb yuritiladi) norezident bo‘lgan bir yuridik shaxs tomonidan norezident bo‘lgan boshqa yuridik shaxsga yoki norezident bo‘lgan jismoniy shaxsga yoxud O‘zbekiston Respublikasi rezidentiga realizasiya qilingan bo‘lsa, ushbu modda qoidalari qo‘llaniladi.

Ushbu modda birinchi qismining qoidalari yuridik shaxs tashkil etilmagan holdagi chet el tuzilmalariga nisbatan ham tatbiq etiladi.

Ushbu Kodeksning 351-moddasi ikkinchi qismi 5-bandida ko‘rsatilgan mol-mulkni realizasiya qilishdan olingan daromadlar mol-mulkni realizasiya qilish summasining uni hujjatlar bilan tasdiqlanadigan sotib olish qiymatidan oshgan summasi sifatida aniqlanadi. Mol-mulkni sotib olish qiymatini tasdiqlaydigan hujjatlar mavjud bo‘lmaganda, soliq agenti tomonidan soliqni ushlab qolish mol-mulkni realizasiya qilish qiymatidan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi.

Mol-mulkni realizasiya qiluvchi norezident soliq agentiga mol-mulkni sotib olish qiymatini tasdiqlovchi hujjatlarning (ular mavjud bo‘lgan taqdirda)

koʻchirma nusxalarini taqdim etishi shart. Soliq agenti taqdim etilgan hujjatlar asosida ushbu Kodeks 351-moddasi ikkinchi qismining 5-bandiga muvofiq aniqlanadigan soliq bazasidan hamda ushbu Kodeksning 353-moddasida belgilangan soliq stavkalaridan kelib chiqqan holda soliq summasini hisoblab chiqaradi va ushlab qoladi.

Soliq agenti sotib olinayotgan mol-mulkka boʻlgan mulk huquqini roʻyxatdan oʻtkazguniga (rasmiylashtirguniga) qadar norezidentning mol-mulkni realizasiya qilishdan olgan daromadlari boʻyicha Oʻzbekiston Respublikasi Davlat soliq qoʻmitasi va Oʻzbekiston Respublikasi Moliya vazirligi tomonidan tasdiqlanadigan shakldagi soliqning hisob-kitobini quyidagilarni realizasiya qilish chogʻida mustaqil ravishda yoki vakolatli shaxs orqali taqdim etishi shart:

1) Oʻzbekiston Respublikasi rezidentlari boʻlgan yuridik shaxslarning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) aksiyalarni, ulushni (payni) realizasiya qilishda – mazkur yuridik shaxs roʻyxatdan oʻtkazilgan joydagi soliq organiga;

2) Oʻzbekiston Respublikasi hududida turgan koʻchmas mulkni realizasiya qilishda – koʻchmas mulk turgan joydagi soliq organiga;

3) Oʻzbekiston Respublikasi hududida joylashgan mol-mulk majmuasi tarzidagi korxonani realizasiya qilishda – mazkur korxona roʻyxatdan oʻtkazilgan joydagi soliq organiga;

4) qonun hujjatlariga muvofiq tashkil etilgan payli investisiya fondlarining investisiya paylarini realizasiya qilishda – ishonchli boshqaruvchi roʻyxatdan oʻtkazilgan joydagi soliq organiga.

Norezidentning mol-mulkni realizasiya qilishdan olgan daromadlari boʻyicha soliq hisoboti norezident daromadni oladigan valyutada tuziladi. Soliq hisobotiga mol-mulk oldi-sotdi shartnomasining koʻchirma nusxasi hamda sotuvchi tomonidan taqdim etilgan, mol-mulkni olish qiymatini tasdiqlovchi hujjatlarning (mavjud boʻlgan taqdirda) koʻchirma nusxalari ilova qilinadi. Agar mol-mulkni sotib olish qiymati soliq hisoboti tuziladigan valyutada ifodalanmagan boʻlsa, mazkur qiymat Oʻzbekiston Respublikasi Markaziy bankining mol-mulkni sotib olish sanasidagi kursi boʻyicha soliq hisoboti tuzilayotgan valyutaga qayta hisoblab chiqariladi. Soliq organlari soliq hisob-kitobi taqdim etilgan sanadan e'tiboran oʻn ish kuni ichida soliq agenti yoki uning vakolatli shaxsi nomiga soliq summasi Oʻzbekiston Respublikasi Markaziy bankining soliq hisobotini taqdim etish sanasidagi kursi boʻyicha milliy valyutadagi soliq summasini koʻrsatgan holda toʻlov xabarnomasini yoxud norezident tomonidan realizasiya qilingan mol-mulkdan olingan soliq boʻyicha qarzdorlik yoʻqligi toʻgʻrisidagi ma'lumotnomani yozib beradi.

Soliq sotib olingan mol-mulkka boʻlgan mulk huquqi roʻyxatdan oʻtkazilguniga (rasmiylashtirilguniga) qadar byudjetga toʻlanishi lozim.

Soliq organi soliq toʻlanganligi faktini tasdiqlovchi hujjat taqdim etilgan sanadan e'tiboran bir ish kuni ichida soliq agentiga yoki uning vakolatli shaxsiga soliq toʻlanganligi yoxud soliq boʻyicha qarzdorlik yoʻqligi toʻgʻrisida ma'lumotnoma beradi, ma'lumotnoma olingan mol-mulkka boʻlgan mulk huquqini roʻyxatdan oʻtkazuvchi (rasmiylashtiruvchi) organga taqdim etiladi.

Olinadigan mol-mulkka bo‘lgan mulk huquqini ro‘yxatdan o‘tkazuvchi (rasmiylashtiruvchi) organlar soliq organining ma’lumotnomasi taqdim etilgan taqdirdagina mulk huquqini ro‘yxatdan o‘tkazishni (rasmiylashtirishni) amalga oshiradi.

Ushbu modda uchinchi – to‘qqizinchi qismlarining qoidalari aksiyalarni va investisiya paylarini O‘zbekiston Respublikasi qimmatli qog‘ozlarining birjadagi va birjadan tashqari uyushgan bozorlarida realizasiya qilish chog‘ida qo‘llanilmaydi.

Aksiyalar va investisiya paylari qimmatli qog‘ozlarning birjadagi va birjadan tashqari uyushgan bozorida realizasiya qilinganda O‘zbekiston Respublikasining qimmatli qog‘ozlari bozoridagi hisob-kitob – kliring palatasi soliq agenti deb e’tirof etiladi.

Soliq agenti aksiyalarning va investisiya paylarining tuzilgan oldi-sotdi bitimlari bo‘yicha savdolar yakunlari reyestri asosida hisob-kitob-kliring operasiyalarini o‘tkazish vaqtida realizasiya qilingan aksiyalar (investisiya paylari) qiymatidan va ushbu Kodeksning 353-moddasida belgilangan soliq stavkalaridan kelib chiqqan holda sotuvchining pul mablag‘laridan soliqni ushlab qoladi.

Soliq summasi pul mablag‘larini aksiyalar va investisiya paylari qiymatini to‘lash hisobiga bir vaqtning o‘zida sotuvchining hisobvarag‘iga pul mablag‘lari o‘tkazilgan holda to‘lov valyutasida byudjetga to‘lanadi. Soliq agenti aksiyalar va investisiya paylari sotuvchisining talabiga ko‘ra bitim va ushlab qolingan soliq summasi haqida ma’lumotnoma berishi shart.

Soliq agenti soliq hisobotini taqdim etish muddatlarida o‘zi soliq hisobiga qo‘yilgan joydagi soliq organiga soliq ushlab qolingan aksiyalar va investisiya paylarining oldi-sotdisiga doir bitimlarning O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi va Moliya vazirligi tomonidan tasdiqlanadigan shakl bo‘yicha reyestrini taqdim etadi.

Aksiyalar va investisiya paylarini sotib olish qiymatini tasdiqlovchi hujjatlar mavjud bo‘lgan taqdirda, sotuvchi soliq agenti soliq hisobida turgan joydagi soliq organiga ortiqcha to‘langan soliqni qaytarish to‘g‘risida ariza taqdim etish huquqiga ega. Arizaga aksiyalarni va investisiya paylarini realizasiya qilish va sotib olish qiymatini tasdiqlovchi hujjatlarning ko‘chirma nusxalari hamda soliq agenti tomonidan berilgan bitim va ushlab qolingan soliq summasi haqidagi ma’lumotnomaning ko‘chirma nusxasi ilova qilinadi.

Norezidentlarning daromadlari bo‘yicha ortiqcha to‘langan soliq summasini qaytarish O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi va Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

357-modda. O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalari bo‘yicha soliq solishdan ozod qilishning yoki pasaytirilgan soliq stavkalarini qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari

O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi (bitimi) qoidalarini qo‘llashning ushbu moddada belgilangan tartibi norezidentning ushbu Kodeksning 351-moddasida nazarda tutilgan daromadlariga nisbatan tatbiq etiladi.

Soliq agenti soliq solishdan ozod qilishni yoki pasaytirilgan soliq stavkasini, agar daromad oluvchi norezident O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi tuzilgan davlatning soliq rezidenti bo‘lsa, mustaqil ravishda qo‘llash huquqiga ega.

O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalari daromad oluvchi tomonidan soliq agentiga soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjat daromadni to‘lash sanasidan kechiktirmay taqdim etilishi sharti bilan qo‘llaniladi.

Daromadlar norezidentga dividendlar, foizlar va (yoki) royalti tarzida to‘langanda, basharti norezident ushbu daromadlarga bo‘lgan huquqqa haqiqatda ega bo‘lsa, soliq agenti O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida va ushbu Kodeksning 6-moddasida belgilangan qoidalarda nazarda tutilgan soliq solishdan ozod qilishni yoki pasaytirilgan soliq stavkasini qo‘llaydi. Soliq agenti norezidentdan ushbu norezident tegishli daromadni olishga bo‘lgan huquqqa haqiqatda ega ekanligi tasdiqnomasini so‘rab olishga haqli.

Daromadlarni olish uchun haqiqiy huquqqa ega bo‘lgan norezidentga ushbu moddaning to‘rtinchi qismida ko‘rsatilgan daromadlarni vositachi orqali to‘lashda soliq agenti daromadning bunday haqiqiy oluvchisi rezidenti bo‘lgan davlat bilan tuzilgan O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasida nazarda tutilgan soliq solishdan ozod qilishni yoki norezident tomonidan daromadlarni to‘lashga asos bo‘ladigan qo‘shimcha shartnoma (kontrakt) va boshqa hujjatlar vositachi orqali haqiqiy oluvchi bo‘lgan har bir shaxs bo‘yicha daromad summasi aks ettirilganda uning pasaytirilgan stavkasini qo‘llashga haqli. Bunday hujjatlar quyidagilarni o‘z ichiga olishi kerak:

1) jismoniy shaxsning familiyasi, ismi, otasining ismini (agar ular shaxsini tasdiqlovchi hujjatda ko‘rsatilgan bo‘lsa) yoki yuridik shaxsning nomini;

2) rezidentlik mamlakatida soliq ro‘yxatidan o‘tkazilgan raqamini yoki shunga monand hujjat raqamini (mavjud bo‘lgan taqdirda);

3) rezidentlik mamlakatida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan raqamini (yoki shunga monand hujjat raqamini).

Soliq agenti tomonidan ortiqcha ushlab qolingan soliq byudjetga to‘langan taqdirda, daromadning haqiqiy oluvchisi O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalariga muvofiq uni qaytarib olish huquqiga ega. Ortiqcha ushlab qolingan soliqni norezidentga qaytarish ushbu Kodeksning 12-bobida belgilangan tartibda amalga oshiriladi.

Norezident tomonidan bitta yoki aloqador loyihalar doirasida xizmatlar ko‘rsatishdan daromad olingan taqdirda, mazkur soliq agenti uchun ushbu moddani qo‘llash maqsadida soliq agenti norezident tomonidan doimiy muassasa tashkil etilganligi faktini aniqlaydi, shu jumladan xizmatlar ko‘rsatish shartnomasi (kontrakti) asosida aniqlaydi. Norezident tomonidan O‘zbekiston Respublikasida doimiy muassasa tuzilganligi fakti aniqlangan taqdirda, soliq organi O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalarini norezidentlarning daromadlarini soliq solishdan ozod etish qismi bo‘yicha qo‘llashga haqli emas.

Soliq agenti tomonidan O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalari qo‘llanilmagan taqdirda, soliq agenti ushbu Kodeksda belgilangan

tartibda va muddatlarda to‘lov manbaidan soliqni ushlab qolishi hamda o‘tkazishi shart.

358-modda. Soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjatga qo‘yiladigan talablar

Norezident bo‘lgan daromad oluvchi O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi tuzilgan davlatning rezidenti ekanligini tasdiqlaydigan, quyidagi turlardan birida taqdim etilgan rasmiy hujjat ushbu bo‘lim qoidalarini qo‘llash maqsadida soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjatdir:

1) norezident rezidenti bo‘lgan chet davlatning vakolatli organi tomonidan tasdiqlangan asl nusxa. Bunda shunday hujjatni berish konsullik legallashtirish amalga oshirilgan va qonun hujjatlarida belgilangan tartibda apostil qo‘yilgan holda bajariladi;

2) ushbu moddaning 1-bandi talablariga muvofiq bo‘lgan hujjat asl nusxasining notarial tartibda tasdiqlangan ko‘chirma nusxasi;

3) chet davlat vakolatli organining internet-resursida joylashtirilgan, soliq rezidentligini tasdiqlovchi elektron hujjatning qog‘ozdagi nusxasi.

Soliq solish masalalarini tartibga soluvchi xalqaro shartnoma mavjud bo‘lgan davlatda chet el banklari va xalqaro banklararo telekommunikasiya tuzilmalariga chet el bankining yoki xalqaro banklararo telekommunikasiya tizimining doimiy turgan joyi faktini tasdiqlash, agar bunday turgan joy hamma foydalana oladigan axborot manbalaridagi ma’lumotlar bilan tasdiqlansa, talab qilinmaydi.

O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlarida belgilangan tartibda legallashtirish quyidagi hollarda talab qilinmaydi, agar:

1) soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjat chet davlat vakolatli organining internet-resursida joylashtirilgan bo‘lsa;

2) ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan shaxs (shaxslar) imzosining va muhrining haqiqiyligini tasdiqlashning boshqacha tartibi belgilangan bo‘lsa, ya’ni:

a) O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi bilan;

b) o‘zaro kelishib olish tartib-taomili doirasida O‘zbekiston Respublikasining vakolatli organi va chet davlatning vakolatli organi o‘rtasida belgilangan bo‘lsa.

Norezidentning soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjatda ko‘rsatilgan davr mobaynida O‘zbekiston Respublikasi xalqaro shartnoma tuzgan davlatning soliq rezidenti deb norezident e’tirof etiladi.

Agar soliq rezidentligini tasdiqlovchi hujjatda soliq rezidentligi davri ko‘rsatilmagan bo‘lsa, bunday hujjat berilgan (chet davlat vakolatli organining internet-resursida joylashtirilgan) kalendar yil mobaynida norezident O‘zbekiston Respublikasi O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasini tuzgan davlatning soliq rezidenti deb e’tirof etiladi.

51-bob. Yakka tartibdagi tadbirkorlarning daromadlariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

359-modda. Soliq solinadigan daromadlarni va chegiriladigan xarajatlarni hisobga olishning o‘ziga xos xususiyatlari

Soliq davrida yakka tartibdagi tadbirkorlar, agar mazkur Kodeksning ushbu moddasida va 360-moddasining sakkizinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, yuridik shaxslar uchun nazarda tutilgan tartibda soliq solinadigan daromadlarning va chegiriladigan xarajatlarning hisobini yuritishi shart.

Savdo faoliyatini amalga oshiruvchi yakka tartibdagi tadbirkorlar daromadlarni va tovar operasiyalarini hisobga olish registrlarida soliq solinadigan daromadlarning hamda amalga oshirilgan tovar operasiyalarining hisobini yuritishi shart.

Quyidagilar soliq solinadigan daromadlarni va tovar operasiyalarini hisobga olish registrlaridir:

1) chakana savdo faoliyati bilan shug‘ullanuvchi yakka tartibdagi tadbirkorning soliq solinadigan daromadlarini va tovar operasiyalarini hisobga olish kitobi;

2) tovar cheklari kitobi.

Soliq solinadigan daromadlarni va tovar operasiyalarini hisobga olish registrlarining shakli O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan tasdiqlanadi.

Soliq solinadigan daromadlarni va tovar operasiyalarini hisobga olish registrlari yakka tartibdagi tadbirkorning arizasi asosida yakka tartibdagi tadbirkor soliq hisobida turgan joydagi soliq organlari tomonidan ro‘yxatdan o‘tkaziladi.

Soliq solinadigan daromadlarni va tovar operasiyalarini hisobga olish registrlari yakka tartibdagi tadbirkorda oxirgi yozuv kiritilgan paytdan e’tiboran besh yil mobaynida saqlanadi hamda ularga raqamlar qo‘yilgan, ip o‘tkazib bog‘langan va tegishli soliq organining muhri bilan tasdiqlangan bo‘lishi kerak.

360-modda. Soliq solish ob’yektini va soliq bazasinianiqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

Soliq solish ob’yekti va soliq bazasi ushbu moddada nazarda tutilgan o‘ziga xos xususiyatlar hisobga olingan holda, mazkur Kodeksning 295 va 296-moddalarida nazarda tutilgan tartibda aniqlanadi.

Jami daromad yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan tadbirkorlik faoliyati doirasida olingan daromadlardan iborat bo‘ladi.

Jismoniy shaxs o‘zining tadbirkorlik faoliyati bilan bog‘liq bitimlarni tuzishda, agar bu bitimlarni tuzish vaziyatining o‘zidan aniq kelib chiqmasa, u yakka tartibdagi tadbirkor sifatida faoliyat yuritayotganligini ko‘rsatishi kerak.

Yakka tartibdagi tadbirkorning jami daromadidan soliq bazasini aniqlashda, agar ushbu moddaning beshinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, mazkur Kodeksning 44-bobiga muvofiq chegirib tashlanmaydigan xarajatlardan tashqari soliq solinadigan daromadning olinishi bilan bog‘liq barcha xarajatlar chegirib tashlanadi.

Amortizasiya qilinadigan aktivlar bo‘yicha amortizasiya ajratmalari aktivdan tadbirkorlik faoliyatida foydalanilgan taqdirda va tadbirkorlik faoliyati bilan

xarajatlarning aloqasi aniq asoslangan bo‘lsa, jami daromaddan chegirib tashlanadi.

Yakka tartibdagi tadbirkor soliq bazasini hisoblab chiqarishning soddalashtirilgan tartibini tanlashga haqli.

Soddalashtirilgan tartibdagi soliq bazasi jami daromadning 25 foizi miqdorida belgilanadi.

Yakka tartibdagi tadbirkor soliq bazasini hisoblab chiqarishning soddalashtirilgan tartibini tanlaganda soliqni hisoblab chiqarish maqsadida xarajatlar hisobini yuritish majburiyatlaridan ozod qilinadi, bundan ushbu Kodeks 359-moddasining ikkinchi qismida ko‘rsatilgan yakka tartibdagi tadbirkorlar mustasno.

Yakka tartibdagi tadbirkorlar soliq bazasini hisoblab chiqarishning soddalashtirilgan tartibini qo‘llash uchun soliq hisobida turgan joydagi soliq organiga O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilangan shakldagi bildirishnomani quyidagi muddatlarda taqdim etadi:

1) yangidan ro‘yxatdan o‘tkazilganlar – tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish boshlanguniga qadar;

2) foyda solig‘ini to‘lashga o‘tganlar, shu jumladan ixtiyoriy ravishda o‘tganlar – bir vaqtning o‘zida foyda solig‘ini to‘lashga o‘tish to‘g‘risidagi bildirishnomani soliq hisobida turgan joydagi soliq organiga yuborganda;

3) qolganlari – joriy yilning 25 yanvaridan kechiktirmay.

Yakka tartibdagi tadbirkorlar tomonidan soliq bazasini hisoblab chiqarishning soddalashtirilgan tartibini qo‘llash quyidagi muddatlarda boshlanadi:

1) ushbu modda to‘qqizinchi qismining 1-bandida ko‘rsatilganlar uchun – tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish boshlangan paytdan;

2) ushbu modda to‘qqizinchi qismining 2-bandida ko‘rsatilganlar uchun – yakka tartibdagi tadbirkor foyda solig‘ini to‘lashga o‘tish to‘g‘risidagi bildirishnomani va soliq bazasini soddalashtirilgan tartibda hisoblab chiqarish haqidagi arizani soliq organiga taqdim etgan oydan keyingi oyning birinchi sanasidan boshlab;

3) ushbu modda to‘qqizinchi qismining 3-bandida ko‘rsatilganlar uchun – joriy yilning 1 yanvaridan boshlab.

Soliq bazasini hisoblab chiqarishning soddalashtirilgan tartibidan ixtiyoriy ravishda voz kechish va soliq bazasini hisoblab chiqarishning ushbu moddaning birinchi qismida nazarda tutilgan umumiy tartibiga o‘tish kelgusi soliq davri boshlanganidan e’tiboran amalga oshiriladi.

Soliq bazasini hisoblab chiqarishning umumiy tartibiga o‘tish to‘g‘risidagi bildirishnoma O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilangan shaklda soliq davri boshlanishidan kamida bir oy oldin soliq hisobida turgan joydagi soliq organiga taqdim etiladi.

361-modda. Soliq solishda hisobga olinmaydigan daromadlar

Soliq solishda quyidagilar hisobga olinmaydi:

1) yakka tartibdagi tadbirkorning unga mulk huquqi asosida, shuningdek mol-mulkka egalik qilish va (yoki) undan foydalanishga yo‘l qo‘yuvchi boshqa

ashyoviy huquq tufayli tegishli bo‘lgan ko‘chmas mulkni sotishdan olingan daromadlar jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i solinishi lozim bo‘lgan daromadlari;

2) jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ini hamda yakka tartibdagi tadbirkor foyda solig‘ini to‘lashga o‘tguniga qadar aylanmadan soliqni to‘lash davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olinadigan daromadlar.

362-modda. Soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi

Hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha soliq summasi yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan mustaqil ravishda aniqlanadi.

Hisobot davri yakunlari bo‘yicha soliq summasi, agar ushbu moddada boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, soliq bazasining soliq stavkasiga muvofiq bo‘lgan foizli ulushi sifatida soliq davri boshlanishidan e’tiboran oshib boruvchi yakun tarzida hisoblab chiqariladi.

Soliq hisoboti yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan har bir hisobot va soliq davri o‘tganidan keyin, soliq solinadigan ob’yektlar mavjudligi yoki mavjud emasligidan qat’i nazar, soliq hisobida turgan joydagi soliq organiga taqdim etiladi.

Soliq hisoboti yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan quyidagi muddatlarda taqdim etiladi:

hisobot davri yakunlari bo‘yicha – hisobot choragidan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay;

soliq davri yakunlari bo‘yicha – o‘tgan soliq davridan keyingi yilning 1 martidan kechiktirmay.

363-modda. Soliqni to‘lash tartibi

Soliqni to‘lash ushbu Kodeksning 340-moddasida nazarda tutilgan tartibda amalga oshiriladi.

6- ma’ruza: JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN DAROMAD SOLIG‘I

Reja:

6.1.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish ob’yekti va soliqqa tortiladigan baza. Jismoniy shaxslarning jami daromadi va uning tarkibi.

6.2.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining stavkasi. Imtiyozlar. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi. Soliq hisobotini taqdim etish va to‘lash tartibi.

Tayanch iboralar: *jismoniy shaxs, soliq to‘lovchilar, soliq solish ob’yekti, jami daromad, soliq bazasi, soliq imtiyozlari, soliq stavkalari, soliq davri, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish tartibi, soliqni to‘lash tartibi, qat’iy belgilangan miqdorda soliq*.

6.1.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish ob’yekti va soliqqa tortiladigan baza. Jismoniy shaxslarning jami daromadi va uning tarkibi.

364-modda. Soliq to‘lovchilar

Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining soliq to‘lovchilari deb (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq to‘lovchilar deb yuritiladi) quyidagilar e’tirof etiladi:

1) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar;

2) O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan daromad oluvchi O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan jismoniy shaxslar.

365-modda. Soliq solish ob’yekti

Soliq to‘lovchining jami daromadi jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining (bundan keyin ushbu bo‘limda soliq deb yuritiladi) soliq solish ob’yekti deb hisoblanadi.

Ushbu Kodeksning 392-moddasida belgilangan tartibda soliqni qat’iy belgilangan miqdorda to‘lash xohishini bildirgan yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun soliqqa tortish ob’yekti bo‘lib amalga oshirilayotgan faoliyat turini tavsiflovchi fizik ko‘rsatkichlar hisoblanadi.

366-modda. Soliq bazasi

Soliq bazasi quyidagilar hisoblanadi:

1) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar uchun — ushbu bo‘limda nazarda tutilgan soliq imtiyozlarini hisobga olgan holdagi jami daromadlari;

2) O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar uchun — ushbu bo‘limda nazarda tutilgan soliq imtiyozlari qo‘llanmagan holdagi jami daromadlari.

Soliq bazasini aniqlashda soliq to‘lovchining ham pul shaklida, ham natura shaklida olgan daromadlari yoki daromadlarni tasarruf etish uchun yuzaga kelgan huquqlari, shuningdek moddiy naf tarzidagi daromadlari hisobga olinadi. Bunda soliq to‘lovchining alohida turdagi daromadlari ushbu bo‘limda belgilangan shartlarda va tartibda jami daromad tarkibida hisobga olinishi yoki hisobga olinmasligi mumkin.

Soliq to‘lovchining chet el valyutasida ifodalangan daromadlari, haqiqatda daromadlar olingan sanadagi O‘zbekiston Respublikasi Markaziy bankining kursi bo‘yicha milliy valyutaga qayta hisob-kitob qilinadi.

Turli soliq stavkalari bo‘yicha solinadigan soliq bazasi alohida aniqlanadi.

Soliq bazasi, agar ushbu Kodeksda boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, soliq davri boshidan e’tiboran o‘sib boruvchi yakun bilan aniqlanadi.

Soliq bazasi nazorat qilinadigan chet el kompaniyalarining ushbu Kodeksning VII bo‘limiga va 208-moddasiga muvofiq aniqlanadigan yig‘ma foydasini ham o‘z ichiga oladi.

Soliq bazasiga ushbu bo‘limda belgilangan hollarda va tartibda tuzatish kiritiladi.

Ushbu Kodeksning VI bo‘limida nazarda tutilgan hollarda soliq to‘lovchining daromadlariga ushbu Kodeksning 20-bobida nazarda tutilgan tartibda tuzatish kiritiladi.

Agar soliq to‘lovchining daromadidan uning o‘z farmoyishiga, sudning yoki boshqa organlar va tashkilotlarning qaroriga ko‘ra ushlab qolishlar amalga oshirilsa, bunday ushlab qolishlar soliq bazasini kamaytirmaydi.

367-modda. Daromad olingan sana

Ushbu bo‘limning maqsadida daromad olingan sana quyidagicha aniqlanadi:

1) daromadni to‘lash kuni, shu jumladan daromadni soliq to‘lovchining banklardagi hisobvaraqlariga o‘tkazish yoki daromadlar pul shaklida olinganda — daromadni soliq to‘lovchining topshirig‘iga ko‘ra uchinchi shaxslarning hisobvaraqlariga o‘tkazish kuni;

2) daromadlar natura shaklida olinganda — daromadlarni natura shaklida berish kuni;

3) daromadlar moddiy naf tarzida olinganda — tovarlarni (xizmatlarni), qimmatli qog‘ozlarni sotib olish kuni. Agar sotib olingan qimmatli qog‘ozlarga haq to‘lash ushbu qimmatli qog‘ozlarga bo‘lgan mulk huquqi soliq to‘lovchiga o‘tganidan keyin amalga oshirilsa, daromadning haqiqatda olingan sanasi sotib olingan qimmatli qog‘ozlarning qiymatiga tegishli to‘lovni to‘lash kuni sifatida aniqlanadi;

4) bir turdagi qarama-qarshi talablarni hisobga olish kuni;

5) belgilangan tartibda soliq agenti tomonidan umidsiz qarz hisobdan chiqarilgan kun;

6) xodim safardan qaytganidan keyin bo‘nak hisobot tasdiqlangan oyning oxirgi kuni.

Mehnatga haq to‘lash tarzida daromad olinganda bunday daromadning olingan sanasi deb, soliq to‘lovchiga mehnat shartnomasi (kontrakti) asosida mehnat majburiyatlarini bajarganligi uchun, unga daromadlar hisoblangan oyning oxirgi kuni e’tirof etiladi, shuningdek mehnat to‘g‘risidagi qonunchilikda nazarda tutilgan ish qidirish davriga kompensatsiya to‘langan sana e’tirof etiladi.

Kalendar oy tugaguniga qadar mehnat munosabatlari bekor qilingan taqdirda, soliq to‘lovchi tomonidan mehnatga haq to‘lash tarzida olingan daromadning haqiqatda olingan sanasi deb unga daromad hisoblangan oxirgi ish kuni e’tirof etiladi.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi foydasining summasi tarzidagi daromadlar uchun daromadning haqiqatda olingan kuni deb chet el kompaniyasi yoki tuzilmasi ro‘yxatdan o‘tkazilgan mamlakatning qonunchiligiga muvofiq moliya yili uchun moliyaviy hisobot tuziladigan davrning tugallanish sanasi to‘g‘ri keladigan kalendar yildan keyingi soliq bo‘yicha soliq davrining oxirgi sanasi e’tirof etiladi.

Nazorat qilinadigan chet el kompaniyasi ro‘yxatdan o‘tkazilgan mamlakatning qonunchiligiga muvofiq moliyaviy hisobotni tuzish va taqdim etish majburiyatlari mavjud bo‘lmagan taqdirda, bunday kompaniya foydasining

summasi tarzidagi daromadning haqiqatda olingan sanasi deb foyda aniqlanadigan kalendar yilidan keyingi kalendar yilning oxirgi kuni e’tirof etiladi.

53-bob. Jami daromad

368-modda. Jami daromad

Agar ushbu bo‘limda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, jami daromad soliq to‘lovchi tomonidan hisobot (soliq) davri davomida olingan quyidagi daromadlardan tashkil topadi:

1) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari uchun — O‘zbekiston Respublikasidagi va uning tashqarisidagi manbalardan olingan daromadlardan;

2) O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari uchun — O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlardan.

369-modda. Jami daromadga kiritilmaydigan daromadlar

Quyidagilar jami daromad tarkibiga kiritilmaydi:

1) O‘zbekiston Respublikasining davlat mukofotlariga va davlat pul mukofotlariga sazovor bo‘lgan soliq to‘lovchi olgan bir yo‘la beriladigan davlat pul mukofoti yoki shunga teng bahodagi esdalik sovg‘alarining qiymati, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining yoki O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori asosida bir yo‘la beriladigan pul mukofoti va sovg‘alar;

2) donorlik uchun pul mukofotlari, shuningdek tibbiyot muassasalarining xodimlari tomonidan qon olganlik uchun olinadigan summalar;

3) olingan alimentlar;

4) fuqarolar tomonidan olinadigan sug‘urta tovoni summalari;

5) qonunchilikda belgilangan miqdorlarda va tartibda to‘lanadigan stipendiyalar;

6) qonunchilikka muvofiq uy-joy-kommunal xizmatlar haqini to‘lash bo‘yicha har oylik kompensatsiya pul to‘lovlari;

7) davlat pensiyalari, qonun hujjatlarida belgilangan nafaqalar, bundan vaqtincha mehnatga layoqatsizlik nafaqasi (oilaning betob a’zosini parvarish qilish bo‘yicha nafaqa) mustasno;

8) majburiy jamg‘arib boriladigan pensiya badallari, ular bo‘yicha foizli daromadlar, shuningdek jamg‘arib boriladigan pensiya to‘lovlari.

9) qonunchilikda belgilanadigan tartibda o‘zini o‘zi band qilgan shaxslarning mehnat faoliyati natijasida olingan daromadlar;

10) O‘zbekiston Respublikasi va O‘zbekiston Respublikasi rezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar tomonidan chiqarilgan xalqaro obligatsiyalar bo‘yicha daromadlar.

Soliq agentlarining ushbu Kodeksning 386-moddasida nazarda tutilgan jismoniy shaxs foydasiga amalga oshiradigan quyidagi xarajatlariga soliq to‘lovchining daromadi sifatida qaralmaydi:

1) mehnat sharoitlari noqulay bo‘lgan ishlarda band bo‘lgan xodimlarni qonunchilikda belgilangan tartibda sut, davolash-profilaktika oziq-ovqati, gazlangan sho‘r suv, shaxsiy himoya va gigiyena vositalari bilan ta’minlash bo‘yicha xarajatlari;

2) kasaba uyushmasi qo‘mitasi tomonidan amalga oshiriladigan to‘lovlar, shu jumladan a’zolik badallari hisobidan kasaba uyushmasi a’zolariga beriladigan moddiy yordam, bundan kasaba uyushmasi qo‘mitasining xodimlariga mehnat vazifalarini bajarganlik uchun beriladigan pul mukofotlari va boshqa to‘lovlar mustasno;

3) favqulodda holatlar munosabati bilan yetkazilgan zararlar summasi doirasida beriladigan moddiy yordam summalari;

4) xodimlarni ish joyiga olib borish va olib qaytish bo‘yicha xarajatlari;

5) diniy rasm-rusumlar va marosimlarni, bayram tantanalarini o‘tkazish, vakillik xarajatlari, shahar yo‘lovchilar transportida xodimlarning xizmat qatnovlari uchun foydalaniladigan yo‘l kartochkalarini olish, shuningdek yuridik shaxsning xodimlarning mehnat va dam olish sharoitlarini ta’minlash bilan bog‘liq hamda muayyan jismoniy shaxslarning daromadi hisoblanmaydigan boshqa xarajatlari;

6) xodimga xizmat vazifalarini bajarish uchun zarur bo‘lgan maxsus kiyim-bosh, maxsus poyabzal, formali kiyim-bosh berish xarajatlari yoki ularni pasaytirilgan baholarda sotish munosabati bilan qilingan xarajatlar, shuningdek qonunchilikda nazarda tutilgan hollarda ayrim toifadagi xodimlarni o‘z xizmat vazifalarini bajarishi chog‘ida oziq-ovqat bilan ta’minlash bo‘yicha xarajatlar;

7) xodim boshqa joyga ishga o‘tkazilganda yoxud ko‘chib borganda ko‘chish, mol-mulkini ko‘chirib borish, joy ijarasi (yo‘l xarajatlari uchun beriladigan pul) bilan bog‘liq xarajatlarni to‘lash yoki bu xarajatlarning o‘rnini qoplash xarajatlari;

8) xizmat safarlariga oid quyidagi kompensatsiya to‘lovlari:

tasdiqlovchi hujjatlar asosida xizmat safari joyiga borish va u yerdan qaytib kelish uchun, shu jumladan joy band qilish uchun haq to‘lashni qo‘shgan holda haqiqatda amalga oshirilgan to‘lovlar. Yo‘l hujjatlari bo‘lmagan taqdirda, temir yo‘l transportidagi (agar temir yo‘l qatnovi bo‘lmasa, shaharlararo avtobusdagi) yo‘l haqi qiymati miqdorida, lekin aviachipta qiymatining 30 foizidan oshmaydigan miqdorda;

uy-joyni ijaraga olish bo‘yicha haqiqatda amalga oshirilgan to‘lovlar. Yashaganligini tasdiqlovchi hujjatlar bo‘lmagan taqdirda, qonunchilikda belgilangan normalar doirasida;

tasdiqlovchi hujjatlar asosida uy-joyni band qilish uchun to‘lovlar;

qonunchilikda belgilangan normalar doirasida xizmat safarida bo‘lingan vaqt uchun to‘lanadigan kundalik xarajatlar uchun haq (sutkalik pullar);

qonunchilikda belgilangan va hujjatlar bilan tasdiqlangan boshqa to‘lovlar;

9) qonunchilikda nazarda tutilgan normalar doirasida xodimga to‘lanadigan kompensatsiya to‘lovlari (kompensatsiyalar):

doimiy ishi yo‘lda kechadigan, harakatlanish va (yoki) qatnov tusiga ega bo‘lgan, shuningdek vaxta usulida ishlarni bajarishda xodimga kompensatsiya to‘lovlari (kompensatsiyalar);

xizmat ishlarida shaxsiy avtomobildan foydalanganlik uchun kompensatsiya to‘lovlari (kompensatsiyalar), bundan xizmat safarlari mustasno;

dala ta’minoti;

qonunchilikda nazarda tutilgan tartibda va normalar bo‘yicha boshqa kompensatsiya to‘lovlari (kompensatsiyalar), bundan ushbu Kodeksning 373 va 377-moddalarida ko‘rsatilganlari mustasno;

10) mehnatda mayib bo‘lganlik yoki sog‘liqqa boshqacha tarzda shikast yetganlik bilan bog‘liq zararning o‘rnini qoplash bo‘yicha quyidagi miqdordagi to‘lovlar:

jabrlanuvchi mehnatda mayib bo‘lguniga qadar olgan o‘rtacha oylik ish haqiga nisbatan foiz hisobidagi, uning kasbga oid mehnat qobiliyatini yo‘qotganlik darajasiga muvofiq belgilanadigan har oylik to‘lovlar (voyaga yetmagan shaxs mehnatda mayib bo‘lib qolgan taqdirda, zararning o‘rni uning ish haqi (daromadi) miqdoridan kelib chiqqan holda, lekin qonunchilikda belgilangan mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdorining 1,76 baravaridan kam bo‘lmagan miqdorda qoplanadi);

maxsus tibbiy parvarishga muhtoj jabrlanuvchilarga qo‘shimcha xarajatlar uchun oyiga mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdorining 70,3 foizi miqdoridagi to‘lovlar;

jabrlanuvchining maishiy parvarishi uchun qo‘shimcha xarajatlar tariqasida har oyda mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdorining 17,6 foizi miqdoridagi to‘lovlar;

xodimning sog‘lig‘iga shikast yetkazilganligi munosabati bilan ish beruvchi tomonidan bir yo‘la to‘lanadigan nafaqa tariqasida jabrlanuvchining yillik o‘rtacha ish haqi miqdoridagi to‘lovlar;

11) boquvchisi vafot etganligi munosabati bilan quyidagi miqdordagi to‘lovlar:

marhumning o‘rtacha ish haqining vafot etgan boquvchining qaramog‘ida bo‘lgan va uning vafoti munosabati bilan zararni undirishga haqli bo‘lgan mehnatga qobiliyatsiz shaxslarga to‘g‘ri keladigan ulushi miqdoridagi to‘lovlar;

boquvchisi vafot etganligi munosabati bilan zararni undirishga haqli bo‘lgan shaxslarga bir yo‘la to‘lanadigan nafaqa tariqasida marhumning o‘rtacha yillik ish haqining olti baravari miqdoridagi to‘lovlar;

12) talabalarning ta’lim olishi uchun O‘zbekiston Respublikasining oliy o‘quv yurti bilan to‘g‘ridan to‘g‘ri shartnomalar bo‘yicha pulli-kontrakt asosida o‘tkaziladigan to‘lovlar;

13) xodimlarning malakasini oshirish va ularni qayta tayyorlash xarajatlari.

14) soliq to‘lovchining mijozlarning tovarlar va xizmatlarni sotib olish faolligini oshirishga qaratilgan va bonuslar (ballar, mijozni ushbu tashkilotlardan tovarlar (xizmatlar) sotib olish faolligini belgilovchi boshqa birliklar) hisoblanishini nazarda tutuvchi dasturlarda ishtiroki natijasida ushbu dasturda belgilangan asoslar bo‘yicha olingan pul va natura shaklidagi daromadlari. Daromadlar soliq to‘lovchining jami daromadiga quyidagi hollarda qo‘shiladi:

soliq to‘lovchining ushbu bandning birinchi xatboshisida ko‘rsatilgan dasturlarda ishtirok etishi ochiq oferta shartlarisiz amalga oshirilganda;

soliq to‘lovchi ushbu bandning birinchi xatboshisida ko‘rsatilgan mamlakatimizdagi va chet el tashkilotlarining dasturlariga, ularda aksept muddati

o‘ttiz kundan kam va (yoki) ularda ommaviy ofertani muddatidan oldin chaqirib olish imkoniyati nazarda tutilgan shartlar asosidagi ochiq ofertaga qo‘shilganda;

ushbu bandning birinchi xatboshisida ko‘rsatilgan tashkilotchi bilan lavozim majburiyatlarini bajarishda mehnat munosabatlarida bo‘lgan, shuningdek soliq to‘lovchi tomonidan tovarlar yetkazib berganlik (ishlar bajarganlik, xizmatlar ko‘rsatganlik) uchun haq (mukofot) yoki moddiy yordam sifatidagi to‘lov shaklidagi daromad to‘langanda.

15) fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari, kasaba uyushmalari, xayriya, ekologiya jamg‘armalari va O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarorlari bilan tashkil etilgan boshqa jamg‘armalar tomonidan ko‘rsatilgan yordam:

Ustavda nazarda tutilgan faoliyat doirasida bajarilgan ishlar va ko‘rsatilgan xizmatlar;

davolash va tibbiy xizmatlar qiymati, nogironlarni profilaktika va reabilitatsiya qilish uchun texnik asbob-uskunalar olish;

jismoniy shaxsning manfaatlarini ko‘zlab, tovarlar va xizmatlarni yetkazib beruvchidan olish;

xayriya maqsadida boshqa shakllarda qo‘llab-quvvatlash (bundan pul shaklida qo‘llab-quvvatlash mustasno).

370-modda. Jami daromadning tarkibi

Quyidagilar jami daromadga kiradi:

1) ushbu Kodeksning 371-moddasiga muvofiq mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlar;

2) ushbu Kodeksning 375-moddasiga muvofiq mulkiy daromadlar;

3) ushbu Kodeksning 376-moddasiga muvofiq moddiy naf tarzidagi daromadlar;

4) ushbu Kodeksning 377-moddasiga muvofiq boshqa daromadlar.

371-modda. Mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlar

Ish beruvchi bilan mehnatga oid munosabatlarda bo‘lgan va tuzilgan mehnat shartnomasiga (kontraktiga) muvofiq ishlarni bajarayotgan xodimlarga hisoblanadigan hamda to‘lanadigan quyidagi barcha to‘lovlar mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlar deb e’tirof etiladi:

mehnatga haq to‘lashning qabul qilingan shakllari va tizimlariga muvofiq ishbay narxlardan, tarif stavkalaridan va mansab maoshlaridan kelib chiqqan holda hisoblab chiqarilgan, haqiqatda bajarilgan ish uchun hisoblangan ish haqi;

ilmiy daraja va faxriy unvon uchun ustamalar;

ushbu Kodeksning 372-moddasiga muvofiq rag‘batlantirish xususiyatiga ega to‘lovlar;

ushbu Kodeksning 373-moddasiga muvofiq kompensatsiya to‘lovlari (kompensatsiya);

ushbu Kodeksning 374-moddasiga muvofiq ishlanmagan vaqt uchun haq to‘lash;

haqiqatda bajarilgan ish uchun haq hisoblangan boshqa to‘lovlar.

Mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlar jumlasiga quyidagilar ham kiradi:

predmeti ishlarni bajarish va xizmatlar koʻrsatishdan iborat boʻlgan, tuzilgan fuqarolik-huquqiy tusdagi shartnomalarga muvofiq jismoniy shaxslarga toʻlovlar (bundan yakka tartibdagi tadbirkorlik faoliyatidan olingan daromadlar mustasno);

yuridik shaxsning boshqaruv organi (kuzatuv kengashi yoki boshqa shunga oʻxshash organi) aʼzolariga yuridik shaxsning oʻzi tomonidan amalga oshiriladigan toʻlovlar;

Oʻzbekiston Respublikasining Mudofaa, Ichki ishlar va Favqulodda vaziyatlar vazirliklarining, Oʻzbekiston Respublikasi Davlat xavfsizlik xizmati, Oʻzbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi, Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti Davlat xavfsizlik xizmatining, harbiy xizmatchilariga, ichki ishlar organlarining oddiy askarlar, serjantlar va ofitsyerlar tarkibiga hamda Oʻzbekiston Respublikasi Davlat bojxona qoʻmitasining va boshqa harbiy xizmat nazarda tutilgan idoralar xodimlariga xizmatni oʻtashi (xizmat majburiyatlarini bajarishi) munosabati bilan toʻlanadigan pul taʼminoti, pul mukofotlari va boshqa toʻlovlar.

372-modda. Ragʻbatlantirish xususiyatiga ega toʻlovlar

Ragʻbatlantirish xususiyatiga ega toʻlovlar jumlasiga quyidagilar kiradi:

1) yillik ish yakunlari boʻyicha pul mukofoti;

2) yuridik shaxsning mukofotlash toʻgʻrisidagi nizomida nazarda tutilgan ragʻbatlantirish xususiyatiga ega toʻlovlar;

3) kasb mahorati, murabbiylik uchun tarif stavkalariga va maoshlarga ustamalar;

4) taʼtilga qoʻshimcha haqlar hamda ushbu Kodeks 377-moddasining 10-bandida koʻrsatilmagan moddiy yordam;

5) koʻp yil ishlaganlik uchun pul mukofoti va toʻlovlar;

6) ratsionalizatorlik taklifi uchun toʻlov;

7) mehnat natijalari bilan bogʻliq boʻlmagan bir yoʻla beriladigan mukofotlar.

373-modda. Kompensatsiya toʻlovlari (kompensatsiya)

Mehnatga haq toʻlash tarzidagi daromadga kiritiladigan kompensatsiya toʻlovlari (kompensatsiyalar) jumlasiga quyidagilar kiradi:

1) tabiiy-iqlim sharoitlari noqulay boʻlgan joylardagi ishlar bilan bogʻliq qoʻshimcha toʻlovlar (ish staji uchun ustamalar, baland togʻli, choʻl va suvsiz hududlarda ishlaganlik uchun belgilangan koeffitsiyentlar boʻyicha toʻlovlar). Bunda yuridik shaxslar xodimlarining choʻl va suvsiz joylarda, baland togʻli va tabiiy-iqlim sharoiti noqulay hududlarda ishlaganlik uchun ish haqiga koeffitsiyentlar hisoblashning eng yuqori summasini aniqlash hisoblash sanasida belgilangan mehnatga haq toʻlash eng kam miqdorining 1,41 baravari miqdorida belgilanadi;

2) Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan tasdiqlangan kasblar va ishlar roʻyxati boʻyicha ogʻir, zararli, oʻta zararli mehnat sharoitlarida ishlaganlik uchun ustamalar, shu jumladan shunday sharoitlardagi uzluksiz ish staji uchun ish haqiga ustamalar;

3) texnologik jarayon jadvalida nazarda tutilgan tungi vaqtda, ish vaqtidan tashqari, dam olish kunlarida va bayram (ishlanmaydigan) kunlarida ishlaganlik uchun tarif stavkalariga hamda maoshlarga ustamalar va qoʻshimcha toʻlovlar;

4) ko‘p smenali rejimda ishlaganlik, shuningdek bir necha kasbda, lavozimda ishlaganlik, xizmat ko‘rsatish doirasi kengayganligi, bajariladigan ishlar hajmi ortganligi, o‘zining asosiy ishi bilan bir qatorda ishda vaqtincha bo‘lmagan xodimlarning vazifalarini bajarganlik uchun ustamalar;

5) doimiy ishi yo‘lda kechadigan, harakatlanish va (yoki) qatnov tusiga ega bo‘lgan xodimlarning, shuningdek doimiy ishi ishlarning vaxta usulida bajarilishini nazarda tutadigan xodimlarning ish haqiga qonunchilikda belgilangan normalardan ortiqcha to‘lanadigan ustamalar;

6) ish beruvchi joylashgan yerdan (yig‘ilish punktidan) ishlash joyigacha borish va u yerdan qaytish uchun vaxtada ishlash jadvalida nazarda tutilgan ishlar vaxta usulida bajarilgan holda yo‘lga ketadigan kunlar, shuningdek xodimlar meteorologik sharoitlar sababli va transport tashkilotlarining aybi bilan yo‘lda ushlanib qolgan kunlar uchun tarif stavkasi yoki maosh miqdorida to‘lanadigan summalar;

7) yer osti ishlarida doimiy band bo‘lgan xodimlarga ularning stvoldan ishlash joyiga borish va u yerdan qaytish uchun shaxtada (konda) harakatlanishining me’yoriy vaqti uchun to‘lanadigan qo‘shimcha haqlar;

8) qonunchilikda belgilangan normalardan ortiqcha dala ta’minoti;

9) xizmat safarlari vaqtida qonunchilikda belgilangan normalardan ortiqcha kundalik xarajatlar uchun haq (sutkalik pullar);

10) ishlar vaxta usulida tashkil etilganda, ish vaqti umumlashtirilgan holda hisobga olinayotganda va qonunchilikda belgilangan boshqa hollarda xodimlarga ish vaqtining belgilangan davomiyligidan ortiq ishlaganligi munosabati bilan beriladigan dam olish kunlari (otgullar) uchun to‘lovlar;

11) xizmat safarlari uchun xodimning shaxsiy avtomobilidan yoki xizmat maqsadlari uchun uning boshqa mol-mulkidan qonunchilikda belgilangan normalardan ortiqcha foydalanganlik uchun to‘lovlar;

12) mehnatda mayib bo‘lganlik yoki sog‘liqqa boshqacha tarzda shikast yetganlik bilan bog‘liq zararning o‘rnini qoplash uchun ushbu Kodeks 369-moddasi ikkinchi qismining 10-bandida ko‘rsatilgan miqdorlardan ortiqcha olingan summalar;

13) oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymati yoki oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymatini qoplash.

374-modda. Ishlanmagan vaqt uchun haq to‘lash

Ishlanmagan vaqt uchun haq to‘lash jumlasiga quyidagilar kiradi:

1) qonunchilikka muvofiq:

a) yillik asosiy (uzaytirilgan asosiy) ta’til uchun to‘lov, shuningdek ushbu ta’tildan foydalanilmaganda, shu jumladan xodim bilan mehnat shartnomasi bekor qilinganda pullik kompensatsiya to‘lovi;

b) noqulay va o‘ziga xos mehnat sharoitlarida, shuningdek og‘ir va noqulay tabiiy-iqlim sharoitlarida ishlaganligi uchun ayrim tarmoqlarning xodimlariga beriladigan qo‘shimcha ta’til uchun to‘lov;

v) o‘qish bilan bog‘liq ta’til va ijodiy ta’tillar uchun to‘lov;

g) o‘n ikki yoshga to‘lmagan ikki va undan ortiq bolasi yoki o‘n olti yoshga to‘lmagan nogironligi bo‘lgan bolasi bor ayollarga berilgan qo‘shimcha ta’til uchun to‘lov;

2) asosiy ish haqi qisman saqlab qolingan holda majburiy ta’tilda bo‘lgan xodimlarga beriladigan to‘lovlar;

3) donor xodimlarga ko‘rikdan o‘tish, qon topshirish va qon topshirilgan har bir kundan keyin beriladigan dam olish kunlari uchun to‘lov;

4) O‘zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksiga muvofiq davlat yoki jamoat vazifalarini bajarganlik uchun mehnatga to‘lov;

5) qishloq xo‘jaligi va boshqa ishlarga jalb qilinadigan xodimlarning asosiy ish joyi bo‘yicha saqlab qolinadigan ish haqi;

6) ma’lum muddatga avvalgi ish joyi bo‘yicha lavozim maoshi miqdori saqlab qolingan holda boshqa yuridik shaxslardan ishga joylashtirilgan, shuningdek vaqtinchalik vazifani bajarib turgan xodimlarga maoshdagi farq to‘lovi;

7) xodimlarga kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tizimida ishdan ajralgan holda o‘qishlari vaqtida asosiy ish joyi bo‘yicha ularga to‘lanadigan ish haqi;

8) xodimning aybisiz bekor turib qolingan vaqt uchun to‘lov;

9) mehnat layoqatini vaqtincha yo‘qotgan xodimlarga qo‘shimcha to‘lov;

10) qonunchilikka muvofiq yoki ish beruvchining qarori bilan majburiy progul vaqti uchun yoki kam haq to‘lanadigan ishni bajarganlik uchun to‘lov;

11) o‘n sakkiz yoshga to‘lmagan shaxslarning imtiyozli soatlariga, onalarga bolani ovqatlantirishi uchun ishda beriladigan tanaffuslarga, shuningdek tibbiy ko‘rikdan o‘tish bilan bog‘liq vaqt uchun to‘lov;

12) asosiy ishidan ozod qilingan va ozod qilinmagan holda xodimlar tayyorlash, ularni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish uchun hamda o‘quvchilar va talabalarning ishlab chiqarish amaliyotiga rahbarlik qilish uchun jalb qilinadigan yuqori malakali xodimlari mehnatiga to‘lov;

13) ish beruvchining mablag‘lari hisobidan to‘lanadigan pensiyalar va nafaqalarga qo‘shimchalar, stipendiyalar;

14) oliy o‘quv yurtini tamomlaganidan keyin yosh mutaxassislarga ta’til vaqti uchun ish beruvchi hisobidan to‘lanadigan nafaqalar.

375-modda. Mulkiy daromadlar

Mulkiy daromadlar tarkibiga quyidagilar kiradi:

1) foizlar;

2) dividendlar;

3) mol-mulkni ijaraga berishdan olingan daromadlar;

4) soliq to‘lovchiga mulk huquqi asosida tegishli bo‘lgan mol-mulkni realizatsiya qilishdan olingan daromadlar. Mol-mulkni realizatsiya qilishdan olingan daromadlar mazkur mol-mulkni realizatsiya qilish summasining hujjatlar bilan tasdiqlangan uni olish qiymatidan oshgan qismi sifatida aniqlanadi. Mazkur qiymatni tasdiqlovchi hujjatlar mavjud bo‘lmagan taqdirda, mol-mulkni realizatsiya qilish qiymati, ko‘chmas mulk bo‘yicha esa – kadastr qiymati hamda realizatsiya qilish narxi o‘rtasidagi ijobiy farq daromad deb e’tirof etiladi;

5) sanoat mulki ob’yektlariga, seleksiya yutug‘iga oid patent (litsenziya) egasi bo‘lgan soliq to‘lovchining patentdan boshqa shaxs foydasiga voz kechganda yoki litsenziya shartnomasi tuzganda olgan daromadi;

6) royalti;

7) ishonchli boshqaruvga berilgan mol-mulk bo‘yicha ishonchli boshqaruvchidan olingan daromad;

8) ushbu Kodeksning 324-moddasida nazarda tutilgan tartibda aniqlanadigan REPO operatsiyalari bo‘yicha daromad;

9) ushbu Kodeksning 327 — 329-moddalarida nazarda tutilgan tartibda aniqlanadigan, qimmatli qog‘ozlar va (yoki) muddatli bitimlarning hosila moliyaviy vositalari bilan operatsiyalar bo‘yicha daromad;

10) ushbu Kodeksning VII bo‘limida belgilangan hollarda va tartibda nazorat qilinadigan chet el kompaniyasining foyda tarzidagi daromadi;

11) ushbu Kodeksning 319-moddasiga muvofiq aniqlanadigan, oddiy shirkat shartnomasiga (birgalikdagi faoliyat to‘g‘risidagi shartnomaga) muvofiq ishtirok etishdan olingan daromadlar;

12) ushbu moddaning 1 — 11-bandlarida ko‘rsatilmagan mulkiy xususiyatga ega boshqa daromadlar.

376-modda. Moddiy naf tarzidagi daromadlar

Soliq to‘lovchi tomonidan moddiy naf tarzida olingan daromadlar, agar ushbu Kodeks 369-moddasining ikkinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, quyidagilardan iborat:

1) soliq agenti tomonidan soliq to‘lovchi manfaatlarini ko‘zlab, tovarlar (xizmatlar), mulkiy huquqlar haqini to‘lash, shu jumladan:

soliq to‘lovchining bolalarini maktabgacha ta’lim tashkilotlarida o‘qitish, tarbiyalash haqini to‘lash;

soliq to‘lovchilarga berilgan uy-joyning kommunal xizmatlar haqini, uy-joydan foydalanish xarajatlarini, yotoqxonadagi joylar haqini yoki ularning o‘rnini qoplash qiymatini to‘lash;

sanatoriy-kurortlarda davolanish yo‘llanmalari qiymatini, dam olish, statsionar va ambulator davolanish haqini yoki ularning o‘rnini qoplash qiymatini to‘lash;

soliq agentining soliq to‘lovchi daromadi bo‘lgan boshqa xarajatlarini to‘lash;

2) soliq to‘lovchining manfaatlarini ko‘zlab tekin, shu jumladan hadya shartnomasi bo‘yicha berilgan mol-mulkning va ko‘rsatilgan xizmatlarning qiymati;

3) tovarlarni (xizmatlarni) soliq to‘lovchilarga realizatsiya qilish narxi hamda shu tovarlarning (xizmatlarning) ushbu moddaning ikkinchi va uchinchi qismlariga muvofiq hisoblab chiqarilgan qiymati o‘rtasidagi salbiy farq;

4) qonunchilikka muvofiq xodimlarga temir yo‘l, aviatsiya, daryo, avtomobil transporti va shahar elektr transportida yurish bo‘yicha beriladigan imtiyozlar summasi;

5) jismoniy shaxsning soliq agenti oldidagi qarzining yuridik shaxs qarori bilan hisobdan chiqarilgan summalari;

6) soliq agenti tomonidan to‘lovlar hisobiga to‘lanib, soliq to‘lovchidan ushlab qolinishi lozim bo‘lgan, lekin ushlab qolinmagan summalar.

Soliq to‘lovchi tomonidan soliq agentidan tovarlar (xizmatlar) olingan taqdirda, ushbu tovarlarning (xizmatlarning) qiymati ularni sotib olish narxidan yoki tannarxidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Soliq to‘lovchi tomonidan soliq agentidan aksiz to‘lanadigan tovarlar yoki qo‘shilgan qiymat solig‘i solinadigan tovarlar (xizmatlar) olingan taqdirda, bunday tovarlarning (xizmatlarning) qiymatida aksiz solig‘ining va qo‘shilgan qiymat solig‘ining tegishli summasi hisobga olinadi.

377-modda. Boshqa daromadlar

Soliq to‘lovchining boshqa daromadlariga quyidagilar kiradi:

1) fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari, xayriya va ekologiya jamg‘armalari tomonidan soliq to‘lovchilarga beriladigan nafaqalar hamda boshqa turlardagi yordam;

2) hayvonlarni (qoramollarni, parrandalarni, mo‘ynali va boshqa hayvonlarni, baliqlarni va boshqalarni) tirik holda hamda ularni so‘yib, mahsulotlarini xom yoki qayta ishlangan holda sotishdan, ipak qurtini, chorvachilik, asalarichilik va dehqonchilik mahsulotlarini tabiiy va qayta ishlangan holda sotishdan olingan daromadlar;

3) jismoniy shaxslardan tekin (shu jumladan hadya shartnomalari bo‘yicha) olingan mol-mulkning, mulkiy huquqlarning qiymati;

4) musobaqalarda, ko‘riklarda, tanlovlarda sovrinli o‘rinlar uchun beriladigan sovrinlar, pul mukofotlari;

5) yutuqlar;

6) grant beruvchidan olingan grantlarning, shu jumladan chet davlatlar grantlarining summalari;

7) soliq to‘lovchilarning yaratilgan ilm-fan, adabiyot va san’at asarlari (predmetlari) uchun olgan daromadlari;

8) xalqaro sport musobaqalaridagi sovrinli o‘rinlarni egallaganligi uchun sportchilar olgan bir yo‘la beriladigan pul mukofoti;

9) xodim bilan tuzilgan mehnat shartnomasi (kontrakti) bekor qilinganda mehnat to‘g‘risidagi qonunchilikka muvofiq beriladigan ishdan bo‘shatish nafaqasi va boshqa to‘lovlar;

10) quyidagicha ko‘rsatiladigan moddiy yordam:

vafot etgan xodimning oila a’zolariga yoki oila a’zosi vafot etganligi munosabati bilan xodimga ko‘rsatiladigan;

xodimga mehnatda mayib bo‘lganligi, kasb kasalligi yoxud sog‘lig‘iga boshqacha tarzda shikast yetganligi bilan bog‘liq holda ko‘rsatiladigan;

bola tug‘ilishi, xodim yoki uning farzandlari nikohdan o‘tishi munosabati bilan ko‘rsatiladigan;

qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini berish yoki ularni sotib olish uchun mablag‘lar berish tarzida ko‘rsatiladigan moddiy yordam;

11) ishlamaydigan pensionyerlarga soliq agenti tomonidan to‘lanadigan to‘lovlar;

12) ma’naviy zararni kompensatsiya qilish bo‘yicha pullik to‘lovlar;

13) ushbu Kodeksning VI bo‘limida belgilangan hollarda va tartibda narxlarga tuzatish kiritish tufayli olingan daromad;

14) ushbu Kodeksning 300-moddasida nazarda tutilgan tartibda aniqlanadigan talab qilish huquqidan o‘zganing foydasiga voz kechish shartnomasi bo‘yicha olingan daromad;

15) soliq to‘lovchining ushbu Kodeksning 371 — 376-moddalarida ko‘rsatilmagan boshqa daromadlari.

6.2.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining stavkasi. Imtiyozlar. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi. Soliq hisobotini taqdim etish va to‘lash tartibi.

54-bob. Soliq imtiyozlari

378-modda. Soliq solinmaydigan daromadlar

Quyidagi daromad turlariga soliq solinmaydi:

1) moddiy yordam summalari:

vafot etgan xodimning oila a’zolariga yoki oila a’zosi vafot etganligi munosabati bilan xodimga beriladigan moddiy yordam summalari — mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdorining 4,22 baravarigacha miqdorda;

ushbu Kodeksning 377-moddasida ko‘rsatilgan boshqa hollarda, — soliq davri uchun mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdorining 4,22 baravarigacha miqdorda;

2) soliq agenti tomonidan quyidagi yo‘llanmalar qiymatini to‘liq yoki qisman qoplash summalari, bundan turistik yo‘llanmalar mustasno:

O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan sanatoriy-kurort va sog‘lomlashtirish muassasalariga yo‘llanmalar qiymatini nogironligi bo‘lgan shaxslarga, shu jumladan ushbu ish beruvchida ishlamaydigan nogironligi bo‘lgan shaxslarga to‘liq yoki qisman qoplash summalari;

O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan bolalar oromgohlari va boshqa sog‘lomlashtirish oromgohlari, shuningdek sanatoriy-kurort hamda sog‘lomlashtirish muassasalariga o‘z xodimlarining o‘n olti yoshgacha bolalari (o‘qiydiganlarga — o‘n sakkiz yoshgacha) uchun yo‘llanmalar qiymatini to‘liq yoki qisman qoplash summalari;

3) o‘z xodimlariga hamda ularning bolalariga ambulatoriya va (yoki) statsionar tibbiy xizmat ko‘rsatilganligi uchun ish beruvchi tomonidan to‘langan summalar, shuningdek ish beruvchining davolashga hamda tibbiy xizmat ko‘rsatishga, nogironlik profilaktikasi va nogironligi bo‘lgan shaxslarning salomatligini tiklashga doir texnik vositalarni olishga oid xarajatlari. Xodimlarni davolaganlik, ularga tibbiy xizmat ko‘rsatganlik uchun ish beruvchilar tomonidan sog‘liqni saqlash muassasalariga naqd pulsiz haq to‘langan taqdirda, shuningdek sog‘liqni saqlash tashkilotlari tomonidan yozib berilgan hujjatlar asosida ushbu maqsadlar uchun mo‘ljallangan naqd pul mablag‘lari bevosita xodimga, xodim yo‘qligida esa — uning oila a’zolariga, ota-onasiga berilgan yoki mazkur maqsadlar uchun mo‘ljallangan mablag‘lar xodimning bankdagi hisobvarag‘iga kiritilgan taqdirda, bu daromadlar soliq solishdan ozod qilinadi;

4) O‘zbekiston Respublikasi fuqarolarining O‘zbekiston Respublikasidan tashqariga ishlash uchun yuborilishi munosabati bilan qonunchilikda belgilangan summalar doirasida budjet tashkilotlaridan chet el valyutasida olingan ish haqi summalari va boshqa summalar;

5) vaqtinchalik bir martalik ishlarni bajarishdan olingan daromadlar, agar bunday ishlarga yollash vaqtinchalik bir martalik ish bilan ta’minlash markazlari ko‘magida amalga oshirilayotgan bo‘lsa;

6) xalqaro sport musobaqalarida sovrinli o‘rinlarni egallaganligi uchun sportchilar olgan bir yo‘la beriladigan pul mukofoti;

7) soliq to‘lovchilarga xususiy mulk huquqi asosida tegishli bo‘lgan mol-mulkni sotishdan olinadigan daromadlar, bundan quyidagilarni sotishdan olingan daromadlar mustasno:

qimmatli qog‘ozlarni (bundan fond birjasida realizatsiya qilinadigan emissiyaviy qimmatli qog‘ozlar mustasno), yuridik shaxslarning ustav fondidagi (ustav kapitalidagi) ulushlarini (paylarini);

noturar joylarni;

o‘ttiz olti kalendar oydan kam muddatda soliq to‘lovchining mulkida bo‘lgan turar joylarni;

8) uy xo‘jaligida, shu jumladan dehqon xo‘jaligida yetishtirilgan hayvonlarni (qoramollarni, parrandalarni, mo‘ynali va boshqa hayvonlarni, baliqlar va hokazolarni) tirik holda hamda ularni so‘yib mahsulotlarini xom yoki qayta ishlangan holda sotishdan (bundan sanoatda qayta ishlash mustasno) chorvachilik, asalarichilik va dehqonchilik mahsulotlarini tabiiy va qayta ishlangan holda sotishdan olinadigan daromadlar, bundan manzarali bog‘dorchilik (gulchilik) mahsulotlari mustasno;

9) xalqaro hamda respublika tanlovlari va musobaqalarida olingan buyum tarzidagi sovrinlarning qiymati;

10) ish beruvchidan soliq davri mobaynida mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdorining 2,11 baravarigacha bo‘lgan qiymatdagi:

xodimlar natura shaklida olgan sovg‘alar;

ilgari mazkur ish beruvchining xodimlari bo‘lgan ishlamayotgan pensionyerlar va mehnat qobiliyatini yo‘qotgan shaxslar, vafot etgan xodimning oila a’zolari tomonidan olingan sovg‘alar hamda boshqa turlardagi yordam;

11) jismoniy shaxslardan meros yoki hadya tartibida, shuningdek tekinga olingan pul va natura shaklidagi daromadlar, bundan quyidagilar mustasno:

ilm-fan, adabiyot va san’at asarlarining, adabiyot hamda san’at asarlari ijrochilarining, shuningdek kashfiyotlar, ixtirolar va sanoat namunalari mualliflarining merosxo‘rlariga (huquqiy vorislariga) to‘lanadigan pul mukofotlari;

yaqin qarindosh bo‘lmagan shaxslar o‘rtasidagi ko‘chmas mulk, avtotransport vositalari, qimmatli qog‘ozlar, yuridik shaxslarning ustav fondlaridagi (ustav kapitallaridagi) ulushlar;

12) davlat zayomining obligatsiyalari bo‘yicha yutuqlar, shuningdek O‘zbekiston Respublikasining davlat qimmatli qog‘ozlari bo‘yicha foizlar;

13) jamg‘arma sertifikatlari, davlat qimmatli qog‘ozlari bo‘yicha daromadlar, shuningdek banklardagi omonatlar bo‘yicha foizlar va yutuqlar;

14) nodavlat notijorat tashkilotlaridan, xalqaro hamda chet el tashkilotlari va fondlaridan, shuningdek vakolatli organning xulosasi mavjud bo‘lsa, O‘zbekiston Respublikasining ilmiy-texnika hamkorligi sohasidagi xalqaro shartnomalari doirasida soliq to‘lovchi grant beruvchidan bevosita olgan grantning summasi;

15) soliq to‘lovchilarning ish haqi va boshqa daromadlarining hayotni uzoq muddatli sug‘urtalash (hayot sug‘urtasi sohasining barcha toifalarida) bo‘yicha sug‘urta mukofotlarini to‘lash uchun O‘zbekiston Respublikasida sug‘urta faoliyatini amalga oshirishga litsenziyasi bo‘lgan yuridik shaxslarga yo‘naltiriladigan qismi, quyidagi shartlarda:

sug‘urta badallari o‘sib bormaydigan tartibda to‘langanda va bir yo‘la to‘lanadigan sug‘urta summasi shartnoma bo‘yicha sug‘urta davri boshlanishi sanasidan 12 oydan so‘ng olinganda. Sug‘urtalangan shaxsning muayyan yoshgacha yashashi yoki hayotni uzoq muddatli sug‘urtalash shartnomasida ko‘rsatilgan muddatdan boshqacha tarzdagi sug‘urta hodisasi sodir bo‘lgan taqdirda, sug‘urta summasi ushbu ko‘rsatilgan shartlarga amal qilmagan xolda to‘lanishi mumkin;

shartnoma bo‘yicha sug‘urta davri boshlanish sanasidan kamida 12 oydan so‘ng renta (annuitet) olinganda va rentani (annuitetni) to‘lash sanasida shartnoma bo‘yicha haqiqatda jamlangan mablag‘lar (zaxira) summasi ko‘rsatib o‘tilgan rentaning (annuitetning) to‘rt baravaridan kam bo‘lmaganda;

renta (annuitet) to‘lash shartnoma bo‘yicha sug‘urta davri boshlanishi sanasidan 12 oy o‘tmasdan boshlanganda, bunda dastlabki rentani (annuitetni) to‘lash boshlanadigan vaqtda haqiqatda to‘langan sug‘urta badallari summasi shartnoma bo‘yicha sug‘urta mukofotining yillik miqdoridan kam bo‘lmasligi kerak va rentalarni (annuitetlarni) to‘lash sanasiga haqiqatda jamlangan mablag‘lar (zaxira) summasi ko‘rsatib o‘tilgan rentaning (annuitetning) to‘rt baravaridan kam bo‘lmaganda.

Mazkur bandning shartlari buzilganda yoxud shartnoma muddatidan oldin bekor qilinganda va sug‘urtachi sug‘urta badalini to‘liq yoki qisman qaytarganda, qaytarilgan sug‘urta badali sug‘urtachi tomonidan soliqqa tortiladi.

16) soliq to‘lovchining quyidagilarga yo‘naltiriladigan, soliq solinishi lozim bo‘lgan ish haqi va boshqa daromadlari:

O‘zbekiston Respublikasining oliy o‘quv yurtlarida ta’lim olish (o‘zining, yigirma olti yoshga to‘lmagan farzandlarining yoki erining (xotinining) ta’lim olishi) uchun to‘lov;

soliq bazasining 50 foizidan oshmagan holda, metsenatlik ko‘magini ko‘rsatish;

olingan ipoteka kreditlarini va ular bo‘yicha hisoblangan foizlarni soliq davri davomida jami o‘n besh million so‘mgacha bo‘lgan miqdorda qoplashga, basharti yakka tartibdagi uy-joyning yoki ko‘p qavatli uydagi xonadonning qiymati uch yuz million so‘mdan oshmasa hamda u dastlabki badalning va (yoki) ipoteka krediti bo‘yicha foizlarning bir qismini qoplash uchun budjetdan ajratilgan subsidiyalarni

hisobga olgan holda olingan bo‘lsa. Mazkur imtiyoz qarz oluvchiga va birga qarz oluvchilarga, imtiyoz olish huquqiga ega bo‘lgan barcha soliq to‘lovchilarga berilgan, soliq solinishi lozim bo‘lgan daromadlarni kamaytirish summasi soliq davri davomida jami o‘n besh million so‘mdan oshmagan taqdirda, tatbiq etiladi;

fuqarolarning O‘zbekiston Respublikasi Xalq bankidagi ixtiyoriy ravishda shaxsiy jamg‘arib boriladigan pensiya hisobvaraqlariga;

17) jismoniy shaxslardan tekin (shu jumladan hadya shartnomalari bo‘yicha) olingan ulushlar, paylar va aksiyalar tarzidagi daromadlar, agar bu ulushlarni, paylarni va aksiyalarni berish yaqin qarindoshlar o‘rtasida amalga oshirilsa.

Yuridik shaxs tashkil etmagan chet el tuzilmasiga nisbatan yoki qaysi chet el yuridik shaxsi uchun ro‘yxatdan o‘tish mamlakatining qonunchiligiga muvofiq kapitalda ishtirok etish nazarda tutilmagan bo‘lsa, o‘sha chet el yuridik shaxsiga nisbatan nazorat qilish huquqi, agar bunday huquqlar ularni bir oilaning a’zolari va (yoki) yaqin qarindoshlar bo‘lgan shaxslar o‘rtasida o‘tkazish natijasida olingan bo‘lsa, daromad olish yoki daromadni tasarruf etish huquqining yuzaga kelishi deb e’tirof etilmaydi;

18) paxta yig‘im-terimi bo‘yicha qishloq xo‘jaligi ishlariga jalb qilinadigan soliq to‘lovchilarning bu ishlarni bajarganlik uchun olgan daromadlari;

19) soliq to‘lovchi bo‘lgan qimmatbaho metallar qidiruvchilarning qonunchilikda belgilangan tartibda qazib olish yo‘li bilan ega bo‘lgan qimmatbaho metallarni realizatsiya qilishdan olgan daromadlari.

20) fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari, kasaba uyushmalari, xayriya va ekologiya jamg‘armalari tomonidan soliq to‘lovchilarga beriladigan nafaqalar, shuningdek pul mablag‘lari tarzidagi yordamning boshqa turlari, biroq soliq davri mobaynida o‘n besh million so‘mdan oshmagan holda.

379-modda. Jismoniy shaxslarni soliq solishdan ozod etish

Quyidagilarning daromadlariga soliq solinmaydi:

1) chet davlatlar diplomatik vakolatxonalarining boshliqlari va xodimlari, konsullik muassasalarining mansabdor shaxslari, ularning o‘zlari bilan birga yashaydigan oila a’zolari, agar ular O‘zbekiston Respublikasining fuqarosi bo‘lmasa — O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olinadigan, diplomatlik va konsullik xizmati bilan bog‘liq bo‘lmagan daromadlaridan tashqari barcha daromadlari bo‘yicha;

2) chet davlatlar diplomatik vakolatxonalari va konsullik muassasalarining ma’muriy-texnik xodimlari hamda ularning o‘zlari bilan birga yashaydigan oila a’zolari, agar ular O‘zbekiston Respublikasi fuqarosi bo‘lmasa yoki O‘zbekiston Respublikasida doimiy yashamasa, — O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olinadigan, diplomatlik va konsullik xizmati bilan bog‘liq bo‘lmagan daromadlaridan tashqari barcha daromadlari bo‘yicha;

3) chet davlatlarning diplomatik vakolatxonalariga, konsullik muassasalariga xizmat ko‘rsatadigan xodimlar tarkibiga kirgan shaxslar, agar ular O‘zbekiston Respublikasi fuqarosi bo‘lmasa yoki O‘zbekiston Respublikasida doimiy yashamasa — o‘z xizmati yuzasidan oladigan barcha daromadlari bo‘yicha;

4) chet davlatlar diplomatik vakolatxonalari va konsullik muassasalari xodimlarining uylarida ishlovchilar, agar ular O‘zbekiston Respublikasining fuqarosi bo‘lmasa yoki O‘zbekiston Respublikasida doimiy yashamasa — o‘z xizmati yuzasidan oladigan barcha daromadlari bo‘yicha;

5) xalqaro nohukumat tashkilotlarining mansabdor shaxslari — agar ular O‘zbekiston Respublikasining fuqarosi bo‘lmasa, ularning ushbu tashkilotlarda olgan daromadlari bo‘yicha.

380-modda. Ayrim toifadagi soliq to‘lovchilarning jami daromadini kamaytirish

Quyidagi soliq to‘lovchilar qisman (daromadlar qaysi oyda olingan bo‘lsa, o‘sha oyda har bir oy uchun mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdorining 1,41 baravari miqdoridagi daromadlar bo‘yicha) soliq solishdan ozod etiladi:

1) “O‘zbekiston Qahramoni”, Sovet Ittifoqi Qahramoni, Mehnat Qahramoni unvonlariga sazovor bo‘lgan shaxslar, uchala darajadagi Shuhrat ordeni bilan taqdirlangan shaxslar. Bu imtiyoz tegishincha “O‘zbekiston Qahramoni” unvoni berilganligi to‘g‘risidagi guvohnoma, Sovet Ittifoqi Qahramoni, Mehnat Qahramoni daftarchalari, orden daftarchasi yoki mudofaa ishlari bo‘yicha bo‘limning ma’lumotnomasi asosida beriladi;

Oldingi tahrirga qarang.

2) urush nogironlari va ishtirokchilari, shuningdek ularga tenglashtirilgan va doirasi qonunchilikda belgilanadigan shaxslar. Bu imtiyoz urush nogironining (ishtirokchisining) tegishli guvohnomasi yoki mudofaa ishlari bo‘yicha bo‘limning yoxud boshqa vakolatli organning ma’lumotnomasi asosida, boshqa nogironlarga (ishtirokchilarga) nogironning (ishtirokchining) imtiyozlarga bo‘lgan huquqi to‘g‘risidagi guvohnoma asosida beriladi;

(380-modda birinchi qismining 2-bandi O‘zbekiston Respublikasining 2021-yil 21-apreldagi O‘RQ-683-sonli Qonuni tahririda — Qonunchilik ma’lumotlari milliy bazasi, 21.04.2021-y., 03/21/683/0375-son)

3) bolalikdan nogironligi bo‘lgan shaxslar, shuningdek I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar. Bu imtiyoz pensiya guvohnomasi yoki tibbiy-mehnat ekspert komissiyasining ma’lumotnomasi asosida beriladi;

4) sobiq SSSRni, O‘zbekiston Respublikasining konstitutsiyaviy tuzumini himoya qilish yoki harbiy xizmatning yoxud ichki ishlar organlaridagi xizmatning boshqa majburiyatlarini bajarish chog‘ida yaralanganligi, kontuziya bo‘lganligi yoki shikastlanganligi oqibatida yoxud frontda bo‘lish bilan bog‘liq kasallik tufayli halok bo‘lgan harbiy xizmatchilarning hamda ichki ishlar organlari xodimlarining ota-onalari va beva xotinlari (beva erlari). Bu imtiyoz “Halok bo‘lgan askarning beva xotini (beva eri, onasi, otasi)” yoki “Ichki ishlar organlari halok bo‘lgan xodimining beva xotini (beva eri, onasi, otasi)” shtampi qo‘yilgan yoxud pensiya guvohnomasini bergan muassasa rahbarining imzosi va ushbu muassasa muhri bilan tasdiqlangan tegishli yozuvli pensiya guvohnomasi asosida beriladi. Agar mazkur shaxslar pensioner bo‘lmasa, imtiyoz ularga sobiq SSSR Mudofaa vazirligi, Davlat xavfsizlik qo‘mitasi yoki Ichki ishlar vazirligining, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi, Davlat xavfsizlik xizmati yoki

O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi, O‘zbekiston Respublikasi Favqulodda vaziyatlar vazirligi, O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Davlat xavfsizlik xizmati, O‘zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo‘mitasi va boshqa harbiy xizmat nazarda tutilgan idoralarning tegishli organlari tomonidan berilgan harbiy xizmatchining yoki ichki ishlar organlari xodimining halok bo‘lganligi to‘g‘risidagi ma’lumotnoma asosida beriladi. Sobiq SSSRni, O‘zbekiston Respublikasining konstitutsiyaviy tuzumini himoya qilish yoki harbiy xizmatning yoxud ichki ishlar organlaridagi xizmatning boshqa majburiyatlarini bajarish chog‘ida yoki frontda bo‘lish bilan bog‘liq kasallik tufayli halok bo‘lgan harbiy xizmatchilarning yoxud ichki ishlar organlari xodimlarining beva xotinlariga (beva erlariga) imtiyoz faqat ular yangi nikohdan o‘tmagan taqdirda beriladi;

5) ikki va undan ortiq o‘n olti yoshga to‘lmagan bolalari bor yolg‘iz onalar. Bu imtiyoz har bir bola uchun fuqarolik holati dalolatnomalarini yozish organlari tomonidan taqdim etiladigan ma’lumotnoma asosida beriladi;

6) ikki va undan ortiq o‘n olti yoshga to‘lmagan bolalari bor hamda boquvchisini yo‘qotganlik uchun pensiya olmaydigan beva ayol va beva erkaklar. Bu imtiyoz erning (xotinning) vafot etganligi to‘g‘risidagi guvohnoma, bolalar tug‘ilganligi to‘g‘risidagi guvohnomalar, yangi nikohdan o‘tmaganlik hamda O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi huzuridagi budjetdan tashqari Pensiya jamg‘armasi tuman (shahar) bo‘limining boquvchisini yo‘qotganlik uchun pensiya olinmasligi haqidagi ma’lumotnomasi taqdim etilgan taqdirda beriladi;

7) bolaligidan nogironligi bo‘lgan shaxs, doimiy parvarishni talab etadigan farzandi bilan birga yashab, uni tarbiyalayotgan ota yoki ona. Bu imtiyoz pensiya guvohnomasi yoki sog‘liqni saqlash muassasasining doimiy parvarish zarurligini tasdiqlovchi tibbiy ma’lumotnomasi asosida beriladi.

Ushbu moddada nazarda tutilgan soliq imtiyozlari tegishli hujjatlar taqdim etilgan taqdirda qo‘llaniladi.

Soliq imtiyoziga bo‘lgan huquq kalendar yil davomida vujudga kelgan taqdirda, soliq imtiyozi unga bo‘lgan huquqlar vujudga kelgan paytdan e’tiboran qo‘llaniladi.

Agar soliq to‘lovchi ushbu moddada nazarda tutilgan bir nechta asos bo‘yicha soliq imtiyoziga doir huquqqa ega bo‘lsa, unga xohishiga qarab faqat bitta soliq imtiyozi beriladi.

Soliq imtiyozini qo‘llash soliq to‘lovchining asosiy ish (xizmat, o‘qish) joyi bo‘yicha, asosiy ish joyi mavjud bo‘lmagan taqdirda esa — yashash joyidagi soliq organlari tomonidan jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliqni hisoblab chiqarish chog‘ida amalga oshiriladi. Soliq imtiyoziga bo‘lgan huquq yo‘qotilgan taqdirda, soliq to‘lovchi imtiyozga bo‘lgan huquqni yo‘qotgan paytidan e’tiboran o‘n besh kun ichida bu haqda undan soliqni ushlab qoladigan yuridik shaxsga ma’lum qilishi kerak.

Ushbu moddaning birinchi qismida sanab o‘tilgan soliq imtiyozlari soliq to‘lovchining foizlar va dividendlar tarzida olingan daromadlariga, shuningdek mol-mulkni ijaraga topshirishdan olingan daromadlariga nisbatan ham tatbiq

etiladi. Agar foizlar va dividendlar asosiy ish joyi bo‘yicha hisoblansa, soliq imtiyozini qo‘llash asosiy ish joyi bo‘yicha amalga oshiriladi. Agar foizlar va dividendlar asosiy bo‘lmagan ish joyi bo‘yicha hisoblansa, soliq imtiyozi jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ini hisoblab chiqarish chog‘ida soliq to‘lovchining yashash joyidagi soliq organlari tomonidan qo‘llaniladi. Shunga o‘xshash tartib mol-mulkni ijaraga berishdan olingan daromadlarga nisbatan ham qo‘llaniladi.

55-bob. Soliq stavkalari. Soliq davri

381-modda. O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar uchun soliq stavkalari

O‘zbekiston Respublikasi rezidenti bo‘lgan jismoniy shaxsning daromadlariga, agar ushbu moddaning ikkinchi qismida boshqa qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, 12 foizlik soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinadi.

Dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlarga 5 foizlik soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinadi.

382-modda. O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar uchun soliq stavkalari

O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan jismoniy shaxsning O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlariga quyidagi soliq stavkalar bo‘yicha soliq solinadi:

T/r	Soliq ob’yekti	Soliq stavkalari, foizlarda
1	Dividendlar va foizlar	10
2	Ushbu Kodeksga muvofiq aniqlanadigan, xalqaro tashishlarda transport xizmatlari taqdim etishdan olinadigan daromadlar (fraxtdan olinadigan daromadlar).	6
3	Mehnat shartnomalari (kontraktlari) va fuqarolik-huquqiy xususiyatdagi shartnomalar bo‘yicha olingan daromadlar, 1 va 2-bandlarda ko‘rsatilmagan boshqa daromadlar	20

383-modda. Qat’iy belgilangan miqdorlardagi soliq stavkalari

Qat’iy belgilangan miqdorlarda soliqni to‘lovchi jismoniy shaxslar uchun soliq stavkasi quyidagi miqdorlarda belgilanadi:

T/r	Faoliyat turi	Bir oylik soliq stavkalari (so‘mda)			
		Toshkent shahri	Nukus shahri va viloyat markazlari bo‘lgan shaharlar	boshqa shaharlar	boshqa aholi punktlari
1.	Chakana savdo:				
	oziq-ovqat tovarlari va nooziq-ovqat tovarlari	750 000	600 000	300 000	200 000

	bilan				
	dehqon bozorlarida qishloq xo‘jaligi mahsulotlari bilan	250 000	150 000	100 000	50 000
	gazetalar, jurnallar va kitob mahsulotlari bilan	250 000	150 000	100 000	50 000
2.	Maishiy xizmatlar	250 000	150 000	100 000	50 000
3.	Boshqa faoliyat turlari	225 000	150 000	100 000	50 000
4.	Avtomobil transportida yuk tashish xizmatlari:				
	3 tonnagacha yuk ko‘tarish quvvatiga ega yuk avtomobillari uchun	150 000			
	3 tonnadan ortiq yuk ko‘tarish quvvatiga ega yuk avtomobillari uchun	225 000			

Soliq to‘lovchi:

bir nechta faoliyat turi bilan shug‘ullanganida, har bir faoliyat turi uchun alohida-alohida qat’iy belgilangan miqdordagi soliqni to‘laydi, faoliyat bilan ikki va undan ortiq aholi punktlarida shug‘ullanganida esa, ushbu aholi punktlari uchun o‘rnatilgan yuqori stavkada soliq to‘lanadi;

tadbirkorlik faoliyatini ijaraga olingan uskunalarda va binoda amalga oshirgan taqdirda, yashash joyidagi soliq organiga ijaraga beruvchi to‘g‘risida ma’lumotnoma (axborot) taqdim etishga majbur;

I yoki II guruh nogironligi bo‘lgan shaxs hisoblanganida faoliyat turidan va uni amalga oshirish joyidan qat’i nazar, oyiga qat’iy belgilangan miqdordagi soliqning 50 foizini, biroq bazaviy hisoblash miqdorining 50 foizidan ko‘p bo‘lmagan miqdorda to‘laydi;

“Hunarmand” uyushmasi a’zosi bo‘lgan va hunarmandchilik mahsulotlarini (tovarlarini, xizmatlarini) ishlab chiqarish hamda realizatsiya qilishni amalga oshirganida qat’iy belgilangan miqdordagi soliqni to‘lashdan ozod etiladi;

bolalar o‘yin avtomatlari bilan bog‘liq xizmatlarni ko‘rsatsa, har bir jihozlangan joy (birlik) uchun qat’iy belgilangan miqdordagi soliqni to‘laydi.

Jismoniy shaxslarning mol-mulkini ijaraga berishdan olingan daromadlariga ushbu Kodeksning 381-moddasi birinchi qismida belgilangan stavkada soliq solinadi.

Xalq deputatlari tumanlar va shaharlar Kengashlari yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun qat’iy belgilangan miqdordagi soliq summalariga faoliyat amalga oshiriladigan joylarning xususiyatlariga, shuningdek faoliyat amalga oshiriladigan turlarining mavsumiyligi qarab 0,7 dan 1,3 gacha kamaytiruvchi yoki oshiruvchi koeffitsiyentlar belgilashga haqli.

384-modda. Soliq davri. Hisobot davri

Kalendar yil soliq davridir.

Soliq agentlari uchun hisobot davri bir oydir.

56-bob. Soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va to‘lash tartibi

385-modda. Umumiy qoidalar

Soliq quyidagilar tomonidan hisoblab chiqariladi va to‘lanadi:

1) soliq to‘lovchiga daromad to‘laydigan soliq agentlari tomonidan;

2) soliq to‘lovchi tomonidan mustaqil ravishda.

Soliq to‘lovchilarning alohida toifalari soliqni:

ushbu Kodeksning 392-moddasida belgilangan tartibda qat’iy belgilangan miqdorda to‘lashni;

ushbu Kodeksning 397-moddasida belgilangan tartibda jami yillik daromadi to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida to‘lashni tanlashga haqli.

Ushbu moddaning ikkinchi qismidagi qoidalar quyidagi toifadagi soliq to‘lovchilarga tatbiq etiladi:

1) tovarlar (xizmatlar) realizatsiyasidan daromadi kalendar yilida yuz million so‘mdan oshmaydigan yakka tartibdagi tadbirkorlarga. Agar kalendar yilida tovarlar (xizmatlar) realizatsiyasidan daromadi belgilangan miqdordan oshsa, yakka tartibdagi tadbirkor ushbu Kodeksda nazarda tutilgan tartibda aylanmadan soliq yoxud qo‘shilgan qiymat solig‘i va foyda solig‘i to‘lashga o‘tadi.

3) yuridik shaxs tashkil etmagan holda oilaviy tadbirkorlik shaklida faoliyatni amalga oshirayotgan oila a’zolariga;

4) “Hunarmand” uyushmasi a’zolari bo‘lgan hunarmandchilik faoliyati sub’yektlariga.

Ushbu moddaning uchinchi qismida ko‘rsatilgan soliq to‘lovchilar soliq to‘lash tartibini quyidagilar orqali tanlashga haqli:

1) tadbirkorlik sub’yektining davlat ro‘yxatidan o‘tkazilishi chog‘ida tanlangan soliq to‘lash tartibini ko‘rsatish;

2) doimiy yashash joyi bo‘yicha soliq organlariga joriy yilning 25-yanvaridan kechiktirmasdan tanlangan soliq to‘lash tartibi to‘g‘risida bildirish xati taqdim etish.

Ushbu moddaning uchinchi qismida ko‘rsatilgan soliq to‘lovchi tomonidan bildirish xati ushbu moddaning to‘rtinchi qismida ko‘rsatilgan muddatlarda taqdim etilmasligi uning soliqni qat’iy belgilangan miqdorda to‘lashga roziligini bildiradi.

Soliq ushbu Kodeksda nazarda tutilgan hollarda soliq organi tomonidan ham hisoblab chiqarilishi mumkin.

Hisoblab chiqarilgan soliq summasi qonunchilikda belgilangan tartibda hisoblangan jismoniy shaxslarning shaxsiy jamg‘arib boriladigan pensiya hisobvaraqlariga o‘tkaziladigan majburiy oylik badallar summasiga kamaytiriladi.

Ushbu modda birinchi qismining 1-bandiga muvofiq yakka tartibdagi tadbirkor bilan mehnat munosabatlarida bo‘lgan jismoniy shaxslardan olinadigan soliq soliq agenti tomonidan hisoblab chiqariladi va to‘lov manbaida ushlab qolinadi.

386-modda. Soliq agentlarining majburiyati va javobgarligi

Soliqni to‘lov manbaida hisoblab chiqarish, ushlab qolish va budjetga o‘tkazish majburiyati soliq to‘lovchiga daromad to‘laydigan va soliq agentlari deb e’tirof etilgan quyidagi shaxslarning zimmasiga yuklatiladi:

1) O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslariga;

2) yakka tartibdagi tadbirkorlarga;

3) O‘zbekiston Respublikasida faoliyatini doimiy muassasa orqali amalga oshiradigan O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan yuridik shaxslarga;

4) O‘zbekiston Respublikasi norezidenti bo‘lgan yuridik shaxslarning vakolatxonalariga;

5) ushbu Kodeks 351-moddasi ikkinchi qismining 5-bandida ko‘rsatilgan mol-mulkni sotib olgan jismoniy shaxslarga;

6) soliq to‘lovchining mol-mulkini ishonchli boshqarishni amalga oshiruvchi ishonchli boshqaruvchiga.

Ushbu modda birinchi qismining 5-bandida ko‘rsatilgan shaxslar mazkur Kodeksning 356-moddasida nazarda tutilgan tartibda soliqni hisoblab chiqarish, ushlab qolish va budjetga o‘tkazishni amalga oshiradi.

Soliq summasi ushlab qolinmagan taqdirda, soliq agenti ushlab qolinmagan summani va u bilan bog‘liq penyani ushbu Kodeksga muvofiq budjetga o‘tkazishi shart.

Soliq agentlari jismoniy shaxsning talabiga binoan unga daromadlarining summalari va turlari haqida, shuningdek jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining ushlab qolingan summasi to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda tasdiqlanadigan shaklda ma’lumotnoma berishi shart.

387-modda. Soliq agentlarida soliq solinadigan daromadlar

Soliq agentida soliq solinadigan daromadlarga quyidagilar kiradi:

1) ushbu Kodeksning 371-moddasiga muvofiq jismoniy shaxslarning mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlari;

2) ushbu Kodeksning 376-moddasiga muvofiq moddiy naf tarzidagi daromadlar;

3) ushbu Kodeksning 375-moddasiga muvofiq mulkiy daromadlar;

4) ushbu Kodeksning 377-moddasiga muvofiq boshqa daromadlar.

O‘zi bilan mehnatga oid munosabatlarda bo‘lmagan O‘zbekiston Respublikasining rezidenti bo‘lgan jismoniy shaxsga moddiy naf tarzida daromad to‘lovchi soliq agenti jismoniy shaxsning yozma arizasi asosida soliqni ushlab qolmaslikka haqli. Bunda soliq to‘lovchi moddiy naf tarzidagi daromad bo‘yicha ushbu Kodeksning 393-moddasiga muvofiq soliqni to‘lashi shart.

388-modda. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi

Soliq agentlari soliq hisobining registrlarida jismoniy shaxslarning ulardan soliq davrida olgan daromadlari, jismoniy shaxslarga to‘lov manbaida qo‘llanilgan soliq imtiyozlari, hisoblab chiqarilgan va ushlab qolingan soliqlar hisobini yuritadi.

Soliq hisobi registrlarining shakllari, ularda soliq hisobining tahliliy ma’lumotlarini hamda birlamchi hisobga olish hujjatlari ma’lumotlarini aks ettirish

tartibi soliq agenti tomonidan mustaqil ravishda ishlab chiqiladi. Mazkur shakllarda soliq to‘lovchini identifikatsiya qilish imkonini beradigan ma’lumotlar, soliq to‘lovchilarga to‘lanadigan daromad turlari va to‘lov manbaida unga qo‘llanilgan soliq imtiyozlari, ularni to‘lash sanasi, soliq to‘lovchining maqomi, soliqni ushlab qolish va to‘lash sanasi ko‘rsatilishi kerak.

O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar uchun O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlarga soliq solish soliq agentlari tomonidan soliq bazasi hamda belgilangan stavkadan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi.

Soliq agentlari soliq to‘lovchining ushbu Kodeksning 387-moddasida ko‘rsatilgan daromadlaridan hisoblangan soliq summasini ushlab qolishi shart.

Soliqning hisoblangan summasini soliq to‘lovchidan ushlab qolish, soliq agenti soliq to‘lovchiga to‘layotgan har qanday pul mablag‘lari hisobidan, bu pul mablag‘lari soliq to‘lovchiga yoki uning topshirig‘iga binoan uchinchi shaxslarga to‘lanayotganda amalga oshiriladi.

Soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish ushbu bo‘limda belgilangan soliq bazasi hamda soliq stavkalaridan kelib chiqqan holda, daromad hisoblanishiga qarab, yil boshidan e’tiboran har oyda ortib boruvchi yakun bilan soliq to‘lovchining ish joyi bo‘yicha soliq agenti tomonidan amalga oshiriladi.

Asosiy bo‘lmagan ish joyidan yoki boshqa soliq agentlaridan sovg‘a, moddiy yordam va boshqa turlardagi yordam olgan jismoniy shaxslarning soliq summasini qayta hisob-kitob qilish jismoniy shaxs yillik jami daromadi to‘g‘risida deklaratsiya topshirganda soliq organlari tomonidan amalga oshiriladi.

Yil mobaynida asosiy ish (xizmat, o‘qish) joyi o‘zgargan taqdirda, soliq to‘lovchi joriy yilda o‘ziga to‘langan daromadlar va ushlab qolingan soliq summalari to‘g‘risidagi ma’lumotnomani yangi asosiy ish (xizmat, o‘qish) joyidagi soliq agentiga dastlabki ish haqi hisoblanguniga qadar taqdim etishi shart. Ilgarigi ish (xizmat, o‘qish) joyidan ma’lumotnoma taqdim etilmagan yoki soliq to‘lovchining identifikatsiya raqami taqdim etilmagan taqdirda, soliq ushbu Kodeks 378-moddasi 1-bandining uchinchi xatboshisida va 380-moddasida nazarda tutilgan imtiyozlar qo‘llanilmagan holda ushlab qolinadi. Ma’lumotnoma va soliq to‘lovchining identifikatsiya raqami taqdim etilgan taqdirda, soliq summasi ilgari asosiy ish (xizmat, o‘qish) joyida olingan daromadlar inobatga olingan holda qayta hisob-kitob qilinadi.

Yangi asosiy ish (xizmat, o‘qish) joyida soliqni hisoblab chiqarish kalendar yil boshidan e’tiboran ilgarigi va yangi asosiy ish (xizmat, o‘qish) joylaridan olingan jami daromaddan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi.

Mehnat shartnomasi (kontrakt) bekor qilingandan keyin xodimga ilgarigi ish joyidan to‘lov amalga oshirilganda, bunday to‘lovlar ushbu Kodeks 378-moddasi 1-bandining uchinchi xatboshisida va 380-moddasida nazarda tutilgan soliq imtiyozlari qo‘llanilmagan holda soliqqa tortiladi.

Jismoniy shaxslarning asosiy bo‘lmagan ish joyidan olgan daromadlaridan soliqning yakuniy summasi jami yillik daromad to‘g‘risida taqdim etilgan

deklaratsiyaning ma’lumotlari bo‘yicha soliq organi tomonidan hisoblab chiqariladi.

389-modda. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi va muddatlari

Soliq agentlari o‘zlarining soliq bo‘yicha hisobda turgan joydagi soliq organiga quyidagilarni taqdim etishi shart:

1) soliq davri tugaganidan keyin o‘ttiz kun ichida — soliq organlariga to‘lov manbaidan soliq solinmagan moddiy naf tarzida daromadlar olgan jismoniy shaxslar to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda tasdiqlanadigan shakldagi ma’lumotnomani;

2) har oyda, hisobot davridan keyingi oyning o‘n beshinchi kunidan kechiktirmay, yil yakunlari bo‘yicha esa — yillik moliyaviy hisobotni taqdim etish muddatida hisoblangan va haqiqatda to‘langan daromadlar summalari hamda ushlab qolingan soliqning summalari to‘g‘risidagi — O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda tasdiqlanadigan shakldagi ma’lumotlarni. O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan yuridik shaxslar yil yakunlari bo‘yicha hisoblangan va amalda to‘langan daromadlarning summalari hamda ushlab qolingan, soliq summalari to‘g‘risidagi ma’lumotlarni hisobot yilidan keyingi yilning 25-martiga qadar taqdim etadi.

O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari bo‘lgan, xodimlari 25 nafardan ortiq bo‘lgan alohida bo‘linmalarga va (yoki) filiallarga ega soliq agentlari, bundan yirik soliq to‘lovchilar mustasno, ushbu alohida bo‘linmalar va (yoki) filiallar xodimlariga nisbatan mazkur moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan soliq hisobotini — alohida bo‘linmalar va (yoki) filiallar hisobda turgan joydagi soliq organiga taqdim etadi.

Yakka tartibdagi tadbirkor bo‘lgan soliq agentlari, agar ushbu Kodeksning 57-bobida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, o‘zlarining yollanma xodimlariga oid mazkur moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan soliq hisobotini o‘zi soliq bo‘yicha hisobda turgan joydagi soliq organiga taqdim etadi.

390-modda. Soliqni to‘lash tartibi

To‘lov manbaida hisoblab chiqarilgan soliq summasi soliq to‘lovchiga daromadlarni to‘lash bilan bir vaqtda, lekin soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay soliq agenti tomonidan to‘lanadi.

Daromadlar natura shaklida amalga oshirilganda soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan oy tugaganidan keyin besh kun ichida to‘lanadi.

391-modda. Ortiqcha ushlangan soliq summasini qaytarish tartibi

Agar ushbu bobda boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq agenti tomonidan soliq to‘lovchining daromadidan ortiqcha ushlangan soliq summasi soliq to‘lovchining yozma arizasiga asosan qaytarilishi lozim.

Soliq agenti tomonidan bir soliq davri ichida ortiqcha ushlangan soliq summasi qaytariladi.

Soliq to‘lovchiga ortiqcha ushlangan soliq summasini qaytarish daromadlaridan bunday soliq agenti tomonidan ushlab qolinadigan soliq to‘lovchi bo‘yicha ham, boshqa soliq to‘lovchilar bo‘yicha ham kelgusi to‘lovlar hisobidan budjet tizimiga o‘tkazilishi lozim bo‘lgan ushbu soliq summasi hisobidan, soliq agenti soliq to‘lovchining tegishli arizasini olgan kundan e’tiboran uch oy ichida soliq agenti tomonidan amalga oshiriladi.

Soliq to‘lovchiga ortiqcha ushlangan soliq summasini qaytarish soliq agenti tomonidan soliq to‘lovchining arizasida ko‘rsatilgan bankdagi hisobvarag‘iga pul mablag‘larini o‘tkazish yo‘li bilan naqd pulsiz shaklda amalga oshiriladi.

Soliq agenti bo‘lmaganda yoxud ushbu bandning ikkinchi qismida belgilangan soliq davri tugaganda, soliq to‘lovchi soliq davrining yakuniga ko‘ra soliq deklaratsiyasini bir vaqtning o‘zida taqdim etgan holda, ilgari soliq agenti tomonidan ortiqcha ushlangan va budjet tizimiga o‘tkazilgan soliq summasini qaytarish to‘g‘risida soliq organiga ariza berishga haqli.

Soliq davrida O‘zbekiston Respublikasining rezidenti maqomini olgan soliq to‘lovchi ushbu soliq davrida norezident maqomida to‘lagan soliq summasini qayta hisob-kitob qilishga va qaytarib olishga haqli. Soliq summasini soliq to‘lovchiga qaytarish soliq to‘lovchi ushbu Kodeksning 397-moddasida belgilangan tartibda ko‘rsatilgan soliq davri yakuniga ko‘ra soliq deklaratsiyasini taqdim etgan taqdirda yashash joyi (turgan joyi) bo‘yicha hisobga qo‘yilgan soliq organi tomonidan amalga oshiriladi. Ushbu deklaratsiyaga mazkur soliq davrida O‘zbekiston Respublikasining rezidenti maqomini tasdiqlaydigan hujjatlar ilova qilinishi kerak.

392-modda. Qat’iy belgilangan miqdorda soliq to‘lashning xususiyatlari

Ushbu Kodeks 385-moddasining uchinchi qismida ko‘rsatilgan, qat’iy belgilangan miqdorda soliq to‘lash xohishini bildirgan soliq to‘lovchi soliqni har oyda, tadbirkorlik faoliyati amalga oshirilgan oyning o‘n beshinchi sanasidan kechiktirmay, qonun hujjatlarida belgilangan miqdorlarda to‘laydi.

Soliq to‘lovchi qat’iy belgilangan miqdorda soliq to‘lashni u tadbirkorlik sub’yekti sifatida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan oydan yoki yakka tartibdagi tadbirkor yoxud oilaviy tadbirkorlik sub’yekti bilan mehnat shartnomasi tuzilgan oydan keyingi oydan e’tiboran amalga oshiradi.

Bir nechta faoliyat turi bilan shug‘ullanayotgan soliq to‘lovchilar har bir faoliyat turi bo‘yicha qat’iy belgilangan miqdorda soliqni alohida, shu faoliyat turi uchun belgilangan miqdorda to‘laydi.

Qat’iy belgilangan miqdorda soliq to‘lash qo‘llaniladigan faoliyatdan olinadigan daromadlar bilan birga boshqa daromadlar oluvchi soliq to‘lovchilar bu daromad turlari bo‘yicha alohida hisob yuritishi shart va bu daromadlar bo‘yicha jami yillik daromadlar to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida, ushbu Kodeksning 397-moddasida nazarda tutilgan tartibda, ushbu Kodeksning 381-moddasida belgilangan stavkalar bo‘yicha soliq to‘laydi.

Agar yakka tartibdagi tadbirkor (oilaviy tadbirkorlik sub’yekti) o‘z faoliyatini muayyan muddatga to‘xtatsa, u o‘z faoliyatini to‘xtatguniga qadar tadbirkorlik sub’yektini ro‘yxatdan o‘tkazuvchi organga faoliyatni vaqtinchalik to‘xtatish to‘g‘risida ariza berish bilan bir vaqtning o‘zida davlat ro‘yxatidan o‘tganlik

haqidagi guvohnomani topshiradi. Bunda xodimlarni yollagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi yakka tartibdagi tadbirkor (oilaviy tadbirkorlik sub'yekti) har bir yollangan xodimga belgilangan tartibda berilgan hisobga olish kartochkalarini ham belgilangan muddatlarda soliq hisobida turgan joyidagi soliq organiga topshiradi.

Yakka tartibdagi tadbirkorning (oilaviy tadbirkorlik sub'yektining) faoliyati vaqtincha to‘xtatilganligi yoki qayta tiklanganligi to‘g‘risidagi arizani olgan tadbirkorlik sub'yektini davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organ navbatdagi ish kuni tugaguniga qadar soliq hisobida turgan joyidagi soliq organlariga yakka tartibdagi tadbirkorning (oilaviy tadbirkorlik sub'yektining) faoliyati vaqtincha to‘xtatilganligi yoki qayta tiklanganligi to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi va O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi tomonidan tasdiqlanadigan shaklda axborot taqdim etadi.

Qat'iy belgilangan miqdorda soliq to‘lashni to‘xtatib turish uchun quyidagilar asos bo‘ladi:

1) soliq organlari tomonidan olingan tadbirkorlik sub'yektini davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning yakka tartibdagi tadbirkorning (oilaviy tadbirkorlik sub'yektining) faoliyati vaqtinchalik to‘xtatilganligi to‘g‘risidagi axborot;

2) soliq organlari tomonidan olingan yakka tartibdagi tadbirkorning har bir yollangan xodimga berilgan hisobga olish kartochkalari.

Qat'iy belgilangan miqdorda soliq to‘lash xohishini bildirgan soliq to‘lovchilar daromadlarni va xarajatlarni hisobga olish registrlarida daromadlarni olish bilan bog‘liq bo‘lgan daromadlar va xarajatlar hisobini yuritishi shart.

Daromadlarni va xarajatlarni hisobga olish registrlari quyidagilardir:

1) Yakka tartibdagi tadbirkorning (oilaviy tadbirkorlik sub'yektining) daromadlarini va xarajatlarini hisobga olish kitobi;

2) Tovar cheklari kitobi.

Daromadlarni va xarajatlarni hisobga olish registrlarining shakli O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan tasdiqlanadi.

Daromadlarni va xarajatlarni hisobga olish registrlari yakka tartibdagi tadbirkorni (oilaviy tadbirkorlik sub'yektini) soliq hisobida turgan joyidagi soliq organlari tomonidan yakka tartibdagi tadbirkorning (oilaviy tadbirkorlik sub'yektining) arizasi asosida ro‘yxatdan o‘tkaziladi.

Yakka tartibdagi tadbirkorning (oilaviy tadbirkorlik sub'yektining) faoliyati to‘g‘risidagi hisobotlar soliq hisobida turgan joyidagi soliq organlariga yilning har bir choragi yakunlari bo‘yicha, hisobot choragidan keyingi oyning o‘ninchi kunidan kechiktirmay taqdim etiladi.

57-bob. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida daromadlarga soliq solish

393-modda. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq solinadigan daromadlar

Deklaratsiya asosida soliq solinadigan daromadlarga O‘zbekiston Respublikasi rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslarning quyidagi daromadlari kiradi:

mulkiy daromadlar, agar ushbu bo‘limga muvofiq bu daromadlarga soliq agentida soliq solinmasa;

ilm-fan, adabiyot va san’at asarlarini yaratganlik hamda ulardan foydalanganlik uchun mualliflik haqi tariqasida olingan daromadlar;

moddiy naf tarzidagi daromadlar, agar bu daromadlarga soliq agentida soliq solinmagan bo‘lsa;

O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlar;

soliq agentlari bo‘lmagan manbalardan olingan daromadlar;

ushbu Kodeks 385-moddasining uchinchi qismida ko‘rsatilgan jismoniy shaxslar tomonidan olingan daromadlar, ular tomonidan jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq to‘lash tartibi tanlanganda;

soliq agenti tomonidan soliq ushlab qolinmagan soliq solinadigan boshqa daromadlar.

Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya, agar soliq to‘lovchining asosiy bo‘lmagan ish joyidan olingan daromadlaridan soliq uning arizasi bo‘yicha ushlab qolingan bo‘lsa taqdim qilinmaydi, bundan ushbu modda birinchi qismining beshinchi xatboshisida ko‘rsatilgan daromadlar mustasno.

O‘zbekiston Respublikasining rezidenti bo‘lgan yoki joriy yilning 1-apreligacha rezidentga aylangan chet el jismoniy shaxsi, ushbu modda birinchi va ikkinchi qismlarining qoidalaridan qat’i nazar, ushbu Kodeksning 397-moddasida nazarda tutilgan tartibda va muddatlarda jami yillik daromadi to‘g‘risida deklaratsiya taqdim etadi.

394-modda. Ayrim toifadagi soliq to‘lovchilar tomonidan olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Ushbu Kodeks 385-moddasining uchinchi qismida ko‘rsatilgan jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq to‘laydigan soliq to‘lovchilar daromadlarni olish bilan bog‘liq bo‘lgan daromadlar va xarajatlar hisobini yuritishi shart hamda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lgan haqiqatda amalga oshirilgan va hujjatlar bilan tasdiqlangan xarajatlarni daromaddan chegirib tashlash huquqiga ega. Bunda soliq to‘lovchilarning ushbu Kodeks 385-moddasining uchinchi qismida ko‘rsatilgan jami daromadi tovarlarni (xizmatlarni) realizatsiya qilinishidan olingan daromadlardan, shuningdek ushbu Kodeksning 370-moddasida ko‘rsatilgan boshqa daromadlardan iborat.

395-modda. Mualliflik haqi tarzida olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

Ilm-fan, adabiyot va san’at asarlarini yaratganlik hamda ulardan foydalanganlik uchun mualliflik haqi tarzida daromad oluvchi soliq to‘lovchilar bunday faoliyatni yakka tartibdagi tadbirkor sifatida davlat ro‘yxatidan o‘tmagan holda amalga oshirish huquqiga ega.

Ushbu moddaga muvofiq daromadlariga soliq solinadigan soliq to‘lovchilar soliqni soliq organining yozma xabarnomasi asosida to‘laydi.

ilm-fan, adabiyot va san’at asarlarini yaratganlik hamda ulardan foydalanganlik uchun mualliflik haqi olayotgan soliq to‘lovchi daromadlar olish bilan bog‘liq daromadlar va xarajatlar hisobini yuritishi shart hamda u ijodiy faoliyatni amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lgan, haqiqatda sarflangan va hujjatlar bilan tasdiqlangan xarajatlarni daromaddan chegirish huquqiga ega, lekin chegirma olingan jami daromad summasining 30 foizidan ko‘p bo‘lmasligi kerak.

Ijodiy faoliyatni amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lgan xarajatlarga quyidagilar kiradi:

ilm-fan, adabiyot va san’at asarlarini yaratish hamda ulardan foydalanish uchun zarur materiallar sotib olishga doir xarajatlar;

faqat ilm-fan, adabiyot va san’at asarlarini yaratish, nashr qilish, ijro etish yoki ulardan boshqacha tarzda foydalanish maqsadida foydalaniladigan bino va mol-mulk ijarasiga doir xarajatlar.

396-modda. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya

Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya soliq to‘lovchining olingan yillik daromadi to‘g‘risidagi yozma arizasidan iborat bo‘ladi.

Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyaga to‘langan daromadlar va ushlab qolingan soliq summalari to‘g‘risida soliq agentining O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda tasdiqlangan shakldagi ma’lumotnomasi ilova qilinadi.

Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyaning shakli O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi bilan kelishilgan holda tasdiqlanadi.

Soliq organi tomonidan soliq to‘lovchi taqdim etgan jami yillik daromadi to‘g‘risidagi deklaratsiyada to‘lanishi lozim bo‘lgan soliq summasining kamayishiga olib keluvchi xatolar aniqlangan taqdirda, soliq organi jami yillik daromad haqidagi taqdim etilgan deklaratsiyada aniqlangan xatolar to‘g‘risida soliq to‘lovchiga bildirish xati yuboradi.

Soliq organining xabarnomasini olgan soliq to‘lovchi o‘n kun ichida jami yillik daromadi to‘g‘risidagi deklaratsiyaga zarur bo‘lgan o‘zgartirishlarni kiritishi shart.

Agar jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani o‘zgartirish haqidagi ariza soliqni to‘lash muddati o‘tguniga qadar berilsa, soliq to‘lovchi ushbu Kodeksda belgilangan javobgarlikdan ozod etiladi.

Agar jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani o‘zgartirish haqidagi ariza soliqni to‘lash muddati o‘tganidan keyin, lekin xatolar soliq organi tomonidan aniqlanguniga qadar berilsa, soliq to‘lovchi soliqning yetishmayotgan summasini hamda unga tegishli penyani to‘lagan taqdirda, javobgarlikdan ozod etiladi.

Soliq to‘lovchi soliq organining taqdim etilgan jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyada aniqlangan xato to‘g‘risidagi bildirish xatini olgan kun soliq organi tomonidan xato aniqlangan kun, deb hisoblanadi.

397-modda. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani taqdim etish tartibi

Soliq to‘lovchilar ushbu Kodeksning 393-moddasida ko‘rsatilgan daromadlar bo‘yicha jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani, agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, doimiy yashash joyidagi soliq organiga hisobot yilidan keyingi yilning 1-aprelidan kechiktirmay taqdim etadi.

Deklaratsiya qilinishi shart bo‘lmagan daromadlarni olgan soliq to‘lovchilar doimiy yashash joyidagi soliq organiga jami yillik daromadi to‘g‘risidagi deklaratsiyani ixtiyoriy ravishda taqdim etishi mumkin.

Har qanday ketma-ketlikdagi o‘n ikki oylik davr ichida jami bir yuz sakson uch kun va undan ortiq muddat O‘zbekiston Respublikasining tashqarisida turgan O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari O‘zbekiston Respublikasiga qaytgan sanadan e’tiboran bir oydan kechiktirmay doimiy yashash joyidagi soliq organiga O‘zbekiston Respublikasidagi va uning tashqarisidagi manbalardan olgan daromadlari bo‘yicha jami yillik daromadi to‘g‘risidagi deklaratsiyani ixtiyoriy ravishda taqdim etishi mumkin. Bunda O‘zbekiston Respublikasidan tashqarida olingan daromadlar bo‘yicha jismoniy shaxs O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidenti deb e’tirof etish mezonlariga muvofiq kelmagan davr uchun soliq to‘lanmaydi.

Grant olgan soliq to‘lovchi jami yillik daromadi to‘g‘risidagi deklaratsiyani topshirayotganda grant bo‘yicha olingan daromad summasini, soliq miqdorini ko‘rsatadi, shuningdek vakolatli organning tegishli xulosasini ilova qiladi.

Mol-mulkini ijaraga berishdan to‘lov manbaida soliq solinmaydigan daromadlar olayotgan soliq to‘lovchilar, shuningdek ushbu Kodeks 385-moddasining uchinchi qismida ko‘rsatilgan va jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq to‘laydigan jismoniy shaxslar jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani belgilangan muddatlarda taqdim etish bilan bir qatorda dastlabki tarzdagi deklaratsiyani ham quyidagi muddatlarda taqdim etadi:

1) mol-mulkni ijaraga berishdan daromad oladigan soliq to‘lovchilar — ijaradan daromadlar paydo bo‘lgan kundan e’tiboran birinchi oy tugaganidan keyin besh kun muddatda;

2) ushbu Kodeks 385-moddasining uchinchi qismida ko‘rsatilgan, jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliqni to‘laydigan jismoniy shaxslar — joriy yilning 1-fevralidan kechiktirmay. Yangi ro‘yxatdan o‘tgan tadbirkorlik sub’yektlari — tadbirkorlik sub’yekti davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan oyning oxiriga qadar dastlabki deklaratsiyani taqdim etadi.

Ko‘chmas mulkning ijara shartnomasi soliq organlarida hisobga qo‘yilayotganda dastlabki deklaratsiya taqdim etilmaydi.

Mol-mulkni ijaraga berishdan daromad olish tugagan taqdirda soliq to‘lovchi doimiy yashash joyidagi soliq organini bu haqda yozma shaklda xabardor etadi.

Joriy yilning 1-apreliga qadar O‘zbekiston Respublikasining rezidentiga aylangan chet ellik jismoniy shaxs oldingi soliq davri uchun jami yillik daromadi to‘g‘risida deklaratsiya topshiradi.

O‘zbekiston Respublikasining rezidenti bo‘lgan chet ellik jismoniy shaxs ushbu bobda belgilangan tartibga muvofiq soliq solinishi lozim bo‘lgan daromad keltirayotgan faoliyatini kalendar yili ichida tugatgan va O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqariga chiqib ketayotgan bo‘lsa, uning O‘zbekiston Respublikasi hududida turgan davrda joriy soliq davrida haqiqatda olgan daromadlari to‘g‘risidagi deklaratsiya bu jismoniy shaxs O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqariga chiqib ketishidan bir oy avval taqdim etilishi lozim. Agar O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan chet ellik jismoniy shaxs joriy yilning 1-fevraliga qadar chet elga doimiy yashashga chiqib ketsa, joriy yil uchun daromadlar bo‘yicha deklaratsiya taqdim etilmaydi.

Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya bo‘yicha hisoblangan va taqdim etish tartibi ushbu moddaning to‘qqizinchi qismida belgilangan soliqni to‘lash deklaratsiya taqdim etilgan sanadan e’tiboran o‘n besh kun ichida amalga oshiriladi.

Agar soliq to‘lovchi jami yillik daromadi to‘g‘risidagi deklaratsiyani taqdim etmagan bo‘lsa, shuningdek oldin taqdim etilgan deklaratsiyada noto‘g‘ri ma’lumotlar aniqlangan va (yoki) soliq to‘lovchi tomonidan jami yillik daromadi to‘g‘risidagi deklaratsiyaning o‘zgarganligi haqidagi arizani ushbu Kodeks 396-moddasining oltinchi qismida belgilangan muddatlarda taqdim etmagan taqdirda, soliq organi soliq summasini o‘zidagi mavjud axborot asosida hisoblashga va to‘lanishi lozim bo‘lgan, hisoblangan soliq summasi to‘g‘risida soliq to‘lovchiga o‘n kunlik muddatda to‘lov xabarnomasini topshirishga haqli. Soliq to‘lovchi tomonidan jami yillik daromadi to‘g‘risidagi deklaratsiya yoki to‘g‘rilangan deklaratsiya taqdim etilgan taqdirda, soliqning yakuniy summasi ushbu deklaratsiyani hisobga olgan holda aniqlanadi.

398-modda. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya bo‘yicha soliq to‘lash tartibi

O‘zbekiston Respublikasining rezidenti bo‘lgan jismoniy shaxslar jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyaning ma’lumotlariga ko‘ra hisoblab chiqarilgan soliqni o‘tgan soliq davridan keyingi yilning 1-iyunidan kechiktirmay to‘laydi.

O‘zbekiston Respublikasining rezidenti bo‘lgan jismoniy shaxslar hisoblab chiqarilgan soliqni chet davlatda joylashgan bank hisobvarag‘idan chet el valyutasida to‘lashi mumkin. Bunda milliy valyutada ifodalangan soliq O‘zbekiston Respublikasining Markaziy banki tomonidan belgilangan soliq to‘langan sanadagi kurs bo‘yicha chet el valyutasida qayta hisoblab chiqariladi.

Mol-mulkni ijaraga berishdan daromad oladigan jismoniy shaxslar, shuningdek ushbu Kodeks 385-moddasining uchinchi qismida ko‘rsatilgan jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq to‘lovchi jismoniy shaxslar soliqni taqdim etilgan dastlabki deklaratsiya yoki soliq organining xabarnomasi asosida, daromad olingan oydan keyingi oyning o‘n beshinchi kunigacha har oyda to‘laydi. Yil tugagach, soliqning yillik summasi haqiqatda olingan daromad

bo‘yicha hisoblab chiqariladi. Bu summa bilan yil mobaynida to‘langan summalar o‘rtasidagi farq kelgusi yilning 1-iyunidan kechiktirmay soliq to‘lovchidan undirilishi yoki unga qaytarilishi lozim.

Quyidagilar soliq to‘langan sana deb hisoblanadi:

soliq soliq agentlari yoki jismoniy shaxslar tomonidan bankdagi hisobvarag‘idan to‘langan taqdirda — bankdagi hisobvarag‘idan mablag‘lar hisobdan chiqarilgan kun;

jismoniy shaxslar tomonidan naqd pul mablag‘lari kiritilgan taqdirda — bank kassasiga mablag‘lar to‘langan sana.

Soliq organlari tomonidan hisoblab chiqariladigan soliqni to‘lash to‘lov xabarnomasida ko‘rsatilgan muddatlarda amalga oshirilishi kerak.

399-modda. Rezidentlar tomonidan O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqarida to‘langan soliqni hisobga olish

O‘zbekiston Respublikasidan tashqarida to‘langan, O‘zbekiston Respublikasining rezidenti bo‘lgan jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i summalari O‘zbekiston Respublikasida soliq to‘lashda ushbu Kodeksning 342-moddasida nazarda tutilgan tartibda hisobga olinadi.

Soliqni hisobga olish soliq davri yakuni bo‘yicha jismoniy shaxs tomonidan taqdim etilgan jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida amalga oshiriladi.

400-modda. O‘zbekiston Respublikasi norezidentlarining daromadlariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan jismoniy shaxslarning daromadlariga soliq solish to‘lov manbaida to‘lovlar O‘zbekiston Respublikasining ichkarisida yoki tashqarisida qilinganligidan qat’i nazar amalga oshiriladi.

O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan jismoniy shaxslarning daromadlariga O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalarini hisobga olgan holda soliq solinadi, bundan soliqni undirish o‘zarolik prinsipi bo‘yicha tugatilishi yoki cheklanishi mumkin bo‘lgan hollar mustasno.

O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan jismoniy shaxsga daromadlarni to‘lash to‘lov manbaida soliqni ushlab qolmasdan yoki ushbu Kodeksning 6-moddasiga muvofiq ikkiyoqlama soliq solishga yo‘l qo‘ymaslik masalalarini tartibga soluvchi O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomasi qoidalariga va xalqaro shartnomalar bo‘yicha soliqlarni to‘lashdan bo‘yin tovlashning oldini olishga doir maxsus qoidalarga muvofiq pasaytirilgan stavkani qo‘llagan holda amalga oshiriladi.

Soliq summasi ushlab qolinmaganligi yoki O‘zbekiston Respublikasi xalqaro shartnomasining qoidalari g‘ayriqonuniy tarzda qo‘llanilishi mazkur soliq ushlab qolinmasligiga yoki to‘liq ushlab qolinmasligiga sabab bo‘lgan taqdirda, Kodeksning ushbu bo‘limiga muvofiq soliq agenti deb e’tirof etilgan shaxslar tomonidan ushlab qolinmagan soliq summasini va u bilan bog‘liq penya summasini qonunchilikka muvofiq budjetga kiritilishi shart.

Ushbu Kodeksning qoidalariga muvofiq soliq agenti tomonidan O‘zbekiston Respublikasining norezidenti daromadlaridan hisoblab chiqarilgan soliq summasi

undan ushlanmasdan o‘z mablag‘lari hisobidan to‘langanda, soliq agentining soliqni to‘lov manbaidan ushlab qolish va ko‘chirib berish majburiyati bajarilgan hisoblanadi.

401-modda. Norezidentning daromadlaridan ushlab qolingan soliqni qaytarish tartibi

O‘zbekiston Respublikasining tegishli xalqaro shartnomasi qo‘llanishi huquqiga ega bo‘lgan norezident jismoniy shaxs tomonidan O‘zbekiston Respublikasidagi manbalardan olingan daromadlardan soliq ushlab qolingan va budjetga to‘langan taqdirda, bunday norezident ushbu Kodeksning 12-bobida nazarda tutilgan tartibda to‘langan soliqni qaytarib olish huquqiga ega.

7-ma’ruza: IJTIMOIY SOLIQ

7.1.Ijtimoiy soliqni to‘lovchilar. Soliq solish ob’yekti. Soliqni hisoblab chiqarish uchun soliq bazasi. Belgilangan soliq stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.
7.2.Soliq va hisobot davri. Soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi.

Tayanch iboralar: *Ijtimoiy soliq, soliq to‘lovchilar, yuridik shaxs, jismoniy shaxs, soliq solish ob’yekti, soliq bazasi, soliq stavkalari, soliq davri, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish tartibi, soliqni to‘lash tartib.*

7.1.Ijtimoiy soliqni to‘lovchilar. Soliq solish ob’yekti. Soliqni hisoblab chiqarish uchun soliq bazasi. Belgilangan soliq stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.

402-modda. Soliq to‘lovchilar

Ijtimoiy soliqni soliq to‘lovchilari deb quyidagilar e’tirof etiladi:

O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari;

O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshiruvchi O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, chet el yuridik shaxslarining vakolatxonalari va filiallari;

Soliq Kodeksning 408 va 409-moddalarida nazarda tutilgan tartibga muvofiq ijtimoiy soliq to‘laydigan jismoniy shaxslarning ayrim toifalari.

403-modda. Soliq solish ob’yekti

Ish beruvchining xodimlar mehnatiga haq to‘lashga doir xarajatlari ijtimoiy soliqning (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq deb yuritiladi) soliq solish ob’yektidir.

O‘zbekiston Respublikasi hududida ishlash uchun chet ellik xodimlar bilan ta’minlash yuzasidan xizmatlar ko‘rsatishga doir shartnomalar bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi norezidenti bo‘lgan yuridik shaxsga to‘lanadigan chet ellik xodimlarning daromadlari ham soliq solish ob’yektidir.

Jismoniy shaxslarning ayrim toifalari uchun ular tomonidan tadbirkorlik faoliyatini va (yoki) yakka tartibdagi mehnat faoliyatini amalga oshirish soliq solish ob’yektidir.

Quyidagilar soliq solish ob’yekti hisoblanmaydi:

ish beruvchining xodimga mehnatda mayib bo‘lganligi yoki sog‘ligiga boshqacha shikast yetganligi bilan bog‘liq zararning o‘rnini qoplash tarzidagi, Soliq Kodeks 369-moddasi ikkinchi qismining 10-bandida ko‘rsatilgan miqdorlardan ortiqcha xarajatlari;

paxta yig‘im-terimi bo‘yicha mavsumiy qishloq xo‘jaligi ishlariga jalb qilingan jismoniy shaxslarning bu ishlarni bajarganligi uchun mehnat haqi to‘lashga doir xarajatlar.

404-modda. Soliq bazasi

Soliqni hisoblab chiqarish uchun soliq bazasi Soliq Kodeksning 371-moddasiga muvofiq to‘lanadigan xarajatlar summasi sifatida aniqlanadi.

O‘zbekiston Respublikasining diplomatik vakolatxonalari va konsullik muassasalari xodimlari, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi tomonidan xalqaro hukumatlararo tashkilotlarga kvota qilingan lavozimlarga xizmat safariga yuborilgan shaxslar uchun soliqni hisoblab chiqarish maqsadida soliq bazasi ularning O‘zbekiston Respublikasida byudjet tashkilotlari xodimlari uchun ish haqi miqdorining oshishi inobatga olingan holda qayta hisoblab chiqariladigan, ular O‘zbekiston Respublikasi hududidan tashqariga ishga yuborilguniga qadar oxirgi ish joyida mehnatga haq to‘lash tarzida olgan daromadlaridan kelib chiqib aniqlanadi.

Soliq Kodeks 403-moddasining ikkinchi qismida ko‘rsatilgan daromadlar bo‘yicha soliqni hisoblab chiqarish uchun soliq bazasi chet ellik xodimlarga to‘lanadigan daromadlar summasi sifatida, biroq O‘zbekiston Respublikasi hududida ishlash uchun chet ellik xodimlar bilan ta’minlash yuzasidan xizmatlar ko‘rsatishga doir shartnoma bo‘yicha xarajatlar umumiy summasining 90 foizidan kam bo‘lmagan summada belgilanadi.

405-modda. Soliq stavkalari

Soliq stavkalari, agar Soliq Kodeksning 408-moddasida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, quyidagi miqdorlarda belgilanadi:

№	Soliq to‘lovchilar	Soliq stavkalari, foizlarda
1.	Soliq to‘lovchilar, bundan 2–4-bandlarda nazarda tutilganlar mustasno	12
2.	Byudjet tashkilotlari	25
3.	«SOS – O‘zbekiston Bolalar mahallalari» uyushmalari	7
4.	Ixtisoslashtirilgan sexlar, uchastkalar va korxonalarda ishlovchi nogironligi bo‘lgan shaxslar mehnatidan foydalanuvchi soliq to‘lovchilar	4,7

Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori bilan pasaytirilgan soliq stavkalari belgilanishi mumkin.

7.2.Soliq va hisobot davri. Soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

406-modda. Soliq davri. Hisobot davri

Kalendar yil soliq davridir.

Yil oyi hisobot davridir.

407-modda. Soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

Soliq soliq bazasidan va belgilangan soliq stavkalaridan kelib chiqqan holda har oyda hisoblab chiqariladi.

Soliq ish beruvchining va ayrim toifadagi jismoniy shaxslarning mablag‘lari hisobidan to‘lanadi.

O‘zbekiston Respublikasining diplomatik vakolatxonalari va konsullik muassasalari xodimlari bo‘yicha, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligi tomonidan xalqaro hukumatlararo tashkilotlarga kvota qilingan lavozimlarga xizmat safariga yuborilgan shaxslar bo‘yicha soliqni to‘lash majburiyati O‘zbekiston Respublikasi Tashqi ishlar vazirligining zimmasiga yuklatiladi.

Soliq hisoboti soliq hisobida turilgan joydagi soliq organlariga soliq to‘lovchi tomonidan ortib boruvchi yakun bilan har oyda hisobot davridan keyingi oyning 15 kunidan kechiktirmay, yil yakunlari bo‘yicha esa yillik moliyaviy hisobot topshiriladigan muddatda taqdim etiladi. O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar tomonidan yil yakunlari bo‘yicha soliqning hisoboti hisobot yilidan keyingi yilning 25 martiga qadar taqdim etiladi.

Soliqni to‘lash har oyda, soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay amalga oshiriladi.

408-modda. Ayrim toifadagi jismoniy shaxslar tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari

Soliq soliq to‘lovchining kalendar oyda ishlagan kunlari sonidan qat’i nazar:

1) yakka tartibdagi tadbirkorlar tomonidan – oyiga bazaviy hisoblash miqdorining bir baravaridan kam bo‘lmagan miqdorda;

2) yakka tartibdagi tadbirkor bilan mehnat munosabatlarida bo‘lgan jismoniy shaxslar tomonidan (bundan buyon matnda yakka tartibdagi tadbirkorning xodimlari deb yuritiladi) – oyiga bazaviy hisoblash miqdorining 50 foizi miqdorida;

3) faoliyatni yuridik shaxs tashkil etmagan holda, oilaviy tadbirkorlik shaklida amalga oshiruvchi oila a’zolari tomonidan:

yakka tartibdagi tadbirkor sifatida ro‘yxatdan o‘tgan oila a’zosi tomonidan – oyiga bazaviy hisoblash miqdorining bir baravaridan kam bo‘lmagan miqdorda;

oilaning boshqa a’zolari tomonidan (bundan o‘n sakkiz yoshga to‘lmaganlar mustasno) – oyiga bazaviy hisoblash miqdorining 50 foizi miqdorida;

4) «Hunarmand» uyushmasining hunarmandchilik faoliyati sub’yektlari bo‘lgan, qishloq tumanlarida ro‘yxatdan o‘tgan va faoliyatini amalga oshirayotgan a’zolari tomonidan o‘z faoliyatining dastlabki ikki yilida – oyiga bazaviy hisoblash miqdorining 50 foizi miqdorida;

5) «Usta-shogird» maktablari o‘quvchilari tomonidan ular yigirma besh yoshga to‘lguniga qadar ishlagan davrida – yiliga bazaviy hisoblash miqdorining 2,5 baravaridan kam bo‘lmagan miqdorda majburiy tartibda to‘lanadi. Belgilangan miqdordagi soliqning to‘lanishi mehnat stajini hisoblab chiqarishda bir yil deb hisobga olinadi.

Yuridik shaxs tashkil etgan holda va tashkil etmagan holda tuzilgan dehqon xo‘jaliklarining a’zolari, shuningdek maydoni to‘rt sotixdan kam bo‘lmagan dehqon xo‘jaligida, tomorqa yer uchastkasida band bo‘lgan yoki ushbu maydonda qoramol yoxud ellik boshdan kam bo‘lmagan xonaki parranda parvarishlayotgan jismoniy shaxslar yiliga bazaviy hisoblash miqdorining kamida bir baravari miqdorida soliq to‘laydi. Bunda dehqon xo‘jaligi rahbari soliqni majburiy tartibda to‘laydi, boshqa a’zolari va ko‘rsatilgan jismoniy shaxslar esa ixtiyoriy asosda to‘laydi. Belgilangan miqdordagi soliqning to‘lanishi dehqon xo‘jaligi a’zosining va jismoniy shaxsning mehnat stajini hisoblab chiqarishda bir yil deb hisobga olinadi.

Yoshga doir pensiya va nafaqa oluvchi hunarmandchilik faoliyati sub’yektlari bo‘lgan «Hunarmand» uyushmasining a’zolari soliq to‘lashdan ozod etiladi, ushbu moddaning birinchi va ikkinchi qismlarida ko‘rsatilgan, yoshga doir pensiya olish huquqiga ega bo‘lgan qolgan shaxslar, shuningdek I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun esa soliq miqdori uning belgilangan eng kam miqdorining kamida 50 foizini tashkil etishi kerak. Mazkur imtiyozlar pensiya guvohnomasi yoki tibbiy-mehnat ekspert komissiyasining ma’lumotnomasi asosida beriladi. Imtiyozlarga bo‘lgan huquq kalendar yil davomida vujudga kelgan yoki tugatilgan taqdirda, soliqni qayta hisob-kitob qilish ushbu huquq yuzaga kelgan yoki tugatilgan oydan e’tiboran amalga oshiriladi.

Soliqni to‘lash quyidagicha amalga oshiriladi:

ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan shaxslar tomonidan –har oyda, tadbirkorlik faoliyati amalga oshirilgan oyning o‘n beshinchi kunidan kechiktirmay;

yuridik shaxs tashkil etgan holda va tashkil etmagan holda tuzilgan dehqon xo‘jaliklarining a’zolari tomonidan – hisobot yilining 1 oktyabrigacha amalga oshiriladi. Bunda soliqning miqdori to‘lov kuniga belgilangan bazaviy hisoblash miqdoridan kelib chiqqan holda hisoblab chiqariladi.

Yangi ro‘yxatdan o‘tgan yakka tartibdagi tadbirkorlar va yuridik shaxs tashkil etmagan holda oilaviy tadbirkorlik shaklidagi faoliyatni amalga oshiruvchi oila a’zolari tomonidan soliqni to‘lash ular yakka tartibdagi tadbirkor sifatida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan oydan keyingi oydan e’tiboran amalga oshiriladi.

Soliqni to‘lash majburiyati:

yuridik shaxs tashkil etmagan holda oilaviy tadbirkorlik shaklidagi faoliyatni amalga oshirayotgan oila a’zolari uchun – oilaviy tadbirkorlik sub’yekti nomidan

ish yuritadigan, yakka tartibdagi tadbirkor sifatida ro‘yxatdan o‘tgan oila a’zosining;

yakka tartibdagi tadbirkorning xodimlari uchun – ushbu xodimlar bilan mehnat shartnomasini tuzgan yakka tartibdagi tadbirkorning zimmasiga yuklatiladi.

To‘lov topshiriqnomasida (kirim orderida) soliq to‘lovchining familiyasi, ismi, otasining ismi, identifikasiya raqami va to‘lov kiritilayotgan davr ko‘rsatilishi shart. Bunda oila a’zolari – oilaviy tadbirkorlik ishtirokchilari va xodim yollagan yakka tartibdagi tadbirkorlar bo‘yicha to‘lov topshiriqnomasi (kirim orderi) har bir oila a’zosi uchun va yakka tartibdagi tadbirkorning har bir yollangan xodimi uchun alohida-alohida yoziladi. Agar to‘lov topshiriqnomasida (kirim orderida) davr ko‘rsatilmagan bo‘lsa, to‘lov u amalga oshirilayotgan oy (dehqon xo‘jaliklari a’zolari uchun – yil) uchun to‘langan deb hisoblanadi.

Yakka tartibdagi tadbirkorning faoliyati vaqtinchalik to‘xtatib turilganligi to‘g‘risida soliq organlari tomonidan olingan axborot yakka tartibdagi tadbirkor o‘z faoliyatini amalga oshirmaydigan davr uchun soliqni hisoblashni to‘xtatib turish uchun asos bo‘ladi.

Soliq organlari tomonidan olingan, har bir yollangan xodim uchun belgilangan tartibda berilgan hisobga olish kartochkalari yakka tartibdagi tadbirkor o‘z faoliyatini amalga oshirmaydigan davr uchun yakka tartibdagi tadbirkorning har bir xodimiga soliqni hisoblashni to‘xtatib turish uchun asos bo‘ladi.

Agar faoliyatini to‘xtatib turgan yakka tartibdagi tadbirkor yakka tartibdagi tadbirkorning har bir xodimi uchun hisobga olish kartochkasini soliq organiga belgilangan muddatlarda topshirmasa, yakka tartibdagi tadbirkorning majburiyatlari bo‘yicha soliqni hisoblash to‘xtatilmaydi.

Ushbu moddaning birinchi va ikkinchi qismlarida ko‘rsatilgan soliq to‘lovchilar soliqni Soliq Kodeksning 405-moddasida ko‘rsatilgan soliq stavkalari bo‘yicha jami yillik daromad to‘g‘risida deklarasiyada ko‘rsatilgan mehnatga haq to‘lash tarzida olingan daromadlar summasidan kelib chiqib to‘lashga, biroq ushbu moddada belgilangan, uning eng kam miqdoridan kam bo‘lmagan, soliqni ixtiyoriy ravishda to‘lash haqida jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklarasiyani taqdim etish bilan bir vaqtda beriladigan ariza asosida to‘lashga haqli. Bunda to‘lanishi lozim bo‘lgan soliqning uzil-kesil summasi ushbu moddaning birinchi – beshinchi qismlariga muvofiq to‘langan summalar hisobga olingan holda aniqlanadi.

409-modda. Ixtiyoriy ravishda soliqni hisoblab chiqarish va to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari

Qonun hujjatlariga muvofiq soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish majburiyati zimmasiga yuklatilmagan ish beruvchidan daromadlar oluvchi jismoniy shaxslar soliqni jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklarasiyada ko‘rsatilgan mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlar summasidan kelib chiqqan holda, soliqni ixtiyoriy ravishda to‘lash haqida jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklarasiyani taqdim etish bilan bir vaqtda beriladigan ariza asosida ixtiyoriy asosda to‘laydi.

Ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan shaxslar tomonidan soliqni to‘lash jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklarasiya ma’lumotlari bo‘yicha soliq organlari tomonidan hisoblab chiqariladigan jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ini to‘lash muddatlarida amalga oshiriladi.

8-ma’ruza: YURIDIK SHAXSLARNING MOL-MULKIGA SOLINADIGAN SOLIQ

8.1.Mol-mulk solig‘i to‘lovchilari tarkibi. Mol-mulk bo‘yicha soliqqa tortiladigan ob’yekt va soliq solinadigan baza. Soliqqa tortiladigan mol-mulk bo‘yicha o‘rtacha qoldiq qiymatni aniqlash uslubiyati.

8.2.Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliq stavkalari va ularning tabaqalanishi. Soliq imtiyozlari, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va to‘lash tartibi

Tayanch iboralar: *yuridik shaxs, soliq to‘lovchilar, soliq solish ob’yekti, soliq bazasi, soliq imtiyozlari, soliq stavkalari, soliq davri, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish tartibi, soliqni to‘lash tartibi.*

8.1.Mol-mulk solig‘i to‘lovchilari tarkibi. Mol-mulk bo‘yicha soliqqa tortiladigan ob’yekt va soliq solinadigan baza. Soliqqa tortiladigan mol-mulk bo‘yicha o‘rtacha qoldiq qiymatni aniqlash uslubiyati

410-modda. Soliq to‘lovchilar

Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq to‘lovchilari (bundan buyon ushbu bobda soliq to‘lovchilar deb yuritiladi) deb quyidagilar e’tirof etiladi:

1) O‘zbekiston Respublikasi hududida ushbu Kodeksning 411-moddasiga muvofiq soliq solish ob’yekti hisoblanuvchi mol-mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari;

2) O‘zbekiston Respublikasi hududida ko‘chmas mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar.

Agar ko‘chmas mulk mulkdorining joylashgan yerini aniqlashning imkoni bo‘lmasa, ushbu mulkka egalik qiluvchi va (yoki) undan foydalanuvchi shaxs soliq to‘lovchi hisoblanadi.

Agar yuridik shaxs ko‘chmas mulkni moliyaviy ijaraga (lizing) olgan bo‘lsa, u ham soliq to‘lovchi deb e’tirof etiladi.

411-modda. Soliq solish ob’yekti

Ko‘chmas mulk yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq (bundan buyon ushbu bobda soliq deb yuritiladi) soliq solish ob’yekti hisoblanadi.

Ko‘chmas mulk jumlasiga quyidagilar kiradi:

1) ko‘chmas mulkka bo‘lgan huquqlarni davlat ro‘yxatidan o‘tkazuvchi organlarda ro‘yxatdan o‘tkazilishi lozim bo‘lgan binolar va inshootlar;

2) qurilishi tugallanmagan ob’yektlar. Qurilishi tugallanmagan ob’yektlarga qurilish ob’yektiga doir loyiha-smeta hujjatlarida belgilangan normativ muddatda qurilishi tugallanmagan ob’yektlar, agar qurilishning normativ muddati belgilanmagan bo‘lsa, ushbu ob’yektning qurilishiga vakolatli bo‘lgan organning ruxsatnomasi olingan oydan e’tiboran yigirma to‘rt oy ichida qurilishi tugallanmagan ob’yektlar kiradi;

3) temir yo‘llar, magistral quvurlar, aloqa va elektr uzatish liniyalari, shuningdek mazkur ob’yektlarning ajralmas texnologik qismi bo‘lgan inshootlar;

4) qurilish tashkilotlari yoki imoratlarni quruvchilar balansida keyinchalik sotish uchun ko‘rsatilgan turar joy ko‘chmas mulk ob’yektlari, ko‘chmas mulk ob’yekti foydalanishga topshirilgandan keyin olti oy o‘tgach.

Quyidagi ko‘chmas mulk ob’yektlari soliq solish ob’yekti hisoblanmaydi:

1) notijorat tashkilotlari tomonidan notijorat faoliyatini amalga oshirish doirasida foydalaniladigan ob’yektlar;

2) turar joy-kommunal xo‘jaligining va belgilangan maqsadi bo‘yicha foydalaniladigan boshqa umumfuqaroviy ahamiyatga molik shahar xo‘jaligi ob’yektlari. Turar joy-kommunal va boshqa umumfuqaroviy ahamiyatga molik shahar xo‘jaliklari ob’yektlari jumlasiga shaharlar va shaharchalarni sanitariya tozalash, obodonlashtirish va ko‘kalamzorlashtirish ob’yektlari, tashqi yoritish, kommunal-maishiy ehtiyojlar uchun va aholiga vodoprovod (suv olish va tozalash inshootlari bilan), kanalizasiya (tozalash inshootlari bilan), gaz, qozonxonalar va issiqlik taqsimlanadigan tarmoqlar (ularning inshootlari bilan), shuningdek turar joy-kommunal xo‘jaligi ob’yektlariga texnik jihatdan xizmat ko‘rsatish va ularni ta’mirlash uchun mo‘ljallangan binolar kiradi;

3) umumiy foydalanishdagi avtomobil yo‘llari;

4) sug‘orish va kollektor-drenaj tarmoqlari;

5) soliq to‘lovchining balansida bo‘lgan hamda tadbirkorlik faoliyatida foydalanilmayotgan, fuqaro muhofazasi va safarbarlik ahamiyatiga molik ob’yektlar;

6) tabiatni muhofaza qilish va sanitariya-tozalash maqsadlari, yong‘in xavfsizligi uchun foydalaniladigan ob’yektlar. Obyektlarni tabiatni muhofaza qilish, sanitariya-tozalash maqsadlari va yong‘in xavfsizligi uchun foydalaniladigan ob’yektlar jumlasiga kiritish tegishli ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish yoki yong‘in xavfsizligi organining ma’lumotnomasi asosida amalga oshiriladi;

7) yer uchastkalari.

412-modda. Soliq bazasi

Quyidagilar soliq bazasidir:

1) ushbu Kodeks 411-moddasi ikkinchi qismining 1 va 3-bandlarida nazarda tutilgan ob’yektlar bo‘yicha – o‘rtacha yillik qoldiq qiymati.

Ko‘chmas mulkning qoldiq qiymati ushbu mol-mulkning boshlang‘ich (tiklanish) qiymati bilan soliq to‘lovchining hisob siyosatida belgilangan usullardan foydalanilgan holda hisoblab chiqilgan amortizasiya miqdori o‘rtasidagi farq sifatida aniqlanadi.

Bunda to‘liq amortizasiya qilingan bino bo‘yicha uning uch yilda kamida bir marta aniqlanadigan qayta baholangan (bozor) qiymati soliq bazasidir;

2) ushbu Kodeks 411-moddasi ikkinchi qismining 2-bandida nazarda tutilgan ob’yektlar bo‘yicha – tugallanmagan qurilishning o‘rtacha yillik qiymati;

3) ushbu Kodeks 411-moddasi ikkinchi qismining 4-bandida belgilangan ob’yektlar bo‘yicha – mazkur ob’yektlarning o‘rtacha yillik qiymati (realizasiya qilinmagan qismi bo‘yicha).

O‘zbekiston Respublikasi norezidentlarining ko‘chmas mulk ob’yektlariga nisbatan soliq bazasi ushbu mol-mulkning o‘rtacha yillik qiymatidir.

413-modda. Soliq bazasini aniqlash tartibi

Soliq solish ob’yektlarining o‘rtacha yillik qoldiq qiymati (o‘rtacha yillik qiymat) soliq davridagi har bir oyning oxirgi kunidagi holatga ko‘ra soliq solish ob’yektlarining qoldiq qiymatlarini (o‘rtacha yillik qiymatlarini) qo‘shishdan olingan summaning o‘n ikkidan bir qismi sifatida ortib boruvchi yakun bilan aniqlanadi.

O‘zbekiston Respublikasi norezidentlarining ko‘chmas mulk ob’yektlari bo‘yicha soliq bazasi mazkur ob’yektlarga bo‘lgan mulk huquqini tasdiqlovchi hujjatlarda ko‘rsatilgan qiymat asosida aniqlanadi.

Soliq bazasi har bir soliq solish ob’yekti bo‘yicha alohida aniqlanadi.

Soliq to‘lovchi tomonidan soliqni to‘lash nazarda tutilmagan faoliyat turlari amalga oshirilgan taqdirda, soliq bazasi soliq solinadigan va soliq solinmaydigan mol-mulk hisobini alohida-alohida yuritish asosida aniqlanadi. Alohida-alohida hisob yuritishning imkoni bo‘lmasa, soliq bazasi soliq to‘lanishi nazarda tutilgan faoliyatdan olinadigan sof tushumning jami sof tushum hajmidagi ulushiga qarab aniqlanadi.

8.2.Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliq stavkalari va ularning tabaqalanishi. Soliq imtiyozlari, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va to‘lash tartibi

414-modda. Soliq imtiyozlari

Soliq hisoblab chiqarilayotganda soliq bazasi quyidagilarning o‘rtacha yillik qoldiq qiymatiga (o‘rtacha yillik qiymatiga) kamaytiriladi:

1) madaniyat va san’at, ta’lim, sog‘liqni saqlash, jismoniy tarbiya va sport, ijtimoiy ta’minot ob’yektlarining;

2) qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini yetishtirish va saqlash uchun, shuningdek ipak qurti yetishtirish uchun foydalaniladigan qishloq xo‘jaligi korxonalari balansida bo‘lgan mol-mulkning.

Quyidagilar soliqdan ozod qilinadi:

1) yagona ishtirokchilari nogironligi bo‘lgan shaxslarning jamoat birlashmalari bo‘lgan va xodimlarining umumiy sonida nogironligi bo‘lgan shaxslar kamida 50 foizni tashkil etadigan hamda nogironligi bo‘lgan shaxslarning mehnatiga haq to‘lash fondi mehnatga haq to‘lash umumiy fondining kamida 50 foizini tashkil etadigan yuridik shaxslar;

2) qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini (nominal quvvati 0,1 MVt va undan ortiq bo‘lgan) o‘rnatganlik uchun qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan energiya ishlab chiqaruvchilar, ular foydalanishga joriy etilgan paytdan e’tiboran o‘n yil muddatga.

415-modda. Soliq stavkalari

Soliq stavkasi, agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, 2 foiz miqdorida belgilanadi.

Agar ushbu moddaning uchinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, qurilishi normativ muddatda tugallanmagan ob’yektlarga nisbatan soliq stavkasi 4 foiz miqdorida belgilanadi.

Bo‘sh turgan binolar, foydalanilmayotgan ishlab chiqarish maydonlari, yashash uchun mo‘ljallanmagan inshootlar, shuningdek tugallanmagan qurilish ob’yektlariga nisbatan qonun hujjatlarida oshirilgan soliq stavkalarini belgilash yo‘li bilan ta’sir choralari qo‘llanilishi mumkin hamda ushbu Kodeksning 414-moddasida ko‘rsatilgan soliq imtiyozlari ularga tatbiq etilmaydi.

Soliq stavkasi quyidagilarga nisbatan 0,2 foiz miqdorida belgilanadi:

1) umumiy foydalanishdagi temir yo‘llar, magistral quvurlar, aloqa va elektr uzatish liniyalari, shuningdek mazkur ob’yektlarning ajralmas texnologik qismi bo‘lgan inshootlar;

2) konservasiya qilinishi to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarori qabul qilingan ko‘chmas mulk va tugallanmagan qurilish ob’yektlari.

416-modda. Soliq davri

Kalendar yil soliq davridir.

417-modda. Soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

Soliq to‘lovchilar soliqni ushbu Kodeksning 412-moddasiga muvofiq aniqlangan soliq bazasidan va tegishli soliq stavkasidan kelib chiqqan holda mustaqil ravishda hisoblab chiqaradi.

Soliq hisoboti soliq bo‘yicha hisobga olish joyidagi soliq organiga yilda bir marta, yillik moliyaviy hisobot topshiriladigan muddatda taqdim etiladi, O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar tomonidan esa soliq hisoboti davridan keyingi yilning 15 fevraliga qadar bo‘lgan muddatda taqdim etiladi.

Agar ko‘chmas mulk, ushbu Kodeks 411-moddasining ikkinchi qismi 3-bandida ko‘rsatilgan ob’yektlardan tashqari, soliq to‘lovchining soliq bo‘yicha hisobga olish joyida joylashmagan bo‘lsa, soliq hisoboti ko‘chmas mulk joylashgan yerdagi soliq organlariga taqdim etiladi.

Soliq davri mobaynida soliq to‘lovchilar (bundan O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasalar orqali amalga oshirmaydigan O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar mustasno) soliq bo‘yicha bo‘nak to‘lovlarni to‘laydi.

Bo‘nak to‘lovlar miqdorini hisoblab chiqarish uchun soliq to‘lovchilar joriy soliq davrining 10 yanvarigacha, yangi tashkil qilinganlari esa, davlat ro‘yxatidan

o‘tkazilgan sanadan e’tiboran o‘ttiz kundan kechiktirmay soliq organlariga mo‘ljallanayotgan soliq bazasidan (tegishli yil uchun mol-mulkning o‘rtacha yillik qoldiq qiymatidan (o‘rtacha yillik qiymatidan) va tegishli soliq stavkasidan kelib chiqqan holda hisoblangan joriy soliq davri uchun soliq summasi to‘g‘risidagi ma’lumotnomani taqdim etadi. Soliq bo‘yicha majburiyatlari soliq davri mobaynida yuzaga kelgan soliq to‘lovchilar soliq summasi to‘g‘risidagi ma’lumotnomani soliq majburiyati yuzaga kelgan sanadan e’tiboran o‘ttiz kundan kechiktirmay taqdim etadi.

Ushbu moddaning to‘rtinchi qismiga muvofiq hisoblab chiqarilgan bo‘nak to‘lovlar quyidagicha to‘lanadi:

aylanmadan soliq to‘lovchilar tomonidan – yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida yilning har choragi uchinchi oyining 10-kunidan kechiktirmay;

aylanmadan soliq to‘lovchilar hisoblanmaydigan soliq to‘lovchilar tomonidan – yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida har oyning 10-kunidan kechiktirmay.

Soliq davri mobaynida mo‘ljallanayotgan soliq bazasi o‘zgargan taqdirda soliq to‘lovchi soliq summasi to‘g‘risida aniqlashtirilgan ma’lumotnoma taqdim etishga haqli. Bunda soliq davrining qolgan qismi uchun bo‘nak to‘lovlarga soliqning o‘zgarish summasiga teng ulushlarda tuzatish kiritiladi.

Soliq davri uchun to‘lanishi lozim bo‘lgan soliq summasi, bo‘nak to‘lovlar hisobga olingan holda, soliq hisobotini taqdim etish muddatidan kechiktirmay byudjetga o‘tkaziladi.

Soliq davrida soliq bo‘yicha bo‘nak to‘lovlar summasi soliq hisobotida ko‘rsatilgan byudjetga to‘lanishi lozim bo‘lgan soliq summasiga nisbatan 10 foizdan ortiq kamaytirilgan taqdirda, soliq organi bo‘nak to‘lovlarni soliqning haqiqiy summasidan kelib chiqib, penya hisoblagan holda qaytadan hisoblab chiqadi.

O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasalar orqali amalga oshirmaydigan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari tomonidan soliq har yili bir marta soliq hisoboti davridan keyingi yilning 15 fevralidan kechiktirmay to‘lanadi.

9-ma’ruza: JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN MOL-MULK SOLIG‘I

Reja:

9.1.Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari, soliq ob’yekti va soliq solinadigan baza.

9.2.Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i bo‘yicha belgilangan imtiyozlar va soliq stavkalari, soliqini hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi

Tayanch iboralar: *yuridik shaxs, jismoniy shaxs, soliq to‘lovchilar, soliq solish ob’yekti, soliq bazasi, soliq imtiyozlari, soliq stavkalari, soliq davri, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish tartibi, soliqni to‘lash tartibi.*

9.1.Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari, soliq ob’yekti va soliq solinadigan baza

418-modda. Soliq to‘lovchilar

Mulkida ushbu Kodeksning 419-moddasiga muvofiq soliq solish ob’yekti deb tan olinadigan mol-mulki bo‘lgan jismoniy shaxslar, shu jumladan chet el fuqarolari, agar O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalarida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, shuningdek yuridik shaxs tashkil etgan holdagi yoki etmagan holdagi dehqon xo‘jaliklari jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘ining soliq to‘lovchilari (bundan buyon ushbu bobda soliq to‘lovchilar deb yuritiladi) deb e’tirof etiladi.

Agar mol-mulk mulkdorining joylashgan yerini aniqlash imkoni bo‘lmasa, shuningdek ko‘chmas mulk mulkdori vafot etgan taqdirda, bu mulk qaysi shaxsning egaligida va (yoki) foydalanishida bo‘lsa, o‘sha shaxs soliq to‘lovchi deb e’tirof etiladi.

419-modda. Soliq solish ob’yekti

O‘zbekiston Respublikasi hududida joylashgan quyidagi mol-mulk jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘ining (bundan buyon ushbu bobda soliq deb yuritiladi) soliq solish ob’yekti hisoblanadi.

1) uy-joylar, kvartiralar, dala hovli imoratlari;

2) tadbirkorlik faoliyati va (yoki) daromad olish uchun mo‘ljallangan yashash uchun mo‘ljallanmagan ko‘chmas mulk ob’yektlari;

3) qurilishi tugallanmagan yashash uchun mo‘ljallanmagan ob’yektlar.

Qurilishi tugallanmagan yashash uchun mo‘ljallanmagan ob’yektlarga ushbu ob’yektni qurishga doir loyiha-smeta hujjatlarida belgilangan normativ muddatda qurilishi tugallanmagan ob’yektlar, agar qurilishning normativ muddati belgilanmagan bo‘lsa, ushbu ob’yektning qurilishiga vakolatli bo‘lgan organning ruxsatnomasi olingan oydan e’tiboran yigirma to‘rt oy ichida qurilishi tugallanmagan ob’yektlar kiradi;

4) boshqa imoratlar, binolar va inshootlar.

420-modda. Soliq bazasi

Ko‘chmas mulkka bo‘lgan huquqlarni davlat ro‘yxatidan o‘tkazuvchi organ tomonidan belgilanadigan soliq solish ob’yektlarining kadastr qiymati soliq bazasi hisoblanadi.

Soliqni hisoblab chiqarish maqsadida soliq bazasi qirq ikki million so‘mdan kam bo‘lishi mumkin emas.

Jismoniy shaxslarning mol-mulkini baholash bo‘yicha vakolatli organ tomonidan aniqlangan soliq solish ob’yektining bahosi mavjud bo‘lmagan taqdirda, mol-mulkning shartli qiymati Toshkent va Nukus shaharlarida, shuningdek viloyat markazlarida – ushbu moddaning ikkinchi qismida ko‘rsatilgan summaning besh baravari miqdorida, boshqa shaharlarda va qishloq joylarda esa – ikki baravari miqdorida soliq bazasi hisoblanadi.

Bitta jismoniy shaxs bir nechta soliq solish ob’yekti bo‘yicha soliq to‘lovchi bo‘lgan taqdirda, soliq bazasi har bir ob’yekt bo‘yicha alohida hisoblab chiqiladi.

9.2. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i bo‘yicha belgilangan imtiyozlar va soliq stavkalari, soliqini hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi

421-modda. Soliq imtiyozlari

Quyidagilarning mulkida bo‘lgan mol-mulk soliq solishdan ozod etiladi:

1) «O‘zbekiston Qahramoni», Sovet Ittifoqi Qahramoni, Mehnat Qahramoni unvonlariga sazovor bo‘lgan, uchala darajadagi Shuhrat ordeni bilan taqdirlangan fuqarolarning.

Mazkur imtiyoz tegishincha «O‘zbekiston Qahramoni» unvoni berilganligi to‘g‘risidagi guvohnoma, Sovet Ittifoqi Qahramoni, Mehnat Qahramoni daftarchalari, orden daftarchasi yoki mudofaa ishlari bo‘yicha bo‘limning ma’lumotnomasi asosida beriladi;

2) urush nogironlari va qatnashchilari, shuningdek doirasi qonun hujjatlari bilan belgilanadigan ularga tenglashtirilgan shaxslar.

Mazkur imtiyoz urush nogironining (qatnashchisining) tegishli guvohnomasi yoki mudofaa ishlari bo‘yicha bo‘limning yoxud boshqa vakolatli organning ma’lumotnomasi asosida, boshqa nogironlarga (qatnashchilarga) esa nogironning (qatnashchining) imtiyozlarga bo‘lgan huquqi to‘g‘risidagi guvohnoma asosida beriladi;

3) sobiq SSSRni, O‘zbekiston Respublikasining konstitusiyaviy tuzumini himoya qilish yoki harbiy xizmatning yoxud ichki ishlar organlaridagi xizmatning boshqa majburiyatlarini bajarish chog‘ida yaralanganligi, kontuziya bo‘lganligi yoki mayib bo‘lganligi oqibatida yoxud frontda bo‘lish bilan bog‘liq kasallik tufayli halok bo‘lgan harbiy xizmatchilarning hamda ichki ishlar organlari xodimlarining ota-onalari va beva xotinlari (beva erlari).

Ushbu imtiyoz «Halok bo‘lgan askarning beva xotini (beva eri, onasi, otasi)» yoki «Ichki ishlar organlari halok bo‘lgan xodimining beva xotini (beva eri, onasi, otasi)» shtampi qo‘yilgan yoxud pensiya guvohnomasini bergan muassasa rahbarining imzosi va ushbu muassasa muhri bilan tasdiqlangan tegishli yozuvli pensiya guvohnomasi asosida beriladi.

Agar mazkur shaxslar pensioner bo‘lmasa, soliq imtiyozi ularga sobiq SSSR Mudofaa vazirligi, Davlat xavfsizlik qo‘mitasi yoki Ichki ishlar vazirligining, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi, Davlat xavfsizlik xizmati, Ichki ishlar vazirligi, Favqulodda vaziyatlar vazirligi, O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Davlat xavfsizlik xizmati, O‘zbekiston Respublikasi Davlat bojxona qo‘mitasi va harbiy xizmat nazarda tutilgan boshqa idoralarning tegishli organlari tomonidan berilgan harbiy xizmatchining yoki ichki ishlar organlari xodimining halok bo‘lganligi to‘g‘risidagi ma’lumotnoma asosida beriladi.

Sobiq SSSRni, O‘zbekiston Respublikasining konstitusiyaviy tuzumini himoya qilish yoki harbiy xizmatning yoxud ichki ishlar organlaridagi xizmatning boshqa majburiyatlarini bajarish chog‘ida yoki frontda bo‘lish bilan bog‘liq kasallik tufayli halok bo‘lgan harbiy xizmatchilarning yoxud ichki ishlar organlari

xodimlarining beva xotinlariga (beva erlariga) soliq imtiyozi faqat ular yangi nikohdan o‘tmagan taqdirda beriladi;

4) energiya resurslarining amaldagi tarmoqlaridan to‘liq uzib qo‘yilgan turar joylarda qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanuvchi shaxslar qayta tiklanadigan energiya manbalari o‘rnatilgan oydan e’tiboran uch yil muddatga.

Mazkur imtiyoz energiya resurslarining amaldagi tarmoqlaridan to‘liq uzib qo‘yilgan holda qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish to‘g‘risida energiya ta’minoti tashkilotlari tomonidan berilgan ma’lumotnoma asosida taqdim etiladi.

Quyidagi jismoniy shaxslarning mulkida bo‘lgan mol-mulk oltmish kvadrat metr doirasida soliq solishdan ozod qilinadi:

1) o‘n nafar va undan ortiq bolalari bor ota-onalaridan birining. Mazkur imtiyoz fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organining bolalar borligini tasdiqlovchi ma’lumotnomasi asosida beriladi;

2) pensionerlarning. Mazkur imtiyoz pensiya guvohnomasi asosida beriladi;

3) I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslarning. Mazkur imtiyoz pensiya guvohnomasi yoki tibbiy-mehnat ekspert komissiyasining ma’lumotnomasi asosida beriladi;

Ushbu moddada ko‘rsatib o‘tilgan soliq imtiyozlariga ega bo‘lgan shaxslar soliq imtiyozini olishga bo‘lgan huquqini tasdiqlovchi hujjatlarni soliq solish ob’yekti joylashgan yerdagi soliq organlariga mustaqil ravishda taqdim etadi.

Ushbu moddada belgilangan soliq imtiyozlari mulkdorning tanloviga ko‘ra faqat bitta yashash uchun mo‘ljallangan ko‘chmas mulk ob’yektiga tatbiq etiladi, bundan ushbu modda birinchi qismining 4-bandida ko‘rsatilgan shaxslar mustasno.

422-modda. Soliq stavkalari. Soliq davri

Soliq stavkalari quyidagi miqdorlarda belgilanadi:

№	Soliq solish ob’yektlari	Soliq stavkalari, foizlarda
1.	Uy-joylar va kvartiralar, dala hovli imoratlari (umumiy maydoni 200 kv.m dan ortiq bo‘lganlari bundan mustasno), boshqa imoratlar, binolar va inshootlar	0,2
2.	Shaharlarda joylashgan uy-joylar va kvartiralar, umumiy maydoni:	
	200 kv.m dan va 500 kv.m ga qadar bo‘lgan	0,25
	500 kv.m dan ortiq bo‘lgan	0,35
3.	Boshqa aholi punktlarida joylashgan, umumiy maydoni 200 kv.m dan ortiq bo‘lgan uy-joylar va kvartiralar, dala hovli imoratlari	0,25
4.	Tadbirkorlik faoliyati uchun yoxud yuridik shaxsga yoki yakka tartibdagi tadbirkorga ijaraga berishda foydalaniladigan soliq solish ob’yektlari, shuningdek tadbirkorlik faoliyati va (yoki) daromad olish uchun mo‘ljallangan yashash uchun mo‘ljallanmagan ko‘chmas	2

	mulk ob’yektlari	

Ko‘chmas mulkka bo‘lgan huquqlarni davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organlar tomonidan ro‘yxatga olinmagan yangi qurilgan uy-joylarga nisbatan soliq stavkasi ko‘chmas mulkka bo‘lgan huquqlarni davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organlar tomonidan taqdim etilgan axborot asosida mulkning shartli qiymatiga nisbatan ikki baravar miqdorida qo‘llaniladi.

Hududlarning va faoliyat amalga oshiriladigan joylarning xususiyatlarini hisobga olgan holda Qoraqalpog‘iston Respublikasi Jo‘qorg‘i Kengesi, xalq deputatlari, viloyatlar va Toshkent shahar Kengashlari o‘rnatilgan soliq stavkalariga 0,7 dan 1,3 gacha bo‘lgan oraliqdagi kamaytiruvchi va oshiruvchi koeffisiyentlar belgilashga haqli.

Jismoniy shaxs yoki oilaviy korxona turar joydan unda istiqomat qilish bilan bir vaqtda tovarlar ishlab chiqarish (xizmatlar ko‘rsatish) uchun foydalangan taqdirda, soliq ushbu modda birinchi qismining 1–3-bandlarida belgilangan soliq stavkalari bo‘yicha to‘lanadi.

Normativ muddatda qurilishi tugallanmagan yashash uchun mo‘ljallanmagan ob’yektlarga nisbatan soliq stavkasi, agar ushbu moddaning oltinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, 4 foiz miqdorida belgilanadi.

Bo‘sh turgan binolar, foydalanilmayotgan ishlab chiqarish maydonlari, yashash uchun mo‘ljallanmagan inshootlar, shuningdek qurilishi tugallanmagan ob’yektlarga nisbatan qonun hujjatlarida oshirilgan soliq stavkalarini belgilash yo‘li bilan yuridik shaxslar uchun nazarda tutilgan ta’sir choralari qo‘llanilishi mumkin.

Kalendar yil soliq davridir.

423-modda. Soliqni hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi

Soliqni hisoblab chiqarish soliq to‘lovchining yashash joyidan qat’i nazar, soliq solish ob’yekti joylashgan yerdagi soliq organlari tomonidan ko‘chmas mulkka bo‘lgan huquqlarni davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari asosida amalga oshiriladi.

Soliq summasi mol-mulkning 1 yanvardagi holatiga ko‘ra bo‘lgan kadastr qiymatidan va belgilangan soliq stavkasidan kelib chiqqan holda hisoblab chiqariladi.

Bir necha mulkdorlarining umumiy ulushli mulki bo‘lgan imoratlar, binolar va inshootlar uchun soliq har bir mulkdor tomonidan ularning ushbu imoratlar, binolar va inshootlardagi ulushiga mutanosib ravishda to‘lanadi.

Mol-mulkka bo‘lgan mulk huquqi kalendar yil mobaynida bir mulkdordan boshqasiga o‘tgan taqdirda, soliq avvalgi mulkdor tomonidan shu yilning 1 yanvaridan e’tiboran u mol-mulkka bo‘lgan mulk huquqini yo‘qotgan oyning boshlanishiga qadar, yangi mulkdor tomonidan esa, unda mulk huquqi vujudga kelgan oydan e’tiboran to‘lanadi.

Yangi imoratlar, binolar va inshootlar bo‘yicha soliq mulk huquqi yuzaga kelgan oydan e’tiboran to‘lanadi.

Meros bo‘yicha o‘tgan mol-mulk uchun soliq merosxo‘rda mulk huquqi vujudga kelgan oydan e’tiboran to‘lanadi.

Soliq solish ob’yekti yo‘q qilingan, vayron bo‘lgan yoki buzib tashlangan taqdirda, soliqni undirish mol-mulk yo‘q qilingan, vayron bo‘lgan yoki buzib tashlangan oydan e’tiboran tugatiladi. Soliq summasini qayta hisob-kitob qilish mahalliy davlat hokimiyati organi yoki fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organi tomonidan berilgan yo‘q qilinganlik, vayron bo‘lganlik yoki buzib tashlanganlik faktini tasdiqlovchi hujjatlar mavjud bo‘lgan taqdirda, amalga oshiriladi.

Kalendar yil mobaynida imtiyozlarga bo‘lgan huquq vujudga kelgan (tugagan) taqdirda, soliqni qayta hisob-kitob qilish ushbu huquq vujudga kelgan (tugagan) oydan e’tiboran amalga oshiriladi.

Soliqni to‘lash to‘g‘risidagi to‘lov xabarnomasi soliq organlari tomonidan soliq to‘lovchilarga imzo qo‘ydirilgan holda yoki to‘lov xabarnomasi olinganligini va olingan sanani tasdiqlovchi boshqa usulda har yili 1 martdan kechiktirmay topshiriladi.

Soliq davri uchun soliqni to‘lash teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar amalga oshiriladi.

10-ma’ruza: YURIDIK SHAXSLARDAN OLINADIGAN YER SOLIG‘I

Reja:

10.1.Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lovchilari tarkibi. Yer solig‘i bo‘yicha soliq solish ob’yekti va soliq solinadigan baza.

10.2.Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari. Yer solig‘i bo‘yicha soliq imtiyozlari. Soliqini hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

Tayanch iboralar: *yuridik shaxs, jismoniy shaxs, soliq to‘lovchilar, soliq solish ob’yekti, soliq bazasi, soliq imtiyozlari, soliq stavkalari, soliq davri, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish tartibi, soliqni to‘lash tartibi.*

10.1.Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lovchilari tarkibi. Yer solig‘i bo‘yicha soliq solish ob’yekti va soliq solinadigan baza.

424-modda. Umumiy qoidalar

Yer uchastkalaridan foydalanganlik uchun budjetga to‘lovlar yer solig‘i yoki yer uchun ijara to‘lovi tarzda amalga oshiriladi.

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, mahalliy davlat hokimiyati organlari tomonidan ijaraga berilgan yer uchastkalari uchun to‘lanadigan ijara to‘lovi yer solig‘iga tenglashtiriladi. Yer uchastkalarini ijaraga olgan yuridik shaxslarga yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lovchilar uchun belgilangan soliq stavkalari, soliq imtiyozlari, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi tatbiq etiladi.

Yuridik shaxslar mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida foydalaniladigan yer uchastkalari uchun yer solig‘i to‘laydi.

425-modda. Soliq to‘lovchilar

Mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan yuridik shaxslar, shu jumladan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lovchilar (bundan buyon ushbu bobda soliq to‘lovchilar deb yuritiladi) deb e’tirof etiladi.

Ko‘chmas mulk ijaraga berilgan taqdirda, ijaraga beruvchi soliq to‘lovchi deb e’tirof etiladi. Bunda moliyaviy ijara (lizing) shartnomasiga muvofiq moliyaviy ijaraga (lizing) berilgan (olingan) ko‘chmas mulk ob’yektlari bo‘yicha ijaraga oluvchi (lizing oluvchi) soliq to‘lovchi deb e’tirof etiladi.

Yer uchastkasidan bir nechta yuridik shaxs birgalikda foydalangan taqdirda, har bir yuridik shaxs yer uchastkasining foydalanilayotgan maydonidagi o‘z ulushi uchun soliq to‘lovchi deb e’tirof etiladi.

426-modda. Soliq solish ob’yekti

Mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yuridik shaxslarda bo‘lgan yer uchastkalari yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ining (bundan buyon ushbu bobda soliq deb yuritiladi) soliq solish ob’yektidir.

Quyidagi yer uchastkalari soliq solish ob’yekti sifatida hisoblanmaydi:

1) notijorat tashkilotlari tomonidan notijorat faoliyati doirasida foydalaniladigan yerlar;

2) aholi punktlarining, bog‘dorchilik, uzumchilik yoki polizchilik shirkatlarining umumiy foydalanishdagi yerlari (maydonlar, ko‘chalar, tor ko‘chalar, yo‘llar, shaxobcha yo‘llar, sug‘orish tarmoqlari, kollektorlar, sohil bo‘yi yerlari va boshqa shu kabi umumiy foydalanishdagi yerlar);

3) umumiy foydalanishdagi avtomobil yo‘llari egallagan yerlar;

4) aholining madaniy-maishiy ehtiyojlarini qondirish va dam olishi uchun foydalaniladigan yerlar (daraxtzorlar, istirohat bog‘lari, sayilgohlar, xiyobonlar, aholining ommaviy dam olishi va turizmini tashkil etish uchun belgilangan joylar, shuningdek ariq tarmoqlari egallagan yerlar);

5) davlat qo‘riqxonalarining, kompleks (landshaft) buyurtma qo‘riqxonalarining, tabiat bog‘larining, davlat tabiat yodgorliklarining, buyurtma qo‘riqxonalarning (bundan ovchilik xo‘jaliklarida tashkil etiladigan buyurtma qo‘riqxonalar mustasno), tabiiy pitomniklarning, davlat biosfera rezervatlarining, milliy bog‘larning yerlari;

6) sog‘lomlashtirish ahamiyatiga molik yerlar – tegishli muassasalar va tashkilotlarga doimiy foydalanishga berilgan, profilaktika hamda davolash ishlarini tashkil etish uchun qulay tabiiy shifobaxsh omillarga ega bo‘lgan yer uchastkalari;

7) rekreatsiya ahamiyatiga molik yerlar – aholining ommaviy dam olishi va turizmini tashkil etish uchun tegishli muassasalar hamda tashkilotlarga berilgan yer uchastkalari;

8) tarixiy-madaniy ahamiyatga molik yerlar – tegishli muassasalar va tashkilotlarga doimiy foydalanishga berilgan moddiy madaniy meros ob’yektlari, xotira bog‘lari egallagan yer uchastkalari;

9) gidrometeorologiya va gidrogeologiya stansiyalari hamda postlari egallagan yerlar;

10) yuridik shaxs balansida bo‘lgan va fuqaro muhofazasi hamda safarbarlik ahamiyatiga molik alohida joylashgan ob’yektlar egallagan yerlar;

11) kommunal-maishiy ahamiyatga molik yerlar (dafn etish joylari, maishiy, qurilish va boshqa chiqindilarni yig‘ish, qaytadan ortish va saralash joylari, shuningdek chiqindilarni zararsizlantirish hamda utilizatsiya qilish joylari);

12) ko‘p kvartirali uylar egallagan yerlar, bundan yashash uchun mo‘ljallanmagan ko‘chmas mulk ob’yektlari egallagan yer uchastkalari mustasno;

13) suv fondi;

14) zaxiralar.

Agar ushbu moddaning ikkinchi qismida ko‘rsatilgan yer uchastkalari xo‘jalik faoliyatini yuritish uchun foydalanilsa, ular ushbu bobda belgilangan tartibda soliq solish ob’yekti hisoblanadi.

427-modda. Soliq bazasi

Quyidagilar soliq bazasidir:

qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yerlar bo‘yicha — ushbu Kodeksning 428-moddasi ikkinchi qismiga muvofiq soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holda, qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yer uchastkasining umumiy maydoni, ;

qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha — ushbu Kodeksning 428-moddasi ikkinchi qismiga muvofiq soliq solinmaydigan yer uchastkalari chegirib tashlangan holda, yer uchastkalarining qonunchilikka muvofiq aniqlangan normativ qiymati.

Yer uchastkalariga bo‘lgan mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqi yil mobaynida soliq to‘lovchiga o‘tgan bo‘lsa, soliq bazasi yer uchastkalariga tegishli huquq vujudga kelganidan keyingi oydan e’tiboran hisoblab chiqariladi. Yer uchastkasining maydoni kamaytirilgan taqdirda, soliq bazasi yer uchastkasi maydoni kamaytirilgan oydan e’tiboran kamaytiriladi.

Yuridik shaxslarda soliq imtiyoziga bo‘lgan huquq vujudga kelgan taqdirda, soliq bazasi ushbu huquq vujudga kelgan oydan e’tiboran kamaytiriladi. Soliq imtiyoziga bo‘lgan huquq bekor qilingan taqdirda, soliq bazasi ushbu huquq tugatilganidan keyingi oydan e’tiboran hisoblab chiqariladi (ko‘paytiriladi).

Soliq to‘lovchi soliq to‘lash nazarda tutilmagan faoliyat turlarini amalga oshirganda, soliq bazasi soliq solinadigan va soliq solinmaydigan yer uchastkasi bo‘yicha alohida-alohida hisob yuritish asosida aniqlanadi. Alohida-alohida hisob yuritish imkoniyati bo‘lmaganda, soliq bazasi soliqni to‘lash nazarda tutilgan faoliyatdan olinadigan sof tushumning umumiy sof tushum hajmidagi ulushidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

10.2.Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari. Yer solig‘i bo‘yicha soliq imtiyozlari. Soliqini hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

428-modda. Soliq imtiyozlari

Qayta tiklanadigan manbalardan energiya ishlab chiqaruvchilar qayta tiklanadigan energiya manbalari (nominal quvvati 0,1 MVt va ko‘proq) uskunalari egallagan yer uchastkalari bo‘yicha ular ishga tushirilgan paytdan e’tiboran o‘n yil muddatga soliqdan ozod etiladi.

Soliq solinmaydigan yer uchastkalari jumlasiga quyidagi yerlar kiradi:

madaniyat, ta’lim, sog‘liqni saqlash (bundan turistik zonalarda joylashgan sanatoriy-kurort ob’yektlari band qilgan yerlar mustasno) va ijtimoiy ta’minot ob’yektlari egallagan yerlar;

sport va jismoniy tarbiya-sog‘lomlashtirish majmualari, o‘quv-mashq bazalari va bolalar-sog‘lomlashtirish oromgohlari egallagan yerlar;

shahar elektr transporti yo‘llari va metropoliten liniyalari, shu jumladan jamoat transporti bekatlari va metropoliten stansiyalari hamda ularning inshootlari egallagan yerlar;

aholi punktlarining suv ta’minoti va kanalizatsiya inshootlari (magistral suv quvurlari, vodoprovod tarmoqlari, kanalizatsiya kollektorlari va ularning inshootlari, nasos stansiyalari, suv olish va tozalash inshootlari, vodoprovod va kanalizatsiya tarmoqlaridagi kuzatish quduqlari va dyukyerlari, suv bosimi hosil qiladigan minoralar hamda shunga o‘xshash inshootlar egallagan yerlar);

magistral issiqlik trassalari, shu jumladan nasos (ko‘paytiruvchi, kamaytiruvchi, aralashtiruvchi, drenaj) stansiyalari, issiq suv ta’minotining issiqlikni hisobga olish va nazorat qilish asboblari, isitkichlari, sirkulatsiya nasoslari hamda shunga o‘xshash inshootlar egallagan yerlar;

ihota o‘rmon daraxtzorlari egallagan yerlar. Ihota o‘rmon daraxtzorlari jumlasiga quyidagilar kiradi: o‘rmonlarning daryolar, ko‘llar, suv omborlari va boshqa suv ob’yektlari sohillari bo‘ylab o‘tgan taqiqlangan mintaqalari; o‘rmonlarning ovlanadigan qimmatli baliqlar uvildiriq sochadigan joylarni muhofaza qiluvchi taqiqlangan mintaqalari; eroziyadan saqlaydigan o‘rmonlar; o‘rmonlarning temir yo‘llar va avtomobil yo‘llari yoqalab o‘tgan ihota mintaqalari; cho‘l va chala cho‘l zonalaridagi o‘rmonlar; shahar o‘rmonlari va o‘rmon-bog‘lari; shaharlar, boshqa aholi punktlari va sanoat markazlarining ko‘kalamzorlashtirilgan zonalari atrofidagi o‘rmonlar; suv ta’minoti manbalarini sanitariya jihatidan muhofaza qilish zonalaridagi o‘rmonlar; kurort tabiiy hududlarni sanitariya jihatidan muhofaza qilish tegrasidagi o‘rmonlar; alohida qimmatga ega bo‘lgan o‘rmonlar; ilmiy yoki tarixiy ahamiyatga ega bo‘lgan o‘rmonlar;

suvni tejaydigan (tomchilatib, yomg‘irlatib, diskret va boshqa) sug‘orish texnologiyalari joriy etilgan yerlar — suvni tejaydigan sug‘orish texnologiyalari joriy etilgan oyning boshidan e’tiboran besh yil muddatga. Ushbu imtiyoz suvdan foydalanish va suv iste’moli sohasidagi vakolatli organning xulosasi asosida beriladi. Agarda suvni tejaydigan sug‘orish texnologiyalari joriy etilgan oyning boshidan boshlab besh yil davomida foydalanishga yaroqsiz bo‘lgan yoki demontaj

qilingan bo‘lsa, soliq imtiyozi butun soliq davri uchun soliqni to‘lash bo‘yicha majburiyatlarning tiklanishi bilan bekor qilinadi;

qishloq xo‘jaligi maqsadlari uchun yangi o‘zlashtirilayotgan yerlar — vakolatli organ tomonidan tasdiqlangan loyihaga muvofiq, ularni o‘zlashtirish ishlari bajariladigan davrda va ular o‘zlashtirilgan vaqtdan e’tiboran besh yil mobaynida;

melioratsiya ishlari amalga oshirilayotgan mavjud sug‘oriladigan yerlar — vakolatli organ tomonidan tasdiqlangan loyihaga muvofiq, ishlar boshlanganidan e’tiboran besh yil muddatga;

yangi barpo etilayotgan bog‘lar, tokzorlar va tutzorlar egallagan yerlar, daraxtlarning qator oralaridan qishloq xo‘jaligi ekinlarini ekish uchun foydalanilishidan qat’i nazar, uch yil muddatga. Kuzda o‘tqazilgan yangi ko‘chatlar uchun beriladigan soliq imtiyozi muddatini hisoblab chiqarish keyingi yilning 1-yanvaridan e’tiboran boshlanadi, bahorda o‘tqazilgan ko‘chatlar uchun esa joriy soliq davrining 1-yanvaridan e’tiboran boshlanadi;

ilmiy tashkilotlarning, qishloq xo‘jaligi va o‘rmon xo‘jaligi sohasidagi ilmiy-tadqiqot tashkilotlari hamda o‘quv yurtlariga qarashli tajriba, eksperimental va o‘quv-tajriba xo‘jaliklarining bevosita ilmiy hamda o‘quv maqsadlari uchun foydalaniladigan qishloq xo‘jaligi ahamiyatiga molik bo‘lgan yerlar va o‘rmon fondining yerlari. Ushbu bandga muvofiq ilmiy tajribalar, eksperimental ishlar, yangi navlarning seleksiyasi o‘tkazilishi uchun hamda mavzulari tasdiqlangan boshqa ilmiy va o‘quv maqsadlari uchun foydalaniladigan ekinlar hamda daraxtzorlar egallagan yer uchastkalari soliq to‘lashdan ozod qilinadi.

Ushbu moddada belgilangan soliq imtiyozlari belgilangan maqsadda bevosita foydalanilmayotgan yer uchastkalariga nisbatan tatbiq etilmaydi.

429-modda. Soliq stavkalari

Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar bo‘yicha bazaviy soliq stavkasi respublika hududlari kesimida 1 gektar uchun mutlaq o‘lchamda quyidagi miqdorlarda belgilanadi:

Respublika hududlari	1 gektar uchun bazaviy soliq stavkasi (mln so‘mda)
Toshkent shahri 1 zona 2 zona 3 zona 4 zona 5 zona	208,2 166,5 124,9 83,3 41,6
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	26,2
Andijon viloyati	33,0
Buxoro viloyati	26,7
Jizzax viloyati	26,7
Qashqadaryo viloyati	26,7
Navoiy viloyati	26,7

Namangan viloyati	33,0
Samarqand viloyati	33,0
Surxondaryo viloyati	23,5
Sirdaryo viloyati	20,8
Toshkent viloyati	27,6
Farg‘ona viloyati	26,7
Xorazm viloyati	26,7

Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun soliq stavkalarining aniq miqdori quyidagi tartibda aniqlanadi:

Qoraqalpog‘iston Respublikasi Jo‘qorg‘i Kengesi va viloyatlar xalq deputatlari Kengashlari 0,5 dan 2,0 gacha bo‘lgan kamaytiruvchi va oshiruvchi koeffitsiyentlarni qo‘llagan holda, ushbu moddaning birinchi qismida belgilangan bazaviy soliq stavkalari asosida qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yerlar uchun tuman va shaharlar kesimida, ularning iqtisodiy rivojlanishiga qarab, soliq stavkalarini belgilaydi;

tumanlar va shaharlar xalq deputatlari Kengashlari, ushbu modda ikkinchi qismining ikkinchi xatboshisida belgilangan soliq stavkalariga, Toshkent shahri uchun esa — ushbu moddaning birinchi qismida belgilangan bazaviy soliq stavkalariga 0,7 dan 3,0 gacha bo‘lgan kamaytiruvchi va oshiruvchi koeffitsiyentlarni ularning hududlarida joylashgan daha, massiv, mahalla, ko‘cha kesimida kiritadi.

Tumanlar va shaharlar xalq deputatlari Kengashlari tomonidan keyingi soliq davri uchun soliq stavkalari har yili joriy soliq davrining 31-dekabriga qadar qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yer uchastkalari joylashgan joydagi soliq organlariga taqdim etadi. Yer uchastkalari joylashgan joydagi soliq organlari ushbu soliq stavkalarini besh kun ichida soliq to‘lovchilarga ma’lumot uchun yetkazishlari kerak.

Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlar uchun soliq stavkalari qishloq xo‘jaligi ekinzorlarining normativ qiymatiga nisbatan 0,95 foiz miqdorda belgilanadi.

Quyidagilar egallagan yer uchastkalari uchun soliq stavkasiga 0,25 koeffitsiyent qo‘llaniladi:

yagona ishtirokchilari nogironlarning jamoat birlashmalari bo‘lgan va xodimlar umumiy sonining kamida 50 foizini nogironlar tashkil etadigan hamda nogironlarning mehnatiga haq to‘lash fondi mehnatga haq to‘lash umumiy fondining kamida 50 foizini tashkil etadigan yuridik shaxslar egallagan yerlar;

elektr uzatish liniyalari, ularning podstansiyalari va inshootlari egallagan yerlar;

umumdavlat aloqa liniyalari (havo va kabelli aloqa liniyalari, tirgakli liniyalar va radiofikatsiyalar, yer osti kabelli liniyalari, ularni bildiruvchi signalli va harakatsiz belgilar, radiorele aloqa liniyalari, kabelli telefon kanalizatsiyalari, yer ustidagi va yer ostidagi xizmat ko‘rsatilmaydigan kuchaytirgich punktlari, taqsimlagich shkaflar, yerga ulash konturi qutilari hamda boshqa aloqa inshootlari) egallagan yerlar;

umumiy foydalanishdagi temir yo‘llar, shu jumladan tuproq ko‘tarmasi, sun’iy inshootlar, liniya-yo‘l binolari, temir yo‘l aloqasi hamda elektr ta’minoti qurilmalari, inshootlar va yo‘l qurilmalaridan iborat temir yo‘l stansiyalari hamda saralash joylari, shuningdek belgilangan tartibda temir yo‘l transporti korxonalari, muassasalari va tashkilotlariga doimiy yoki vaqtinchalik foydalanishga berilgan ihota daraxtzorlari egallagan yerlar;

magistral neft va gaz quvurlari, shu jumladan kompressor, nasos stansiyalari, yong‘inga qarshi va avariyaga qarshi stansiyalar, quvurlarni katodli himoyalash stansiyalari ularni tarmoqqa ulash uzellari bilan, quvurlarni tozalash qurilmalari hamda shunga o‘xshash inshootlar band etgan yerlar;

samolyotlarning uchish-qo‘nish maydonlari, yerda boshqarish yo‘lkalari va to‘xtash joylari, fuqaro aviatsiyasi aeroportlarining radionavigatsiya va elektr yoritish uskunalari egallagan yerlar;

O‘zbekiston Respublikasining rivojlantirish Davlat dasturlariga kiritilgan ob’yektlar qurilishi uchun ajratilgan yerlar — qurilishning normativ muddati davrida;

konservatsiyaga qo‘yilishi to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining qarorlari qabul qilingan ob’yektlar egallagan yerlar — ularning konservatsiyasi davrida.

Ushbu moddaning beshinchi qismi yuridik shaxslarga belgilangan tartibda ajratilgan yer uchastkalariga tatbiq etiladi.

Yer uchastkasi mulkdorining, yer egasining, yerdan foydalanuvchining yoki ijarachining aybi bilan qishloq xo‘jaligi yerlarining sifati yomonlashgan (bonitet bali pasaygan) taqdirda, soliq yuridik shaxslar tomonidan yerning sifati yomonlashguniga qadar mavjud bo‘lgan bonitent balidan kelib chiqkan holda to‘lanadi.

Qishloq xo‘jaligi yerlarining sifati yaxshilangan taqdirda (bonitet bali oshganda), soliq yuridik shaxslar tomonidan tuproq bonitirovkasi o‘tkazilgan yildan keyingi yilning boshidan yangi bonitet balidan kelib chiqqan holda, qishloq xo‘jaligi yerlarining normativ qiymati bo‘yicha, agrotexnik tadbirlar tugagan davrlarda qayta hisob-kitob qilinmasdan to‘lanadi.

Shaharlar va shaharchalarning ma’muriy chegaralarida joylashgan qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar uchun soliq qishloq xo‘jaligi yerlari uchun belgilangan soliq stavkalarining ikki baravari miqdorida to‘lanadi.

Qurilishi tugallanmagan ob’yektlar egallagan yer uchastkalari uchun, agar qonunchilikda boshqacha tartib nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq ikki baravar soliq stavkalari bo‘yicha to‘lanadi.

Bo‘sh turgan binolar, foydalanilmayotgan maydonlar, yashash uchun mo‘ljallanmagan inshootlar, qurilishi tugallanmagan ob’yektlar, shuningdek, samarali foydalanilmayotgan baliq yetishtirish (o‘stirish) uchun mo‘ljallangan sun’iy suv havzalari joylashgan yer uchastkalariga nisbatan qonunchilikda oshirilgan soliq stavkalarini belgilash yo‘li bilan ta’sir choralari qo‘llanilishi mumkin. Bunday yer uchastkalariga soliq imtiyozlari tatbiq etilmaydi.

Tugallanmagan qurilish ob’yektlari jumlasiga ushbu qurilish ob’yektiga doir loyiha-smeta hujjatlarida belgilangan normativ muddatda qurilishi tugallanmagan ob’yektlar, agar qurilishning normativ muddati belgilanmagan bo‘lsa, ushbu ob’yektlarning qurilishiga vakolatli bo‘lgan organning ruxsatnomasi olingan oydan e’tiboran yigirma to‘rt oy ichida qurilishi tugallanmagan ob’yektlar kiradi.

Yer maydonlaridan hujjatlarsiz yoxud yer uchastkasiga bo‘lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarda ko‘rsatilganidan kattaroq hajmda foydalanilganda soliq stavkasi belgilangan soliq stavkalarining to‘rt baravari miqdorida belgilanadi.

Shaharlar va shaharchalarning ma’muriy chegaralarida joylashgan konlar va karyerlar band etgan yerlar uchun soliq tumanlar va shaharlar xalq deputatlari Kengashlari belgilagan soliq stavkalariga 0,1 koeffitsiyentini qo‘llagan holda to‘lanadi.

430-modda. Soliq davri

Kalendar yil soliq davridir.

431-modda. Soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi

Soliq har bir soliq davrining 1-yanvariga bo‘lgan holatga ko‘ra hisoblab chiqariladi va soliq hisoboti yer uchastkasi joylashgan yerdagi soliq organiga quyidagi muddatlarga taqdim etiladi:

qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yerlar bo‘yicha — joriy soliq davrining 10-yanvariga qadar;

qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha — joriy soliq davrining 1-mayiga qadar.

Soliq to‘lovchilar soliqni ushbu Kodeksning 427-moddasiga muvofiq aniqlangan soliq bazasidan va tegishli soliq stavkasidan kelib chiqqan holda mustaqil ravishda hisoblab chiqaradi.

Soliq bazasi (hisoblab chiqarilgan soliq summasi) soliq davri mobaynida o‘zgarish bo‘lganda yuridik shaxslar bir oylik muddat ichida soliq organiga aniqlashtirilgan soliq hisobotini taqdim etishi shart.

Soliq davri mobaynida qishloq xo‘jaligi ekinzorlarining umumiy maydonida va tarkibida o‘zgarishlar yuz bergan yuridik shaxslar qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlari bo‘yicha aniqlashtirilgan soliq hisobotini joriy yilning 1-dekabriga qadar taqdim etadi.

Ushbu Kodeks 426-moddasining ikkinchi qismida ko‘rsatilgan ob’yektlar joylashgan yer uchastkalariga ega bo‘lgan yuridik shaxslar joriy soliq davrining 10-yanvariga qadar mazkur ob’yektlarning joylashgan yeri bo‘yicha soliq organlariga soliq solish ob’yekti hisoblanmaydigan, yuridik shaxsda mavjud bo‘lgan yer uchastkalari to‘g‘risida O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan tasdiqlangan shakldagi ma’lumotnomani taqdim etadi.

Ko‘p kvartirali uylarda joylashgan turar joy bo‘lmagan ko‘chmas mulk ob’yektlari bilan band bo‘lgan yer uchastkalari bo‘yicha soliq turar joy bo‘lmagan ko‘chmas mulk ob’yektining qavatlar soniga bo‘lingan maydonidan kelib chiqqan holda hisoblanadi.

432-modda. Soliqni to‘lash tartibi

Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun soliqni to‘lash quyidagicha amalga oshiriladi:

aylanmadan soliq to‘lovchilar uchun − yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha;

aylanmadan soliq to‘lovchi bo‘lmagan soliq to‘lovchilar uchun − yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha.

Soliq davri davomida soliq to‘lashning belgilangan muddatidan keyin majburiyatlar yuzaga kelganda, ushbu summani to‘lash majburiyatlar yuzaga kelgan sanadan e’tiboran o‘ttiz kundan kechiktirmay amalga oshiriladi.

Qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar uchun soliqni to‘lash quyidagicha amalga oshiriladi:

hisobot yilining 1-sentabriga qadar — yillik soliq summasining 30 foizi;

hisobot yilining 1-dekabriga qadar — soliqning qolgan summasi.

11-ma’ruza: JISMONIY SHAXSLARDAN UNDIRILADIGAN YER SOLIG‘I

Reja:

11.1.Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari, soliq solish ob’yekti va soliq bazasi.

11.2.Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha belgilangan soliq imtiyozlari va stavkalari. Yer solig‘ini hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi.

Tayanch iboralar: *yuridik shaxs, jismoniy shaxs, soliq to‘lovchilar, soliq solish ob’yekti, soliq bazasi, soliq imtiyozlari, soliq stavkalari, soliq davri, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish tartibi, soliqni to‘lash tartibi.*

11.1.Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari, soliq solish ob’yekti va soliq bazasi

433-modda. Soliq to‘lovchilar

Mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar, shuningdek yuridik shaxs tashkil etgan yoki etmagan holdagi dehqon xo‘jaliklari jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini soliq to‘lovchilari (bundan buyon ushbu bobda soliq to‘lovchi deb yuritiladi) deb e’tirof etiladi.

O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi, Qoraqalpog‘iston Respublikasi Vazirlar Kengashi, mahalliy davlat hokimiyati organlari tomonidan ijaraga berilgan yer uchastkalari uchun to‘lanadigan ijara to‘lovi yer solig‘iga tenglashtiriladi. Yer uchastkalarini ijaraga olgan jismoniy shaxslarga nisbatan jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lovchilar uchun belgilangan soliq stavkalari, soliq imtiyozlari, soliqni hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi tatbiq etiladi.

Uy-joy, yashash uchun mo‘ljallanmagan imoratlar va inshootlar meros bo‘yicha o‘tishi bilan birgalikda mulk huquqi, egalik qilish va foydalanish huquqi

o‘tgan yer uchastkalari uchun yer solig‘i meros qoldiruvchining soliq majburiyatlarini inobatga olgan holda merosxo‘rlardan undiriladi.

434-modda. Soliq solish ob’yekti

Quyidagi yer uchastkalari jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ining (bundan buyon ushbu bobda soliq deb yuritiladi) soliq solish ob’yektidir:

1) dehqon xo‘jaligini yuritish uchun meros qilib qoldiriladigan umrbod egalik qilishga berilgan yer uchastkalari;

2) yakka tartibda uy-joy qurilishi uchun meros qilib qoldiriladigan umrbod egalik qilishga berilgan yer uchastkalari;

3) jamoa bog‘dorchiligi, uzumchiligi va polizchiligini yuritish uchun berilgan, shuningdek yakka tartibdagi va jamoa garajlari egallagan yer uchastkalari;

4) xizmat yuzasidan berilgan chek yerlar;

5) meros bo‘yicha, hadya qilinishi yoki sotib olinishi natijasida uy-joy va imoratlar bilan birgalikda mulk huquqi, egalik qilish va foydalanish huquqi ham o‘tgan yer uchastkalari;

6) qonunchilikda belgilangan tartibda mulk qilib sotib olingan yer uchastkalari;

7) tadbirkorlik faoliyatini yuritish uchun foydalanishga yoki ijaraga berilgan yer uchastkalari.

Ko‘p kvartirali uylar egallagan yer uchastkalari soliq solish ob’yekti bo‘lmaydi, bundan ushbu modda birinchi qismining 7-bandida ko‘rsatilganlar va ko‘p kvartirali uylarda joylashgan yashash uchun mo‘ljallanmagan ko‘chmas mulk ob’yektlari mustasno.

435-modda. Soliq bazasi

Ko‘chmas mulkka bo‘lgan huquqlarni davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining maydoni soliq bazasidir.

Dehqon xo‘jaligini yuritish uchun berilgan qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha soliq bazasi ushbu Kodeks 428-moddasining ikkinchi qismiga muvofiq soliq solinmaydigan qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yer uchastkalari chegirib tashlangan holda, yer uchastkalarining qonunchilikka muvofiq aniqlangan normativ qiymati.

Jamoa bog‘dorchiligi, uzumchiligi va polizchiligini yuritish uchun fuqarolarga berilgan, shuningdek yakka tartibdagi va jamoa garajlari egallagan yer uchastkalari bo‘yicha soliq bazasi ushbu yer uchastkalarini bergan tashkilotlar boshqaruv organlarining ma’lumotlari bo‘yicha aniqlanadi.

Xizmat yuzasidan berilgan chek yer maydonlari bo‘yicha soliq bazasi o‘z xodimlariga yer uchastkalarini bergan korxonalar, muassasalar va tashkilotlarning ma’lumotlari bo‘yicha aniqlanadi.

11.2.Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha belgilangan soliq imtiyozlari va stavkalari. Yer solig‘ini hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi

436-modda. Soliq imtiyozlari

Soliqdan quyidagilar ozod qilinadi:

1) “O‘zbekiston Qahramoni”, Sovet Ittifoqi Qahramoni, Mehnat Qahramoni unvonlariga sazovor bo‘lgan, uchala darajadagi Shuhrat ordeni bilan taqdirlangan fuqarolar. Mazkur imtiyoz “O‘zbekiston Qahramoni” unvoni berilganligi to‘g‘risidagi guvohnoma, Sovet Ittifoqi Qahramoni va Mehnat Qahramoni daftarchalari, orden daftarchasi yoki mudofaa ishlari bo‘limining ma’lumotnomasi asosida beriladi;

2) urush nogironlari va qatnashchilari, shuningdek doirasi qonunchilik bilan belgilanadigan ularga tenglashtirilgan shaxslar. Mazkur imtiyoz urush nogironining (qatnashchisining) tegishli guvohnomasi yoki mudofaa ishlari bo‘limining yoxud boshqa vakolatli organning ma’lumotnomasi asosida, boshqa nogironlarga (qatnashchilarga) esa nogironning (qatnashchining) imtiyozlarga bo‘lgan huquqi to‘g‘risidagi guvohnoma asosida beriladi;

3) I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar. Mazkur imtiyoz pensiya guvohnomasi yoki tibbiy-mehnat ekspert komissiyasining ma’lumotnomasi asosida beriladi;

4) yolg‘iz pensionyerlar. Yolg‘iz yoki voyaga yetmagan bolalari bilan yoxud nogiron bolasi bilan birga alohida uyda yashovchi pensionyerlar yolg‘iz pensionyerlar deb tushuniladi. Mazkur imtiyoz pensiya guvohnomasi yoki O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi huzuridagi budjetdan tashqari Pensiya jamg‘armasi tuman (shahar) bo‘limining ma’lumotnomasi, shuningdek fuqarolar o‘zini o‘zi boshqarish organlarining ma’lumotnomasi asosida beriladi;

5) boquvchisini yo‘qotgan ko‘p bolali oilalar. Ota va onadan biri yoxud ota-ona vafot etgan ko‘p bolali oilalar soliq solish maqsadida boquvchisini yo‘qotgan ko‘p bolali oilalardir. Ushbu imtiyoz O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi huzuridagi budjetdan tashqari Pensiya jamg‘armasi tuman (shahar) bo‘limining ma’lumotnomasi asosida beriladi;

6) Chernobil AESdagi avariya oqibatlarini tugatishda ishtirok etganlik uchun imtiyozlar oladigan fuqarolar (shu jumladan vaqtincha yuborilgan yoki xizmat safariga yuborilgan) fuqarolar. Mazkur imtiyoz tibbiy-mehnat ekspert komissiyasining ma’lumotnomasi, nogironligi bo‘lgan shaxsning maxsus guvohnomasi, Chernobil AESdagi avariya oqibatlarini tugatish ishtirokchisining guvohnomasi, shuningdek vakolatli organlar tomonidan berilgan va imtiyozlar berish uchun asos bo‘ladigan boshqa hujjatlar asosida beriladi;

7) energiya resurslarining amaldagi tarmoqlaridan to‘liq uzib qo‘yilgan turar joylarda qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanuvchi shaxslar — qayta tiklanadigan energiya manbalari o‘rnatilgan oydan e’tiboran uch yil muddatga. Mazkur imtiyoz energiya resurslarining amaldagi tarmoqlaridan to‘liq uzib qo‘yilgan holda qayta tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish to‘g‘risida energiya ta’minoti tashkilotlari tomonidan berilgan ma’lumotnoma asosida beriladi.

Ushbu moddaning birinchi qismida belgilangan soliq imtiyozlari, bundan 5-bandda ko‘rsatilgani mustasno, yakka tartibdagi uy-joy qurilishi, dehqon xo‘jaligini yuritish uchun berilgan yer uchastkalariga bo‘lgan huquqlarni davlat

ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organda ro‘yxatdan o‘tkazgan jismoniy shaxslarga beriladi. Bunda mazkur soliq imtiyozlari soliq to‘lovchining tanlovi bo‘yicha faqat bitta yer uchastkasiga berilishi mumkin, bundan ushbu modda birinchi qismining 7-bandida ko‘rsatilgan shaxslar mustasno.

Ushbu moddada ko‘rsatilgan soliq imtiyozlariga ega bo‘lgan shaxslar soliq imtiyozlarini olish huquqini tasdiqlovchi hujjatlarini yer uchastkasi joylashgan yerdagi soliq organlariga mustaqil ravishda taqdim etadi.

437-modda. Soliq stavkalari

Respublika hududlari kesimida bazaviy soliq stavkalari 1 kv. m uchun mutlaq o‘lchamda quyidagi miqdorlarda belgilanadi (bundan dehqon xo‘jaligini yuritish uchun berilgan qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlar mustasno):

Respublika hududlari	**1 kv.m uchun bazaviy soliq stavkasi (so‘mda)**
Toshkent shahri 1 zona 2 zona 3 zona 4 zona 5 zona	1193,6 1013,2 832,6 652,3 471,8
Qoraqalpog‘iston Respublikasi	245,0
Andijon viloyati	297,6
Buxoro viloyati	245,0
Jizzax viloyati	245,0
Qashqadaryo viloyati	245,0
Navoiy viloyati	245,0
Namangan viloyati	297,6
Samarqand viloyati	297,6
Surxondaryo viloyati	221,6
Sirdaryo viloyati	191,8
Toshkent viloyati	252,2
Farg‘ona viloyati	245,0
Xorazm viloyati	245,0

Soliq stavkalarini aniq miqdori quyidagi tartibda belgilanadi:

Qoraqalpog‘iston Respublikasi Jo‘qorg‘i Kengesi va viloyatlar xalq deputatlari Kengashlari 0,5 dan 2,0 gacha bo‘lgan kamaytiruvchi va oshiruvchi koeffitsiyentlarni qo‘llagan holda, ushbu moddaning birinchi qismida belgilangan bazaviy soliq stavkalari asosida qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yerlar uchun tuman va shaharlar kesimida ularning iqtisodiy rivojlanishiga qarab, soliq stavkalarini belgilaydi;

tumanlar va shaharlar xalq deputatlari Kengashlari ushbu modda ikkinchi qismining ikkinchi xatboshisida belgilangan soliq stavkalariga Toshkent shahri uchun esa — ushbu moddaning birinchi qismida belgilangan bazaviy soliq stavkalariga 0,7 dan 3,0 gacha bo‘lgan kamaytiruvchi va oshiruvchi

koeffitsiyentlarni ularning hududlarida joylashgan daha, massiv, mahalla, ko‘cha kesimida kiritadi.

Tumanlar va shaharlar xalq deputatlari Kengashlari tomonidan keyingi soliq davri uchun soliq stavkalari har yili joriy soliq davrining 31-dekabriga qadar qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yer uchastkalari joylashgan joydagi soliq organlariga taqdim etadi.

Dehqon xo‘jaligini yuritish uchun berilgan qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlarga soliq stavkasi qishloq xo‘jaligi ekinzorlarining normativ qiymatiga nisbatan 0,95 foiz miqdorda belgilanadi.

Tadbirkorlik faoliyatida foydalaniladigan yer uchastkalari uchun yoxud uylar, dala hovli imoratlari, yakka tartibdagi garajlar va boshqa imoratlar, inshootlar yuridik shaxsga yoki yakka tartibdagi tadbirkorga ijaraga berilganda, shuningdek jismoniy shaxslarning mulkida bo‘lgan, yashash uchun mo‘ljallanmagan ko‘chmas mulk ob’yektlari egallagan yer uchastkalari uchun soliq jismoniy shaxslardan yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lash uchun belgilangan soliq stavkalari bo‘yicha undiriladi hamda ushbu Kodeksning 436-moddasida ko‘rsatilgan imtiyozlar ularga nisbatan tatbiq etilmaydi.

Bo‘sh turgan binolar, foydalanilmayotgan ishlab chiqarish maydonlari, yashash uchun mo‘ljallanmagan inshootlar, shuningdek normativ muddatida qurilishi tugallanmagan ob’yektlar joylashgan yer uchastkalariga nisbatan qonunchilikda oshirilgan soliq stavkalarini belgilash yo‘li bilan yuridik shaxslar uchun nazarda tutilgan ta’sir choralari qo‘llanilishi mumkin.

Jismoniy shaxs yoki oilaviy korxona yer uchastkasidan unda joylashgan uyda istiqomat qilish bilan bir vaqtda tovarlar ishlab chiqarish (xizmatlar ko‘rsatish) uchun foydalangan taqdirda, soliq jismoniy shaxslar uchun belgilangan soliq stavkasi bo‘yicha to‘lanadi.

Yakka tartibda uy-joy qurish va turar joyni obodonlashtirish uchun berilgan yer uchastkalarining tomorqa qismiga qishloq xo‘jaligi ekinlarini ekish yoki uni obodonlashtirish amalga oshirilmagan taqdirda soliq uch baravar miqdorda to‘lanadi.

Yer uchastkalaridan hujjatlarsiz yoxud yer uchastkasiga bo‘lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarda ko‘rsatilganidan kattaroq hajmda foydalanilganda, soliq stavkasi belgilangan soliq stavkalarining uch baravari miqdorida belgilanadi.

Jismoniy shaxslarga yakka tartibdagi turar joy qurish va obodonlashtirishga berilgan tomorqa yer uchastkalariga yakka tartibdagi uy-joy qurishga berilgan yer uchastkalari uchun belgilangan stavka qo‘llaniladi.

438-modda. Soliq davri

Kalendar yil soliq davri hisoblanadi.

439-modda. Soliqni hisoblab chiqarish tartibi

Soliqni hisoblab chiqarish soliq to‘lovchining yashash joyidan qat’i nazar, yer uchastkasi joylashgan yerdagi soliq organlari tomonidan ko‘chmas mulkka bo‘lgan huquqlarni davlat ro‘yxatidan o‘tkazuvchi organning ma’lumotlari asosida, dehqon xo‘jaligini yuritish uchun berilgan qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan

yerlar bo‘yicha esa — qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlarning normativ qiymatini aniqlovchi organning ma’lumotlari asosida amalga oshiriladi.

Soliq organlari har yili 1-martdan kechiktirmay soliq summasi va uni to‘lash muddatlari ko‘rsatilgan to‘lov xabarnomasini jismoniy shaxslarga imzo qo‘ydirib yoki to‘lov xabarnomasi olinganligi faktini va olingan sanani tasdiqlovchi boshqa usulda topshiradi.

Yil mobaynida yer uchastkasi maydoni o‘zgarganda va imtiyozlarga bo‘lgan huquq yuzaga kelganda (tugatilganda) soliq organlari mazkur o‘zgarishlardan keyin bir oy ichida soliqni qayta hisob-kitob qilishi hamda soliq to‘lovchiga soliq summasi va uni to‘lash muddatlari ko‘rsatilgan yangi yoki qo‘shimcha to‘lov xabarnomasini taqdim etishi kerak.

Ko‘p kvartirali uylarda joylashgan turar joy bo‘lmagan ko‘chmas mulk ob’yektlari bilan band bo‘lgan yer uchastkalari bo‘yicha soliq turar joy bo‘lmagan ko‘chmas mulk ob’yektining qavatlar soniga bo‘lingan maydonidan kelib chiqqan holda hisoblanadi.

440-modda. Soliq to‘lash tartibi

Yil davomida ajratilgan yer uchastkalari uchun soliq yer uchastkasi ajratilgan oydan keyingi oydan e’tiboran jismoniy shaxslar tomonidan to‘lanadi.

Yer uchastkasi maydoni kamaytirilgan taqdirda, soliqni to‘lash yer uchastkasi kamaytirilgan oydan e’tiboran tugatiladi (kamaytiriladi).

Soliq bo‘yicha imtiyozlar belgilangan taqdirda, bu soliq imtiyozga bo‘lgan huquq yuzaga kelgan oydan e’tiboran to‘lanmaydi. Soliq bo‘yicha imtiyozlarga bo‘lgan huquq tugatilgan taqdirda, bu soliq mazkur huquq tugatilgan oydan keyingi oydan e’tiboran to‘lana boshlaydi.

Soliq davri uchun soliqni to‘lash jismoniy shaxslar tomonidan 15-aprel va 15-oktabrga qadar teng ulushlarda amalga oshiriladi.

12-ma’ruza: SUV RESURSLARIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ

Reja:

12.1.Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lovchilar, soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti, soliq bazasi va uni aniqlash tartibi.

12.2.Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va to‘lash tartibi.

Tayanch iboralar: *Suv resurslari, soliq to‘lovchi, soliq solish ob’yekti, soliq bazasi, soliq imtiyozi, soliq stavkasi, soliq hisoblash tartibi, soliq hisoboti, soliq to‘lash muddati.*

Mavzuga oid adabiyotlar:

12.1. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning mohiyati va ahamiyati, soliq to‘lovchilar, soliqqa tortish ob’yekti va bazasi, soliq bazasini aniqlash tartibi.

441-modda. Soliq to‘lovchilar

Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq to‘lovchilar (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq to‘lovchilar deb yuritiladi) O‘zbekiston Respublikasi hududida suvdan birlamchi foydalanishni yoki suvni iste’mol qilishni amalga oshiruvchi quyidagi shaxslardan iborat:

O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari;

faoliyatini O‘zbekiston Respublikasida doimiy muassasalari orqali amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar;

suvdan tadbirkorlik faoliyati uchun foydalanuvchi yakka tartibdagi tadbirkorlar;

dehqon xo‘jaliklari.

Aholi punktlarining suv ta’minoti uchun suv yetkazib berishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar faqat o‘z ehtiyojlari uchun foydalanadigan suv uchun soliqni to‘lovchilar deb e’tirof etiladi.

442-modda. Soliq solish ob’yekti

Yer usti va yer osti manbalaridan olib foydalaniladigan suv resurslari suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq deb yuritiladi) solish ob’yektidir.

Quyidagilar soliq solish ob’yekti bo‘lmaydi:

1) notijorat tashkilotlar tomonidan notijorat faoliyatni amalga oshirish doirasida foydalaniladigan suv resurslari;

2) sog‘liqni saqlash muassasalari tomonidan davolash maqsadida foydalaniladigan yer osti mineral suvlari, bundan savdo tarmog‘ida realizatsiya qilish uchun foydalanilgan suv hajmi mustasno;

3) atrof-muhitga zararli ta’sir ko‘rsatishining oldini olish maqsadida chiqarib olingan yer osti suvlari, bundan ishlab chiqarish va texnik ehtiyojlar uchun foydalanilgan suv hajmi mustasno;

4) shaxtadan suvlarni qochirish uchun, foydali qazilmalarni qazib olish paytida chiqarib olingan va qatlamdagi bosimni saqlab turish uchun yer qa’riga qayta quyiladigan yer osti suvlari, bundan ishlab chiqarish va texnik ehtiyojlar uchun foydalanilgan suv hajmi mustasno;

5) gidroelektrostansiyalar gidravlik turbinalarining harakati uchun foydalaniladigan suv resurslari;

6) issiqlik elektr stansiyalari va issiqlik elektr markazlari tomonidan qayta quyiladigan suv resurslari;

7) qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan sho‘rlangan yerlarni yuvish uchun foydalaniladigan, suvdan foydalanish va suv iste’moli sohasidagi vakolatli organ tomonidan tasdiqlangan sho‘rlarni yuvish normalari doirasidagi suv resurslari.

8) kollektor va drenaj tarmoqlaridan ishlatiladigan suv resurslari.

443-modda. Soliq bazasi

Foydalanilgan suvning hajmi soliq bazasidir.

444-modda. Soliq bazasini aniqlash tartibi

Suv resurslarining yer usti va yer osti manbalaridan olingan suv hajmi suvdan foydalanishning buxgalteriya (dastlabki) hisobi hujjatlarida aks ettirilgan suv o‘lchagich asboblar ko‘rsatkichlari asosida aniqlanadi.

Suvdan o‘lchagich asboblarsiz foydalanilgan taqdirda, uning hajmi suv ob’yektlaridan suv olish limitlaridan, suvni iste’mol qilishning texnologik va sanitariya normalaridan, ekinlar hamda yashil daraxtzorlarni sug‘orish normalaridan yoki ma’lumotlarning to‘g‘riligini ta’minlovchi boshqa usullardan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Soliq to‘lovchilar yer usti va yer osti manbalaridan olib foydalanilgan suv resurslari hajmlarining alohida hisobini yuritadi. Suv resurslarining yer usti va yer osti manbalaridan suv keladigan vodoprovod tarmog‘idagi suvdan foydalanilganda, soliq bazasi manbaning har bir turi bo‘yicha alohida aniqlanadi. Suv yetkazib berishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar vodoprovod tarmog‘iga suv resurslarining yer usti va yer osti manbalaridan kelib tushadigan suv hajmlarining nisbati to‘g‘risidagi ma’lumotlarni soliq organlariga joriy soliq davrining 15-yanvariga qadar taqdim etishi kerak. Soliq organlari uch kun ichida ushbu ma’lumotlarni soliq to‘lovchilar e’tiboriga yetkazishi lozim.

Issiq suv hamda bug‘ hosil qilinishi bo‘yicha soliq bazasi soliq to‘lovchi tomonidan ishlab chiqarish va texnik ehtiyojlar uchun o‘zi foydalangan suv resurslari hajmidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Binolarning bir qismi, alohida inshootlar ijaraga berilganda soliq bazasi suv yetkazib berishni amalga oshiruvchi yuridik shaxs bilan shartnoma tuzgan ijaraga beruvchi tomonidan aniqlanadi.

Binolarning bir qismini, alohida inshootlarni ijaraga olgan va suv yetkazib berishni amalga oshiruvchi soliq to‘lovchilar bilan shartnoma tuzgan yuridik shaxslar soliq bazasini mustaqil ravishda aniqlaydi.

Soliq to‘lovchilar yuridik shaxslar bilan suv yetkazib berilishi yuzasidan solishtirib ko‘rish jarayonida olingan suvning hajmini aniqlashtirishda suv hajmining farqini solishtirish amalga oshirilgan davrdagi hisob-kitoblarda aks ettiradi.

Yuridik shaxslarning hududida ta’mirlash-qurilish ishlarini va boshqa ishlarni bajaruvchi soliq to‘lovchilar ushbu ishlarni bajarish jarayonida foydalaniladigan suv uchun soliq to‘lamaydi. Ta’mirlash-qurilish ishlarini va boshqa ishlarni bajarayotganda foydalaniladigan suv hajmi uchun bu ishlar qaysi yuridik shaxslar uchun bajarilayotgan bo‘lsa, o‘sha yuridik shaxslar soliq to‘laydi. Qurilish ishlari yangi qurilish maydonchasida bajarilgan taqdirda, qurilishda foydalaniladigan suv hajmi uchun qurilish tashkiloti soliq to‘laydi.

Suvdan foydalanish va suv iste’moli sohasidagi vakolatli organ har yili joriy soliq davrining 10-dekabridan kechiktirmay qishloq xo‘jaligida, shu jumladan baliqchilik xo‘jaligida, suv resurslaridan foydalanuvchi yuridik shaxslarga, dehqon xo‘jaliklari bo‘yicha esa — hisobot davri uchun kelgusi yilning 20-yanvaridan kechiktirmay suvdan foydalanish va suvni iste’mol qilish joyi bo‘yicha soliq organlariga — soliq bazasini aniqlash uchun ular tomonidan ishlatilishi kutilayotgan suv resurslari hajmini taqdim etadi.

Dehqon xo‘jaliklari uchun soliq bazasi soliq organlari tomonidan suvdan foydalanish va suv iste’moli sohasidagi vakolatli organ taqdim etgan ma’lumotlar asosida aniqlanadi.

Sun’iy suv havzalarida baliq yetishtiruvchi baliqchilik xo‘jaliklari soliq bazasini tabiiy va sun’iy suv ob’yektlaridan olingan va ushbu suv ob’yektlariga qaytarib quyiladigan suv hajmi, bundan kollektor-drenaj tarmoqlariga qaytarib quyiladiganlar mustasno, o‘rtasidagi farqdan kelib chiqib aniqlaydilar.

Qishloq xo‘jaligida, shu jumladan baliq yetishtirishda suv resurslarini hisobga olish vositalari mavjud emasligi va foydalaniladigan suv resurslarining haqiqiy hajmini aniqlashning imkoni bo‘lmagan taqdirda, soliq bazasi suvdan foydalanish va suvni iste’mol qilish sohasidagi vakolatli organ tomonidan tasdiqlangan suv resurslari iste’molining normativlariga ko‘ra aniqlanadi.

Ishlab chiqarish jarayonida suvni maxsus uskunalarni (turbinalarni) sovitish uchun ishlatadigan soliq to‘lovchilar soliq bazasini tabiiy suv ob’yektlaridan maxsus uskunalarni (turbinalarni) sovitish uchun olingan va tabiiy suv ob’yektlariga qaytarib quyiladigan suv hajmi o‘rtasidagi farqdan kelib chiqib aniqlaydi. Ushbu norma suvning haqiqiy hisobi yoki suvdan maxsus foydalanish ruxsatnoma mavjud bo‘lganda qo‘llaniladi.

Soliq to‘lovchi soliq to‘lash nazarda tutilmagan faoliyat turlarini amalga oshirgan taqdirda, soliq bazasi soliq solinadigan va soliq solinmaydigan suv resurslari hajmining hisobini alohida yuritish asosida aniqlanadi. Alohida hisob yuritish imkoniyati bo‘lmagan taqdirda, soliq bazasi qaysi faoliyat bo‘yicha soliq to‘lash sof tushumning umumiy hajmida nazarda tutilgan bo‘lsa, o‘sha faoliyatdan olinadigan sof tushumning solishtirma hajmidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Alkogolli mahsulot va alkogolsiz ichimliklarni ishlab chiqarish va boshqa maqsadlar uchun foydalanilgan suvning hajmi ishlab chiqaruvchi yuridik shaxslar uchun soliq bazasi hisoblanadi. Alkogolli mahsulot va alkogolsiz ichimliklar ishlab chiqarish uchun foydalaniladigan suv hajmi deganda iste’mol idishidagi tayyor mahsulotga to‘g‘ri keladigan suvning hajmi tushuniladi.

Soliq solish ob’yekti va (yoki) soliq stavkasi turli xil bo‘lgan bir necha turdagi faoliyat bilan shug‘ullanuvchi soliq to‘lovchilar bunday faoliyat turlari bo‘yicha alohida-alohida hisob yuritishlari va tegishli soliq stavkalari bo‘yicha soliq to‘lashlari shart.

12.2.Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish va to‘lash tartibi.

445-modda. Soliq stavkalari

Belgilangan limitlar doirasida yer usti va yer osti manbalaridan olinadigan suv resurslari uchun soliq stavkalari bir kub metr uchun mutlaq o‘lchamda quyidagi miqdorlarda belgilanadi:

T/r	Soliq to‘lovchilar va soliq solish ob’yekti	1 kub. m uchun soliq stavkasi (so‘mda)	
		er usti suv resurslari	yer osti suv resurslari

		manbalari	manbalari
1.	Iqtisodiyotning barcha tarmoqlaridagi korxonalar (bundan 2 — 6-bandlarda ko‘rsatilganlari mustasno), shuningdek yakka tartibdagi tadbirkorlar	182	221
2.	Sanoat korxonalari	472	564
3.	Elektr stansiyalari va kommunal xizmat ko‘rsatish korxonalari	70	90
4.	Qishloq xo‘jalik yerlarini sug‘orish va baliqlarni o‘stirish (yetishtirish) uchun foydalanilgan suv hajmi qismi, shu jumladan dehqon xo‘jaliklari	40	40
5.	Avtotransport vositalarini yuvish uchun foydalaniladigan suv hajmi	1990	1990
6.	Alkogolsiz ichimliklar hamda pivo va vinodan tashqari alkogol mahsulotlarini ishlab chiqarish uchun foydalaniladigan suv hajmi	25 185	25185

Ushbu modda birinchi qismining 4-bandida nazarda tutilgan soliq stavkasi 0,7 kamaytiruvchi koeffitsiyentni hisobga olgan holda, suv o‘lchash uskunalari asosida aniqlanadigan, foydalanilgan suv hajmiga qo‘llaniladi.

Suvdan foydalanish uchun belgilangan limitlardan ortiqcha suv olinganda, bunday ortiqcha qism bo‘yicha soliq stavkalari belgilangan soliq stavkalarining besh baravari miqdorida belgilanadi.

Suv resurslaridan ruxsat beruvchi hujjatlarsiz foydalanilganda, shuningdek avtotransport vositalarini yuvishni amalga oshiruvchi korxonalar tomonidan yer usti manbalaridan olingan suvdan foydalanilganda soliq stavkasi belgilangan soliq stavkalarining besh baravari miqdorida belgilanadi.

446-modda. Soliq davri

Kalendar yil soliq davri hisoblanadi.

447-modda. Soliqni hisoblab chiqarish va soliq hisobotini taqdim etish tartibi

Soliq summasi soliq bazasidan va belgilangan soliq stavkalaridan kelib chiqqan holda hisoblab chiqariladi.

Dehqon xo‘jaliklari uchun soliq summasi soliq bazasidan va belgilangan soliq stavkalaridan kelib chiqqan holda soliq organlari tomonidan aniqlanadi.

Soliq hisoboti suvdan foydalanish yoki suvni iste’mol qilish joyidagi soliq organlariga quyidagilar tomonidan yilda bir marta taqdim etiladi:

O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari tomonidan, bundan qishloq xo‘jaligi korxonalari mustasno — yillik moliyaviy hisobot taqdim etiladigan muddatda;

qishloq xo‘jaligi korxonalari tomonidan — joriy soliq davrining 15-dekabrigacha;

O‘zbekiston Respublikasida faoliyatini doimiy muassasalar orqali amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, shuningdek yakka tartibdagi tadbirkorlar tomonidan — soliq davridan keyingi yilning 20-yanvarigacha.

Soliq organlari soliq to‘lash to‘g‘risidagi to‘lov xabarnomasini dehqon xo‘jaliklariga soliq davridan keyingi yilning 1-fevralidan kechiktirmay topshiradi.

448-modda. Soliq to‘lash tartibi

Soliq davri mobaynida soliq to‘lovchilar soliq bo‘yicha bo‘nak to‘lovlarni to‘laydi, bundan qishloq xo‘jaligi korxonalari, O‘zbekiston Respublikasida faoliyatini doimiy muassasalar orqali amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, shuningdek dehqon xo‘jaliklari mustasno.

Bo‘nak to‘lovlar miqdorini hisoblab chiqarish uchun soliq to‘lovchilar joriy soliq davrining 20-yanvarigacha, yangi tashkil etilganlari esa davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan kundan e’tiboran o‘ttiz kundan kechiktirmay, suvdan foydalanish yoki suvni iste’mol qilish joyidagi soliq organlariga mo‘ljallanayotgan soliq bazasidan (foydalaniladigan suv hajmidan) va belgilangan soliq stavkalaridan kelib chiqqan holda hisoblangan joriy soliq davri uchun soliq summasi to‘g‘risidagi ma’lumotnomani taqdim etadi. Soliq bo‘yicha majburiyatlari soliq davri ichida yuzaga kelgan soliq to‘lovchilar soliq summasi to‘g‘risidagi ma’lumotnomani soliq majburiyati yuzaga kelgan sanadan e’tiboran o‘ttiz kundan kechiktirmay taqdim etadi.

Ushbu moddaning ikkinchi qismiga muvofiq hisoblab chiqarilgan bo‘nak to‘lovlar:

soliq davrida soliq summasi bazaviy hisoblash miqdorining ikki yuz baravaridan ko‘proqni tashkil etadigan yuridik shaxslar tomonidan (bundan aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar mustasno) — har oyning 20 sanasidan kechiktirmay yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida;

soliq davrida soliq summasi bazaviy hisoblash miqdorining ikki yuz baravaridan kamroqni tashkil etadigan, aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar bo‘lmagan yuridik shaxslar, shuningdek aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar va yakka tartibdagi tadbirkorlar tomonidan — har chorak uchinchi oyining 20 sanasidan kechiktirmay yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida to‘lanadi.

Soliq davri davomida mo‘ljallanayotgan soliq bazasi o‘zgarganda, soliq to‘lovchi soliq summasi to‘g‘risida aniqlashtirilgan ma’lumotnoma taqdim etishga haqli. Bunda soliq davrining qolgan qismi uchun bo‘nak to‘lovlarga soliqning o‘zgargan summasiga teng ulushlarda tuzatish kiritiladi.

Soliq davri uchun bo‘nak to‘lovlar hisobga olingan holda soliqni to‘lash soliq to‘lovchilar tomonidan, bundan dehqon xo‘jaliklari mustasno, suvdan foydalanish yoki suv iste’moli joyida, soliq hisoboti taqdim etiladigan muddatdan kechiktirmay amalga oshiriladi.

Soliq davri uchun bo‘nak to‘lovlar summasi soliq hisobotida ko‘rsatilgan budjetga to‘lanishi lozim bo‘lgan soliq summasiga nisbatan 10 foizdan ortiq

miqdorga kamaytirilgan taqdirda, soliq organi bo‘nak to‘lovlarni soliqning haqiqiy summasidan kelib chiqib, penya hisoblagan holda qaytadan hisob-kitob qiladi.

Dehqon xo‘jaliklari tomonidan soliqni to‘lash yilda bir marta, soliq davridan keyingi yilning 1-mayigacha amalga oshiriladi.

13-ma’ruza. YER QA’RIDAN FOYDALANGANLIK UCHUN SOLIQ

13.1.Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq to‘lovchilar, soliq solish ob’yekti va soliq bazasi.

13.2.Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari va ularning tabaqalanishi. Soliqni hisoblab chiqarish tartibi, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

13.1.Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq to‘lovchilar, soliq solish ob’yekti va soliq bazasi

449-modda. Soliq to‘lovchilar

Yer qa’ridan foydali qazilmalarni qazib oluvchi, mineral xomashyodan va (yoki) texnogen mineral hosilalardan foydali komponentlarni ajratib oluvchi yer qa’ridan foydalanuvchilar yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni soliq to‘lovchilar (bundan buyon ushbu bobda soliq to‘lovchilar deb yuritiladi) deb e’tirof etiladi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida konlarni qidirishni, foydali qazilmalarni qazib olishni, mineral xomashyodan va (yoki) texnogen mineral hosilalardan foydali komponentlarni ajratib olishni amalga oshiruvchi yuridik va jismoniy shaxslar soliq solish maqsadida yer qa’ridan foydalanuvchilar deb e’tirof etiladi.

Qonunchilikda nazarda tutilgan qoidalarga rioya etgan holda qimmatbaho metallarni oltin izlovchilar usulida qazib olishga doir faoliyatni amalga oshiruvchi jismoniy shaxslar qimmatbaho metallarni oltin izlovchilar usulida qazib olishga doir faoliyatni amalga oshirishga taalluqli qism bo‘yicha soliq to‘lovchilar bo‘lmaydi.

450-modda. Soliq solish ob’yekti

Foydali qazilmani qazib olish (ajratib olish) hajmi yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq (bundan buyon ushbu bobda soliq deb yuritiladi) solish ob’yektidir.

Qazib olingan (ajratib olingan) foydali qazilmaning hajmi foydali qazilmalarning haqiqiy yo‘qotishlarini hisobga olgan holda aniqlanadi.

Foydali qazilmaning zaxirasi qaysi foydali qazilmaning miqdoriga kamaytiriladigan bo‘lsa, o‘sha foydali qazilmaning hisoblangan miqdori va foydali qazilmani qazib olishning (ajratib olishning) to‘liq texnologik sikli yakunlangach aniqlangan, haqiqatda qazib olingan (ajratib olingan) foydali qazilma miqdori o‘rtasidagi farq foydali qazilmaning haqiqiy yo‘qotishlaridir.

Soliq solish ob’yekti foydali qazilmaning har bir turi bo‘yicha alohida aniqlanadi.

Quyidagilar soliq solish ob’yektidir:

qazib olingan (ajratib olingan) foydali qazilmalar (shu jumladan birga qo‘shilib chiqadigan);

foydali qazilmalardan, mineral xomashyodan, texnogen mineral hosilalardan ajratib olingan foydali komponentlar;

sanoat yo‘sinida dastlabki qayta ishlovdan o‘tkazilgan qazib olingan uglevodorodlar shu jumladan birga qo‘shilib chiqadigan foydali qazilmalar va foydali komponentlar;

uglevodorodlarni qayta ishlash jarayonida ajratib olingan, lekin oldingi qazib olinganda va qayta ishlanganda qayta ishlanadigan foydali qazilmalar tarkibida tayyor mahsulot sifatida soliq solinmagan foydali komponentlar;

ajratib olingan qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar, shu jumladan texnogen mineral hosilalardan ajratib olingan qimmatbaho metallar va qimmatbaho toshlar.

Quyidagilar soliq solish ob’yekti bo‘lmaydi:

qatlamdagi bosimni saqlab turish va (yoki) uglevodorodlarni yopiq texnologik jarayon doirasida ajratib olish uchun mahsuldor qatlamga qayta haydab kiritiladigan tabiiy gaz hajmi;

soliq to‘lovchilarga berilgan yer uchastkalari doirasida qazib olingan (ajratib olingan) hamda o‘zining xo‘jalik va ro‘zg‘or ehtiyojlari uchun foydalanilgan keng tarqalgan foydali qazilmalar. Keng tarqalgan foydali qazilmalar ro‘yxati qonunchilik bilan belgilanadi;

qonunchilikda belgilangan tartibda daryo o‘zanlarini tozalash va qirg‘oqlarni mustahkamlash ishlari natijasida qazib olingan (ajratib olingan) noruda foydali qazilmalar, bundan qayta ishlangan va realizatsiya qilingan foydali qazilmalar hajmi mustasno.

451-modda. Soliq bazasi

Soliq bazasi yer qa’ridan foydalanuvchi tomonidan mustaqil ravishda har bir qazib olingan (ajratib olingan) foydali qazilmaga, shu jumladan asosiy foydali qazilmani qazib olishda birga chiqadigan foydali komponentlarga nisbatan aniqlanadi.

Agar ushbu moddaning yettinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilmagan bo‘lsa, soliq bazasi qazib olingan (ajratib olingan) foydali qazilmalar hajmining hisobot davri uchun o‘rtacha olingan realizatsiya qilish bahosida hisoblab chiqilgan qiymati sifatida aniqlanadi.

Hisobot davri uchun o‘rtacha olingan realizatsiya qilish bahosi har bir qazib olingan (ajratib olingan) foydali qazilma bo‘yicha pulda ifodalangan realizatsiya qilish hajmlarini (qo‘shilgan qiymat solig‘i va aksiz solig‘ini chegirgan holda) ularning naturada ifodalangan realizatsiya qilish hajmiga bo‘lish orqali alohida aniqlanadi.

Hisobot davrida foydali qazilma realizatsiya qilinmagan taqdirda, soliq bazasi realizatsiya qilish amalga oshirilgan oxirgi hisobot davrida foydali qazilmani realizatsiya qilishning o‘rtacha olingan narxidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Foydali qazilma umuman realizatsiya qilinmagan taqdirda, soliq bazasi hisobot davrida mazkur foydali qazilmalarni qazib olishning (ajratib olishning) ishlab chiqarish tannarxini 20 foizga oshirgan holda aniqlanadi. Bunda, soliq to‘lovchi realizatsiya qilish amalga oshirilgan o‘sha hisobot davrida hisoblangan yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq summasiga hisobot davrida shakllangan o‘rtacha olingan narxidan kelib chiqqan holda keyingi tuzatishni kiritishi shart.

Qazib olingan foydali qazilmaning bir qismi realizatsiya qilinib, qolgan qismidan o‘zining ishlab chiqarish yoki xo‘jalik ehtiyojlari uchun foydalanilgan hollarda, foydali qazilma bo‘yicha soliq bazasi realizatsiya qilingan ushbu foydali qazilmaning o‘rtacha olingan realizatsiya qilish narxidan kelib chiqib aniqlanadi.

Foydali qazilmadan o‘zining ishlab chiqarish yoki xo‘jalik ehtiyojlari uchun foydalanilgan hollarda bunday foydali qazilmalar uchun soliq bazasi qazib olingan (ajratib olingan) foydali qazilmani ishlab chiqarish tannarxini 20 foizga oshirgan holda aniqlanadi.

13.2.Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari va ularning tabaqalanishi. Soliqni hisoblab chiqarish tartibi, soliq hisobotini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

452-modda. Soliq stavkalari

Foydali qazilmalarni qazib olishda (ajratib olishda) 0 foizli stavka bo‘yicha soliq solish foydali qazilmalarning normativ yo‘qotishlariga taalluqli qismi bo‘yicha amalga oshiriladi. Foydali qazilmalarni qazib olishda (ajratib olishda) konlarda foydali qazilmalarni qazib olishning qabul qilingan sxemasi va texnologiyalari bilan texnologik bog‘liq holdagi, vakolatli organ tomonidan qonunchilikda belgilangan tartibda tasdiqlanadigan normalar doirasidagi yo‘qotishlar normativ yo‘qotishlardir.

Soliq stavkalari quyidagi miqdorlarda belgilanadi:

Soliq solinadigan ob’yektning nomi	**Soliq stavkalari, foizlarda**
1. Asosiy va birga qo‘shilib chiqadigan foydali qazilmalarni qazib olganlik uchun	
Energiya manbalari:	
Tabiiy gaz	30
Utilizatsiya qilingan tabiiy gaz, realizatsiya qilingan hajmi bo‘yicha	9
Yer ostiga joylashtirilgan gaz	2,6
Gaz kondensati	20
Neft	20
Tosh ko‘mir	4
Qo‘ng‘ir ko‘mir	4
Yonuvchi slanslar	4
Rangli, nodir va radioaktiv metallar:	
Tozalangan mis	10
Molibdenli sanoat mahsuloti	10

Reniy	10
Konsentratlangan qo‘rg‘oshin	8
Metall rux	10
Volfram konsentrati	10,4
Uran	10
Selen	10
Tellur	10
Indiy	10
Vismut	10
Asl metallar:	
Oltin	10
Kumush	10
Palladiy	10
Platina	10
Osmiy	10
Nodir tosh xomashyosi:	
Qimmatbaho, yarim qimmatbaho va zeb-ziynat uchun toshlar xomashyosi	24
Feruza, listvenit, rodonit, zmeyevik, marmar yo‘l-yo‘l aqiq, kaxolong, yashma, xalsedon, aqiq, gematit	24
Qora metallar:	
Temir	5
Titan-magnetitli rudalar	4
Marganets rudalari	4
Kon-kimyo xomashyosi:	
Tosh tuz (ovqatga ishlatiladigan)	3,5, biroq 10000 so‘m/kub.m dan kam bo‘lmagan
Kaliy tuzi	3,5
Sulfat tuzi	3,5
Fosforitlar (donasimon)	5
Karbonat xomashyosi (ohaktoshlar, dolomitlar)	3,5
Ohaktoshlar (soda uchun va Biox texnologiyasi bo‘yicha sanoat chiqindilarini tozalash)	3,5
Mineral (loysimon, temirokisli, karbonatli) pigmentlar	5,5
Yod	4,8
Qishloq xo‘jaligi ruda xomashyosi (glaukonit, bentonitli gil, urug‘simon va tabiiy foydalaniladigan hamda jelvakli fosforitlar)	3,5
Kon-ruda xomashyosi:	
Eruvchan shpat	21,2

Tabiiy grafit	8
Birlamchi kaolin (konsentrat), realizatsiya qilingan hajmi bo‘yicha	7,9
Ikkilamchi kaolin, realizatsiya qilingan hajmiga doir	7,9
Dala shpati xomashyosi (pegmatit, dala shpati, felzit, leykokratli granit, kvars-dala shpati xom- ashyosi)	6,5
Kvars qumlari (shisha)	3
Qumtosh (shisha)	5
Bentonitli loy (burg‘ulangan eritmalar)	4,8
Talk va talk toshi	4
Talkli magnezit	4
Vollastonit	4
Asbest	4
Mineral tola ishlab chiqarish uchun bazalt	4
Barit konsentrati	4
O‘tga chidamli, qiyin eruvchan gillar	4
Ohaktoshlar, dolomitlar (shisha, metallurgiya uchun, o‘tga chidamli), flyus ohaktosh	5, biroq 11500 so‘m/kub.m dan kam bo‘lmagan
Kvars va kvarsit (shisha, texnik kremniy, silikomargans, dinalar ishlab chiqarish uchun)	6,5
Qoliplash xomashyosi (qumlar, loylar)	4
Vermikulit	4
Mineral paxta uchun xomashyo (dolomit, tog‘ jinslari)	5
Hayvonlar va qushlarni oziqlantirish uchun ohaktosh qobig‘i	5
Serpentinit (o‘tga chidamli xomashyo)	5
Qurilish materiallari:	
Sement ishlab chiqarishga mo‘ljallangan ohaktoshdan tashqari sement xomashyosi (mergeli, loylar, slanslar, lyossimon jinslar, qumoqsimon, loysimon chig‘anoqlar, kaolin, vulqon jinslari, pelitli tuffitlar, bazaltlar, diabazlar, andezibazaltlar, gliyejlar, temir tarkibli qo‘shimchalar, magnetit — gematitli jinslar, kvars qumi va h.k.)	10
Sement ishlab chiqarishga mo‘ljallangan ohaktosh	45000 so‘m/tonna*
Ohak ishlab chiqarishga mo‘ljallangan ohaktosh	5
Tabiiy bezaktoshdan bloklar (ohaktosh, ohaktosh-chig‘anliq, ravertin simon ohaktoshlar, mramor, granit, granodiorit, granosiyenit, nefelinli siyenit,	5, biroq 20000 so‘m/kub.mdan kam bo‘lmagan

gabbro, granosiyenitporfir, kvars porfirdagi ignimbritlar, liparito-datsitlar, vulqon tufi, vulqon jinslari, qumtosh)	
Marmar ushog‘i	5, biroq 17000so‘m/kub.mdan kam bo‘lmagan
Keramzit xomashyosi (bentonit va loy jinslari)	5
G‘isht-cherepitsa xomashyosi (qumoqsimon, lyossimon jinslar, lyosslar, zichlovchi sifatida qumlar va boshqalar)	5, biroq 7000 so‘m/kub.mdan kam bo‘lmagan
Gips toshi, gips va angidrid, ganch	5, biroq 9500so‘m/kub.m dan kam bo‘lmagan
Arralanadigan, xarsangtosh va shag‘al uchun toshlar	5, biroq 7000so‘m/kub.m dan kam bo‘lmagan
Sohilni himoya qilish ishlari uchun xomashyo (ohaktoshlar, porfiritlar, granitlar)	5, biroq 10000so‘m/kub.mdan kam bo‘lmagan
Qurilish qumi	5, biroq 7 500 so‘m/kub. mdan kam bo‘lmagan
Qum-shag‘al aralashmasi	5, biroq 7 500 so‘m/kub. mdan kam bo‘lmagan
Qumtoshlar	5, biroq 7 500 so‘m/kub. mdan kam bo‘lmagan
Ohaktosh-chig‘anoq	5, biroq 12500so‘m/kub.m dan kam bo‘lmagan
Qurilish mayda toshlar (karbonat jinslari)	5, biroq 7 500 so‘m/kub. mdan kam bo‘lmagan
Qurilish mayda toshlar (granitlar, porfiritlar va slanets jinslari)	5, biroq 7 500 so‘m/kub. mdan kam bo‘lmagan
Farfor xomashyosi (farfor toshi, loyli oq quyuqlashuvchi slanets)	5
To‘g‘on qurish uchun xomashyo (tosh-shag‘al materiallari,lyossimon jinslar, qum, bentonitli loy, ohaktoshlar)	5
Boshqa keng tarqalgan foydali qazilmalar (mergellar, argelitlar, amvritlar va boshqalar)	5
2. Texnogen mineral hosilalardan ajratib olingan foydali qazilmalar	Asosiy foydali qazilmani qazib olganlik uchun stavkaning 30 %i

* Sement ishlab chiqaruvchi zavodlar, shuningdek sement xomashyosi – ohaktoshni realizatsiya qiladigan yer qa’ridan foydalanuvchilar belgilangan soliq stavkasi bo‘yicha soliq to‘laydi. Sement ishlab chiqarish uchun ko‘mirdan foydalanuvchi zavodlar uchun soliq stavkasi 50 foizga kamaytiriladi.

Asl, rangli, noyob va radioaktiv metallarni qazib olishni amalga oshiruvchi alohida soliq to‘lovchilar uchun O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan oshirilgan soliq stavkalari belgilanishi mumkin.

453-modda. Soliq davri. Hisobot davri

Kalendar yil soliq davri hisoblanadi.

Quyidagilar hisobot davridir:

yuridik shaxslar uchun — bir oy;

jismoniy shaxslar uchun — kalendar yil.

454-modda. Soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotlarini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

Soliq bazasidan va belgilangan soliq stavkasidan kelib chiqqan holda soliq hisoblab chiqariladi.

Foydali qazilmalarning alohida turlari bo‘yicha soliq summasi soliq bazasidan va belgilangan soliq stavkasidan, lekin belgilangan soliq summasidan kam bo‘lmagan stavkasidan kelib chiqqan holda aniqlanadi.

Soliq hisoboti soliq hisobida turgan joydagi, noruda foydali qazilmalar bo‘yicha esa — qazib olish amalga oshirilgan joydagi soliq organlariga quyidagi muddatlarda taqdim etiladi:

yuridik shaxslar tomonidan — ortib boruvchi yakun bilan har oyda, hisobot davridan keyingi oyning 20-sanasidan kechiktirmay, yil yakunlari bo‘yicha esa — yillik moliyaviy hisobot taqdim etiladigan muddatda;

jismoniy shaxslar tomonidan — yilda bir marta, soliq davridan keyingi yilning 1-fevralidan kechiktirmay.

Soliqni to‘lash quyidagicha amalga oshiriladi:

yuridik shaxslar tomonidan — har oyda keyingi oyning 20-sanasidan kechiktirmay, yil yakunlari bo‘yicha esa — yillik moliyaviy hisobot taqdim etiladigan muddatdan kechiktirmay;

jismoniy shaxslar tomonidan — soliq hisobotini taqdim etish muddatidan kechiktirmay.

14-ma’ruza: YIG‘IMLAR

14.1.Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi.

14.2.Ayrim turdagi tovarlar bilan chakana savdo qilish huquqi uchun yig‘im

14.1.Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi.

Yig‘im deganda budjet tizimiga ushbu Kodeksda yoki boshqa qonunchilik hujjatlarida belgilangan majburiy to‘lov tushuniladi, bu yig‘imning to‘lanishi uni to‘lovchi shaxsga nisbatan vakolatli organ yoki uning mansabdor shaxsi tomonidan yuridik ahamiyatga ega harakatlarni amalga oshirish, shu jumladan unga muayyan huquqlarni yoxud ruxsat etuvchi hujjatlarni berish shartlaridan biri bo‘ladi

Shaxsning zimmasiga sud tartibida yuklatilgan jarimalar va boshqa to‘lovlar, shuningdek qonunda belgilangan hollarda mol-mulkni musodara qilish hamda boshqacha tarzda olib qo‘yish soliqlar yoki yig‘imlar jumlasiga kirmaydi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida yig‘imlar belgilanishi mumkin. Yig‘imlarni joriy etish, hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi ushbu Kodeksda hamda boshqa qonunchilik hujjatlarida belgilanadi.

Avtotransport yig‘imini hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi ushbu Kodeks bilan tartibga solinadi.

Davlat bojini hisoblab chiqarish va undirish tartibi davlat boji to‘g‘risidagi qonunchilikda belgilanadi.

14.2.Ayrim turdagi tovarlar bilan chakana savdo qilish huquqi uchun yig‘im

455-modda. Avtotransport yig‘imlarining turlari

Avtotransport yig‘imlari jumlasiga quyidagilar kiradi:

avtotransport vositalarini sotib olganlik va (yoki) O‘zbekiston Respublikasi hududiga vaqtinchalik olib kirganlik uchun yig‘im;

chet davlatlar avtotransport vositalarining O‘zbekiston Respublikasi hududiga kirganligi va uning hududi orqali tranziti uchun yig‘im.

456-modda. Soliq to‘lovchilari

Avtotransport vositalarini sotib oluvchi va (yoki) O‘zbekiston Respublikasi hududiga vaqtinchalik olib kirishni amalga oshiruvchi O‘zbekiston Respublikasi rezidentlari hamda norezidentlari avtotransport vositalarini sotib olganlik va (yoki) O‘zbekiston Respublikasi hududiga vaqtinchalik olib kirganlik uchun yig‘imni soliq to‘lovchilari deb e’tirof etiladi.

Chet davlatlar avtotransport vositalarining egalari yoki ulardan foydalanuvchilar ushbu vositalarning O‘zbekiston Respublikasi hududiga kirganligi va uning hududi orqali tranziti yig‘imi soliq to‘lovchilari deb e’tirof etiladi.

Avtotransport vositalarini ishlab chiqaruvchilar mamlakatning o‘zida ishlab chiqarilgan yangi avtotransport vositalarini sotib olganlik uchun yig‘imni soliq to‘lovchilari deb e’tirof etiladi.

457-modda. Soliq solish ob’yekti

Quyidagilar yig‘imlar solish ob’yektidir:

avtotransport vositalarini sotib olish va (yoki) O‘zbekiston Respublikasi hududiga vaqtinchalik olib kirish;

chet davlatlar avtotransport vositalarining O‘zbekiston Respublikasi hududiga kirishi va uning hududi orqali tranziti.

458-modda. Soliq bazasi

Soliq bazasi quyidagilardir:

sotib olingan va (yoki) O‘zbekiston Respublikasi hududiga vaqtinchalik olib kiriladigan avtotransport vositalari dvigatelining ot kuchidagi quvvati yoki avtotransport vositalarining qiymati;

O‘zbekiston Respublikasi hududiga kirganida yoki uning hududi orqali tranzitida — chet davlatlarning avtotransport vositalari.

459-modda. Soliq imtiyozlari

Avtotransport vositalarini sotib olish va (yoki) O‘zbekiston Respublikasi hududiga vaqtinchalik olib kirish uchun yig‘imni to‘lashdan quyidagilar ozod qilinadi:

1) ishlab chiqaruvchi zavod tomonidan qo‘l bilan boshqarishga moslashtirilgan yengil avtomobilni va (yoki) motoaravachani sotib oluvchi barcha guruhlardagi nogironligi bo‘lgan shaxslar;

2) yaqin qarindoshlaridan hadya shartnomasi yoki meros asosida avtomobillar va motoaravachalar oluvchi fuqarolar;

3) faoliyatining asosiy turi yo‘lovchilar tashish bo‘lgan, qonunchilikka muvofiq yo‘lovchilar tashish uchun belgilangan namunadagi litsenziyaga ega bo‘lgan avtomobil transporti korxonalari – yo‘lovchilar tashishni amalga oshiruvchi transport vositalari bo‘yicha (yengil avtomobillar va yo‘nalishli taksilardan tashqari);

4) yuridik shaxslar — qirq tonnadan ortiq yuk ko‘taradigan, sotib olingan kon avtosamosvallari bo‘yicha;

5) homiylik (beg‘araz) yordami sifatida avtomobillarni olgan (sotib olgan) bolalar uylari, ixtisoslashtirilgan maktab-internatlar, nogiron bolalar uchun markazlar, qariyalar va kichik yoshdagi nogironlar uchun internat-uylar, shuningdek budjet hisobidan moliyalashtiriladigan tibbiyot muassasalari;

6) yuridik shaxslar — avtotransport vositalarini bitta tizim (davlat va xo‘jalik boshqaruvi organi) ichida balansdan balansga bepul o‘tkazish chog‘ida;

7) qayta tashkil etish natijasida avtotransport vositasini olgan huquqiy voris;

8) avtotransport vositalarini ushbu moddaning 3 va 4-bandlarida ko‘rsatilgan yuridik shaxslarga lizingga berish uchun oluvchi lizing beruvchilar.

460-modda. Yig‘imlarni to‘lash tartibi

Avtotransport vositalarini sotib olganlik va (yoki) O‘zbekiston Respublikasi hududiga vaqtinchalik olib kirganlik uchun yig‘im ular O‘zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi organlarida davlat ro‘yxatidan o‘tkazilayotganda, qayta ro‘yxatdan o‘tkazilayotganda quyidagi hollarda undiriladi:

1) avtotransport vositalari oldi-sotdi, almashtirish, hadya, bepul berish shartnomasi asosida, shuningdek qonunchilikda taqiqlanmagan boshqa bitimlar asosida mulk qilib olinganda;

2) avtotransport vositalari yuridik shaxsning ustav fondiga (ustav kapitaliga) yoki dividendlar sifatida qonunchilikda belgilangan tartibda olinganda;

3) avtotransport vositalari lizingga berish uchun sotib olinganda, bundan ushbu Kodeks 459-moddasining 8-bandida nazarda tutilgan hollar mustasno. Yig‘im taraflarning yozma kelishuviga ko‘ra lizing beruvchidan yoki lizing oluvchidan undiriladi. Lizing beruvchi O‘zbekiston Respublikasining norezidenti bo‘lgan taqdirda, yig‘im lizing oluvchidan undiriladi. Lizing shartnomasining muddati tugaganidan so‘ng mazkur lizing (ikkilamchi lizing) shartnomasi predmeti bo‘lgan avtotransport vositasi qayta ro‘yxatdan o‘tkazilayotganida takroran yig‘im undirilmaydi;

4) avtotransport vositalari O‘zbekiston Respublikasi hududiga vaqtinchalik olib kirilganda.

Mamlakatning o‘zida ishlab chiqarilgan avtotransport vositalari sotib olinganda, yig‘im qonunchilikda belgilangan tartibda avtotransport vositalarini ishlab chiqaruvchilar tomonidan to‘lanadi.

Chet davlatlar avtotransport vositalarining O‘zbekiston Respublikasi hududiga kirganligi va uning hududi orqali tranziti uchun yig‘im chet davlatning avtotransport vositasi O‘zbekiston Respublikasi hududiga kirayotganida undiriladi.

15-ma’ruza: AYLANMADAN OLINADIGAN SOLIQ

15.1.Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar, soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti va soliq bazasi.
15.2.Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha belgilangan soliq stavkalari. Soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotlarini taqdim etish va to‘lash tartibi

Tayanch iboralar: *aylanmadan olinadigan soliq, soliq to‘lovchilar, yakka tartibdagi tadbirkor, soliq solish ob’yekti, soliq bazasi, soliq stavkalari, soliq davri, soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotini taqdim etish tartibi, soliqni to‘lash tartib.*

15.1.Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar, soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti va soliq bazasi.

461-modda. Soliq to‘lovchilar

Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar deb quyidagilar e’tirof etiladi:

1) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan jami daromadi bir milliard so‘mdan oshmagan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari (bundan buyon ushbu bo‘limda yuridik shaxslar deb yuritiladi);

2) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadi yuz million so‘mdan oshgan, lekin bir milliard so‘mgacha bo‘lgan yakka tartibdagi tadbirkorlar.

Aylanmadan olinadigan soliq quyidagilarga nisbatan tatbiq etilmaydi:

1) O‘zbekiston Respublikasining bojxona chegarasi orqali tovarlarni olib kirishni (importni) amalga oshiruvchi yuridik shaxslar va yakka tartibdagi tadbirkorlarga;

2) aksiz solig‘i to‘lanadigan tovarlarni (xizmatlarni) ishlab chiqaruvchi va foydali qazilmalarni kavlab olishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslarga;

3) yuridik shaxslar – qishloq xo‘jaligi tovar ishlab chiqaruvchilariga, basharti ularda ellik gektar va undan ortiq sug‘oriladigan qishloq xo‘jaligi ekin maydoni mavjud bo‘lsa;

4) benzin, dizel yoqilg‘isi va gazni realizasiya qilishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslarga;

5) lotoreyalarni tashkil etish bo‘yicha faoliyatni amalga oshiruvchi yuridik shaxslarga;

6) oddiy shirkat ishlarini yuritish o‘z zimmasiga yuklatilgan ishonchli shaxsga – oddiy shirkat shartnomasi doirasida amalga oshirilayotgan faoliyat bo‘yicha;

7) bo‘sh turgan binolar, yashash uchun mo‘ljallanmagan inshootlar va qurilishi tugallanmagan ob’yektlar, shuningdek foydalanilmayotgan ishlab chiqarish maydonlarining mulkdori bo‘lgan yuridik shasxlarga, ulardan samarasiz foydalanilayotganligi bo‘yicha qonunda belgilangan tartibda xulosa kiritilganda;

8) markazlashtirilgan moliyalashtirish manbalari hisobidan ob’yektlarni (joriy va kapital ta’mirlash bundan mustasno) qurishni bajaruvchi yuridik shaxslarga.

Aylanmadan olinadigan soliqni qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari

Soliq Kodeksning 461-moddasi birinchi qismi 1-bandida ko‘rsatilgan soliq to‘lovchilar qo‘shilgan qiymat solig‘i va foyda solig‘ini to‘lash o‘rniga aylanmadan olinadigan soliq (bundan buyon ushbu bo‘limda soliq deb yuritiladi) to‘lashni nazarda tutadigan maxsus soliq rejimini tanlashga haqli.

Soliq Kodeksning 461-moddasi birinchi qismi 1-bandida ko‘rsatilgan soliq to‘lovchilar aylanmadan olinadigan soliq to‘lashga navbatdagi soliq davridan boshlab o‘tishga haqli. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lashga o‘tish uchun soliq to‘lovchilar aylanmadan olinadigan soliqni to‘lashga o‘tishi to‘g‘risida soliq hisobida turgan joyidagi soliq organini O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilangan shaklda, biroq aylanmadan olinadigan soliqni to‘lashga o‘tilayotgan navbatdagi soliq davri boshlanishiga qadar o‘n kundan kechiktirmay xabardor qiladi.

Soliq Kodeksning 461-moddasi birinchi qismi 2-bandida ko‘rsatilgan soliq to‘lovchilarning soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadi yuz million so‘mdan oshganda, agar ushbu moddaning to‘rtinchi qismida boshqacha qoida nazarda tutilgan bo‘lmasa, soliqning oshib ketgan summasidan aylanmadan olinadigan soliqni to‘lashga o‘tadi.

Soliq Kodeksning 461-moddasi birinchi qismi 2-bandida ko‘rsatilgan yakka tartibdagi tadbirkorlar aylanmadan olinadigan soliqni to‘lash o‘rniga qo‘shilgan qiymat solig‘ini va foyda solig‘ini to‘lashga o‘tishga haqli. Soliq solish tartibini tanlash uchun yakka tartibdagi tadbirkorlar soliq hisobida turgan joyidagi soliq organiga tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari yuz million so‘mdan oshgan sanadan besh kundan kechiktirmay, O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan belgilangan shaklda bildirishnoma yuboradi.

Bildirishnoma ushbu moddaning to‘rtinchi qismida ko‘rsatilgan muddatlarda taqdim etilmaganda yakka tartibdagi tadbirkor aylanmadan olinadigan soliq to‘laydi.

Yangi tashkil etilgan yuridik shaxslar davlat ro‘yxatidan o‘tkazilgan kundan e’tiboran tadbirkorlik faoliyati sub’yektini davlat ro‘yxatidan o‘tkazish chog‘ida

tanlangan soliq solish tartibini ko‘rsatish orqali aylanmadan olinadigan soliqni to‘lash tartibini tanlash huquqiga ega.

Yuridik shaxslar aylanmadan olinadigan soliqni qo‘llashni Soliq Kodeksning 237-moddasiga muvofiq qo‘shilgan qiymat solig‘ini to‘lovchi sifatida ro‘yxatdan o‘tish uchun va bir vaqtning o‘zida aylanmadan olinadigan soliqni to‘lashni rad etishga doir ariza berilgan oydan keyingi oyning 1-sanasidan boshlab ixtiyoriy ravishda rad etishga haqli.

Qo‘shilgan qiymat solig‘ini va foyda solig‘ini to‘lashga ixtiyoriy ravishda o‘tgan soliq to‘lovchilar, basharti joriy soliq davri yakunlari bo‘yicha tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan jami daromadlari bir milliard so‘mdan oshmagan bo‘lsa, aylanmadan olinadigan soliqni to‘lashga kamida o‘n ikki oydan keyin qayta o‘tishga haqli.

Soliq davri davomida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan jami daromadi bir milliard so‘mdan oshgan soliq to‘lovchilar, shu jumladan yangi tashkil etilgan yuridik shaxslar va yangi ro‘yxatdan o‘tgan yakka tartibdagi tadbirkorlar bunday oshish ro‘y bergan oydan keyingi oyning birinchi sanasidan boshlab qo‘shilgan qiymat solig‘i va foyda solig‘ini to‘lashga o‘tadi.

Agar yangi tashkil etilgan yuridik shaxsda yoki yangi ro‘yxatdan o‘tgan yakka tartibdagi tadbirkorda tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromad summasi ro‘yxatdan o‘tilgan sanadan to kalendar yil tugaguniga qadar, 365 ga bo‘lingan va ro‘yxatdan o‘tilgan sanadan to kalendar yil tugaguniga qadar bo‘lgan kunlar soniga ko‘paytirilganda bir milliard so‘mga teng summadan oshsa, u holda bunday shaxslar ro‘yxatdan o‘tilgan yildan keyingi yildan e’tiboran qo‘shilgan qiymat solig‘i va foyda solig‘ini to‘lashga o‘tadi.

Vositachilik, topshiriq shartnomasi va vositachilik xizmatlari ko‘rsatishga oid boshqa shartnomalar bo‘yicha vositachilik xizmatlari ko‘rsatuvchi soliq to‘lovchilar, shu jumladan telekommunikasiyalar operatorlari va (yoki) provayderlariga vositachilik xizmatlarini ko‘rsatuvchi yakka tartibdagi tadbirkorlar tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadni realizasiya qilish bo‘yicha umumiy aylanmadan (bitim summalaridan) kelib chiqqan holda aniqlaydi.

Bo‘sh turgan binolar, yashash uchun mo‘ljallanmagan inshootlar va qurilishi tugallanmagan ob’yektlar, shuningdek foydalanilmayotgan ishlab chiqarish maydonlarining mulkdori bo‘lgan yuridik shaxslar, ularni samarasiz foydalanayotganligi bo‘yicha xulosa kiritilgan oydan keyingi oyning birinchi sanasidan boshlab qo‘shilgan qiymat solig‘ini va foyda solig‘ini to‘lashga o‘tadi.

Qurilishi tugallanmagan ob’yektlar va foydalanilmayotgan ishlab chiqarish maydonlarining mulkdorlari bo‘lgan yuridik shaxslar, investision loyihaning amalga oshirilmaganligi to‘g‘risida xulosa berishga vakolati bo‘lgan vakolatli organning xulosasi chiqarilgan oydan keyingi oyning birinchi sanasidan e’tiboran qo‘shilgan qiymat solig‘ini va foyda solig‘ini to‘lashga o‘tadi.

Moliyalashtirishning markazlashtirilgan manbalari hisobidan ob’yektlar qurilishini (bundan joriy va kapital ta’mirlash mustasno) bajaruvchi yuridik shaxslar bunday qurilishga doir shartnoma rasmiylashtirilgan oydan keyingi

oyning birinchi sanasidan e’tiboran qo‘shilgan qiymat solig‘i va foyda solig‘ini to‘lashga o‘tadi.

Soliqni to‘lash soliq to‘lovchini quyidagilardan ozod etmaydi:

Soliq Kodeks bilan uning zimmasiga yuklatilgan soliq agentining majburiyatlarini bajarishdan;

agar Soliq Kodeksda boshqacha qoida belgilanmagan bo‘lsa, hisobvaraq-faktura taqdim etish, xaridlarni hisobga olish kitobini va sotishlarni hisobga olish kitobini yuritish majburiyatidan.

463-modda. Soliq solish ob’yekti

Soliq Kodeksning 43-bobiga muvofiq aniqlanadigan jami daromad soliq solish ob’yektidir, bundan Soliq Kodeksning 304-moddasiga muvofiq, ushbu moddada nazarda tutilgan o‘ziga xos xususiyatlar hisobga olingan holda soliq solish chog‘ida inobatga olinmaydigan daromadlar mustasno.

Soliq solish maqsadida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromad deganda quyidagilar tushuniladi:

qurilish, qurilish-montaj, ta’mirlash-qurilish, ishga tushirish-sozlash, loyiha-qidiruv va ilmiy-tadqiqot tashkilotlari uchun – o‘z kuchlari bilan bajarilgan, tegishincha qurilish, qurilish-montaj, ta’mirlash-qurilish, ishga tushirish-sozlash, loyiha-qidiruv va ilmiy-tadqiqot ishlarini realizasiya qilishdan olingan daromadlar. Bunda, agar yuqorida qayd etilgan xizmatlarni materiallar bilan ta’minlash majburiyati shartnomaga binoan buyurtmachining zimmasida bo‘lsa, ushbu materiallarga bo‘lgan mulk huquqi buyurtmachining o‘zida saqlanib qolgan taqdirda, o‘z kuchlari bilan bajarilgan xizmatlarni realizasiya qilishdan olinadigan daromadlar bajarilgan hamda tasdiqlangan xizmatlarning buyurtmachi materiallarining qiymati kiritilmagan holdagi daromadi sifatida belgilanadi;

mol-mulkni moliyaviy ijaraga (lizingga) beruvchi yuridik shaxslar uchun – moliyaviy ijara (lizing) bo‘yicha foizli daromad summasi;

vositachilik va topshiriq shartnomalari hamda vositachilik xizmatlari ko‘rsatishga oid boshqa shartnomalar bo‘yicha vositachilik xizmatlari ko‘rsatadigan yuridik shaxslar uchun – ko‘rsatilgan xizmatlar uchun haq summasi;

tovarlarni (xizmatlarni) tekin beruvchi yuridik shaxslar uchun – agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilgan bo‘lmasa, tovarlarning (xizmatlarning) tannarxi yoki ularni olish bahosi (tovarni olish bilan bog‘liq xarajatlarni hisobga olgan holda). Mazkur norma ekologiya, sog‘lomlashtirish hamda xayriya jamg‘armalariga, madaniyat, sog‘liqni saqlash, mehnat, aholini ijtimoiy muhofaza qilish, jismoniy tarbiya va sport, ta’lim muassasalariga bepul beriladigan tovarlarga (xizmatlarga) nisbatan tatbiq etilmaydi;

notijorat tashkilotlarining Soliq Kodeks 318-moddasining birinchi qismida ko‘rsatilmagan daromadlari.

Soliq solish ob’yekti bo‘lib quyidagilar ham hisoblanadi:

1) tovarlarni (xizmatlarni) quyidagilarga:

a) ishtirokchilar tarkibidan ishtirokchi chiqqan (chiqib ketgan) taqdirda yoxud uning yuridik shaxsdagi ulushi kamaytirilganda yoki yuridik shaxs

tomonidan ishtirokchidan uning ushbu yuridik shaxsda ishtirok etish ulushi (ulushning qismi) qaytarib sotib olinganda ushbu ishtirokchiga berish;

b) yuridik shaxs bo‘lgan emitent tomonidan aksiyadordan ushbu emitent chiqargan aksiyalar qaytarib sotib olinganda aksiyadorga berish;

v) yuridik shaxs tugatilganda aksiyadorga yoki ishtirokchiga berish;

2) tovarlarni (xizmatlarni) jismoniy shaxs mehnatiga haq to‘lash hisobidan yoki dividend to‘lash hisobidan berish;

3) tovarlarni yoki boshqa mol-mulkni qayta ishlab berish uchun berish, agar tovarlar va (yoki) mulk qayta ishlash mahsuloti sifatida shartnomada belgilangan muddatda qaytarilmagan bo‘lsa;

4) ko‘p marta aylanadigan, sotuvchiga qaytarilishi shart bo‘lgan idishlarni, agar idish mahsulotni shunday idishda yetkazib berish shartnomasida belgilangan muddatda qaytarilmagan bo‘lsa, berish.

Tovarlarni (xizmatlarni) olish huquqini taqdim etuvchi vaucherlarni realizasiya qilish yoki bepul berish mazkur tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish deb e’tirof etiladi.

Uzoq muddatli shartnomalar bo‘yicha daromadlar Soliq Kodeksning 303-moddasida nazarda tutilgan tartibda jami daromad tarkibiga kiritiladi.

Balansning valyuta hisobvaraqlarini qayta baholash chog‘ida kursdagi ijobiy va salbiy farqlar o‘rtasidagi saldo soliq solish ob’yekti deb e’tirof etiladi. Kursdagi salbiy farqning summasi kursdagi ijobiy farq summasidan ortiq bo‘lgan taqdirda oshib ketgan summa aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarishda soliq bazasini kamaytirmaydi.

Soliq to‘lovchilar tomonidan jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i yoxud qo‘shilgan qiymat solig‘i va foyda solig‘i to‘lash davrida aylanmadan olinadigan soliqni to‘lashga o‘tguniga qadar olingan daromadlar jami daromadga kiritilmaydi.

464-modda. Soliq bazasi

Soliq Kodeksning 463-moddasiga muvofiq hisoblab chiqarilgan jami daromad soliq bazasi deb e’tirof etiladi, bundan quyidagilar mustasno:

1) O‘zbekiston Respublikasining davlat obligasiyalari va boshqa davlat qimmatli qog‘ozlari bo‘yicha daromadlar, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi rezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslarning xalqaro obligasiyalari bo‘yicha daromadlar;

2) soliq agentida soliq solinishi lozim bo‘lgan dividendlar;

3) qaytariladigan ko‘p marta aylanadigan tara qiymati, agar uning qiymati ilgari tovarlarni (xizmatlarni) sotishdan olinadigan daromadga kiritilgan bo‘lsa;

4) amortizasiya qilinadigan aktivlarni tugatishda ularni qo‘shimcha baholashda olingan, oldingi narxni tushirishlardagi summadan ortiqcha summa hisobidan olingan daromadlar;

5) hisobot yilida aniqlangan o‘tgan yillardagi daromadlar. Mazkur daromadlarga ular shakllangan davrdagi qonun hujjatlariga muvofiq soliqlar bo‘yicha qayta hisob-kitob o‘tkazilganligi inobatga olingan holda soliq solinadi;

6) tovarlarni (xizmatlarni) eksport qilishdan olingan daromadlar, agar tovarlarni (xizmatlarni) eksport qilishdan olingan daromadlar umumiy daromadning 15 foizidan ko‘prog‘ini tashkil etsa.

Soliq solinadigan baza ushbu moddaning birinchi qismida nazarda tutilgan chegirmalardan tashqari quyidagilar uchun kamaytiriladi:

1) brokerlik tashkilotlari uchun – bitim summasidan birjaga o‘tkaziladigan vositachilik yig‘imi summasiga;

2) komissiya shartnomasi bo‘yicha vositachilik xizmatlarini ko‘rsatuvchi yuridik shaxslar uchun – tovarlarni import qilishda to‘langan bojxona to‘lovlari summasiga realizasiya qilingan tovar ulushida;

3) turizm faoliyati sub’yektlari uchun – turistik xizmatlarni onlayn bronlashtirish va sotish uchun yaratilgan dasturiy mahsulotlarni hamda axborot tizimlarini joriy etishga yo‘naltirilgan mablag‘lar summasiga.

465-modda. Yakka tartibdagi tadbirkorlarning soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari

Yakka tartibdagi tadbirkorlarning soliq bazasi bo‘lib Soliq Kodeks 463-moddasiga muvofiq hisoblab chiqilgan, uning tadbirkorlik faoliyati doirasida olingan jami daromadi hisoblanadi.

Jismoniy shaxs o‘z tadbirkorlik faoliyati bilan bog‘liq bitimlarni tuzishda o‘zining yakka tartibdagi tadbirkor sifatida faoliyat ko‘rsatayotganligini, agar bu bitimlarni tuzish holatining o‘zidan yaqqol kelib chiqmasa, ko‘rsatishi shart.

Soliq solishda yakka tartibdagi tadbirkorning jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i solinadigan, uning tadbirkorlikni amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan shaxsiy (oilaviy) mol-mulkini sotishdan olingan daromadlari hisobga olinmaydi.

466-modda. Daromadlarga tuzatish kiritish

Hisobot soliq davrida soliq bazasini ko‘paytirish yoki kamaytirish daromadlarga tuzatish kiritish deb e’tirof etiladi.

Daromadlarga quyidagi hollarda tuzatish kiritiladi:

1) tovarlar to‘liq yoki qisman qaytarilganda;

2) bitim shartlari o‘zgarganda;

3) narxlar o‘zgarganda, sotib oluvchi siylovlardan foydalanganda;

4) ko‘rsatilgan xizmatlardan voz kechilganda.

Ushbu moddaning birinchi qismida nazarda tutilgan daromadlarga tuzatish kiritish bir yillik muddat doirasida, kafolat muddati belgilangan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha esa kafolat muddati doirasida amalga oshiriladi.

Ushbu moddaga muvofiq daromadlarga tuzatish kiritish ushbu moddaning birinchi qismida ko‘rsatilgan hollar yuz berganligini tasdiqlovchi hujjatlar asosida amalga oshiriladi. Bunda tovarni (xizmatlarni) sotuvchi tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadga tuzatish kiritishni Soliq Kodeksning 257-moddasida nazarda tutilgan tartibda amalga oshiradi.

Daromadlarga ushbu moddaning ikkinchi qismida nazarda tutilgan hollarda tuzatish kiritish ko‘rsatilgan hollar yuz bergan soliq davrida amalga oshiriladi.

Daromadlarga tuzatish kiritish soliq to‘lovchi umumbelgilangan soliq solish tartibidan aylanmadan olinadigan soliqni to‘lashga o‘tgan hollarda ham amalga oshiriladi, bundan tuzatish kiritiladigan daromadlar bo‘yicha imtiyozlarni qo‘llash hollari mustasno.

15.2.Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha belgilangan soliq stavkalari. Soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotlarini taqdim etish va to‘lash tartibi

467-modda. Soliq stavkalari

Soliq stavkalari quyidagi miqdorlarda belgilanadi:

№	Soliq to‘lovchilar	Soliq stavkalari, foizlarda
1.	Iqtisodiyotning barcha tarmoqlaridagi soliq to‘lovchilar, bundan 2–14-bandlarda nazarda tutilganlar mustasno	4
2.	Bojxona rasmiylashtiruvi bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatadigan yuridik shaxslar (bojxona brokerlari)	5
3.	Lombardlar	25
4.	Konsert-tomosha ko‘rsatish faoliyati bilan shug‘ullanish uchun lisenziyaga ega bo‘lgan yuridik va jismoniy shaxslarni (shu jumladan norezidentlarni) jalb etish yo‘li bilan ommaviy tomosha tadbirlarini tashkil etishdan daromadlar oladigan yuridik shaxslar	5
5.	Brokerlik idoralari (6-bandda ko‘rsatilganlar bundan mustasno), shuningdek vositachilik, topshiriq shartnomasi va vositachilik xizmatlari ko‘rsatishga doir boshqa shartnomalar bo‘yicha vositachilik xizmatlari ko‘rsatadigan yuridik shaxslar, shu jumladan telekommunikasiya operatorlari va (yoki) provayderlariga vositachilik xizmatlarini ko‘rsatuvchi yakka tartibdagi tadbirkorlar	25
6.	Sug‘urta agentlari, shuningdek sug‘urta, qimmatli qog‘ozlar bozori va tovar-xom ashyo birjalarida brokerlik faoliyatini amalga oshiradigan yuridik shaxslar	13
7.	Asosiy faoliyati mol-mulkni ijaraga berish hisoblangan yuridik shaxslar (lizing kompaniyalari bundan mustasno)	8
8.	Umumiy ovqatlanish korxonalari	
	joylashgan joyiga qarab:	
	aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda	8
	boshqa aholi punktlarida	6
	borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda	4
	shundan	
	umumta’lim maktablari, maktab-internatlar, o‘rta maxsus,	Joylashgan

	kasb-hunar va oliy o‘quv yurtlariga xizmat ko‘rsatuvchi ixtisoslashgan umumiy ovqatlanish korxonalari	joyiga qarab belgilangan soliq stavkasining 75%i
9.	Chakana savdo sohasidagi soliq to‘lovchilar	
9.1.	joylashgan joyiga qarab:	
	aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda	4
	boshqa aholi punktlarida	2
	borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda	1
9.2.	joylashgan joyidan qat’i nazar:	
	alkogolli mahsulotlar, tamaki mahsulotlari, benzin, dizel yoqilg‘isi va suyultirilgan gazni realizasiya qilishdan tovar aylanmasi bo‘yicha	4
10.	Ulgurji, shuningdek ulgurji-chakana savdoni amalga oshiradigan savdo korxonalari (11-bandda ko‘rsatilganlaridan tashqari)	4
11.	Quyidagi joylarda joylashgan ulgurji va chakana dorixona tashkilotlari:	
	aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda	3
	boshqa aholi punktlarida	2
	borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda	1
12.	Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini sotib oluvchi, saralovchi, saqlovchi va qadoqlovchi tayyorlov tashkilotlari	tovar aylanmasi-ning 4%i yoki yalpi daromadning 25%i
13.	Elektron tijorat sub’yektlarining Milliy reyestriga kiritilgan soliq to‘lovchilar	2
14.	Yagona ishtirokchisi nogironligi bo‘lgan shaxslarning jamoat birlashmalari, «Nuroniy» jamg‘armasi va «O‘zbekiston Chernobilchilari» assosiasiyasi bo‘lgan va umumiy sonida nogironlar, urush va 1941–1945 yillar mehnat fronti veteranlari 50 foizdan kam bo‘lmagan va nogironlar, urush va 1941–1945 yillar mehnat fronti veteranlarining mehnatiga haq to‘lash fondi umumiy mehnatga haq to‘lash fondining 50 foizidan kam bo‘lmagan soliq to‘lovchilar	0

468-modda. Alohida-alohida hisob yuritish

Turli soliq solish ob’yektlari va (yoki) soliq stavkalari belgilangan bir necha faoliyat turi bilan shug‘ullanadigan soliq to‘lovchilar bunday faoliyat turlari bo‘yicha alohida-alohida hisob yuritishi hamda soliq to‘lovchilarning tegishli toifalari uchun belgilangan stavkalar bo‘yicha soliqni to‘lashi shart.

Ushbu modda birinchi qismining qoidalari chakana savdo sohasidagi mustaqil yuridik shaxs bo‘lmagan turli aholi punktlarida joylashgan bir qancha savdo nuqtalariga ega soliq to‘lovchilarga nisbatan ham qo‘llaniladi.

Soliq Kodeks 297-moddasi uchinchi qismining 4, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 18, 21, 22, 23, 25 va 27-bandlarida ko‘rsatilgan daromadlarga, shuningdek foizlar tarzidagi daromadlarga soliq to‘lovchining hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha umumiy jami daromadlaridagi ulushi ustunlik qiladigan faoliyat turi uchun belgilangan soliq stavkalari bo‘yicha soliq solinadi.

Hisobot (soliq) davrida Soliq Kodeks 467-moddasining 2–14-bandlarida ko‘rsatilgan faoliyat turlari mavjud bo‘lmaganda, ushbu moddaning uchinchi qismida ko‘rsatilgan daromadlarga Soliq Kodeks 467-moddasining 1-bandida belgilangan soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinadi.

469-modda. Soliq davri. Hisobot davri

Kalendar yil soliq davridir.

Yil choragi hisobot davridir.

470-modda. Soliqni hisoblab chiqarish, soliq hisobotlarini taqdim etish va soliqni to‘lash tartibi

Hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha soliq summasi soliq to‘lovchi tomonidan mustaqil aniqlanadi.

Agar ushbu moddada boshqacha qoida nazarda tutilgan bo‘lmasa, hisobot davri yakunlari bo‘yicha soliq summasi soliq davri boshidan ortib boruvchi yakun bilan soliq bazasining mos soliq stavkasiga foiz ulushi sifatida hisoblab chiqariladi.

Soliq hisoboti soliq to‘lovchi tomonidan soliq hisobida turgan joyidagi soliq organiga quyidagi muddatlarda taqdim etiladi:

1) hisobot davri yakunlari bo‘yicha – hisobot davridan keyingi oyning o‘n beshinchi kunidan kechiktirmay;

2) soliq davri yakunlari bo‘yicha – soliq davridan keyingi davrning 15 fevralidan kechiktirmay;

.

3.2. Amaliy mashg‘ulotlar uchun o‘quv materiallari

Amaliy mashg‘ulot mavzusi: QO‘SHILGAN QIYMAT SOLIG‘I

Soliq kodeksining 258-moddasiga muvofiq qo‘shilgan qiymat solig‘i stavkasi **15 foiz**

1-topshiriq.

Neksiya avtomobilini sotish narxi 65428000 so‘mni tashkil qiladi. Bir dona avtomobil uchun QQS hisoblang.

Amaliy mashg‘ulot mavzusi: AKSIZ SOLIG‘I

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 9 dekabrdagi O‘RQ-589-son Qonuniga asosan O‘zbekiston Respublikasida ishlab chiqariladigan (xizmat ko‘rsatiladigan), aksiz solig‘i solinadigan tovarlarga (xizmatlarga) aksiz solig‘i stavkalari

T/r	Tovarlar (xizmatlar) nomi	Soliq stavkasi		
		2020 yil 1 yanvardan	2020 yil 1 apreldan	2020 yil 1 oktyabrdan
1.	Oziq-ovqat xom ashyosidan rektifikasiyalangan etil spirti, rektifikasiyalangan va efiroaldegidli fraksiyadan texnik etil spirti va etil spirtining boshlang‘ich fraksiyasi (1 dal uchun)	10 800 so‘m	11 700 so‘m	12 500 so‘m
2.	Vino (1 dal tayyor mahsulot uchun):			
	tabiiy ravishda achitilgan tabiiy vinolar (etil spirti qo‘shilmagan holda)	7 700 so‘m	8 300 so‘m	
	boshqa vinolar	14 500 so‘m	15 700 so‘m	16 800 so‘m
3.	Konyak (1 dal tayyor mahsulot uchun)	102000 so‘m	109100so‘m	116400 so‘m

	hajmiy ulushda spirt 40 foizdan ko‘p bo‘lgan konyakka	168100 so‘m	179700so‘m	192300 so‘m
4.	Aroq va boshqa alkogolli mahsulotlar (1 dal tayyor mahsulot uchun)	98 000 so‘m	107800so‘m	116400 so‘m
	hajmiy ulushda spirt 40 foizdan ko‘p bo‘lgan aroq va boshqa alkogolli mahsulotlarga	162700 so‘m	179000so‘m	192300 so‘m
5.	Pivo (1 dal tayyor mahsulot uchun)	10 600 so‘m	11 700 so‘m	
6.	Filtrli, filtrsiz sigaretalar, papiroslar	141 500 so‘m/1000 dona + 9,0 foiz*	152 800 so‘m/1000 dona + 9,0 foiz*	163 500 so‘m/1000 dona + 9,0 foiz*
7.	Zargarlik buyumlari	25%		
8.	Mobil aloqa xizmatlari	20%		
9.	Kumushdan ishlangan oshxona anjomlari	11%		
10.	Neft mahsulotlari:			
	Ai-80 benzini	200 000 so‘m/ tonna		
	Ai-91, Ai-92, Ai-93, Ai-95 benzini	250 000 so‘m/ tonna		
	dizel yoqilg‘isi	200 000 so‘m/ tonna		
	EKO dizel yoqilg‘isi	180 000 so‘m/ tonna		
	aviakerosin	180 000 so‘m/ tonna		
	dizel yoki karbyurator (injektor) dvigatellari uchun motor moyi	250 000 so‘m/ tonna		
11.	Tabiiy gaz, shu jumladan, eksport	20%		
12.	Ishlab chiqaruvchi korxonalar tomonidan sotiladigan suyultirilgan gaz («Hududgazta’minot» AJ orqali aholiga sotiladigan hajmlar bundan mustasno), shu jumladan, eksport	30%		
13.	Polietilen granulalar	30%		
14.	Yakuniy iste’molchiga sotiluvchi:**			
	benzin	1 litr uchun 285 so‘m/ 1 tonna uchun 378 480 so‘m	1 litr uchun 350 so‘m/ 1 tonna uchun 465 530 so‘m	
	dizel yoqilg‘isi	1 litr uchun 285 so‘m/ 1 tonna uchun 346 275 so‘m	1 litr uchun 350 so‘m/ 1 tonna uchun 425 918 so‘m	

	suyultirilgan gaz	1 litr uchun 285 so‘m/ 1 tonna uchun 540 645 so‘m	1 litr uchun 350 so‘m/ 1 tonna uchun 664 993 so‘m
	siqilgan gaz	1 kub.metr uchun 435 so‘m	1 kub.metr uchun 500 so‘m

1-topshiriq.

Ishlab chiqaruvchi korxona fevral oyida 1500 dal tarkibida 32% etil spirti bo‘lgan alkogolli mahsulotlarni sotgan. Byudjetga to‘lanadigan aksiz solig‘i summasini aniqlang.

2-topshiriq.

Ishlab chiqaruvchi korxona aprel oyi boshida 1720 dal tarkibida 30% etil spirti bo‘lgan, oy oxirida 1250 dal tarkibida 41% etil spirti aroq va boshqa alkogolli mahsulotlarni sotgan. Byudjetga to‘lanadigan aksiz solig‘i summasini aniqlang.

3-topshiriq.

Ishlab chiqaruvchi korxona yanvar 2440 dal tarkibida 36% etil spirti bo‘lgan konyak, tarkibida 22% etil spirti bo‘lgan 1600 dal vino sotgan. Byudjetga to‘lanadigan aksiz solig‘i summasini aniqlang.

4-topshiriq.

Ishlab chiqaruvchi korxona mart oyida 2610 dal tarkibida 40% etil spirti bo‘lgan aroq va boshqa alkogolli mahsulotlarni, aprel oyida 500 dal tarkibida 42% etil spirti bo‘lgan konyak hamda tarkibida 14% etil spirti bo‘lgan 820 dal pivo sotgan. Byudjetga to‘lanadigan aksiz solig‘i summasini aniqlang.

5-topshiriq.

Ishlab chiqaruvchi korxona mart oyida 4010 dal tarkibida 45% etil spirti bo‘lgan aroq (1610 dal), konyak (2400 dal), aprel oyida tarkibida 20% etil spirti bo‘lgan vino alkogolli mahsulotlarni sotgan. Byudjetga to‘lanadigan aksiz solig‘i summasini aniqlang.

6-topshiriq.

Ishlab chiqaruvchi korxona fevral oyda tarkibida 18% etil spirti bo‘lgan 2050 dal, 840 dal tabiiy ravishda achitilgan natural vino sotgan. Byudjetga to‘lanadigan aksiz solig‘i summasini aniqlang.

7-topshiriq.

Ishlab chiqaruvchi korxona yanvar-fevral oylarida 12500 dona filtrli, 5800 dona filtrsiz, mart oyida 24600 dona filtrli, aprel oyida 16200 dona filtrli, 7500 dona filtrsiz tamaki mahsulotlarini sotgan. Byudjetga to‘lanadigan aksiz solig‘i summasini aniqlang.

Amaliy mashg‘ulot mavzusi: FOYDA SOLIG‘I

Soliq kodeksining 337-moddasiga muvofiq foyda solig‘i stavkalari

№	Soliq to‘lovchilar	Soliq stavkalari, foizlarda
1	Banklar	20
2	Quyidagi soliq to‘lovchilar: sement (klinker) ishlab chiqarishni amalga oshiruvchi; polietilen granulalar ishlab chiqarishni amalga oshiruvchi; faoliyatining asosiy turi mobil aloqa xizmatlarini ko‘rsatishdan iborat bo‘lgan	20
3	O‘zi ishlab chiqargan o‘z qishloq xo‘jaligi mahsulotini realizasiya qilishdan olingan foyda bo‘yicha ushbu Kodeksning 57-moddasida nazarda tutilgan mezonlarga javob beruvchi qishloq xo‘jaligi tovar ishlab chiqaruvchilari va baliq xo‘jaligi korxonalari	0
4	Ijtimoiy sohada faoliyatni amalga oshiruvchi soliq to‘lovchilar	0
5	Qo‘shimcha manbalardan daromadlar oluvchi byudjet tashkilotlari	0
6	Tovarlarni (ishlarni) eksportga realizasiya qilishdan olingan foyda	0
7	Bozor va savdo komplekslarida xizmat ko‘rsatishdan olingan foyda	20
8	Tovarlarning (xizmatlarning) elektron savdosini amalga oshiruvchi elektron tijorat sub’yektlarining milliy reyestriga kiritilgan soliq to‘lovchilar	7,5
9	Yagona ishtirokchilari nogironligi bo‘lgan shaxslarning jamoat birlashmalari bo‘lgan va umumiy xodimlar sonida nogironligi bo‘lgan shaxslar kamida 50 foizni tashkil etadigan va nogironligi bo‘lgan shaxslarning mehnatiga haq to‘lash jamg‘armasi mehnatga haq to‘lash umumiy fondining kamida 50 foizini tashkil etadigan soliq to‘lovchilar	0
10	O‘zbekiston Respublikasi Xalq banki tomonidan fuqarolarning shaxsiy jamg‘arib boriladigan pensiya hisobvaraqlaridagi mablag‘lardan foydalanishdan olinadigan daromadlar	0

11	Dividendlar tarzidagi daromadlar	5
12	Qolgan soliq to‘lovchilar, bundan 1–11-bandlarda ko‘rsatilganlar mustasno	15

1-topshiriq.

«Navro‘z» OAJ ni moliya-xo‘jalik faoliyati ko‘rsatkichlari quyidagicha:
Mahsulotlar sotishdan sof tushum – 107000000 so‘m
Sotilgan mahsulotlar tannarxi - 76000000 so‘m
Asosiy faoliyatni boshqa daromadlari - 4300000 so‘m
Davr xarajatlari - 8500000 so‘m
Moliyaviy faoliyatdan daromadlar - 6500000 so‘m
Moliyaviy faoliyat xarajatlari – 5800000 so‘m
Favqulodda foyda - 1050000 so‘m
Aniqlang: Foyda solig‘i summasi va korxona sof foydasini.

2-topshiriq.

«Alpomish» OAJ ni moliya-xo‘jalik faoliyati ko‘rsatkichlari quyidagicha:
Mahsulotlar sotishdan sof tushum - 105000000 so‘m
Sotilgan mahsulotlar tannarxi - 72000000 so‘m
Asosiy faoliyatni boshqa daromadlari - 5046500 so‘m
Asosiy faoliyatni boshqa xarajatlari - 3700000 so‘m
Davr xarajatlari - 1485000 so‘m
Moliyaviy faoliyatdan daromadlar - 2250000 so‘m
Moliyaviy faoliyat xarajatlari – 1090000 so‘m
Aniqlang: Foyda solig‘i summasi va korxona sof foydasini.

3-topshiriq.

«Navro‘z» OAJ ni moliya-xo‘jalik faoliyati ko‘rsatkichlari quyidagicha:
Mahsulotlar sotishdan sof tushum – 77890900 so‘m
Sotilgan mahsulotlar tannarxi – 56012300 so‘m
Asosiy faoliyatni boshqa daromadlari –3010000 so‘m
Davr xarajatlari – 5582000 so‘m
Shu jumladan:
Sud jarimasi – 2546200 so‘m
Moliyaviy faoliyatdan daromadlar – 2588000 so‘m
Shu jumladan: olingan dividentlar – 2212300 so‘m
Moliyaviy faoliyat xarajatlari – 3800000 so‘m
Favqulodda zarar – 550100 so‘m.
Aniqlang: Foyda solig‘i summasi va korxona sof foydasini.

Amaliy mashg‘ulot mavzusi: IJTIMOIY SOLIQ

Soliq Kodeksning 405-moddasida 2020 yil uchun ijtimoiy soliq stavkalari quyidagi miqdorlarda belgilangan:

№	Soliq to‘lovchilar	Soliq stavkalari, foizlarda
1.	Soliq to‘lovchilar, bundan 2–4-bandlarda nazarda tutilganlar mustasno	12
2.	Byudjet tashkilotlari	25
3.	«SOS – O‘zbekiston Bolalar mahallalari» uyushmalari	7
4.	Ixtisoslashtirilgan sexlar, uchastkalar va korxonalarda ishlovchi nogironligi bo‘lgan shaxslar mehnatidan foydalanuvchi soliq to‘lovchilar	4,7

1-Topshiriq.

MCHJ shaklidagi Auditorlik firmasi 2020 yil yanvar oyida 78 500 ming so‘mlik ish haqi va mukofot hisoblagan. Byudjetga to‘lanadigan ijtimoiy soliq summasini hisoblang?

2-Topshiriq.

Yakka tartibdagi tadbirkor bir kishini ishga yolladi. Byudjetga to‘lanadigan ijtimoiy soliq summasini hisoblang?

3-Topshiriq.

2019 yil mart oyida tashkil etilgan «Hunarmand» uyushmasining hunarmandchilik faoliyati sub’yektlari faoliyatini amalga oshirayotgan 5 ta a’zolari uchun 2020 yil fevral oyi uchun Ijtimoiy soliq summasini hisoblang.

4-Topshiriq.

Samarqand veterinariya medisinasi instituti 2020 yil yanvar oyida 1 653 074 195 so‘m mehnat haqi, 75 215 203 so‘m pensiya va 1 352 126 so‘mlik stipendiya hisobladi. Byudjetga to‘lanadigan ijtimoiy soliq summasini hisoblang?

Amaliy mashg‘ulot mavzusi: YURIDIK SHAXSLARDAN OLINADIGAN YER VA MOL-MULK SOLIG‘I

Soliq kodeksining 415-moddasiga muvofiq yuridik shaxslardan olinadigan mol-mulk soliq stavkasi 2 foiz.

1-topshiriq.

Soliq solinadigan mulkning oy oxiriga qoldiq qiymati quyidagilardan iborat:

- 31 yanvar - 2 990 ming so‘m;
- 28 fevral - 2 860 ming so‘m;
- 31 mart - 2 730 ming so‘m;
- 30 aprel - 2 600 ming so‘m;

- 31 may - 2 470 ming so‘m;
- 30 iyun - 2 340 ming so‘m;
- 31 iyul - 2 210 ming so‘m;
- 31 avgust - 2 080 ming so‘m;
- 30 sentabr - 1 950 ming so‘m;
- 31 oktabr - 1 820 ming so‘m;
- 30 noyabr - 1 690 ming so‘m;
- 31 dekabr - 1 560 ming so‘m.

Hisobot yili uchun mol-mulk solig‘ini hisoblang va to‘lang

2-topshiriq.

Buxgalterlar klubi (notijorat tashkilot) pullik xizmat ko‘rsatish kurslarini ochdi. Klub binosidan ustav faoliyati hamda pullik xizmat ko‘rsatish bo‘yicha foydalaniladi. Hisobot davrida a’zolik badalidan tushum 8 200 ming so‘mni va pullik xizmatlardan tushum 660 ming so‘mni tashkil qiladi. Binoning 01.01.2020ga qiymati 360 mln so‘mni tashkil qiladi.

Hisobot yili uchun mol-mulk solig‘ini hisoblang va to‘lang

3-topshiriq.

Mol-mulk solig‘i hisoblanadigan asosiy vositalarning o‘rtacha yillik qoldiq qiymati 12 000 ming so‘mni tashkil qiladi. Ushbu soliqning yillik hisob-kitobi - 420 ming so‘m. Yillik to‘langan summa - 385 ming so‘m. Dekabr oyida (11-kunida) yangi asbob-uskuna xarid qilinib, ishga tushirilgan. Qayta hisob-kitoblardan keyin yillik o‘rtacha qoldiq qiymat 12 625 ming so‘mni tashkil qildi.

Hisobot yili uchun mol-mulk solig‘ini hisoblang va to‘lang

4-topshiriq.

Ishlab chiqarish korxonasi o‘zi ishlab chiqargan mahsulotlarini eksport qiladi va quyidagi ko‘rsatkichlarga ega: hisobot choragi uchun mol-mulk solig‘ini hisoblab chiqarish uchun mulkning 01.01.2020ga qiymati – 6 000 000 ming so‘mni; o‘zi ishlab chiqargan mahsulotni sotishdan sof tushum hisobot davriga - 16 000 000 ming so‘mni, shu jumladan eksport hajmi – 4 000 000 ming so‘mni tashkil qiladi.

Hisobot yili uchun mol-mulk solig‘ini hisoblang va to‘lang

5-topshiriq.

Nafis AJ Samarqand shahrida joylashgan. Korxonani yer maydonlari haqida quyidagi ma’lumotlar mavjud:

– Ma’muriyat binosi yer maydoni 3,2 gektar, Samarqand shahri 3-zonada joylashgan.

– Ishlab chiqarish binosi yer maydoni 11,3 gektar, Pastdarg‘om tumani 1-zonada joylashgan.

– Savdo kompleksi yer maydoni 0,5 gektar, Samarqand shahri 3-zonada joylashgan.

Hisobot yil uchun yer solig‘i summasini to‘lov muddatlari bo‘yicha hisoblang.

6-topshiriq.

Fermer xo‘jaligini 35 ga yer maydoni mavjud bo‘lib, bu yerlarni me’yoriy (normativ) qiymati 72500000 so‘m. Xo‘jalik o‘tgan yil bahorida 11 ga yerga tok ko‘chatlarini o‘tqazdi. Joriy yil uchun byudjetga to‘lanadigan yagona yer solig‘i summasini to‘lov muddatlari bo‘yicha aniqlang.

7-topshiriq.

Fermer xo‘jaligini 38 ga yer maydoni mavjud bo‘lib, bir gektar yerni me’yoriy (normativ) qiymati 82580000 so‘mni tashkil qiladi. Xo‘jalik o‘tgan yil bahorida 7 gektarga, joriy yil bahorda esa yana 2 gektar yerga tok ko‘chatlarini o‘tqazdi. Joriy yil uchun byudjetga to‘lanadigan yagona yer solig‘i summasini to‘lov muddatlari bo‘yicha aniqlang.

8-topshiriq.

Fermer xo‘jaligini 58 ga yer maydoni mavjud bo‘lib, bir gektar yerni me’yoriy (normativ) qiymati 102190000 so‘mni tashkil qiladi. Xo‘jalik joriy yil bahorida 2 gektar yerga tok ko‘chatlarini o‘tqazdi hamda 12 gektar yerda tomchilatib sug‘orish tizimi joriy qilindi. Joriy yil uchun byudjetga to‘lanadigan yagona yer solig‘i summasini to‘lov muddati bo‘yicha aniqlang.

Amaliy mashg‘ulot mavzusi: AYLANMADAN OLINADIGAN SOLIQ

Soliq kodeksining 467-moddasiga muvofiq 2020 yil uchun aylanmadan soliq to‘lovi stavkalari quyidagi miqdorlarda belgilandi

№	Soliq to‘lovchilar	Soliq stavkalari, foizlarda
1.	Iqtisodiyotning barcha tarmoqlaridagi soliq to‘lovchilar, bundan 2–14-bandlarda nazarda tutilganlar mustasno	4
2.	Bojxona rasmiylashtiruvi bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatadigan yuridik shaxslar (bojxona brokerlari)	5
3.	Lombardlar	25
4.	Konsert-tomosha ko‘rsatish faoliyati bilan shug‘ullanish uchun lisenziyaga ega bo‘lgan yuridik va jismoniy shaxslarni (shu jumladan norezidentlarni) jalb etish yo‘li bilan ommaviy tomosha tadbirlarini tashkil etishdan daromadlar oladigan yuridik shaxslar	5
5.	Brokerlik idoralari (6-bandda ko‘rsatilganlar bundan mustasno), shuningdek vositachilik, topshiriq shartnomasi	25

	va vositachilik xizmatlari ko‘rsatishga doir boshqa shartnomalar bo‘yicha vositachilik xizmatlari ko‘rsatadigan yuridik shaxslar, shu jumladan telekommunikasiya operatorlari va (yoki) provayderlariga vositachilik xizmatlarini ko‘rsatuvchi yakka tartibdagi tadbirkorlar	
6.	Sug‘urta agentlari, shuningdek sug‘urta, qimmatli qog‘ozlar bozori va tovar-xom ashyo birjalarida brokerlik faoliyatini amalga oshiradigan yuridik shaxslar	13
7.	Asosiy faoliyati mol-mulkni ijaraga berish hisoblangan yuridik shaxslar (lizing kompaniyalari bundan mustasno)	8
8.	Umumiy ovqatlanish korxonalari	
	joylashgan joyiga qarab:	
	aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda	8
	boshqa aholi punktlarida	6
	borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda	4
	shundan	
	umumta’lim maktablari, maktab-internatlar, o‘rta maxsus, kasb-hunar va oliy o‘quv yurtlariga xizmat ko‘rsatuvchi ixtisoslashgan umumiy ovqatlanish korxonalari	Joylashgan joyiga qarab belgilangan soliq stavkasining 75%i
9.	Chakana savdo sohasidagi soliq to‘lovchilar	
9.1.	joylashgan joyiga qarab:	
	aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda	4
	boshqa aholi punktlarida	2
	borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda	1
9.2.	joylashgan joyidan qat’i nazar:	
	alkogolli mahsulotlar, tamaki mahsulotlari, benzin, dizel yoqilg‘isi va suyultirilgan gazni realizasiya qilishdan tovar aylanmasi bo‘yicha	4
10.	Ulgurji, shuningdek ulgurji-chakana savdoni amalga oshiradigan savdo korxonalari (11-bandda ko‘rsatilganlaridan tashqari)	4
11.	Quyidagi joylarda joylashgan ulgurji va chakana dorixona tashkilotlari:	
	aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda	3
	boshqa aholi punktlarida	2
	borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda	1

12.	Qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini sotib oluvchi, saralovchi, saqlovchi va qadoqlovchi tayyorlov tashkilotlari	tovar aylanmasining 4%i yoki yalpi daromadning 25%i
13.	Elektron tijorat sub’yektlarining Milliy reyestriga kiritilgan soliq to‘lovchilar	2
14.	Yagona ishtirokchisi nogironligi bo‘lgan shaxslarning jamoat birlashmalari, «Nuroniy» jamg‘armasi va «O‘zbekiston Chernobilchilari» assosiasiyasi bo‘lgan va umumiy sonida nogironlar, urush va 1941–1945 yillar mehnat fronti veteranlari 50 foizdan kam bo‘lmagan va nogironlar, urush va 1941–1945 yillar mehnat fronti veteranlarining mehnatiga haq to‘lash fondi umumiy mehnatga haq to‘lash fondining 50 foizidan kam bo‘lmagan soliq to‘lovchilar	0

1-topshiriq.

Samarqand shahrida joylashgan MCHJ shaklidagi chakana savdo do‘koni birinchi chorakda 18900000 so‘m savdo qilgan. Byudjetga to‘lanadigan aylanmadan soliq to‘lovi summasini aniqlang.

2-topshiriq.

Oliy o‘quv yurtlariga xizmat ko‘rsatuvchi ixtisoslashgan umumiy ovqatlanish korxonasi joriy oyda 42652000 so‘mlik ish va xizmatlarni amalga oshirgan. Byudjetga to‘lanadigan aylanmadan olinadigan soliq summasini aniqlang.

3-topshiriq.

Samarqand shahrida joylashgan MCHJ shaklidagi chakana savdo do‘koni birinchi chorakda 755276000 so‘m savdo qilgan. Qimmatli qog‘ozlar bo‘yicha 1026000 so‘m daromad olingan. Byudjetga to‘lanadigan aylanmadan soliq to‘lovi summasini aniqlang. Ushbu savdo do‘koni YaTT bo‘lsa qanday soliqni qancha summada to‘laydi?

4-topshiriq.

Samarqand shahrida joylashgan Paynet MCHJ 2020 yil yanvar oyida 81785000 so‘m aloqa kompaniyalarga xizmat ko‘rsatib, 3% ustama olgan. Byudjetga to‘lanadigan aylanmadan soliq to‘lovi summasini aniqlang.

5-topshiriq.

Samarqand shahrida joylashgan chakana savdo do‘koni ikkinchi chorakda 132450000 so‘m yalpi tushumga ega. Bunda o‘tgan chorakda hisoblanmay qolgan daromad summasi 5340000 so‘m. Byudjetga to‘lanadigan aylanmadan olinadigan

soliq summasini aniqlang.

6-topshiriq.

Qo‘shrabot tumanida xizmat ko‘rsatuvchi ixtisoslashgan umumiy ovqatlanish korxonasi joriy oyda 27660500 so‘mlik xizmatlarni amalga oshirgan. Byudjetga to‘lanadigan aylanmadan soliq to‘lovi summasini aniqlang.

7-topshiriq.

Urgut tumanida joylashgan ”Haqberdi bobo” MCHJ korxonasi plastik idishlar ishlab chiqaradi. Korxona 2019 yil 892 256 000 so‘m sof tushumga ega bo‘lgan. 2020 yil 1-chorakda 526 343 000 so‘m mahsulot sotishdan va 92 500 263 so‘m o‘z xizmat mashinasini sotishdan daromad olgan. Byudjetga to‘lanadigan aylanmadan soliq to‘lovi summasini aniqlang.

8-topshiriq.

Toshkent shahrida joylashgan ”Olmas gold” Lombard firmasi 2020 yil yanvar oyida 600 000 ming so‘mlik mol-mulkni garovga olish evaziga 500 000 ming so‘mni kreditga berib 72 500 ming so‘m foiz ko‘rinishidagi daromad olgan. Byudjetga to‘lanadigan aylanmadan soliq to‘lovi summasini aniqlang.

Amaliy mashg‘ulot mavzusi: JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN YER VA MOL-MULK SOLIG‘I

Soliq kodeksining 422-moddasiga muvofiq Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk soliq stavkalari

№	Soliq solish ob’yektlari	Soliq stavkalari, foizlarda
1.	Uy-joylar va kvartiralar, dala hovli imoratlari (umumiy maydoni 200 kv.m dan ortiq bo‘lganlari bundan mustasno), boshqa imoratlar, binolar va inshootlar	0,2
2.	Shaharlarda joylashgan uy-joylar va kvartiralar, umumiy maydoni:	
	200 kv.m dan va 500 kv.m ga qadar bo‘lgan	0,25
	500 kv.m dan ortiq bo‘lgan	0,35
3.	Boshqa aholi punktlarida joylashgan, umumiy maydoni 200 kv.m dan ortiq bo‘lgan uy-joylar va kvartiralar, dala hovli imoratlari	0,25
4.	Tadbirkorlik faoliyati uchun yoxud yuridik shaxsga yoki yakka tartibdagi tadbirkorga ijaraga berishda foydalaniladigan soliq solish ob’yektlari, shuningdek tadbirkorlik faoliyati va (yoki) daromad olish uchun mo‘ljallangan yashash uchun mo‘ljallanmagan ko‘chmas mulk ob’yektlari	2

1-topshiriq.

Samarqand shahrida joylashgan hovlini kadastr qiymati 76854000 so‘m, maydoni 520 m^2. Jismoniy shaxslar uchun mol-mulk solig‘i summasini aniqlang.

2-topshiriq.

Kattaqo‘rg‘on shahridagi ikkita hovli bo‘lib, hovlining kadastr qiymati 68245000 so‘m, maydoni 540 m^2, 2-zonadagi boquvchisini yo‘qotgan 12 bolali oilaga tegishli hovlining kadastr qiymati esa 52752000 so‘m, maydoni 175 m^2. Yer va mol-mulk solig‘i summasini aniqlang.

3-topshiriq.

Samarqand shahrida joylashgan hovlini kadastr qiymati 21500000 so‘m, maydoni 480 m^2. Jismoniy shaxslar uchun yer va mol-mulk solig‘i summasini aniqlang. Xonadon egasi 1-darajali Shuhrat medali sohibi.

4-topshiriq.

Urgut shahrida joylashgan turar joyni kadastr qiymati mavjud emas, maydoni 600 m^2. Turar joy 2020 yil 10 fevral kuni kadastrdan o‘tgan. Jismoniy shaxslar uchun mol-mulk solig‘i summasini aniqlang.

5-topshiriq.

Samarqand shahrida joylashgan ko‘p qavatli uyning kadastr qiymati mavjud emas, maydoni 78 m^2, Xonadon egasi 2 guruh nogironi. Mol-mulk solig‘i summasini aniqlang.

Amaliy mashg‘ulot mavzusi: JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN DAROMAD SOLIG‘I

Soliq kodeksining 381-moddasiga muvofiq Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i stavkalari

O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar uchun **12 foiz**

Dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlarga **5 foiz.**

1-topshiriq.

Xodimga joriy yil yanvar oyida 970 000 so‘m ish haqi hisoblandi. Quyidagilarni aniqlang:

1) jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq.
2) ShJBPHga badallar.
3) kasaba uyushmasiga o‘tkazma.
4) yanvar oyi uchun qo‘lga tegadigan ish haqi.

2-topshiriq.

Xodimga joriy yil mart oyida 1600 000 so‘m ish haqi, 250000 so‘m mukofot hisoblandi. Quyidagilarni aniqlang:

1) jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq.
2) ShJBPHga badallar.
3) kasaba uyushmasiga o‘tkazma.
4) mart oyi uchun qo‘lga tegadigan ish haqi.

3-topshiriq.

Xodim (I guruh nogironi)ga joriy yil may oyida 1700 000 so‘m ish haqi hisoblandi. Quyidagilarni aniqlang:

1) jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq.
2) ShJBPHga badallar.
3) kasaba uyushmasiga o‘tkazma.
4) may oyi uchun qo‘lga tegadigan ish haqi.

4-topshiriq.

Xodim (16 yoshdan oshmagan ikki va undan ortiq bolalari bo‘lgan yolg‘iz ona)ga joriy yil noyabr oyida 2100 000 so‘m ish haqi, 600000 so‘m moddiy yordam hisoblandi. Quyidagilarni aniqlang:

1) jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq.
2) ShJBPHga badallar.
3) kasaba uyushmasiga o‘tkazma.
4) noyabr oyi uchun qo‘lga tegadigan ish haqi.

3.4. Mustaqil ta‘lim bo‘yicha o‘quv materiallari

Fermer xo‘jaligida 2023 yilda hisoblangan ish haqi to‘g‘risida ma’lumot

Lavozimi	yanvar	fevral	mart	aprel	may	iyun	iyul	avgust	sentabr	oktyabr	noyabr	dekabr
Rais	6580000	658000	658000	658000	658000	658000	658000	658000	6580000	658000	658000	658000
Hisobchi	6430000	643000	643000	643000	643000	643000	643000	643000	6430000	643000	643000	643000
1-ishchi	4300000	430000	430000	430000	430000	430000	430000	430000				
2-ishchi	4850000	485000	485000	485000	485000	485000	485000	485000				
3-ishchi	3654000	365400	365400	365400	365400	365400	365400	365400				
4-ishchi	3900000	390000	390000	390000	390000	390000	390000	390000				
Jami:	**29714000**	**2971400 00**	**2971400 00**	**2971400 00**	**2971400 00**	**2971400 00**	**2971400 00**	**2971400 00**	**1301000 0**	**1301000 00**	**1301000 00**	**1301000 00**

Ushbu ishchilardan 1 va 2 kartoshka ishlab chiqarishda, 3 va 4piyoz ishlab chiqarishda ishlaydi

Fermer xo‘jaligida 2019 yil 1-yanvar xolatiga ish haqi bo‘yicha qarzdorlik to‘g‘risida ma’lumot

Lavozimi	01.01.2019
Rais	280000
Hisobchi	350000
1-ishchi	286500
2-ishchi	248500
3-ishchi	195000
4-ishchi	295000
Jami:	**1655000**

Fermer xo‘jaligida 2019 yil davomida to‘langan ish haqi to‘g‘risida ma’lumot

Lavozimi	20.01.2019	02.02.19	02.03.19	03.04.19	02.05.19	02.06.19	02.09.19	10.10.19	15.11.19	22.12.19
Rais	2800000	400000	400000	350000	300000	400000	400000	750000	7500000	750000
Hisobchi	3500000	500000	500000	350000	200000	500000	300000	600000	6000000	600000
1-ishchi	2865000	300000	300000	245000	200000	300000	300000			
2-ishchi	2485000	300000	300000	250000	200000	300000	300000			
3-ishchi	1950000	400000	400000	100000	200000	400000	400000			
4-ishchi	2950000	340000	340000	100000	200000	340000	340000			
Jami:	**16550000**	**2040000**	**2040000**	**1035000**	**1300000**	**2040000**	**2040000**	**1350000**	**13500000**	**1350000 0**

Fermer xo‘jaligida 2023 yil _____oyi uchun ish haqi daftari

F.I.Sh	lavozimi	01.__.2023 ga qarz		Hisoblangan ish haqi	Ushlanmalar			Jami ushlanma	To‘langan ish haqi	01.__.2019 ga qarz		JBPJ 2%
		Dt	Kt		Daromad solig‘i	a fondig				Dt	Kt	
Karimov S.	rais											
Xidirov P.	hisobchi											
Olimov A.	ishchi											
Qodirov T.	ishchi											
Nizomov D.	ishchi											
Aminov A.	ishchi											
Jami:												

Schyot №_____“_____”

Hujjat №	Sana	Muomala mazmuni	Korresp schyot	Provodka	
				Dt	Kt
		01.01.2019 ga qoldiq			
…..	…				

Buxgalteriya schyotlari bo‘yicha oborot qaydnomasi
2023 yil YANVAR oyi uchun

№	Schyotlar	Nomlanishi	Oy boshiga qoldiq		Oborot		Oy oxiriga qoldiq	
			Debit	Kredit	Debit	Kredit	Debit	Kredit
1	0120	Bino	31000000					
2	0220	Binoni eskirishi		7500000				
3	0160	Kompyuter P-4						
4	0260	Kompyuter P-4ni eskirishi						
5	0820	Asosiy vositalarni sotib olish						
6	1030	Yoqilg‘i	720000					
7	1091	Piyoz urug‘i						
8	1092	Urug‘lik kartoshka	1500000					
9	1093	Mineral o‘g‘it	100000					
10	2011	Kartoshka ishlab chiqarish	4015000					
11	2012	Piyoz ishlab chiqarish	1100000					
12	2811	Bug‘doy	1170000					
13	2812	Kartoshka						
14	2813	Piyoz						
15	4011	Bobur f/x						
16	4012	Nur MChJ						
17	4013	SIChTF MChJ						
18	5010	Kassa	1655000					
19	5110	Hisob kitob schyoti	7527000					
20	6011	Maroqand neft bazasi		1830000				
21	6012	Elita f/x		120000				
22	6013	Standart f/x		854000				
23	6014	Kamalak MTP		98000				
24	6015	Tuman o‘simliklar himoya qilish korxona		900000				
25	6016	Tuman kimyo tashkiloti						
26	6017	SFU						
27	6018	MChJ "TST"		151200				
28	6411	Daromad solig‘i		29000				
29	6412	Yagona yer solig‘i		2150000				
30	6510	Kafolat SK						
31	6521	Yagona ijtimoiy to‘lov(15%)		72500				
32	6522	Nafaqa fondi(8%)		11600				

33	6523	Jamg‘arib boriladigan pensiya fondi 1%		2900				
34	6710	Mehnat haqi hisob kitobi		1655000				
35	6810	Bank krediti						
36	6920	To‘lanadigan foizlar						
37	7820	Uzoq muddatli qarzlar		23826000				
38	8330	Ustav kapitali		7358800				
39	8710	Taqsimlanmagan foyda		2228000				
40	9010	Tayyor mahsulotni sotishdan daromad						
41	9110	Sotilgan tayyor mahsulot tannarxi						
42	9420	Ma’muriyat xarajatlari						
43	9430	Boshqa operatsion xarajatlar						
44	9610	Foiz ko‘rinishidagi xarajatlar						
45	9910	Yakuniy moliyaviy natija						
		J A M I	**48787000**	**48787000**				

2029 yil davomida fermer xo‘jaligida quyidagi xo‘jalik muomalalari bo‘lib o‘tgan:

Hujjat №	Sana	Muomala mazmuni	Summa	Provodka		O‘lchov birligi	Miqdori	Baxosi
				Dt	Kt			
1	20.01.2019	Taqsimlanmagan foydadan ustav kapitaliga o‘tkazildi	909000					
1	20.01.2019	Kassadan ish haqi berildi	1655000					
1	22.01.2019	Hisob kitob schyotidan MChJ "TST"ga pul o‘tkazildi	1212000					
1	22.01.2019	MChJ "TST"dan bir dona kompyuter olib kelindi	1212000					
1	22.01.2019	Olingan kompyuter ma’muriyat uchun foydananishga topshirildi	1212000					
1	20.01.2019	Hisob kitob schyotiga bank krediti olindi	18180000					
1	22.01.2019	Hisob kitob schyotidan nafaqa fondi (8%)ga pul o‘tkazildi	10440					
1	31.01.2019	Hisob kitob schyotidan yagona ijtimoiy to‘lov (15%)ga pul o‘tkazildi	14500					

1	31.01.2019	Ma’muriyat xodimlariga mehnat haqi hisoblandi						
1	31.01.2019	Kartoshka ishlab chiqarish xodimlariga mehnat haqi hisoblandi						
1	31.01.2019	Piyoz ishlab chiqarish xodimlariga mehnat haqi hisoblandi						
1	31.01.2019	Hisob kitob schyotidan yagona ijtimoiy to‘lov (15%)ga pul o‘tkazildi	15000					
1	31.01.2019	Ma’muriyat xodimlari ish haqiga nisbatan yagona ijtimoiy to‘lov (15%) hisoblandi						
1	31.01.2019	Kartoshka ishlab chiqarish xodimlari ish haqiga nisbatan yagona ijtimoiy to‘lov(15%) hisoblandi						
1	31.01.2019	Piyoz ishlab chiqarish xodimlari ish haqiga nisbatan yagona ijtimoiy to‘lov(15%) hisoblandi						
1	31.01.2019	Hisoblangan ish haqidan daromad solig‘i ushlandi						
1	31.01.2019	Hisoblangan ish haqidan nafaqa fondi (8%)ga ushlandi						
1	31.01.2019	Jamg‘arib boriladigan pensiya fondi(1%) hisoblandi						
1	31.01.2019	Binoga eskirish hisoblandi						
2	05.02.2019	Maroqand neft bazasidan yoqilg‘i olindi	1200000			litr	1000	1200
2	01.02.2019	Kartoshka ishlab chiqarishga yoqilg‘i sarflandi	600000			litr	500	1200
2	10.02.2019	Piyoz ishlab chiqarishga yoqilg‘i sarflandi	600000			litr	500	1200
2	01.02.2019	Kartoshka ishlab chiqarishga "Kamalak" MTP xizmat ko‘rsatdi	648000					
2	10.02.2019	Piyoz ishlab chiqarishga "Kamalak" MTP xizmat ko‘rsatdi	648000					
2	05.02.2019	Tuman kimyo tashkilotidan mineral o‘g‘it olindi	100000			kg	500	200
2	02.02.2019	Ombordagi bug‘doy "Bobur" f/x ga sotildi:						

		tannarxi	1170000			kg	6500	180
		sotish baxosi	3185000			kg	6500	490
2	03.02.2019	Hisob kitob schyotiga "Bobur" f/xdan pul kelib tushdi	1800000					
2	05.02.2019	Hisob kitob schyotiga "Bobur" f/xdan pul kelib tushdi	247500					
2	01.02.2019	Yagona yer solig‘i hisoblandi	720000					
2	02.02.2019	Hisob kitob schyotidan kassaga pul olindi	2040000					
2	28.02.2019	Ma’muriyat xodimlariga mehnat haqi hisoblandi						
2	28.02.2019	Kartoshka ishlab chiqarish xodimlariga mehnat haqi hisoblandi						
2	28.02.2019	Piyoz ishlab chiqarish xodimlariga mehnat haqi hisoblandi						
2	02.02.2019	Kassada ish haqi berildi	2040000					
2	28.02.2019	Ma’muriyat xodimlari ish haqiga nisbatan yagona ijtimoiy to‘lov (15%) hisoblandi						
2	28.02.2019	Kartoshka ishlab chiqarish xodimlari ish haqiga nisbatan yagona ijtimoiy to‘lov(15%) hisoblandi						
2	28.02.2019	Piyoz ishlab chiqarish xodimlari ish haqiga nisbatan yagona ijtimoiy to‘lov(15%) hisoblandi						
2	28.02.2019	Hisoblangan ish haqidan daromad solig‘i ushlandi						
2	28.02.2019	Hisoblangan ish haqidan nafaqa fondi (8%)ga ushlandi						
2	28.02.2019	Jamg‘arib boriladigan pensiya fondi (1%) hisoblandi						
2	28.02.2019	Binoga eskirish hisoblandi						
2	28.02.2019	Kompyuterga eskirish hisoblandi						
3	15.03.2019	Maroqand neft bazasidan yoqilg‘i olindi	960000			litr	800	1200
3	20.03.2019	Maroqand neft bazasidan yoqilg‘i olindi	2400000			litr	2000	1200
3	15.03.2019	Kartoshka ishlab chiqarishga	360000			litr	300	120

		yoqilg‘i sarflandi						0
3	30.03.2019	Piyoz ishlab chiqarishga yoqilg‘i sarflandi	960000			litr	800	1200
3	15.03.2019	"Elita" f/x dan piyoz urug‘i olindi	2000000			kg	400	5000
3	20.03.2019	"Elita" f/x dan piyoz urug‘i olindi	1000000			kg	200	5000
3	31.03.2019	Piyoz ishlab chiqarishga piyoz urug‘i sarflandi	3000000			kg	600	5000
3	10.03.2019	"Standart" f/x dan urug‘lik kartoshka olindi	3000000			kg	2000	1500
3	15.03.2019	Kartoshka ishlab chiqarishga "Kamalak" MTP xizmat ko‘rsatdi	409050					
3	30.03.2019	Piyoz ishlab chiqarishga "Kamalak" MTP xizmat ko‘rsatdi	109080					
3	22.03.2019	Kartoshka ishlab chiqarishga "Tuman o‘simliklarni himoya qilish korxonasi"xizmat ko‘rsatdi	499950					
3	25.03.2019	Piyoz ishlab chiqarishga "Tuman o‘simliklarni himoya qilish korxonasi" xizmat ko‘rsatdi	409050					
3	15.03.2019	Tuman kimyo tashkilotidan mineral o‘g‘it olindi	80000			kg	400	200
3	30.03.2019	"Kafolat" SK tomonidan piyoz ishlab chiqarish sug‘urta qilindi	387000					
3	30.03.2019	"Kafolat" SK tomonidan kartoshka ishlab chiqarish sug‘urta qilindi	193500					
3	02.03.2019	Hisob kitob schyotidan yagona ijtimoiy to‘lov (15%)ga pul o‘tkazildi	180000					
3	02.03.2019	Hisob kitob schyotidan nafaqa fondi (8%)ga pul o‘tkazildi	86400					
3	02.03.2019	Hisob kitob schyotidan kassaga pul olindi	2040000					
3	31.03.2019	Ma’muriyat xodimlariga mehnat haqi hisoblandi						
3	31.03.2019	Kartoshka ishlab chiqarish xodimlariga mehnat haqi hisoblandi						
3	31.03.2019	Piyoz ishlab chiqarish						

		xodimlariga mehnat haqi hisoblandi						
3	02.03.2019	Kassada ish haqi berildi	2040000					
3	31.03.2019	Ma’muriyat xodimlari ish haqiga nisbatan yagona ijtimoiy to‘lov(15%) hisoblandi						
3	31.03.2019	Kartoshka ishlab chiqarish xodimlari ish haqiga nisbatan yagona ijtimoiy to‘lov(15%) hisoblandi						
3	31.03.2019	Piyoz ishlab chiqarish xodimlari ish haqiga nisbatan yagona ijtimoiy to‘lov(15%) hisoblandi						
3	31.03.2019	Hisoblangan ish haqidan daromad solig‘i ushlandi						
3	31.03.2019	Hisoblangan ish haqidan nafaqa fondi (8%)ga ushlandi						
3	31.03.2019	Jamg‘arib boriladigan pensiya fondi(1%) hisoblandi						
3	31.03.2019	Binoga eskirish hisoblandi						
3	31.03.2019	Kompyuterga eskirish hisoblandi						
4	04.04.2019	Maroqand neft bazasidan yoqilg‘i olindi	1200000			litr	1000	1200
4	20.04.2019	Maroqand neft bazasidan yoqilg‘i olindi	480000			litr	400	1200
4	14.04.2019	Kartoshka ishlab chiqarishga yoqilg‘i sarflandi	720000			litr	600	1200
4	30.04.2019	Piyoz ishlab chiqarishga yoqilg‘i sarflandi	240000			litr	200	1200
4	02.04.2019	Kartoshka ishlab chiqarishga urug‘lik kartoshka sarflandi	750000			kg	500	1500
4	15.04.2019	Kartoshka ishlab chiqarishga urug‘lik kartoshka sarflandi	3750000			kg	2500	1500
4	14.04.2019	Kartoshka ishlab chiqarishga "Kamalak" MTP xizmat ko‘rsatdi	77400					
4	30.04.2019	Piyoz ishlab chiqarishga "Kamalak" MTP xizmat ko‘rsatdi	225000					
4	30.04.2019	Piyoz ishlab chiqarishga mineral o‘g‘it sarflandi	200000			kg	1000	200
4	20.04.2019	Hisob kitob schyotidan Maroqand neft bazasiga pul	360000					

		o‘tkazildi						
4	02.04.2019	Hisob kitob schyotidan "Kafolat" SKga pul o‘tkazildi	580500					
4	20.04.2019	Hisob kitob schyotidan "SFU"ga pul o‘tkazildi	36000					
4	05.04.2019	Hisob kitob schyotidan kassaga pul olindi	1603000					
4	05.04.2019	Kassada ish haqi berildi	1603000					
4	02.04.2019	Hisob kitob schyotidan nafaqa fondi (8%)ga pul o‘tkazildi	28800					

3.5. Fan bo‘yicha glossariy (o‘zbek, rus, ingliz tillarida)

Atamaning nomlanishi			
o‘zbek tilida	**ingliz tilida**	**rus tilida**	**mazmuni**
Soliqlar	**Налоги**	**Taxes**	muayyan miqdorlarda muntazam undiriladigan, qaytarib berilmaydigan va beg‘araz xususiyatga ega bo‘lgan, byudjetga yo‘naltiriladigan majburiy pul to‘lovlaridir
Boshqa majburiy to‘lovlar	**Другие обязательные платежи**	**Other obligatory payments**	bu davlat maqsadli jamg‘armalariga majburiy pul to‘lovlari, bojxona to‘lovlaridir
Soliq to‘lovchilar	**Налогоплательщики**	**Taxpayers**	zimmasiga soliqlar va boshqa majburiy to‘lovlarni to‘lash majburiyati yuklatilgan jismoniy shaxslar, yuridik shaxslar va ularning alohida bo‘linmalaridir
Soliq agentlari	**Налоговые агенты**	**Tax agents**	zimmasiga soliqlar va boshqa majburiy to‘lovlarni hisoblab chiqarish, soliq to‘lovchidan ushlab qolish hamda byudjetga va davlat maqsadli jamg‘armalariga o‘tkazish majburiyati yuklatilgan shaxslardir
Soliq to‘lovchining vakillari	**Представители налогоплательщика**	**Representatives of the taxpayer**	qonunga yoki ta’sis hujjatiga muvofiq soliq to‘lovchining vakili bo‘lishga vakolatli shaxslardir
Yuridik shaxs	**Юридические лица**	**Legal entities**	O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga muvofiq tashkil etilgan, o‘z mulkida, alohida mol-mulkka ega bo‘lgan, o‘z nomidan mulkiy va shaxsiy nomulkiy huquqlarga ega bo‘la oladigan hamda ularni amalga oshira oladigan, majburiyatlarni bajara oladigan, sudda da’vogar va javobgar bo‘la oladigan tashkilot
Jismoniy shaxslar	**Физические лица**	**Individuals**	O‘zbekiston Respublikasi fuqarolari, chet davlatlar

			fuqarolari, shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar
Soliqlarning turkumlanishi	**Виды налогов**	**Types of taxes**	bu soliqlarning muayyan harakterli belgilari, ya’ni ularni undirish usullari, qo‘llaniladigan stavkalar turi, soliq imtiyozlari va hokazolar bo‘yicha guruhlashdir
Soliqni hisoblab chiqarish tartibi	**Порядок исчисления налога**	**The procedure for calculating the tax**	soliq davri uchun soliq solinadigan bazadan, stavkadan, shuningdek imtiyozlar mavjud bo‘lsa, shu imtiyozlardan kelib chiqib, soliq va boshqa majburiy to‘lov summasini hisoblash qoidalarini belgilaydi
Soliq davri	**Налоговый период**	**Taxable period**	u tugaganidan keyin soliq solinadigan baza aniqlanadigan hamda soliq yoki boshqa majburiy to‘lov summasi hisoblab chiqariladigan davrdir.
Soliq qarzi	**Налоговая задолженность**	**Tax debt**	soliqlar va boshqa majburiy to‘lovlar bo‘yicha qarz summasi, shu jumladan soliq kodeksda belgilangan muddatda to‘lanagan moliyaviy sanksiyalar
Soliq majburiyati	**Обязанность налога**	**Obligation of tax**	soliq to‘lovchining soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq yuzaga keladigan majburiyatidir
Soliq mexanizmi	**Налоговой механизм**	**The tax mechanism**	davlatning soliq siyosati amalga oshiriladi, soliq tizimining asosiy miqdor va sifat xususiyati shakllanadi. uning aniq ifodalangan ijtimoiy-iqtisodiy vazifani hal etishga qaratilgan yo‘nalishi shakllanadi.
Soliq solinadigan baza	**Налогооблагаемая база**	**The tax base**	soliq solish ob’yektining soliq yoki boshqa majburiy to‘lovning stavkasi tatbiqan belgilangan ko‘rsatkichlardagi qiymat, miqdor, fizik va boshqa tavsiflarini ifodalaydi

Soliq solish ob’yekti	**Объект налогообложения**	**Object of taxation**	soliq to‘lovchida soliq yoki boshqa majburiy to‘lov hisoblab chiqarilishi va (yoki) to‘lanishi yuzasidan majburiyat keltirib chiqaruvchi mol-mulk, harakat natijasidir
Soliq solishning adolatliligi	**Справедливости налогообложения**	**Fairness of taxation**	soliq solish umumiydir. soliqlar va boshqa majburiy to‘lovlar bo‘yicha imtiyozlarni belgilash ijtimoiy adolat prinsiplariga mos bo‘lishi kerak.
Soliq solishning majburiyligi	**Обязательности налогообложения**	**Obligations of taxation**	har bir shaxs soliq kodeksida belgilangan soliqlar va boshqa majburiy to‘lovlarni to‘lashi shart.
Soliq solishning aniqligi	**Определенности налогообложения**	**Definitions of taxation**	soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlari har bir soliq to‘lovchi qaysi soliqlar va boshqa majburiy to‘lovlarni, qachon, qancha miqdorda hamda qay tartibda to‘lashi kerakligini aniq biladigan tarzda ifodalangan bo‘lishi kerak.
Soliq solishning soddalashtirilgan tartibi	**Фиксированный налог**	**Fixed tax**	soliq solishning ayrim toifadagi soliq to‘lovchilar uchun belgilanadigan hamda ayrim turdagi soliqlarni hisoblab chiqarish va to‘lashning, shuningdek ular yuzasidan soliq hisobotini taqdim etishning maxsus qoidalari qo‘llanilishini nazarda tutuvchi alohida tartibi
Soliq stavkasi	**Ставка налога**	**Tax rate**	soliq solinadigan bazaning o‘lchov birligiga nisbatan hisoblanadigan foizlardagi yoki mutlaq summadagi miqdorni ifodalaydi.
Soliq tekshiruvi	**Налоговая проверка**	**Tax audit**	davlat soliq xizmati organlari tomonidan, qonun hujjatlarida nazarda tutilgan hollarda esa, prokuratura organlari tomonidan amalga oshiriladigan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining bajarilishini

			tekshirishdir
Soliq tizimi	**Налоговая система**	**Tax system**	soliqqa oid qonunlar majmuasini bajarishga qaratilgan tashkiliy-huquqiy xususiyatlardagi barcha vositalar va usullar yig‘indisidan iboratdir.
Soliq tizimining yagonaligi	**Единства налоговой системы**	**Unity of the tax system**	soliq tizimi O‘zbekiston respublikasining butun hududida barcha soliq to‘lovchilarga nisbatan yagonadir.
Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining oshkoraligi	**Гласность налоговой законодательства**	**Transparency of tax legislation**	soliq solish masalalarini tartibga soluvchi normativ-huquqiy hujjatlar rasmiy nashrlarda e’lon qilinishi shart.

IV. Fan bo‘yicha o‘tkaziladigan attestatsiyalar uchun savollar:

4.1. 1 OB uchun og‘zaki savollar (150 ta)

1. «Soliqlar va soliqqa tortish» fanining predmeti, mazmuni va printsiplari
2. “Soliqlar va soliqqa tortish” fanining predmeti.
3. Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va zarurligi.
4. Soliq printsiplari.
5. Soliq solishning majburiylik prinsipi
6. Soliq solishning aniqligi va soliq organlarining soliq to‘lovchilar bilan hamkorligi prinsipi
7. Soliq solishning adolatlilik prinsipi
8. Soliq tizimining yagonaligi prinsipi
9. Soliq solishning oshkoralik prinsipi
10. Soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipi
11. Soliqlarning milliy daromadni qayta taqsimlash va iqtisodiyotni boshqarishdagi ahamiyati.
12. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining vaqt bo‘yicha amal qilishi.
13. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan muddatlarni hisoblash tartibi.
14. O‘zbekiston Respublikasining soliq solishga oid xalqaro shartnomalarining qo‘llanilishi.
15. Bitimlarning iqtisodiy mazmuni va ularni yuridik jihatdan rasmiylashtirish.
16. O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar
17. O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar tizimi.
18. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan soliqlar
19. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan yig‘imlar.
20. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun O‘zbekiston Respublikasi hududida amaldagi maxsus soliq rejimlari.
21. Soliqlarning mohiyati
22. Yig‘imlarning mohiyati
23. Soliqlar va yig‘imlarning iqtisodiy mohiyatiga ko‘ra guruhlanishi
24. Soliqlar va yig‘imlarning byudjetga tushishiga ko‘ra guruhlanishi
25. Soliqlar va yig‘imlarning soliq to‘lovlari nuqtai-nazardan guruhlanishi.
26. Yuridik shaxslardan undirilgan soliqlar tarkibi
27. Yuridik shaxslardan undirilgan yig‘imlar tarkibi.
28. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlar
29. Jismoniy shaxslardan olinadigan yig‘imlar.
30. Soliqlarning elementlari.
31. Soliq solish ob’yekti.
32. Soliq bazasi.
33. Soliq stavkasi va ularni qo‘llash tartibi.
34. Soliq davri.
35. Soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi.
36. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi.
37. Soliq imtiyozlari.
38. Soliq hisobi

39. Soliq solish maqsadlarida hisobga olish va hisob hujjatlari
40. Soliq solish maqsadlarida hisob siyosati
41. Soliq solish maqsadlarida hisobni yuritish
42. Hisob hujjatlarini tuzish va saqlashga doir talablar
43. Alohida-alohida hisob va uni yuritish qoidalari.
44. Soliq hisoboti
45. Soliq hisobotini tuzish
46. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi
47. Soliq hisobotiga o‘zgartirishlar kiritish
48. Soliq hisobotini saqlash muddati
49. Soliq majburiyatini bajarish, soliq nazorati va soliqqa oid huquqbuzarlik uchun javobgarlik
50. Soliq majburiyatini bajarishning umumiy qoidalari.
51. Soliq majburiyatini bajarish.
52. Soliqlarni to‘lash muddatlarini o‘zgartirish.
53. Ortiqcha to‘langan va ortiqcha undirilgan soliqlarni hisobga olish hamda qaytarish.
54. Soliq majburiyatining bajarilishini ta’minlash.
55. Soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma.
56. Soliq qarzini undirish.
57. Soliq to‘lovchilarni va soliq solish ob’yektlarini hisobga olish.
58. Soliq nazorati to‘g‘risidagi umumiy qoidalar.
59. Soliq nazoratining shakllari.
60. Soliq tekshiruvlarining turlari.
61. Kameral soliq tekshiruvi.
62. Sayyor soliq tekshiruvi.
63. Soliq auditi.
64. Soliq tekshiruvlarining va soliq nazorati boshqa choralarining huquqiy oqibatlari.
65. Soliq monitoringi.
66. Transfert narxni belgilashda soliq nazorati.
67. Nazorat qilinadigan bitimlar.
68. Soliqqa oid huquqbuzarliklar sodir etganlik uchun javobgarlik to‘g‘risidagi umumiy qoidalar.
69. Soliqqa oid huquqbuzarliklar va ularni sodir etganlik uchun javobgarlik
70. Soliq organida hisobga qo‘yish tartibini buzish
71. Soliq hisobotini taqdim etish tartibini buzish
72. Nazorat-kassa texnikasini va hisob-kitob terminallarini qo‘llash tartibini buzish
73. Daromadlar va (yoki) xarajatlarnihisobga olish qoidalarini buzish
74. Soliq bazasini yashirish (kamaytirib ko‘rsatish)
75. Soliqni (yig‘imni) to‘lamaslik yoki to‘liq to‘lamaslik
76. Hisobvaraq-fakturalarni rasmiylashtirish tartibini buzish
77. Transfert narxni belgilashda soliqlarni to‘lamaslik yoki to‘liq to‘lamaslik.

78. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun banklarning javobgarligi.
79. Soliq organlarining hujjatlari va ular mansabdor shaxslarining harakatlari (harakatsizligi) ustidan shikoyat berish.
80. Qo‘shilgan qiymat solig‘i
81. O‘zbekistonda qo‘shilgan qiymat solig‘i joriy qilinishining iqtisodiy sabablari va ahamiyati.
82. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining rivojlanish bosqichlari.
83. Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilar tarkibi.
84. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti
85. Qo‘shilgan qiymat solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
86. Qo‘shilgan qiymat solig‘i bo‘yicha beligilangan imtiyozlar.
87. Qo‘shilgan qiymat solig‘i stavkalari.
88. Qo‘shilgan qiymat solig‘i nol darajali stavka bo‘yicha soliq solish.
89. Byudjetga to‘lanadigan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasini belgilash tartibi.
90. Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘langan soliq summalarini hisobga olish.
91. Qo‘shilgan qiymat solig‘i hisobga kiritilmaydigan soliq summasi.
92. Qo‘shilgan qiymat solig‘ini to‘lash
93. Qo‘shilgan qiymat solig‘i hisob-kitoblarini taqdim etish muddatlari.
94. Birgalikdagi faoliyat, ishonchli boshqaruv yoki kontsessiya bitimi doirasida operatsiyalarni amalga oshirishda soliqni hisoblab chiqarish va to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
95. Qayta tashkil etilganda soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
96. O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirishda qo‘shilgan qiymat solig‘i solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
97. O‘zbekiston Respublikasi hududidan tovarlarni olib chiqishda qo‘shilgan qiymat solig‘i solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
98. Elektron shaklda xizmatlar ko‘rsatuvchi chet el yuridik shaxslariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari
99. Aksiz solig‘i
100. Aksiz solig‘i va uning soliq tizimida tutgan o‘rni.
101. Aksiz solig‘i to‘lovchilar tarkibi.
102. Aksiz solig‘ining soliqqa tortish ob’yekti
103. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
104. Aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) doir soliq solinadigan operatsiyalar amalga oshiriladigan sana.
105. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq bazasiga tuzatish kiritish.
106. Aksiz to‘lanadigan tovarlar eksportini tasdiqlash.
107. Aksiz to‘lanadigan tovarlar va xizmatlarning ro‘yxati.
108. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq stavkalari va ularning tabaqalanish me’zonlari.
109. O‘zbekiston Respublikasida ishlab chiqarilgan mahsulotlarga aksiz solig‘i stavkalari.

110. O‘zbekiston Respublikasida import qilinadigan aksiz osti mahsulotlariga qo‘llaniladigan soliq stavkalari.
111. Aksiz solig‘ini hisoblab chiqarish
112. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish
113. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliqni to‘lash tartibi.
114. Foyda solig‘i
115. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining iqtisodiy mohiyati.
116. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining byudjet daromadida tutgan o‘rni.
117. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i to‘lovchilari tarkibi.
118. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining soliq solish ob’yekti
119. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha bazasi.
120. Yuridik shaxslarning jami daromadlari tarkibi.
121. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning o‘ziga xos xususiyatlari.
122. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq to‘lovchilar.
123. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
124. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq bazasi.
125. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari va ularning tabaqalanishi.
126. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish tartibi.
127. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish.
128. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lash tartibi.
129. Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi
130. Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi.
131. Avtotransport yig‘imlari va ularning turlari.
132. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq to‘lovchilar
133. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq solish ob’yekti
134. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq bazasi.
135. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq imtiyozlari.
136. Yig‘imlarning stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.
137. Yig‘imlarni hisoblab chiqarish tartibi
138. Yig‘imlarni to‘lash tartibi.
139. Ayrim turdagi tovarlar bilan chakana savdo qilish huquqi uchun yig‘im.
140. Aylanmadan olinadigan soliq
141. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar.
142. Aylanmadan olinadigan soliqni qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari.
143. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
144. Aylanmadan olinadigan soliq bazasi.
145. Yakka tartibdagi tadbirkorlarning aylanmadan olinadigan soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari.
146. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha belgilangan soliq stavkalari.
147. Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish
148. Aylanmadan olinadigan soliq hisobotlarini taqdim etish tartibi

149. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lash tartibi.
150. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari

4.2. 2 OB uchun og‘zaki savollar (150 ta)

1. O‘zbekistonning soliqqa tortish tizimi.
2. Soliqqa tortish tizimining normativ-huquqiy asoslari.
3. Ijtimoiy soliq
4. Ijtimoiy soliqni to‘lovchilar.
5. Ijtimoiy soliq solish ob’yekti.
6. Ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarish uchun soliq bazasi.
7. Ijtimoiy soliq stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.
8. Ijtimoiy soliq hisobot davri.
9. Ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarish tartibi
10. Ijtimoiy soliq hisobotini taqdim etish
11. Ijtimoiy soliqni to‘lash tartibi.
12. Ayrim toifadagi jismoniy shaxslar tomonidan ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarishning o‘ziga xos xususiyatlari
13. Ayrim toifadagi jismoniy shaxslar tomonidan ijtimoiy soliqni to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
14. Ixtiyoriy ravishda ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarishning o‘ziga xos xususiyatlari
15. Ixtiyoriy ravishda ijtimoiy soliqni to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
16. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq
17. O‘zbeksiton Respublikasi soliq tizimiga mol-mulk solig‘ining joriy etilishi va uning iqtisodiy mohiyati.
18. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq to‘lovchilari tarkibi.
19. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliqqa tortiladigan ob’yekt
20. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha solinadigan baza.
21. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliqqa tortiladigan mol-mulk bo‘yicha o‘rtacha qoldiq qiymatni aniqlash uslubiyati.
22. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliq stavkalari va ularning tabaqalanishi.
23. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliq imtiyozlari.
24. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni hisoblab chiqarish
25. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq hisobotini taqdim etish
26. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni to‘lash tartibi.
27. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i
28. Yer solig‘i joriy eitilishining asosiy sabablari.
29. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lovchilari tarkibi.
30. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq solish ob’yekti.

31. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
32. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari.
33. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq imtiyozlari.
34. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini hisoblab chiqarish.
35. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish
36. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lash tartibi.
37. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq
38. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq va uning joriy etilshi sabablari.
39. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lovchilar.
40. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti.
41. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq bazasi va uni aniqlash tartibi.
42. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari.
43. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq stavkalarining tabaqalanishi
44. Yer usti suv resurslari manbalari bo‘yicha suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari
45. Yer osti suv resurslari manbalari bo‘yicha suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari.
46. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish
47. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq hisobotini taqdim etish
48. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lash tartibi.
49. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq
50. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning o‘ziga xos xususiyatlari.
51. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq to‘lovchilar.
52. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
53. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq bazasi.
54. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari va ularning tabaqalanishi.
55. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish tartibi.
56. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish.
57. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lash tartibi.
58. Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi
59. Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi.
60. Avtotransport yig‘imlari va ularning turlari.
61. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq to‘lovchilar
62. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq solish ob’yekti
63. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq bazasi.
64. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq imtiyozlari.
65. Yig‘imlarning stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.
66. Yig‘imlarni hisoblab chiqarish tartibi
67. Yig‘imlarni to‘lash tartibi.
68. Ayrim turdagi tovarlar bilan chakana savdo qilish huquqi uchun yig‘im.

69. Aylanmadan olinadigan soliq
70. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar.
71. Aylanmadan olinadigan soliqni qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari.
72. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
73. Aylanmadan olinadigan soliq bazasi.
74. Yakka tartibdagi tadbirkorlarning aylanmadan olinadigan soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari.
75. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha belgilangan soliq stavkalari.
76. Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish
77. Aylanmadan olinadigan soliq hisobotlarini taqdim etish tartibi
78. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lash tartibi.
79. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari
80. To‘g‘ridan-to‘g‘ri xususiy chet el investitsiyalari ishtirokidagi yuridik shaxslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
81. Maxsus iqtisodiy zonalarning ishtirokchilariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
82. Mahsulot taqsimotiga oid bitim doirasida amalga oshiriladigan faoliyatga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
83. Advokatlar hay’atlariga, advokatlik firmalariga, advokatlik byurolariga va advokatlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
84. Xususiy amaliyot bilan shug‘ullanuvchi notariuslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
85. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i
86. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va uning o‘ziga xosligi.
87. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish ob’yekti
88. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha soliqqa tortiladigan baza.
89. Jismoniy shaxslarning jami daromadi va uning tarkibi.
90. Jami daromadga kiritilmaydigan daromadlar.
91. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining stavkasi.
92. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha imtiyozlar.
93. Soliq agentlarining majburiyati va javobgarligi.
94. Soliq agentlarida soliq solinadigan daromadlar.
95. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi.
96. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq hisobotini taqdim etish
97. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ito‘lash tartibi.
98. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq solinadigan daromadlar.
99. Ayrim toifadagi soliq to‘lovchilar tomonidan olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
100. Mualliflik haqi tarzida olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.

101. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya.
102. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani taqdim etish tartibi.
103. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya bo‘yicha soliq to‘lash tartibi.
104. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i
105. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari
106. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq ob’yekti
107. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq solinadigan baza
108. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i bo‘yicha belgilangan imtiyozlar
109. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq stavkalari.
110. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi
111. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lash tartibi.
112. Jismoniy shaxslardan undiriladigan yer solig‘i
113. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i va uning iqtisodiy ahamiyati.
114. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari
115. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq solish ob’yekti
116. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq bazasi.
117. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha belgilangan soliq imtiyozlari
118. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari.
119. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi.
120. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lash tartibi.
121. Soliqqa oid huquqbuzarliklar sodir etganlik uchun javobgarlik to‘g‘risidagi umumiy qoidalar.
122. Soliqqa oid huquqbuzarliklar va ularni sodir etganlik uchun javobgarlik
123. Soliq organida hisobga qo‘yish tartibini buzish
124. Soliq hisobotini taqdim etish tartibini buzish
125. Nazorat-kassa texnikasini va hisob-kitob terminallarini qo‘llash tartibini buzish
126. Daromadlar va (yoki) xarajatlarnihisobga olish qoidalarini buzish
127. Soliq bazasini yashirish (kamaytirib ko‘rsatish)
128. Soliqni (yig‘imni) to‘lamaslik yoki to‘liq to‘lamaslik
129. Hisobvaraq-fakturalarni rasmiylashtirish tartibini buzish
130. Transfert narxni belgilashda soliqlarni to‘lamaslik yoki to‘liq to‘lamaslik.
131. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun banklarning javobgarligi.
132. Soliq organlarining hujjatlari va ular mansabdor shaxslarining harakatlari (harakatsizligi) ustidan shikoyat berish.
133. Qo‘shilgan qiymat solig‘i
134. O‘zbekistonda qo‘shilgan qiymat solig‘i joriy qilinishining iqtisodiy sabablari va ahamiyati.
135. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining rivojlanish bosqichlari.
136. Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilar tarkibi.

137. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti
138. Qo‘shilgan qiymat solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
139. Qo‘shilgan qiymat solig‘i bo‘yicha beligilangan imtiyozlar.
140. Qo‘shilgan qiymat solig‘i stavkalari.
141. Qo‘shilgan qiymat solig‘i nol darajali stavka bo‘yicha soliq solish.
142. Byudjetga to‘lanadigan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasini belgilash tartibi.
143. Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘langan soliq summalarini hisobga olish.
144. Qo‘shilgan qiymat solig‘i hisobga kiritilmaydigan soliq summasi.
145. Qo‘shilgan qiymat solig‘ini to‘lash
146. Qo‘shilgan qiymat solig‘i hisob-kitoblarini taqdim etish muddatlari.
147. Birgalikdagi faoliyat, ishonchli boshqaruv yoki kontsessiya bitimi doirasida operatsiyalarni amalga oshirishda soliqni hisoblab chiqarish va to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
148. Qayta tashkil etilganda soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
149. O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirishda qo‘shilgan qiymat solig‘i solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
150. O‘zbekiston Respublikasi hududidan tovarlarni olib chiqishda qo‘shilgan qiymat solig‘i solishning o‘ziga xos xususiyatlari

4.3. YaB uchun og‘zaki savollar (300 ta)

1. «Soliqlar va soliqqa tortish» fanining predmeti, mazmuni va printsiplari
2. “Soliqlar va soliqqa tortish” fanining predmeti.
3. Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va zarurligi.
4. Soliq printsiplari.
5. Soliq solishning majburiylik prinsipi
6. Soliq solishning aniqligi va soliq organlarining soliq to‘lovchilar bilan hamkorligi prinsipi
7. Soliq solishning adolatlilik prinsipi
8. Soliq tizimining yagonaligi prinsipi
9. Soliq solishning oshkoralik prinsipi
10. Soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipi
11. Soliqlarning milliy daromadni qayta taqsimlash va iqtisodiyotni boshqarishdagi ahamiyati.
12. O‘zbekistonning soliqqa tortish tizimi.
13. Soliqqa tortish tizimining normativ-huquqiy asoslari.
14. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining vaqt bo‘yicha amal qilishi.
15. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan muddatlarni hisoblash tartibi.
16. O‘zbekiston Respublikasining soliq solishga oid xalqaro shartnomalarining qo‘llanilishi.
17. Bitimlarning iqtisodiy mazmuni va ularni yuridik jihatdan rasmiylashtirish.
18. O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar
19. O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar tizimi.

20. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan soliqlar
21. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan yig‘imlar.
22. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun O‘zbekiston Respublikasi hududida amaldagi maxsus soliq rejimlari.
23. Soliqlarning mohiyati
24. Yig‘imlarning mohiyati
25. Soliqlar va yig‘imlarning iqtisodiy mohiyatiga ko‘ra guruhlanishi
26. Soliqlar va yig‘imlarning byudjetga tushishiga ko‘ra guruhlanishi
27. Soliqlar va yig‘imlarning soliq to‘lovlari nuqtai-nazardan guruhlanishi.
28. Yuridik shaxslardan undirilgan soliqlar tarkibi
29. Yuridik shaxslardan undirilgan yig‘imlar tarkibi.
30. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlar
31. Jismoniy shaxslardan olinadigan yig‘imlar.
32. Soliqlarning elementlari.
33. Soliq solish ob’yekti.
34. Soliq bazasi.
35. Soliq stavkasi va ularni qo‘llash tartibi.
36. Soliq davri.
37. Soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi.
38. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi.
39. Soliq imtiyozlari.
40. Soliq hisobi
41. Soliq solish maqsadlarida hisobga olish va hisob hujjatlari
42. Soliq solish maqsadlarida hisob siyosati
43. Soliq solish maqsadlarida hisobni yuritish
44. Hisob hujjatlarini tuzish va saqlashga doir talablar
45. Alohida-alohida hisob va uni yuritish qoidalari.
46. Soliq hisoboti
47. Soliq hisobotini tuzish
48. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi
49. Soliq hisobotiga o‘zgartirishlar kiritish
50. Soliq hisobotini saqlash muddati
51. Soliq majburiyatini bajarish, soliq nazorati va soliqqa oid huquqbuzarlik uchun javobgarlik
52. Soliq majburiyatini bajarishning umumiy qoidalari.
53. Soliq majburiyatini bajarish.
54. Soliqlarni to‘lash muddatlarini o‘zgartirish.
55. Ortiqcha to‘langan va ortiqcha undirilgan soliqlarni hisobga olish hamda qaytarish.
56. Soliq majburiyatining bajarilishini ta’minlash.
57. Soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma.
58. Soliq qarzini undirish.
59. Soliq to‘lovchilarni va soliq solish ob’yektlarini hisobga olish.
60. Soliq nazorati to‘g‘risidagi umumiy qoidalar.

61. Soliq nazoratining shakllari.
62. Soliq tekshiruvlarining turlari.
63. Kameral soliq tekshiruvi.
64. Sayyor soliq tekshiruvi.
65. Soliq auditi.
66. Soliq tekshiruvlarining va soliq nazorati boshqa choralarining huquqiy oqibatlari.
67. Soliq monitoringi.
68. Transfert narxni belgilashda soliq nazorati.
69. Nazorat qilinadigan bitimlar.
70. Soliqqa oid huquqbuzarliklar sodir etganlik uchun javobgarlik to‘g‘risidagi umumiy qoidalar.
71. Soliqqa oid huquqbuzarliklar va ularni sodir etganlik uchun javobgarlik
72. Soliq organida hisobga qo‘yish tartibini buzish
73. Soliq hisobotini taqdim etish tartibini buzish
74. Nazorat-kassa texnikasini va hisob-kitob terminallarini qo‘llash tartibini buzish
75. Daromadlar va (yoki) xarajatlarnihisobga olish qoidalarini buzish
76. Soliq bazasini yashirish (kamaytirib ko‘rsatish)
77. Soliqni (yig‘imni) to‘lamaslik yoki to‘liq to‘lamaslik
78. Hisobvaraq-fakturalarni rasmiylashtirish tartibini buzish
79. Transfert narxni belgilashda soliqlarni to‘lamaslik yoki to‘liq to‘lamaslik.
80. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun banklarning javobgarligi.
81. Soliq organlarining hujjatlari va ular mansabdor shaxslarining harakatlari (harakatsizligi) ustidan shikoyat berish.
82. Qo‘shilgan qiymat solig‘i
83. O‘zbekistonda qo‘shilgan qiymat solig‘i joriy qilinishining iqtisodiy sabablari va ahamiyati.
84. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining rivojlanish bosqichlari.
85. Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilar tarkibi.
86. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti
87. Qo‘shilgan qiymat solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
88. Qo‘shilgan qiymat solig‘i bo‘yicha beligilangan imtiyozlar.
89. Qo‘shilgan qiymat solig‘i stavkalari.
90. Qo‘shilgan qiymat solig‘i nol darajali stavka bo‘yicha soliq solish.
91. Byudjetga to‘lanadigan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasini belgilash tartibi.
92. Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘langan soliq summalarini hisobga olish.
93. Qo‘shilgan qiymat solig‘i hisobga kiritilmaydigan soliq summasi.
94. Qo‘shilgan qiymat solig‘ini to‘lash
95. Qo‘shilgan qiymat solig‘i hisob-kitoblarini taqdim etish muddatlari.

96. Birgalikdagi faoliyat, ishonchli boshqaruv yoki kontsessiya bitimi doirasida operatsiyalarni amalga oshirishda soliqni hisoblab chiqarish va to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
97. Qayta tashkil etilganda soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
98. O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirishda qo‘shilgan qiymat solig‘i solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
99. O‘zbekiston Respublikasi hududidan tovarlarni olib chiqishda qo‘shilgan qiymat solig‘i solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
100. Elektron shaklda xizmatlar ko‘rsatuvchi chet el yuridik shaxslariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari
101. Aksiz solig‘i
102. Aksiz solig‘i va uning soliq tizimida tutgan o‘rni.
103. Aksiz solig‘i to‘lovchilar tarkibi.
104. Aksiz solig‘ining soliqqa tortish ob’yekti
105. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
106. Aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) doir soliq solinadigan operatsiyalar amalga oshiriladigan sana.
107. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq bazasiga tuzatish kiritish.
108. Aksiz to‘lanadigan tovarlar eksportini tasdiqlash.
109. Aksiz to‘lanadigan tovarlar va xizmatlarning ro‘yxati.
110. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq stavkalari va ularning tabaqalanish me’zonlari.
111. O‘zbekiston Respublikasida ishlab chiqarilgan mahsulotlarga aksiz solig‘i stavkalari.
112. O‘zbekiston Respublikasida import qilinadigan aksiz osti mahsulotlariga qo‘llaniladigan soliq stavkalari.
113. Aksiz solig‘ini hisoblab chiqarish
114. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish
115. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliqni to‘lash tartibi.
116. Foyda solig‘i
117. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining iqtisodiy mohiyati.
118. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining byudjet daromadida tutgan o‘rni.
119. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i to‘lovchilari tarkibi.
120. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining soliq solish ob’yekti
121. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha bazasi.
122. Yuridik shaxslarning jami daromadlari tarkibi.
123. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha soliqqa tortiladigan daromadni aniqlash tartibi.
124. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha soliq solishda hisobga olinmaydigan daromadlar.
125. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha soliqni hisoblashda xarajatlarni hisobga olish.
126. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha chegirib tashlanmaydigan xarajatlar.

127. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha zararlarni kelgusiga o‘tkazish.
128. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i stavkalari.
129. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ini hisoblab chiqarish.
130. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha hisobotni taqdim etish.
131. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i summasini to‘lash tartibi.
132. Ayrim soliq to‘lovchilar va operatsiyalar turlari bo‘yicha soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari
133. Ijtimoiy soliq
134. Ijtimoiy soliqni to‘lovchilar.
135. Ijtimoiy soliq solish ob’yekti.
136. Ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarish uchun soliq bazasi.
137. Ijtimoiy soliq stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.
138. Ijtimoiy soliq hisobot davri.
139. Ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarish tartibi
140. Ijtimoiy soliq hisobotini taqdim etish
141. Ijtimoiy soliqni to‘lash tartibi.
142. Ayrim toifadagi jismoniy shaxslar tomonidan ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarishning o‘ziga xos xususiyatlari
143. Ayrim toifadagi jismoniy shaxslar tomonidan ijtimoiy soliqni to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
144. Ixtiyoriy ravishda ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarishning o‘ziga xos xususiyatlari
145. Ixtiyoriy ravishda ijtimoiy soliqni to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
146. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq
147. O‘zbeksiton Respublikasi soliq tizimiga mol-mulk solig‘ining joriy etilishi va uning iqtisodiy mohiyati.
148. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq to‘lovchilari tarkibi.
149. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliqqa tortiladigan ob’yekt
150. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha solinadigan baza.
151. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliqqa tortiladigan mol-mulk bo‘yicha o‘rtacha qoldiq qiymatni aniqlash uslubiyati.
152. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliq stavkalari va ularning tabaqalanishi.
153. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliq imtiyozlari.
154. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni hisoblab chiqarish
155. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq hisobotini taqdim etish
156. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni to‘lash tartibi.
157. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i
158. Yer solig‘i joriy eitilishining asosiy sabablari.

159. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lovchilari tarkibi.
160. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq solish ob’yekti.
161. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
162. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari.
163. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq imtiyozlari.
164. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini hisoblab chiqarish.
165. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish
166. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lash tartibi.
167. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq
168. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq va uning joriy etilshi sabablari.
169. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lovchilar.
170. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti.
171. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq bazasi va uni aniqlash tartibi.
172. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari.
173. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq stavkalarining tabaqalanishi
174. Yer usti suv resurslari manbalari bo‘yicha suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari
175. Yer osti suv resurslari manbalari bo‘yicha suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari.
176. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish
177. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq hisobotini taqdim etish
178. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lash tartibi.
179. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq
180. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning o‘ziga xos xususiyatlari.
181. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq to‘lovchilar.
182. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
183. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq bazasi.
184. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari va ularning tabaqalanishi.
185. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish tartibi.
186. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish.
187. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lash tartibi.
188. Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi
189. Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi.
190. Avtotransport yig‘imlari va ularning turlari.
191. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq to‘lovchilar
192. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq solish ob’yekti
193. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq bazasi.
194. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq imtiyozlari.
195. Yig‘imlarning stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.
196. Yig‘imlarni hisoblab chiqarish tartibi

197. Yig‘imlarni to‘lash tartibi.
198. Ayrim turdagi tovarlar bilan chakana savdo qilish huquqi uchun yig‘im.
199. Aylanmadan olinadigan soliq
200. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar.
201. Aylanmadan olinadigan soliqni qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari.
202. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
203. Aylanmadan olinadigan soliq bazasi.
204. Yakka tartibdagi tadbirkorlarning aylanmadan olinadigan soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari.
205. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha belgilangan soliq stavkalari.
206. Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish
207. Aylanmadan olinadigan soliq hisobotlarini taqdim etish tartibi
208. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lash tartibi.
209. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari
210. To‘g‘ridan-to‘g‘ri xususiy chet el investitsiyalari ishtirokidagi yuridik shaxslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
211. Maxsus iqtisodiy zonalarning ishtirokchilariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
212. Mahsulot taqsimotiga oid bitim doirasida amalga oshiriladigan faoliyatga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
213. Advokatlar hay’atlariga, advokatlik firmalariga, advokatlik byurolariga va advokatlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
214. Xususiy amaliyot bilan shug‘ullanuvchi notariuslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
215. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i
216. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va uning o‘ziga xosligi.
217. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish ob’yekti
218. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha soliqqa tortiladigan baza.
219. Jismoniy shaxslarning jami daromadi va uning tarkibi.
220. Jami daromadga kiritilmaydigan daromadlar.
221. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining stavkasi.
222. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha imtiyozlar.
223. Soliq agentlarining majburiyati va javobgarligi.
224. Soliq agentlarida soliq solinadigan daromadlar.
225. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi.
226. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq hisobotini taqdim etish
227. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ito‘lash tartibi.
228. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq solinadigan daromadlar.
229. Ayrim toifadagi soliq to‘lovchilar tomonidan olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.

230. Mualliflik haqi tarzida olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
231. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya.
232. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani taqdim etish tartibi.
233. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya bo‘yicha soliq to‘lash tartibi.
234. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i
235. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari
236. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq ob’yekti
237. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq solinadigan baza
238. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i bo‘yicha belgilangan imtiyozlar
239. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq stavkalari.
240. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi
241. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lash tartibi.
242. Jismoniy shaxslardan undiriladigan yer solig‘i
243. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i va uning iqtisodiy ahamiyati.
244. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari
245. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq solish ob’yekti
246. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq bazasi.
247. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha belgilangan soliq imtiyozlari
248. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari.
249. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi.
250. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lash tartibi.
251. Aylanmadan olinadigan soliqni qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari.
252. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
253. Aylanmadan olinadigan soliq bazasi.
254. Yakka tartibdagi tadbirkorlarning aylanmadan olinadigan soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari.
255. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha belgilangan soliq stavkalari.
256. Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish
257. Aylanmadan olinadigan soliq hisobotlarini taqdim etish tartibi
258. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lash tartibi.
259. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari
260. To‘g‘ridan-to‘g‘ri xususiy chet el investitsiyalari ishtirokidagi yuridik shaxslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
261. Maxsus iqtisodiy zonalarning ishtirokchilariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
262. Mahsulot taqsimotiga oid bitim doirasida amalga oshiriladigan faoliyatga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
263. Advokatlar hay’atlariga, advokatlik firmalariga, advokatlik byurolariga va advokatlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.

264. Xususiy amaliyot bilan shug‘ullanuvchi notariuslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
265. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i
266. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va uning o‘ziga xosligi.
267. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish ob’yekti
268. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha soliqqa tortiladigan baza.
269. Jismoniy shaxslarning jami daromadi va uning tarkibi.
270. Jami daromadga kiritilmaydigan daromadlar.
271. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining stavkasi.
272. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha imtiyozlar.
273. Soliq agentlarining majburiyati va javobgarligi.
274. Soliq agentlarida soliq solinadigan daromadlar.
275. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi.
276. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq hisobotini taqdim etish
277. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ito‘lash tartibi.
278. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq solinadigan daromadlar.
279. Ayrim toifadagi soliq to‘lovchilar tomonidan olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
280. Mualliflik haqi tarzida olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
281. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya.
282. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani taqdim etish tartibi.
283. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya bo‘yicha soliq to‘lash tartibi.
284. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i
285. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari
286. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq ob’yekti
287. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq solinadigan baza
288. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i bo‘yicha belgilangan imtiyozlar
289. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq stavkalari.
290. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi
291. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lash tartibi.
292. Jismoniy shaxslardan undiriladigan yer solig‘i
293. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i va uning iqtisodiy ahamiyati.
294. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari
295. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq solish ob’yekti
296. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq bazasi.
297. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha belgilangan soliq imtiyozlari
298. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari.

299. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi.
300. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lash tartibi.

4.4. 1 OB uchun yozma ish savollari (150 ta)

1. “Soliqlar va soliqqa tortish” fanining predmeti, mazmuni va printsiplari
2. “Soliqlar va soliqqa tortish” fanining predmeti.
3. Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va zarurligi.
4. Soliq printsiplari.
5. Soliq solishning majburiylik prinsipi
6. Soliq solishning aniqligi va soliq organlarining soliq to‘lovchilar bilan hamkorligi prinsipi
7. Soliq solishning adolatlilik prinsipi
8. Soliq tizimining yagonaligi prinsipi
9. Soliq solishning oshkoralik prinsipi
10. Soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipi
11. Soliqlarning milliy daromadni qayta taqsimlash va iqtisodiyotni boshqarishdagi ahamiyati.
12. O‘zbekistonning soliqqa tortish tizimi.
13. Soliqqa tortish tizimining normativ-huquqiy asoslari.
14. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining vaqt bo‘yicha amal qilishi.
15. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan muddatlarni hisoblash tartibi.
16. O‘zbekiston Respublikasining soliq solishga oid xalqaro shartnomalarining qo‘llanilishi.
17. Bitimlarning iqtisodiy mazmuni va ularni yuridik jihatdan rasmiylashtirish.
18. O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar
19. O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar tizimi.
20. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan soliqlar
21. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan yig‘imlar.
22. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun O‘zbekiston Respublikasi hududida amaldagi maxsus soliq rejimlari.
23. Soliqlarning mohiyati
24. Yig‘imlarning mohiyati
25. Soliqlar va yig‘imlarning iqtisodiy mohiyatiga ko‘ra guruhlanishi
26. Soliqlar va yig‘imlarning byudjetga tushishiga ko‘ra guruhlanishi
27. Soliqlar va yig‘imlarning soliq to‘lovlari nuqtai-nazardan guruhlanishi.
28. Yuridik shaxslardan undirilgan soliqlar tarkibi
29. Yuridik shaxslardan undirilgan yig‘imlar tarkibi.
30. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlar
31. Jismoniy shaxslardan olinadigan yig‘imlar.
32. Soliqlarning elementlari.
33. Soliq solish ob’yekti.
34. Soliq bazasi.
35. Soliq stavkasi va ularni qo‘llash tartibi.

36. Soliq davri.
37. Soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi.
38. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi.
39. Soliq imtiyozlari.
40. Soliq hisobi
41. Soliq solish maqsadlarida hisobga olish va hisob hujjatlari
42. Soliq solish maqsadlarida hisob siyosati
43. Soliq solish maqsadlarida hisobni yuritish
44. Hisob hujjatlarini tuzish va saqlashga doir talablar
45. Alohida-alohida hisob va uni yuritish qoidalari.
46. Soliq hisoboti
47. Soliq hisobotini tuzish
48. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi
49. Soliq hisobotiga o‘zgartirishlar kiritish
50. Soliq hisobotini saqlash muddati
51. Soliq majburiyatini bajarish, soliq nazorati va soliqqa oid huquqbuzarlik uchun javobgarlik
52. Soliq majburiyatini bajarishning umumiy qoidalari.
53. Soliq majburiyatini bajarish.
54. Soliqlarni to‘lash muddatlarini o‘zgartirish.
55. Ortiqcha to‘langan va ortiqcha undirilgan soliqlarni hisobga olish hamda qaytarish.
56. Soliq majburiyatining bajarilishini ta’minlash.
57. Soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma.
58. Soliq qarzini undirish.
59. Soliq to‘lovchilarni va soliq solish ob’yektlarini hisobga olish.
60. Soliq nazorati to‘g‘risidagi umumiy qoidalar.
61. Soliq nazoratining shakllari.
62. Soliq tekshiruvlarining turlari.
63. Kameral soliq tekshiruvi.
64. Sayyor soliq tekshiruvi.
65. Soliq auditi.
66. Soliq tekshiruvlarining va soliq nazorati boshqa choralarining huquqiy oqibatlari.
67. Soliq monitoringi.
68. Transfert narxni belgilashda soliq nazorati.
69. Nazorat qilinadigan bitimlar.
70. Soliqqa oid huquqbuzarliklar sodir etganlik uchun javobgarlik to‘g‘risidagi umumiy qoidalar.
71. Soliqqa oid huquqbuzarliklar va ularni sodir etganlik uchun javobgarlik
72. Soliq organida hisobga qo‘yish tartibini buzish
73. Soliq hisobotini taqdim etish tartibini buzish
74. Nazorat-kassa texnikasini va hisob-kitob terminallarini qo‘llash tartibini buzish

75. Daromadlar va (yoki) xarajatlarnihisobga olish qoidalarini buzish
76. Soliq bazasini yashirish (kamaytirib koʻrsatish)
77. Soliqni (yigʻimni) toʻlamaslik yoki toʻliq toʻlamaslik
78. Hisobvaraq-fakturalarni rasmiylashtirish tartibini buzish
79. Transfert narxni belgilashda soliqlarni toʻlamaslik yoki toʻliq toʻlamaslik.
80. Soliq toʻgʻrisidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun banklarning javobgarligi.
81. Soliq organlarining hujjatlari va ular mansabdor shaxslarining harakatlari (harakatsizligi) ustidan shikoyat berish.
82. Qoʻshilgan qiymat solig‘i
83. Oʻzbekistonda qoʻshilgan qiymat solig‘i joriy qilinishining iqtisodiy sabablari va ahamiyati.
84. Qoʻshilgan qiymat solig‘ining rivojlanish bosqichlari.
85. Qoʻshilgan qiymat solig‘i toʻlovchilar tarkibi.
86. Qoʻshilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti
87. Qoʻshilgan qiymat solig‘i boʻyicha soliq solinadigan baza.
88. Qoʻshilgan qiymat solig‘i boʻyicha beligilangan imtiyozlar.
89. Qoʻshilgan qiymat solig‘i stavkalari.
90. Qoʻshilgan qiymat solig‘i nol darajali stavka boʻyicha soliq solish.
91. Byudjetga toʻlanadigan qoʻshilgan qiymat solig‘i summasini belgilash tartibi.
92. Qoʻshilgan qiymat solig‘i toʻlangan soliq summalarini hisobga olish.
93. Qoʻshilgan qiymat solig‘i hisobga kiritilmaydigan soliq summasi.
94. Qoʻshilgan qiymat solig‘ini toʻlash
95. Qoʻshilgan qiymat solig‘i hisob-kitoblarini taqdim etish muddatlari.
96. Birgalikdagi faoliyat, ishonchli boshqaruv yoki kontsessiya bitimi doirasida operatsiyalarni amalga oshirishda soliqni hisoblab chiqarish va toʻlashning oʻziga xos xususiyatlari.
97. Qayta tashkil etilganda soliq solishning oʻziga xos xususiyatlari.
98. Oʻzbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirishda qoʻshilgan qiymat solig‘i solishning oʻziga xos xususiyatlari.
99. Oʻzbekiston Respublikasi hududidan tovarlarni olib chiqishda qoʻshilgan qiymat solig‘i solishning oʻziga xos xususiyatlari.
100. Elektron shaklda xizmatlar koʻrsatuvchi chet el yuridik shaxslariga soliq solishning oʻziga xos xususiyatlari
101. Aksiz solig‘i
102. Aksiz solig‘i va uning soliq tizimida tutgan oʻrni.
103. Aksiz solig‘i toʻlovchilar tarkibi.
104. Aksiz solig‘ining soliqqa tortish ob’yekti
105. Aksiz solig‘i boʻyicha soliq solinadigan baza.
106. Aksiz toʻlanadigan tovarlarga (xizmatlarga) doir soliq solinadigan operatsiyalar amalga oshiriladigan sana.
107. Aksiz solig‘i boʻyicha soliq bazasiga tuzatish kiritish.
108. Aksiz toʻlanadigan tovarlar eksportini tasdiqlash.

109. Aksiz to‘lanadigan tovarlar va xizmatlarning ro‘yxati.
110. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq stavkalari va ularning tabaqalanish me’zonlari.
111. O‘zbekiston Respublikasida ishlab chiqarilgan mahsulotlarga aksiz solig‘i stavkalari.
112. O‘zbekiston Respublikasida import qilinadigan aksiz osti mahsulotlariga qo‘llaniladigan soliq stavkalari.
113. Aksiz solig‘ini hisoblab chiqarish
114. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish
115. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliqni to‘lash tartibi.
116. Foyda solig‘i
117. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining iqtisodiy mohiyati.
118. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining byudjet daromadida tutgan o‘rni.
119. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i to‘lovchilari tarkibi.
120. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining soliq solish ob’yekti
121. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha bazasi.
122. Yuridik shaxslarning jami daromadlari tarkibi.
123. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha soliqqa tortiladigan daromadni aniqlash tartibi.
124. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha soliq solishda hisobga olinmaydigan daromadlar.
125. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha soliqni hisoblashda xarajatlarni hisobga olish.
126. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha chegirib tashlanmaydigan xarajatlar.
127. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha zararlarni kelgusiga o‘tkazish.
128. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i stavkalari.
129. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ini hisoblab chiqarish.
130. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha hisobotni taqdim etish.
131. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i summasini to‘lash tartibi.
132. Ayrim soliq to‘lovchilar va operatsiyalar turlari bo‘yicha soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari
133. Aylanmadan olinadigan soliqni qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari.
134. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
135. Aylanmadan olinadigan soliq bazasi.
136. Yakka tartibdagi tadbirkorlarning aylanmadan olinadigan soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari.
137. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha belgilangan soliq stavkalari.
138. Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish
139. Aylanmadan olinadigan soliq hisobotlarini taqdim etish tartibi
140. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lash tartibi.

141. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari
142. To‘g‘ridan-to‘g‘ri xususiy chet el investitsiyalari ishtirokidagi yuridik shaxslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
143. Maxsus iqtisodiy zonalarning ishtirokchilariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
144. Mahsulot taqsimotiga oid bitim doirasida amalga oshiriladigan faoliyatga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
145. Advokatlar hay’atlariga, advokatlik firmalariga, advokatlik byurolariga va advokatlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
146. Xususiy amaliyot bilan shug‘ullanuvchi notariuslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
147. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i
148. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va uning o‘ziga xosligi.
149. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish ob’yekti
150. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha soliqqa tortiladigan baza.

4.5. 2 OB uchun yozma ish savollari (150 ta)

1. Jismoniy shaxslarning jami daromadi va uning tarkibi.
2. Jami daromadga kiritilmaydigan daromadlar.
3. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining stavkasi.
4. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha imtiyozlar.
5. Soliq agentlarining majburiyati va javobgarligi.
6. Soliq agentlarida soliq solinadigan daromadlar.
7. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi.
8. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq hisobotini taqdim etish
9. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ito‘lash tartibi.
10. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq solinadigan daromadlar.
11. Ayrim toifadagi soliq to‘lovchilar tomonidan olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
12. Mualliflik haqi tarzida olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
13. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya.
14. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani taqdim etish tartibi.
15. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya bo‘yicha soliq to‘lash tartibi.
16. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i
17. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari
18. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq ob’yekti
19. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq solinadigan baza
20. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i bo‘yicha belgilangan imtiyozlar

21. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq stavkalari.
22. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi
23. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lash tartibi.
24. Jismoniy shaxslardan undiriladigan yer solig‘i
25. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i va uning iqtisodiy ahamiyati.
26. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari
27. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq solish ob’yekti
28. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq bazasi.
29. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha belgilangan soliq imtiyozlari
30. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari.
31. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi.
32. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lash tartibi.
33. Ijtimoiy soliq
34. Ijtimoiy soliqni to‘lovchilar.
35. Ijtimoiy soliq solish ob’yekti.
36. Ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarish uchun soliq bazasi.
37. Ijtimoiy soliq stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.
38. Ijtimoiy soliq hisobot davri.
39. Ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarish tartibi
40. Ijtimoiy soliq hisobotini taqdim etish
41. Ijtimoiy soliqni to‘lash tartibi.
42. Ayrim toifadagi jismoniy shaxslar tomonidan ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarishning o‘ziga xos xususiyatlari
43. Ayrim toifadagi jismoniy shaxslar tomonidan ijtimoiy soliqni to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
44. Ixtiyoriy ravishda ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarishning o‘ziga xos xususiyatlari
45. Ixtiyoriy ravishda ijtimoiy soliqni to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
46. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq
47. O‘zbeksiton Respublikasi soliq tizimiga mol-mulk solig‘ining joriy etilishi va uning iqtisodiy mohiyati.
48. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq to‘lovchilari tarkibi.
49. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliqqa tortiladigan ob’yekt
50. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha solinadigan baza.
51. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliqqa tortiladigan mol-mulk bo‘yicha o‘rtacha qoldiq qiymatni aniqlash uslubiyati.
52. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliq stavkalari va ularning tabaqalanishi.
53. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliq imtiyozlari.

54. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni hisoblab chiqarish
55. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq hisobotini taqdim etish
56. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni to‘lash tartibi.
57. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i
58. Yer solig‘i joriy eitilishining asosiy sabablari.
59. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lovchilari tarkibi.
60. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq solish ob’yekti.
61. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
62. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari.
63. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq imtiyozlari.
64. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini hisoblab chiqarish.
65. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish
66. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lash tartibi.
67. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq
68. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq va uning joriy etilshi sabablari.
69. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lovchilar.
70. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti.
71. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq bazasi va uni aniqlash tartibi.
72. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari.
73. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq stavkalarining tabaqalanishi
74. Yer usti suv resurslari manbalari bo‘yicha suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari
75. Yer osti suv resurslari manbalari bo‘yicha suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari.
76. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish
77. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq hisobotini taqdim etish
78. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lash tartibi.
79. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq
80. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning o‘ziga xos xususiyatlari.
81. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq to‘lovchilar.
82. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
83. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq bazasi.
84. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari va ularning tabaqalanishi.
85. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish tartibi.
86. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish.
87. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lash tartibi.
88. Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi
89. Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi.
90. Avtotransport yig‘imlari va ularning turlari.
91. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq to‘lovchilar

92. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq solish ob’yekti
93. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq bazasi.
94. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq imtiyozlari.
95. Yig‘imlarning stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.
96. Yig‘imlarni hisoblab chiqarish tartibi
97. Yig‘imlarni to‘lash tartibi.
98. Ayrim turdagi tovarlar bilan chakana savdo qilish huquqi uchun yig‘im.
99. Aylanmadan olinadigan soliq
100. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar.
101. Aylanmadan olinadigan soliqni qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari.
102. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
103. Aylanmadan olinadigan soliq bazasi.
104. Yakka tartibdagi tadbirkorlarning aylanmadan olinadigan soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari.
105. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha belgilangan soliq stavkalari.
106. Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish
107. Aylanmadan olinadigan soliq hisobotlarini taqdim etish tartibi
108. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lash tartibi.
109. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari
110. To‘g‘ridan-to‘g‘ri xususiy chet el investitsiyalari ishtirokidagi yuridik shaxslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
111. Maxsus iqtisodiy zonalarning ishtirokchilariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
112. Mahsulot taqsimotiga oid bitim doirasida amalga oshiriladigan faoliyatga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
113. Advokatlar hay’atlariga, advokatlik firmalariga, advokatlik byurolariga va advokatlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
114. Xususiy amaliyot bilan shug‘ullanuvchi notariuslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
115. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i
116. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va uning o‘ziga xosligi.
117. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish ob’yekti
118. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha soliqqa tortiladigan baza.
119. Jismoniy shaxslarning jami daromadi va uning tarkibi.
120. Jami daromadga kiritilmaydigan daromadlar.
121. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining stavkasi.
122. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha imtiyozlar.
123. Soliq agentlarining majburiyati va javobgarligi.
124. Soliq agentlarida soliq solinadigan daromadlar.
125. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi.
126. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq hisobotini taqdim etish

127. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ito‘lash tartibi.
128. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq solinadigan daromadlar.
129. Ayrim toifadagi soliq to‘lovchilar tomonidan olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
130. Mualliflik haqi tarzida olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
131. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya.
132. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani taqdim etish tartibi.
133. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya bo‘yicha soliq to‘lash tartibi.
134. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i
135. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari
136. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq ob’yekti
137. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq solinadigan baza
138. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i bo‘yicha belgilangan imtiyozlar
139. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq stavkalari.
140. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi
141. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lash tartibi.
142. Jismoniy shaxslardan undiriladigan yer solig‘i
143. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i va uning iqtisodiy ahamiyati.
144. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari
145. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq solish ob’yekti
146. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq bazasi.
147. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha belgilangan soliq imtiyozlari
148. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari.
149. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi.
150. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lash tartibi.

4.6. YaB uchun yozma ish savollari (300 ta)

1. “Soliqlar va soliqqa tortish” fanining predmeti, mazmuni va printsiplari
2. “Soliqlar va soliqqa tortish” fanining predmeti.
3. Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va zarurligi.
4. Soliq printsiplari.
5. Soliq solishning majburiylik prinsipi
6. Soliq solishning aniqligi va soliq organlarining soliq to‘lovchilar bilan hamkorligi prinsipi
7. Soliq solishning adolatlilik prinsipi
8. Soliq tizimining yagonaligi prinsipi
9. Soliq solishning oshkoralik prinsipi
10. Soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipi

11. Soliqlarning milliy daromadni qayta taqsimlash va iqtisodiyotni boshqarishdagi ahamiyati.
12. O‘zbekistonning soliqqa tortish tizimi.
13. Soliqqa tortish tizimining normativ-huquqiy asoslari.
14. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining vaqt bo‘yicha amal qilishi.
15. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan muddatlarni hisoblash tartibi.
16. O‘zbekiston Respublikasining soliq solishga oid xalqaro shartnomalarining qo‘llanilishi.
17. Bitimlarning iqtisodiy mazmuni va ularni yuridik jihatdan rasmiylashtirish.
18. O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar
19. O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar tizimi.
20. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan soliqlar
21. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan yig‘imlar.
22. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun O‘zbekiston Respublikasi hududida amaldagi maxsus soliq rejimlari.
23. Soliqlarning mohiyati
24. Yig‘imlarning mohiyati
25. Soliqlar va yig‘imlarning iqtisodiy mohiyatiga ko‘ra guruhlanishi
26. Soliqlar va yig‘imlarning byudjetga tushishiga ko‘ra guruhlanishi
27. Soliqlar va yig‘imlarning soliq to‘lovlari nuqtai-nazardan guruhlanishi.
28. Yuridik shaxslardan undirilgan soliqlar tarkibi
29. Yuridik shaxslardan undirilgan yig‘imlar tarkibi.
30. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlar
31. Jismoniy shaxslardan olinadigan yig‘imlar.
32. Soliqlarning elementlari.
33. Soliq solish ob’yekti.
34. Soliq bazasi.
35. Soliq stavkasi va ularni qo‘llash tartibi.
36. Soliq davri.
37. Soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi.
38. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi.
39. Soliq imtiyozlari.
40. Soliq hisobi
41. Soliq solish maqsadlarida hisobga olish va hisob hujjatlari
42. Soliq solish maqsadlarida hisob siyosati
43. Soliq solish maqsadlarida hisobni yuritish
44. Hisob hujjatlarini tuzish va saqlashga doir talablar
45. Alohida-alohida hisob va uni yuritish qoidalari.
46. Soliq hisoboti
47. Soliq hisobotini tuzish
48. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi
49. Soliq hisobotiga o‘zgartirishlar kiritish
50. Soliq hisobotini saqlash muddati

51. Soliq majburiyatini bajarish, soliq nazorati va soliqqa oid huquqbuzarlik uchun javobgarlik
52. Soliq majburiyatini bajarishning umumiy qoidalari.
53. Soliq majburiyatini bajarish.
54. Soliqlarni to‘lash muddatlarini o‘zgartirish.
55. Ortiqcha to‘langan va ortiqcha undirilgan soliqlarni hisobga olish hamda qaytarish.
56. Soliq majburiyatining bajarilishini ta’minlash.
57. Soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma.
58. Soliq qarzini undirish.
59. Soliq to‘lovchilarni va soliq solish ob’yektlarini hisobga olish.
60. Soliq nazorati to‘g‘risidagi umumiy qoidalar.
61. Soliq nazoratining shakllari.
62. Soliq tekshiruvlarining turlari.
63. Kameral soliq tekshiruvi.
64. Sayyor soliq tekshiruvi.
65. Soliq auditi.
66. Soliq tekshiruvlarining va soliq nazorati boshqa choralarining huquqiy oqibatlari.
67. Soliq monitoringi.
68. Transfert narxni belgilashda soliq nazorati.
69. Nazorat qilinadigan bitimlar.
70. Soliqqa oid huquqbuzarliklar sodir etganlik uchun javobgarlik to‘g‘risidagi umumiy qoidalar.
71. Soliqqa oid huquqbuzarliklar va ularni sodir etganlik uchun javobgarlik
72. Soliq organida hisobga qo‘yish tartibini buzish
73. Soliq hisobotini taqdim etish tartibini buzish
74. Nazorat-kassa texnikasini va hisob-kitob terminallarini qo‘llash tartibini buzish
75. Daromadlar va (yoki) xarajatlarnihisobga olish qoidalarini buzish
76. Soliq bazasini yashirish (kamaytirib ko‘rsatish)
77. Soliqni (yig‘imni) to‘lamaslik yoki to‘liq to‘lamaslik
78. Hisobvaraq-fakturalarni rasmiylashtirish tartibini buzish
79. Transfert narxni belgilashda soliqlarni to‘lamaslik yoki to‘liq to‘lamaslik.
80. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun banklarning javobgarligi.
81. Soliq organlarining hujjatlari va ular mansabdor shaxslarining harakatlari (harakatsizligi) ustidan shikoyat berish.
82. Qo‘shilgan qiymat solig‘i
83. O‘zbekistonda qo‘shilgan qiymat solig‘i joriy qilinishining iqtisodiy sabablari va ahamiyati.
84. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining rivojlanish bosqichlari.
85. Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilar tarkibi.
86. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti

87. Qo‘shilgan qiymat solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
88. Qo‘shilgan qiymat solig‘i bo‘yicha beligilangan imtiyozlar.
89. Qo‘shilgan qiymat solig‘i stavkalari.
90. Qo‘shilgan qiymat solig‘i nol darajali stavka bo‘yicha soliq solish.
91. Byudjetga to‘lanadigan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasini belgilash tartibi.
92. Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘langan soliq summalarini hisobga olish.
93. Qo‘shilgan qiymat solig‘i hisobga kiritilmaydigan soliq summasi.
94. Qo‘shilgan qiymat solig‘ini to‘lash
95. Qo‘shilgan qiymat solig‘i hisob-kitoblarini taqdim etish muddatlari.
96. Birgalikdagi faoliyat, ishonchli boshqaruv yoki kontsessiya bitimi doirasida operatsiyalarni amalga oshirishda soliqni hisoblab chiqarish va to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
97. Qayta tashkil etilganda soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
98. O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirishda qo‘shilgan qiymat solig‘i solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
99. O‘zbekiston Respublikasi hududidan tovarlarni olib chiqishda qo‘shilgan qiymat solig‘i solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
100. Elektron shaklda xizmatlar ko‘rsatuvchi chet el yuridik shaxslariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari
101. Aksiz solig‘i
102. Aksiz solig‘i va uning soliq tizimida tutgan o‘rni.
103. Aksiz solig‘i to‘lovchilar tarkibi.
104. Aksiz solig‘ining soliqqa tortish ob’yekti
105. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
106. Aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) doir soliq solinadigan operatsiyalar amalga oshiriladigan sana.
107. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq bazasiga tuzatish kiritish.
108. Aksiz to‘lanadigan tovarlar eksportini tasdiqlash.
109. Aksiz to‘lanadigan tovarlar va xizmatlarning ro‘yxati.
110. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq stavkalari va ularning tabaqalanish me’zonlari.
111. O‘zbekiston Respublikasida ishlab chiqarilgan mahsulotlarga aksiz solig‘i stavkalari.
112. O‘zbekiston Respublikasida import qilinadigan aksiz osti mahsulotlariga qo‘llaniladigan soliq stavkalari.
113. Aksiz solig‘ini hisoblab chiqarish
114. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish
115. Aksiz solig‘i bo‘yicha soliqni to‘lash tartibi.
116. Foyda solig‘i
117. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining iqtisodiy mohiyati.
118. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining byudjet daromadida tutgan o‘rni.
119. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i to‘lovchilari tarkibi.
120. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ining soliq solish ob’yekti

121. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha bazasi.
122. Yuridik shaxslarning jami daromadlari tarkibi.
123. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha soliqqa tortiladigan daromadni aniqlash tartibi.
124. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha soliq solishda hisobga olinmaydigan daromadlar.
125. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha soliqni hisoblashda xarajatlarni hisobga olish.
126. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha chegirib tashlanmaydigan xarajatlar.
127. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha zararlarni kelgusiga o‘tkazish.
128. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i stavkalari.
129. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘ini hisoblab chiqarish.
130. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i bo‘yicha hisobotni taqdim etish.
131. Yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig‘i summasini to‘lash tartibi.
132. Ayrim soliq to‘lovchilar va operatsiyalar turlari bo‘yicha soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari
133. Ijtimoiy soliq
134. Ijtimoiy soliqni to‘lovchilar.
135. Ijtimoiy soliq solish ob’yekti.
136. Ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarish uchun soliq bazasi.
137. Ijtimoiy soliq stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.
138. Ijtimoiy soliq hisobot davri.
139. Ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarish tartibi
140. Ijtimoiy soliq hisobotini taqdim etish
141. Ijtimoiy soliqni to‘lash tartibi.
142. Ayrim toifadagi jismoniy shaxslar tomonidan ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarishning o‘ziga xos xususiyatlari
143. Ayrim toifadagi jismoniy shaxslar tomonidan ijtimoiy soliqni to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
144. Ixtiyoriy ravishda ijtimoiy soliqni hisoblab chiqarishning o‘ziga xos xususiyatlari
145. Ixtiyoriy ravishda ijtimoiy soliqni to‘lashning o‘ziga xos xususiyatlari.
146. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq
147. O‘zbeksiton Respublikasi soliq tizimiga mol-mulk solig‘ining joriy etilishi va uning iqtisodiy mohiyati.
148. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq to‘lovchilari tarkibi.
149. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliqqa tortiladigan ob’yekt
150. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha solinadigan baza.

151. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliqqa tortiladigan mol-mulk bo‘yicha o‘rtacha qoldiq qiymatni aniqlash uslubiyati.
152. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliq stavkalari va ularning tabaqalanishi.
153. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq bo‘yicha soliq imtiyozlari.
154. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni hisoblab chiqarish
155. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq hisobotini taqdim etish
156. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni to‘lash tartibi.
157. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i
158. Yer solig‘i joriy eitilishining asosiy sabablari.
159. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lovchilari tarkibi.
160. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq solish ob’yekti.
161. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq solinadigan baza.
162. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari.
163. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq imtiyozlari.
164. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini hisoblab chiqarish.
165. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish
166. Yuridik shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lash tartibi.
167. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq
168. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq va uning joriy etilshi sabablari.
169. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lovchilar.
170. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti.
171. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq bazasi va uni aniqlash tartibi.
172. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari.
173. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq stavkalarining tabaqalanishi
174. Yer usti suv resurslari manbalari bo‘yicha suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari
175. Yer osti suv resurslari manbalari bo‘yicha suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari.
176. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish
177. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliq hisobotini taqdim etish
178. Suv resurslaridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lash tartibi.
179. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq
180. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning o‘ziga xos xususiyatlari.
181. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq to‘lovchilar.
182. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
183. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq bazasi.
184. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqning stavkalari va ularning tabaqalanishi.
185. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni hisoblab chiqarish tartibi.

186. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliq bo‘yicha soliq hisobotini taqdim etish.
187. Yer qa’ridan foydalanganlik uchun soliqni to‘lash tartibi.
188. Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi
189. Yig‘imlar va ularni to‘lash tartibi.
190. Avtotransport yig‘imlari va ularning turlari.
191. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq to‘lovchilar
192. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq solish ob’yekti
193. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq bazasi.
194. Avtotransport yig‘imlari bo‘yicha soliq imtiyozlari.
195. Yig‘imlarning stavkalari va ularni qo‘llash tartibi.
196. Yig‘imlarni hisoblab chiqarish tartibi
197. Yig‘imlarni to‘lash tartibi.
198. Ayrim turdagi tovarlar bilan chakana savdo qilish huquqi uchun yig‘im.
199. Aylanmadan olinadigan soliq
200. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilar.
201. Aylanmadan olinadigan soliqni qo‘llashning o‘ziga xos xususiyatlari.
202. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
203. Aylanmadan olinadigan soliq bazasi.
204. Yakka tartibdagi tadbirkorlarning aylanmadan olinadigan soliq bazasini aniqlashning o‘ziga xos xususiyatlari.
205. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha belgilangan soliq stavkalari.
206. Aylanmadan olinadigan soliqni hisoblab chiqarish
207. Aylanmadan olinadigan soliq hisobotlarini taqdim etish tartibi
208. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lash tartibi.
209. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari
210. To‘g‘ridan-to‘g‘ri xususiy chet el investitsiyalari ishtirokidagi yuridik shaxslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
211. Maxsus iqtisodiy zonalarning ishtirokchilariga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
212. Mahsulot taqsimotiga oid bitim doirasida amalga oshiriladigan faoliyatga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
213. Advokatlar hay’atlariga, advokatlik firmalariga, advokatlik byurolariga va advokatlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
214. Xususiy amaliyot bilan shug‘ullanuvchi notariuslarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
215. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i
216. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i va uning o‘ziga xosligi.
217. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish ob’yekti
218. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha soliqqa tortiladigan baza.
219. Jismoniy shaxslarning jami daromadi va uning tarkibi.
220. Jami daromadga kiritilmaydigan daromadlar.

221. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ining stavkasi.
222. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i bo‘yicha imtiyozlar.
223. Soliq agentlarining majburiyati va javobgarligi.
224. Soliq agentlarida soliq solinadigan daromadlar.
225. Soliq agentlari tomonidan soliqni hisoblab chiqarish va ushlab qolish tartibi.
226. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq hisobotini taqdim etish
227. Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ito‘lash tartibi.
228. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya asosida soliq solinadigan daromadlar.
229. Ayrim toifadagi soliq to‘lovchilar tomonidan olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
230. Mualliflik haqi tarzida olingan daromadlarga soliq solishning o‘ziga xos xususiyatlari.
231. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya.
232. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiyani taqdim etish tartibi.
233. Jami yillik daromad to‘g‘risidagi deklaratsiya bo‘yicha soliq to‘lash tartibi.
234. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i
235. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari
236. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq ob’yekti
237. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq solinadigan baza
238. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i bo‘yicha belgilangan imtiyozlar
239. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i soliq stavkalari.
240. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi
241. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lash tartibi.
242. Jismoniy shaxslardan undiriladigan yer solig‘i
243. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i va uning iqtisodiy ahamiyati.
244. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari
245. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq solish ob’yekti
246. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq bazasi.
247. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bo‘yicha belgilangan soliq imtiyozlari
248. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i stavkalari.
249. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini hisoblab chiqarish tartibi.
250. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lash tartibi.
251. “Soliqlar va soliqqa tortish” fanining predmeti, mazmuni va printsiplari
252. “Soliqlar va soliqqa tortish” fanining predmeti.
253. Soliqlarning iqtisodiy mohiyati va zarurligi.
254. Soliq printsiplari.
255. Soliq solishning majburiylik prinsipi
256. Soliq solishning aniqligi va soliq organlarining soliq to‘lovchilar bilan hamkorligi prinsipi

257. Soliq solishning adolatlilik prinsipi
258. Soliq tizimining yagonaligi prinsipi
259. Soliq solishning oshkoralik prinsipi
260. Soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipi
261. Soliqlarning milliy daromadni qayta taqsimlash va iqtisodiyotni boshqarishdagi ahamiyati.
262. O‘zbekistonning soliqqa tortish tizimi.
263. Soliqqa tortish tizimining normativ-huquqiy asoslari.
264. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining vaqt bo‘yicha amal qilishi.
265. Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida belgilangan muddatlarni hisoblash tartibi.
266. O‘zbekiston Respublikasining soliq solishga oid xalqaro shartnomalarining qo‘llanilishi.
267. Bitimlarning iqtisodiy mazmuni va ularni yuridik jihatdan rasmiylashtirish.
268. O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar
269. O‘zbekiston Respublikasida soliqlar va yig‘imlar tizimi.
270. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan soliqlar
271. O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan yig‘imlar.
272. Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun O‘zbekiston Respublikasi hududida amaldagi maxsus soliq rejimlari.
273. Soliqlarning mohiyati
274. Yig‘imlarning mohiyati
275. Soliqlar va yig‘imlarning iqtisodiy mohiyatiga ko‘ra guruhlanishi
276. Soliqlar va yig‘imlarning byudjetga tushishiga ko‘ra guruhlanishi
277. Soliqlar va yig‘imlarning soliq to‘lovlari nuqtai-nazardan guruhlanishi.
278. Yuridik shaxslardan undirilgan soliqlar tarkibi
279. Yuridik shaxslardan undirilgan yig‘imlar tarkibi.
280. Jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlar
281. Jismoniy shaxslardan olinadigan yig‘imlar.
282. Soliqlarning elementlari.
283. Soliq solish ob’yekti.
284. Soliq bazasi.
285. Soliq stavkasi va ularni qo‘llash tartibi.
286. Soliq davri.
287. Soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish va to‘lash tartibi.
288. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi.
289. Soliq imtiyozlari.
290. Soliq hisobi
291. Soliq solish maqsadlarida hisobga olish va hisob hujjatlari
292. Soliq solish maqsadlarida hisob siyosati
293. Soliq solish maqsadlarida hisobni yuritish
294. Hisob hujjatlarini tuzish va saqlashga doir talablar
295. Alohida-alohida hisob va uni yuritish qoidalari.
296. Soliq hisoboti

297. Soliq hisobotini tuzish
298. Soliq hisobotini taqdim etish tartibi
299. Soliq hisobotiga o‘zgartirishlar kiritish
300. Soliq hisobotini saqlash muddati

4.7. 1 OB uchun test savollari (150 ta)

1.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasining soliq siyosatini takomillashtirish konsepsiyasi to‘g‘risida”gi farmoni qachon qabul qilindi?
A) 2017 yil 18 iyulda
*B) 2018 yil 29 iyunda
D) 2017 yil 7 fevralda
E) 2007 yil 25 dekabrda
2.O‘zbekiston Respublikasi Harakatlar strategiyasining nechanchi yo‘nalishida soliq yukini kamaytirish va soliqqa tortish tizimini soddalashtirish bo‘yicha masalalar vazifa qilib belgilangan?
A) to‘rtinchi yo‘nalishida
B) ikkinchi yo‘nalishida
D) beshinchi yo‘nalishida
*E) uchinchi yo‘nalishida
3.O‘zbekiston Respublikasi Soliq Kodeksi (yangi tahrirda) qachon qabul qilingan?
A) 2020 yil 24 yanvar
B) 2000 yil 26 dekabr
*D) 2019 yil 30 dekabr
E) 2008 yil 27 dekabr
4.O‘zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi tarkibini ko‘rsating.
*A) 21 bo‘lim, 71 bob, 480 moddadan iborat
B) 25 bo‘lim, 60 bob, 397 moddadan iborat
D) 20 bo‘lim, 44 bob, 300 moddadan iborat
E) 10 bo‘lim, 34 bob, 210 moddadan iborat
5.Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining prinsiplarini ko‘rsating
A) majburiylik, uzluksizlik, ishonchlilik, yagonalik, maxfiylik
B) soliq ob’yekti, bazasi, imtiyoz, stavka, soliq davri, taqdim etish va to‘lash tartibi
*D) majburiylik, aniqlilik, adolatlilik, yagonalik, oshkoralik, soliq to‘lovchining haqligi
E) maxfiylik, uzluksizlik, taqqoslanuvchanlik, ishonchlilik, haqqoniylik
6.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning aniqlik va hamkorlik prinsipi deb nomlangan?
A) 10-modda
B) 7-modda
D) 8-modda
*E) 9-modda
7.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning yagonalik prinsipi deb nomlangan?

A) 12-modda
B) 9-modda
D) 10-modda
*E) 11-modda
8.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning majburiyligi prinsipi deb nomlangan?
A) 9-modda
B) 7-modda
*D) 8-modda
E) 10-modda
9.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining oshkoraligi prinsipi deb nomlangan?
*A) 12-modda
B) 10-modda
D) 11-modda
E) 13-modda
10.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning adolatlilik prinsipi deb nomlangan?
A) 8-modda
*B) 10-modda
D) 6-modda
E) 9-modda
11.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipi deb nomlangan?
A) 11-modda
*B) 13-modda
D) 14-modda
E) 12-modda
12.Soliq deganda nima tushuniladi?
A) davlat maqsadli jamg‘armalariga majburiy pul to‘lovlari, bojxona to‘lovlari tushuniladi
B) mansabdor shaxslar tomonidan to‘lanishi lozim bo‘lgan yig‘imlar tushuniladi
*D) O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjetiga yoki davlat maqsadli jamg‘armasiga to‘lanadigan majburiy beg‘araz to‘lov tushuniladi
E) byudjet tizimiga Soliq Kodeksda yoki boshqa qonun hujjatlarida belgilangan majburiy to‘lov tushuniladi
13.Yig‘im nima?
A) O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjetiga yoki davlat maqsadli jamg‘armasiga to‘lanadigan majburiy beg‘araz to‘lov
B) mansabdor shaxslar tomonidan to‘lanishi lozim bo‘lgan yig‘imlar
D) muayyan miqdorlarda muntazam undiriladigan, davlat byudjetiga yo‘naltiriladigan pul to‘lovlari
*E) byudjet tizimiga Soliq Kodeksda yoki boshqa qonun hujjatlarida belgilangan majburiy to‘lov

14.Soliqqa tortishning nechta tamoyillari (prinsiplari) mavjud?
A) 5
*B) 6
D) 7
E) 8
15.O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun belgilangan maxsus soliq rejim
A) qat’iy belgilangan soliq
*B) aylanmadan olinadigan soliq
D) ijtimoiy soliq
E) qo‘shilgan qiymat solig‘i
16.Soliq to‘lovchilar – bu …….
*A) zimmasiga belgilangan soliqlar hamda yig‘imlarni to‘lash majburiyati yuklatilgan yuridik va jismoniy shaxslar
B) zimmasiga soliqlarni hisoblab chiqarish, soliq to‘lovchidan ushlab qolish va byudjet tizimiga o‘tkazish majburiyati yuklatilgan shaxslar
D) qonunga yoki ta’sis hujjatiga muvofiq soliq to‘lovchining vakili bo‘lishga vakolatli shaxslardir
E) O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari, chet davlatlarning fuqarolari, shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar
17.O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari, chet davlatlarning fuqarolari, shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar
A) soliq to‘lovchilardir
*B) jismoniy shaxslardir
D) rezidentlardir
E) yuridik shaxslardir
18.Soliq Kodeksiga muvofiq zimmasiga soliqlarni hisoblab chiqarish, soliq to‘lovchidan ushlab qolish va byudjet tizimiga o‘tkazish majburiyati yuklatilgan shaxslar
A) jismoniy shaxslar
B) vakolatli organlar
*D) soliq agentlari
E) yuridik shaxslar
19.Yuridik shaxslar deb kimlar e’tirof etiladi?
A) soliq organlari, bojxona organlari, yig‘imlarni undirish funksiyasini amalga oshiruvchi davlat organlari va tashkilotlar
B) Belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan shaxslar
D) O‘zbekiston Respublikasi chet davlatdagi fuqarolari, chet davlatlar fuqarolari, shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar
*E) O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga muvofiq tashkil etilgan yuridik shaxslar, xalqaro tashkilotlar
20.Belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan jismoniy shaxs

A) vakolatli organlar
*B) yakka tartibdagi tadbirkor
D) notijorat tashkilot
E) jamoat birlashmalari
21. Daromad olish maqsadiga ega bo‘lmagan, daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a’zolari) o‘rtasida taqsimlamaydigan yuridik shaxslar
A) byudjetdan tashqari jamg‘armalar
B) jamoat birlashmalari
*D) notijorat tashkilotlari
D) byudjet tashkilotlari
22.Soliq elementlariga nimalar kiradi?
*A) soliq ob’yekti, soliq bazasi, soliq stavkasi, soliq davri, soliq muddati
B) aniqlilik, yagonalik, adolatlilik, majburiylik, oshkoralik
D) majburiylik, uzluksizlik, ishonchlilik, yagonalik, maxfiylik
D) jismoniy shaxs, yuridik shaxs, rezident, norezident
23. O‘zbekiston Respublikasi hududida nechta soliq turlari amal qiladi?
A) 6
B) 7
D) 8
*E) 9
24.O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun necha turdagi maxsus soliq rejimlari belgilangan?
A) 5
*B) 3
D) 6
E) 4
25.Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga boshqa soliq to‘lovchilarga nisbatan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan afzalliklar, shu jumladan soliqni to‘lamaslik yoki ularni kamroq miqdorda to‘lash imkoniyati
A) soliq bazasi
B) soliq huquqlari
*D) soliq imtiyozlari
E) soliq majburiyati
26.Kimlar foyda solig‘i to‘lovchilari hisoblanadi?
*A) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar
B) davlat korxonalari, boshqaruv organlari, tashkilot, muassasalar
D) qishloq xo‘jalik tovar ishlab chiqaruvchilari
E) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar, O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar
27.Yakka tartibdagi tadbirkorlar qanday holatda foyda solig‘i to‘lovchisi hisoblanadi?
A) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari bir milliard so‘mgacha bo‘lsa

B) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari yuz million so‘mgacha bo‘lsa
*D) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari bir milliard so‘mdan ortiq bo‘lsa
E) qishloq xo‘jalik tovarlarini ishlab chiqaruvchi bo‘lsa
28. Foyda solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) rezident va norezidentlarning foydasi
*B) soliq to‘lovchi tomonidan olingan foyda
D) rezident va norezidentlarning mahsulot sotishdan tushgan yalpi tushum
E) moliya yilidagi jami daromadi
29. Foyda solig‘ining soliq solish bazasi
A) moliya yilidagi jami daromadi
B) soliq to‘lovchi tomonidan olingan foyda
D) rezident va norezidentlarning mahsulot sotishdan tushgan yalpi tushum
*E) soliq solinishi lozim bo‘lgan foyda summasi
30. Banklar uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 14 foiz
B) 12 foiz
*D) 20 foiz
D) 15 foiz
31. Sement (klinker) ishlab chiqarishni amalga oshiruvchi soliq to‘lovchilar uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 18 foiz
B) 15 foiz
D) 10 foiz
*D) 20 foiz
32.Dividendlar tarzidagi daromadlar uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
*A) 5 foiz
B) 10 foiz
D) 12 foiz
D) 20 foiz
33. Foyda solig‘ining stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 10 foiz
B) 12 foiz
D) 20 foiz
*D) 15 foiz
34. Foyda solig‘ining hisobot davri
A) har oy 10 kuni
*B) yilning choragi
D) bir oy
D) har oy 15 sanasi
35. Hisobot davri yakunlari bo‘yicha foyda solig‘ining hisob-kitobi qaysi muddatda taqdim etiladi?

A) yilning har choragida hisobot choragidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
B) yilning har oyida hisobot oyidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
*D) hisobot davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay
D) har chorakning 10-kunidan kechiktirmay
36. Soliq davri yakunlari bo‘yicha foyda solig‘ining hisob-kitobi qaysi muddatda taqdim etiladi?
*A) soliq davri o‘tgandan keyingi yilning 1 martidan kechiktirmay
B) soliq davri o‘tgandan keyingi yilning 15 fevralidan kechiktirmay
D) soliq davri yakuni 31 dekabrdan kechiktirmay
D) soliq davri boshi yilning 1 fevralidan kechiktirmay
37. Foyda solig‘i qaysi muddatda to‘lanadi?
A) har oyning 10-kunidan kechiktirmay hisoblab chiqarilgan yil choragi foyda solig‘i summasining uchdan bir qismi miqdorida
B) yilning har choragida hisobot choragidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
*D) hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha, tegishli hisobot (soliq) davri uchun soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay
D) yilning har oyida hisobot oyidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
38.Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilari
A) soliq solinadigan oborotlarga ega bo‘lgan yuridik shaxslar
*B) tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi va (yoki) tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qiluvchi O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslar
D) soliq solinadigan tovarlarni ishlab chiqaruvchilar va bojxona hududiga tovarlarni import qiluvchi jismoniy shaxslar
D) qishloq xo‘jalik tovarlari ishlab chiqaruvchilari
39.Kimlar qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilari hisoblanmaydi?
*A) davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari, aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchi shaxslar
B) tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga import qiluvchi yuridik va jismoniy shaxslar
D) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari, faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari
E) mahalliy soliq turlarini to‘lovchi qiluvchi yuridik va jismoniy shaxslar
40.Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan o‘z tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan shaxsiy (oilaviy) mol-mulkni realizasiya qilish
B) milliy valyuta yoki chet el valyutasi muomalasi bilan bog‘liq operasiyalarni amalga oshirish
*D) realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma, O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirish
E) yuridik shaxs qayta tashkil etilayotganda uning mol-mulkini huquqiy vorisga o‘tkazish

41. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti hisoblanmaydi
*A) yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan o‘z tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan shaxsiy (oilaviy) mol-mulkni realizasiya qilish
B) protez-ortopediya buyumlarini, nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun inventarni, shu jumladan ushbu buyumlar va inventarni ishlab chiqaruvchilar tomonidan realizasiya qilish
D) realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma, O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirish
E) byudjet mablag‘lari hisobidan bajariladigan ilmiy-tadqiqot va innovasiya ishlarini realizasiya qilish
42. Qo‘shilgan qiymat solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 20 foiz
B) 18 foiz
D) 10 foiz
*E) 15 foiz
43. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining hisobot davri
A) har oy 10 kuni
B) yilning choragi
*D) bir oy
E) har oy 15 sanasi
44.Qo‘shilgan qiymat solig‘ining hisob-kitobi soliq organlariga qaysi muddatda taqdim etiladi?
A) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning yigirma beshinchi kunidan kechiktirmay
*B) soliq davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirilmagan muddatda
D) soliq davridan keyingi oyning o‘ninchi kunidan kechiktirmay
E) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning o‘ninchi kunidan kechiktirmay
45.«Aksiz» so‘zi qaysi tildan olingan va nima ma’noni anglatadi?
*A) fransuz tilidan olingan bo‘lib, «kesish» ma’nosini anglatadi
B) nemis tilidan olingan bo‘lib, «qo‘shimcha» ma’nosini anglatadi
D) ispan tilidan olingan bo‘lib, «yordam» ma’nosini anglatadi
E) ingliz tilidan olingan bo‘lib, «kesish» ma’nosini anglatadi
46.Kimlar aksiz solig‘ini to‘lovchilari bo‘lib hisoblanadi?
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni eksportga chiqaruvchilar va bojxona hududiga aksiz to‘lanadigan tovarlarni import qiluvchilar
B) O‘zbekiston Respublikasining barsha yuridik va jismoniy shaxslari
*D) O‘zbekiston Respublikasi hududida aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqaruvchilar, tabiiy gazni iste’molchilarga realizasiya qilishni amalga oshiruvchilar, benzin, dizel yoqilg‘isini yakuniy iste’molchilarga realizasiya qilishni amalga oshiruvchilar
E) O‘zbekiston Respublikasida faoliyat yuritayotgan chet el yuridik va jismoniy

shaxslar
47. Aksiz solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni eksportga realizasiya qilish
B) ixtisoslashtirilgan gaz ta’minoti korxonalari orqali aholiga suyultirilgan gazni maishiy ehtiyojlar uchun realizasiya qilish
D) davlatlar, hukumatlar, xalqaro tashkilotlar orqali xayriya yordami maqsadida, shu jumladan texnik ko‘mak ko‘rsatish maqsadida olib kirish
*E) aksiz to‘lanadigan tovarlarni realizasiya qilish, yuridik shaxsning ustav fondiga hissa sifatida berish, o‘z ehtiyojlari uchun foydalanish
48.Aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) nisbatan soliq stavkalari mutlaq (qat’iy) summada belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi
A) realizasiya qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) qiymati
*B) aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) naturada ifodalangan hajmi
D) aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqarishga doir ishlarning qiymati
E) bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan bojxona qiymati
49.Ishlab chiqarilayotgan aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) soliq stavkalari foizlarda (advalor) belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqarishga doir ishlarning qiymati
B) bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan bojxona qiymati
*D) realizasiya qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) qiymati
E) aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) naturada ifodalangan hajmi
50. Aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) ro‘yxati va ularga doir soliq stavkalari qaysi me’yoriy hujjat bilan tasdiqlanadi?
*A) O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti to‘g‘risidagi Qonuni bilan
B) O‘zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi to‘g‘risidagi Qonuni bilan
D) O‘zbekiston Respublikasining Davlat bojxona to‘g‘risidagi Qonuni bilan
E) O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi bilan
51. 2020 yil 1 yanvaridan Etil spirtining (1 dal uchun) aksiz solig‘i stavkasi
A) 7700 so‘m
B) 102000 so‘m
D) 98000 so‘m
*E) 10800 so‘m
52. 2020 yil 1 yanvaridan Konyak (1 dal tayyor mahsulot uchun) aksiz solig‘i stavkasi
A) 10600 so‘m
*B) 102000 so‘m
D) 98000 so‘m
E) 10800 so‘m
53. 2020 yil 1 yanvaridan Pivo (1 dal tayyor mahsulot uchun) aksiz solig‘i stavkasi
*A) 10600 so‘m
B) 7700 so‘m
D) 98000 so‘m

E) 10800 so‘m
54. 2020 yil 1 yanvaridan Zargarlik buyumlari uchun aksiz solig‘i stavkasi
A) 15%
*B) 25%
D) 20%
E) 11%
55.Aksiz solig‘ining soliq davri
A) yil oyi
B) har chorak
D) kalendar yil
*E) bir oy
56.Aksiz solig‘ining hisob-kitobi soliq organlariga qaysi muddatda taqdim etiladi?
*A) har oyda, soliq davridan keyingi oyning 10-kunidan kechiktirmay
B) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
D) har oyda hisobot davridan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
E) har oyda, soliq davridan keyingi oyning 20-kunidan kechiktirmay
57.Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni to‘lovchilar
*A) O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq solish ob’yekti hisoblanuvchi mol-mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari, O‘zbekiston Respublikasi hududida ko‘chmas mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar
B) O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq solish ob’yekti hisoblanuvchi mol-mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasi jismoniy shaxslari, O‘zbekiston Respublikasi hududida ko‘chmas mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar
D) mulkka egalik qiluvchi va (yoki) undan foydalanuvchi yuridik va jismoniy shaxslar
E) O‘zbekiston Respublikasi hududida va undan tashqarida soliq solinadigan mol-mulkka ega bo‘lgan yuridik shaxslar
58. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq solish ob’yekti
A) qurilish materiallari, asbob uskunalar, texnikalar
B) kvartiralar, garajlar, mashina
D) yer uchastkalari, binolar, inshootlar
*E) ko‘chmas mulk
59. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq solish bazasi
A) ko‘chmas mulkning kadastr qiymati
B) ko‘chmas mulkning normativ (me’yoriy) qiymati
*D) ko‘chmas mulk bo‘yicha o‘rtacha yillik qoldiq qiymati
E) ko‘chmas mulkning bozor qiymati
60. Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini (nominal quvvati 0,1 MVt va undan ortiq bo‘lgan) o‘rnatganlik uchun qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan energiya ishlab chiqaruvchilar, ular foydalanishga joriy etilgan paytdan e’tiboran qancha muddatga mol-mulk solig‘idan ozod etiladi?
A) 20 yil muddatga

B) besh yil muddatga
D) o‘n besh yil muddatga
*E) o‘n yil muddatga
61. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 4 foiz
*B) 2 foiz
D) 5 foiz
E) 6 foiz
62. Umumiy foydalanishdagi temir yo‘llar, magistral quvurlar, aloqa va elektr uzatish liniyalari, shuningdek mazkur ob’yektlarning ajralmas texnologik qismi bo‘lgan inshootlar uchun yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 0,3 foiz
B) 0,5 foiz
*D) 0,2 foiz
E) 0,4 foiz
63. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
64. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) soliq hisoboti davridan keyingi yilning 15 fevraliga qadar
*B) yilda bir marta, yillik moliyaviy hisobot topshiriladigan muddatda
D) joriy soliq davrining 10 yanvarigacha
E) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
65. O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar tomonidan mol-mulk solig‘i hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) soliq hisoboti davridan keyingi yilning 1 martiga qadar
B) yilda bir marta, yillik moliyaviy hisobot topshiriladigan muddatda
*D) soliq hisoboti davridan keyingi yilning 15 fevraliga qadar
E) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
66. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq aylanmadan soliq to‘lovchilar tomonidan qachon to‘lanadi?
A) soliq davri uchun soliqni to‘lash teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
*B) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida yilning har choragi uchinchi oyining 10-kunidan kechiktirmay
D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha

E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
67. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq aylanmadan soliq to‘lovchilar hisoblanmaydigan soliq to‘lovchilar tomonidan qachon to‘lanadi?
A) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
B) soliq davri uchun soliqni to‘lash teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
D) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
*E) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida har oyning 10-kunidan kechiktirmay
68. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari
*A) mulkida soliq solish ob’yekti deb tan olinadigan mol-mulki bo‘lgan jismoniy shaxslar
B) egalik huquqiga ega bo‘lgan jismoniy va yuridik shaxslar
D) ko‘chmas mulkga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar
E) mulkida soliq solish ob’yekti deb tan olinadigan mol-mulki bo‘lgan yuridik shaxslar
69. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i ob’yekti
A) chorva hayvonlari, avtomashina, texnikalar
B) qurilish materiallari, asbob uskunalar, texnikalar
*D) uy-joylar, kvartiralar, dala hovli imoratlari, qurilishi tugallanmagan yashash uchun mo‘ljallanmagan ob’yektlar
E) foydalanishdagi barcha mol-mulklar
70. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘i bazasi
A) soliq solinmaydigan qismi chegirilgandan keyin qolgan mol-mulk
B) soliq solish ob’yektlarining normativ (me’yoriy) qiymati
D) ko‘chmas mulk o‘rtacha yillik qoldiq qiymati
*E) soliq solish ob’yektlarining kadastr qiymati
71. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘ini hisoblab chiqarish maqsadida soliq bazasi necha so‘mdan kam bo‘lishi mumkin emas?
A) to‘qson million so‘mdan
*B) qirq ikki million so‘mdan
D) oltmish million so‘mdan
E) o‘ttiz million so‘mdan
72. Bitta jismoniy shaxs bir nechta soliq solish ob’yekti bo‘yicha soliq to‘lovchi bo‘lgan taqdirda soliq solinadigan baza qanday hisoblab chiqiladi?
*A) har bir ob’yekt bo‘yicha alohida hisoblab chiqiladi
B) barcha ob’yekt bo‘yicha bitta soliq bazasi qo‘llaniladi
D) har bir ob’yektning joylashgan joyi bo‘yicha hisoblab chiqiladi
E) har bir ob’yektning turi bo‘yicha umumiy tarzda hisoblab chiqiladi
73. Qaysi jismoniy shaxslarning mulkida bo‘lgan mol-mulk soliq solishdan ozod etiladi?

A) I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslarning, o‘n nafar va undan ortiq bolalari bor ota-onalaridan birining
B) kam ta’minlangan oilalarning, pensionerlarning
D) notijorat tashkilotlarning, byudjet tashkilotlarining
*E) urush nogironlari va qatnashchilarining, O‘zbekiston Qahramonining, Sovet Ittifoqi Qahramonining
74. Qaysi jismoniy shaxslarning mulkida bo‘lgan mol-mulk oltmish kvadrat metr doirasida soliq solishdan ozod qilinadi?
A) urush nogironlari va qatnashchilari, shuningdek doirasi qonun hujjatlari bilan belgilanadigan ularga tenglashtirilgan shaxslar
B) O‘zbekiston Qahramoni, Sovet Ittifoqi Qahramoni, Mehnat Qahramoni unvonlariga sazovor bo‘lgan, uchala darajadagi Shuhrat ordeni bilan taqdirlangan fuqarolarning
*D) I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslarning, o‘n nafar va undan ortiq bolalari bor ota-onalaridan birining, pensionerlarning
E) notijorat tashkilotlarning, byudjet tashkilotlarining
75. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘i bo‘yicha tegishli imtiyozlarda soliq solinmaydigan maydon o‘lchami necha kvadrat metr doirasida belgilangan?
*A) oltmish kvadrat metr
B) sakson kvadrat metr
D) ellik kvadrat metr
E) yetmish kvadrat metr
76. Jismoniy shaxs mol-mulk solig‘i bo‘yicha bir nechta imtiyozga ega bo‘lsa
*A) mulkdorning tanloviga ko‘ra faqat bitta yashash uchun mo‘ljallangan ko‘chmas mulk ob’yektiga tatbiq etiladi
B) mulkdorning barcha yashash uchun mo‘ljallangan ko‘chmas mulk ob’yektiga tatbiq etiladi
D) mulkdorning har bir oila a’zosiga teng ulushda tatbiq etiladi
E) mulkdorning tanloviga ko‘ra faqat ikkita yashash uchun mo‘ljallangan ko‘chmas mulk ob’yektiga tatbiq etiladi
77. Jismoniy shaxslarning uy-joylar va kvartiralar, dala hovli imoratlari (umumiy maydoni 200 kv.m dan ortiq bo‘lganlari bundan mustasno), boshqa imoratlar, binolar va inshootlari uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 0,25 foiz
*B) 0,2 foiz
D) 0,3 foiz
E) 2 foiz
78. Jismoniy shaxslarning shaharlarda joylashgan umumiy maydoni 200 kv.m dan va 500 kv.m ga qadar bo‘lgan uy-joylar va kvartiralar uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
*A) 0,25 foiz
B) 0,35 foiz
D) 0,3 foiz

E) 0,2 foiz
79. Jismoniy shaxslarning shaharlarda joylashgan umumiy maydoni 500 kv.m dan ortiq bo‘lgan uy-joylar va kvartiralar uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 2 foiz
B) 0,2 foiz
*D) 0,35 foiz
E) 0,25 foiz
80. Jismoniy shaxslarning tadbirkorlik faoliyati uchun yakka tartibdagi tadbirkorga ijaraga berishda foydalaniladigan soliq solish ob’yektlari uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 0,35 foiz
B) 0,2 foiz
*D) 2 foiz
E) 0,25 foiz
81. Jismoniy shaxslarning normativ muddatda qurilishi tugallanmagan yashash uchun mo‘ljallanmagan ob’yektlariga nisbatan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 3 foiz
*B) 4 foiz
D) 0,35 foiz
E) 2 foiz
82. Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
83. Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni to‘lash to‘g‘risidagi to‘lov xabarnomasi soliq organi tomonidan soliq to‘lovchilarga qaysi sanada topshiriladi?
A) har yili 1 maydan kechiktirmay
B) har yili 1 yanvardan kechiktirmay
*D) har yili 1 martdan kechiktirmay
E) har yili 1 apreldan kechiktirmay
84. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘i soliq davri uchun qaysi muddatda to‘lanadi?
*A) teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
B) hisobot yilining 15 oktyabriga qadar
D) teng ulushlarda 15 iyunga va 15 oktyabrga qadar
E) soliq davrining har choragi 15 kuniga qadar
85. Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i to‘lovchilari
*A) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan yuridik shaxslar
B) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar
D) qishloq xo‘jalik korxonalari, fermer xo‘jaliklar

E) notijorat tashkilotlari, davlat organlari, byudjet tashkilotlari
86. Yuridik shaxslar tomonidan ko‘chmas mulk ijaraga berilgan taqdirda soliq to‘lovchi kim hisoblanadi?
A) ijaraga beruvchi va ijaraga oluvchi teng ulushlarda
B) ijaraga oluvchi
*D) ijaraga beruvchi
E) ko‘chmas mulkni baholovchi
87. Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i ob’yekti
A) aholining madaniy-maishiy ehtiyojlarini qondirish va dam olishi uchun foydalaniladigan yerlar
B) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida jismoniy shaxslarda bo‘lgan yer uchastkalari
D) aholi punktlarining, bog‘dorchilik, uzumchilik yoki polizchilik shirkatlarining umumiy foydalanishdagi yerlari
*E) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yuridik shaxslarda bo‘lgan yer uchastkalari
88. Qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yerlar bo‘yicha yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i bazasi
*A) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holda, qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yer uchastkasining umumiy maydoni
B) yer uchastkasining kadastr qiymati
D) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holdagi qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yer uchastkasining umumiy maydoni
E) soliq solinmaydigan yer uchastkalari chegirib tashlangan holda, yer uchastkalarining qonun hujjatlariga muvofiq aniqlangan normativ qiymati
89. Qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i bazasi
A) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holda, qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yer uchastkasining umumiy maydoni
*B) soliq solinmaydigan yer uchastkalari chegirib tashlangan holda, yer uchastkalarining qonun hujjatlariga muvofiq aniqlangan normativ qiymati
D) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holdagi qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yer uchastkasining umumiy maydoni
E) yer uchastkasining kadastr qiymati
90.Meva-sabzavotchilik qishloq xo‘jaligi korxonalari uchun meva-sabzavotchilik mahsulotlari egallagan yerlar uchun yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i bazasi
A) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holda, yer uchastkasining umumiy maydoni
B) yer uchastkalarining normativ qiymati
*D) yer uchastkasining umumiy maydoni
E) yer uchastkasining kadastr qiymati
91. Qayta tiklanadigan manbalardan energiya ishlab chiqaruvchilar qayta tiklanadigan energiya manbalari (nominal quvvati 0,1 MVt va ko‘proq) uskunalari

egallagan yer uchastkalari bo‘yicha ular ishga tushirilgan paytdan e’tiboran qancha muddatga soliqdan ozod etiladi?
A) 20 yil muddatga
B) besh yil muddatga
D) o‘n besh yil muddatga
*E) o‘n yil muddatga
92. Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha soliq stavkalari qishloq xo‘jaligi ekinzorlarining normativ qiymatiga nisbatan necha foiz qilib belgilangan?
A) 2,95 foiz
B) 6 foiz
*D) 0,95 foiz
E) 2 foiz
93. Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘ining soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
94.Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘ining hisoboti qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yerlar bo‘yicha qaysi muddatga taqdim etiladi?
A) joriy soliq davrining 1 mayiga qadar
*B) joriy soliq davrining 10 yanvariga qadar
D) joriy soliq davrining 1 fevraliga qadar
E) joriy soliq davrining 10 dekabriga qadar
95.Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘ining hisoboti qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha qaysi muddatga taqdim etiladi?
*A) joriy soliq davrining 1 mayiga qadar
B) joriy soliq davrining 10 yanvariga qadar
D) joriy soliq davrining 1 avgustiga qadar
E) joriy soliq davrining 10 dekabriga qadar
96.Soliq davri mobaynida qishloq xo‘jaligi ekinzorlarining umumiy maydonida va tarkibida o‘zgarishlar yuz bergan yuridik shaxslar qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlari bo‘yicha aniqlashtirilgan soliq hisobotini qaysi muddatga qadar taqdim etishi kerak?
A) joriy yilning 1 iyuniga qadar
B) joriy yilning 1 sentyabriga qadar
D) joriy yilning 1 mayiga qadar
*E) joriy yilning 1 dekabriga qadar
97.Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun aylanmadan soliq to‘lovchilar uchun yer solig‘ini soliq organiga to‘lash qachon amalga oshiriladi?
A) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
B) kalendar yil oxirida
*D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha

E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
98.Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun aylanmadan soliq to‘lovchi bo‘lmagan soliq to‘lovchilar uchun yer solig‘ini soliq organiga to‘lash qachon amalga oshiriladi?
*A) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
B) kalendar yil oxirida
D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
99.Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun aylanmadan soliq to‘lovchi bo‘lmagan soliq to‘lovchilar uchun yer solig‘ini to‘lash qachon amalga oshiriladi?
A) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
B) hisobot yilining 1 iyuliga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
*E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
100. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari
*A) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar, shuningdek yuridik shaxs tashkil etgan yoki etmagan holdagi dehqon xo‘jaliklari
B) mulk huquqi, egalik qilish huquqi, foydalanish huquqi yoki ijara huquqi asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan yuridik shaxslar, fermer xo‘jaliklari
D) mulk huquqi, egalik qilish huquqi, foydalanish huquqi yoki ijara huquqi asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan notijorat tashkilotlari
E) qishloq xo‘jaligi tovarlari ishlab chiqaruvchilar hamda qishloq xo‘jaligi yo‘nalishidagi ilmiy-tadqiqot tashkilotlarining tajriba-eksperimental xo‘jaliklari
101. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i ob’yekti
*A) dehqon xo‘jaligini yuritish, yakka tartibda uy-joy qurilishi uchun meros qilib qoldiriladigan umrbod egalik qilishga berilgan yer uchastkalari
B) qishloq xo‘jaligini yuritish uchun mo‘ljallangan va mo‘ljallanmangan yer uchastkalari
D) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yuridik shaxslarda bo‘lgan yer uchastkalari
E) aholining madaniy-maishiy ehtiyojlarini qondirish va dam olishi uchun foydalaniladigan yerlar
102. Qaysi yer uchastkalari jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i ob’yekti bo‘lmaydi?

*A) ko‘p kvartirali uylar egallagan yer uchastkalari
B) tadbirkorlik faoliyatini yuritish uchun foydalanishga yoki ijaraga berilgan yer uchastkalari
D) dehqon xo‘jaligini yuritish uchun meros qilib qoldiriladigan umrbod egalik qilishga berilgan yer uchastkalari
E) ko‘p kvartirali uylarda joylashgan yashash uchun mo‘ljallanmagan ko‘chmas mulk ob’yektlari egallagan yer uchastkalari
103. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bazasi
*A) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining maydoni
B) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining normativ qiymati
D) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining inventarizatsiya qiymati
E) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining kadastr qiymati
104. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lashdan kimlar ozod qilinadi?
*A) urush nogironlari va qatnashchilari, O‘zbekiston Qahramoni, I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar, yolg‘iz pensionerlar
B) notijorat tashkilotlarning, byudjet tashkilotlari
D) madaniyat, ta’lim, sog‘liqni saqlash, nogironlarning jamoat birlashmalari
E) mudofaa, ichki ishlar organlari harbiy xizmatchilari
105. Jismoniy shaxs yer solig‘i bo‘yicha bir nechta imtiyozga ega bo‘lsa
*A) soliq to‘lovchining tanlovi bo‘yicha faqat bitta yer uchastkasiga beriladi
B) soliq to‘lovchining barcha yer uchastkasiga taalluqli bo‘ladi
D) soliq to‘lovchining har bir oila a’zosiga teng ulushda taalluqli bo‘ladi
E) soliq to‘lovchining tanlovi bo‘yicha faqat ikkita yer uchastkasiga beriladi
106. Samarqand shahri uchun yakka tartibda uy-joy qurishga beriladigan yerlar uchun jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ining stavkasi 1 kv.m uchun necha so‘m qilib belgilangan?
*A) 258,8 so‘m
B) 153,6 so‘m
D) 133,4 so‘m
E) 213 so‘m
107. Yakka tartibda uy-joy qurish va turar joyni obodonlashtirish uchun berilgan yer uchastkalarining tomorqa qismiga qishloq xo‘jaligi ekinlarini ekish yoki uni obodonlashtirish amalga oshirilmagan taqdirda soliq necha baravar miqdorda to‘lanadi?
*A) uch baravar miqdorda
B) to‘rt baravar miqdorda
D) ikki baravar miqdorda
E) bir baravar miqdorda
108. Jismoniy shaxslar tomonidan yer uchastkalaridan hujjatlarsiz foydalanilganda, soliq stavkasi belgilangan soliq stavkalarining necha baravari miqdorida

belgilanadi?
uch baravari miqdorida
*A) uch baravar miqdorda
B) ikki baravar miqdorda
D) to‘rt baravar miqdorda
E) besh baravar miqdorda
109. Jismoniy shaxslar tomonidan yer uchastkalaridan yer uchastkasiga bo‘lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarda ko‘rsatilganidan kattaroq hajmda foydalanilganda, soliq stavkasi belgilangan soliq stavkalarining necha baravari miqdorida belgilanadi?
*A) uch baravar miqdorda
B) ikki baravar miqdorda
D) to‘rt baravar miqdorda
E) besh baravar miqdorda
110. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ining soliq davri
*A) kalendar yil
B) olti oy
D) bir oy
E) yil choragi
101. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lash to‘g‘risidagi to‘lov xabarnomasi soliq organi tomonidan soliq to‘lovchilarga qaysi sanada topshiriladi?
*A) har yili 1 martdan kechiktirmay
B) har yili 1 yanvardan kechiktirmay
D) har yili 1 maydan kechiktirmay
E) har yili 1 apreldan kechiktirmay
102. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq davri uchun qaysi muddatda to‘lanadi?
*A) teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
B) hisobot yilining 15 oktyabriga qadar
D) teng ulushlarda 15 iyunga va 15 oktyabrga qadar
E) soliq davrining har choragi 15 kuniga qadar
103.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ini to‘lovchilari
*A) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari va norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar
B) O‘zbekiston Respublikasida tadbirkorlik faoliyati bilan shug‘ullanuvchi jismoniy shaxslar
D) O‘zbekiston Respublikasida soliq solinadigan daromadga ega bo‘lgan yuridik shaxslar
E) byudjet tashkilotlari, notijorat tashkilotlari
104.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i ob’yekti nima?
A) soliq to‘lovchining mehnat haqi
B) jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i chegirilganidan keyin jismoniy shaxs ixtiyorida qoladigan daromad
*D) soliq to‘lovchining jami daromadi

E) norezidentlarning O‘zbekiston Respublikasi va undan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlari
105.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish bazasi nima?
A) rezident va norezidentlar uchun soliq imtiyozlarini hisobga olgan holdagi jami daromadlari
B) rezident va norezidentlarning jami daromadi
D) rezident va norezidentlar uchun soliq imtiyozlari qo‘llanmagan holdagi jami daromadlari
*E) rezidentlar uchun soliq imtiyozlarini hisobga olgan holdagi jami daromadlari, norezidentlar uchun soliq imtiyozlari qo‘llanmagan holdagi jami daromadlari
106.Jismoniy shaxslarning jami daromadi tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
A) yalpi foyda, asosiy faoliyat foydasi, umumxo‘jalik foydasi, sof foyda
B) konpensatsiya to‘lovlari, rag‘batlantirish xususiyatiga ega daromadlari
*D) mehnatga haq to‘lash tarzidagi, mulkiy, moddiy naf tarzidagi va boshqa daromadlar
E) jami daromaddan soliq solishdan ozod qilingan daromadlar chiqarilgandan keyin qolgan daromadlar
107.Jami daromadga kiritilmaydigan daromadlar
A) kompensatsiya to‘lovlari, foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
*B) olingan alimentlar, davlat pensiyalari, stipendiyalar, donorlik uchun pul mukofotlari
D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) mehnatga haq to‘lash tarzidagi, mulkiy, moddiy naf tarzidagi va boshqa daromadlar
108.Mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlar tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
*A) mehnat haqi, kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
B) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
D) foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
E) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
109.Rag‘batlantirish xususiyatiga ega to‘lovlar tarkibiga qaysi to‘lovlar kiradi?
A) xodimning aybisiz bekor turib qolingan vaqt uchun to‘lov, ijodiy ta’tillar uchun to‘lov, yillik asosiy ta’til uchun to‘lov, jamoat vazifalarini bajarganlik uchun mehnatga to‘lov
B) og‘ir mehnat sharoitlarida ishlaganlik uchun ustamalar, oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymati, ko‘p smenali rejimda ishlaganlik uchun ustamalar
*D) ko‘p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti, yillik ish yakunlari bo‘yicha pul mukofoti, ta’tilga qo‘shimcha haqlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to‘lov
E) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz

summalari
110.Kompensasiya to‘lovlari tarkibiga qaysi to‘lovlar kiradi?
A) ko‘p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti, yillik ish yakunlari bo‘yicha pul mukofoti, ta’tilga qo‘shimcha haqlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to‘lov
B) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) xodimning aybisiz bekor turib qolingan vaqt uchun to‘lov, ijodiy ta’tillar uchun to‘lov, yillik asosiy ta’til uchun to‘lov, jamoat vazifalarini bajarganlik uchun mehnatga to‘lov
*D) og‘ir mehnat sharoitlarida ishlaganlik uchun ustamalar, oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymati, ko‘p smenali rejimda ishlaganlik uchun ustamalar
111.Ishlanmagan vaqt uchun haq to‘lash jumlasiga nimalar kiradi?
A) og‘ir mehnat sharoitlarida ishlaganlik uchun ustamalar, oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymati, ko‘p smenali rejimda ishlaganlik uchun ustamalar
*B) xodimning aybisiz bekor turib qolingan vaqt uchun to‘lov, ijodiy ta’tillar uchun to‘lov, yillik asosiy ta’til uchun to‘lov, jamoat vazifalarini bajarganlik uchun mehnatga to‘lov
D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) ko‘p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti, yillik ish yakunlari bo‘yicha pul mukofoti, ta’tilga qo‘shimcha haqlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to‘lov
112.Jismoniy shaxslarning mulkiy daromadlar tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
*A) foizlar, dividendlar, mol-mulkni ijaraga berishdan olingan daromadlar, royalti
B) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
D) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
E) kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
113.Jismoniy shaxslarning moddiy naf tarzidagi daromadlari tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
A) kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
B) foizlar, dividendlar, mol-mulkni ijaraga berishdan olingan daromadlar, royalti
*D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
114.Jismoniy shaxslarning boshqa daromadlari tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
*A) yutuqlar, tanlovlarda sovrinli o‘rinlar uchun beriladigan sovrinlar, pul mukofotlari, pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
B) foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar

D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
115.Jismoniy shaxslarning soliq solinmaydigan daromadlariga qaysi daromadlar kiradi?
A) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
B) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
D) foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
*E) moddiy yordam summalari, vaqtinchalik bir martalik ishlarni bajarishdan olingan daromadlar, uy xo‘jaligida hayvonlarni tirik holda sotishdan olinadigan daromadlar
116.Qaysi jismoniy shaxslar daromadiga soliq solinmaydi?
A) prokuratura organlarining daraja unvonlariga ega bo‘lgan xodimlari, gastrol-konsert faoliyati bilan shug‘ullanish huquqini beruvchi litsenziyasi bo‘lgan shaxslar, mudofaa, ichki ishlar xodimi
*B) chet davlatlar diplomatik vakolatxonalarining boshliqlari, konsullik muassasalarining mansabdor shaxslari, xalqaro nohukumat tashkilotlarining mansabdor shaxslari
D) O‘zbekiston Qahramoni, Mehnat Qahramoni, urush qatnashchilari, bolalikdan nogironligi bo‘lgan shaxslar, I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar
E) O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari
117.Qaysi jismoniy shaxslar daromadiga soliq solishdan qisman ozod qilingan?
A) xalqaro nohukumat tashkilotlarining mansabdor shaxslari
B) musobaqalarda, ko‘riklarda, tanlovlarda sovrinli o‘rinlar ni egallagan shaxslar
*D) O‘zbekiston Qahramoni, Mehnat Qahramoni, urush qatnashchilari, bolalikdan nogironligi bo‘lgan shaxslar, I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar
E) chet davlatlar diplomatik vakolatxonalarining boshliqlari, konsullik muassasalarining mansabdor shaxslari
118.O‘zbekiston Respublikasi hududida 2020 yil 1 fevralidan belgilangan mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdori
A) 634880 so‘m
B) 223 000 so‘m
*D) 679 330 so‘m
E) 238 610 so‘m
119.O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan bazaviy hisoblash miqdori
A) 238 610 so‘m
*B) 223 000 so‘m
D) 679 330 so‘m
E) 634880 so‘m
120.O‘zbekiston Respublikasida 2020 yil 1 fevraldan boshlab byudjet muassasalari va tashkilotlari xodimlarining ish haqi, pensiyalar, stipendiyalar, nafaqalar hamda

kam ta’minlangan oilalarga beriladigan moddiy yordam miqdori necha barobarga oshirildi?
*A) 1,07 barobarga
B) 1,6 barobarga
D) 1,06 barobarga
E) 1,7 barobarga
121. Jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 16 foiz
B) 10 foiz
D) 14 foiz
*E) 12 foiz
122.O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlariga necha foizlik soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinadi?
A) 10 foizlik
B) 12 foizlik
*D) 5 foizlik
E) 6 foizlik
123.O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlariga necha foizlik soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinadi?
*A) 10 foizlik
B) 12 foizlik
D) 5 foizlik
E) 6 foizlik
124. Jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq bo‘yicha soliq agentlari uchun hisobot davri
A) har oy 10 kuni
B) yil choragi
*D) bir oy
E) har oy 15 sanasi
125.Jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq davlat byudjetiga qaysi muddatlarda to‘lanadi?
A) yilning har choragida, yil choragi ikkinchi oyining 15-kuniga qadar teng ulushlarda
B) yilda bir marta hisobot davridan keyingi yilning 15 fevralidan kechiktirmasdan
D) har oyning 25 sanasidan kechiktirmay
*E) to‘lov manbaida hisoblab chiqarilgan soliq summasi soliq to‘lovchiga daromadlarni to‘lash bilan bir vaqtda, lekin soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay
126. Daromadlar natura shaklida amalga oshirilganda soliq davlat byudjetiga qaysi muddatlarda to‘lanadi?
A) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan oy tugaganidan keyin o‘n besh kun ichida to‘lanadi

*B) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan oy tugaganidan keyin besh kun ichida to‘lanadi
D) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan chorak tugaganidan keyin besh kun ichida to‘lanadi
E) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan oy tugaganidan keyin o‘n kun ichida to‘lanadi
127. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilari
A) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan jami daromadi bir milliard so‘mdan oshmagan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari
B) aksiz solig‘i to‘lanadigan tovarlarni (xizmatlarni) ishlab chiqaruvchi va foydali qazilmalarni kavlab olishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar, benzin, dizel yoqilg‘isi va gazni realizasiya qilishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar
D) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadi yuz million so‘mdan oshgan, lekin bir milliard so‘mgacha bo‘lgan yakka tartibdagi tadbirkorlar
*E) A va C to‘g‘ri
128. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
A) jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq
*B) jami daromad
D) realisatsiya qiymati
E) soliq solinadigan oborot
129. Yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun aylanmadan olinadigan soliq bazasi
A) tadbirkorlik faoliyati doirasida realizatsiya qilingan tovarlar qiymati
B) tadbirkorlik faoliyati doirasida olingan jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq
*D) tadbirkorlik faoliyati doirasida olingan jami daromadi
E) tadbirkorlik faoliyati doirasidan tashqari olingan daromadlari
130. Iqtisodiyotning barcha tarmoqlaridagi soliq to‘lovchilar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 8 foiz
B) 6 foiz
D) 5 foiz
*E) 4 foiz
131. Bojxona rasmiylashtiruvi bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatadigan yuridik shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 25 foiz
B) 4 foiz
*D) 5 foiz
E) 8 foiz
132. Konsert-tomosha ko‘rsatish faoliyati bilan shug‘ullanish uchun lisenziyaga ega bo‘lgan yuridik va jismoniy shaxslarni jalb etish yo‘li bilan ommaviy tomosha tadbirlarini tashkil etishdan daromadlar oladigan yuridik shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?

*A) 5 foiz
B) 13 foiz
D) 6 foiz
E) 8 foiz
133. Asosiy faoliyati mol-mulkni ijaraga berish hisoblangan yuridik shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 5 foiz
B) 4 foiz
D) 6 foiz
*E) 8 foiz
134. Umumiy ovqatlanish korxonalari (aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 10 foiz
*B) 8 foiz
D) 6 foiz
E) 4 foiz
135. Umumiy ovqatlanish korxonalari (borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 6 foiz
B) 5 foiz
*D) 4 foiz
E) 3 foiz
136. Chakana savdo sohasidagi soliq to‘lovchilar (aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 3 foiz
*B) 4 foiz
D) 5 foiz
E) 6 foiz
137. Chakana savdo sohasidagi soliq to‘lovchilar (borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 4 foiz
*B) 1 foiz
D) 2 foiz
E) 5 foiz
138. Ulgurji, shuningdek ulgurji-chakana savdoni amalga oshiradigan savdo korxonalari uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
*A) 4 foiz
B) 6 foiz
D) 2 foiz
E) 5 foiz
139. Ulgurji va chakana dorixona tashkilotlari (aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq

stavkasi necha foiz?
A) 4 foiz
B) 5 foiz
D) 2 foiz
*E) 3 foiz
140. Ulgurji va chakana dorixona tashkilotlari (borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 3 foiz
B) 4 foiz
*D) 1 foiz
E) 2 foiz
141. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
142. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha hisobot davri
A) kalendar yil
*B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
143. Aylanmadan olinadigan soliqning hisobot davri yakunlari bo‘yicha soliq hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) hisobot davridan keyingi oyning beshinchi kunidan kechiktirmay
B) soliq davridan keyingi davrning beshinchi fevralidan kechiktirmay
*D) hisobot davridan keyingi oyning o‘n beshinchi kunidan kechiktirmay
E) soliq davridan keyingi davrning o‘n beshinchi fevralidan kechiktirmay
144. Aylanmadan olinadigan soliqning soliq davri yakunlari bo‘yicha soliq hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) hisobot davridan keyingi oyning beshinchi kunidan kechiktirmay
B) soliq davridan keyingi davrning beshinchi fevralidan kechiktirmay
D) hisobot davridan keyingi oyning o‘n beshinchi kunidan kechiktirmay
*E) soliq davridan keyingi davrning o‘n beshinchi fevralidan kechiktirmay
145. O‘zbekiston Respublikasi hududida ijtimoiy soliq qachondan joriy etildi?
*A) 2020 yil 1 yanvardan boshlab
B) 2019 yil 1 oktyabrdan boshlab
D) 2020 yil 1 martdan boshlab
E) 2019 yil 1 sentyabrdan boshlab
146. Ijtimoiy soliqni to‘lovchilari
A) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan jami daromadi bir milliard so‘mdan oshmagan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari
B) aksiz solig‘i to‘lanadigan tovarlarni (xizmatlarni) ishlab chiqaruvchi va foydali qazilmalarni kavlab olishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar, benzin, dizel

yoqilg‘isi va gazni realizasiya qilishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar
D) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadi yuz million so‘mdan oshgan, lekin bir milliard so‘mgacha bo‘lgan yakka tartibdagi tadbirkorlar
*E) O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari, O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, chet el yuridik shaxslarining vakolatxonalari va filiallari
147. Ijtimoiy soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
A) xodimlarning mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlari
B) byudjet tashkilotlari xodimlarining jami daromadi
*D) ish beruvchining xodimlar mehnatiga haq to‘lashga doir xarajatlari
E) ish beruvchining xodimlar mehnatiga haq to‘lashga doir daromadlari
148. Ijtimoiy soliqning soliq solish bazasi
A) realizatsiya qilingan tovarlar qiymati
B) jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq
*D) to‘lanadigan xarajatlar summasi
E) tadbirkorlik faoliyati doirasidan tashqari olingan daromadlari
149. Soliq to‘lovchilar uchun ijtimoiy soliq stavkasi necha foiz?
A) 7 foiz
*B) 12 foiz
D) 4,7 foiz
E) 25 foiz
150. Byudjet tashkilotlari uchun ijtimoiy soliq stavkasi necha foiz?
*A) 25 foiz
B) 7 foiz
D) 12 foiz
E) 4,7 foiz

4.8. 2 OB uchun test savollari (150 ta)

1.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasining soliq siyosatini takomillashtirish konsepsiyasi to‘g‘risida”gi farmoni qachon qabul qilindi?
A) 2017 yil 18 iyulda
*B) 2018 yil 29 iyunda
D) 2017 yil 7 fevralda
E) 2007 yil 25 dekabrda
2.O‘zbekiston Respublikasi Harakatlar strategiyasining nechanchi yo‘nalishida soliq yukini kamaytirish va soliqqa tortish tizimini soddalashtirish bo‘yicha masalalar vazifa qilib belgilangan?
A) to‘rtinchi yo‘nalishida
B) ikkinchi yo‘nalishida
D) beshinchi yo‘nalishida
*E) uchinchi yo‘nalishida
3.O‘zbekiston Respublikasi Soliq Kodeksi (yangi tahrirda) qachon qabul qilingan?

A) 2020 yil 24 yanvar
B) 2000 yil 26 dekabr
*D) 2019 yil 30 dekabr
E) 2008 yil 27 dekabr
4.O‘zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi tarkibini ko‘rsating.
*A) 21 bo‘lim, 71 bob, 480 moddadan iborat
B) 25 bo‘lim, 60 bob, 397 moddadan iborat
D) 20 bo‘lim, 44 bob, 300 moddadan iborat
E) 10 bo‘lim, 34 bob, 210 moddadan iborat
5.Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining prinsiplarini ko‘rsating
A) majburiylik, uzluksizlik, ishonchlilik, yagonalik, maxfiylik
B) soliq ob’yekti, bazasi, imtiyoz, stavka, soliq davri, taqdim etish va to‘lash tartibi
*D) majburiylik, aniqlilik, adolatlilik, yagonalik, oshkoralik, soliq to‘lovchining haqligi
E) maxfiylik, uzluksizlik, taqqoslanuvchanlik, ishonchlilik, haqqoniylik
6.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning aniqlik va hamkorlik prinsipi deb nomlangan?
A) 10-modda
B) 7-modda
D) 8-modda
*E) 9-modda
7.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning yagonalik prinsipi deb nomlangan?
A) 12-modda
B) 9-modda
D) 10-modda
*E) 11-modda
8.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning majburiyligi prinsipi deb nomlangan?
A) 9-modda
B) 7-modda
*D) 8-modda
E) 10-modda
9.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining oshkoraligi prinsipi deb nomlangan?
*A) 12-modda
B) 10-modda
D) 11-modda
E) 13-modda
10.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning adolatlilik prinsipi deb nomlangan?
A) 8-modda
*B) 10-modda
D) 6-modda

E) 9-modda
11.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipi deb nomlangan?
A) 11-modda
*B) 13-modda
D) 14-modda
E) 12-modda
12.Soliq deganda nima tushuniladi?
A) davlat maqsadli jamg‘armalariga majburiy pul to‘lovlari, bojxona to‘lovlari tushuniladi
B) mansabdor shaxslar tomonidan to‘lanishi lozim bo‘lgan yig‘imlar tushuniladi
*D) O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjetiga yoki davlat maqsadli jamg‘armasiga to‘lanadigan majburiy beg‘araz to‘lov tushuniladi
E) byudjet tizimiga Soliq Kodeksda yoki boshqa qonun hujjatlarida belgilangan majburiy to‘lov tushuniladi
13.Yig‘im nima?
A) O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjetiga yoki davlat maqsadli jamg‘armasiga to‘lanadigan majburiy beg‘araz to‘lov
B) mansabdor shaxslar tomonidan to‘lanishi lozim bo‘lgan yig‘imlar
D) muayyan miqdorlarda muntazam undiriladigan, davlat byudjetiga yo‘naltiriladigan pul to‘lovlari
*E) byudjet tizimiga Soliq Kodeksda yoki boshqa qonun hujjatlarida belgilangan majburiy to‘lov
14.Soliqqa tortishning nechta tamoyillari (prinsiplari) mavjud?
A) 5
*B) 6
D) 7
E) 8
15.O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun belgilangan maxsus soliq rejim
A) qat’iy belgilangan soliq
*B) aylanmadan olinadigan soliq
D) ijtimoiy soliq
E) qo‘shilgan qiymat solig‘i
16.Soliq to‘lovchilar – bu …….
*A) zimmasiga belgilangan soliqlar hamda yig‘imlarni to‘lash majburiyati yuklatilgan yuridik va jismoniy shaxslar
B) zimmasiga soliqlarni hisoblab chiqarish, soliq to‘lovchidan ushlab qolish va byudjet tizimiga o‘tkazish majburiyati yuklatilgan shaxslar
D) qonunga yoki ta’sis hujjatiga muvofiq soliq to‘lovchining vakili bo‘lishga vakolatli shaxslardir
E) O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari, chet davlatlarning fuqarolari, shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar
17.O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari, chet davlatlarning fuqarolari,

shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar
A) soliq to‘lovchilardir
*B) jismoniy shaxslardir
D) rezidentlardir
E) yuridik shaxslardir
18.Soliq Kodeksiga muvofiq zimmasiga soliqlarni hisoblab chiqarish, soliq to‘lovchidan ushlab qolish va byudjet tizimiga o‘tkazish majburiyati yuklatilgan shaxslar
A) jismoniy shaxslar
B) vakolatli organlar
*D) soliq agentlari
E) yuridik shaxslar
19.Yuridik shaxslar deb kimlar e’tirof etiladi?
A) soliq organlari, bojxona organlari, yig‘imlarni undirish funksiyasini amalga oshiruvchi davlat organlari va tashkilotlar
B) Belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan shaxslar
D) O‘zbekiston Respublikasi chet davlatdagi fuqarolari, chet davlatlar fuqarolari, shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar
*E) O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga muvofiq tashkil etilgan yuridik shaxslar, xalqaro tashkilotlar
20.Belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan jismoniy shaxs
A) vakolatli organlar
*B) yakka tartibdagi tadbirkor
D) notijorat tashkilot
E) jamoat birlashmalari
21. Daromad olish maqsadiga ega bo‘lmagan, daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a’zolari) o‘rtasida taqsimlamaydigan yuridik shaxslar
A) byudjetdan tashqari jamg‘armalar
B) jamoat birlashmalari
*D) notijorat tashkilotlari
E) byudjet tashkilotlari
22.Soliq elementlariga nimalar kiradi?
*A) soliq ob’yekti, soliq bazasi, soliq stavkasi, soliq davri, soliq muddati
B) aniqlilik, yagonalik, adolatlilik, majburiylik, oshkoralik
D) majburiylik, uzluksizlik, ishonchlilik, yagonalik, maxfiylik
E) jismoniy shaxs, yuridik shaxs, rezident, norezident
23. O‘zbekiston Respublikasi hududida nechta soliq turlari amal qiladi?
A) 6
B) 7
D) 8
*E) 9
24.O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun

necha turdagi maxsus soliq rejimlari belgilangan?
A) 5
*B) 3
D) 6
E) 4
25.Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga boshqa soliq to‘lovchilarga nisbatan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan afzalliklar, shu jumladan soliqni to‘lamaslik yoki ularni kamroq miqdorda to‘lash imkoniyati
A) soliq bazasi
B) soliq huquqlari
*D) soliq imtiyozlari
E) soliq majburiyati
26.Kimlar foyda solig‘i to‘lovchilari hisoblanadi?
*A) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar
B) davlat korxonalari, boshqaruv organlari, tashkilot, muassasalar
D) qishloq xo‘jalik tovar ishlab chiqaruvchilari
E) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar, O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar
27.Yakka tartibdagi tadbirkorlar qanday holatda foyda solig‘i to‘lovchisi hisoblanadi?
A) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari bir milliard so‘mgacha bo‘lsa
B) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari yuz million so‘mgacha bo‘lsa
*D) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari bir milliard so‘mdan ortiq bo‘lsa
E) qishloq xo‘jalik tovarlarini ishlab chiqaruvchi bo‘lsa
28. Foyda solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) rezident va norezidentlarning foydasi
*B) soliq to‘lovchi tomonidan olingan foyda
D) rezident va norezidentlarning mahsulot sotishdan tushgan yalpi tushum
E) moliya yilidagi jami daromadi
29. Foyda solig‘ining soliq solish bazasi
A) moliya yilidagi jami daromadi
B) soliq to‘lovchi tomonidan olingan foyda
D) rezident va norezidentlarning mahsulot sotishdan tushgan yalpi tushum
*E) soliq solinishi lozim bo‘lgan foyda summasi
30. Banklar uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 14 foiz
B) 12 foiz
*D) 20 foiz
E) 15 foiz
31. Sement (klinker) ishlab chiqarishni amalga oshiruvchi soliq to‘lovchilar uchun

foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 18 foiz
B) 15 foiz
D) 10 foiz
*E) 20 foiz
32.Dividendlar tarzidagi daromadlar uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
*A) 5 foiz
B) 10 foiz
D) 12 foiz
E) 20 foiz
33. Foyda solig‘ining stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 10 foiz
B) 12 foiz
D) 20 foiz
*E) 15 foiz
34. Foyda solig‘ining hisobot davri
A) har oy 10 kuni
*B) yilning choragi
D) bir oy
E) har oy 15 sanasi
35. Hisobot davri yakunlari bo‘yicha foyda solig‘ining hisob-kitobi qaysi muddatda taqdim etiladi?
A) yilning har choragida hisobot choragidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
B) yilning har oyida hisobot oyidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
*D) hisobot davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay
E) har chorakning 10-kunidan kechiktirmay
36. Soliq davri yakunlari bo‘yicha foyda solig‘ining hisob-kitobi qaysi muddatda taqdim etiladi?
*A) soliq davri o‘tgandan keyingi yilning 1 martidan kechiktirmay
B) soliq davri o‘tgandan keyingi yilning 15 fevralidan kechiktirmay
D) soliq davri yakuni 31 dekabrdan kechiktirmay
E) soliq davri boshi yilning 1 fevralidan kechiktirmay
37. Foyda solig‘i qaysi muddatda to‘lanadi?
A) har oyning 10-kunidan kechiktirmay hisoblab chiqarilgan yil choragi foyda solig‘i summasining uchdan bir qismi miqdorida
B) yilning har choragida hisobot choragidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
*D) hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha, tegishli hisobot (soliq) davri uchun soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay
E) yilning har oyida hisobot oyidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
38.Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilari
A) soliq solinadigan oborotlarga ega bo‘lgan yuridik shaxslar

*B) tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi va (yoki) tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qiluvchi O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslar
D) soliq solinadigan tovarlarni ishlab chiqaruvchilar va bojxona hududiga tovarlarni import qiluvchi jismoniy shaxslar
E) qishloq xo‘jalik tovarlari ishlab chiqaruvchilari
39.Kimlar qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilari hisoblanmaydi?
*A) davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari, aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchi shaxslar
B) tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga import qiluvchi yuridik va jismoniy shaxslar
D) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari, faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari
E) mahalliy soliq turlarini to‘lovchi qiluvchi yuridik va jismoniy shaxslar
40.Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan o‘z tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan shaxsiy (oilaviy) mol-mulkni realizasiya qilish
B) milliy valyuta yoki chet el valyutasi muomalasi bilan bog‘liq operasiyalarni amalga oshirish
*D) realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma, O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirish
E) yuridik shaxs qayta tashkil etilayotganda uning mol-mulkini huquqiy vorisga o‘tkazish
41. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti hisoblanmaydi
*A) yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan o‘z tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan shaxsiy (oilaviy) mol-mulkni realizasiya qilish
B) protez-ortopediya buyumlarini, nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun inventarni, shu jumladan ushbu buyumlar va inventarni ishlab chiqaruvchilar tomonidan realizasiya qilish
D) realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma, O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirish
E) byudjet mablag‘lari hisobidan bajariladigan ilmiy-tadqiqot va innovasiya ishlarini realizasiya qilish
42. Qo‘shilgan qiymat solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 20 foiz
B) 18 foiz
D) 10 foiz
*E) 15 foiz
43. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining hisobot davri
A) har oy 10 kuni
B) yilning choragi
*D) bir oy
E) har oy 15 sanasi

44.Qo‘shilgan qiymat solig‘ining hisob-kitobi soliq organlariga qaysi muddatda taqdim etiladi?
A) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning yigirma beshinchi kunidan kechiktirmay
*B) soliq davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirilmagan muddatda
D) soliq davridan keyingi oyning o‘ninchi kunidan kechiktirmay
E) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning o‘ninchi kunidan kechiktirmay
45.«Aksiz» so‘zi qaysi tildan olingan va nima ma’noni anglatadi?
*A) fransuz tilidan olingan bo‘lib, «kesish» ma’nosini anglatadi
B) nemis tilidan olingan bo‘lib, «qo‘shimcha» ma’nosini anglatadi
D) ispan tilidan olingan bo‘lib, «yordam» ma’nosini anglatadi
E) ingliz tilidan olingan bo‘lib, «kesish» ma’nosini anglatadi
46.Kimlar aksiz solig‘ini to‘lovchilari bo‘lib hisoblanadi?
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni eksportga chiqaruvchilar va bojxona hududiga aksiz to‘lanadigan tovarlarni import qiluvchilar
B) O‘zbekiston Respublikasining barsha yuridik va jismoniy shaxslari
*D) O‘zbekiston Respublikasi hududida aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqaruvchilar, tabiiy gazni iste’molchilarga realizasiya qilishni amalga oshiruvchilar, benzin, dizel yoqilg‘isini yakuniy iste’molchilarga realizasiya qilishni amalga oshiruvchilar
E) O‘zbekiston Respublikasida faoliyat yuritayotgan chet el yuridik va jismoniy shaxslar
47. Aksiz solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni eksportga realizasiya qilish
B) ixtisoslashtirilgan gaz ta’minoti korxonalari orqali aholiga suyultirilgan gazni maishiy ehtiyojlar uchun realizasiya qilish
D) davlatlar, hukumatlar, xalqaro tashkilotlar orqali xayriya yordami maqsadida, shu jumladan texnik ko‘mak ko‘rsatish maqsadida olib kirish
*E) aksiz to‘lanadigan tovarlarni realizasiya qilish, yuridik shaxsning ustav fondiga hissa sifatida berish, o‘z ehtiyojlari uchun foydalanish
48.Aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) nisbatan soliq stavkalari mutlaq (qat’iy) summada belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi
A) realizasiya qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) qiymati
*B) aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) naturada ifodalangan hajmi
D) aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqarishga doir ishlarning qiymati
E) bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan bojxona qiymati
49.Ishlab chiqarilayotgan aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) soliq stavkalari foizlarda (advalor) belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqarishga doir ishlarning qiymati
B) bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan bojxona qiymati

*D) realizasiya qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) qiymati
E) aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) naturada ifodalangan hajmi
50. Aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) ro‘yxati va ularga doir soliq stavkalari qaysi me’yoriy hujjat bilan tasdiqlanadi?
*A) O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti to‘g‘risidagi Qonuni bilan
B) O‘zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi to‘g‘risidagi Qonuni bilan
D) O‘zbekiston Respublikasining Davlat bojxona to‘g‘risidagi Qonuni bilan
E) O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi bilan
51. 2020 yil 1 yanvaridan Etil spirtining (1 dal uchun) aksiz solig‘i stavkasi
A) 7700 so‘m
B) 102000 so‘m
D) 98000 so‘m
*E) 10800 so‘m
52. 2020 yil 1 yanvaridan Konyak (1 dal tayyor mahsulot uchun) aksiz solig‘i stavkasi
A) 10600 so‘m
*B) 102000 so‘m
D) 98000 so‘m
E) 10800 so‘m
53. 2020 yil 1 yanvaridan Pivo (1 dal tayyor mahsulot uchun) aksiz solig‘i stavkasi
*A) 10600 so‘m
B) 7700 so‘m
D) 98000 so‘m
E) 10800 so‘m
54. 2020 yil 1 yanvaridan Zargarlik buyumlari uchun aksiz solig‘i stavkasi
A) 15%
*B) 25%
D) 20%
E) 11%
55.Aksiz solig‘ining soliq davri
A) yil oyi
B) har chorak
D) kalendar yil
*E) bir oy
56.Aksiz solig‘ining hisob-kitobi soliq organlariga qaysi muddatda taqdim etiladi?
*A) har oyda, soliq davridan keyingi oyning 10-kunidan kechiktirmay
B) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
D) har oyda hisobot davridan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
E) har oyda, soliq davridan keyingi oyning 20-kunidan kechiktirmay
57.Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni to‘lovchilar
*A) O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq solish ob’yekti hisoblanuvchi mol-mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari, O‘zbekiston Respublikasi hududida ko‘chmas mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar

B) O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq solish ob’yekti hisoblanuvchi mol-mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasi jismoniy shaxslari, O‘zbekiston Respublikasi hududida ko‘chmas mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar
D) mulkka egalik qiluvchi va (yoki) undan foydalanuvchi yuridik va jismoniy shaxslar
E) O‘zbekiston Respublikasi hududida va undan tashqarida soliq solinadigan mol-mulkka ega bo‘lgan yuridik shaxslar
58. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq solish ob’yekti
A) qurilish materiallari, asbob uskunalar, texnikalar
B) kvartiralar, garajlar, mashina
D) yer uchastkalari, binolar, inshootlar
*E) ko‘chmas mulk
59. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq solish bazasi
A) ko‘chmas mulkning kadastr qiymati
B) ko‘chmas mulkning normativ (me’yoriy) qiymati
*D) ko‘chmas mulk bo‘yicha o‘rtacha yillik qoldiq qiymati
E) ko‘chmas mulkning bozor qiymati
60. Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini (nominal quvvati 0,1 MVt va undan ortiq bo‘lgan) o‘rnatganlik uchun qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan energiya ishlab chiqaruvchilar, ular foydalanishga joriy etilgan paytdan e’tiboran qancha muddatga mol-mulk solig‘idan ozod etiladi?
A) 20 yil muddatga
B) besh yil muddatga
D) o‘n besh yil muddatga
*E) o‘n yil muddatga
61. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 4 foiz
*B) 2 foiz
D) 5 foiz
E) 6 foiz
62. Umumiy foydalanishdagi temir yo‘llar, magistral quvurlar, aloqa va elektr uzatish liniyalari, shuningdek mazkur ob’yektlarning ajralmas texnologik qismi bo‘lgan inshootlar uchun yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 0,3 foiz
B) 0,5 foiz
*D) 0,2 foiz
E) 0,4 foiz
63. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy

E) olti oy
64. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) soliq hisoboti davridan keyingi yilning 15 fevraliga qadar
*B) yilda bir marta, yillik moliyaviy hisobot topshiriladigan muddatda
D) joriy soliq davrining 10 yanvarigacha
E) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
65. O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar tomonidan mol-mulk solig‘i hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) soliq hisoboti davridan keyingi yilning 1 martiga qadar
B) yilda bir marta, yillik moliyaviy hisobot topshiriladigan muddatda
*D) soliq hisoboti davridan keyingi yilning 15 fevraliga qadar
E) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
66. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq aylanmadan soliq to‘lovchilar tomonidan qachon to‘lanadi?
A) soliq davri uchun soliqni to‘lash teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
*B) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida yilning har choragi uchinchi oyining 10-kunidan kechiktirmay
D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
67. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq aylanmadan soliq to‘lovchilar hisoblanmaydigan soliq to‘lovchilar tomonidan qachon to‘lanadi?
A) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
B) soliq davri uchun soliqni to‘lash teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
D) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
*E) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida har oyning 10-kunidan kechiktirmay
68. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari
*A) mulkida soliq solish ob’yekti deb tan olinadigan mol-mulki bo‘lgan jismoniy shaxslar
B) egalik huquqiga ega bo‘lgan jismoniy va yuridik shaxslar
D) ko‘chmas mulkga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar
E) mulkida soliq solish ob’yekti deb tan olinadigan mol-mulki bo‘lgan yuridik shaxslar
69. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i ob’yekti
A) chorva hayvonlari, avtomashina, texnikalar

B) qurilish materiallari, asbob uskunalar, texnikalar
*D) uy-joylar, kvartiralar, dala hovli imoratlari, qurilishi tugallanmagan yashash uchun mo‘ljallanmagan ob’yektlar
E) foydalanishdagi barcha mol-mulklar
70. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘i bazasi
A) soliq solinmaydigan qismi chegirilgandan keyin qolgan mol-mulk
B) soliq solish ob’yektlarining normativ (me’yoriy) qiymati
D) ko‘chmas mulk o‘rtacha yillik qoldiq qiymati
*E) soliq solish ob’yektlarining kadastr qiymati
71. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘ini hisoblab chiqarish maqsadida soliq bazasi necha so‘mdan kam bo‘lishi mumkin emas?
A) to‘qson million so‘mdan
*B) qirq ikki million so‘mdan
D) oltmish million so‘mdan
E) o‘ttiz million so‘mdan
72. Bitta jismoniy shaxs bir nechta soliq solish ob’yekti bo‘yicha soliq to‘lovchi bo‘lgan taqdirda soliq solinadigan baza qanday hisoblab chiqiladi?
*A) har bir ob’yekt bo‘yicha alohida hisoblab chiqiladi
B) barcha ob’yekt bo‘yicha bitta soliq bazasi qo‘llaniladi
D) har bir ob’yektning joylashgan joyi bo‘yicha hisoblab chiqiladi
E) har bir ob’yektning turi bo‘yicha umumiy tarzda hisoblab chiqiladi
73. Qaysi jismoniy shaxslarning mulkida bo‘lgan mol-mulk soliq solishdan ozod etiladi?
A) I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslarning, o‘n nafar va undan ortiq bolalari bor ota-onalaridan birining
B) kam ta’minlangan oilalarning, pensionerlarning
D) notijorat tashkilotlarning, byudjet tashkilotlarining
*E) urush nogironlari va qatnashchilarining, O‘zbekiston Qahramonining, Sovet Ittifoqi Qahramonining
74. Qaysi jismoniy shaxslarning mulkida bo‘lgan mol-mulk oltmish kvadrat metr doirasida soliq solishdan ozod qilinadi?
A) urush nogironlari va qatnashchilari, shuningdek doirasi qonun hujjatlari bilan belgilanadigan ularga tenglashtirilgan shaxslar
B) O‘zbekiston Qahramoni, Sovet Ittifoqi Qahramoni, Mehnat Qahramoni unvonlariga sazovor bo‘lgan, uchala darajadagi Shuhrat ordeni bilan taqdirlangan fuqarolarning
*D) I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslarning, o‘n nafar va undan ortiq bolalari bor ota-onalaridan birining, pensionerlarning
E) notijorat tashkilotlarning, byudjet tashkilotlarining
75. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘i bo‘yicha tegishli imtiyozlarda soliq solinmaydigan maydon o‘lchami necha kvadrat metr doirasida belgilangan?
*A) oltmish kvadrat metr
B) sakson kvadrat metr

D) ellik kvadrat metr
E) yetmish kvadrat metr
76. Jismoniy shaxs mol-mulk solig‘i bo‘yicha bir nechta imtiyozga ega bo‘lsa
*A) mulkdorning tanloviga ko‘ra faqat bitta yashash uchun mo‘ljallangan ko‘chmas mulk ob’yektiga tatbiq etiladi
B) mulkdorning barcha yashash uchun mo‘ljallangan ko‘chmas mulk ob’yektiga tatbiq etiladi
D) mulkdorning har bir oila a’zosiga teng ulushda tatbiq etiladi
E) mulkdorning tanloviga ko‘ra faqat ikkita yashash uchun mo‘ljallangan ko‘chmas mulk ob’yektiga tatbiq etiladi
77. Jismoniy shaxslarning uy-joylar va kvartiralar, dala hovli imoratlari (umumiy maydoni 200 kv.m dan ortiq bo‘lganlari bundan mustasno), boshqa imoratlar, binolar va inshootlari uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 0,25 foiz
*B) 0,2 foiz
D) 0,3 foiz
E) 2 foiz
78. Jismoniy shaxslarning shaharlarda joylashgan umumiy maydoni 200 kv.m dan va 500 kv.m ga qadar bo‘lgan uy-joylar va kvartiralar uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
*A) 0,25 foiz
B) 0,35 foiz
D) 0,3 foiz
E) 0,2 foiz
79. Jismoniy shaxslarning shaharlarda joylashgan umumiy maydoni 500 kv.m dan ortiq bo‘lgan uy-joylar va kvartiralar uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 2 foiz
B) 0,2 foiz
*D) 0,35 foiz
E) 0,25 foiz
80. Jismoniy shaxslarning tadbirkorlik faoliyati uchun yakka tartibdagi tadbirkorga ijaraga berishda foydalaniladigan soliq solish ob’yektlari uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 0,35 foiz
B) 0,2 foiz
*D) 2 foiz
E) 0,25 foiz
81. Jismoniy shaxslarning normativ muddatda qurilishi tugallanmagan yashash uchun mo‘ljallanmagan ob’yektlariga nisbatan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 3 foiz
*B) 4 foiz
D) 0,35 foiz
E) 2 foiz
82. Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq davri

*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
83. Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni to‘lash to‘g‘risidagi to‘lov xabarnomasi soliq organi tomonidan soliq to‘lovchilarga qaysi sanada topshiriladi?
A) har yili 1 maydan kechiktirmay
B) har yili 1 yanvardan kechiktirmay
*D) har yili 1 martdan kechiktirmay
E) har yili 1 apreldan kechiktirmay
84. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘i soliq davri uchun qaysi muddatda to‘lanadi?
*A) teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
B) hisobot yilining 15 oktyabriga qadar
D) teng ulushlarda 15 iyunga va 15 oktyabrga qadar
E) soliq davrining har choragi 15 kuniga qadar
85. Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i to‘lovchilari
*A) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan yuridik shaxslar
B) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar
D) qishloq xo‘jalik korxonalari, fermer xo‘jaliklar
E) notijorat tashkilotlari, davlat organlari, byudjet tashkilotlari
86. Yuridik shaxslar tomonidan ko‘chmas mulk ijaraga berilgan taqdirda soliq to‘lovchi kim hisoblanadi?
A) ijaraga beruvchi va ijaraga oluvchi teng ulushlarda
B) ijaraga oluvchi
*D) ijaraga beruvchi
E) ko‘chmas mulkni baholovchi
87. Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i ob’yekti
A) aholining madaniy-maishiy ehtiyojlarini qondirish va dam olishi uchun foydalaniladigan yerlar
B) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida jismoniy shaxslarda bo‘lgan yer uchastkalari
D) aholi punktlarining, bog‘dorchilik, uzumchilik yoki polizchilik shirkatlarining umumiy foydalanishdagi yerlari
*E) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yuridik shaxslarda bo‘lgan yer uchastkalari
88. Qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yerlar bo‘yicha yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i bazasi
*A) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holda, qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yer uchastkasining umumiy maydoni
B) yer uchastkasining kadastr qiymati

D) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holdagi qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yer uchastkasining umumiy maydoni
E) soliq solinmaydigan yer uchastkalari chegirib tashlangan holda, yer uchastkalarining qonun hujjatlariga muvofiq aniqlangan normativ qiymati
89. Qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i bazasi
A) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holda, qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yer uchastkasining umumiy maydoni
*B) soliq solinmaydigan yer uchastkalari chegirib tashlangan holda, yer uchastkalarining qonun hujjatlariga muvofiq aniqlangan normativ qiymati
D) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holdagi qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yer uchastkasining umumiy maydoni
E) yer uchastkasining kadastr qiymati
90.Meva-sabzavotchilik qishloq xo‘jaligi korxonalari uchun meva-sabzavotchilik mahsulotlari egallagan yerlar uchun yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i bazasi
A) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holda, yer uchastkasining umumiy maydoni
B) yer uchastkalarining normativ qiymati
*D) yer uchastkasining umumiy maydoni
E) yer uchastkasining kadastr qiymati
91. Qayta tiklanadigan manbalardan energiya ishlab chiqaruvchilar qayta tiklanadigan energiya manbalari (nominal quvvati 0,1 MVt va ko‘proq) uskunalari egallagan yer uchastkalari bo‘yicha ular ishga tushirilgan paytdan e’tiboran qancha muddatga soliqdan ozod etiladi?
A) 20 yil muddatga
B) besh yil muddatga
D) o‘n besh yil muddatga
*E) o‘n yil muddatga
92. Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha soliq stavkalari qishloq xo‘jaligi ekinzorlarining normativ qiymatiga nisbatan necha foiz qilib belgilangan?
A) 2,95 foiz
B) 6 foiz
*D) 0,95 foiz
E) 2 foiz
93. Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘ining soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
94.Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘ining hisoboti qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yerlar bo‘yicha qaysi muddatga taqdim etiladi?
A) joriy soliq davrining 1 mayiga qadar
*B) joriy soliq davrining 10 yanvariga qadar

D) joriy soliq davrining 1 fevraliga qadar
E) joriy soliq davrining 10 dekabriga qadar
95.Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘ining hisoboti qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha qaysi muddatga taqdim etiladi?
*A) joriy soliq davrining 1 mayiga qadar
B) joriy soliq davrining 10 yanvariga qadar
D) joriy soliq davrining 1 avgustiga qadar
E) joriy soliq davrining 10 dekabriga qadar
96.Soliq davri mobaynida qishloq xo‘jaligi ekinzorlarining umumiy maydonida va tarkibida o‘zgarishlar yuz bergan yuridik shaxslar qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlari bo‘yicha aniqlashtirilgan soliq hisobotini qaysi muddatga qadar taqdim etishi kerak?
A) joriy yilning 1 iyuniga qadar
B) joriy yilning 1 sentyabriga qadar
D) joriy yilning 1 mayiga qadar
*E) joriy yilning 1 dekabriga qadar
97.Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun aylanmadan soliq to‘lovchilar uchun yer solig‘ini soliq organiga to‘lash qachon amalga oshiriladi?
A) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
B) kalendar yil oxirida
*D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
98.Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun aylanmadan soliq to‘lovchi bo‘lmagan soliq to‘lovchilar uchun yer solig‘ini soliq organiga to‘lash qachon amalga oshiriladi?
*A) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
B) kalendar yil oxirida
D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
99.Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun aylanmadan soliq to‘lovchi bo‘lmagan soliq to‘lovchilar uchun yer solig‘ini to‘lash qachon amalga oshiriladi?
A) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
B) hisobot yilining 1 iyuliga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha

*E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
100. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari
*A) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar, shuningdek yuridik shaxs tashkil etgan yoki etmagan holdagi dehqon xo‘jaliklari
B) mulk huquqi, egalik qilish huquqi, foydalanish huquqi yoki ijara huquqi asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan yuridik shaxslar, fermer xo‘jaliklari
D) mulk huquqi, egalik qilish huquqi, foydalanish huquqi yoki ijara huquqi asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan notijorat tashkilotlari
E) qishloq xo‘jaligi tovarlari ishlab chiqaruvchilar hamda qishloq xo‘jaligi yo‘nalishidagi ilmiy-tadqiqot tashkilotlarining tajriba-eksperimental xo‘jaliklari
101. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i ob’yekti
*A) dehqon xo‘jaligini yuritish, yakka tartibda uy-joy qurilishi uchun meros qilib qoldiriladigan umrbod egalik qilishga berilgan yer uchastkalari
B) qishloq xo‘jaligini yuritish uchun mo‘ljallangan va mo‘ljallanmangan yer uchastkalari
D) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yuridik shaxslarda bo‘lgan yer uchastkalari
E) aholining madaniy-maishiy ehtiyojlarini qondirish va dam olishi uchun foydalaniladigan yerlar
102. Qaysi yer uchastkalari jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i ob’yekti bo‘lmaydi?
*A) ko‘p kvartirali uylar egallagan yer uchastkalari
B) tadbirkorlik faoliyatini yuritish uchun foydalanishga yoki ijaraga berilgan yer uchastkalari
D) dehqon xo‘jaligini yuritish uchun meros qilib qoldiriladigan umrbod egalik qilishga berilgan yer uchastkalari
E) ko‘p kvartirali uylarda joylashgan yashash uchun mo‘ljallanmagan ko‘chmas mulk ob’yektlari egallagan yer uchastkalari
103. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bazasi
*A) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining maydoni
B) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining normativ qiymati
D) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining inventarizatsiya qiymati
E) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining kadastr qiymati
104. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lashdan kimlar ozod qilinadi?
*A) urush nogironlari va qatnashchilari, O‘zbekiston Qahramoni, I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar, yolg‘iz pensionerlar
B) notijorat tashkilotlarning, byudjet tashkilotlari
D) madaniyat, ta’lim, sog‘liqni saqlash, nogironlarning jamoat birlashmalari

E) mudofaa, ichki ishlar organlari harbiy xizmatchilari
105. Jismoniy shaxs yer solig‘i bo‘yicha bir nechta imtiyozga ega bo‘lsa
*A) soliq to‘lovchining tanlovi bo‘yicha faqat bitta yer uchastkasiga beriladi
B) soliq to‘lovchining barcha yer uchastkasiga taalluqli bo‘ladi
D) soliq to‘lovchining har bir oila a’zosiga teng ulushda taalluqli bo‘ladi
E) soliq to‘lovchining tanlovi bo‘yicha faqat ikkita yer uchastkasiga beriladi
106. Samarqand shahri uchun yakka tartibda uy-joy qurishga beriladigan yerlar uchun jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ining stavkasi 1 kv.m uchun necha so‘m qilib belgilangan?
*A) 258,8 so‘m
B) 153,6 so‘m
D) 133,4 so‘m
E) 213 so‘m
107. Yakka tartibda uy-joy qurish va turar joyni obodonlashtirish uchun berilgan yer uchastkalarining tomorqa qismiga qishloq xo‘jaligi ekinlarini ekish yoki uni obodonlashtirish amalga oshirilmagan taqdirda soliq necha baravar miqdorda to‘lanadi?
*A) uch baravar miqdorda
B) to‘rt baravar miqdorda
D) ikki baravar miqdorda
E) bir baravar miqdorda
108. Jismoniy shaxslar tomonidan yer uchastkalaridan hujjatlarsiz foydalanilganda, soliq stavkasi belgilangan soliq stavkalarining necha baravari miqdorida belgilanadi?
uch baravari miqdorida
*A) uch baravar miqdorda
B) ikki baravar miqdorda
D) to‘rt baravar miqdorda
E) besh baravar miqdorda
109. Jismoniy shaxslar tomonidan yer uchastkalaridan yer uchastkasiga bo‘lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarda ko‘rsatilganidan kattaroq hajmda foydalanilganda, soliq stavkasi belgilangan soliq stavkalarining necha baravari miqdorida belgilanadi?
*A) uch baravar miqdorda
B) ikki baravar miqdorda
D) to‘rt baravar miqdorda
E) besh baravar miqdorda
110. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ining soliq davri
*A) kalendar yil
B) olti oy
D) bir oy
E) yil choragi
101. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lash to‘g‘risidagi to‘lov xabarnomasi soliq organi tomonidan soliq to‘lovchilarga qaysi sanada topshiriladi?

*A) har yili 1 martdan kechiktirmay
B) har yili 1 yanvardan kechiktirmay
D) har yili 1 maydan kechiktirmay
E) har yili 1 apreldan kechiktirmay
102. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq davri uchun qaysi muddatda to‘lanadi?
*A) teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
B) hisobot yilining 15 oktyabriga qadar
D) teng ulushlarda 15 iyunga va 15 oktyabrga qadar
E) soliq davrining har choragi 15 kuniga qadar
103.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ini to‘lovchilari
*A) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari va norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar
B) O‘zbekiston Respublikasida tadbirkorlik faoliyati bilan shug‘ullanuvchi jismoniy shaxslar
D) O‘zbekiston Respublikasida soliq solinadigan daromadga ega bo‘lgan yuridik shaxslar
E) byudjet tashkilotlari, notijorat tashkilotlari
104.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i ob’yekti nima?
A) soliq to‘lovchining mehnat haqi
B) jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i chegirilganidan keyin jismoniy shaxs ixtiyorida qoladigan daromad
*D) soliq to‘lovchining jami daromadi
E) norezidentlarning O‘zbekiston Respublikasi va undan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlari
105.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish bazasi nima?
A) rezident va norezidentlar uchun soliq imtiyozlarini hisobga olgan holdagi jami daromadlari
B) rezident va norezidentlarning jami daromadi
D) rezident va norezidentlar uchun soliq imtiyozlari qo‘llanmagan holdagi jami daromadlari
*E) rezidentlar uchun soliq imtiyozlarini hisobga olgan holdagi jami daromadlari, norezidentlar uchun soliq imtiyozlari qo‘llanmagan holdagi jami daromadlari
106.Jismoniy shaxslarning jami daromadi tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
A) yalpi foyda, asosiy faoliyat foydasi, umumxo‘jalik foydasi, sof foyda
B) konpensatsiya to‘lovlari, rag‘batlantirish xususiyatiga ega daromadlari
*D) mehnatga haq to‘lash tarzidagi, mulkiy, moddiy naf tarzidagi va boshqa daromadlar
E) jami daromaddan soliq solishdan ozod qilingan daromadlar chiqarilgandan keyin qolgan daromadlar
107.Jami daromadga kiritilmaydigan daromadlar
A) kompensatsiya to‘lovlari, foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
*B) olingan alimentlar, davlat pensiyalari, stipendiyalar, donorlik uchun pul

mukofotlari
D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) mehnatga haq to‘lash tarzidagi, mulkiy, moddiy naf tarzidagi va boshqa daromadlar
108.Mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlar tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
*A) mehnat haqi, kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
B) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
D) foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
E) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
109.Rag‘batlantirish xususiyatiga ega to‘lovlar tarkibiga qaysi to‘lovlar kiradi?
A) xodimning aybisiz bekor turib qolingan vaqt uchun to‘lov, ijodiy ta’tillar uchun to‘lov, yillik asosiy ta’til uchun to‘lov, jamoat vazifalarini bajarganlik uchun mehnatga to‘lov
B) og‘ir mehnat sharoitlarida ishlaganlik uchun ustamalar, oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymati, ko‘p smenali rejimda ishlaganlik uchun ustamalar
*D) ko‘p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti, yillik ish yakunlari bo‘yicha pul mukofoti, ta’tilga qo‘shimcha haqlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to‘lov
E) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
110.Kompensasiya to‘lovlari tarkibiga qaysi to‘lovlar kiradi?
A) ko‘p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti, yillik ish yakunlari bo‘yicha pul mukofoti, ta’tilga qo‘shimcha haqlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to‘lov
B) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
D) xodimning aybisiz bekor turib qolingan vaqt uchun to‘lov, ijodiy ta’tillar uchun to‘lov, yillik asosiy ta’til uchun to‘lov, jamoat vazifalarini bajarganlik uchun mehnatga to‘lov
*E) og‘ir mehnat sharoitlarida ishlaganlik uchun ustamalar, oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymati, ko‘p smenali rejimda ishlaganlik uchun ustamalar
111.Ishlanmagan vaqt uchun haq to‘lash jumlasiga nimalar kiradi?
A) og‘ir mehnat sharoitlarida ishlaganlik uchun ustamalar, oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymati, ko‘p smenali rejimda ishlaganlik uchun ustamalar
*B) xodimning aybisiz bekor turib qolingan vaqt uchun to‘lov, ijodiy ta’tillar uchun to‘lov, yillik asosiy ta’til uchun to‘lov, jamoat vazifalarini bajarganlik uchun mehnatga to‘lov
D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) ko‘p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti, yillik ish yakunlari bo‘yicha pul mukofoti, ta’tilga qo‘shimcha haqlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to‘lov

112.Jismoniy shaxslarning mulkiy daromadlar tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
*A) foizlar, dividendlar, mol-mulkni ijaraga berishdan olingan daromadlar, royalti
B) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
D) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
E) kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
113.Jismoniy shaxslarning moddiy naf tarzidagi daromadlari tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
A) kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
B) foizlar, dividendlar, mol-mulkni ijaraga berishdan olingan daromadlar, royalti
*D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
114.Jismoniy shaxslarning boshqa daromadlari tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
*A) yutuqlar, tanlovlarda sovrinli o‘rinlar uchun beriladigan sovrinlar, pul mukofotlari, pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
B) foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
115.Jismoniy shaxslarning soliq solinmaydigan daromadlariga qaysi daromadlar kiradi?
A) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
B) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
D) foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
*E) moddiy yordam summalari, vaqtinchalik bir martalik ishlarni bajarishdan olingan daromadlar, uy xo‘jaligida hayvonlarni tirik holda sotishdan olinadigan daromadlar
116.Qaysi jismoniy shaxslar daromadiga soliq solinmaydi?
A) prokuratura organlarining daraja unvonlariga ega bo‘lgan xodimlari, gastrol-konsert faoliyati bilan shug‘ullanish huquqini beruvchi litsenziyasi bo‘lgan shaxslar, mudofaa, ichki ishlar xodimi
*B) chet davlatlar diplomatik vakolatxonalarining boshliqlari, konsullik muassasalarining mansabdor shaxslari, xalqaro nohukumat tashkilotlarining mansabdor shaxslari

D) O‘zbekiston Qahramoni, Mehnat Qahramoni, urush qatnashchilari, bolalikdan nogironligi bo‘lgan shaxslar, I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar
E) O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari
117.Qaysi jismoniy shaxslar daromadiga soliq solishdan qisman ozod qilingan?
A) xalqaro nohukumat tashkilotlarining mansabdor shaxslari
B) musobaqalarda, ko‘riklarda, tanlovlarda sovrinli o‘rinlar ni egallagan shaxslar
*D) O‘zbekiston Qahramoni, Mehnat Qahramoni, urush qatnashchilari, bolalikdan nogironligi bo‘lgan shaxslar, I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar
E) chet davlatlar diplomatik vakolatxonalarining boshliqlari, konsullik muassasalarining mansabdor shaxslari
118.O‘zbekiston Respublikasi hududida 2020 yil 1 fevralidan belgilangan mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdori
A) 634880 so‘m
B) 223 000 so‘m
*D) 679 330 so‘m
E) 238 610 so‘m
119.O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan bazaviy hisoblash miqdori
A) 238 610 so‘m
*B) 223 000 so‘m
D) 679 330 so‘m
E) 634880 so‘m
120.O‘zbekiston Respublikasida 2020 yil 1 fevraldan boshlab byudjet muassasalari va tashkilotlari xodimlarining ish haqi, pensiyalar, stipendiyalar, nafaqalar hamda kam ta’minlangan oilalarga beriladigan moddiy yordam miqdori necha barobarga oshirildi?
*A) 1,07 barobarga
B) 1,6 barobarga
D) 1,06 barobarga
E) 1,7 barobarga
121. Jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 16 foiz
B) 10 foiz
D) 14 foiz
*E) 12 foiz
122.O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlariga necha foizlik soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinadi?
A) 10 foizlik
B) 12 foizlik
*D) 5 foizlik
E) 6 foizlik
123.O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlariga necha foizlik soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinadi?

*A) 10 foizlik
B) 12 foizlik
D) 5 foizlik
E) 6 foizlik
124. Jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq bo‘yicha soliq agentlari uchun hisobot davri
A) har oy 10 kuni
B) yil choragi
*D) bir oy
E) har oy 15 sanasi
125.Jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq davlat byudjetiga qaysi muddatlarda to‘lanadi?
A) yilning har choragida, yil choragi ikkinchi oyining 15-kuniga qadar teng ulushlarda
B) yilda bir marta hisobot davridan keyingi yilning 15 fevralidan kechiktirmasdan
D) har oyning 25 sanasidan kechiktirmay
*E) to‘lov manbaida hisoblab chiqarilgan soliq summasi soliq to‘lovchiga daromadlarni to‘lash bilan bir vaqtda, lekin soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay
126. Daromadlar natura shaklida amalga oshirilganda soliq davlat byudjetiga qaysi muddatlarda to‘lanadi?
A) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan oy tugaganidan keyin o‘n besh kun ichida to‘lanadi
*B) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan oy tugaganidan keyin besh kun ichida to‘lanadi
D) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan chorak tugaganidan keyin besh kun ichida to‘lanadi
E) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan oy tugaganidan keyin o‘n kun ichida to‘lanadi
127. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilari
A) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan jami daromadi bir milliard so‘mdan oshmagan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari
B) aksiz solig‘i to‘lanadigan tovarlarni (xizmatlarni) ishlab chiqaruvchi va foydali qazilmalarni kavlab olishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar, benzin, dizel yoqilg‘isi va gazni realizasiya qilishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar
D) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadi yuz million so‘mdan oshgan, lekin bir milliard so‘mgacha bo‘lgan yakka tartibdagi tadbirkorlar
*E) A va C to‘g‘ri
128. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
A) jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq
*B) jami daromad
D) realisatsiya qiymati

E) soliq solinadigan oborot
129. Yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun aylanmadan olinadigan soliq bazasi
A) tadbirkorlik faoliyati doirasida realizatsiya qilingan tovarlar qiymati
B) tadbirkorlik faoliyati doirasida olingan jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq
*D) tadbirkorlik faoliyati doirasida olingan jami daromadi
E) tadbirkorlik faoliyati doirasidan tashqari olingan daromadlari
130. Iqtisodiyotning barcha tarmoqlaridagi soliq to‘lovchilar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 8 foiz
B) 6 foiz
D) 5 foiz
*E) 4 foiz
131. Bojxona rasmiylashtiruvi bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatadigan yuridik shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 25 foiz
B) 4 foiz
*D) 5 foiz
E) 8 foiz
132. Konsert-tomosha ko‘rsatish faoliyati bilan shug‘ullanish uchun lisenziyaga ega bo‘lgan yuridik va jismoniy shaxslarni jalb etish yo‘li bilan ommaviy tomosha tadbirlarini tashkil etishdan daromadlar oladigan yuridik shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
*A) 5 foiz
B) 13 foiz
D) 6 foiz
E) 8 foiz
133. Asosiy faoliyati mol-mulkni ijaraga berish hisoblangan yuridik shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 5 foiz
B) 4 foiz
D) 6 foiz
*E) 8 foiz
134. Umumiy ovqatlanish korxonalari (aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 10 foiz
*B) 8 foiz
D) 6 foiz
E) 4 foiz
135. Umumiy ovqatlanish korxonalari (borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 6 foiz
B) 5 foiz

*D) 4 foiz
E) 3 foiz
136. Chakana savdo sohasidagi soliq to‘lovchilar (aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 3 foiz
*B) 4 foiz
D) 5 foiz
E) 6 foiz
137. Chakana savdo sohasidagi soliq to‘lovchilar (borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 4 foiz
*B) 1 foiz
D) 2 foiz
E) 5 foiz
138. Ulgurji, shuningdek ulgurji-chakana savdoni amalga oshiradigan savdo korxonalari uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
*A) 4 foiz
B) 6 foiz
D) 2 foiz
E) 5 foiz
139. Ulgurji va chakana dorixona tashkilotlari (aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 4 foiz
B) 5 foiz
D) 2 foiz
*E) 3 foiz
140. Ulgurji va chakana dorixona tashkilotlari (borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 3 foiz
B) 4 foiz
*D) 1 foiz
E) 2 foiz
141. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
142. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha hisobot davri
A) kalendar yil
*B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy

143. Aylanmadan olinadigan soliqning hisobot davri yakunlari bo‘yicha soliq hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) hisobot davridan keyingi oyning beshinchi kunidan kechiktirmay
B) soliq davridan keyingi davrning beshinchi fevralidan kechiktirmay
*D) hisobot davridan keyingi oyning o‘n beshinchi kunidan kechiktirmay
E) soliq davridan keyingi davrning o‘n beshinchi fevralidan kechiktirmay
144. Aylanmadan olinadigan soliqning soliq davri yakunlari bo‘yicha soliq hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) hisobot davridan keyingi oyning beshinchi kunidan kechiktirmay
B) soliq davridan keyingi davrning beshinchi fevralidan kechiktirmay
D) hisobot davridan keyingi oyning o‘n beshinchi kunidan kechiktirmay
*E) soliq davridan keyingi davrning o‘n beshinchi fevralidan kechiktirmay
145. O‘zbekiston Respublikasi hududida ijtimoiy soliq qachondan joriy etildi?
*A) 2020 yil 1 yanvardan boshlab
B) 2019 yil 1 oktyabrdan boshlab
D) 2020 yil 1 martdan boshlab
E) 2019 yil 1 sentyabrdan boshlab
146. Ijtimoiy soliqni to‘lovchilari
A) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan jami daromadi bir milliard so‘mdan oshmagan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari
B) aksiz solig‘i to‘lanadigan tovarlarni (xizmatlarni) ishlab chiqaruvchi va foydali qazilmalarni kavlab olishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar, benzin, dizel yoqilg‘isi va gazni realizasiya qilishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar
D) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadi yuz million so‘mdan oshgan, lekin bir milliard so‘mgacha bo‘lgan yakka tartibdagi tadbirkorlar
*E) O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari, O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, chet el yuridik shaxslarining vakolatxonalari va filiallari
147. Ijtimoiy soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
A) xodimlarning mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlari
B) byudjet tashkilotlari xodimlarining jami daromadi
*D) ish beruvchining xodimlar mehnatiga haq to‘lashga doir xarajatlari
E) ish beruvchining xodimlar mehnatiga haq to‘lashga doir daromadlari
148. Ijtimoiy soliqning soliq solish bazasi
A) realizatsiya qilingan tovarlar qiymati
B) jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq
*D) to‘lanadigan xarajatlar summasi
E) tadbirkorlik faoliyati doirasidan tashqari olingan daromadlari
149. Soliq to‘lovchilar uchun ijtimoiy soliq stavkasi necha foiz?
A) 7 foiz
*B) 12 foiz
D) 4,7 foiz

E) 25 foiz
150. Byudjet tashkilotlari uchun ijtimoiy soliq stavkasi necha foiz?
*A) 25 foiz
B) 7 foiz
D) 12 foiz
E) 4,7 foiz

4.9. YaB uchun test savollari (300 ta).

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA SOLIQLAR VA YIG‘IMLAR

1.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “O‘zbekiston Respublikasining soliq siyosatini takomillashtirish konsepsiyasi to‘g‘risida”gi farmoni qachon qabul qilindi?
A) 2017 yil 18 iyulda
*B) 2018 yil 29 iyunda
D) 2017 yil 7 fevralda
E) 2007 yil 25 dekabrda
2.O‘zbekiston Respublikasi Harakatlar strategiyasining nechanchi yo‘nalishida soliq yukini kamaytirish va soliqqa tortish tizimini soddalashtirish bo‘yicha masalalar vazifa qilib belgilangan?
A) to‘rtinchi yo‘nalishida
B) ikkinchi yo‘nalishida
D) beshinchi yo‘nalishida
E) uchinchi yo‘nalishida
3.O‘zbekiston Respublikasi Soliq Kodeksi (yangi tahrirda) qachon qabul qilingan?
A) 2020 yil 24 yanvar
B) 2000 yil 26 dekabr
*D) 2019 yil 30 dekabr
E) 2008 yil 27 dekabr
4.O‘zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi tarkibini ko‘rsating.
*A) 21 bo‘lim, 71 bob, 480 moddadan iborat
B) 25 bo‘lim, 60 bob, 397 moddadan iborat
D) 20 bo‘lim, 44 bob, 300 moddadan iborat
E) 10 bo‘lim, 34 bob, 210 moddadan iborat
5.Soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining prinsiplarini ko‘rsating
A) majburiylik, uzluksizlik, ishonchlilik, yagonalik, maxfiylik
B) soliq ob’yekti, bazasi, imtiyoz, stavka, soliq davri, taqdim etish va to‘lash tartibi
*D) majburiylik, aniqlilik, adolatlilik, yagonalik, oshkoralik, soliq to‘lovchining haqligi
E) maxfiylik, uzluksizlik, taqqoslanuvchanlik, ishonchlilik, haqqoniylik
6.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning aniqlik va hamkorlik prinsipi deb nomlangan?
A) 10-modda

B) 7-modda
D) 8-modda
*E) 9-modda
7.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning yagonalik prinsipi deb nomlangan?
A) 12-modda
B) 9-modda
D) 10-modda
*E) 11-modda
8.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning majburiyligi prinsipi deb nomlangan?
A) 9-modda
B) 7-modda
*D) 8-modda
E) 10-modda
9.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarining oshkoraligi prinsipi deb nomlangan?
*A) 12-modda
B) 10-modda
D) 11-modda
E) 13-modda
10.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq solishning adolatlilik prinsipi deb nomlangan?
A) 8-modda
*B) 10-modda
D) 6-modda
E) 9-modda
11.Soliq Kodeksining qaysi moddasi soliq to‘lovchining haqligi prezumpsiyasi prinsipi deb nomlangan?
A) 11-modda
*B) 13-modda
D) 14-modda
E) 12-modda
12.Soliq deganda nima tushuniladi?
A) davlat maqsadli jamg‘armalariga majburiy pul to‘lovlari, bojxona to‘lovlari tushuniladi
B) mansabdor shaxslar tomonidan to‘lanishi lozim bo‘lgan yig‘imlar tushuniladi
*D) O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjetiga yoki davlat maqsadli jamg‘armasiga to‘lanadigan majburiy beg‘araz to‘lov tushuniladi
E) byudjet tizimiga Soliq Kodeksda yoki boshqa qonun hujjatlarida belgilangan majburiy to‘lov tushuniladi
13.Yig‘im nima?
A) O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjetiga yoki davlat maqsadli jamg‘armasiga to‘lanadigan majburiy beg‘araz to‘lov

B) mansabdor shaxslar tomonidan to‘lanishi lozim bo‘lgan yig‘imlar
D) muayyan miqdorlarda muntazam undiriladigan, davlat byudjetiga yo‘naltiriladigan pul to‘lovlari
*E) byudjet tizimiga Soliq Kodeksda yoki boshqa qonun hujjatlarida belgilangan majburiy to‘lov
14.Soliqqa tortishning nechta tamoyillari (prinsiplari) mavjud?
A) 5
*B) 6
D) 7
D) 8
15.O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun belgilangan maxsus soliq rejim
A) qat’iy belgilangan soliq
*B) aylanmadan olinadigan soliq
D) ijtimoiy soliq
E) qo‘shilgan qiymat solig‘i
16.Soliq to‘lovchilar – bu …….
*A) zimmasiga belgilangan soliqlar hamda yig‘imlarni to‘lash majburiyati yuklatilgan yuridik va jismoniy shaxslar
B) zimmasiga soliqlarni hisoblab chiqarish, soliq to‘lovchidan ushlab qolish va byudjet tizimiga o‘tkazish majburiyati yuklatilgan shaxslar
D) qonunga yoki ta’sis hujjatiga muvofiq soliq to‘lovchining vakili bo‘lishga vakolatli shaxslardir
E) O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari, chet davlatlarning fuqarolari, shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar
17.O‘zbekiston Respublikasining fuqarolari, chet davlatlarning fuqarolari, shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar
A) soliq to‘lovchilardir
*B) jismoniy shaxslardir
D) rezidentlardir
E) yuridik shaxslardir
18.Soliq Kodeksiga muvofiq zimmasiga soliqlarni hisoblab chiqarish, soliq to‘lovchidan ushlab qolish va byudjet tizimiga o‘tkazish majburiyati yuklatilgan shaxslar
A) jismoniy shaxslar
B) vakolatli organlar
*D) soliq agentlari
E) yuridik shaxslar
19.Yuridik shaxslar deb kimlar e’tirof etiladi?
A) soliq organlari, bojxona organlari, yig‘imlarni undirish funksiyasini amalga oshiruvchi davlat organlari va tashkilotlar
B) Belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan shaxslar
D) O‘zbekiston Respublikasi chet davlatdagi fuqarolari, chet davlatlar fuqarolari,

shuningdek fuqaroligi bo‘lmagan shaxslar
*E) O‘zbekiston Respublikasining qonun hujjatlariga muvofiq tashkil etilgan yuridik shaxslar, xalqaro tashkilotlar
20.Belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan jismoniy shaxs
A) vakolatli organlar
*B) yakka tartibdagi tadbirkor
D) notijorat tashkilot
E) jamoat birlashmalari
21. Daromad olish maqsadiga ega bo‘lmagan, daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a’zolari) o‘rtasida taqsimlamaydigan yuridik shaxslar
A) byudjetdan tashqari jamg‘armalar
B) jamoat birlashmalari
*D) notijorat tashkilotlari
E) byudjet tashkilotlari
22.Soliq elementlariga nimalar kiradi?
*A) soliq ob’yekti, soliq bazasi, soliq stavkasi, soliq davri, soliq muddati
B) aniqlilik, yagonalik, adolatlilik, majburiylik, oshkoralik
D) majburiylik, uzluksizlik, ishonchlilik, yagonalik, maxfiylik
E) jismoniy shaxs, yuridik shaxs, rezident, norezident
23. O‘zbekiston Respublikasi hududida nechta soliq turlari amal qiladi?
A) 6
B) 7
D) 8
*E) 9
24.O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun necha turdagi maxsus soliq rejimlari belgilangan?
A) 5
*B) 3
D) 6
E) 4
25.Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga boshqa soliq to‘lovchilarga nisbatan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan afzalliklar, shu jumladan soliqni to‘lamaslik yoki ularni kamroq miqdorda to‘lash imkoniyati
A) soliq bazasi
B) soliq huquqlari
*D) soliq imtiyozlari
E) soliq majburiyati
26.Hisoblab chiqarilgan (hisoblangan) va belgilangan muddatlarda to‘lanmagan soliqlarning, shu jumladan ular bo‘yicha bo‘nak va joriy to‘lovlarning summalari, shuningdek belgilangan muddatda to‘lanmagan moliyaviy sanksiyalar va penyalar
*A) soliq qarzi
B) soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti
D) ijara (lizing) to‘lovi

E) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
27.O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasining rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
*A) soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti
B) elektron raqamli imzo
D) soliq to‘lovchilarning konsolidatsiyalashgan guruhi
E) kameral soliq
28.Ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan to‘lanadigan summa
*A) ijara (lizing) to‘lovi
B) ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi
D) soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
E) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
29.Moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining ijara (lizing) to‘lovi summasi va qiymati o‘rtasidagi farq
*A) ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi
B) ijara (lizing) to‘lovi
D) royalti
E) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
30. Soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
*A) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
B) ortiqcha undirilgan soliq summasi
D) ijara (lizing) to‘lovi
E) soliq qarzi
31.Soliq siri nima?
*A) vakolatli organlar tomonidan olingan soliq to‘lovchi to‘g‘risidagi ma’lumotlar
B) jismoniy shaxslar tomonidan olingan soliq to‘lovchi to‘g‘risidagi ma’lumotlar
D) yuridik shaxslar tomonidan olingan soliq to‘lovchi to‘g‘risidagi ma’lumotlar
E) soliq organi tomonidan olingan soliq to‘lovchi to‘g‘risidagi ma’lumotlar
32.Maqsadli mablag‘lar deganda nima tushuniladi?
*A) soliq solish maqsadida soliq to‘lovchi tomonidan maqsadli mablag‘larning manbai bo‘lgan shaxs tomonidan belgilangan yoki qonunchilikda belgilangan maqsadga ko‘ra foydalanish uchun olingan mol-mulk
B) tabiatning yoki inson faoliyatining (shu jumladan intellektual faoliyatning) qiymat bahosiga ega bo‘lgan va realizatsiya qilish uchun mo‘ljallangan har qanday predmet
D) har qanday nomoddiy aktivdan foydalanganlik yoki foydalanish huquqi uchun to‘lovlar

E) nafni baholash imkoniyati mavjud bo‘lgan taqdirda va bunday nafni baholash mumkin bo‘lgan darajada hisobga olinadigan pul yoki natura shaklidagi iqtisodiy naf
33.Tovar deb e’tirof etiladi
*A) tabiatning yoki inson faoliyatining (shu jumladan intellektual faoliyatning) qiymat bahosiga ega bo‘lgan va realizatsiya qilish uchun mo‘ljallangan har qanday predmet
B) har qanday nomoddiy aktivdan foydalanganlik yoki foydalanish huquqi uchun to‘lovlar
D) nafni baholash imkoniyati mavjud bo‘lgan taqdirda va bunday nafni baholash mumkin bo‘lgan darajada hisobga olinadigan pul yoki natura shaklidagi iqtisodiy naf
E) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
34.Royalti bu..
*A) har qanday nomoddiy aktivdan foydalanganlik yoki foydalanish huquqi uchun to‘lovlar
B) nafni baholash imkoniyati mavjud bo‘lgan taqdirda va bunday nafni baholash mumkin bo‘lgan darajada hisobga olinadigan pul yoki natura shaklidagi iqtisodiy naf
D) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
E) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash majburiyati
35.Daromad nima?
*A) nafni baholash imkoniyati mavjud bo‘lgan taqdirda va bunday nafni baholash mumkin bo‘lgan darajada hisobga olinadigan pul yoki natura shaklidagi iqtisodiy naf
B) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
D) tabiatning yoki inson faoliyatining (shu jumladan intellektual faoliyatning) qiymat bahosiga ega bo‘lgan va realizatsiya qilish uchun mo‘ljallangan har qanday tushum
E) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
36.Xedjirlash operatsiyalari deganda nima tushuniladi?
*A) soliq to‘lovchi uchun noxush oqibatlarni (to‘liq yoki qisman) kamaytirish (kompensatsiya qilish) maqsadida muddatli bitimlarning moliyaviy vositalari amalga oshiriladigan operatsiyalar

B) shartnoma bo‘yicha mol-mulkni (moliyaviy ijara ob’yektini) o‘n ikki oydan ko‘p muddatga egalik qilish va foydalanishga berish chog‘ida yuzaga keladigan ijara munosabatlari
D) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
E) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash majburiyati
37.Moliyaviy ijara deb e’tirof etiladi
*A) shartnoma bo‘yicha mol-mulkni (moliyaviy ijara ob’yektini) o‘n ikki oydan ko‘p muddatga egalik qilish va foydalanishga berish chog‘ida yuzaga keladigan ijara munosabatlari
B) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash majburiyati
D) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
E) soliq to‘lovchi uchun noxush oqibatlarni (to‘liq yoki qisman) kamaytirish (kompensatsiya qilish) maqsadida muddatli bitimlarning moliyaviy vositalari amalga oshiriladigan operatsiyalar
38.Soliq qarzi nima?
*A) hisoblab chiqarilgan (hisoblangan) va belgilangan muddatlarda to‘lanmagan soliqlarning, shu jumladan ular bo‘yicha bo‘nak va joriy to‘lovlarning summalari, shuningdek belgilangan muddatda to‘lanmagan moliyaviy sanksiyalar va penyalar
B) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
D) ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan to‘lanadigan summa
E) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
39.Soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti
*A) O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasining rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
B) O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
D) O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik apparati rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
E) O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligining rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
40.Notijorat tashkilotlar

*A) belgilangan shaklda ro‘yxatdan o‘tkazilgan, daromad olish maqsadiga ega bo‘lmagan, daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a’zolari) o‘rtasida taqsimlamaydigan tashkilotlar
B) belgilangan shaklda ro‘yxatdan o‘tkazilgan, daromad olish maqsadiga ega bo‘lgan, daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a’zolari) o‘rtasida taqsimlaydigan tashkilotlar
D) soliq to‘lovchilarning xo‘jalik faoliyati bo‘yicha jami moliyaviy natijasini hisobga olgan holda foyda solig‘ini hisoblab chiqarish va to‘lash maqsadida tegishli shartnoma asosidagi ixtiyoriy birlashmasi
E) belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan jismoniy shaxs
41.Ijara (lizing) to‘lovi
*A) ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan to‘lanadigan summa
B) moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining ijara (lizing) to‘lovi summasi va qiymati o‘rtasidagi farq
D) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
E) soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
42.Ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi
*A) moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining ijara (lizing) to‘lovi summasi va qiymati o‘rtasidagi farq
B) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
D) soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi
E) soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi
43.Ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
*A) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
B) soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi
D) soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi
E) soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
44.Ortiqcha undirilgan soliq summasi

*A) soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi
B) soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
D) soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi
E) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
45.Tan olingan soliq qarzi
*A) soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
B) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
D) moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining ijara (lizing) to‘lovi summasi va qiymati o‘rtasidagi farq
E) ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan to‘lanadigan summa
46.Xatolik bilan to‘langan soliq (penya, jarima) summasi
*A) soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi
B) soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
D) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
E) soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi
47.Umidsiz qarz
A) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz.
B) soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi
D) soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi
E) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq

48.Soliq to‘lovchilarning konsolidatsiyalashgan guruhi deb e’tirof etiladi
*A) soliq to‘lovchilarning xo‘jalik faoliyati bo‘yicha jami moliyaviy natijasini hisobga olgan holda foyda solig‘ini hisoblab chiqarish va to‘lash maqsadida tegishli shartnoma asosidagi ixtiyoriy birlashmasi
B) soliq to‘lovchining har bir soliq turi yoki to‘langan daromadlar bo‘yicha hisob-kitoblarni va soliq deklaratsiyalarini o‘z ichiga oladigan, soliq to‘lovchilarning va soliq agentlarining soliq majburiyatlarini aniqlash uchun asos bo‘lib xizmat qiladigan hujjatlari
D) belgilangan shaklda ro‘yxatdan o‘tkazilgan, daromad olish maqsadiga ega bo‘lmagan, daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a’zolari) o‘rtasida taqsimlamaydigan tashkilotlar
E) belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan jismoniy shaxs
79.Soliq solish maqsadlarida hisobga olish
*A) soliq to‘lovchi yoki soliq agenti tomonidan hisob hujjatlarini yuritish
B) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish
D) soliq to‘lovchilarning va soliq agentlarining soliq majburiyatlarini aniqlash uchun asos bo‘lib xizmat qiladigan hujjatlari
E) soliq to‘lovchining har bir soliq turi yoki to‘langan daromadlar bo‘yicha hisob-kitoblari va soliq deklaratsiyalari
50.Soliq hisobotini tuzish
*A) soliq to‘lovchining har bir soliq turi yoki to‘langan daromadlar bo‘yicha hisob-kitoblarni va soliq deklaratsiyalarini o‘z ichiga oladigan, soliq to‘lovchilarning va soliq agentlarining soliq majburiyatlarini aniqlash uchun asos bo‘lib xizmat qiladigan hujjatlari
B) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash majburiyati
D) soliq to‘lovchilarning xo‘jalik faoliyati bo‘yicha jami moliyaviy natijasini hisobga olgan holda foyda solig‘ini hisoblab chiqarish va to‘lash maqsadida tegishli shartnoma asosidagi ixtiyoriy birlashmasi
E) soliq to‘lashning muddatini keyinroq muddatga ko‘chirish soliqni to‘lash muddatini o‘zgartirish
51.Soliq majburiyati
*A) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash
B) soliq to‘lashning muddatini keyinroq muddatga ko‘chirish soliqni to‘lash muddatini o‘zgartirish
D) soliq qarzini undirish to‘g‘risidagi qarorning bajarilishini ta’minlash usuli
E) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishi
52.Soliqlarni to‘lash muddatlarini o‘zgartirishning umumiy shartlari

*A) soliq to‘lashning muddatini keyinroq muddatga ko‘chirish soliqni to‘lash muddatini o‘zgartirish
B) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishi
D) vakolatli organlarning soliq to‘lovchilar va soliq agentlari tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonunchilikka rioya etilishi ustidan nazorat qilishga doir faoliyati
E) muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
53.Mol-mulkni xatlash
*A) soliq organining soliq to‘lovchi bo‘lgan yuridik shaxsning mol-mulkiga nisbatan mulk huquqini cheklashga doir harakati soliq qarzini undirish to‘g‘risidagi qarorning bajarilishini ta’minlash usuli
B) muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
D) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishi
E) vakolatli organlarning soliq to‘lovchilar va soliq agentlari tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonunchilikka rioya etilishi ustidan nazorat qilishga doir faoliyati
54.Soliq to‘lovchiga identifikatsiya raqamini berish, qo‘llash hamda uni o‘zgartirish tartibi va shartlari kim tomonidan belgilanadi?
*A) O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan
B) O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan
D) O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan
E) O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik palatasi tomonidan
55.Soliq nazorati deganda nima tushuniladi?
*A) vakolatli organlarning soliq to‘lovchilar va soliq agentlari tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonunchilikka rioya etilishi ustidan nazorat qilishga doir faoliyati
B) soliq to‘lovchi (soliq agenti) tomonidan taqdim etilgan soliq hisobotini, moliyaviy hisobotni, shuningdek soliq to‘lovchining faoliyati to‘g‘risida soliq organida mavjud bo‘lgan boshqa hujjatlar hamda ma’lumotlarni tahlil qilish
D) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishini tekshirish
E) soliq organining soliq to‘lovchi bo‘lgan yuridik shaxsning mol-mulkiga nisbatan mulk huquqini cheklashga doir harakati soliq qarzini undirish to‘g‘risidagi qarorning bajarilishini ta’minlash usuli
56.Soliq organlari soliq tekshiruvlarining turlarini ko‘rsating
*A) kameral soliq tekshiruvi, sayyor soliq tekshiruvi, soliq auditi
B) ichki tekshiruv, tashqi tekshiruv
D) markazlashgan tekshiruv, markazlashmagan tekshiruv
E) rejali tekshiruv, rejadan tashqari tekshiruv
56.Kameral soliq tekshiruvi
*A) soliq to‘lovchi (soliq agenti) tomonidan taqdim etilgan soliq hisobotini, moliyaviy hisobotni, shuningdek soliq to‘lovchining faoliyati to‘g‘risida soliq organida mavjud bo‘lgan boshqa hujjatlar hamda ma’lumotlarni tahlil qilish

B) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishini tekshirish
D) muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
E) o‘zaro aloqador taraflar o‘rtasidagi bitimlarda shakllanadigan va (yoki) mustaqil shaxslar o‘rtasida bitimlar tuzilayotganda taqqoslanadigan iqtisodiy sharoitlarda qo‘llanilishi
57.Sayyor soliq tekshiruvi
*A) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishini tekshirish
B) muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
D) soliq to‘lovchi (soliq agenti) tomonidan taqdim etilgan soliq hisobotini, moliyaviy hisobotni, shuningdek soliq to‘lovchining faoliyati to‘g‘risida soliq organida mavjud bo‘lgan boshqa hujjatlar hamda ma’lumotlarni tahlil qilish
E) soliq to‘lovchi uchun noxush oqibatlarni (to‘liq yoki qisman) kamaytirish (kompensatsiya qilish) maqsadida muddatli bitimlarning moliyaviy vositalari amalga oshiriladigan operatsiyalar
58.Soliq auditi
A) muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
B) soliq to‘lovchi uchun noxush oqibatlarni (to‘liq yoki qisman) kamaytirish (kompensatsiya qilish) maqsadida muddatli bitimlarning moliyaviy vositalari amalga oshiriladigan operatsiyalar
D) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishini tekshirish
E) soliq to‘lovchi (soliq agenti) tomonidan taqdim etilgan soliq hisobotini, moliyaviy hisobotni, shuningdek soliq to‘lovchining faoliyati to‘g‘risida soliq organida mavjud bo‘lgan boshqa hujjatlar hamda ma’lumotlarni tahlil qilish
59.Soliq to‘lovchilarga soliq auditi o‘tkazilishi to‘g‘risida xabarnoma qachon yuboriladi?
*A) soliq auditi o‘tkazilishi boshlanishidan kamida o‘ttiz kalendar kun oldin
B) soliq auditi o‘tkazilishi boshlanishidan kamida o‘n besh kalendar kun oldin
D) soliq auditi o‘tkazilishi boshlanishidan kamida oltmish kalendar kun oldin
E) soliq auditi o‘tkazilishi boshlanishidan kamida o‘n kalendar kun oldin
60.Soliqqa oid huquqbuzarlik deb e’tirof etiladi
*A) soliq to‘lovchining, soliq agentining yoki boshqa shaxsning Soliq Kodeksda javobgarlik belgilangan g‘ayriqonuniy aybli qilmishi (harakati yoki harakatsizligi)
B) soliq agentining Soliq Kodeksda javobgarlik belgilangan g‘ayriqonuniy aybli qilmishi (harakati yoki harakatsizligi)
D) yuridik shaxslarning Soliq Kodeksda javobgarlik belgilangan g‘ayriqonuniy aybli qilmishi (harakati yoki harakatsizligi)
E) jismoniy shaxslarning Soliq Kodeksda javobgarlik belgilangan g‘ayriqonuniy aybli qilmishi (harakati yoki harakatsizligi)

61.Jismoniy shaxs soliqqa oid huquqbuzarliklar sodir etganlik uchun necha yoshdan boshlab javobgarlikka tortilishi mumkin?
*A) o‘n olti yoshdan boshlab
B) o‘n sakkiz yoshdan boshlab
D) yigirma besh yoshdan boshlab
E) o‘ttiz yoshdan boshlab
62.Moliyaviy sanksiyalar
*A) soliqqa oid huquqbuzarlik sodir etganlik uchun javobgarlik chorasidir
B) soliq to‘lovchining, soliq agentining yoki boshqa shaxsning Soliq Kodeksda javobgarlik belgilangan g‘ayriqonuniy aybli qilmishi
D) vakolatli organlarning soliq to‘lovchilar va soliq agentlari tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonunchilikka rioya etilishi ustidan nazorat qilishga doir faoliyati
E) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash
63.Hisoblab chiqarilgan (hisoblangan) va belgilangan muddatlarda to‘lanmagan soliqlarning, shu jumladan ular bo‘yicha bo‘nak va joriy to‘lovlarning summalari, shuningdek belgilangan muddatda to‘lanmagan moliyaviy sanksiyalar va penyalar
*A) soliq qarzi
B) soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti
D) ijara (lizing) to‘lovi
E) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
64.O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasining rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
*A) soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti
B) elektron raqamli imzo
D) soliq to‘lovchilarning konsolidatsiyalashgan guruhi
E) kameral soliq
65.Ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan to‘lanadigan summa
*A) ijara (lizing) to‘lovi
B) ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi
D) soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
E) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
66.Moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining ijara (lizing) to‘lovi summasi va qiymati o‘rtasidagi farq
*A) ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi
B) ijara (lizing) to‘lovi
D) royalti
E) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
67. Soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq

*A) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
B) ortiqcha undirilgan soliq summasi
D) ijara (lizing) to‘lovi
E) soliq qarzi
68.Soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
*A) tan olingan soliq qarzi
B) soliq qarzi
D) ortiqcha undirilgan soliq summasi
E) umidsiz qarz
69.Sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
*A) umidsiz qarz
B) ortiqcha undirilgan soliq summasi
D) tan olingan soliq qarzi
E) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
70.Soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash
*A) soliq majburiyati
B) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
D) soliq nazorati
E) soliq yuki
71.Soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishini tekshirish
*A) sayyor soliq tekshiruvi
B) soliq auditi
D) kameral soliq tekshiruvi
E) soliq nazorati
72.Muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
*A) soliq auditi
B) soliq nazorati
D) sayyor soliq tekshiruvi
E) kameral soliq tekshiruvi
73.Kimlar foyda solig‘i to‘lovchilari hisoblanadi?
*A) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar
B) davlat korxonalari, boshqaruv organlari, tashkilot, muassasalar
D) qishloq xo‘jalik tovar ishlab chiqaruvchilari
E) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar, O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar
74.Yakka tartibdagi tadbirkorlar qanday holatda foyda solig‘i to‘lovchisi

hisoblanadi?
A) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari bir milliard so‘mgacha bo‘lsa
B) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari yuz million so‘mgacha bo‘lsa
*D) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari bir milliard so‘mdan ortiq bo‘lsa
E) qishloq xo‘jalik tovarlarini ishlab chiqaruvchi bo‘lsa
74. Foyda solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) rezident va norezidentlarning foydasi
*B) soliq to‘lovchi tomonidan olingan foyda
D) rezident va norezidentlarning mahsulot sotishdan tushgan yalpi tushum
E) moliya yilidagi jami daromadi
75. Foyda solig‘ining soliq solish bazasi
A) moliya yilidagi jami daromadi
B) soliq to‘lovchi tomonidan olingan foyda
D) rezident va norezidentlarning mahsulot sotishdan tushgan yalpi tushum
*E) soliq solinishi lozim bo‘lgan foyda summasi
76. Banklar uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 14 foiz
B) 12 foiz
*D) 20 foiz
E) 15 foiz
77. Sement (klinker) ishlab chiqarishni amalga oshiruvchi soliq to‘lovchilar uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 18 foiz
B) 15 foiz
D) 10 foiz
*E) 20 foiz
78.Dividendlar tarzidagi daromadlar uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
*A) 5 foiz
B) 10 foiz
D) 12 foiz
E) 20 foiz
79. Foyda solig‘ining stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 10 foiz
B) 12 foiz
D) 20 foiz
*E) 15 foiz
80. Foyda solig‘ining hisobot davri
A) har oy 10 kuni
*B) yilning choragi
D) bir oy

E) har oy 15 sanasi
81. Hisobot davri yakunlari bo‘yicha foyda solig‘ining hisob-kitobi qaysi muddatda taqdim etiladi?
A) yilning har choragida hisobot choragidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
B) yilning har oyida hisobot oyidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
*D) hisobot davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay
E) har chorakning 10-kunidan kechiktirmay
82. Soliq davri yakunlari bo‘yicha foyda solig‘ining hisob-kitobi qaysi muddatda taqdim etiladi?
*A) soliq davri o‘tgandan keyingi yilning 1 martidan kechiktirmay
B) soliq davri o‘tgandan keyingi yilning 15 fevralidan kechiktirmay
D) soliq davri yakuni 31 dekabrdan kechiktirmay
E) soliq davri boshi yilning 1 fevralidan kechiktirmay
83. Foyda solig‘i qaysi muddatda to‘lanadi?
A) har oyning 10-kunidan kechiktirmay hisoblab chiqarilgan yil choragi foyda solig‘i summasining uchdan bir qismi miqdorida
B) yilning har choragida hisobot choragidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
*D) hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha, tegishli hisobot (soliq) davri uchun soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay
E) yilning har oyida hisobot oyidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
84.Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilari
A) soliq solinadigan oborotlarga ega bo‘lgan yuridik shaxslar
*B) tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi va (yoki) tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qiluvchi O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslar
D) soliq solinadigan tovarlarni ishlab chiqaruvchilar va bojxona hududiga tovarlarni import qiluvchi jismoniy shaxslar
E) qishloq xo‘jalik tovarlari ishlab chiqaruvchilari
85.Kimlar qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilari hisoblanmaydi?
*A) davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari, aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchi shaxslar
B) tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga import qiluvchi yuridik va jismoniy shaxslar
D) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari, faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari
E) mahalliy soliq turlarini to‘lovchi qiluvchi yuridik va jismoniy shaxslar
86.Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan o‘z tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan shaxsiy (oilaviy) mol-mulkni realizasiya qilish
B) milliy valyuta yoki chet el valyutasi muomalasi bilan bog‘liq operasiyalarni amalga oshirish
*D) realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma, O‘zbekiston Respublikasi

hududiga tovarlarni olib kirish
E) yuridik shaxs qayta tashkil etilayotganda uning mol-mulkini huquqiy vorisga o‘tkazish
87. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti hisoblanmaydi
*A) yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan o‘z tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan shaxsiy (oilaviy) mol-mulkni realizasiya qilish
B) protez-ortopediya buyumlarini, nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun inventarni, shu jumladan ushbu buyumlar va inventarni ishlab chiqaruvchilar tomonidan realizasiya qilish
D) realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma, O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirish
E) byudjet mablag‘lari hisobidan bajariladigan ilmiy-tadqiqot va innovasiya ishlarini realizasiya qilish
86. Qo‘shilgan qiymat solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 20 foiz
B) 18 foiz
D) 10 foiz
*E) 15 foiz
87. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining hisobot davri
A) har oy 10 kuni
B) yilning choragi
*D) bir oy
E) har oy 15 sanasi
88.Qo‘shilgan qiymat solig‘ining hisob-kitobi soliq organlariga qaysi muddatda taqdim etiladi?
A) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning yigirma beshinchi kunidan kechiktirmay
*B) soliq davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirilmagan muddatda
D) soliq davridan keyingi oyning o‘ninchi kunidan kechiktirmay
E) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning o‘ninchi kunidan kechiktirmay
89.«Aksiz» so‘zi qaysi tildan olingan va nima ma’noni anglatadi?
*A) fransuz tilidan olingan bo‘lib, «kesish» ma’nosini anglatadi
B) nemis tilidan olingan bo‘lib, «qo‘shimcha» ma’nosini anglatadi
D) ispan tilidan olingan bo‘lib, «yordam» ma’nosini anglatadi
E) ingliz tilidan olingan bo‘lib, «kesish» ma’nosini anglatadi
90.Kimlar aksiz solig‘ini to‘lovchilari bo‘lib hisoblanadi?
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni eksportga chiqaruvchilar va bojxona hududiga aksiz to‘lanadigan tovarlarni import qiluvchilar
B) O‘zbekiston Respublikasining barsha yuridik va jismoniy shaxslari
*D) O‘zbekiston Respublikasi hududida aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqaruvchilar, tabiiy gazni iste’molchilarga realizasiya qilishni amalga

oshiruvchilar, benzin, dizel yoqilg‘isini yakuniy iste’molchilarga realizasiya qilishni amalga oshiruvchilar
E) O‘zbekiston Respublikasida faoliyat yuritayotgan chet el yuridik va jismoniy shaxslar
91. Aksiz solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni eksportga realizasiya qilish
B) ixtisoslashtirilgan gaz ta’minoti korxonalari orqali aholiga suyultirilgan gazni maishiy ehtiyojlar uchun realizasiya qilish
D) davlatlar, hukumatlar, xalqaro tashkilotlar orqali xayriya yordami maqsadida, shu jumladan texnik ko‘mak ko‘rsatish maqsadida olib kirish
*E) aksiz to‘lanadigan tovarlarni realizasiya qilish, yuridik shaxsning ustav fondiga hissa sifatida berish, o‘z ehtiyojlari uchun foydalanish
92.Aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) nisbatan soliq stavkalari mutlaq (qat’iy) summada belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi
A) realizasiya qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) qiymati
*B) aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) naturada ifodalangan hajmi
D) aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqarishga doir ishlarning qiymati
E) bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan bojxona qiymati
93.Ishlab chiqarilayotgan aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) soliq stavkalari foizlarda (advalor) belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqarishga doir ishlarning qiymati
B) bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan bojxona qiymati
*D) realizasiya qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) qiymati
E) aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) naturada ifodalangan hajmi
94. Aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) ro‘yxati va ularga doir soliq stavkalari qaysi me’yoriy hujjat bilan tasdiqlanadi?
*A) O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti to‘g‘risidagi Qonuni bilan
B) O‘zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi to‘g‘risidagi Qonuni bilan
D) O‘zbekiston Respublikasining Davlat bojxona to‘g‘risidagi Qonuni bilan
E) O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi bilan
95. 2020 yil 1 yanvaridan Etil spirtining (1 dal uchun) aksiz solig‘i stavkasi
A) 7700 so‘m
B) 102000 so‘m
D) 98000 so‘m
*E) 10800 so‘m
96. 2020 yil 1 yanvaridan Konyak (1 dal tayyor mahsulot uchun) aksiz solig‘i stavkasi
A) 10600 so‘m
*B) 102000 so‘m
D) 98000 so‘m
E) 10800 so‘m
97. 2020 yil 1 yanvaridan Pivo (1 dal tayyor mahsulot uchun) aksiz solig‘i stavkasi

*A) 10600 so‘m
B) 7700 so‘m
D) 98000 so‘m
D) 10800 so‘m
98. 2020 yil 1 yanvaridan Zargarlik buyumlari uchun aksiz solig‘i stavkasi
A) 15%
*B) 25%
D) 20%
E) 11%
99.Aksiz solig‘ining soliq davri
A) yil oyi
B) har chorak
D) kalendar yil
*E) bir oy
100.Aksiz solig‘ining hisob-kitobi soliq organlariga qaysi muddatda taqdim etiladi?
*A) har oyda, soliq davridan keyingi oyning 10-kunidan kechiktirmay
B) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
D) har oyda hisobot davridan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
E) har oyda, soliq davridan keyingi oyning 20-kunidan kechiktirmay
101.Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni to‘lovchilar
*A) O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq solish ob’yekti hisoblanuvchi mol-mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari, O‘zbekiston Respublikasi hududida ko‘chmas mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar
B) O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq solish ob’yekti hisoblanuvchi mol-mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasi jismoniy shaxslari, O‘zbekiston Respublikasi hududida ko‘chmas mulkka ega bo‘lgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar
D) mulkka egalik qiluvchi va (yoki) undan foydalanuvchi yuridik va jismoniy shaxslar
E) O‘zbekiston Respublikasi hududida va undan tashqarida soliq solinadigan mol-mulkka ega bo‘lgan yuridik shaxslar
102. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq solish ob’yekti
A) qurilish materiallari, asbob uskunalar, texnikalar
B) kvartiralar, garajlar, mashina
D) yer uchastkalari, binolar, inshootlar
*E) ko‘chmas mulk
103. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq solish bazasi
A) ko‘chmas mulkning kadastr qiymati
B) ko‘chmas mulkning normativ (me’yoriy) qiymati
*D) ko‘chmas mulk bo‘yicha o‘rtacha yillik qoldiq qiymati
E) ko‘chmas mulkning bozor qiymati
104. Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini (nominal quvvati 0,1 MVt

va undan ortiq bo‘lgan) o‘rnatganlik uchun qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan energiya ishlab chiqaruvchilar, ular foydalanishga joriy etilgan paytdan e’tiboran qancha muddatga mol-mulk solig‘idan ozod etiladi?
A) 20 yil muddatga
B) besh yil muddatga
D) o‘n besh yil muddatga
*E) o‘n yil muddatga
105. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 4 foiz
*B) 2 foiz
D) 5 foiz
E) 6 foiz
106. Umumiy foydalanishdagi temir yo‘llar, magistral quvurlar, aloqa va elektr uzatish liniyalari, shuningdek mazkur ob’yektlarning ajralmas texnologik qismi bo‘lgan inshootlar uchun yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 0,3 foiz
B) 0,5 foiz
*D) 0,2 foiz
E) 0,4 foiz
107. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
108. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) soliq hisoboti davridan keyingi yilning 15 fevraliga qadar
*B) yilda bir marta, yillik moliyaviy hisobot topshiriladigan muddatda
D) joriy soliq davrining 10 yanvarigacha
E) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
109. O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar tomonidan mol-mulk solig‘i hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) soliq hisoboti davridan keyingi yilning 1 martiga qadar
B) yilda bir marta, yillik moliyaviy hisobot topshiriladigan muddatda
*D) soliq hisoboti davridan keyingi yilning 15 fevraliga qadar
E) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
110. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq aylanmadan soliq to‘lovchilar tomonidan qachon to‘lanadi?
A) soliq davri uchun soliqni to‘lash teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar

*B) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida yilning har choragi uchinchi oyining 10-kunidan kechiktirmay
D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
111. Yuridik shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliq aylanmadan soliq to‘lovchilar hisoblanmaydigan soliq to‘lovchilar tomonidan qachon to‘lanadi?
A) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
B) soliq davri uchun soliqni to‘lash teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
D) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
*E) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida har oyning 10-kunidan kechiktirmay
112. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i to‘lovchilari
*A) mulkida soliq solish ob’yekti deb tan olinadigan mol-mulki bo‘lgan jismoniy shaxslar
B) egalik huquqiga ega bo‘lgan jismoniy va yuridik shaxslar
D) ko‘chmas mulkga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar
E) mulkida soliq solish ob’yekti deb tan olinadigan mol-mulki bo‘lgan yuridik shaxslar
113. Jismoniy shaxslardan olinadigan mol-mulk solig‘i ob’yekti
A) chorva hayvonlari, avtomashina, texnikalar
B) qurilish materiallari, asbob uskunalar, texnikalar
*D) uy-joylar, kvartiralar, dala hovli imoratlari, qurilishi tugallanmagan yashash uchun mo‘ljallanmagan ob’yektlar
E) foydalanishdagi barcha mol-mulklar
114. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘i bazasi
A) soliq solinmaydigan qismi chegirilgandan keyin qolgan mol-mulk
B) soliq solish ob’yektlarining normativ (me’yoriy) qiymati
D) ko‘chmas mulk o‘rtacha yillik qoldiq qiymati
*E) soliq solish ob’yektlarining kadastr qiymati
115. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘ini hisoblab chiqarish maqsadida soliq bazasi necha so‘mdan kam bo‘lishi mumkin emas?
A) to‘qson million so‘mdan
*B) qirq ikki million so‘mdan
D) oltmish million so‘mdan
E) o‘ttiz million so‘mdan
116. Bitta jismoniy shaxs bir nechta soliq solish ob’yekti bo‘yicha soliq to‘lovchi bo‘lgan taqdirda soliq solinadigan baza qanday hisoblab chiqiladi?
*A) har bir ob’yekt bo‘yicha alohida hisoblab chiqiladi
B) barcha ob’yekt bo‘yicha bitta soliq bazasi qo‘llaniladi

D) har bir ob’yektning joylashgan joyi bo‘yicha hisoblab chiqiladi
E) har bir ob’yektning turi bo‘yicha umumiy tarzda hisoblab chiqiladi
117. Qaysi jismoniy shaxslarning mulkida bo‘lgan mol-mulk soliq solishdan ozod etiladi?
A) I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslarning, o‘n nafar va undan ortiq bolalari bor ota-onalaridan birining
B) kam ta’minlangan oilalarning, pensionerlarning
D) notijorat tashkilotlarning, byudjet tashkilotlarining
*E) urush nogironlari va qatnashchilarining, O‘zbekiston Qahramonining, Sovet Ittifoqi Qahramonining
118. Qaysi jismoniy shaxslarning mulkida bo‘lgan mol-mulk oltmish kvadrat metr doirasida soliq solishdan ozod qilinadi?
A) urush nogironlari va qatnashchilari, shuningdek doirasi qonun hujjatlari bilan belgilanadigan ularga tenglashtirilgan shaxslar
B) O‘zbekiston Qahramoni, Sovet Ittifoqi Qahramoni, Mehnat Qahramoni unvonlariga sazovor bo‘lgan, uchala darajadagi Shuhrat ordeni bilan taqdirlangan fuqarolarning
*D) I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslarning, o‘n nafar va undan ortiq bolalari bor ota-onalaridan birining, pensionerlarning
E) notijorat tashkilotlarning, byudjet tashkilotlarining
119. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘i bo‘yicha tegishli imtiyozlarda soliq solinmaydigan maydon o‘lchami necha kvadrat metr doirasida belgilangan?
*A) oltmish kvadrat metr
B) sakson kvadrat metr
D) ellik kvadrat metr
E) yetmish kvadrat metr
120. Jismoniy shaxs mol-mulk solig‘i bo‘yicha bir nechta imtiyozga ega bo‘lsa
*A) mulkdorning tanloviga ko‘ra faqat bitta yashash uchun mo‘ljallangan ko‘chmas mulk ob’yektiga tatbiq etiladi
B) mulkdorning barcha yashash uchun mo‘ljallangan ko‘chmas mulk ob’yektiga tatbiq etiladi
D) mulkdorning har bir oila a’zosiga teng ulushda tatbiq etiladi
E) mulkdorning tanloviga ko‘ra faqat ikkita yashash uchun mo‘ljallangan ko‘chmas mulk ob’yektiga tatbiq etiladi
121. Jismoniy shaxslarning uy-joylar va kvartiralar, dala hovli imoratlari (umumiy maydoni 200 kv.m dan ortiq bo‘lganlari bundan mustasno), boshqa imoratlar, binolar va inshootlari uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 0,25 foiz
*B) 0,2 foiz
D) 0,3 foiz
E) 2 foiz
122. Jismoniy shaxslarning shaharlarda joylashgan umumiy maydoni 200 kv.m dan va 500 kv.m ga qadar bo‘lgan uy-joylar va kvartiralar uchun belgilangan mol-

mulk solig‘i stavkasi
*A) 0,25 foiz
B) 0,35 foiz
D) 0,3 foiz
E) 0,2 foiz
123. Jismoniy shaxslarning shaharlarda joylashgan umumiy maydoni 500 kv.m dan ortiq bo‘lgan uy-joylar va kvartiralar uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 2 foiz
B) 0,2 foiz
*D) 0,35 foiz
E) 0,25 foiz
124. Jismoniy shaxslarning tadbirkorlik faoliyati uchun yakka tartibdagi tadbirkorga ijaraga berishda foydalaniladigan soliq solish ob’yektlari uchun belgilangan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 0,35 foiz
B) 0,2 foiz
*D) 2 foiz
E) 0,25 foiz
125. Jismoniy shaxslarning normativ muddatda qurilishi tugallanmagan yashash uchun mo‘ljallanmagan ob’yektlariga nisbatan mol-mulk solig‘i stavkasi
A) 3 foiz
*B) 4 foiz
D) 0,35 foiz
E) 2 foiz
126. Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqning soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
127. Jismoniy shaxslarning mol-mulkiga solinadigan soliqni to‘lash to‘g‘risidagi to‘lov xabarnomasi soliq organi tomonidan soliq to‘lovchilarga qaysi sanada topshiriladi?
A) har yili 1 maydan kechiktirmay
B) har yili 1 yanvardan kechiktirmay
*D) har yili 1 martdan kechiktirmay
E) har yili 1 apreldan kechiktirmay
128. Jismoniy shaxslardan olinadagan mol-mulk solig‘i soliq davri uchun qaysi muddatda to‘lanadi?
*A) teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
B) hisobot yilining 15 oktyabriga qadar
D) teng ulushlarda 15 iyunga va 15 oktyabrga qadar
E) soliq davrining har choragi 15 kuniga qadar
129. Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i to‘lovchilari

*A) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan yuridik shaxslar
B) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar
D) qishloq xo‘jalik korxonalari, fermer xo‘jaliklar
E) notijorat tashkilotlari, davlat organlari, byudjet tashkilotlari
130. Yuridik shaxslar tomonidan ko‘chmas mulk ijaraga berilgan taqdirda soliq to‘lovchi kim hisoblanadi?
A) ijaraga beruvchi va ijaraga oluvchi teng ulushlarda
B) ijaraga oluvchi
*D) ijaraga beruvchi
E) ko‘chmas mulkni baholovchi
131. Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i ob’yekti
A) aholining madaniy-maishiy ehtiyojlarini qondirish va dam olishi uchun foydalaniladigan yerlar
B) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida jismoniy shaxslarda bo‘lgan yer uchastkalari
D) aholi punktlarining, bog‘dorchilik, uzumchilik yoki polizchilik shirkatlarining umumiy foydalanishdagi yerlari
*E) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yuridik shaxslarda bo‘lgan yer uchastkalari
132. Qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yerlar bo‘yicha yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i bazasi
*A) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holda, qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yer uchastkasining umumiy maydoni
B) yer uchastkasining kadastr qiymati
D) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holdagi qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yer uchastkasining umumiy maydoni
E) soliq solinmaydigan yer uchastkalari chegirib tashlangan holda, yer uchastkalarining qonun hujjatlariga muvofiq aniqlangan normativ qiymati
133. Qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i bazasi
A) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holda, qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yer uchastkasining umumiy maydoni
*B) soliq solinmaydigan yer uchastkalari chegirib tashlangan holda, yer uchastkalarining qonun hujjatlariga muvofiq aniqlangan normativ qiymati
D) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holdagi qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yer uchastkasining umumiy maydoni
E) yer uchastkasining kadastr qiymati
134. Meva-sabzavotchilik qishloq xo‘jaligi korxonalari uchun meva-sabzavotchilik mahsulotlari egallagan yerlar uchun yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘i bazasi
A) soliq solinmaydigan yer uchastkalari maydonlari chegirib tashlangan holda, yer uchastkasining umumiy maydoni

B) yer uchastkalarining normativ qiymati
*D) yer uchastkasining umumiy maydoni
E) yer uchastkasining kadastr qiymati
135. Qayta tiklanadigan manbalardan energiya ishlab chiqaruvchilar qayta tiklanadigan energiya manbalari (nominal quvvati 0,1 MVt va ko‘proq) uskunalari egallagan yer uchastkalari bo‘yicha ular ishga tushirilgan paytdan e’tiboran qancha muddatga soliqdan ozod etiladi?
A) 20 yil muddatga
B) besh yil muddatga
D) o‘n besh yil muddatga
*E) o‘n yil muddatga
136. Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha soliq stavkalari qishloq xo‘jaligi ekinzorlarining normativ qiymatiga nisbatan necha foiz qilib belgilangan?
A) 2,95 foiz
B) 6 foiz
*D) 0,95 foiz
E) 2 foiz
137. Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘ining soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
138.Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘ining hisoboti qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallanmagan yerlar bo‘yicha qaysi muddatga taqdim etiladi?
A) joriy soliq davrining 1 mayiga qadar
*B) joriy soliq davrining 10 yanvariga qadar
D) joriy soliq davrining 1 fevraliga qadar
E) joriy soliq davrining 10 dekabriga qadar
139.Yuridik shaxslardan olinadagan yer solig‘ining hisoboti qishloq xo‘jaligiga mo‘ljallangan yerlar bo‘yicha qaysi muddatga taqdim etiladi?
*A) joriy soliq davrining 1 mayiga qadar
B) joriy soliq davrining 10 yanvariga qadar
D) joriy soliq davrining 1 avgustiga qadar
E) joriy soliq davrining 10 dekabriga qadar
140.Soliq davri mobaynida qishloq xo‘jaligi ekinzorlarining umumiy maydonida va tarkibida o‘zgarishlar yuz bergan yuridik shaxslar qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallangan yerlari bo‘yicha aniqlashtirilgan soliq hisobotini qaysi muddatga qadar taqdim etishi kerak?
A) joriy yilning 1 iyuniga qadar
B) joriy yilning 1 sentyabriga qadar
D) joriy yilning 1 mayiga qadar
*E) joriy yilning 1 dekabriga qadar
141.Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun aylanmadan soliq to‘lovchilar uchun yer solig‘ini soliq organiga to‘lash qachon amalga oshiriladi?

A) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
B) kalendar yil oxirida
*D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
142.Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun aylanmadan soliq to‘lovchi bo‘lmagan soliq to‘lovchilar uchun yer solig‘ini soliq organiga to‘lash qachon amalga oshiriladi?
*A) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
B) kalendar yil oxirida
D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
143.Qishloq xo‘jaligi uchun mo‘ljallanmagan yerlar uchun aylanmadan soliq to‘lovchi bo‘lmagan soliq to‘lovchilar uchun yer solig‘ini to‘lash qachon amalga oshiriladi?
A) yillik soliq summasining o‘n ikkidan bir qismi miqdorida, har oyning 10-kunigacha
B) hisobot yilining 1 iyuliga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
D) yillik soliq summasining to‘rtdan bir qismi miqdorida, har chorak birinchi oyining 10-kunigacha
*E) hisobot yilining 1 sentyabriga qadar yillik soliq summasining 30 foizi, hisobot yilining 1 dekabriga qadar – soliqning qolgan summasi
144. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i to‘lovchilari
*A) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan jismoniy shaxslar, shuningdek yuridik shaxs tashkil etgan yoki etmagan holdagi dehqon xo‘jaliklari
B) mulk huquqi, egalik qilish huquqi, foydalanish huquqi yoki ijara huquqi asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan yuridik shaxslar, fermer xo‘jaliklari
D) mulk huquqi, egalik qilish huquqi, foydalanish huquqi yoki ijara huquqi asosida yer uchastkalariga ega bo‘lgan notijorat tashkilotlari
E) qishloq xo‘jaligi tovarlari ishlab chiqaruvchilar hamda qishloq xo‘jaligi yo‘nalishidagi ilmiy-tadqiqot tashkilotlarining tajriba-eksperimental xo‘jaliklari
145. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i ob’yekti
*A) dehqon xo‘jaligini yuritish, yakka tartibda uy-joy qurilishi uchun meros qilib qoldiriladigan umrbod egalik qilishga berilgan yer uchastkalari
B) qishloq xo‘jaligini yuritish uchun mo‘ljallangan va mo‘ljallanmangan yer uchastkalari
D) mulk huquqi, egalik qilish, foydalanish yoki ijara huquqlari asosida yuridik

shaxslarda bo‘lgan yer uchastkalari
E) aholining madaniy-maishiy ehtiyojlarini qondirish va dam olishi uchun foydalaniladigan yerlar
146. Qaysi yer uchastkalari jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i ob’yekti bo‘lmaydi?
*A) ko‘p kvartirali uylar egallagan yer uchastkalari
B) tadbirkorlik faoliyatini yuritish uchun foydalanishga yoki ijaraga berilgan yer uchastkalari
D) dehqon xo‘jaligini yuritish uchun meros qilib qoldiriladigan umrbod egalik qilishga berilgan yer uchastkalari
E) ko‘p kvartirali uylarda joylashgan yashash uchun mo‘ljallanmagan ko‘chmas mulk ob’yektlari egallagan yer uchastkalari
147. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i bazasi
*A) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining maydoni
B) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining normativ qiymati
D) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining inventarizatsiya qiymati
E) davlat ro‘yxatidan o‘tkazishni amalga oshiruvchi organning ma’lumotlari bo‘yicha yer uchastkalarining kadastr qiymati
148. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lashdan kimlar ozod qilinadi?
*A) urush nogironlari va qatnashchilari, O‘zbekiston Qahramoni, I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar, yolg‘iz pensionerlar
B) notijorat tashkilotlarning, byudjet tashkilotlari
D) madaniyat, ta’lim, sog‘liqni saqlash, nogironlarning jamoat birlashmalari
E) mudofaa, ichki ishlar organlari harbiy xizmatchilari
149. Jismoniy shaxs yer solig‘i bo‘yicha bir nechta imtiyozga ega bo‘lsa
*A) soliq to‘lovchining tanlovi bo‘yicha faqat bitta yer uchastkasiga beriladi
B) soliq to‘lovchining barcha yer uchastkasiga taalluqli bo‘ladi
D) soliq to‘lovchining har bir oila a’zosiga teng ulushda taalluqli bo‘ladi
E) soliq to‘lovchining tanlovi bo‘yicha faqat ikkita yer uchastkasiga beriladi
150. Samarqand shahri uchun yakka tartibda uy-joy qurishga beriladigan yerlar uchun jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ining stavkasi 1 kv.m uchun necha so‘m qilib belgilangan?
*A) 258,8 so‘m
B) 153,6 so‘m
D) 133,4 so‘m
E) 213 so‘m
151. Yakka tartibda uy-joy qurish va turar joyni obodonlashtirish uchun berilgan yer uchastkalarining tomorqa qismiga qishloq xo‘jaligi ekinlarini ekish yoki uni obodonlashtirish amalga oshirilmagan taqdirda soliq necha baravar miqdorda to‘lanadi?
*A) uch baravar miqdorda

B) to‘rt baravar miqdorda
D) ikki baravar miqdorda
E) bir baravar miqdorda
152. Jismoniy shaxslar tomonidan yer uchastkalaridan hujjatlarsiz foydalanilganda, soliq stavkasi belgilangan soliq stavkalarining necha baravari miqdorida belgilanadi?
uch baravari miqdorida
*A) uch baravar miqdorda
B) ikki baravar miqdorda
D) to‘rt baravar miqdorda
E) besh baravar miqdorda
153. Jismoniy shaxslar tomonidan yer uchastkalaridan yer uchastkasiga bo‘lgan huquqni tasdiqlovchi hujjatlarda ko‘rsatilganidan kattaroq hajmda foydalanilganda, soliq stavkasi belgilangan soliq stavkalarining necha baravari miqdorida belgilanadi?
*A) uch baravar miqdorda
B) ikki baravar miqdorda
D) to‘rt baravar miqdorda
E) besh baravar miqdorda
154. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ining soliq davri
*A) kalendar yil
B) olti oy
D) bir oy
E) yil choragi
155. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘ini to‘lash to‘g‘risidagi to‘lov xabarnomasi soliq organi tomonidan soliq to‘lovchilarga qaysi sanada topshiriladi?
*A) har yili 1 martdan kechiktirmay
B) har yili 1 yanvardan kechiktirmay
D) har yili 1 maydan kechiktirmay
E) har yili 1 apreldan kechiktirmay
156. Jismoniy shaxslardan olinadigan yer solig‘i soliq davri uchun qaysi muddatda to‘lanadi?
*A) teng ulushlarda 15 aprelga va 15 oktyabrga qadar
B) hisobot yilining 15 oktyabriga qadar
D) teng ulushlarda 15 iyunga va 15 oktyabrga qadar
E) soliq davrining har choragi 15 kuniga qadar
157.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ini to‘lovchilari
*A) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari va norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar
B) O‘zbekiston Respublikasida tadbirkorlik faoliyati bilan shug‘ullanuvchi jismoniy shaxslar
D) O‘zbekiston Respublikasida soliq solinadigan daromadga ega bo‘lgan yuridik shaxslar
E) byudjet tashkilotlari, notijorat tashkilotlari

158.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i ob’yekti nima?
A) soliq to‘lovchining mehnat haqi
B) jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i chegirilganidan keyin jismoniy shaxs ixtiyorida qoladigan daromad
*D) soliq to‘lovchining jami daromadi
E) norezidentlarning O‘zbekiston Respublikasi va undan tashqaridagi manbalardan olingan daromadlari
159.Jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘i soliq solish bazasi nima?
A) rezident va norezidentlar uchun soliq imtiyozlarini hisobga olgan holdagi jami daromadlari
B) rezident va norezidentlarning jami daromadi
D) rezident va norezidentlar uchun soliq imtiyozlari qo‘llanmagan holdagi jami daromadlari
*E) rezidentlar uchun soliq imtiyozlarini hisobga olgan holdagi jami daromadlari, norezidentlar uchun soliq imtiyozlari qo‘llanmagan holdagi jami daromadlari
160.Jismoniy shaxslarning jami daromadi tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
A) yalpi foyda, asosiy faoliyat foydasi, umumxo‘jalik foydasi, sof foyda
B) konpensatsiya to‘lovlari, rag‘batlantirish xususiyatiga ega daromadlari
*D) mehnatga haq to‘lash tarzidagi, mulkiy, moddiy naf tarzidagi va boshqa daromadlar
E) jami daromaddan soliq solishdan ozod qilingan daromadlar chiqarilgandan keyin qolgan daromadlar
161.Jami daromadga kiritilmaydigan daromadlar
A) kompensatsiya to‘lovlari, foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
*B) olingan alimentlar, davlat pensiyalari, stipendiyalar, donorlik uchun pul mukofotlari
D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) mehnatga haq to‘lash tarzidagi, mulkiy, moddiy naf tarzidagi va boshqa daromadlar
162.Mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlar tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
*A) mehnat haqi, kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
B) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
D) foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
E) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
163.Rag‘batlantirish xususiyatiga ega to‘lovlar tarkibiga qaysi to‘lovlar kiradi?
A) xodimning aybisiz bekor turib qolingan vaqt uchun to‘lov, ijodiy ta’tillar uchun to‘lov, yillik asosiy ta’til uchun to‘lov, jamoat vazifalarini bajarganlik uchun mehnatga to‘lov

B) og‘ir mehnat sharoitlarida ishlaganlik uchun ustamalar, oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymati, ko‘p smenali rejimda ishlaganlik uchun ustamalar
*D) ko‘p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti, yillik ish yakunlari bo‘yicha pul mukofoti, ta’tilga qo‘shimcha haqlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to‘lov
E) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
164.Kompensasiya to‘lovlari tarkibiga qaysi to‘lovlar kiradi?
A) ko‘p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti, yillik ish yakunlari bo‘yicha pul mukofoti, ta’tilga qo‘shimcha haqlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to‘lov
B) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
D) xodimning aybisiz bekor turib qolingan vaqt uchun to‘lov, ijodiy ta’tillar uchun to‘lov, yillik asosiy ta’til uchun to‘lov, jamoat vazifalarini bajarganlik uchun mehnatga to‘lov
*E) og‘ir mehnat sharoitlarida ishlaganlik uchun ustamalar, oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymati, ko‘p smenali rejimda ishlaganlik uchun ustamalar
165.Ishlanmagan vaqt uchun haq to‘lash jumlasiga nimalar kiradi?
A) og‘ir mehnat sharoitlarida ishlaganlik uchun ustamalar, oziq-ovqat va yo‘l chiptalarining qiymati, ko‘p smenali rejimda ishlaganlik uchun ustamalar
*B) xodimning aybisiz bekor turib qolingan vaqt uchun to‘lov, ijodiy ta’tillar uchun to‘lov, yillik asosiy ta’til uchun to‘lov, jamoat vazifalarini bajarganlik uchun mehnatga to‘lov
D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) ko‘p yil ishlaganlik uchun pul mukofoti, yillik ish yakunlari bo‘yicha pul mukofoti, ta’tilga qo‘shimcha haqlar, ratsionalizatorlik taklifi uchun to‘lov
165.Jismoniy shaxslarning mulkiy daromadlar tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
*A) foizlar, dividendlar, mol-mulkni ijaraga berishdan olingan daromadlar, royalti
B) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
D) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
E) kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
166.Jismoniy shaxslarning moddiy naf tarzidagi daromadlari tarkibiga qanday daromadlar kiradi?
A) kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
B) foizlar, dividendlar, mol-mulkni ijaraga berishdan olingan daromadlar, royalti
*D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
167.Jismoniy shaxslarning boshqa daromadlari tarkibiga qanday daromadlar

kiradi?
*A) yutuqlar, tanlovlarda sovrinli o‘rinlar uchun beriladigan sovrinlar, pul mukofotlari, pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
B) foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
D) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
E) kompensatsiya to‘lovlari, ishlanmagan vaqt uchun haq, rag‘batlantirish xususiyatiga ega bo‘lgan to‘lovlar
168.Jismoniy shaxslarning soliq solinmaydigan daromadlariga qaysi daromadlar kiradi?
A) pensiya, stipendiya, aliment, moddiy yordam pullari, donorlik uchun pul mukofotlari
B) sovg‘alar, hadyalar, transport vositalarida yurish uchun beriladigan imtiyoz summalari
D) foizlar, dividendlar, ijaraga berishdan olingan daromadlar
*E) moddiy yordam summalari, vaqtinchalik bir martalik ishlarni bajarishdan olingan daromadlar, uy xo‘jaligida hayvonlarni tirik holda sotishdan olinadigan daromadlar
169.Qaysi jismoniy shaxslar daromadiga soliq solinmaydi?
A) prokuratura organlarining daraja unvonlariga ega bo‘lgan xodimlari, gastrol-konsert faoliyati bilan shug‘ullanish huquqini beruvchi litsenziyasi bo‘lgan shaxslar, mudofaa, ichki ishlar xodimi
*B) chet davlatlar diplomatik vakolatxonalarining boshliqlari, konsullik muassasalarining mansabdor shaxslari, xalqaro nohukumat tashkilotlarining mansabdor shaxslari
D) O‘zbekiston Qahramoni, Mehnat Qahramoni, urush qatnashchilari, bolalikdan nogironligi bo‘lgan shaxslar, I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar
E) O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari
170.Qaysi jismoniy shaxslar daromadiga soliq solishdan qisman ozod qilingan?
A) xalqaro nohukumat tashkilotlarining mansabdor shaxslari
B) musobaqalarda, ko‘riklarda, tanlovlarda sovrinli o‘rinlar ni egallagan shaxslar
*D) O‘zbekiston Qahramoni, Mehnat Qahramoni, urush qatnashchilari, bolalikdan nogironligi bo‘lgan shaxslar, I va II guruh nogironligi bo‘lgan shaxslar
E) chet davlatlar diplomatik vakolatxonalarining boshliqlari, konsullik muassasalarining mansabdor shaxslari
171.O‘zbekiston Respublikasi hududida 2020 yil 1 fevralidan belgilangan mehnatga haq to‘lashning eng kam miqdori
A) 634880 so‘m
B) 223 000 so‘m
*D) 679 330 so‘m
E) 238 610 so‘m
172.O‘zbekiston Respublikasi hududida amalda bo‘lgan bazaviy hisoblash miqdori
A) 238 610 so‘m

*B) 223 000 so‘m
D) 679 330 so‘m
E) 634880 so‘m
173.O‘zbekiston Respublikasida 2020 yil 1 fevraldan boshlab byudjet muassasalari va tashkilotlari xodimlarining ish haqi, pensiyalar, stipendiyalar, nafaqalar hamda kam ta’minlangan oilalarga beriladigan moddiy yordam miqdori necha barobarga oshirildi?
*A) 1,07 barobarga
B) 1,6 barobarga
D) 1,06 barobarga
E) 1,7 barobarga
174. Jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 16 foiz
B) 10 foiz
D) 14 foiz
*E) 12 foiz
175.O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlariga necha foizlik soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinadi?
A) 10 foizlik
B) 12 foizlik
*D) 5 foizlik
E) 6 foizlik
176.O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar dividendlar va foizlar tarzidagi daromadlariga necha foizlik soliq stavkasi bo‘yicha soliq solinadi?
*A) 10 foizlik
B) 12 foizlik
D) 5 foizlik
E) 6 foizlik
177. Jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq bo‘yicha soliq agentlari uchun hisobot davri
A) har oy 10 kuni
B) yil choragi
*D) bir oy
E) har oy 15 sanasi
178.Jismoniy shaxslar daromadidan olinadigan soliq davlat byudjetiga qaysi muddatlarda to‘lanadi?
A) yilning har choragida, yil choragi ikkinchi oyining 15-kuniga qadar teng ulushlarda
B) yilda bir marta hisobot davridan keyingi yilning 15 fevralidan kechiktirmasdan
D) har oyning 25 sanasidan kechiktirmay
*E) to‘lov manbaida hisoblab chiqarilgan soliq summasi soliq to‘lovchiga daromadlarni to‘lash bilan bir vaqtda, lekin soliq hisobotini taqdim etish

muddatlaridan kechiktirmay
179. Daromadlar natura shaklida amalga oshirilganda soliq byudjetga qaysi muddatlarda to‘lanadi?
A) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan oy tugaganidan keyin o‘n besh kun ichida to‘lanadi
*B) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan oy tugaganidan keyin besh kun ichida
D) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan chorak tugaganidan keyin besh kun ichida
E) soliq natura tarzidagi to‘lov amalga oshirilgan oy tugaganidan keyin o‘n kun ichida to‘lanadi
180. Aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchilari
A) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan jami daromadi bir milliard so‘mdan oshmagan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari
B) aksiz solig‘i to‘lanadigan tovarlarni (xizmatlarni) ishlab chiqaruvchi va foydali qazilmalarni kavlab olishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar, benzin, dizel yoqilg‘isi va gazni realizasiya qilishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar
D) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadi yuz million so‘mdan oshgan, lekin bir milliard so‘mgacha bo‘lgan yakka tartibdagi tadbirkorlar
*E) A va C to‘g‘ri
181. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
A) jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq
*B) jami daromad
D) realisatsiya qiymati
E) soliq solinadigan oborot
182 Yakka tartibdagi tadbirkorlar uchun aylanmadan olinadigan soliq bazasi
A) tadbirkorlik faoliyati doirasida realizatsiya qilingan tovarlar qiymati
B) tadbirkorlik faoliyati doirasida olingan jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq
*D) tadbirkorlik faoliyati doirasida olingan jami daromadi
E) tadbirkorlik faoliyati doirasidan tashqari olingan daromadlari
183. Iqtisodiyotning barcha tarmoqlaridagi soliq to‘lovchilar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 8 foiz
B) 6 foiz
D) 5 foiz
*E) 4 foiz
184. Bojxona rasmiylashtiruvi bo‘yicha xizmatlar ko‘rsatadigan yuridik shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 25 foiz
B) 4 foiz
*D) 5 foiz

E) 8 foiz
185. Konsert-tomosha ko‘rsatish faoliyati bilan shug‘ullanish uchun lisenziyaga ega bo‘lgan yuridik va jismoniy shaxslarni jalb etish yo‘li bilan ommaviy tomosha tadbirlarini tashkil etishdan daromadlar oladigan yuridik shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
*A) 5 foiz
B) 13 foiz
D) 6 foiz
E) 8 foiz
186. Asosiy faoliyati mol-mulkni ijaraga berish hisoblangan yuridik shaxslar uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 5 foiz
B) 4 foiz
D) 6 foiz
*E) 8 foiz
187. Umumiy ovqatlanish korxonalari (aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 10 foiz
*B) 8 foiz
D) 6 foiz
E) 4 foiz
188. Umumiy ovqatlanish korxonalari (borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 6 foiz
B) 5 foiz
*D) 4 foiz
E) 3 foiz
189. Chakana savdo sohasidagi soliq to‘lovchilar (aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 3 foiz
*B) 4 foiz
D) 5 foiz
E) 6 foiz
200. Chakana savdo sohasidagi soliq to‘lovchilar (borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 4 foiz
*B) 1 foiz
D) 2 foiz
E) 5 foiz
201. Ulgurji, shuningdek ulgurji-chakana savdoni amalga oshiradigan savdo korxonalari uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
*A) 4 foiz

B) 6 foiz
D) 2 foiz
E) 5 foiz
202. Ulgurji va chakana dorixona tashkilotlari (aholisi soni yuz ming nafar va undan ko‘p kishidan iborat shaharlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 4 foiz
B) 5 foiz
D) 2 foiz
*E) 3 foiz
203. Ulgurji va chakana dorixona tashkilotlari (borish qiyin bo‘lgan va tog‘li tumanlarda) uchun aylanmadan olinadigan soliq stavkasi necha foiz?
A) 3 foiz
B) 4 foiz
*D) 1 foiz
E) 2 foiz
204. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
205. Aylanmadan olinadigan soliq bo‘yicha hisobot davri
A) kalendar yil
*B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
206. Aylanmadan olinadigan soliqning hisobot davri yakunlari bo‘yicha soliq hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) hisobot davridan keyingi oyning beshinchi kunidan kechiktirmay
B) soliq davridan keyingi davrning beshinchi fevralidan kechiktirmay
*D) hisobot davridan keyingi oyning o‘n beshinchi kunidan kechiktirmay
E) soliq davridan keyingi davrning o‘n beshinchi fevralidan kechiktirmay
207. Aylanmadan olinadigan soliqning soliq davri yakunlari bo‘yicha soliq hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) hisobot davridan keyingi oyning beshinchi kunidan kechiktirmay
B) soliq davridan keyingi davrning beshinchi fevralidan kechiktirmay
D) hisobot davridan keyingi oyning o‘n beshinchi kunidan kechiktirmay
*E) soliq davridan keyingi davrning o‘n beshinchi fevralidan kechiktirmay
208. O‘zbekiston Respublikasi hududida ijtimoiy soliq qachondan joriy etildi?
*A) 2020 yil 1 yanvardan boshlab
B) 2019 yil 1 oktyabrdan boshlab
D) 2020 yil 1 martdan boshlab
E) 2019 yil 1 sentyabrdan boshlab
209. Ijtimoiy soliqni to‘lovchilari

A) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan jami daromadi bir milliard so‘mdan oshmagan O‘zbekiston Respublikasi yuridik shaxslari
B) aksiz solig‘i to‘lanadigan tovarlarni (xizmatlarni) ishlab chiqaruvchi va foydali qazilmalarni kavlab olishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar, benzin, dizel yoqilg‘isi va gazni realizasiya qilishni amalga oshiruvchi yuridik shaxslar
D) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olingan daromadi yuz million so‘mdan oshgan, lekin bir milliard so‘mgacha bo‘lgan yakka tartibdagi tadbirkorlar
*E) O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslari, O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, chet el yuridik shaxslarining vakolatxonalari va filiallari
210. Ijtimoiy soliq bo‘yicha soliq solish ob’yekti
A) xodimlarning mehnatga haq to‘lash tarzidagi daromadlari
B) byudjet tashkilotlari xodimlarining jami daromadi
*D) ish beruvchining xodimlar mehnatiga haq to‘lashga doir xarajatlari
E) ish beruvchining xodimlar mehnatiga haq to‘lashga doir daromadlari
211. Ijtimoiy soliqning soliq solish bazasi
A) realizatsiya qilingan tovarlar qiymati
B) jami daromad va xarajatlar o‘rtasidagi farq
*D) to‘lanadigan xarajatlar summasi
E) tadbirkorlik faoliyati doirasidan tashqari olingan daromadlari
212. Soliq to‘lovchilar uchun ijtimoiy soliq stavkasi necha foiz?
A) 7 foiz
*B) 12 foiz
D) 4,7 foiz
E) 25 foiz
213. Byudjet tashkilotlari uchun ijtimoiy soliq stavkasi necha foiz?
*A) 25 foiz
B) 7 foiz
D) 12 foiz
E) 4,7 foiz
214. «SOS – O‘zbekiston Bolalar mahallalari» uyushmalari uchun ijtimoiy soliq stavkasi necha foiz?
A) 25 foiz
B) 4,7 foiz
D) 12 foiz
*E) 7 foiz
215. Ixtisoslashtirilgan sexlar, uchastkalar va korxonalarda ishlovchi nogironligi bo‘lgan shaxslar mehnatidan foydalanuvchi soliq to‘lovchilar uchun ijtimoiy soliq stavkasi necha foiz?
A) 7 foiz
*B) 4,7 foiz
D) 12 foiz

E) 25 foiz
216. Ijtimoiy soliq bo‘yicha soliq davri
*A) kalendar yil
B) yil choragi
D) bir oy
E) olti oy
217. Ijtimoiy soliq bo‘yicha hisobot davri
A) kalendar yil
B) yil choragi
*D) yil oyi
E) olti oy
218. Ijtimoiy soliq bo‘yicha soliq hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) har oyda hisobot davridan keyingi oyning 25 kunidan kechiktirmay
B) soliq davridan keyingi oyning 25 kunidan kechiktirmay
D) soliq davridan keyingi oyning 15 kunidan kechiktirmay
*E) har oyda hisobot davridan keyingi oyning 15 kunidan kechiktirmay
219. O‘zbekiston Respublikasida faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar tomonidan ijtimoiy soliq bo‘yicha soliq hisoboti qaysi muddatga soliq organiga taqdim etiladi?
A) soliq davridan keyingi yilning 25 yanvariga qadar
*B) hisobot yilidan keyingi yilning 25 martiga qadar
D) hisobot yilidan keyingi yilning 15 fevraliga qadar
E) soliq davridan keyingi yilning 25 apreliga qadar
220. Ijtimoiy soliq qaysi muddatda to‘lanadi?
*A) har oyda, soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay
B) har chorakda, soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay
D) yilda bir marta, yillik hisobotni taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay
E) har olti oyda, soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay
221. Daromad olish maqsadiga ega bo‘lmagan, daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a’zolari) o‘rtasida taqsimlamaydigan yuridik shaxslar
A) byudjetdan tashqari jamg‘armalar
B) jamoat birlashmalari
*D) notijorat tashkilotlari
E) byudjet tashkilotlari
222.Soliq elementlariga nimalar kiradi?
*A) soliq ob’yekti, soliq bazasi, soliq stavkasi, soliq davri, soliq muddati
B) aniqlilik, yagonalik, adolatlilik, majburiylik, oshkoralik
D) majburiylik, uzluksizlik, ishonchlilik, yagonalik, maxfiylik
E) jismoniy shaxs, yuridik shaxs, rezident, norezident
223. O‘zbekiston Respublikasi hududida nechta soliq turlari amal qiladi?
A) 6
B) 7

D) 8
*E) 9
224.O‘zbekiston Respublikasi hududida soliq to‘lovchilarning ayrim toifalari uchun necha turdagi maxsus soliq rejimlari belgilangan?
A) 5
*B) 3
D) 6
E) 4
225.Soliq to‘lovchilarning ayrim toifalariga boshqa soliq to‘lovchilarga nisbatan soliq to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan afzalliklar, shu jumladan soliqni to‘lamaslik yoki ularni kamroq miqdorda to‘lash imkoniyati
A) soliq bazasi
B) soliq huquqlari
*D) soliq imtiyozlari
E) soliq majburiyati
226.Hisoblab chiqarilgan (hisoblangan) va belgilangan muddatlarda to‘lanmagan soliqlarning, shu jumladan ular bo‘yicha bo‘nak va joriy to‘lovlarning summalari, shuningdek belgilangan muddatda to‘lanmagan moliyaviy sanksiyalar va penyalar
*A) soliq qarzi
B) soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti
D) ijara (lizing) to‘lovi
E) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
227.O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasining rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
*A) soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti
B) elektron raqamli imzo
D) soliq to‘lovchilarning konsolidatsiyalashgan guruhi
E) kameral soliq
228.Ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan to‘lanadigan summa
*A) ijara (lizing) to‘lovi
B) ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi
D) soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
E) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
229.Moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining ijara (lizing) to‘lovi summasi va qiymati o‘rtasidagi farq
*A) ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi
B) ijara (lizing) to‘lovi
D) royalti
E) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)

230. Soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
*A) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
B) ortiqcha undirilgan soliq summasi
D) ijara (lizing) to‘lovi
E) soliq qarzi
231.Soliq siri nima?
*A) vakolatli organlar tomonidan olingan soliq to‘lovchi to‘g‘risidagi ma’lumotlar
B) jismoniy shaxslar tomonidan olingan soliq to‘lovchi to‘g‘risidagi ma’lumotlar
D) yuridik shaxslar tomonidan olingan soliq to‘lovchi to‘g‘risidagi ma’lumotlar
E) soliq organi tomonidan olingan soliq to‘lovchi to‘g‘risidagi ma’lumotlar
232.Maqsadli mablag‘lar deganda nima tushuniladi?
*A) soliq solish maqsadida soliq to‘lovchi tomonidan maqsadli mablag‘larning manbai bo‘lgan shaxs tomonidan belgilangan yoki qonunchilikda belgilangan maqsadga ko‘ra foydalanish uchun olingan mol-mulk
B) tabiatning yoki inson faoliyatining (shu jumladan intellektual faoliyatning) qiymat bahosiga ega bo‘lgan va realizatsiya qilish uchun mo‘ljallangan har qanday predmet
D) har qanday nomoddiy aktivdan foydalanganlik yoki foydalanish huquqi uchun to‘lovlar
E) nafni baholash imkoniyati mavjud bo‘lgan taqdirda va bunday nafni baholash mumkin bo‘lgan darajada hisobga olinadigan pul yoki natura shaklidagi iqtisodiy naf
233.Tovar deb e’tirof etiladi
*A) tabiatning yoki inson faoliyatining (shu jumladan intellektual faoliyatning) qiymat bahosiga ega bo‘lgan va realizatsiya qilish uchun mo‘ljallangan har qanday predmet
B) har qanday nomoddiy aktivdan foydalanganlik yoki foydalanish huquqi uchun to‘lovlar
D) nafni baholash imkoniyati mavjud bo‘lgan taqdirda va bunday nafni baholash mumkin bo‘lgan darajada hisobga olinadigan pul yoki natura shaklidagi iqtisodiy naf
E) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
234.Royalti bu..
*A) har qanday nomoddiy aktivdan foydalanganlik yoki foydalanish huquqi uchun to‘lovlar
B) nafni baholash imkoniyati mavjud bo‘lgan taqdirda va bunday nafni baholash mumkin bo‘lgan darajada hisobga olinadigan pul yoki natura shaklidagi iqtisodiy naf
D) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz

E) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash majburiyati
235.Daromad nima?
*A) nafni baholash imkoniyati mavjud bo‘lgan taqdirda va bunday nafni baholash mumkin bo‘lgan darajada hisobga olinadigan pul yoki natura shaklidagi iqtisodiy naf
B) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
D) tabiatning yoki inson faoliyatining (shu jumladan intellektual faoliyatning) qiymat bahosiga ega bo‘lgan va realizatsiya qilish uchun mo‘ljallangan har qanday tushum
E) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
236.Xedjirlash operatsiyalari deganda nima tushuniladi?
*A) soliq to‘lovchi uchun noxush oqibatlarni (to‘liq yoki qisman) kamaytirish (kompensatsiya qilish) maqsadida muddatli bitimlarning moliyaviy vositalari amalga oshiriladigan operatsiyalar
B) shartnoma bo‘yicha mol-mulkni (moliyaviy ijara ob’yektini) o‘n ikki oydan ko‘p muddatga egalik qilish va foydalanishga berish chog‘ida yuzaga keladigan ijara munosabatlari
D) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
E) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash majburiyati
237.Moliyaviy ijara deb e’tirof etiladi
*A) shartnoma bo‘yicha mol-mulkni (moliyaviy ijara ob’yektini) o‘n ikki oydan ko‘p muddatga egalik qilish va foydalanishga berish chog‘ida yuzaga keladigan ijara munosabatlari
B) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash majburiyati
D) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
E) soliq to‘lovchi uchun noxush oqibatlarni (to‘liq yoki qisman) kamaytirish (kompensatsiya qilish) maqsadida muddatli bitimlarning moliyaviy vositalari amalga oshiriladigan operatsiyalar
238.Soliq qarzi nima?

*A) hisoblab chiqarilgan (hisoblangan) va belgilangan muddatlarda to‘lanmagan soliqlarning, shu jumladan ular bo‘yicha bo‘nak va joriy to‘lovlarning summalari, shuningdek belgilangan muddatda to‘lanmagan moliyaviy sanksiyalar va penyalar
B) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
D) ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan to‘lanadigan summa
E) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
239.Soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti
*A) O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasining rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
B) O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
D) O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik apparati rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
E) O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligining rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
240.Notijorat tashkilotlar
*A) belgilangan shaklda ro‘yxatdan o‘tkazilgan, daromad olish maqsadiga ega bo‘lmagan, daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a’zolari) o‘rtasida taqsimlamaydigan tashkilotlar
B) belgilangan shaklda ro‘yxatdan o‘tkazilgan, daromad olish maqsadiga ega bo‘lgan, daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a’zolari) o‘rtasida taqsimlaydigan tashkilotlar
D) soliq to‘lovchilarning xo‘jalik faoliyati bo‘yicha jami moliyaviy natijasini hisobga olgan holda foyda solig‘ini hisoblab chiqarish va to‘lash maqsadida tegishli shartnoma asosidagi ixtiyoriy birlashmasi
E) belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan jismoniy shaxs
241.Ijara (lizing) to‘lovi
*A) ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan to‘lanadigan summa
B) moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining ijara (lizing) to‘lovi summasi va qiymati o‘rtasidagi farq
D) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
E) soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
242.Ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi
*A) moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining ijara (lizing) to‘lovi summasi va qiymati o‘rtasidagi farq

B) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
D) soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi
E) soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi
243.Ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
*A) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
B) soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi
D) soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi
E) soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
244.Ortiqcha undirilgan soliq summasi
*A) soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi
B) soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
D) soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi
E) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
245.Tan olingan soliq qarzi
*A) soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
B) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
D) moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining ijara (lizing) to‘lovi summasi va qiymati o‘rtasidagi farq
E) ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan to‘lanadigan summa
246.Xatolik bilan to‘langan soliq (penya, jarima) summasi
*A) soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi

B) soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
D) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
E) soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi
247.Umidsiz qarz
A) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz.
B) soliq organlarining g‘ayriqonuniy hatti-harakatlari natijasida ortiqcha to‘langan soliq summasi
D) soliq (penya, jarima) summasini to‘lagan shaxsni va (yoki) ushbu to‘lovning maqsadini qat’iy aniqlash imkoniyatini bermaydigan to‘lov chog‘ida xatolikka yo‘l qo‘yilgan soliq (penya, jarima) summasi
E) soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
248.Soliq to‘lovchilarning konsolidatsiyalashgan guruhi deb e’tirof etiladi
*A) soliq to‘lovchilarning xo‘jalik faoliyati bo‘yicha jami moliyaviy natijasini hisobga olgan holda foyda solig‘ini hisoblab chiqarish va to‘lash maqsadida tegishli shartnoma asosidagi ixtiyoriy birlashmasi
B) soliq to‘lovchining har bir soliq turi yoki to‘langan daromadlar bo‘yicha hisob-kitoblarni va soliq deklaratsiyalarini o‘z ichiga oladigan, soliq to‘lovchilarning va soliq agentlarining soliq majburiyatlarini aniqlash uchun asos bo‘lib xizmat qiladigan hujjatlari
D) belgilangan shaklda ro‘yxatdan o‘tkazilgan, daromad olish maqsadiga ega bo‘lmagan, daromadlarni yoki mol-mulkni ishtirokchilari (a’zolari) o‘rtasida taqsimlamaydigan tashkilotlar
E) belgilangan tartibda ro‘yxatdan o‘tgan va yuridik shaxs tashkil etmagan holda tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiradigan jismoniy shaxs
279.Soliq solish maqsadlarida hisobga olish
*A) soliq to‘lovchi yoki soliq agenti tomonidan hisob hujjatlarini yuritish
B) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish
D) soliq to‘lovchilarning va soliq agentlarining soliq majburiyatlarini aniqlash uchun asos bo‘lib xizmat qiladigan hujjatlari
E) soliq to‘lovchining har bir soliq turi yoki to‘langan daromadlar bo‘yicha hisob-kitoblari va soliq deklaratsiyalari
250.Soliq hisobotini tuzish
*A) soliq to‘lovchining har bir soliq turi yoki to‘langan daromadlar bo‘yicha hisob-kitoblarni va soliq deklaratsiyalarini o‘z ichiga oladigan, soliq

to‘lovchilarning va soliq agentlarining soliq majburiyatlarini aniqlash uchun asos bo‘lib xizmat qiladigan hujjatlari
B) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash majburiyati
D) soliq to‘lovchilarning xo‘jalik faoliyati bo‘yicha jami moliyaviy natijasini hisobga olgan holda foyda solig‘ini hisoblab chiqarish va to‘lash maqsadida tegishli shartnoma asosidagi ixtiyoriy birlashmasi
E) soliq to‘lashning muddatini keyinroq muddatga ko‘chirish soliqni to‘lash muddatini o‘zgartirish
251.Soliq majburiyati
*A) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash
B) soliq to‘lashning muddatini keyinroq muddatga ko‘chirish soliqni to‘lash muddatini o‘zgartirish
D) soliq qarzini undirish to‘g‘risidagi qarorning bajarilishini ta’minlash usuli
E) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishi
252.Soliqlarni to‘lash muddatlarini o‘zgartirishning umumiy shartlari
*A) soliq to‘lashning muddatini keyinroq muddatga ko‘chirish soliqni to‘lash muddatini o‘zgartirish
B) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishi
D) vakolatli organlarning soliq to‘lovchilar va soliq agentlari tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonunchilikka rioya etilishi ustidan nazorat qilishga doir faoliyati
E) muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
253.Mol-mulkni xatlash
*A) soliq organining soliq to‘lovchi bo‘lgan yuridik shaxsning mol-mulkiga nisbatan mulk huquqini cheklashga doir harakati soliq qarzini undirish to‘g‘risidagi qarorning bajarilishini ta’minlash usuli
B) muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
D) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishi
E) vakolatli organlarning soliq to‘lovchilar va soliq agentlari tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonunchilikka rioya etilishi ustidan nazorat qilishga doir faoliyati
254.Soliq to‘lovchiga identifikatsiya raqamini berish, qo‘llash hamda uni o‘zgartirish tartibi va shartlari kim tomonidan belgilanadi?
*A) O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi tomonidan
B) O‘zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan
D) O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasi tomonidan
E) O‘zbekiston Respublikasi qonunchilik palatasi tomonidan
255.Soliq nazorati deganda nima tushuniladi?

*A) vakolatli organlarning soliq to‘lovchilar va soliq agentlari tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonunchilikka rioya etilishi ustidan nazorat qilishga doir faoliyati
B) soliq to‘lovchi (soliq agenti) tomonidan taqdim etilgan soliq hisobotini, moliyaviy hisobotni, shuningdek soliq to‘lovchining faoliyati to‘g‘risida soliq organida mavjud bo‘lgan boshqa hujjatlar hamda ma’lumotlarni tahlil qilish
D) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishini tekshirish
E) soliq organining soliq to‘lovchi bo‘lgan yuridik shaxsning mol-mulkiga nisbatan mulk huquqini cheklashga doir harakati soliq qarzini undirish to‘g‘risidagi qarorning bajarilishini ta’minlash usuli
256.Soliq organlari soliq tekshiruvlarining turlarini ko‘rsating
*A) kameral soliq tekshiruvi, sayyor soliq tekshiruvi, soliq auditi
B) ichki tekshiruv, tashqi tekshiruv
D) markazlashgan tekshiruv, markazlashmagan tekshiruv
E) rejali tekshiruv, rejadan tashqari tekshiruv
56.Kameral soliq tekshiruvi
*A) soliq to‘lovchi (soliq agenti) tomonidan taqdim etilgan soliq hisobotini, moliyaviy hisobotni, shuningdek soliq to‘lovchining faoliyati to‘g‘risida soliq organida mavjud bo‘lgan boshqa hujjatlar hamda ma’lumotlarni tahlil qilish
B) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishini tekshirish
D) muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
E) o‘zaro aloqador taraflar o‘rtasidagi bitimlarda shakllanadigan va (yoki) mustaqil shaxslar o‘rtasida bitimlar tuzilayotganda taqqoslanadigan iqtisodiy sharoitlarda qo‘llanilishi
257.Sayyor soliq tekshiruvi
*A) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishini tekshirish
B) muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
D) soliq to‘lovchi (soliq agenti) tomonidan taqdim etilgan soliq hisobotini, moliyaviy hisobotni, shuningdek soliq to‘lovchining faoliyati to‘g‘risida soliq organida mavjud bo‘lgan boshqa hujjatlar hamda ma’lumotlarni tahlil qilish
E) soliq to‘lovchi uchun noxush oqibatlarni (to‘liq yoki qisman) kamaytirish (kompensatsiya qilish) maqsadida muddatli bitimlarning moliyaviy vositalari amalga oshiriladigan operatsiyalar
258.Soliq auditi
A) muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
B) soliq to‘lovchi uchun noxush oqibatlarni (to‘liq yoki qisman) kamaytirish (kompensatsiya qilish) maqsadida muddatli bitimlarning moliyaviy vositalari amalga oshiriladigan operatsiyalar

D) soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishini tekshirish
E) soliq to‘lovchi (soliq agenti) tomonidan taqdim etilgan soliq hisobotini, moliyaviy hisobotni, shuningdek soliq to‘lovchining faoliyati to‘g‘risida soliq organida mavjud bo‘lgan boshqa hujjatlar hamda ma’lumotlarni tahlil qilish
259.Soliq to‘lovchilarga soliq auditi o‘tkazilishi to‘g‘risida xabarnoma qachon yuboriladi?
*A) soliq auditi o‘tkazilishi boshlanishidan kamida o‘ttiz kalendar kun oldin
B) soliq auditi o‘tkazilishi boshlanishidan kamida o‘n besh kalendar kun oldin
D) soliq auditi o‘tkazilishi boshlanishidan kamida oltmish kalendar kun oldin
E) soliq auditi o‘tkazilishi boshlanishidan kamida o‘n kalendar kun oldin
260.Soliqqa oid huquqbuzarlik deb e’tirof etiladi
*A) soliq to‘lovchining, soliq agentining yoki boshqa shaxsning Soliq Kodeksda javobgarlik belgilangan g‘ayriqonuniy aybli qilmishi (harakati yoki harakatsizligi)
B) soliq agentining Soliq Kodeksda javobgarlik belgilangan g‘ayriqonuniy aybli qilmishi (harakati yoki harakatsizligi)
D) yuridik shaxslarning Soliq Kodeksda javobgarlik belgilangan g‘ayriqonuniy aybli qilmishi (harakati yoki harakatsizligi)
E) jismoniy shaxslarning Soliq Kodeksda javobgarlik belgilangan g‘ayriqonuniy aybli qilmishi (harakati yoki harakatsizligi)
261.Jismoniy shaxs soliqqa oid huquqbuzarliklar sodir etganlik uchun necha yoshdan boshlab javobgarlikka tortilishi mumkin?
*A) o‘n olti yoshdan boshlab
B) o‘n sakkiz yoshdan boshlab
D) yigirma besh yoshdan boshlab
E) o‘ttiz yoshdan boshlab
262.Moliyaviy sanksiyalar
*A) soliqqa oid huquqbuzarlik sodir etganlik uchun javobgarlik chorasidir
B) soliq to‘lovchining, soliq agentining yoki boshqa shaxsning Soliq Kodeksda javobgarlik belgilangan g‘ayriqonuniy aybli qilmishi
D) vakolatli organlarning soliq to‘lovchilar va soliq agentlari tomonidan soliq to‘g‘risidagi qonunchilikka rioya etilishi ustidan nazorat qilishga doir faoliyati
E) soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash
263.Hisoblab chiqarilgan (hisoblangan) va belgilangan muddatlarda to‘lanmagan soliqlarning, shu jumladan ular bo‘yicha bo‘nak va joriy to‘lovlarning summalari, shuningdek belgilangan muddatda to‘lanmagan moliyaviy sanksiyalar va penyalar
*A) soliq qarzi
B) soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti
D) ijara (lizing) to‘lovi
E) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
264.O‘zbekiston Respublikasi Davlat soliq qo‘mitasining rasmiy veb-saytiga joylashtirilgan axborot resursi
*A) soliq to‘lovchining shaxsiy kabineti

B) elektron raqamli imzo
D) soliq to‘lovchilarning konsolidatsiyalashgan guruhi
E) kameral soliq
265.Ijaraga beruvchiga (lizing beruvchiga) tuzilgan ijara (lizing) shartnomasi asosida ijarachi (lizing oluvchi) tomonidan to‘lanadigan summa
*A) ijara (lizing) to‘lovi
B) ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi
D) soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
E) sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
66.Moliyaviy ijara (lizing) ob’yektining ijara (lizing) to‘lovi summasi va qiymati o‘rtasidagi farq
*A) ijaraga beruvchining (lizing beruvchining) foizdan olinadigan daromadi
B) ijara (lizing) to‘lovi
D) royalti
E) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
267. Soliqning (penyaning, jarimaning) to‘langan summasi bilan haqiqatda to‘lanishi lozim bo‘lgan summasi o‘rtasidagi ijobiy farq
*A) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
B) ortiqcha undirilgan soliq summasi
D) ijara (lizing) to‘lovi
E) soliq qarzi
268.Soliq qarzini uzish to‘g‘risidagi talabnoma berilgan sanadan boshlab o‘n kalendar kun ichida soliq to‘lovchi tomonidan e’tiroz bildirilmagan qarz yoki sud qarori bilan tasdiqlangan qarz
*A) tan olingan soliq qarzi
B) soliq qarzi
D) ortiqcha undirilgan soliq summasi
E) umidsiz qarz
269.Sud qarori bilan majburiyatning bekor qilinishi tufayli yoxud bankrotlik, tugatish, qarzdorning vafoti yoki da’vo muddati tugashi sababli to‘lanishi mumkin bo‘lmagan qarz
*A) umidsiz qarz
B) ortiqcha undirilgan soliq summasi
D) tan olingan soliq qarzi
E) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
270.Soliq to‘g‘risidagi qonunchilik bilan soliq to‘lovchilar zimmasiga yuklatilgan soliqlarni va yig‘imlarni to‘g‘ri hisoblab chiqarish hamda o‘z vaqtida to‘lash
*A) soliq majburiyati
B) ortiqcha to‘langan soliq summasi (penya, jarima)
D) soliq nazorati
E) soliq yuki

271.Soliq to‘lovchilarning soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lash sohasidagi ayrim majburiyatlarini bajarilishini tekshirish
*A) sayyor soliq tekshiruvi
B) soliq auditi
D) kameral soliq tekshiruvi
E) soliq nazorati
272.Muayyan davr uchun soliqlar va yig‘imlarni hisoblab chiqarish hamda to‘lashning to‘g‘riligini tekshirish
*A) soliq auditi
B) soliq nazorati
D) sayyor soliq tekshiruvi
E) kameral soliq tekshiruvi
273.Kimlar foyda solig‘i to‘lovchilari hisoblanadi?
*A) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar, O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan yuridik shaxslar
B) davlat korxonalari, boshqaruv organlari, tashkilot, muassasalar
D) qishloq xo‘jalik tovar ishlab chiqaruvchilari
E) O‘zbekiston Respublikasining soliq rezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar, O‘zbekiston Respublikasining norezidentlari bo‘lgan jismoniy shaxslar
274.Yakka tartibdagi tadbirkorlar qanday holatda foyda solig‘i to‘lovchisi hisoblanadi?
A) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari bir milliard so‘mgacha bo‘lsa
B) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari yuz million so‘mgacha bo‘lsa
*D) soliq davrida tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilishdan olgan daromadlari bir milliard so‘mdan ortiq bo‘lsa
E) qishloq xo‘jalik tovarlarini ishlab chiqaruvchi bo‘lsa
274. Foyda solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) rezident va norezidentlarning foydasi
*B) soliq to‘lovchi tomonidan olingan foyda
D) rezident va norezidentlarning mahsulot sotishdan tushgan yalpi tushum
E) moliya yilidagi jami daromadi
275. Foyda solig‘ining soliq solish bazasi
A) moliya yilidagi jami daromadi
B) soliq to‘lovchi tomonidan olingan foyda
D) rezident va norezidentlarning mahsulot sotishdan tushgan yalpi tushum
*E) soliq solinishi lozim bo‘lgan foyda summasi
276. Banklar uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 14 foiz
B) 12 foiz
*D) 20 foiz
E) 15 foiz
277. Sement (klinker) ishlab chiqarishni amalga oshiruvchi soliq to‘lovchilar

uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 18 foiz
B) 15 foiz
D) 10 foiz
*E) 20 foiz
278.Dividendlar tarzidagi daromadlar uchun foyda solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
*A) 5 foiz
B) 10 foiz
D) 12 foiz
E) 20 foiz
279. Foyda solig‘ining stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 10 foiz
B) 12 foiz
D) 20 foiz
*E) 15 foiz
280. Foyda solig‘ining hisobot davri
A) har oy 10 kuni
*B) yilning choragi
D) bir oy
E) har oy 15 sanasi
281. Hisobot davri yakunlari bo‘yicha foyda solig‘ining hisob-kitobi qaysi muddatda taqdim etiladi?
A) yilning har choragida hisobot choragidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
B) yilning har oyida hisobot oyidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
*D) hisobot davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirmay
E) har chorakning 10-kunidan kechiktirmay
282. Soliq davri yakunlari bo‘yicha foyda solig‘ining hisob-kitobi qaysi muddatda taqdim etiladi?
*A) soliq davri o‘tgandan keyingi yilning 1 martidan kechiktirmay
B) soliq davri o‘tgandan keyingi yilning 15 fevralidan kechiktirmay
D) soliq davri yakuni 31 dekabrdan kechiktirmay
E) soliq davri boshi yilning 1 fevralidan kechiktirmay
283. Foyda solig‘i qaysi muddatda to‘lanadi?
A) har oyning 10-kunidan kechiktirmay hisoblab chiqarilgan yil choragi foyda solig‘i summasining uchdan bir qismi miqdorida
B) yilning har choragida hisobot choragidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
*D) hisobot (soliq) davri yakunlari bo‘yicha, tegishli hisobot (soliq) davri uchun soliq hisobotini taqdim etish muddatlaridan kechiktirmay
E) yilning har oyida hisobot oyidan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
284.Qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilari
A) soliq solinadigan oborotlarga ega bo‘lgan yuridik shaxslar

*B) tadbirkorlik faoliyatini amalga oshiruvchi va (yoki) tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qiluvchi O‘zbekiston Respublikasining yuridik shaxslar
D) soliq solinadigan tovarlarni ishlab chiqaruvchilar va bojxona hududiga tovarlarni import qiluvchi jismoniy shaxslar
E) qishloq xo‘jalik tovarlari ishlab chiqaruvchilari
285.Kimlar qo‘shilgan qiymat solig‘i to‘lovchilari hisoblanmaydi?
*A) davlat hokimiyati va boshqaruvi organlari, aylanmadan olinadigan soliqni to‘lovchi shaxslar
B) tovarlarni O‘zbekiston Respublikasi hududiga import qiluvchi yuridik va jismoniy shaxslar
D) O‘zbekiston Respublikasining rezidentlari, faoliyatni doimiy muassasa orqali amalga oshirayotgan O‘zbekiston Respublikasi norezidentlari
E) mahalliy soliq turlarini to‘lovchi qiluvchi yuridik va jismoniy shaxslar
286.Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan o‘z tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan shaxsiy (oilaviy) mol-mulkni realizasiya qilish
B) milliy valyuta yoki chet el valyutasi muomalasi bilan bog‘liq operasiyalarni amalga oshirish
*D) realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma, O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirish
E) yuridik shaxs qayta tashkil etilayotganda uning mol-mulkini huquqiy vorisga o‘tkazish
287. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining soliq solish ob’yekti hisoblanmaydi
*A) yakka tartibdagi tadbirkor tomonidan o‘z tadbirkorlik faoliyatini amalga oshirish bilan bog‘liq bo‘lmagan shaxsiy (oilaviy) mol-mulkni realizasiya qilish
B) protez-ortopediya buyumlarini, nogironligi bo‘lgan shaxslar uchun inventarni, shu jumladan ushbu buyumlar va inventarni ishlab chiqaruvchilar tomonidan realizasiya qilish
D) realizasiya qilish joyi O‘zbekiston Respublikasi bo‘lgan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanma, O‘zbekiston Respublikasi hududiga tovarlarni olib kirish
E) byudjet mablag‘lari hisobidan bajariladigan ilmiy-tadqiqot va innovasiya ishlarini realizasiya qilish
286. Qo‘shilgan qiymat solig‘i stavkasi necha foiz qilib belgilangan?
A) 20 foiz
B) 18 foiz
D) 10 foiz
*E) 15 foiz
287. Qo‘shilgan qiymat solig‘ining hisobot davri
A) har oy 10 kuni
B) yilning choragi
*D) bir oy
E) har oy 15 sanasi

288.Qo‘shilgan qiymat solig‘ining hisob-kitobi soliq organlariga qaysi muddatda taqdim etiladi?
A) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning yigirma beshinchi kunidan kechiktirmay
*B) soliq davridan keyingi oyning yigirmanchi kunidan kechiktirilmagan muddatda
D) soliq davridan keyingi oyning o‘ninchi kunidan kechiktirmay
E) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning o‘ninchi kunidan 2kechiktirmay
89.«Aksiz» so‘zi qaysi tildan olingan va nima ma’noni anglatadi?
*A) fransuz tilidan olingan bo‘lib, «kesish» ma’nosini anglatadi
B) nemis tilidan olingan bo‘lib, «qo‘shimcha» ma’nosini anglatadi
D) ispan tilidan olingan bo‘lib, «yordam» ma’nosini anglatadi
E) ingliz tilidan olingan bo‘lib, «kesish» ma’nosini anglatadi
290.Kimlar aksiz solig‘ini to‘lovchilari bo‘lib hisoblanadi?
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni eksportga chiqaruvchilar va bojxona hududiga aksiz to‘lanadigan tovarlarni import qiluvchilar
B) O‘zbekiston Respublikasining barsha yuridik va jismoniy shaxslari
*D) O‘zbekiston Respublikasi hududida aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqaruvchilar, tabiiy gazni iste’molchilarga realizasiya qilishni amalga oshiruvchilar, benzin, dizel yoqilg‘isini yakuniy iste’molchilarga realizasiya qilishni amalga oshiruvchilar
E) O‘zbekiston Respublikasida faoliyat yuritayotgan chet el yuridik va jismoniy shaxslar
91. Aksiz solig‘ining soliq solish ob’yekti
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni eksportga realizasiya qilish
B) ixtisoslashtirilgan gaz ta’minoti korxonalari orqali aholiga suyultirilgan gazni maishiy ehtiyojlar uchun realizasiya qilish
D) davlatlar, hukumatlar, xalqaro tashkilotlar orqali xayriya yordami maqsadida, shu jumladan texnik ko‘mak ko‘rsatish maqsadida olib kirish
*E) aksiz to‘lanadigan tovarlarni realizasiya qilish, yuridik shaxsning ustav fondiga hissa sifatida berish, o‘z ehtiyojlari uchun foydalanish
292.Aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) nisbatan soliq stavkalari mutlaq (qat’iy) summada belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi
A) realizasiya qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) qiymati
*B) aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) naturada ifodalangan hajmi
D) aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqarishga doir ishlarning qiymati
E) bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan bojxona
293.Ishlab chiqarilayotgan aksiz to‘lanadigan tovarlarga (xizmatlarga) soliq stavkalari foizlarda (advalor) belgilangan bo‘lsa, soliq bazasi
A) aksiz to‘lanadigan tovarlarni ishlab chiqarishga doir ishlarning qiymati
B) bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlariga muvofiq belgilanadigan bojxona qiymati
*D) realizasiya qilingan aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) qiymati

E) aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) naturada ifodalangan hajmi
294. Aksiz to‘lanadigan tovarlarning (xizmatlarning) ro‘yxati va ularga doir soliq stavkalari qaysi me’yoriy hujjat bilan tasdiqlanadi?
*A) O‘zbekiston Respublikasining Davlat byudjeti to‘g‘risidagi Qonuni bilan
B) O‘zbekiston Respublikasining Soliq Kodeksi to‘g‘risidagi Qonuni bilan
D) O‘zbekiston Respublikasining Davlat bojxona to‘g‘risidagi Qonuni bilan
E) O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi bilan
295. 2020 yil 1 yanvaridan Etil spirtining (1 dal uchun) aksiz solig‘i stavkasi
A) 7700 so‘m
B) 102000 so‘m
D) 98000 so‘m
*E) 10800 so‘m
296. 2020 yil 1 yanvaridan Konyak (1 dal tayyor mahsulot uchun) aksiz solig‘i stavkasi
A) 10600 so‘m
*B) 102000 so‘m
D) 98000 so‘m
E) 10800 so‘m
297. 2020 yil 1 yanvaridan Pivo (1 dal tayyor mahsulot uchun) aksiz solig‘i stavkasi
*A) 10600 so‘m
B) 7700 so‘m
D) 98000 so‘m
D) 10800 so‘m
298. 2020 yil 1 yanvaridan Zargarlik buyumlari uchun aksiz solig‘i stavkasi
A) 15%
*B) 25%
D) 20%
E) 11%
299.Aksiz solig‘ining soliq davri
A) yil oyi
B) har chorak
D) kalendar yil
*E) bir oy
300.Aksiz solig‘ining hisob-kitobi soliq organlariga qaysi muddatda taqdim etiladi?
*A) har oyda, soliq davridan keyingi oyning 10-kunidan kechiktirmay
B) yilning har choragida hisobot davridan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
D) har oyda hisobot davridan keyingi oyning 25-kunidan kechiktirmay
E) har oyda, soliq davridan keyingi oyning 20-kunidan kechiktirmay

V. Fan bo‘yicha baholash mezonlari

Baholash usullari	testlar, yozma ishlar, og‘zaki so‘rov, prezentasiyalar
Baholash mezonlari	**5 baho (a’lo)** – fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtira olish; – Soliq va soliqqa tortish fanining mohiyati maqsadi, asosiy vazifalari, xo‘jalik jarayonlari va xo‘jalik muomalalari turkumlanishi hamda ularning tarkibiy tuzilishini ochib berish; – Soliqqa oid atamalarni ijodiy fikrlay olish; – Soliq munasabatlaining sub’yektlari va ob’yektlarini aytib berishi; – mustaqil ta’lim topshiriqlarini bajara olishi. **4 baho (yaxshi)** – fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtira olish; – Soliq va soliqqa tortish fanining mohiyati maqsadi, asosiy vazifalari, xo‘jalik jarayonlari va xo‘jalik muomalalari turkumlanishi hamda ularning tarkibiy tuzilishini ochib berish; – Soliqqa oid atamalarni ijodiy fikrlay olish; – Soliq munosabatlarining sub’yektlari va ob’yektlarini aytib berishi; – Soliq va soliqqa tortish siyosati tushunchasini bilishi. **3 baho (qoniqarli)** – fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtira olish; – Soliq va soliqqa tortish fanining mohiyati maqsadi, asosiy vazifalari, xo‘jalik jarayonlari va xo‘jalik muomalalari turkumlanishi hamda ularning tarkibiy tuzilishini ochib berish; – Soliqqa oid atamalarni ijodiy fikrlay olish; – Soliq munosabatlarining sub’yektlari va ob’yektlarini aytib berishi; **2 baho (qoniqarsiz)** – fanning nazariy va uslubiy asoslarini bilmaslik; – Soliq va soliqqa tortish fani haqida tasavvurga ega bo‘lmaslik; – Soliq va soliqqa tortish siyosati tushunchasini bilmaslik.

VI. Fan bo‘yicha tarqatma materiallar

STIR _____

Qo‘shilgan qiymat solig‘i
HISOB-KITOBI

Ko‘rsatkichlar	Satr kodi	Summa
Soliq davrida hisobga olinadigan qo‘shilgan qiymat solig‘i (QQS) summasi (3-ilovaning 040-satri - 7-ilovaning 030-satri)	010	0,00
Tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish oboroti bo‘yicha QQS summasi (1-ilovaning 4-ustuni 010-satri)	020	0,00
Byudjetga to‘lananishi (kamaytirilishi) lozim bo‘lgan QQS summasi, jami (020-satr - 010-satr)	030	0,00
shu jumladan:		x
soliq bo‘yicha hisobga olish joyi bo‘yicha (030-satr - 0302-satr)	0301	0,00
alohida bo‘linmalar joylashgan joyi bo‘yicha (alohida bo‘linmaga to‘g‘ri keladigan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasini hisob-kitobidan kelib chiqib)*	0302	

** Alohida bo‘linmaga to‘g‘ri keladigan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasini hisob-kitobining ko‘chirma nusxalari ushbu Hisob-kitobga ilova qilinadi.*

Rahbar 0 _____
(imzo)

Bosh hisobchi 0 _____
(imzo)

3-ilova

STIR _____

Hisobga olinadigan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasi
HISOB-KITOBI *

Ko‘rsatkichlar	Satr kodi	Qiymat	QQS summasi
1	**2**	**3**	**4**
Hisobga olinadigan QQS summasi hisob-kitobi uchun foydalaniladigan olingan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha QQS summasi (0111-satr + 012-satr + 013-satr)	010	0,00	0,00
Xarid qilingan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha to‘langan QQS summasi (sotib olish reyestri bo‘yicha)	011	0,00	0,00
shu jumladan:		**X**	**X**

hisobga olinadigan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha (011-satr – 0112-satr)	0111	0,00	0,00
hisobga olinmaydigan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha	0112	0,00	0,00
Soliq to‘lovchi bo‘lmagan shaxs soliq to‘lovchi sifatida maxsus ro‘yxatga olish hisobiga qo‘yilganda, shuningdek soliq to‘lashdan ozod etish bekor qilingan taqdirda hisobga olinadigan QQS summasiga kiritiladigan tuzatish	012	0,00	0,00
shundan:		**X**	**X**
tovar moddiy zaxiralari bo‘yicha	0121		
uzoq muddatli aktivlar bo‘yicha, 2019 yilda xarid qilinganlari bilan birgalikda **	0122		
Ilgari hisobga olinmagan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasiga tuzatish kiritish (0131-satr + 0132-satr)	013	0,00	0,00
shundan:		**X**	**X**
O’zbekiston Respublikasi Soliq kodeksining 270-moddasida nazarda tutilgan tartibda asosiy vositalar, ko‘chmas mulk ob’yektlari va nomoddiy aktivlar bo‘yicha	0131		
O’zbekiston Respublikasi Soliq kodeksining 269-moddasida nazarda tutilgan hollarda	0132		
Mutanosib usulda aniqlanadigan hisobga olinadigan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasi (010-satr – 030-satr)	020	**X**	0,00
shu jumladan:		**X**	**X**
15 foizli stavka qo‘llaniladigan aylanmalar uchun (020-satr x 7-ilova 0201-satr)	0201	**X**	0,00
QQSdan ozod qilinadigan aylanmalar uchun (020-satr x 7-ilova 0202-satr)	0202	**X**	0,00
nol darajali stavka qo‘llaniladigan (tovarlar eksportidan tashqari), shuningdek O’zbekiston Respublikasi hududi realizasiya qilish joyi deb e’tirof etilmaydigan xizmatlarni ko‘rsatish bo‘yicha aylanmalar uchun (020-satr x 7-ilova 0203-satr)	0203	**X**	0,00
tovarlarni eksportga realizasiya qilish bo‘yicha nol darajali stavka qo‘llaniladigan aylanmalar uchun (020-satr x 7-ilova 0204-satr)	0204	**X**	0,00
Alohida-alohida usulda aniqlanadigan hisobga olinadigan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasi (0301-satr + 0302-satr + 0303-satr + 0304-satr)	030	**X**	0,00
shu jumladan:		**X**	**X**

15 foizli stavka qo‘llaniladigan aylanmalar uchun	0301	X	
QQSdan ozod qilinadigan aylanmalar uchun	0302	X	
nol darajali stavka qo‘llaniladigan (tovarlar eksportidan tashqari), shuningdek O’zbekiston Respublikasi hududi realizasiya qilish joyi deb e’tirof etilmaydigan xizmatlarni ko‘rsatish bo‘yicha aylanmalar uchun	0303	X	
tovarlarni eksportga realizasiya qilish bo‘yicha nol darajali stavka qo‘llaniladigan aylanmalar uchun	0304	X	
Xarid qilingan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha hisobga olinadigan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasi (0401-satr + 0402-satr + 04031-satr + 110-satr - 060-satr)	040	X	0,00
shu jumladan:		X	X
15 foizli stavka qo‘llaniladigan aylanmalar uchun (0201-satr + 0301-satr)	0401	X	0,00
nol darajali stavka qo‘llaniladigan (tovarlar eksportidan tashqari), shuningdek O’zbekiston Respublikasi hududi realizasiya qilish joyi deb e’tirof etilmaydigan xizmatlarni ko‘rsatish bo‘yicha aylanmalar uchun (0203-satr + 0303-satr)	0402	X	0,00
tovarlarni eksportga realizasiya qilish bo‘yicha nol darajali stavka qo‘llaniladigan aylanmalar uchun (0204-satr + 0304-satr)	0403	X	0,00
shu jumladan, valyuta tushumi kelib tushganlari bo‘yicha (0403-satr x 7-Ilova 01042-satr / 100)	04031	X	0,00
valyuta tushumining to‘liq kelib tushmaganligi munosabati bilan hisobga olinmaydigan QQS summasi (0403-satr - 04031-satr)	04032	X	0,00
Hisobga olinmaydigan QQS summasi (0202-satr + 0302-satr + 04032-satr)	050	X	0,00
Ilgari hisobga olingan soliq summalariga kiritiladigan tuzatish summasi (0601-0607-satrlar yig‘indisi)	060	0,00	0,00
shu jumladan:		X	X
tovarlardan (xizmatlardan) kelgusida soliq solishdan ozod etilgan aylanma uchun foydalanish bo‘yicha ***	0601		
buzilganda yoxud qonun hujjatlariga muvofiq vakolatli organ tomonidan, ular yo‘qligida esa soliq to‘lovchi tomonidan belgilangan tabiiy kamayish normalaridan ortiqcha yo‘qotilganda	0602		
yetkazib beruvchi tomonidan taqdim etilgan	0603		

hisobvaraq-fakturalar qonun hujjatlarida belgilangan tartibda haqiqiy emas deb e’tirof etilganda			
soliq to‘lovchi maqomini yo‘qotganda (yoki soliq to‘lashdan ozod qilinganda)	0604		
reeksport bojxona tartib-taomiliga joylashtirilgan tovarlar uchun ularning importi chog‘ida to‘langan QQS bojxona to‘g‘risidagi qonun hujjatlarida nazarda tutilgan tartibda qaytarilganda	0605		
asosiy vositalarning ayrim ob’yektlari, ko‘chmas mulk ob’yektlari va nomoddiy aktivlar bo‘yicha hisobga olish uchun qabul qilingan soliq summalari bo‘yicha	0606		
majburiyatlar hisobdan chiqarilganda	0607		
Eksport qilinishida nol foizli stavka qo‘llaniladigan, avvalgi kalendar yilda ular bo‘yicha to‘lov (jo‘natish kunidagi O’zR Markaziy banki tomonidan belgilangan kurs bo‘yicha milliy valyutada) kelib tushmagan tovarlar qiymati	070		**X**
Avvalgi kalendar yilda eksportga jo‘natilgan tovarlar uchun joriy kalendar yilda haqiqatda kelib tushgan tushum (jo‘natish kunidagi O’zR Markaziy banki tomonidan belgilangan kurs bo‘yicha milliy valyutadagi ekvivalentda)	080		**X**
Avvalgi kalendar yilda eksport jo‘natmalari uchun joriy kalendar yilda haqiqatda kelib tushgan to‘lov hajmining salmog‘i (080-satr / 070-satr x 100)	090	0,0000	**X**
Avvalgi kalendar yilda valyuta tushumi to‘liq kelib tushmaganligi sababli hisobga olinmagan QQS summasi	100	**X**	
Avvalgi kalendar yilda eksportga realizasiya qilingan tovarlar bo‘yicha tushum joriy kalendar yilda kelib tushishi munosabati bilan hisobga olinadigan QQS summasi (090-satr x 100-satr / 100)	110	**X**	0,00

Izoh:

** Mazkur hisob-kitob o‘sib boruvchi yakun bilan to‘ldiriladi.*

*** 0122-satrda 2019-yilda xarid qilingan asosiy vositalar (ko‘chmas mulk), nomoddiy aktivlar va qurilishi tugallanmagan ob’yektlar bo‘yicha to‘langan QQSning 2019-yilda hisobga olinmagan qismi to‘liqligichi ko‘rsatiladi.*

**** 0601-satrda o‘tgan kalendar yilda xarid qilinib, joriy kalendar yilda qo‘shilgan qiymat solig‘idan ozod qilingan aylanmalar uchun foydalanilgan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha to‘langan qo‘shilgan qiymat solig‘i summasi ko‘rsatiladi.*

Rahbar 0 (imzo)

Bosh hisobchi 0 (imzo)

4-ilova

STIR

Xarid qilingan tovarlar (xizmatlar) bo‘yicha hisobvaraq-fakturalar (hisobvaraq-faktura o‘rnini bosadigan hujjatlar) REYeSTRI *

T/r	Yetkazib beruvchi nomi	Yetkazib beruvchining STIRi **	Hisobvaraq-faktura raqami	Hisobvaraq-faktura sanasi	Yetkazib berish qiymati (QQSsiz) ***	QQS summasi	Shundan, hisobga olinmaydigan tovarlar (xizmatlar)	
							Qiymati	QQS summasi
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Yil boshidan soliq davri boshiga qadar jami								
Soliq davri bo‘yicha jami		x	x	x				
Yil boshidan jami					0,00	0,00	0,00	0,00

Izoh:

** Reyestr qo‘shilgan qiymat solig‘i ajratib ko‘rsatilgan barcha hisobvaraq-fakturalar (hisobvaraq-faktura o‘rnini bosadigan hujjatlar) bo‘yicha to‘ldiriladi.*

*** Import qilingan tovarlar bo‘yicha, shuningdek realizasiya qilish joyi O’zbekiston Respublikasi hisoblangan norezidentlardan olingan ishlar (xizmatlar) bo‘yicha byudjetga haqiqatda to‘langan QQS summasi ko‘rsatiladi. Bunda 3-ustunda (yetkazib beruvchining STIRi) STIR o‘rniga «norezident» so‘zi qayd qilinadi.*

******** *Soliq to‘lovchining soliq solinadigan aylanmasi ulushi joriy soliq davridagi aylanmaning 5 foizidan oshib ketmagan taqdirda olingan tovarlar (xizmatlar), shu jumladan uzoq muddatli aktivlar bo‘yicha to‘langan QQS summasini olingan tovarlar (xizmatlarning) qiymatiga to‘liq kiritishi hamda ularning umumiy summasini mazkur reyestrning 6-ustunida ko‘rsatish huquqiga ega.*

Rahbar 0

(imzo) (F.I.Sh.)

Bosh hisobchi 0

(imzo) (F.I.Sh.)

7-Ilova

STIR

Yil boshidan tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish bo‘yicha aylanmalar *

Ko‘rsatkichlar	Satr kodi	Yetkazib berish qiymati
1	2	3
Yil boshidan jami tovarlarni (xizmatlarni) realizasiya qilish aylanmalari (0101-0104-satrlar yig‘indisi)	010	0,00
shu jumladan:		x
15 foizli stavka qo‘llaniladigan aylanmalar	0101	0,00
QQSdan ozod qilinadigan aylanmalar	0102	0,00
nol darajali stavka qo‘llaniladigan (tovarlar eksportidan tashqari), shuningdek O’zbekiston Respublikasi hududi realizasiya qilish joyi deb e’tirof etilmaydigan xizmatlarni ko‘rsatish bo‘yicha aylanmalar	0103	0,00
tovarlarni eksportga realizasiya qilish bo‘yicha nol darajali stavka qo‘llaniladigan aylanmalar	0104	0,00
Yil boshidan eksportga jo‘natilgan tovalar bo‘yicha chet el valyutasidagi tushum (jo‘natish kunidagi O’zR Markaziy banki tomonidan belgilangan kurs bo‘yicha milliy valyutadagi ekvivalentda)*	01041	0,00
Kelib tushgan chet el valyutasining salmog‘i (01041-satr / 0104-satr x 100)	01042	0,00
Yil boshidan realizasiya qilish aylanmalarining salmog‘i:	020	x
15 foizli stavka qo‘llaniladigan aylanmalar bo‘yicha (0101-satr / 010-satr x 100)	0201	0,00
QQSdan ozod qilinadigan aylanmalar bo‘yicha (0102-satr / 010-satr x 100)	0202	0,00

nol darajali stavka qo‘llaniladigan aylanmalar, shuningdek O’zbekiston Respublikasi hududi realizasiya qilish joyi deb e’tirof etilmaydigan xizmatlarni ko‘rsatish bo‘yicha (tovarlar eksportidan tashqari) (0103-satr / 010-satr x 100)	0203	0,00
tovarlarni eksportga realizasiya qilish bo‘yicha nol darajali stavka qo‘llaniladigan aylanmalar bo‘yicha (0104-satr / 010-satr x 100)	0204	0,00
Soliq davri boshiga hisobga olingan QQS summasi (oxirgi soliq davri uchun taqdim etilgan hisob-kitob 3-ilovasining 040-satri)	030	0,00

*** Mazkur ilova avtomatik tarzda to‘ldiriladi.**

Rahbar 0 _____
(imzo)

Bosh hisobchi 0 _____
(imzo)

_____
(pochta indeksi, shahar (tuman, qishloq),
manzilda
_____ joylashgan
ko‘chaning nomi va uy (xonadon)ning raqami
amalga
_____ oshiradigan
(asosiy faoliyat turi)

_____
(soliq to‘lovchining to‘liq nomi)

Sizni xabardor qiladiki, ☐☐ ☐☐ ☐☐☐☐ dan boshlab
(kk/oo/yy)

jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig‘ini:

☐ 1 - jami yillik daromadi to‘g‘risidagi deklarasiya asosida

☐ 2 - qat’iy belgilangan miqdorda

to‘lashini ma’lum qiladi.

Bildirishnomani taqdim etish muddati (kun/oy/yil) ☐☐ ☐☐ ☐☐☐☐ ga taqdim etiladi.

_____

(soliq bo‘yicha hisobga olish joyidagi davlat soliq xizmati organi)

Soliq to‘lovchi to‘g‘risida
MA’LUMOTLAR

1. Davlat ro‘yxatidan o‘tkazilganligi to‘g‘risidagi guvohnoma ☐☐☐☐☐☐☐

2. STIR ☐☐☐☐☐☐☐☐☐

5. Telefon: kod ☐☐☐☐☐ raqam ☐☐☐☐☐☐☐

Mazkur bildirishnomada ko‘rsatilgan ma’lumotlarning ishonchliligi va to‘liqligini tasdiqlayman:	**Davlat soliq xizmati organi xodimi tomonidan to‘ldiriladi**
Soliq to‘lovchi Imzo _____ Sana ☐☐ ☐☐ ☐☐☐☐ (kk/oo/yy)	Mazkur bildirishnoma *(kerakligiga "V" belgisi qo‘yilsin)* ☐ shaxsan ☐ pochta orqali ☐☐ varaqda taqdim etilgan Taqdim etilgan sana ☐☐ ☐☐ ☐☐☐☐ *(kk/oo/yy)* F.I.Sh _____ Imzo _____

VII. O‘UMning elektron varianti